

FUNDACIÓ NOGUERA

---

www.fundacionoguera.com

Col·lecció Llibres de Privilegis

Director Tècnic: JOSEP MARIA SANS I TRAVÉ

FUNDACIÓ NOGUERA

Llibres de Privilegis, 14

Llibre de les provisions reials de la vila de Puigcerdà

SEBASTIÀ BOSOM

SUSANNA VELA

BARCELONA, 2009

© Sebastià Bosom i Susanna Vela

Edita: Pagès Editors, S L

Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida

editorial@pageseditors.cat

www.pageseditors.cat

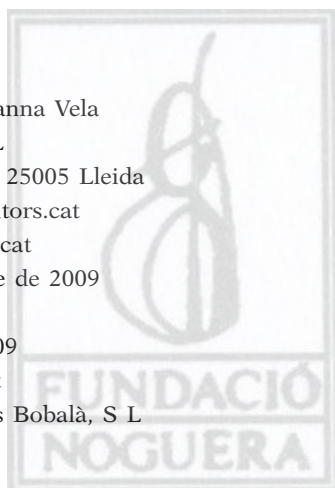
Primera edició: desembre de 2009

ISBN: 978-84-9779-874-7

Dipòsit legal: L-1.652-2009

Enquadernació: Fontanet

Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, S L

Nota a l'edició

El desembre de 2007 en Sebastià Bosom i jo mateixa vam prendre el compromís amb la Fundació Noguera de transcriure i publicar el *Llibre de les provisions reials de la vila de Puigcerdà*.

La mort, el 12 d'agost de 2008, d'en Sebastià, va fer replantejar el calendari de tramesa dels documents però, com no podia ser d'una altra manera, es van reprendre els treballs de transcripció amb la ferma voluntat de retre homenatge a la persona d'en Sebastià, al seu treball i a la seva amistat.

SUSANNA VELA

Escaldes-Engordany, 30 de maig de 2009

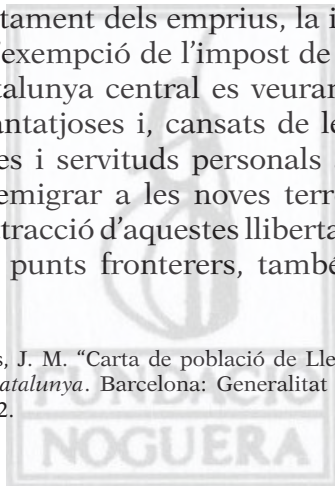
Les cartes de franquesa i els llibres de privilegis

Els privilegis i les cartes de franquesa són un dels instruments de l'assentament del poder reial i baronial en el moment de la reconstrucció del sistema feudal i del restabliment del poder públic.

En ple segle XII el rei atorga privilegis per atraure i consolidar la població a les terres de la Catalunya Nova recentment conquerides als musulmans. Una bona mostra d'això són les cartes de poblament de Tortosa (1149) i Lleida (1150) en les quals les llibertats concedides són molt àmplies. El rei atorga als nous habitants la plena possessió de la terra sense gravàmens ni mals usos, el lliure aprofitament dels emprius, la indemnitat per a persones i propietats, l'exempció de l'impost de la lleuda, etc.¹ Molts pobladors de la Catalunya central es veuran atrets per aquestes concessions tan avantatjoses i, cansats de les lluites feudals, les extorsions, violències i servituds personals a què són sotmesos, prendran l'opció d'emigrar a les noves terres cristianes. Caldrà compensar la forta atracció d'aquestes llibertats i evitar, tanmateix, la despoblació dels punts fronterers, també essencials per a la

---

1. Vegeu FONT I RIUS, J. M. "Carta de població de Lleida (1150)" dins *Documents jurídics de la història de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, 1991, pp. 51-62.

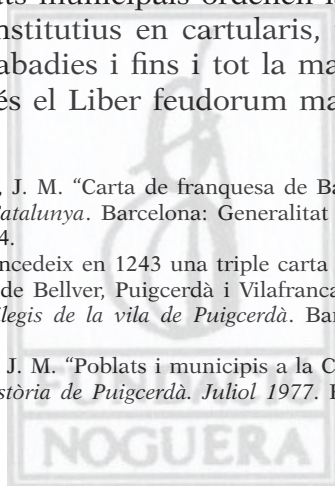
defensa dels dominis. L'afranquiment de punts septentrionals de la Catalunya Vella, entre el quals s'hi podria comptar Puigcerdà, pot respondre a aquesta conjuntura² juntament amb la necessitat peremptòria de bastir nuclis fortificats als territoris de frontera.³ Així, el rei atorga a la vila privilegis de caràcter fiscal, entre els quals, l'exempció de la lleuda, cosa que representa un gran estímul per al tràfic mercantil, l'exempció de servituds personals com els mals usos més onerosos de la intestia i l'eixorquia, la concessió del dret a mercat setmanal i fira anual; alhora que dóna instruccions per a la fortificació i defensa del nucli urbà.

Les cartes i franqueses constitueixen un primitiu corpus jurídic que posa les bases de la relació entre la comunitat i l'autoritat pública, és a dir empara la comunitat vilatana i defineix els límits del poder de la potestat concedent. Amb aquesta pràctica es va configurant a poc a poc el regiment municipal de les viles.⁴ Els privilegis es materialitzen en un doble exemplar en pergami, un per al concedent, en el cas de Puigcerdà el rei, i l'altre per a l'entitat concessionària, aquí la comunitat municipal. Ambdós documents tenen qualitat d'originals. La importància d'aquests originals i l'ús intensiu a què són sotmesos fan que, ràpidament, les parts prenguin la determinació d'agrupar i preservar per a l'ús i la memòria les concessions, atorgades o rebudes, fonament del dret que les regeix. Així mateix queda expressat a l'exordi del Llibre Verd de Puigcerdà "... *ad evitandum lapsum memorie, ut per ipsam memoriam mediante scripturarum serie, et utilia negotia racionabiliter et comode inveniantur et habeantur...*". Amb aquesta finalitat les autoritats municipals ordenen la còpia i compilació dels documents constitutius en cartularis, tasca que emprenen també monestirs i abadies i fins i tot la mateixa autoritat reial. Un bon exemple n'és el Liber feudorum maior fet compilar per

2. Vegeu FONT I RIUS, J. M. "Carta de franquesa de Bagà (1234)" dins *Documents jurídics de la història de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, 1991, pp. 63-74.

3. El rei Jaume I concedeix en 1243 una triple carta de confirmació de privilegis a les viles de nova planta de Bellver, Puigcerdà i Vilafranca de Conflent. Vegeu BOSOM, S., VELA, S. *Llibre de privilegis de la vila de Puigcerdà*. Barcelona: Fundació Noguera, 2007, p. 43.

4. Vegeu FONT I RIUS, J. M. "Poblats i municipis a la Cerdanya medieval" Dins: *Ier Congrés Internacional d'Història de Puigcerdà. Juliol 1977*. Puigcerdà: Institut d'Estudis Ceretans, 1983, p. 93-105.

Alfons I el Cast i que recull els documents justificatius dels dominis i drets de la sobirania feudal del Casal de Barcelona.⁵

Es tracta de còpies simples, o trasllats autoritzats per notaris públics, que constitueixen un còdex manuscrit en pergamí, una edició de luxe a l'alçada de l'excepcionalitat del contingut. Utilitzen, en aquesta època, l'escriptura gòtica librària i la majoria estan profusament decorats amb motius vegetals i religiosos.⁶ Les compilacions apareixen a partir del segle XIII, tot i que la majoria són del XIV, i recullen retrospectivament una còpia de les concessions acumulades. Poden ser compilacions closes o obertes a l'additament dels nous assentaments atorgats segles després d'haver estat iniciada la compilació.

Aquests cartularis, dits llibres de privilegis o llibre verd, llibre vermell —pel color de la pell amb què es confeccionen les cobertes—, llibre de cadena, etc., ens han pervingut fins avui i a través d'ells coneixem el contingut de les cartes originals soltes que els van motivar, desaparegudes ja en època medieval. Els cartularis municipals, en concret, recullen concessions de molt diversa índole. Si bé és habitual que s'encapçali el llibre amb el privilegi fundacional de la comunitat, es compilen després altres concessions relatives a l'ordenament del municipi.

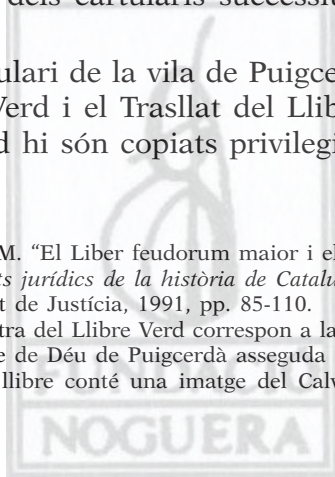
Els llibres de privilegis de la vila de Puigcerdà

Puigcerdà, vila reial, cap del comtat de Cerdanya, acumula nombrosíssimes concessions reials, la notícia de les quals ens ha arribat a través dels cartularis successius fets redactar pels cònsols de la vila.

El primer cartulari de la vila de Puigcerdà, el més antic, és l'anomenat Llibre Verd i el Trasllat del Llibre Verd, ambdós de 1298. Al Llibre Verd hi són copiats privilegis reials des de 1181

5. Vegeu SALRACH J. M. "El Liber feudorum maior i els comptes fiscals de Bernat de Caldes", dins *Documents jurídics de la història de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, 1991, pp. 85-110.

6. La primera caplletra del Llibre Verd correspon a la lletra Q del mot *quoniam* i conté la imatge de la Mare de Déu de Puigcerdà asseguda i alletant el Nen Jesús. Una altra caplletra del mateix llibre conté una imatge del Calvari. Ambdues il·lustracions estan acolorides.

a 1304, i el Trasllat, que és una còpia íntegra, conté els mateixos privilegis més un darrer de 1318. En l'exordi, que també és idèntic en els dos llibres, s'exposen els motius pels quals els cònsols de Puigcerdà ordenen la compilació dels privilegis reials, però enlloc es fa referència a l'elaboració d'un trasllat coetani. Salvador Galceran, que en publica la transcripció l'any 1978, fa un acurat treball comparatiu i anota les diferències entre l'un i l'altre a peu de pàgina del seu article. Si bé en el format i l'ornamentació⁷ els llibres són diferents, s'observa que en el contingut les diferències són minúscules, purament ortogràfiques o de detall. Així, queda clar que, exceptuant el darrer assentament, el Trasllat del Llibre Verd és una còpia literal des de l'exordi fins al final, de manera que bé podria ésser posterior.

Si bé podem pensar que el Trasllat del Llibre Verd neix com una còpia íntegra a efectes d'assegurar-ne la conservació, l'esdevenidor d'aquests cartularis va ésser diferent. Ja en època moderna, entre finals del segle xv i principis del xvii, tots dos llibres serveixen per anotar els juraments dels oficials reials, el Trasllat del Llibre Verd conté les inscripcions des del 1466 fins al 1522 i el Llibre Verd des del 1539 fins al 1617.⁸

Al 1382, quasi cent anys després que els cònsols de Puigcerdà ordenen la compilació del primer cartulari, cal iniciar-ne un altre i copiar, una altra vegada els privilegis fundacionals de la vila. Com el Llibre Verd i el Trasllat el Llibre de Privilegis, s'enceta amb un exordi on el compilador, Jacob Call, notari públic, exposa les motivacions de la universitat per ordenar la còpia dels privilegis amb la mateixa fórmula utilitzada al Llibre Verd: "... *ad evitandum lapsum memorie, ut per ipsam memoriam mediante scripturam serie, necessaria et utilia negotia rationabiliter et comode inveniantur et habeantur...*" Aquest nou cartulari, en pergamí, té un format més gran que els anteriors, 343 × 260 mm i és un volum de 169 folis. Els onze primers contenen les rúbriques en català a tall d'índex. Té inscripcions fins al segle xviii. El Llibre de privilegis, com el Llibre Verd, comença amb la inscripció dels privilegis atorgats pel rei Alfons I el 1181 i el

7. El Llibre Verd té unes dimensions de 18 × 25 cm i el Trasllat del Llibre Verd és una mica més petit, 17,5 × 22,5 cm.

8. També transcrit per S. Galceran a *Urgellia*, 1978.

1182 i amb els atorgats pel rei Jaume I el 1243 i 1257 a Perpinyà i Lleida. A partir de la comparació d'aquests dos cartularis sabem que el Llibre Verd no recull sistemàticament tots els privilegis atorgats a la vila. El Llibre de privilegis té una vocació més àmplia en aquest sentit atès que, tot i ser posterior, inclou documents que no varen ser compilats al Llibre Verd malgrat que ja llavors existien.

A finals del segle XIV es compila a Puigcerdà un altre llibre municipal conegut pel títol atribuït de Llibre de les provisions reials de la vila de Puigcerdà que conté inscripcions fins al 1591. Les provisions, tot i que són també actes unilaterals i sobirans, difereixen dels privilegis perquè són mesures concretes de govern i administració local.⁹ Aquest nou volum no té exordi i per tant no ens diu qui n'és el compilador, per què, ni per compte de qui ho fa. En qualsevol cas és important assenyalar que si bé la gran majoria de les rúbriques que encapçalen els títols contenen la paraula *provisió* i es defineixen com a tals, dins el text llatí¹⁰ no es fa referència a aquesta fórmula del dret. Podem pensar, doncs, que la categoria provisió és atorgada pel mateix compilador. Això, més el fet que el Llibre de provisions s'elabora paral·lelament al Llibre de privilegis i que són formalment molt assemblats, ens fa pensar que el compilador diferencia els atorgaments reials i els inscriu en un volum o altre segons la seva tipologia o categoria legislativa, encara que sovint la diferència entre un privilegi i una provisió és molt tènue.

Ja en època moderna, altres llibres municipals com el *Libre de les serimonies y coses memorabbes de la fidelíssima vila de Puigcerdà*¹¹ de 1584 i el *Ca de mostra* de 1674 citen alguns dels privilegis continguts al Llibre Verd i als llibres de privilegis i de provisions, però la seva vocació ja és una altra. Plenament consolidat el regim de la vila en època moderna, amb el *Libre de les serimònies...* el municipi es preocupa de deixar constància,

9. Vegeu FONT I RIUS, J. *Cartas de población y franquicia de Cataluña*. II Estudio. Barcelona: CSIC, 1983.

10. Dins el text llatí trobem generalment expressions d'aquest tipus: "*statuimus et ordinamus*", "*dicimus et expresse mandamus*", "*concedimus*" i només en algun cas apareix l'expressió "*providemus ac etiam ordinamus*" o "*providionem et ordinationem nostram*".

11. Transcrit i publicat el 1977 per Salvador Galceran amb el títol *Dietari de la fidelíssima vila de Puigcerdà*.

d'una banda, del cerimonial que configura la posada en escena del poder públic i, de l'altra, els esdeveniments rellevants que van marcant la vila.¹² Seguint la mateixa estructura i prenent de referència documental els antics llibres de l'Arxiu de la casa consular, els senyors cònsols ordenaran al notari públic l'elaboració del nou llibre municipal. Amb el *Ca de mostra*, de finals del XVII, s'intenta sistematitzar la legislació acumulada durant segles des dels primers privilegis reials referents a temes econòmics de renda i patrimoni de la vila com per exemple les almoines, l'administració de l'hospital major, confraries, drets, exaccions, establiments, franqueses, guerra, insaculació, mostassaf, oficials, pasquers, racional, etc.¹³ El llibre, que representa una autèntica tasca de recerca entre la documentació municipal, està organitzat per matèries ordenades alfabèticament, el que ens fa pensar que és concebut com una eina administrativa de caràcter recapitulatiu.

12. A l'exordi: "per quant la memoria dels homens es debil y caduca y o que nos posa en scriptura ab la diuturnitat y longitut del temps ve ha posarse en obblit. Perço los Illustres y Molt Magnífics Senyors Francesc Port, Pere Pasqual, Raphel Rubi, y Guillem Cadena consols de la Insigne y fidelissima vila de Puigçerdà zelosos de les policies de aquella han fet fer lo present libre intitulat *Dietari de les serimonies y cosas memorabbes de la universitat de la vila de Puigçerdà*. En lo qual primerament seran scrites algunes antiguidats de serimonies y altres cosas tretes dels registres y altres llibres antics del Arxiu de la casa del consolat de aquella. Encarregant ha lurs successors inseguequen lo mateix orde, tot al servei del nostre senyor Deu be util y honor de la present universitat. Lo qual es comensat per mi Johan Onopre de Ortodo notari public y mustessaph de dita vila, de manament de dits senyors de consols en lo present any M.D.L.XXX.IIIII". Biblioteca de Catalunya. Ms. 778.

13. A l'exordi del llibre del *Ca de mostra* "En lo present llibre se trobaran moltes i difarents advertensias dels privilegis, immunitats, franqueses, llibertats, utilitats, drets veus y actions concernens ho sols al patrimoni y rendas del Comu de la present vila de Puigçerdà, pero y encara al be particular dels habitants de la present vila y en lo mateix llibre estaran notats y calendats Los actes y escriptures apareixaran esser utils per provar dits privilegis, immunitats, franquesas y llibertats y segons en la rubrica del present llibre estaran succintament notats en los numeros sitats en dita rubrica ab la cleredat y breveta possibles. Advertix fonch comensat lo present llibre als XVIII de setembre de MDCLXXIII. Per mi Rafael Ferran notari y escrivà ordinari de la Casa Consular de la present vila de Puigçerdà. Essent consuls de dita vila de Puigçerdà Lo Dr. Mr. Jaume Subirana, Lo Dr. Mr. Francisco Bages, Salvador Vidal i Fransesch Rocha." Fons municipal de Puigçerdà. Arxiu Comarcal de la Cerdanya.

Les transcripcions dels llibres municipals de Puigcerdà

La publicació de la transcripció del Llibre de les provisions reials de la vila de Puigcerdà que aquí es presenta s'inscriu en la voluntat de fer públics i accessibles els estatuts primaris de la vida jurídica local sobre els quals es basen molts dels treballs historiogràfics que es porten a terme, a Cerdanya i arreu del Principat. De la mateixa manera que en el punt anterior hem volgut fer una mica de repàs dels llibres municipals que compilen els drets i reglamentacions de la vila de Puigcerdà, pensem que val la pena fer un comentari breu de les transcripcions i publicacions que des de principis del segle xx n'han fet els arxivers i historiadors locals i, puntualment, altres medievalistes catalans en treballs d'abast nacional.

El doctor Jaume Martí Sanjaume, prevere, publica en dos volums el *Dietari de Puigcerdà amb sa vagueria de Cerdanya i sotsvegueria de la Vall de Ribes*.¹⁴ Al 1926 surt un primer volum subtítulat *Ceremonial, Prehistòria – 1290* en el qual transcriu la primera part del *Dietari de la fidelíssima vila de Puigcerdà* començat pel notari Ortodó de 1584, ja llavors en poder de la Biblioteca de Catalunya.¹⁵ No es tracta d'una transcripció completa i literal del text original sinó d'una compilació d'informacions de fonts diverses¹⁶ fins al 1290. Dos anys després, al 1928, surt l'apèndix del primer volum, identificat també com a volum I i subtítulat *Apendix: a. 815-1300*, on Martí transcriu íntegrament els documents que en el llibre de 1926 ha regestat. És probable que la intenció inicial de mossèn Jaume Martí fos publicar un volum II, que seria un tercer llibre, amb les inscripcions i notícies del 1300 en endavant. El conjunt constitueix un dels primers treballs historiogràfics que s'elaboren i publiquen a la comarca. Sovint resulta confús comprendre quines són les parts

14. MARTÍ SANJAUME, Jaume. *Dietari de Puigcerdà amb sa vegueria de Cerdanya i sotsvegueria de la vall de Ribes*. Ripoll (1926), Lleida (1928).

15. Sobre per què el *Dietari de la fidelíssima Vila de Puigcerdà* i el Llibre de privilegis són custodiats a la Biblioteca de Catalunya des dels anys vint, vegeu Martí. *Dietari de Puigcerdà... Bosom i Vela. Llibre de privilegis de la vila de Puigcerdà*.

16. Martí Sanjaume utilitza la documentació de l'Arxiu Municipal de Puigcerdà, del qual és responsable i arxiver, per compondre el seu propi dietari. Les fonts són molt diverses: Protocols de la notaria de Puigcerdà, Llibre Verd, Llibre de privilegis, Llibre del Ca de mostra i registre de Consells. Utilitza també referències externes com la publicació de Bernat Alart. *Cartulaire Roussillonais*. Perpinyà, 1880, documentació de l'Arxiu Municipal de Llivia i el Liber Feudorum Ceritanie del fons de l'Arxiu Reial de Barcelona, Arxiu de la Corona d'Aragó.

transcrites del document de 1584 i quines són les parts elaborades per l'autor, en qualsevol cas, considerem que s'ha d'entendre l'obra com una emulació contemporània de les compilacions municipals que nodreixen el mateix text en les quals l'autor-compilador fa una notable tasca de recerca i composició.

Al 1977, Salvador Galceran i Vigué, mossèn i arxiver de la vila, publica el *Dietari de la fidelíssima vila de Puigcerdà*¹⁷ i tal com especifica el subtítol es tracta de la “transcripció literal del text i comentari original”. Aquesta obra és la primera d'un seguit de publicacions de caràcter arxivístic que pretenen elaborar instruments per a la recerca històrica i per a la difusió del patrimoni documental a partir de les transcripcions literals de textos històrics essencials. Es tracta d'un plantejament que prendrà força en aquesta època gràcies al suport d'entitats com la Fundació Salvador Vives i Casajuana i la Fundació Noguera, que n'assumeixen la publicació. En aquesta mateixa línia Salvador Galceran publica al 1978 dins el primer número de la revista *Urgellia*, la transcripció del Llibre Verd i del Trasllat.¹⁸

L'any 2007, Sebastià Bosom i Susanna Vela publiquen la transcripció del Llibre de privilegis en una acurada edició —*Llibre de privilegis de la vila de Puigcerdà*— on, en el treball introductori, s'explica les circumstàncies per les quals dit llibre es troba dipositat a la Biblioteca de Catalunya, fora, per tant, del fons original, que és el fons municipal de Puigcerdà.

Aquests són els treballs que han transcrit de manera monogràfica la documentació de Puigcerdà, si bé nombrosos privilegis de la vila han estat també publicats i estudiats en obres generals de primera importància com les de Bernat Alart,¹⁹ Ferran Valls i Taberner,²⁰ Josep M. Font i Rius²¹ i M. Josepa Arnall i Josep M. Pons i Guri.²²

17. GALCERAN VIGUÉ, Salvador. *Dietari de la fidelíssima vila de Puigcerdà*. Barcelona: Fundació Salvador Vives i Casajuana, 1977. 196 p.

18. GALCERAN VIGUÉ, Salvador. “Els privilegis de la vila de Puigcerdà del *Llibre Verd* i del seu *Trasllat* (1298-1318)”. *Urgellia*, 1, Societat Cultural Urgellitana, la Seu d'Urgell, 1978, p. 301-348.

19. ALART, Bernat. *Privilèges et titres relatifs aux franchises, institutions et propriétés communales de Roussillon et Cerdagne*. Perpinyà: Latrobe, 1878.

20. VALLS I TABERNER, Ferran. *Privilegis i ordinacions de les valls pirinenques*. Barcelona, 1917.

21. FONT I RIUS, Josep M. *Cartas de población y franquicia de Cataluña*. Madrid, Barcelona: CSIC, 1969.

22. ARNALL I JUAN, M. Josepa; PONS I GURI, Josep M. *L'escriptura a les terres gironines*. Girona: Diputació de Girona, 1993.

La transcripció del Llibre de les provisions reials de la vila de Puigcerdà que la historiadora i arxivera Susanna Vela presenta en el volum que teniu a les mans tanca l'edició dels cartularis medievals de la vila de Puigcerdà, i, tal com dèiem més amunt, aquest treball respon a la voluntat arxivística d'apropar la documentació a l'investigador i, alhora, donar a conèixer el patrimoni documental, primera matèria del coneixement històric.

Erola SIMON LLEIXÀ
Puigcerdà, juny de 2009

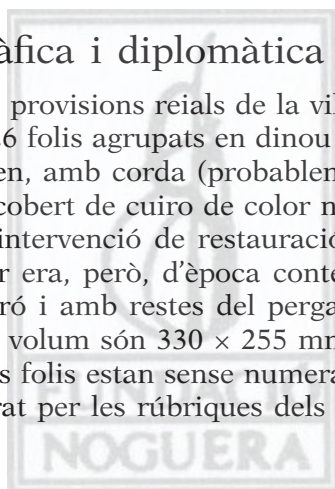

En el Llibre de les provisions reials de la vila de Puigcerdà no consta l'exordi, així que desconeixem en quin moment s'inicia el recull de documents i qui va ser-ne el primer autor. Amb aquest títol atribuït, el volum recull documents fins a finals del segle XVI i, com és lògic, són diversos els autors del conjunt documental, si bé no es té constància de la seva identitat. Amb tot, podem pensar que fossin els notaris que actuaven com a secretaris del consolat, o bé un dels seus escrivans.

La provisió reial és un document reial segellat amb cera propi d'algunes cancelleries reials; com els privilegis, poden incidir en prerrogatives puntuals o fixar els trets generals del regiment d'un ajuntament. Comporta sovint un benefici i una exempció per als destinataris.

Anàlisi paleogràfica i diplomàtica

El Llibre de les provisions reials de la vila de Puigcerdà és un volum format per 226 folis agrupats en dinou quaderns de pergamí relligats, en un origen, amb corda (probablement cànem) i enquadernats en cartró recobert de couro de color natural. La relligadura és el resultat de la intervenció de restauració de l'any 2006. L'enquadernació anterior era, però, d'època contemporània, amb tapa dura, ànima de cartró i amb restes del pergamí que recobrien les tapes. Les mides del volum són 330 × 255 mm i el llom fa 67 mm, els vint-i-tres primers folis estan sense numerar, entre els quals trobem l'índex configurat per les rúbriques dels documents en català,

el foli 24 està en blanc, dos-cents dos folis estan numerats amb xifres romanes al recto (fins al foli 188) i aràbiga a partir del 189 al recto. La tinta en vermell en molts dels folis està esvanida. Amb tot, té una numeració aràbiga moderna en llapis.

Les mides de la caixa d'escriptura són 230 × 150 mm i el text està fet a línia tirada (una columna); en alguns folis s'aprecien les línies tirades per aconseguir un traç recte. El text ve pauta a punta seca.

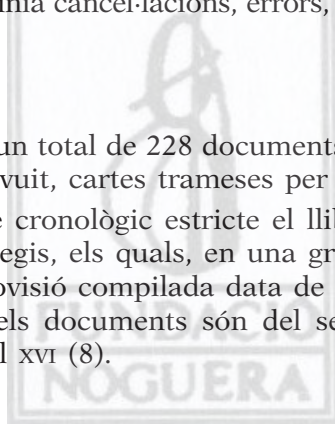
En la taula de provisions la caplletra dels títols és en vermell i la resta en tinta marró; a partir del foli 23 la lletra dels títols de les provisions està escrita per una mà posterior. Els documents estan tots indexats a excepció del privilegi atorgat per Felip, príncep d'Astúries i de Girona, que fa referència al fet que les mercaderies que entren a Puigcerdà han de restar un dia a la casa del "quinze pilars", de 1547, la sentència de Pere Lluís Galceran de Borio, lloctinent i capità general del Principat de Catalunya, sobre l'obligatorietat que els pobles de la terra de Cerdanya tenen, excepte els homes de Llivia, de contribuir a les reparacions de la muralla de la vila de Puigcerdà i dels castells de la vall de Querol i de Bellver, tal com es recollia en un privilegi atorgat pel rei Joan I, de 5 de març de 1387, ja que aquestes fortificacions garanteixen la defensa de tota la terra de Cerdanya de les incursions d'hugonots i luterans, de 1591, i la confirmació d'aquesta sentència feta pel rei Felip, de Castella i Aragó.

Apreciem quatre mans diferents a partir del foli 185v fins al final del llibre. Al llarg de tot el volum les rúbriques dels privilegis són en vermell i es conserven anotacions als marges esquerre i dret en lletra cursiva fetes per diverses mans que serveixen per remarcar algun fragment. Amb l'ajut d'unes mans dibuixades el compilador ens indica les parts importants del text. També, al llarg del volum apareixen afegits a la interlínia cancel·lacions, errors, correcció de paraules.

El contingut

El llibre conté un total de 228 documents, dels quals onze són lletres executòries i vuit, cartes trameses per governadors i jutges.

Sense un ordre cronològic estricte el llibre és la transcripció continuada de privilegis, els quals, en una gran majoria, tenen un títol. La primera provisió compilada data de 1285 i, la darrera, de 1591. La majoria dels documents són del segle XIV (190) seguits dels del XV (30) i del XVI (8).

Pel que fa als monarques que van concedir els privilegis, cal fer esment que, a més dels de la Corona d'Aragó i els seus successors, també n'hi ha del Regne de Mallorca ja que la Cerdanya va formar-ne part. La distribució de les provisions segons els atorgants és la següent:

Jaume II de Mallorca	1
Sanç I de Mallorca	1
Jaume III de Mallorca	2
Pere III, el Cerimoniós	128
Infant Pere, fill de Jaume d'Aragó	3
Joan I	35
Reina Maria de Luna (lloctinent)	2
Martí I	10
Ferran I	5
Alfons IV	9
Reina Maria de Castella (lloctinent)	10
Felip II	3

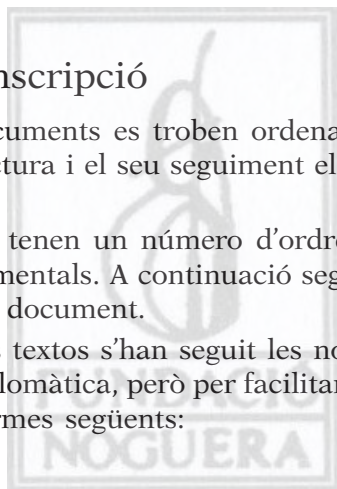
Puigcerdà compta també amb altres tres llibres de privilegis anomenats el Llibre Verd, el Trasllat del Llibre Verd i el Llibre dels privilegis de la insigne vila de Puigcerdà. Els dos primers varen ser començats el 1298 i foren transcrits i publicats per Salvador Galceran a la revista *Urgellia* I, el 1978. El tercer va ser començat l'any 1382 i va ser transcrit i publicat per Sebastià Bosom i Susanna Vela, dins la col·lecció Llibres de Privilegis de la Fundació Noguera, el 2007.

Normes de transcripció

No tots els documents es troben ordenats cronològicament i per facilitar-ne la lectura i el seu seguiment els presentem ordenats a la transcripció.

Els documents tenen un número d'ordre, la data, el regist i les referències documentals. A continuació segueix la rúbrica, quan n'hi ha, i el text del document.

En l'edició dels textos s'han seguit les normes de la Comissió Internacional de Diplomàtica, però per facilitar la lectura dels textos hem adoptat les normes següents:

En els documents llatins s'ha transcrit la *i* llarga com a *i*; en els catalans i occitans, s'ha normalitzat l'ús d'ambdues. S'han respectat les consonants dobles a l'inici i al mig de paraula. S'ha emprat la *ela* geminada.

En els documents catalans hem regularitzat la separació de paraules segons els criteris actuals. El punt volat s'ha utilitzat per indicar les elisions que actualment no tenen representació gràfica i les aglutinacions de dues paraules amb pèrdua d'un element de la segona. Hem seguit els criteris actuals pel que fa a l'accentuació i a l'ús de la dièresi. Hem regularitzat l'ús de l'apòstrof, el guionet i l'accentuació quan apareixien antropònims i topònims catalans dins un text llatí.

En la transcripció de les rúbriques i en els textos hem desenvolupat les abreviatures i hem regularitzat l'ús de les lletres majúscules i minúscules, de l'accent i dels signes de puntuació.

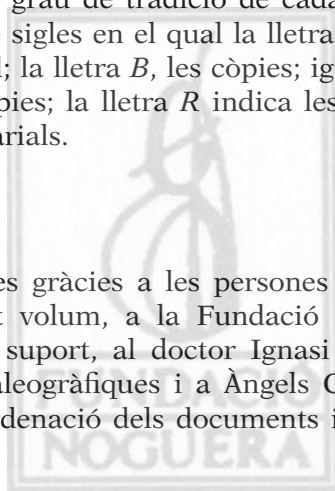
S'han utilitzat els claudàtors [ ] per indicar paraules o lletres de lectura dubtosa o il·legible. Quan el text no s'ha pogut restituir, s'ha assenyalat mitjançant punts suspensius dintre dels claudàtors. Amb els claudàtors indiquem també els mots, les síl·labes i les dates que interpretem. Les paraules o lletres que manquen per error o oblit del copista s'han restituït dintre de parèntesis (). I totes les paraules o lletres que l'escrivà introdueix per error en els textos, s'han transcrit entre angles < >.

A les notes s'indiquen els mots escrits a la interlínia o els mots ratllats, les correccions, les anotacions marginals, els plec del pergami i la tinta esvanida.

Per designar el grau de tradició de cadascun dels textos s'ha seguit un sistema de sigles en el qual la lletra *A* serveix per indicar el document original; la lletra *B*, les còpies; igualment, les lletres *C*, *D*, *F*, *G* indiquen còpies; la lletra *R* indica les còpies dels registres i dels protocols notariaus.

Agraïments

Volem donar les gràcies a les persones que han fet possible l'elaboració d'aquest volum, a la Fundació Noguera per la seva confiança i pel seu suport, al doctor Ignasi Baiges Jardí per les seves indicacions paleogràfiques i a Àngels Casadesús per la seva disponibilitat en l'ordenació dels documents i la seva reproducció.

Taula de provisions

Provesió del rey en Jacme continent que els hòmens de la villa de Puygcerdà no sien tenguts guardar los hòmens qui.s recuyllen en les iglesias. [Fouch feta] a .XVIII. kalendas de [maig], mill [CCLXXXV^o]. E és registrada al present libra a la primera carta.

Provesió del rey en Sanç continent com lo veguer amb los cònsols poden fer exemplar los carrers de la villa. Fo feta a Perpinyà, nonas septembre, any .M.CCC.XVIII°. És registrada a la primera carta.¹

Provesió del rey en Jacme continent que els saygs de Perpinyà vinents en Cerdanya no puxen demanar salari. Fo feta a Ma-^[f. 1av] llorques, [.XII.] de julioll, any .M.CCC.XXVIII. És registrada a la segona carta.²

Provesió del rey en Jacme continent [que los] censos [que-s fan] a l'hospital d'en Enveig que es paguen en moneda de Barcelona. Fo feta a Perpinyà, a .VII. de març, any .M.CCC.XXXV. És registrada a la segona carta del present libra.³

Provesió del rey en Pere executòria del privilegi de la ffranquea de la leuda. Fo dada en Puigcerdà, a tres nonas de septembre, any .M.CCC.XXXXIII. És registrada a la segona carta del present libra.⁴

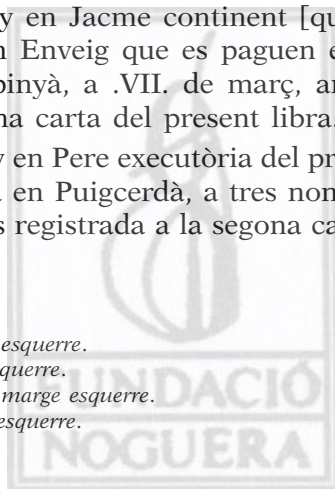
---

1. Carrers, *al marge esquerre*.

2. Saigs, *al marge esquerre*.

3. Capità Enveig, *al marge esquerre*.

4. Lleuda, *al marge esquerre*.

Provesió del rey en Pere de confirmació del privilegi de la leuda. Dada en Puigcerdà, a .III. nonas de setembre, any .M.CCC. XXXXIII. E és registrada a la segona carta del dit present libra e faneix a la terça.⁵

Provesió del rey en Pere continent que el veguer no puxa fer remissió aquel que trabeu blat sens [...] de la terra en [...] del dut pertanyent a les gardes. Fo dada [.I.] septembra, any .M.CCC. XXXXV. És registrada a la terça carta del present libra.⁶

Provesió del rey en Pere continent que nengunes execucions e composicions no sien fetas contra privilegis de la villa. Fo dada a València, a IIII kalendas any .M.CCC.XXXXVI. És registrada a la dita fulla del present libra.

Provesió del rey en Pere continent quels pastors de la villa de Puigcerdà no sien destrets de passatge a Leyda. Fo dada a Leyda, a vi ydus [f. 2a] novembre, any .M.CCC.XXXXVI. És registrada a la quarta fulla del present libra e faneix a la cinquena.

Provesió del rey en Pere continent que aquelles quis fan ve-hïns d'altre loch pusquen habiten en la villa en hagen béns sien tenguts pagar los càrrechs de la villa. Fo dada en Barchinona, .III. idus d'agost, any .M.CCC.L. És registrada en la quinta carta del present libra.

Provesió del rey en Pere continent que nengun oficial de la villa no prena salari de pensió de persones nobles, cavallers o persones eclesiàstiques. Fo dada a Barcelona, [12] de setembre, any .M.CCC.LI. És registrada a la cinquena carta e faneix a la sisena del present libra.⁷

Provesió del rey en Pere continent [que·ls] oficials són tenguts prestar los [...] als altres consell e ajuda sobre les marches. Fo dada en Barchina, a .XXVIII. dies de març, any .M.CCC.LIII. És registrada a la sisena carta del present libre.

Provesió del rey en Pere continent als qui seran presos en poder de l'alguazir sieu remeses a les presones comunes. Fo dada en Barchina, a .XXVIII. de març, any .M.CCC.LIII. És registrada a la sisena carta del present libre.⁸

5. Lleuda, *al marge esquerre*.

6. *Nota al marge esquerre molt esvanida*.

7. *Salari anotats al marge esquerre i al dret*.

8. *Nota al marge esquerre molt esvanida*.

Provesió del rey en Pere continent com los cònsols amb lo veguer poden fer cessar bandos e bregues. Fo dada en Barchina, a .III. dies d'abril, any .M.CCC.LIII. És registrada a .VII. cartes del present libra.⁹

Provesió del rey en Pere continent que los cònsols poden elegir e [f. 2av] crear verguer del consolat. Fo dada en Barchina, en lo primer dia de ffebrer, any .M.CCC.LIIII. És registrada al libre present a .VII. cartes.¹⁰

Provesió del rey en Pere continent que·ls [porters] del governador no hagen de salari sino .VI. sous per cascun jorn. Dada a Barchina, a .III. dies de ffebrer, any .M.CCC.LIIII. És registrada al present libra a .VII. cartes e faneix a .VIII. cartes.¹¹

Provesió del rey en Pere continent que aquells quis fan de casa del rey paguen als càrrechs de la villa. Fo dada a Barchina a .VII. dies de mayg, any .M.CCC.LIIII. És registrada al present libra a .VIII. cartes.¹²

Provesió del rey en Pere continent com lo [...] penes de canes e mesures és tornat a [...] Fo dada a Perpinyà lo primer dia de julioll, any .M.CCC.LIIII. És registrada al present libre a .VIII. cartes e feneix a .VIII. cartes del present libre.¹³

Provesió del rey en Pere continent que los cònsols poden declarar tots duptes [decedens] de les ajudes. Fo dada a Barchina, a .XVII. dies de julioll, any .M.CCC.LV. És registrada al present libre a .VIII. cartes.¹⁴

Provesió del rey en Pere continent que negú no gos traure blat de la vegueria sens licencia dels cònsols. Fo dada a Perpinyà, lo primer dia de ffebrer, any .M.CCC.LVI. És registrada al present libre a .VIII. cartes e faneix a .X. cartes del present libre.¹⁵

Provesió del rey en Pere continent que los cònsols pusquen imposar emposicions per deffendre les ffranqueses de la villa. Fo

9. Bandolers, *al marge esquerre i nota al marge dret esvanida.*

10. Verguer, *al marge esquerre.*

11. Immo quod porterii non solum gubernatori sed etiam domni regii non possunt habere per salario cuiuslibet ... sex solidos, *al marge esquerre.*

12. Càrrechs de la vila, *al marge esquerre.*

13. Penas mesures, *al marge esquerre.*

14. Com los cònsols ... declarar duptes qui deuran de les ajudes, *al marge esquerre.*

15. De la treta de blat, *al marge esquerre.*

dada en [f. 3a] Perpinyà, a .VI. dies de julioll, any .M.CCCLVI. És registrada al present libre a .X. cartes.¹⁶

Provesió del rey en Pere continent e executòria del privilegi de no pagar scarcellatge. Fo dada a Montalba, a .XVIII. dies d'octubre, any .M.CCCLVI. És registrada en lo present libra a .X. cartes e fenex a .XI. cartes del present libra.¹⁷

Provesió del rey en Pere continent que en temps que no sia veda de blat nengú no sie tengut de penrà albarà. Fo dada a Girona, a .XVIII. dies d'abril, any .M.CCCLVIII. És registrada al present libra a .XI. cartes e faneix a .XII. cartes del dit present libra.¹⁸

Provesió del rey en Pere continent que negú no gos acaptar per les ygleas sens licència dels cònsols. Fo dada a Girona, a .XVIII. dies d'abril, any .M. .CCC.LVIII.. És registrada al present libra a VI cartes e fanex a .XII. cartes de dit present libra.¹⁹

Provesió del rey en Pere continent que en temps de fira e passada fira en tostemps pusque hom mercadeiar en Villagrasa. Fo dada a Seragossa, a .IIII. dies de mayg, any .M.CCC.LVII. És registrada al present libre a .XII. cartes.²⁰

Provesió del rey en Pere continent que ls segelladors pusquen reconèxer les mesures amb saigs e sens aquells. Fo dada a Seragossa, a .XXIII. de juny, any .M.CCCLVIII. És registrada al present libre a .XII. cartes del dit present libre.²¹

[f. 3av] Provesió del rey en Pere continent que ls revenedors d'oli hagen a donar les scorretadures de l'oli al procurador de l'hospital mayor. Fo dada a Gerona, a .XVIII. dies d'abril, any .M.CCCLVIII. És registrada al present libra a .XIII. cartes.²²

Provesió del rey en Pere continent que si los maelles no es volen obligar a tenir lo for que ls cònsols e lo mostaçaff los daran que sien gitats del maell. Fo dada a Barchina, a .XXII. dies de mayg, any .M.CCCLVIII^o. És registrada al present libre a .XIII. cartes e fenex a .XIII. cartes del dit libra.²³

16. ... com los consols poden imposar imposicions, *al marge esquerre*.

17. Scarcellatge, *al marge dret*.

18. Venda de blat, *al marge dret*.

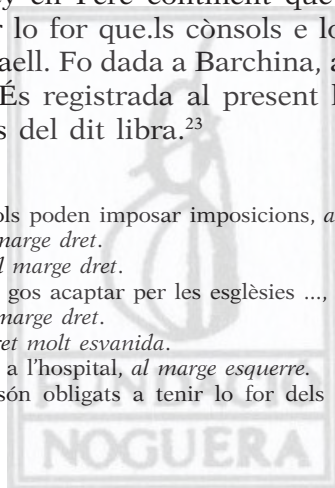
19. .... com nagú no gos acaptar per les esglèsies ..., *al marge dret*.

20. Mercaderies, *al marge dret*.

21. *Nota al marge dret molt esvanida*.

22. Scorretures d'oli a l'hospital, *al marge esquerre*.

23. ... los maellers són obligats a tenir lo for dels cònsols e del mostaçaff, *al marge esquerre*.

Provesió del rey en Pere continent que nengú per algun bandeiât que vege si donchs no li donave conseyll, favor o ajuda. Fo dada a Cervera, a .XXXI. d'octubre, any .M.CCCLVIII^o. És registrada al present libra a .XIII. cartes e fenex a .XV. cartes.²⁴

Provesió del rey en Pere continent que tots los pexos de bestina sien venuts a pes. Fo dada a Cervera, a .XIII. de noembre, any .M.CCCLVIII^o. És registrada al present libra a .XV. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que negú no gos acaptar amb bacins ne amb mesures sens licència dels cònsols. Fo dada a Cervera, a .XXVII. de noembre, any .M.CCCLVIII^o. És registrada al present libra a .XV. cartes e feneix a .XVI. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que ls oficials reals [f. 4a] no hagen contra iusticia agreuiar los delats e presos [que ternan] en lur poder per que hagen forçadament a fer composició. Fo dada a Cervera, a .XX. dies de deembre, any .M.CCCLVIII^o. És registrada al present libra a .XVI. cartes e feneix a .XVII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que totes letres que hisquen de la cort del senyor rey degen ésser signades per canceller o vicecancerler o lurs lochtinents. Fo dada a Cervera, .XX. de deembre, any .M.CCCLXIII^o. És registrada al present libre a .XVII. cartes.

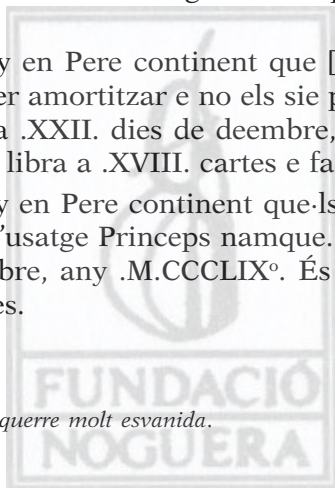
Provesió del rey en Pere continent contra los homicidis de la constitució de Perpenyà. Fo dada a Cervera, a .XX. de deembre, any .M.CCCLIX^o. És registrada al present libra a .XVIII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que si es fa execució per [deutes] o [per] als en les mesades que los censos dels senyors se paguen abans que altres deutes. Fo dada a Cervera, .XX. Dies de deembre, any .M.CCCLVIII^o. És registrada al present libra a .XVIII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que [en] Bertran de Pinós amortitza sie haut per amortitzar e no els sie pres per amortització. Fo dada a Cervera, a .XXII. dies de deembre, any .M.CCCLIX^o. És registrada al present libra a .XVIII. cartes e faneix a .XVIII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que ls [oficials no usen ne degen usar mal] de l'usatge Princeps namque. Fo dada a Cervera, a .XXII. dies de deembre, any .M.CCCLIX^o. És registrada al present libra a .XVIII. cartes.

24. Nota al marge esquerre molt esvanida.

[f. 4av] Provesió del rey en Pere continent que·ls officials no ab-solven los crimosos ni componen ab ells sens satisfacció de la part. Fo dada a Cervera, a .XXII. de deembre, any .M.CCCLVIII^o. És registrada al present libra a .XVIII°. cartes e faneix a .XX. cartes del dit libra.²⁵

Provesió del rey en Pere continent que negú no sie pres sens causa e si u és que la dita causa li sia especificada. Fo dada en Cervera, a .XXII. de deembre, any .M.CCCLVIII^o. És registrada al present libra a .XX. cartes.²⁶

Provesió del rey en Pere continent que·el senyor rey no puscha fer venda de terços e si u fahia que la dita venda sie cassa e nul·la. Fo dada a Cervera, a .XX. dies de deembre, any .M.CCCLVIII^o. És registrada al present libra a .XX. cartes e faneix a .XXI. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que·ls officials hagen a procehir en absolve e condempnat los preses en tal manera que per gran dillació no·ls calgua fer composició. Fo dada a Cervera, a .XX. dies de deembre, any .M.CCCLVIII^o. És registrada al present libra a .XXI. cartes.²⁷

Provesió del rey en Pere continent que·el veguer provehescha sens lesió de la iuredicció reall que per los censos que hom fa a clerguas negú no sie agreviat. Fo dada a Cervera, a .XXII. dies de deembre, any .M.CCCLVIII^o. És registrada al present libra a .XXI. cartes e feneix a .XXII. cartes.

[f. 5ar] Provesió del rey en Pere continent que tots aquells que haia feyta retenció de moneda de viatges, que hagen feyts per la villa que la hagen a tornar. Fo dada a Ceragossa, a .XX. dies d'abril, any .M.CCCLX. És registrada al present libra a .XXII. cartes.²⁸

Provesió del rey en Pere conffirmatòria que·ls cònsols ab lo veguer puschan imposar impositions e altres exaccions e drets a la villa per deffensie e turció d'aquella. Fo dada em Barchinona, a .XXI. dia de septembre, any .M.CCCLX. És registrada al present libra a .XXII. cartes e faneix a .XXIII. cartes del dit libra.²⁹

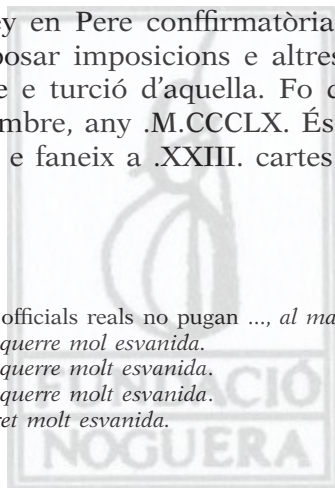
25. Provisió que els officials reals no pugan ..., *al marge esquerre*.

26. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

27. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

28. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

29. *Nota al marge dret molt esvanida.*

Provesió del rey en Pere continent que·ls clergues paguen en los càrrechs de la vila. Fo dada en Barchinona, a .V. dies de deembre, any .M.CCCLX. És registrada al present libra a .XXIII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que les liçes dels murs vells en les quals lo senyor rey prenia censos sien enderrocades. Fo dada en Barchinona, a .X. dies de deembra, any .M.CCCLXI. És registrada al present libra a .XXV. cartes.³⁰

Provesió del rey en Pere continent com los cònsols ab lo veguer poden tayllar e quedar tots los habitants en la villa de Puigcerdà e aquells de la recuyleta per l'obra dels murs. Fo dada a Perpenyà, a .XXVIII°. dies de juny, any .M.CCCLXII. És registrada al present libra a .XXV. cartes e faneix a .XXVI. cartes.³¹

Provesió del rey en Pere continent que·l jutge ordinari de la villa de ^[f. 5av] Puigcerdà [no prenga res de sentències de censsals o de violaris]. Fo dada en Perpenyà, a .XI. dies d'octubre, any .M.CCCLXII. És registrada al present libra a .XXVI. cartes.³²

Provesió del rey en Pere continent [que·l veguer no do licència de traure blat feta la veda]. Fo dada en Perpenyà, a .X. dies d'octubre, any .M.CCCLXII. És registrada al present libra a .XXVI. cartes e feneix a XXVII cartes.³³

Provesió del rey en Pere continent que·ls oficials reials pus la veda del blat es feyta no puschen dar licència de treura sots pena de .D. morabetins. Fo dada en Montssó, a .XXI. dies de febrer, any .M.CCCLXIII. És registrada al present libra a .XXVII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que·ls hòmens de la villa de Puigcerdà no sien tenguts pagar [per] mesuratge ni leuda en Aragó. Fo dada en la vila de Montssó, lo primer dia de març, any .M.CCCLXIII. És registrada al present libra a .XXVII. cartes e feneix a XXVIII cartes.

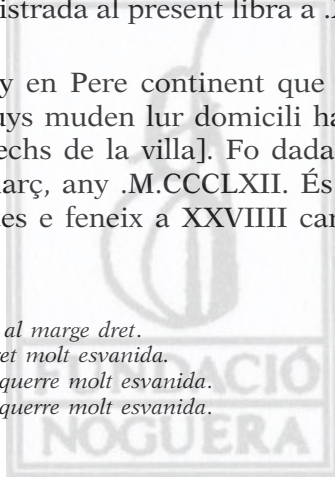
Provesió del rey en Pere continent que aquels que han estat [.I. any e .I. dia e puy muden lur domicili hagen a pagar segons los béns en los càrrechs de la villa]. Fo dada en la vila de Montssó, a .VII. dies de març, any .M.CCCLXII. És registrada al present libra a .XXVIII. cartes e feneix a XXVIII cartes del present libra.

30. Liçes dels murs, *al marge dret*.

31. *Nota al marge dret molt esvanida.*

32. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

33. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

[f. 6ar] Provesió del rey en Pere queus hòmens quis recuylleta a la villa hagen a contribuir a les obres de la villa. Fo dada lo primer dia de febrer, any .M.CCCLXIII. És registrada al present libra a .XXVIII°. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que-l [vagner haga a servar lo] privilegi de la veda del blat. Fo dada en lo primer dia de noeembre, any .M.CCCLXIII. És registrada al present libra a .XXVIII°. cartes.

Provesió del rey en Pere continent [que qualque portes] que sie request per los cònsols que de continent [sia] request hage a destrènyer tots deutes qui seran deguts en la villa. Fo dada a Barchina, a .XV. dies de març, any .M.CCCLXIII. És registrada al present libra a .XXVIII°. cartes e feneix a .XXXIX. cartes del dit libra.³⁴

Provesió del rey en Pere continent que tots aquells qui [són] de la recuylleta de la villa hagen a pagar en les obres dels murs de la dita villa. Fo dada en Barchina, a .XIIII. dies de juny, any .M.CCCLXIII. És registrada al present libra a .XXX. cartes e feneix a .XXXI. cartes.³⁵

Provesió del rey en Pere continent que poden los cònsols atendre totes ajudes e imposicions [decrèyxer]-les e altres [f. 6av] novellament sobra pa e vi e totes altres victuaylles per [reembra] censsals e violaris e altres càrrechs de la villa. Fo dada en Barchina, a .IIII. dies d'agost, any .M.CCCLXIII. És registrada al present libra a .XXXI. cartes.

Provesió del rey en Pere de les amortitzacions de mossèn Pere Guillem de Stanyvos. Fo dada en Ceragossa, a .X. dies de septembra, any .M.CCCLXIII. És registrada al present libra a .XXXI. cartes e feneix a .XXXII. cartes del dit libra.

Provesió del rey en Pere continent que lo veguer hage a posar e levar les guaytes a raquesta dels cònsols. Fo dada en Ceragossa, a .IIII. dies de septembra, any .M.CCCLXIII. És registrada al present libra a .XXXII. cartes.³⁶

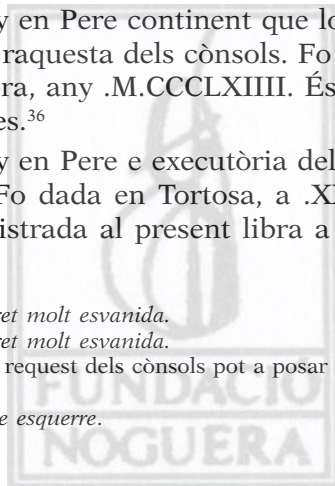
Provesió del rey en Pere e executòria del privilegi de la ffranqueha de la leuda. Fo dada en Tortosa, a .XXX. dies d'abrill, any .M.CCC.LXV. És registrada al present libra a .XXXIII. cartes.³⁷

34. *Nota al marge dret molt esvanida.*

35. *Nota al marge dret molt esvanida.*

36. Com lo veguer a request dels cònsols pot a posar e levar les guantes, *al marge esquerre.*

37. Lleuda, *al marge esquerre.*

Provesió del rey en Pere continent com los cònsols [que] han potestat de ordonar sobre pa e vi e altres victuaylles. Fo dada³⁸ a .XXIII. dies de juny, any .M.CCCLXV. És registrada al present libra a .XXXIII. cartes.³⁹

Provesió del rey en Pere continent quels oficials hagen a [f. 7ar] servir e tenir los privilegis, els uses de la villa. Fo dada en⁴⁰ a .XXIII. dies de juny, any .M.CCCLXX. És registrada al present libra a .XXXIII. cartes e feneix a .XXXIII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que scrivans, advocats e tots altres oficials hagen e sien tenguts pagar en los càrrechs de la villa. Fo dada⁴¹ a .XXIII. de juny, any .M.CCCLXV. És registrada al present libra a .XXXIII. e feneix a .XXXV. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que negú no sie guosat de obrar a les liçes dels murs sens liçència del veguer e dels cònsols. Fo dada⁴² a .XXIII. dies de juny, any .M.CCCLXV. És registrada al present libra a .XXXV. cartes.⁴³

Provesió del rey en Pere continent a l'executòria del privilegi quels oficials après que serab fora de l'offici dins quinze dies après següents hagen pagats tots deutes que deuran sots pena de .C. liuras. Fo dada en Barchina, a .XX. dies de jener, any .M.CCCLXVI. És registrada al present libra a .XXXV. cartes e feneix a .XXXVI. cartes.⁴⁴

Provesió del rey en Pere continent que si alguns són prop dels murs e valls en manera quels dits molins empatxassen la obra dels murs sien enderrocats. Fo dada en Çaragossa, lo primer dia de juny, any .M.CCCLXVI. És registrada al present libra a .XXXVI. cartes.⁴⁵

[f. 7av] Provesió del rey en Pere continent que ls cònsols de Perpenyà hagen e sien tenguts a donar trenslat dels privilegis que toquen les appellacions. Fo dada a Barchina, a .X. dies de septembra, any .M.CCCLXVI. És registrada al present libra a .XXXVI. e feneix a .XXXVII. cartes del dit present libra.

38. *Segueix un espai de 4,50 cm en blanc.*

39. Poden ordonar sobre vi e altres victualles, *al marge dret.* Com los cònsols poden ordonar sobre vi e altres victualles, *al marge esquerre.* *Segueix et est alia XIII.*

40. *Segueix un espai de 4,50 cm en blanc.*

41. *Segueix un espai de 4,50 cm en blanc.*

42. *Segueix un espai de 4,50 cm en blanc.*

43. *Obres, al marge dret.*

44. Los oficials haien a pagar tots deutes dins XV dies, *al marge dret.*

45. *Nota al marge dret molt esvanida.*

Provesió del rey en Pere continent que.ls hòmens de la terra de Cerdanya hagen e puxan ésser forçats de pagar e contribuir en messions ques façen per la villa per correus e spies de gent d'armes. Fo dada a Barchina, a .II. dies de març, any .M.CCCLXVIII. És registrada al present libra a .XXXVII. cartes e feneix a .XXXVIII. cartes.⁴⁶

Provesió del rey en Pere continent que-l veguer forç tots aquells de recuyllir-se a Puycerdà quis acostuman recuyllir en la dita villa. Fo dada en Barchina, a .XXX. dies de octubre, any .M.CCCLXVIII. És registrada al present libra a .XXXVIII. cartes.⁴⁷

Executòria d'en Pere Çacosta, batlle generall de Catalunya, que nengú de la villa de Puycerdà no sie tengut de pagar leuda ni altres drets [a] Cambrils. Fo dada en Barchina, a .XXIII. die de noembre, any .M.CCCLXVIII. És registrada al present libra a .XXXVIII. cartes e feneix a .XXXVIII. cartes.⁴⁸

Provesió del rey en Pere continent que no sie admesa appellació contra les ordinacions que los cònsols faran sobre victualles.⁴⁹ Fo dada en Barchina, a .XXV. dies de noembre, any .M.CCCLXVIII. [f. 8ar] És registrada al present libra a .XXXVIII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que tots los oficials de la seccha, juristes e scrivans e advocat fischal sien tenguts a pagar en totes obres comuns e càrrechs de la villa. Fo dada en Barchinona, a .XXX. dies de noembre, any .M.CCCLXVIII. És registrada al present libra a .XXXVIII. cartes.⁵⁰

Provesió del rey en Pere continent sobre la veda de blat e execució dels contrafahents. Fo dada en Barchina, a .VI. dies de febrer, any .M.CCCLXVIII^o. És registrada al present libra a .XXXVIII. cartes e feneix a .XXXVIII. cartes.⁵¹

Provesió del rey en Pere continent que.ls singulars de la villa de Puycerdà no sien destrets per falta de sirvents. Fo dada en Barchinona, a .XV. dies de març, any .M.CCCLXVIII^o. És registrada al present libra a .XXXXI. cartes e feneix a .XXXXIII. cartes.⁵²

46. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

47. *Com lo veguer pot forçar de recuyllir-se ..., al marge esquerre.*

48. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

49. *Nota al marge dret molt esvanida.*

50. *Nota al marge dret molt esvanida i hi ha dibuixada una mà al marge esquerre.*

51. *de la veda del blat, al marge dret.*

52. *Nota al marge dret molt esvanida.*

Provesió del duch en Iohan continent que aquells qui han acostumat de recuyllir-se en la villa lo veguer ne puxa forçar e nols sie presa appellació. Fo dada en la villa de Puycerdà, a .XXXI. d'agost, any .M.CCCLXVIII^o. És registrada al present libra a .XXXXII. cartes.⁵³

Provesió del rey en Pere continent com los cònsols poden ordenar sobre pa, vi e altres victualles e quels officials no puschen donar licència de trenquar-les. Fo dada a Terragona, a .XXIII. dies d'abril, any .M.CCCLXX. És registrada al present libra a .XXXXII. cartes e feneix a .XXXXIII. cartes.⁵⁴

[^{8av}] Provesió del rey en Pere continent que negú de la villa no sie guosat de comprar carn, vi ni altres coses de ffora villa per defraudar [en la ayuda de fora villa]. Fo dada a Terragona, a XXI dies d'abrill, any .M.CCCLXX. És registrada al present libra a .XXXXIII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que-l governador e altres comissaris hagen a servir totes composicions, absolucions e diffinicions feytes de crims per lo senyor rey e sos officials. Fo dada en Barchina, a .XXIII. dies de mayg, any .M.CCCLXX. És registrada al present libra a .XXXXIII. cartes e feneix a .XXXXIII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que-ls scrivans de la cort serven lo for de les sentències que servaven ans de la constitució de Montçó. Fo dada a Barchina, a .XXIII. dies de mayg, any M. CCCLXX. És registrada al present libra a .XXXXIII. cartes.⁵⁵

Provesió del rey en Pere continent que-l veguer hage a destrènyer en continent com serà request tot hom qui dege a les ajudes e imposicions de la villa. Fo dada a Barchina, a .XXV. dies de mayg, any .M.CCCLXXII. És registrada al present libra a .XXXXIII. cartes e feneix a .XXXXV. cartes.⁵⁶

Provesió del rey en Pere continent com los cònsols poden vendre los censals que fa la villa a Berga. Fo dada en Barchina, a .XVI. dies de agost, any .M.CCCLXXII. És registrada al present libra a .XXXXV. cartes e feneix a .XXXXVI. cartes.⁵⁷

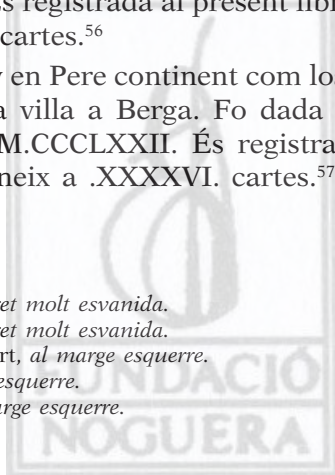
53. Nota al marge dret molt esvanida.

54. Nota al marge dret molt esvanida.

55. Servans de la cort, al marge esquerre.

56. esvaït, al marge esquerre.

57. Un dibuix, al marge esquerre.

Provesió del rey en Pere continent que-l veguer en continent com ^[f. 9ar] serà request per los cònsols degen forçar tot hom qui dege a les ajudes e imposicions. Fo dada en Barchina, a .XXVIII. dies de septembra, any .M.CCCLXXII. És registrada al present libra a .XXXXVI. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que lo veguer e jutge ordinarí hagen a destrènyer e forçar scrivans de la cort e totes altrás personas que degen a imposicions i ajudes de la villa. Fo dada en Barchina, a .X. dies de març, any .M.CCCLXXIII. És registrada al present libra a .XXXXVI. cartes e feneix a .XXXXVII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent com lo veguer és tengut de procehí a instància e raquesta dels cònsols o del mustaçaff contra aquelles qui denegaren de donar los quints dels moltons. Fo dada en Barchina, a .XIII. dies de septembra, any .M.CCCLXXIII. És registrada al present libra a .XXXXVII. cartes e feneix a .XXXXVIII. cartes.⁵⁸

Provesió del rey en Pere continent que-l veguer no puscha donar licència de traure blat de la terra de Cerdanya sens los cònsols. Fo dada en Barchina, a .XXVIII. dies de septembra, any .M.CCCLXXII. És registrada al present libra a .XXXXVIII. cartes.⁵⁹

Provesió del rey en Pere continent quells cònsols se poden ratenir los blats comprats per tota Cerdanya per hòmens stranys o mercades a obs de la villa. Fo dada en Barchina, a .XX. dies d'octubre, any .M.CCCLXXIII. És registrada al present libra a .XXXXVIII. cartes e feneix a .XXXXVIII. cartes.

^[f. 9av] Provesió del rey en Pere amb la qual franquea los hòmens de la villa de Puigcerdà de tot dret [...] de quansevulla linatge de blat quis mesur dins la dita villa. Fo dada a Cervera, a .XI. dias de deembra, any .M.CCCLXXIII. És registrada al present libra a .XXXXVIII. cartes e feneix a .L. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que-l veguer ne lo jutge pusquen fer fer albarans ne donar licència de traura blat de la terra de Cerdanya contra la inhibició feta per los cònsols sens consentiment d'aquels. Fo dada a Cervera, a .XI. dias de deembra, any .M.CCCLXXIII. És registrada al present libra a .L. cartes.⁶⁰

58. Com los cònsols poden prendre los quints dels moltons ..., *al marge dret*.

59. Que lo veguer puga donar licència de traure blat, *al marge dret*.

60. Que lo veguer..., *al marge esquerre*.

Provesió del rey en Pere continent que·ls cònsols ab lo veguer e el scrivà pusquen fer inventari de tots los blats de la terra e vegueria de Cerdanya e Baridà per fer provesió necessària als habitants en la dita terra. Fo dada a Cervera, a .XI. dias de deembra, any .M.CCCLXXIII. És registrada al present libra a .L. cartes e faneix a .LI. cartes.⁶¹

Provesió del rey en Pere continent que·ls cònsols e prohòmens de la villa se poden prendre propia auctoritat una [cosa] appellada lo graner del rey. Fo dada a Cervera, a .VIII. dias de deembra, any .M.CCCLXXIII. És registrada al present libra a .LI. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que·ls scrivans qui faian los albarans de la treta del blat [haian] e degen haver de salari dos dines per muyg e no pus. Fo dada a Leyda, a .XXII. dias de febrer, any .M.CCCLXXIII. És registrada al present libra a .LI. cartes.⁶²

[f. 10ar] Provesió del rey en Pere continent que la villa de Puygcerdà no sia tenguda de pagar salari a capità que·l senyor rey trametà a la dita villa per deffensió de aquella. Fo dada a Leyda, a .XXX. dias de juny, any .M.CCCLXXV. És registrada al present libra a .LII. cartes.⁶³

Provesió del rey en Pere continent que totes licències que lo senyor rey hage donades contra la inhibició de la treta de blat feyta [per] los cònsols que no hagen loch. Fo dada en Barchina, a [.XVII.] dias de setembre, any .M.CCCLXXV. És registrada al present libra a .LII. cartes e faneix a .LIII. cartes.⁶⁴

Provesió del rey en Pere continent que tots los habitants de la villa hagen blat fora la dita villa sien destrets e forçats a [prendre] lo dit blat dins la dita villa. Fo dada a Barchina, a .XVII. dias de setembre, any .M.CCCLXXV. És registrada al present libra a .LIII. cartes.⁶⁵

Provesió del rey en Pere continent que·ls cònsols hagen potestat de penra sagrament de totes persones que trauran blat de la terra de Cerdanya a ques volen e a que no. Fo dada en Barchina, a .XVII. dias de setembre, any .M.CCCLXXV. És registrada al present libra a .LIII. cartes e feneix a .LV. cartes.⁶⁶

61. Manifest, *al marge dret*.

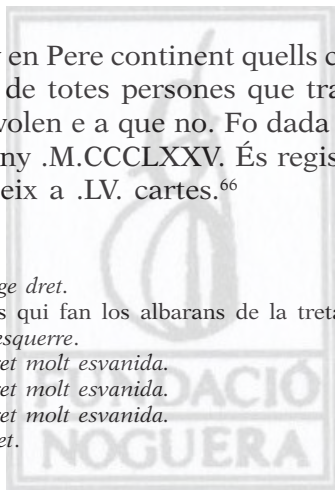
62. Com los scrivans qui fan los albarans de la treta de blats poden haver dos diners per mug, *al marge esquerre*.

63. Nota *al marge dret molt esvanida*.

64. Nota *al marge dret molt esvanida*.

65. Nota *al marge dret molt esvanida*.

66. blat, *al marge dret*.

Provesió del rey en Pere continent que lo veguer és tengut a donar a ferma o manleuta les persones qui tenrà preses [si donchs] no mereixeran mort o muttilació de membre. Fo dada en Barchina, a [.X.] dias d'octubre, any .M.CCCLXXV. És registrada al present libra a .LV. cartes.⁶⁷

[Fol. 10av] Provesió del rey en Pere continent qui aquells a qui són tapades o clavades les portes de la sua casa per la cort posants penyores, valent la quantitat [ra] a ells demanada no sien cayguts en pena per desclavar les dites portes. Fo dada en Barchina, a .XXI. dies de ffabrer, any .M.CCCLXXVI. És registrada al present libra a .LV. cartes e faneix a .LVI. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que ls cònsols hagen potestat d'ordonar sobre los draps que sieran portats deffora la villa per fer-los apparellar en la dita villa deuen apparellar o no. Fo dada en Barchina, a .XXI. dies de mayg, any .M.CCCLXXVII. És registrada al present libra a .LVI. cartes e faneix a .LVII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que nengun habitant de la villa de Puygcerdà no sie tengut pagar lo vectigal del blat, çò és .III. sous per somada. Fo dada en Barchina, a .XXII. dies de juny, any .M.CCCLXXVII. És registrada al present libra a .LVIII. cartes.⁶⁸

Provesió del rey en Pere disposant sobre lo fet del mestra de ports [f. 11ar]. Fo dada en Barchina, a .XXII. dies d'octubre, any .M.CCCLXXVIII. És registrada al present libra a .LX. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que nengun que si estat de cavalers o de barons e haia stat per .I. any e .I. dia dins la villa de Puycerdà e dins los dits d'any e dia no sien stats requests per lurs senyors que puy no ls pusquen demanar. Fo dada en Barchina, a .V. dies d'abrill, any .M.CCCLXXVIII. És registrada al present libra a .LX. cartes e faneix a .LXI. cartes del dit present libra.⁶⁹

Provesió del rey en Pere continent que neguns qui parlen ab bandejats qui sien dins los monestirs de frares menors o de predycadors no cayguen en pena si donchs no ls donaven coinseyll o ajuda. Fo dada en Barchina, a [VII] dies de mayg, any .M.CCCLXXVIII. És registrada al present libra a .LXI. cartes e faneix a .LXII. cartes.⁷⁰

67. Nota al marge esquerre molt esvanida i hi ha una mà dibuixada.

68. Seguia un text escrit amb bolígraf que ha estat esborrat.

69. Mà dibuixada al marge dret.

70. Que nenguns qui parlen ab bandejats dins los monestirs no cayon en penes algunes, al marge dret.

Provesió del rey en Pere e executòria sobre lo privilegi disposant sobra la creació de cònsols. Fo dada en Barchina, a .VIII°. dies de julioll, any .M.CCCLXXVIII. És registrada al present libra a .LXII. cartes e faneix a .LXIII. cartes.⁷¹

Provesió del rey en Pere continent que lo veguer hage forçat a destrènyer totes persones que sien obliguades e tengudes a la vila en deutes per qualsevòll rahó. Fo dada en Barchina, a .III. dies d'agost, any .M.CCCLXXVIII. És registrada al present libra a .LXIII. cartes.⁷²

Provesió del rey en Pere continent que·ls cònsols e advocats e síndich de la [f. 11av] dita villa poden demanar e convenir en juhí aquells ab qui són en pau totes deutes que per ells sien degudes a la villa no constituint lo sacrament e homantge. Fo dada en Barchina, a [.V.] dies d'abril, any .M.CCCLXXVIII. És registrada al present libra a .LXIII. cartes.

Provesió del rey en Pere confirmant les ordinacions sobra los liguars de les dones i de noces e sobre altres ordinacions fetes per los cònsols sobre altres coses emanant als oficials que hagen a executar aquells. Fo dada en Barchina, a .XV. dies d'abril, any .M.CCCLXXVIII^o. És registrada al present libra a .LXIII. cartes e fenaix a .LXV. cartes.

Provesió del rey en Pere contra los cuyllitors dels drets del mestre dels ports qui prenien dels franchs que·ls [romeus] portaven per llur messió. Fo dada en Barchina, a .XXVIII°. dies d'abril, any .M.CCCLXXVIII^o. És registrada al present libra a .LXV. cartes.⁷³

Provesió del rey en Pere contra lo governador e son assessor e altres oficials reals qui donen massa breia e iniustes dillacions als delats e que abans que·ls admeten a deffenssions les hagen a publicar la enquesta. Fo dada en Barchina, a .XXII. dies d'agost, any .M.CCCLXXVIII^o. És registrada al present libra a .LXVI. cartes.⁷⁴

Provesió del rey en Pere continent que aquells quis hixen de la villa e muden lur domicili en altre lloch paguen llur part en los censals e violaris e altres càrrechs de la villa. Fo dada en Barchina, a .XXVIII°. dies de noembra, any .M.CCCLXXVIII. [f. 12ar] És registrada al present libra a .LXVI. cartes e faneix a .LXVII. cartes.

71. Sobra la elecció de cònsols, *al marge dret*.

72. Contra los ...a la vila ..., *al marge dret*.

73. Nota *al marge esquerre molt esvanida*.

74. Nota *al marge esquerre molt esvanida*.

Provesió del rey en Pere [...] sobre lo privilegi e ordenació d'Arnau Dorchau, sobra la creació dels cònsols e que nengú no gos interpretar, mudar o impugnar res dels dits privilegis e ordinació sots pena de mill morabetins d'or. Fo dada en Barchina, a .XV°. dies de març, any .M.CCCLXXX. És registrada al present libra a .LXVII. cartes e faneix a .LXVIII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que-ls hòmens de Puygcerdà no sien tenguts a pagar barra ni leuda a Perpenyà, a Vinçà ni a Vilafranca de Conflent. Fo dada en Ceragossa, a .XV. dies de mayg, any .M.CCCLXXX. És registrada al present libra a .LXVIII. cartes.⁷⁵

Provesió del rey en Pere continent que-ls clergues [consignats] sien admeses en oficials de la villa amb certa forma.⁷⁶ Fo dada en Ceragossa, a .V. dies d'octubra, any .M.CCCLXXXI. És registrada al present libra a .LXVIII°. cartes e faneix a .LXX. cartes.

Provesió del rey en Pere continent que [moliners], forners ni renders reials no sien franchs de guaytes. Fo dada en Ceragossa, a .XXV. dies de noembra, any .M.CCCLXXXI. És registrada al present libra a .LXX. cartes.⁷⁷

[f. 12av] Provesió del rey en Pere continent qu.ell procurador reial no hage potestat de donar licència als renders realls [nescun] color de traure blat de la terra de Serdanya. Fo dada en València, a .II. dies de julioll, any .M.CCCLXXXII. És registrada al present libra a .LXX. cartes e faneix a .LXXI. cartes.⁷⁸

Provesió del rey en Pere continent com los habitants de la villa de Puiygerdà poden paschar sens licència del procurador reall a tota llur voluntat. Fo dada en València, a .III. dies de juny, any .M.CCCLXXXII. És registrada al present libra a .LXXI. cartes e faneix a .LXXII. cartes.⁷⁹

Provesió del rey en Pere continent que els renders realls e cobradors de drets realls no sien scusats de contribuir en messions de host e de fer guaytes en los murs de la villa. Fo dada en València, a .VIII. dies de juny, any .M.CCCLXXXII. És registrada al present libra a .LXXII. cartes e faneix a .LXXIII. cartes.⁸⁰

75. *Nota al marge dret molt esvanida.*

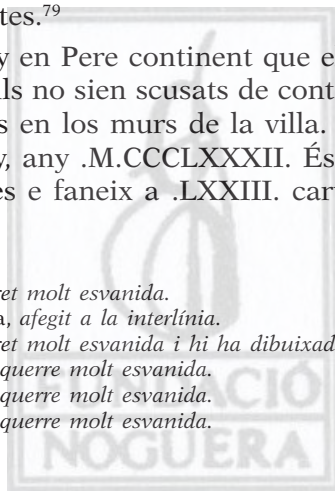
76. *Amb certa forma, afegit a la interlínia.*

77. *Nota al marge dret molt esvanida i hi ha dibuixada un mà al marge esquerre.*

78. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

79. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

80. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

Provesió del rey en Pere continent que·l·ls hòmens de Puygcerdà no sien tenguts pagar barra a Vilafrancha de Conflent e a Vinça. Fo dada en villa Tamarit, a .XI. dies de març, any .M.CCCLXXXIII. És registrada al present libra a .LXXIII. cartes e faneix a .LXXIII. cartes.⁸¹

Provesió del rey en Pere continent que·ll jutge ordinari puscha conàxer de fet patrimonial del rey tro a quantitat de .LX. sous.⁸² [f.13ar] Fo dada en villa Tamarit, a .XI. dies de març, any .M.CCCLXXXIII. És registrada al present libra a .LXXIII. cartes e faneix a .LXXV. cartes.

Provesió del rey en Pere continent quells hòmens de la villa de Puygcerdà e son terrastinents a Livia no sien tenguts pagar en les obres del castell de Livia. Fo dada en villa Tamarit, a .XI. dies de març, any .M.CCCLXXXIII. És registrada al present libra a .LXXV. cartes e faneix a .LXXVI. cartes.⁸³

Provesió del rey en Pere continent quells cònsols hagen potestat de donar licència a aquells que metran blat dins la villa de Puygcerdà de traura tant quant hauran necessari a sus obs. Fo dada en Gerona, a .XX. dies de març, any .M.CCCLXXXV. És registrada al present libra a .LXXVI. cartes e faneix a .LXXVII. cartes.⁸⁴

Provesió del rey en Pere continent que tot blat quis venrà per tota Cerdanya se hage a venre porgat. Fo dada en Gerona, a .XXIII. dies de març, any .M.CCCLXXXV. És registrada al present libra a .LXXVII. cartes.⁸⁵

Provesió del rey en Pere continent quells hòmens de la villa de Puygcerdà no sien tenguts pagar vectigal del blat quis venrà en la villa. Fo dada en Figueres, a .XXIII. dies d'agost, any .M.CCCLXXXV. És registrada al present libra a .LXXVII. cartes e faneix a .LXXVIII. cartes.

Provesió del rey en Pere continent quells hòmens de Puygcerdà [f. 13av] de Cerdanya no paguen barra a Vinça. Fo dada en Barchina, a .XXVIII. dies de maig, any .M.CCCLXXXVI. És registrada al present libra a .LXXVIII. cartes.

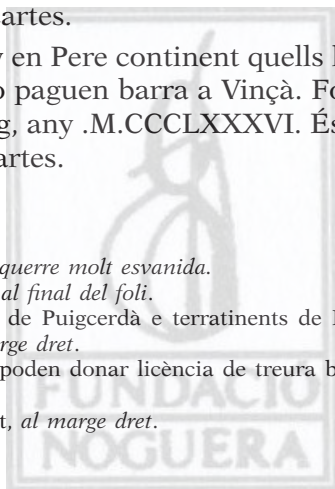
81. Nota al marge esquerre molt esvanida.

82. Fo dada, reclam al final del foli.

83. Que los hòmens de Puigcerdà e terratinents de Livia no sien tenguts pagar les obres del castell, al marge dret.

84. Que los cònsols poden donar licència de treura blat de la villa a aquells que hi ha mes, al marge dret.

85. De porgar lo blat, al marge dret.

Provesió del rey en Pere continent quels habitants de Puygcerdà hagen a metre tots llurs blats dins la dita villa que los castellà, batlles e capitants de la vagueria de Cerdanya no contrasten ans los hagen a lezar traure los dits blats. Fo dada en Barchina, a .XXI. dies de septembra, any .M.CCCLXXXVI. És registrada al present libra a .LXXVIII°. cartes e faneix a . LXXX. cartes.⁸⁶

Provesió de l'infant en Iohan e confirmació sobra lo feyt de la ellecció e offici de la mustaçaffaria. Fo dada en Puygcerdà, a .XXX. dies d'agost, any .M.CCCLXVIII^o. És registrada al present libra a .LXXXV. cartes.⁸⁷

Provesió de l'infant en Iohan continent quels jueus no facen carn en la carneçeria comuna. Fo dada en Barchina, a .X. dies de febrer, any .M.CCCLXXII. És registrada al present libra a .LXXXV. cartes e faneix a .LXXXVI. cartes.⁸⁸

Provesió de l'infant en Iohan continent que la sisa e ell pes dels draps sie servada. Fo dada en Barchina, a .XXVII. dies de nombra, any .M.CCCLXXVI. És registrada al present libra a .LXXXVI. cartes e faneix a .LXXXVII. cartes.

Provesió de l'infant en Iohan continent que nengun ^[f. 14ar] comissari no puscha conàxer de les causes criminals la cognició de les quals en absència del senyor rey als ordinaris tant solament perteneix e no als comissaris com sie contra los capítols de les Constitucions generals de Cathalunya. Fo dada en Barchina, a .XX. dies d'agost.⁸⁹

Provesió de l'infant en Iohan revocatòria de la comissió feta a en Matheo de Caselles de pena de mill florins d'or. Fo dada en Barchina, a .XXV. dies d'agost, any .M.CCCLXXVII. És registrada al present libra a .LXXXVII. cartes e faneix a .LXXXVIII. cartes.

Provesió de l'infant en Iohan continent quell veguer no hage potestat de fer ordinacions sobre lo regiment e bon stament de la villa, les quals fer acostumen los cònsols e a ells pertany. Fo dada en Barchina, a .XVI. dies de març, any .M.CCCLXXVIII^o. És registrada al present libra a .LXXXVIII. cartes.⁹⁰

86. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

87. *De la elecció de l'offici de mustaçaff, al marge esquerre.*

88. *Jueus, al marge esquerre.*

89. *E d'açò te privilegi la vila registrat en lo libre dels privilegis en XXXII cartes..., al marge dret.*

90. *Nota als marges esquerre i dret molt esvanida.*

Provesió de l'infant en Iohan continent quells hòmens de Puycerdà no paguen barra, pontatge ni passatge a Vilafranca de Convent ni en Vinça. Fo dada en Perpinyà, a .XXI. dies de julioll, any .M.CCCLXXVIII^o. És registrada al present libra a .LXXXX. cartes.⁹¹

Provesió de l'infant en Iohan continent e contra comissaris. Fo dada en Perpinyà, a .XIII. dies de julioll, any .M.CCCLXXVIII^o. És registrada al present libra a .LXXXX. cartes e feneix a .LXXX-XII. cartes.⁹²

[f. 14av] Provesió de l'infant en Iohan continent que puy que los segelladors hauran sagellat los lots que nagú sens licència d'aquells no'ls guos desegellar. Fo dada en Perpinyà, a .II. dies de dehembra, any .M.CCCLXXVIII^o. És registrada al present libra a .LXXXIII. cartes e feneix a .LXXXIII. cartes.⁹³

Provesió de l'infant en Iohan continent quels notaris sien tenguts de observar la taxació de les scriptures contengudes en les Constitucions generals. Fo dada en Perpinyà, a .V. dies de deembra, any .M.CCCLXXVIII^o. És registrada al present libra a .LXXXIII. cartes e feneix a .LXXXV. cartes.⁹⁴

Provesió del rey en Iohan continent quels officials no sien guolats contravenir o trenquar les Constitucions o ordinacions de la villa ne donen licències de contravenir sens sonsentiment dels cònsols. Fo dada en Barchina, a .X. dies de març, any .M.CCCLXXVII. És registrada al present libra a .LXXXV. cartes e feneix a .LXXXVI. cartes.⁹⁵

Provesió del rey en Iohan continent quell batlle de Belver no hage potestat de fer veda ni donar licència de traure blat dins la sua batlia ans la dita licència hagen a donar los cònsols de Puycerdà. Fo dada en Barchina, a .X. dies de març, any .M.CCCLXXVII. És registrada al present libra a .LXXXVI. cartes e feneix a .LXXXVII. cartes.⁹⁶

91. Pontatge ne passatge, *als marges dret i esquerre*.

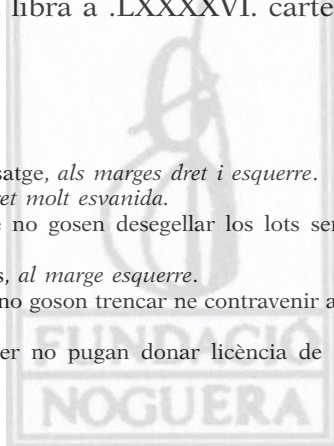
92. *Nota al marge dret molt esvanida*.

93. Segelladors. Que no gosen desegellar los lots sens licència dels segelladors, *al marge esquerre*.

94. Sobre los noatris, *al marge esquerre*.

95. Que los officials no goson trençar ne contravenir a les ordinacions de la vila..., *al marge esquerre*.

96. Que los de Belver no pugan donar licència de traure blat de la batllia, *al marge esquerre*.

Provesió del rey en Iohan continent e confirmatòria de les ordinacions feytes per los cònsols sobre feyts de nocés. Fo dada a Ceragossa, [f. 15ar] a .XXI. dies de mayg, any .M.CCCLXXVIII. És registrada al present libra a .LXXXVII. cartes.

Provesió del rey en Iohan continent l'effecte de la damunt scripta amb altres capítols. Fonch dada a Montçó, a .VIII. dies de deembra, any .M.CCCLXXXVIII. És registrada al present libra a .LXXXVIII. cartes e feneix a .C. cartes.

Provesió del rey en Iohan continent quels muliners sien tenguts satisfèr los dampnatges que donen per l'aygua del rech. Fonch dada a Montçó, a .XVIII°. dies de ffebrer, any .M.CCCLXXXVIII^o. És registrada al present libra a .C. cartes e feneix a .CI. cartes.⁹⁷

Provesió del rey en Iohan continent que de continent com lo veguer serà raquest per los cònsols haia a destrènyer e forçar los hereus del deffunt o deffuncta qui algunes lexes farà o lexatà en son testament al baçi de les nines a maridar, a pagar e distribuir les dites lexes o legats als dits cònsols o a aquell o aquels a qui ells volran o per ells depuatts seran. Fonch dada a Montçó, a .XXII. dies de març, any .M.CCCLXXXVIII^o. És registrada al present libra a .CI. cartes e feneix a .CII. cartes.⁹⁸

Provesió del rey en Iohan continent que puysqua la inhibició del blat és feyta amb les bèsties ne amb altres no consinta trencarla. Fonch dada a Barchina, a .III. dies de janer, any .M.CCCLXXXX. És registrada al present libra a .CII. cartes e feneix a .CIII. cartes.⁹⁹

Provesió del rey en Iohan executòria del mesuratge del blat. Fonch dada a Barchina, a .XXX. dies de septembre, any .M.CCCLXXXX. És registrada al present libra a .CIII. cartes e feneix a .CIII. cartes.¹⁰⁰

[f. 15av] Provesió del rey en Iohan continent quell veguer haia a destrènyer e forçar a aquells creadors qui no volran disminuir los censsals que prenen sobre la villa a .XII. diners per libra axí com la major part dels dits creadors han fet. Fonch dada a les Caldes, a .XXVII. dies de maig, any .M.CCCLXXXII. És registrada al present libra a .CIII. cartes e feneix a .CVI. cartes.¹⁰¹

97. Com los moliners sien tenguts..., *al marge dret*.

98. Com los cònsols poden fermar los hereus dels deffunts han impossar almoines..., *al marge dret*.

99. De la treta del blat, *al marge dret*.

100. mesuratge, *al marge dret*.

101. Censsals, *al marge esquerre*.

Provesió del rey en Iohan continent com la villa pot venre censsals a rahó de .XII. diners per libra o de més per reembra los censsals de deeset diners per liura o de menor [preu] de major [anauall]. Fonch dada en València, a .XX. dies de deembra, any .M.CCCLXXXII. És registrada al present libra a .CVI. cartes e feneix a .CVII. cartes.¹⁰²

Provesió del rey en Iohan continent quells sobreposats de perayres e de texidors ensemps sien tenguts a anar per totes les cases e obradors de perayres e texidors a ver e cerchar per via de [strutim] los draps quis fan e en quina manera si fan e açò per evitar moltes fraus que en temps passat se solien per los dits perayres e texidors en los dits draps causar. Fonch dada en València, a .XXII. dies d'abril, any .M.CCCLXXXIII. És registrada al present libra a .CVII. cartes e feneix a .CVIII. cartes.¹⁰³

Provesió del rey en Iohan contra aquells qui solien ésser del consell a la ellecció dels cònsols puyque són inhibits. Fonch dada en Barchina, a .XVI. dies de març, any .M.CCCLXXXV. És registrada al present libra a .CVIII. cartes e feneix a .CVIII. cartes.

Provesió del rey en Iohan compulsòria de la damunt dicta e continent a l'effecte d'aquella. Fonch dada en Barchina, a .XVIII. dies de març, any .M.CCCLXXXV. És registrada al present libra a .CVIII. cartes.

[f. 16ar] Provesió del rey en Iohan continent que aquells que seran elegits a tenir los officis de la villa sien forçats de tenir-los. Fonch dada en Perpinyà, a .XVIII. dies de janer, any .M.CCCLXXXVI. És registrada al present libra a .CX. cartes e feneix a .CXI. cartes.¹⁰⁴

Provesió del rey en Iohan sobre paus e bandositats. Fonch dada en Perpinyà, a .XXVII. dies de janer, any .M.CCCLXXXVI. És registrada al present libra a .CXI. cartes e feneix a .CXII. cartes.¹⁰⁵

Provesió del rey en Iohan continent quels terços de la Cort reall no sien vanuts. Fonch dada en Perpinyà, a .XXVIII. dies de janer, any .M.CCCLXXXVI. És registrada al present libra a .CXII. cartes.¹⁰⁶

102. idem, *al marge esquerre*.

103. Per los sobreposats de paraires e texidors, *al marge esquerre*.

104. Que aquells qui són elegits a tenir los officis de la villa haien a ser tinguts per lo càrrec d'aquells sots pena de C florins d'or, *al marge dret*.

105. *Nota al marge dret molt esvanida*.

106. *Nota al marge dret molt esvanida i hi ha dibuixada una mà al marge esquerre*.

Provesió de la reyna na Maria muller del rey en Martí, continent que tots contractes de la villa en los quals intervé la major partida del conseyll de la dita villa vleguen e sien fermes axí com si tota la villa hi ere. Fonch dada en Barchina, a .X. dies de septembre, any .M.CCCLXXXVI. És registrada al present libra a .CXIII. cartes e feneix a .CXIII. cartes.¹⁰⁷

Provesió de la reyna na Maria muller del rey en Martí, continent que tota los scrivans de la Governació hagen a levar e remetre tots los processos e enquestes quant seran defenits al governador sen jui als scrivans de la cort del veguer. Fonch dada en Barchina, a .VIII. dies de septembre, any .M.CCCLXXXVI. És registrada al present libra a .CXIII. cartes e feneix a .CXV. cartes.¹⁰⁸

[f. 16av] Provesió del rey en Martí amb la qual dona licència als cònsols e prohòmens de la villa de Puigcerdà que pusquessen veure e obligar la dita villa a penre a censsal mort tro a quantitat de .XXV. libras barceloneses. Fonch dada en Ceragossa, a .XXII. dies de març, any .M.CCCLXXXVIII. És registrada al present libra a .CXV. cartes e feneix a .CXVI. cartes.¹⁰⁹

Provesió del rey en Martí continent que lo veguer no.s pusqua entrametre del guayt que la villa ordona. Fonch dada en Ceragossa, a .VI. dies de janer, any .M.CCCLXXXVIII. És registrada al present libra a .CXVI. cartes e feneix a .CXVII. cartes.¹¹⁰

Provesió del rey en Martí revocatòria de totes letres de comissions amb la qual mana quell governador haia a conèixer de tots fets criminals e no comissari negú. Fonch dada en Ceragossa, a .XI. dies de septembra, any .M.CCCLXXXVIII. És registrada al present libra a .CXVII. cartes e feneix a .CXVIII. cartes.¹¹¹

Provesió del rey en Martí continent que quells scrivans e terçer de la Cort reyal hagen a fermar cascun trienni de tenir taula e sinó ho fan que sien sospesos de l'offici. Fonch dada en Ceragossa, a .VII. dies de ffebrer, any .M.CCCLXXXVIII^o. És registrada al present libra a .CXVIII. cartes e feneix a .CXX. cartes.¹¹²

107. Per universitat de Puigcerdà, *al marge dret i hi ha dibuixada una mà al marge esquerre.*

108. *Nota al marge dret molt esvanida i hi ha dibuixada una mà al marge esquerre.*

109. *Nota al marge dret molt esvanida.*

110. Guayt. Com lo veguer no pusca trametre del guayt que la vila ordena..., *al marge esquerre.*

111. Revocatòria de comissions amb la qual mana quell governador haia a conèixer tots los feyts criminals, *al marge esquerre.*

112. Quels scrivans e tercers han a tenir taula quiscun trenni, *al marge esquerre.*

Provesió del rey en Martí sobre los salaris dels scrivans de la Cort reyall. Fonch dada en Barchina, a .XV. dies de julioll, any .M.CCCC. És registrada al present libra a .CXX. cartes.¹¹³

[f. 17ar] Provesió confirmació del rey en Martí com poden venre censsal de maior preu per reembra aquells de menor preu. Fonch dada en lo loch¹¹⁴ a .XXVIII°. dies de agost, any .M.CCCCI. És registrada al present libra a .CXXI. cartes e faneix a .CXXII. cartes.¹¹⁵

Provesió del rey en Ferrando continent los capítols e ordinacions que cellavors foren feytes en les Corts generals quel dit senyor rey don Ffernando celebra en Barchina. Fonch dada a Barchina, a .VII. dies de julioll, any .M.CCCCXIII. És registrada al present libra a .CXXII. cartes e faneix a .CXXIII. cartes.¹¹⁶

Provesió del rey en Ferrando confirmatòria quels scrivans haian a servar les taxtacions, usus e stils en les scriptures segons disposició de les Constitucions generals de Cathalunya e que los dits scrivans de la Cort reyall haiana a fermar de tenir taula. Fonch dada en Montblanch, a .XXV. dies de setembre, any .M.CCCCXIII. És registrada al present libra a .CXXVI. cartes.¹¹⁷

Provesió del rey en Ferrando continent que negú qui tinga ofici reyall no procur ni exceresque altres officis. Fonch dada en Montblanch, a .XII. dies de noembra, any .M.CCCCXIII. És registrada al present libra a .CXXVI. cartes.¹¹⁸

Provesió del rey en Ferrando confirmatòria que lo veguer ab los cònsols puschan forçar los bandolers a fer pau o treguas. Fonch dada en Montblanch, a .XVIII°. dies de noembra,¹¹⁹ [f. 17av] any .M.CCCCXIII. És registrada al present libra a .CXXVII. cartes e faneix a .CXXVIII. cartes.

Provesió del rey en Ferrando quels speciers de la villa no guosen usar de medicines sens ordinació de phisich aprovat. Fonch dada en la villa de Perpenyà, a .XXXI. dies de janer, any .M.CCCCXVI. És registrada al present libra a .CXXVIII. cartes e faneix a .CXXVIII^o. cartes.

113. Sobre salaris dels scrivans de la Cort real, *al marge esquerre*.

114. *Segueix un espai en blanc*.

115. Censals, *al marge esquerre*.

116. Confirmatio, *al marge esquerre*.

117. Scrivans, *al marge esquerre*. Que los scrivans de la cort haien a tenir taula, *al marge dret*.

118. Ofici reyall sensa altra qualsevol ofici real no pot tenir altre ofici, *al marge esquerre*. Com algú que tinga ofici real no pot tenir altre ofici, *al marge dret*.

119. Pau e treva, *al marge esquerre*. Nota *al marge dret* molt esvanida.

Provesió del rey n'Alfonso sobre una appellatió dels Cònsols de Mar.¹²⁰

Provesió del rey n'Alfonso sobre la qüestió que la villa ha ab los hòmens d'Angostrina per rahó dels ports. Fonch dada en Oscha, a .XVI. dies de septembra, any .M.CCCCXVIII. És registrada al present libra a .CXXX. cartes e faneix a .CXXXII^o. cartes.¹²¹

Provesió del rey n'Alfonso que totes vegades quell jutge se absentarà de la villa de Puycerdà a lexar lochtinent. Fonch dada en el monestir de Sant Cucufat de València, a .XVIII. dies de mayg, any .M.CCCCXVIII. És registrada al present libra a .CXXXII^a. cartes e faneix a .CXXXIII^a. cartes.¹²²

[f. 18ar] Provesió del rey n'Alfonso que los hòmens de Puycerdà no sien tenguts pagar barra a Vinça no [contrastat] lo provessió per los prohòmens de Vinça impetrada e obtenguda de la reyna na Maria. Fonch dada en Barchina, a .XV. dies de janer, any .M.CCCCXXIII^o. És registrada al present libra a .CXXXIII. cartes e faneix a .CXX-XIII. cartes.¹²³

Provesió del rey n'Alfonso continent que nagú de la cort de la terra de Cerdanya no guos donar a filar [stams] fora la dita terra de Cerdanya. Fonch dada en València, a .XVI. dies de març, any .M.CCCCXXIII. És registrada al present libra a .CXXXIII. cartes e faneix a .CXXXV. cartes.¹²⁴

Provesió del rey n'Alfonso continent quels cònsols hagen potestat de declarar sobre les obres qui-s en los alberchs e en los carrers ab penes en la present contengudes. Fonch dada en Barchina, a .IIII. dies d'octubra, any .M.CCCCXXIII. És registrada al present libra a .CXXXV. cartes e faneix a .CXXXVI. cartes.¹²⁵

Provesió del rey n'Alfonso continent que nagun habitant de la villa qui sie convengut per lo fisch no sie tengut pagar salari. Fonch dada en València, a .XXX. dies de janer, any .M.CCCCXXVI. És registrada al present libra a .CXXXVI. cartes e faneix a .CXXXVII. cartes.¹²⁶

120. *Escrit per una mà posterior.*

121. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

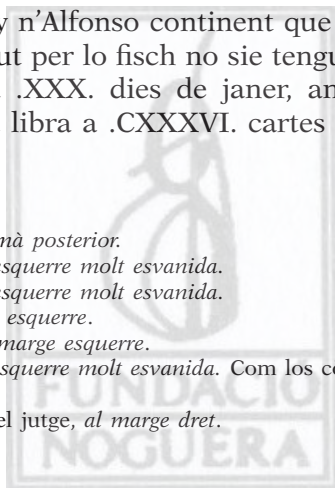
122. *Nota al marge esquerre molt esvanida.*

123. *Barra, al marge esquerre.*

124. *Filar stams, al marge esquerre.*

125. *Nota al marge esquerre molt esvanida.* Com los cònsols poden declarar sobre les cases, *al marge dret.*

126. *Que lo salari del jutge, al marge dret.*

[f. 18av] Provesió del rey n'Alfonso continent que tots aquells qui hauran la Constitució de Terragona sien tenguts a manament del veguer a exir fora los murs de la villa en tant que-l divinal offici se celebrarà. E si los dits vedats inobediens a los manaments del dit veguer seran aquells puscha de qualsevulla ley, condició o stament sien en los carceres comuns de la Cort reyall metre tro que lo dit divinal offici sia celebrat. Fonch dada en València, a .XXIII. dies d'abril, any .M.CCCCXXVI. És registrada al present libra a .CXXVII. cartes e faneix a .CXXXVIII^o. cartes.¹²⁷

Provesió de la reyna na Maria, muller del rey n'Alfonso, e executòria del privilegi de la treta del blat, ço és, que nagú no guos traure blat de la terra de Cerdanya sens licència del cònsols. Fonch dada en Barchina, a .III. dies de març, any .M.CCCCXXII. És registrada al present libra a .CXXXX. cartes e faneix a .CXXXI. cartes.¹²⁸

Provesió de la reyna na Maria, muller del rey n'Alfonso, continent quels cònsols haian potestat de capbrevar los hòmens, terres e possessions de l'Hospital Major quant be¹²⁹ [f. 19ar] vist les serà e que lo veguer haia a fer crida pública per citar los dits hòmens quant per los dits cònsols raquest serà. Fonch dada en Barchina, a .XXV. dies de juny, any .M.CCCCXXXVI. És registrada al present libra a .CXXXXI. cartes e faneix a .CXXXXII. cartes.

Provesió de la reyna na Maria, muller del rey n'Alfonso, e executòria de la provessió damunt scripta. Fonch dada en Barchina, a .X. dies de julioll, any .M.CCCCXXXVI. És registrada al present libra a .CXXXXII. cartes e faneix a .CXXXXIII. cartes.

Provesió de la reyna na Maria, muller del rey n'Alfonso, ab la qual atorga als hòmens de la villa que puguessen fer la carniceria en qual loch de la villa se volguessen. Fonch dada en Barchina, a .V. dies de septembra, any .M.CCCCXXXVI. És registrada al present libra a .CXXXXIII. cartes e faneix a .CXXXXV. cartes.¹³⁰

Provesió de la reyna na Maria, muller del rey n'Alfonso, confirmatòria dels privilegi de la franqueha de la leuda atorgat a la

127. Com de la constitució de Tarragona, *al marge esquerre*.

128. Que nengú no gos traure blat sens licència dels cònsols, *al marge esquerre i hi ha dibuixada una mà*.

129. Licència de poder capbrevar per lo Hospital Major totes hores serà necessari, *al marge esquerre*.

130. *Nota al marge esquerre molt esvanida*. Que es fassa carniceria en lo loch hon la villa voldrà, *al marge dret*.

villa per lo rey en Pere en totes les terres del realme d'Aragó e València e comtat de Barchina, axí per mar com per terra, ab l aqual affranquí los hòmens de Puycerdà de tota leuda, peatge, pontatge, mesuratge e de altres molts drets en la dita provesió mencionats ab totes les mercaderies. Fonch dada en Barchina, a .XVIII. dies de julioll, any .M.CCCCXXXVII. És registrada al present libra a .CXXXXV. cartes e faneix a .CXXXXVI. cartes.¹³¹

Provesió de la reyna na Maria, muller del rey n'Alfonso, ab la qual dóna licència als cònsols de la villa que puguessen venra censsal o censsals e obligar la villa tro a quantitat¹³² [f. 19av] de .XVI. a [...] sous. Fonch dada en Barchina, a .XV. dies de deembre, any .M.CCCCXXXVIII. És registrada al present libra a .CXXXXVI. cartes e faneix a .CXXXXVIII. cartes.

Provesió de la reyna na Maria, muller del rey n'Alfonso, ab la qual dóna certa forma en quina manera se deuen elegir los cinquanta jurats. Fonch dada en la villa d'[Alcanuiz], a .XXVIII°. dies d'abril, any .M.CCCCXXXI. És registrada al present libra a .CXXXXVIII. cartes e faneix a .CLI. cartes.¹³³

Provesió de la reyna na Maria, muller del rey n'Alfonso, continent quels baciners, elemoyners e distribuydors de les elemoynes del bací de nines a maridar sien tenguts de distribuir les dites quantitats axí com la voluntat del testador dispon e no en altrás manera de les quals distribucions sien tenguts a retre compte. Fonch dada en la villa d'[Alcanuiz], a .II. dies de mayg, any .M.CCCCXXXI. És registrada al present libra a .CLI. cartes e faneix a .CLII. cartes.¹³⁴

Provesió de la reyna na Maria, muller del rey n'Alfonso, continent que-l clavari acabat son temps hage a donar compte davant los hoydors de comptes assignats per los cònsols de totes dillacions e malicies apart posades sots pena de mill florins d'or. Fonch dada en la villa d'[Alcanuiz], a .II. dies de mayg, any .M.CCCCXXXI. És registrada al present libra a .CLII. cartes e faneix a .CLIII. cartes.¹³⁵

Provesió de la reyna na Maria, muller del rey n'Alfonso, reformant e posant més avant certa ^[f. 20ar] forma e qualitat entre los blanchs e los negres en l'ellectió dels cinquanta jurats per posar

131. Leuda, *al marge esquerre*.

132. Censsals, *al marge esquerre*.

133. Jurats, *al marge dret*.

134. Com los patrons e distribuïdors d'almoines a ... a maridar, *al marge esquerre*.

135. clavari, *al marge esquerre*.

concordia entre les dues parts, la qual mana ser servada sots pena de cinch millia florins d'or. Fonch dada en la villa d'[Alcanuiz], a .XXVII. dies de juny, any .M.CCCCXXXI. És registrada al present libra a .CLIII. cartes e faneix a .CLV. cartes.

Provesió del rey en Pere continent quells scrivans de la cort reyall no sien guosats penre inventaris contra la forma del privilegi a la villa atorgat ans los haian a penre los notaris creats per los cònsols. Fonch dada a Calatayut, a .XVIII. dies de mayg, any .M.CCCLXVI. És registrada al present libra a .CLVI. cartes.¹³⁶

Provesió del rey en Pere contra los scrivans de la Cort per los inventaris que prenen contra la forma del privilegi. Fonch dada en Barchina, a .XXV. dies de septembra, any .M.CCCLXVIII. És registrada al present libra a .CLV. cartes e faneix a .CLVI. cartes.

Provesió del rey en Pere continent com nos podem appellar del governador e de las sentències e declaracions e de tots procehiments, proçessos e enantaments. Fonch dada en Barchina, a .XIII. dies d'agost, any .M.CCCLXXVIII^o. És registrada al present libra a .CLVI. cartes.¹³⁷

Provesió del rey en Pere continent quell scrivà del governador no prengua cartes ni altres instruments contra privilegi de la villa. Fonch dada en Barchina, a .XXVI. dies de janer, any .M.CCCLXXX. És registrada al present libra a .CLVII. cartes.¹³⁸

[f.20av] Provesió del rey en Pere ab executòria del governador en Ramon de Perellons sobre les prohibicions e crida feytes contra los notaris qui per auctoritat reyall prenen cartes e altres instruments en la terra de Cerdanya. Fonch dada en la villa de Puygcerdà, a .XI. dies del mes de julioll, any .M.CCCLXXXI. És registrada al present libra a .CLVII. cartes e faneix a .CLVIII^o. cartes.¹³⁹

Provesió del rey en Pere continent quels scrivans de la cort haian a servir l'estill e lo for de les scriptures tatxades per les Constitucions generals e haian a fermar de tenir taula. Fonch dada en la villa de Tamariz, a .XI. dies de març, any .M.CCCLXXXIII. És registrada al present libra a .CLVIII^o. cartes e faneix a .CLVX. cartes.¹⁴⁰

136. Super scrivans curie regie, *al marge dret*.

137. *Notes als marges dret i esquerre molt esvanides.*

138. *Notes als marges dret i esquerre molt esvanides.*

139. Contra los notaris qui ab auctoritat real prenen instruments en Cerdanya, *al marge esquerre.*

140. Formas de la Cort, *al marge esquerre.*

Provesió del rey en Pere continent quel scrivà del governador haia a servir l'estill, ús e costum de les scriptures segons en temps passat és acostumat. Fonch dada en el loch d'Almanar, a .VI. dies de mayg, any .M.CCCLXXXIII^o. És registrada al present libra a .CLX. cartes e faneix a .CLXI. cartes.¹⁴¹

Provesió del rey en Pere continent quell governador no reserve a la sua audiència sinó causes àrdues e de gran maturetat de conseyll e que les causes que per los ordinaris seran començades per ells matexos sien finides. Fo dada en el loch d'Almanar, a .XX. dies de mayg, any .M.CCCLXXXIII^o. És registrada al present libra a .CLXII. cartes e faneix a .CLXIII. cartes.¹⁴²

Provesió del rey en Iohan continent com lo veguer pot enan-[f. 21ar] tar e procehir contra aquells quis dien ésser de la monederia. Fonch dada en Perpenyà, a .XXIII. dies de janer, any .M.CCCLXXXVI. És registrada al present libra a .CLXII. cartes e faneix a .CLXIII. cartes.¹⁴³

Provesió del rey en Iohan continent que en la cort del governador no-s prenguen avaries. Fonch dada en Perpenyà, a .XXVIII. dies de març, any .M.CCCLXXXVI. És registrada al present libra a .CLXIII. cartes e faneix a .CLXIII. cartes.¹⁴⁴

Provesió del rey en Martí contra aquells quis dien ésser de la casa de la monederia e s'escusen sots aquell color de guaytar e dels altres càrrechs de la villa. Fonch dada en Barchina, a .V. dies de juny, any .M.CCCLXXXVII. És registrada al present libra a .CLXV. cartes e faneix a .CLXVI. cartes.¹⁴⁵

Provesió del rey en Martí continent quels scrivans de la cort reyal haian a servir les tatlacions de les scriptures de la cort segons les Constitucions generals de Cathalunya disposen e axí com és ús e costum. Fonch dada en Barchina a .VI. dies de juny, any .M.CCCLXXXVII. És registrada al present libra a .CLXVI. cartes.¹⁴⁶

Provesió del rey en Martí continent que tots aquells qui són de la seccha sien tenguts pagar en les ajudes e càrrechs de la villa. Fonch dada en Ceraguossa, a .XVIII. dies d'abril, any .M.CCCLXXXVIII.

141. Scrivans, *al marge esquerre*.

142. Que lo governador no hage a curar sinó de causes àrdues, *al marge esquerre*.

143. Contra los de la seca, *al marge dret*.

144. De averies, *al marge dret*.

145. Guaytas de la seca, *al marge dret i hi ha una mà dibuixada*.

146. Tatlacions de les scriptures dels scrivans de la cort real, *al marge dret*.

És registrada al present libra a .CLXIII. cartes e faneix a .CLXV. cartes.¹⁴⁷

[f. 21av] Provesió del rey en Martí ab la qual mana al governador de Rosselló e de Cerdanya quells stills que serva en Perpenyà axy en fets civils com criminals haia a servir en Cerdanya. Fonch dada en Ceraguossa, a .XXV. dies de setembra, any .M.CCCLXXXVIII^o. És registrada al present libra a .CLXVI. cartes e faneix a .CLXVIII. cartes.¹⁴⁸

Letra executòria d'en Tomàs de Marzà, comissari per lo senyor rey elegit ab la qual feu prohibició e vedament de no entrar en la villa de Puycerdà draps cruus ne filatzes per obrar ne per [atuir]. Fonch dada en la villa de Puycerdà, a .X. dies del mes de març, any .M.CCCLII. És registrada al present libra a .CLXVIII. cartes e faneix a .CLXVIII^o. cartes.

Letra del jutge dels appels de Perpenyà ab la qual mana quels saygs de Perpenyà vinents en Cerdanya per diversses feyts e de diversses persones no prenguen sinó .I. salari entre tots aquells per que hic venen per lo feyt de les appellacions. Fonch dada en Perpenyà, a .XIII. dies del mes de setembra, any .M.CCCLXXVIII^o. És registrada al present libra a .CLXVIII^o. cartes e faneix a .CLXX. cartes.¹⁴⁹

Letra del governador en Ramon de Perellons continent que als delats de crims sien donats advocats qui hagen venia e a aquels sien dades totes llurs deffensions. Fonch dada en Perpenyà, a .XVI. dies de julioll, any .M.CCCLXXVII^o. És registrada al present [f. 22ar] libra a .CLXX. cartes e faneix a .CLXXI. cartes.

Letra del governador continent que maestra de ports no faça ni fer faça albarans de coses que no sien vedades ne axí mateix per les coses vedades prena ni deman sinó los salaris acostumats. Fonch dada en Puycerdà, a .V. dies de deembre, any .M.CCCLXXVII^o. És registrada al present libra a .CLXXI. cartes e faneix a .CLXXII. cartes.¹⁵⁰

Letra executòria del governador continent quells hòmens de Puycerdà no paguen barra ni pontatge a Villaffranca de Conflent

147. Contra los de la secca, *al marge dret i hi ha dibuixada un mà al marge esquerre.*

148. Avarias, *al marge dret.*

149. Com missatger que vingués de Perpenyà per fer execució de sentència, *al marge esquerre.*

150. *Nota al marge dret molt esvanida.*

ni a Vinçà. Fonch dada en la villa de Puygcerdà, a .XXVIII°. dies de julioll, any .M.CCCLXXVIII^o. És registrada al present libra a .CLXXII. cartes e faneix a .CLXXIII. cartes.¹⁵¹

Letra executòria del governador de letres reyls e pennaes continent quels taverners no venan vi si nó és jutjat per los sagelladors. Fonch dada en Perpenyà, a .IIII. dies de octubra, any .M.CCCLXXX. És registrada al present libra a .CLXXIII. cartes e faneix a .CLXXV. cartes.¹⁵²

Letra executòria del governador contra los scrivans de la Cort reyal qui contra privilegi de la villa prenien inventaris e altres cartes. Fonch dada en la villa de Puygcerdà, a .XXVI. dies d'octubra, any .M.CCCLXXVII.¹⁵³ És regis^[f. 22av]trada al present libra a .CLXXV. cartes e faneix a .CLXXVI. cartes.

Letra executòria del governador en Gillabert de Cruylles sobre la proveció disponent que tot blat quis vinrà per tota Cerdanya se haia a venre porgat. Fonch dada en Perpenyà, a .V. dies d'abril, any .M.CCCLXXXII. És registrada al present libra a .CLXXVI. cartes e faneix a .CLXXVII. cartes.¹⁵⁴

Letra confirmatòria del governador en Gillabert de Cruylles ab la qual confirma les ordinacions feytes per los cònsols de Puygcerdà sobre la tatzació de les scriptures dels scrivans de la cort del veguer. Fonch dada en la villa de Puygcerdà, a .XXV. dies de juny, any .M.CCCLXXXIII. És registrada al present libra a .CLXXVII. cartes e faneix a .CLXXVIII. cartes.¹⁵⁵

Letra del governador en Ramon Sagarriga ab la qual mana que los cònsols hagen a ordonar sobre lo guayt de la villa e quel veguer non se haia a entrametre. Fonch dada en la villa de Puygcerdà, a .XXV. dies del mes de janer, any .M.CCCLXXXVIII. És registrada al present libra a .CLXXVIII. cartes.¹⁵⁶

Letra executòria del governador en Ramon Çagarriga continent que els cònsols e hoýdors de comtes dins tres mesos apres que seran elegits e creats haian oýts los comtes del clavari de l'any

151. Que no es pac barra ni pontatge en Vilafrancha, *al marge dret*.

152. Que nengú ne gos venre vi fins que primer sinó que per los segelladors ... penes, *al marge dret*.

153. *Notes als marges dret i esquerre molt esvanides.*

154. Blat porgat, *al marge dret*.

155. Sobre los scrivans de la Cort, *al marge dret*.

156. Sobre les guaytes, *al marge dret*.

passat. Fonch dada en la villa de Puygcerdà, a .X. dies del mes de janer, any .M.CCCLXXXVIII. És registrada al present libra a .CLXXVIII^o. cartes.¹⁵⁷

[f. 23ar] Letra executòria del governador continent quels scrivans de la Cort reyll hagen a servir de tenir taula e de servir les tatxacions de les scriptures e costum antichs. Fonch dada en la villa de Perpenyà, a .III. dies d'agost, any .M.CCCCVIII^o. És registrada al present libra a .CLXXVIII^o. cartes e faneix a .CLXXXII. cartes.¹⁵⁸

Letra executòria del governador en Bernat de Villacorba sobre la provesió disposant sobre bregues e bandositats. Fonch dada en la villa de Perpinyà, a .II. dies d'agost, any .M.CCCCX^o. És registrada al present libra a .CLXXVIII. cartes e faneix a .CLXXXIII. cartes.¹⁵⁹

Letra executòria del governador en Ramon Çagarriga continent que negú o qualsevol de la villa de Puygcerdà qui sie convengut per lo fisch o a instància de fisch no sie tengut a pagar salari a reladors, comissaris o jutges. Fonch dada en la villa de Puygcerdà, a .XXVII. dies de setembra, any .M.CCCCXVII. És registrada al present libra a .CLXXXIII. cartes e faneix a CLXXXIII.¹⁶⁰

Letra executòria e provisió del governador en Ramon Çagarriga continent que per un any tant solament los clergues tonsurats puguen ésser consellers de la present vila. És registrada al present libra ha CXXXV cartes.¹⁶¹

Tres letres de l'excellentíssim compte de Miranda, virey de Catalunya, contra los síndichs de Cerdanya sobre les espies y guaytes han de contribuir y altres coses són registrades en lo present libra ha CXXXVI cartes e feneix a CXXXVIII.¹⁶²

157. Clavari, *al marge dret i hi ha una mà dibuixada.*

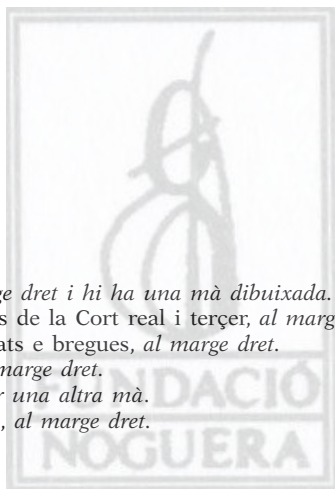
158. Que els scrivans de la Cort real i terçer, *al marge dret.*

159. Sobre bandositats e bregues, *al marge dret.*

160. Contra [...], *al marge dret.*

161. *Títols escrits per una altra mà.*

162. Guaytes y spies, *al marge dret.*

DOCUMENTS

1285, abril, 14. Perpinyà

Jaume II, rei de Mallorca, adreça a Ramon de Banyoles, batlle de Puigcerdà i vicari de la Cerdanya, la provisió que els homes de la vila de Puigcerdà no hagin de custodiar els malefactors i criminals que es refugiïn a l'església de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 1r-1v.

Provesió que los hòmens de la villa no sien tenguts de guaytar aquells qui·s [recuien] en la yglea

Jacobus, Dei gratia rex Maioricarum, comes Rossillionis et Ceritanie et dominus Montispesulani, dilecto suo Raimundo de Banyules, baiulo Podiicerdani et vicario Ceritanie, salutem et dileccionem. Intellerimus quod quod aliquis malefactor seu criminolus confugit et ponit se in ecclesia ville Podiicerdani, vos mandatis et facitis illum custodiri ne a dicta ecclesia exire seu evadere possit per homines dicte ville de quo dicti homines reputant se gravatos. Unde mandamus vobis quatenus de cetero non compellatis dictos homines ad custodiendum dictos malefactores seu criminolos licet per sagiones et alios curiales nostros, illos custodiri ibidem faciatis. Preterea cum intellerimus quod in dicta villa sunt et morantur uxores aliquorum hominum blanditorum qui se [iuncerunt] cum inimicis nostris et hominibus et terre nostre dampnum inferunt quantum possiunt. Mandamus vobis quod dictas uxores ditorum blanditorum illas silicet de quibus possit haberi suspicio quod sustinerent et procurarent seu facerent aliqua propter, que

per dictos viros carum vel ini^[f. 1v]micos nostros hominibus et terre nostre dampna inferrentur, vel dictis viris ipsarum seu aliis inimicis nostris, prestarent seu prestari facerent consilium aliquod sive opponi a dicta villa Podiicerdani et a tota terra nostra expellatis et visis presentibus expelli faciatis.

Datum Perpiniiani, .XVIII°. kalendas madii, anno Dominum millesimo .CC.LXXXV.

2

1319, setembre, 5. Perpinyà

Sanç I de Mallorca atorga als habitants de Puigcerdà, després de l'incendi que va patir la vila, la provisió de poder-ne ampliar els carrers.

[O] Original perdut

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 1v.

Provesió com lo vaguer e cònsols, ensemps ab los jurats, poden ampliar los carrers de la villa

Sancius, Dei gratia rex Maioricarum, comes Rossillionis et Ceritanie et dominus Montispesulani, recogitato detrimento quod nudius contingur ville nostre Podiicerdani propter incendium maximum ibi comprehenssum, quod dolentes refferimus, statuimus et ordinamus quod vicarius Ceritanie, vel eius locumtenens et baiulus Podiicerdani, cum consulibus et iuratis eiusdem ville, possunt ampliare, seu facere ampliari, et dirigi vias seu vicos dicte ville per omnia loca illa dicte ville. Per que et michi quibus eis videbitur et necessarium dicte ville et habitatoribus eiusdem et edificia facta et stancia et etiam facienda in dicta villa fiant et amoveantur seu demoliantur, erigantur et abtentur prout dicti vicarius, vel eius locumtenens, baiulus, consules et iurati predicti, decreuerint et ordinauerint faciendum ad maiorem tucionem incendi et ut incendium caucius evitetur et ordinacionis quas predicti fecerint in et super predictis teneantur et compleantur ac observentur et obtineat roboris firmitatem.

Datis Perpiniiani, .nonas. septembris, anno Domini millesimo trecentesimo nonodecimo.

3

1329, juliol, 12. Ciutat de Mallorca

Jaume III, rei de Mallorca, a petició dels cònsols de Puigcerdà, atorga la provisió segons la qual els saigs de Perpinyà no puguin demanar peatges als habitants de Puigcerdà i l'adreça a Ramon de Tacione, vicari de Cerdanya i Baridà i batlle de la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 1v-2r.

Provesió que saygs de Perpenyà vinens en Cerdanya no pusquen demanar peatges

Jacobus, Dei gratia rex Maioricarum, comes Rossillionis et Ceritanie et dominus Montispesulani, dilecto Raymundo de Tacione, domicello vicario Ceritanie et Baridani ac baiulo ville Podiicerdani, salutem et dilleccionem. Quidam ex consulibus ville Podiicerdani nomine suo et conconsulium suorum ac universitatis ville eiusdem, ad nos venientes diverssa nobis capitula obtulerunt inter que est sequens capitulum sub hiis verbis. Item supplicant dicentes quod aliquid sagionees curie Perpyniani veniunt ad villam Podiicerdani causa extorquandi, petendi et habendi missiones et sallaria iudicium [f. 2r] et advocatorium, que eis debuntur pro causis quas homines Podiicerdani et terre Ceritanie ducunt in dicta curia propter hoc dicti sagiones volunt, petunt et exigunt missiones et pedagia. Quare supplicant quatenus dignetur talem introduccionem facere cessari et super predictis providere de remedio comperenti. Et intellectis contentis in dicto capitulo ac abusu inde sepissime subssecuto, nolimus ymmo prohibentus, per presentes, quod sagiones Perpyniani exnunc veniant in Ceritaniam pro causis in dicto capitulo contentis, licet vos ad requisicionem seu significacionem, simplicem iudicium, appellacionum vel eorum scriptorium faciatis distringi predicta et eis mitti per inde maiores sumptus vitentur. Mandantes vobis quatenus predicta exnunc sic serveris et faciatis servari.

Datis in civitate Maioricarum, .IIII°. ydus iullii, anno Domino .millesimo. trecentesimo. vicesimo nono.

4

1335, març, 9. Perpinyà

Jaume III, rei de Mallorca, a petició de Pere Fabra, procurador i administrador del delme d'Enveig, adreça a Berenguer de Vernet,

vicari de Cerdanya i Baridà i batlle de Puigcerdà, la provisió segons la qual els censos que es paguen a l'hospital d'Enveig siguin pagats a Barcelona.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de Provisions, f. 2r.

Provesió que los censses que-s fan a l'hospital d'en Enveig sien paguats en Barchinona

Jacobus, Dei gratia rex Maioricarum, comes Rossillionis et Ceritanie et dominus Montispesulani, dilecto Berengario de Vernetto, militi, vicario Ceritanie et Baridani ac baiulo Podiicerdani, salutem et dilleccionem. Pro parte Petri Fabri, procuratoris ut aseritur helemosine vocate d.en Enveig, in Podiocerdano, est a nobis supplicando petitem, quod cum multi ex eis qui ipsi helemosine censsus prestare tenentur contradicant solvere pro censsibus ipsis Barchinone, licet in contractu emphiteorico in quo fuerunt constituti seu impositi censsus, huiusmodi debentes prestare illos, promiserint Barchinone mandare illos compelleri ad solvendum Barchinone pro illis censsibus dignaremur. Quare mandamus vobis etiam quoscumque obligatos dicte¹ helemosine in dictis censsibus ad solvendum pro illis Barchinone iuris remediis compelleantis.

Datis Perpyniani, .VII°. ydus marcii, anno Domini millesimo .CCC^o. tricesimo quinto.

1. A *continuació E ratllada.*

5

1344, setembre, 3. Puigcerdà

Pere III el Cerimoniós confirma a la universitat de Puigcerdà les franqueses i els privilegis que els va concedir el rei Alfons I l'any 1181, especialment la franquesa de la lleuda.

[O] ACCE, perg. 145 (a i b).

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 2v.

[f. 2v] **Provesió del senyor rey de la franchesa de la leuda¹**

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto suo baiulo Cathalonie generali. Nec non procuratoribus redditum et iurium nostrorum ac lezdariis, pedegariis ac aliis quibuscumque officialibus et subditis nostris infra Cathalonia constitutis ad quos

subscripta pertinuerit, presentibus et futuris, salutem et dilectionem. Cum nos noviter cum carta nostra plumba comunita datis ut infra consulibus, probis hominibus et universitati ville Podiiceritani ac singularibus eius, presentibus et futuris, et quibuscumque aliis, cuiuscumque status aut condicionis, fuerunt habitantibus et habitaturis in dicta villa totique generacioni et posteritati eorum, quedam privilegia serenissimi domini Ildefonssi, recordacionis felicis regis Aragone, progenitore nostri, eisdem concessa quo ad franquitatem, videlicet, et immunitatem lezda, pedatici et usatici, de quibus fit mencio in privilegiis supra tactis et aliorum, etiam que sub eisdem verbis valeant comprehendere perpetuo. Duxerimus confirmanda eaque sub virtute iuramenti per nos inde prestiti decreveremus observanda; idcirco vobis et singulis vestrim expresse, dicimus et districte precipiendo, mandamus quatenus prenominatis, consulibus, probis hominibus et universitati et eius singularibus, presentibus et futuris, confirmationem premissam iuxta nostre dicte carte seriem cessante contradiccione qualibet observetis.

Datis un Podiiceritano, sub nostro sigillo solito que sigilla nova nondum fieri fecerimus, .III°. nonas septembris, anno Domini .M^o. CCC^o. XXXXIII°. A vice rex Petrus.

1. Lo privilegi de lleuda del rey Alfonso citat a la present confirmació és al llibre de privilegis. Amb altre en dit llibre del rey Jaume [...]. Llibre de privilegis amb la present confirmació no confirmaria sinó lo privilegi del rey Nalfons, *al marge esquerre*.

6

1344, setembre, 3. Puigcerdà

El rei Pere III el Cerimoniós confirma a la universitat de Puigcerdà les franqueses i els privilegis que els va concedir el rei Alfons I l'any 1181, especialment la franquesa de la lleuda.

[O] ACCE, perg. 145 (a i b).

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 2v-3r.

Letra executòria a tots los leuders

[f. 3r] Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossilliones et Ceritanie, universis et singulis, baiulis, procuratoribus, redditum et lezdariis, pedagogariis ceterisque officialibus et subditis nostris ubilibet constitutis ad quos subscripta pertinuerint, presentibus et futuris, salutem et gratiam. Cum nos noviter cum carta nostra bulla

plumbea comunita data ut infra consulibus, probis hominibus et universitati ville Podiiceritani ac singularibus eius, presentibus et futuris, et quibuscumque aliis cuiuscumque status aut condicionis fuerint habitantibus et habitaturibus in dicta ville totique generacioni et posteritati eorum quedam privilegia serenissimi domini Ildefonssi, recordacionis felicis rex Aragone, progenitoris nostri, eisdem concessa quo ad franquitatem videlicet et immunitatem lezda, pedatici et usatici de quibus fit mencio in privilegiis suppractatis et aliorum, etiam que sub eisdem verbis valeant comprehendendi perpetuo. Duxerimus confirmanda eaque sub virtute iuramenti per nos inde prestiti decreveremus observanda; idcirco vobis et singulis vestrim expresse dicimus et districte precipiendo, mandamus quatenus prenominatis consulibus, probis hominibus et universitati et eius singularibus, presentibus et futuris, confirmacionem premissam iuxta dicte nostre carte seriem cessante contradiccione qualibet observetis.

Datis un Podiiceritano, sub nostro sigillo solito que sigilla nova nondum fieri fecerimus, .III°. nonas septembris, anno Domini .M^o. CCC^o. XXXXIII° . A vice rex Petrus.

7

1345, setembre, 1. Puigcerdà

Pere III el Cerimoniós atorga la provisió del ban que s'aplica al blat que s'extreu de Cerdanya i l'adreça a Arnau de Saga, vicari de Cerdanya i Baridà i batlle de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 3r.

Provesió sobre la part del ban pertanyent a les guardes del blat

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nobili et dilecto nostro Arnaldo de Saga, vicario Ceritanie et Baridani ac baiulo ville Podiiceretanii vel eius locumtenenti, salutem et dileccionem. Quamvis nos remissiones et gracias fecerimus aliquibus personis que a terram seu comitatum Ceritanie extrahabeant seu fecerant extrahi bladum, quia tamen intencionis nostre non fuerit nec existat remittere ius inde pertinens custodibus passuum dicti comitatus. Id circo vobis, dicimus et expresse mandamus, quatenus

remissiones et gracias supradictas, dictis custodibus passuum personis nullatenus observetis quo ad ius pertinens dictis custodibus, quynimo ipsum ius eisdem custodibus exolvi, faciatis dictis remissionis et graciis obsistentibus nullo modo.

Datis Perpyniani, kalendas septembris, anno Domini millesimo tricesimo quadragesimo quinto. A vice.

8

1346, febrer, 26. València

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols de la vila de Puigcerdà, atorga la provisió segons la qual als habitants de Puigcerdà no els poden vulnerar certs privilegis ni franqueses.

[O] Original perdut

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 4r-4v.

Provesió que degunes execucions o compulsions no sien feytes contra privilegis

Petrus Dei, gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossilliones et Ceritanie, dillectis et fidelibus suis gubernatori dictorum comittatum Rossilionis et Ceritanie ac vicario Ceritanie ceterisque officialibus nostris dictorum comitatum vel eorum lolcatenentibus ad quos presentes pervenerint, salutem et dilleccionem. Querulosa insinuacione fidelium nostrorum consulum Podiiceritani est nostro auditu intimatum quod, vos seu aliqui vestrum, sepissime execuciones et alias compulsiones, in dicta villa Podiiceritani, fieri facitis contra formam privilegiorum et franquitatum eorum quam¹ illas, medio iuramento, conffirmaverimus prout fertur supplicatio itaque in predictis providi de remedio congruenti, vobis et uinicumque vestrum, dicimus et mandamus quatenus, in predicta villa, non faciatis seu fueri faciatis aut permittatis compulsiones, execuciones seu processus alios in generali aut speciali contra formam privilegiorum suorum ac franquitatum, quibus tamen dicti loci universsitatem inveneritis actenus usam esse quynimo [^{f. 4v}] dictas franquitates et privilegia eis servetis ad unguem iuxta ipsorum seriem et tenorem.

Datis Valencie, .IIII°. kalendas. Marcii, anno Domini .M^o. CCC^o. quadragesimo sexto. Videt Jaspertus.

1. Quam repetit.

1346, octubre, 1. Lleida

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols de Puigcerdà, atorga la provisió de la lleuda en els comtats de Rosselló i Cerdanya, de la qual els habitants de Puigcerdà ja estaven exempts.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 3v-4r.

Provesió sobre la franqueha de la leuda en los comtats

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nobili ac dilecto et fidelibus suis, gubernatori Rossillionis et Ceritanie, necnon vicario Confluentis et procuratoribus regiis ceterisque, officialibus lezdariis et pedagogiis nostris, infra dictam gubernacionem, constitutis et eorum cuilibet vel ipsorum locatenentibus ad quos presentes pervenerunt, salutem et dileccionem. Pridem vobis stripssisse recolimus cum litera nostra continencie subssequens:

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, *etcetera*, nobili et dilectis ac fidelibus suis, gubernatori Rossillionis et Ceritanie, nec non vicario Confluentis et procuratoribus regiis ceterisque, officialibus et lezdariis et peatgeriis nostris, infra dictam nostram gubernacionem, constitutis et eorum cuilibet vel ipsorum locatenentibus ad quos presentes pervenerint, salutem et dileccionem. Intimacionem humili fidelium nostrorum consulum Podiiceritani et nostro auditui devolutum, quod in aliquibus locis dicte gubernacionis exiguntur ab habitatoribus ipsius loci lezdam, pedaguim et penssum et quedam alia a quorum contribucione franchi sunt quitii et immunes iuxta quoddam nostrum privilegiorum, quod universsitati eiusdem loci Podiiceritani et eius habitatoribus, hiis anniis duximus concedendum de quo privilegio coram vobis seu vestrum aliquibus iam dicitur facta fides de quibus si ita est admiramur cum nostra privilegia et concessionem sic prerrumpantur ac prerrumpi etiam per quempiam permittantur. Quare ad humilem instanciam consulum predictorum vobis dicimus et mandamus, quatenus predictis habitatoribus Podiiceritani et singulis eorum, servetur et servari faciat privilegium seu concessionem nostram predictam iuxta carte nostre, quam inde habent consules memorati seriem et tenorem si de nostri gracia confiditis vel amore. Mandantes vobis nichilominus, dicto gubernatori, quod si aliqui lezdari seu alii quicumque contra dictam nostram concessionem fecerint postquam de illa, fuerint certificati

quod illos compellatis ad satisfaciendum illa vel illis quos contra dictam libertatem gravaverint in dampno sumptibus et labore si que sustinuerunt pro premissis sibi primitus restituto, quod ab eo vel eis receptum fuerit previa racione.

Datis Valencie, .III°. ydus madii [f. 4r] anno subscripto.

Noviter autem refferentibus simpliciter quibusdam nunciis per dictos consules nobis missos audivimus, quod previsertum mandatum nostrum non curatis ducere ad effectum ymo contra mentem illius, distringitis et distringi permitatis dictos homines Podiiceritani adsolvendum lezdam et alia predicta de quibus sunt franchi ut premittitur et immunes de quo, si ita est displicencie et admiracionis materiam assumpssimus vehementem que sic nostra mandata ducitis in contemptum. Quare vobis iterum dictriccius, dicimus et mandamus, sub nostre indignacionis incurssu, quatenus predictum nostrum mandatum exequamini et compleatis iuxta sui seriem et tenorem alias, notificamus vobis quod nos predicta fieri faciemus de bonis vestris seu illius vestrum qui huiusmodi mandatum nostrum contempsserunt adimplere.

Datis Ilerde, kalendas octobris, anno Domini .M^o. CCC^o. XXXXVI°. Vidit Iaspertus.

10

1346, novembre, 8. Lleida

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma al governador de Lleida i als veguers de Cervera i Tàrrrega el privilegi de passatge del bestiar i dels pastors de Puigcerdà dins els seus dominis, assenyalant que en cas d'oposició, és a dir, si algú, en concepte de dret de passatge, imposa als pastors de Puigcerdà la prestació de penyora o altres bans indeguts, els contrafaents seran obligats a restituir-los immediatament el que els hagin cobrat.

[O] ACCE, perg. 156.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 4v-5r.

Provesió que ls pastors de Cerdanya no sien destrets de passatge a Leyda

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilectis et fidelibus suis gubernatori Ilerde, vicario Cervarie et Tar-

rege, ceterisque officialibus nostris infra gubernacionem predictam, constitutis vel eorum locatenentibus, salutem et dileccionem. Querelosa insinuacione nunciorum ad nos missorum per universsitatem ville Podiiceritani est nobis, propositum supplicando quod cum bestiarum et pastores hominum dicte ville Podiiceritani transsitum faciunt per quemlibet dictorum locorum seu terminos eorumdem, pignorantur et maletractantur ac percuciantur contra tenorem confirmationis privilegiorum per nos concesse universsitati iam dicte et contra usum solitum observari et quamlibet equitatem in eorum preiudicium et evidentissimam lesionem per sagiones, banderios et quosdam alios. Supplicato itaque per nuncios antedictos quod in predictis provideremus de remedio condecanti vobis, dicimus et mandamus quatenus predictos pastores et bestiarum non permittatis pignori seu molestari contra tenorem dictorum privilegiorum seu pro bannis indebitis et non solitis. Quinymo dicta privilegia ipsis servetis iuxta eorum seriem et tenorem. Et si pignora vel pecunia aliqua, ab illis seu eorum aliquibus, contra dicta privilegia aut usum solitum aut banna indebita sunt recepta, eadem omnia faciatis illis integre restitui sine mora nisi aliud iustum oppositum fuerit, quod obsistat super quo incontinenti et sine omni litte faciatis iusticiam expeditam, et etiam puniatis quoscumque quos reperieritis percussisse aut maletractasse pastores et bestiarum supradicta, sic quod illorum pena ceteris transseat in exemplum habentes vos taliter in premissis quod dicti ^[f. 5r] querelantes ad nos habeant pro predictis iterato.

Datis Ilerde, sexta ydus novembris, anno Domini millesimo trescentesimo quadagesimo sexto. Vidit Iaspertus.

11

1350, agost, 11. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols de la vila de Puigcerdà, confirma que els veïns d'altres llocs que s'estableixin a Puigcerdà estan obligats a contribuir al pagament de les exaccions i de les imposicions establertes per a tothom.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 5r-5v.

Provesió que aquels qui-s fan vehins d'altre loch pusquen habiten en la villa en hagen béns paguen en los càrrechs¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, attendentes vos, fideles nostros consules et probos homines ville Podiiceritani, ut ex relacione vestri nuncii et aliis, percepimus impositiones sive aiudas super certis rebus ac victualibus in dicta villa dudum de nostri licencia voluntate et permissu, imposuisse ac etiam ordinasse et nunc fuerit nobis, pro parte vestri humiliter supplicatum, ut cum aliqui ex vobis in dictarum impositionum et aliorum exaccionum nostrarum, regalium, fraudem et lesionem vicinnos, quorundam locorum se fecerint et propterea impositionis sive sisas ac alias reguales exacciones, per eos exsolvi, assuetas recusent et contradicant exsolvere de nostri regali clemencia declaracionem de premissis an debeant exsolvere nec ne in eisdem facere dignemur. Nosque vestrorum supplicacionibus benigne susceptis circa comodum et utilitatem ville predictae favorabiliter intendentes sic cum presenti, ducimus providendum ac etiam declarandum, quod si forte aliquis ex vobis vicinum alicuius ville seu loci se fecerit, et in dicta villa seu loco residenciam suam faciet et bona mobilia et immobilia in eadem habebit illi, tales ad solvendum dictas impositiones sive sisas aut alias exacciones reguales, nec non missiones, et expenssas, per nos seu dictam universitatem, factas et faciendas penitus compellantur iuxta eorum facultates prout alii vicini seu habitatores dicte ville tenentur et obligati existunt ac etiam est fieri assuetum. Mandantes per presentem, vicario et baiulo ville predictae nec non universis et singulis subditis nostris, qui nunc sunt vel pro tempore fuerint quod predictam ordinacionem et declaracionem nostram firmam habeant [f. 5v] et observent et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant aliqua racione. In cuius rey testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Datis Barchinone, .tercio. ydus agusti, anno Domini millesimo trescentesimo quinquagesimo. Examinavit Petrus.

1. Hagen béns paguen en los càrrechs *escrit per una altra mà.*

1351, setembre, 12. Barcelona

Pere III el Cerimoniós ordena que cap oficial reial, jutge, advocat, fiscal, escrivà de la Cúria i altres oficials de la vila de Puigcerdà, no percebin cap sou ni pensió de nobles ni d'eclesiàstics.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 5v-6r.

Provesió que degun official reyal no prena salari ne pensió de nobles

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, considerantes officiales nostros ville Podiiceritani, sicud e certo, didicimus salarium et infinitas penssiones a nobilibus, militibus et personis ecclesiasticis, in comitatu Ceritanie populatis, pro manutendo et deffendendo ipsos et eorum iura in curia iam dicte ville, contra nos et fiscum nostrum, recepisse consuevisse cogitantes etiam absurdum et valde dissonum racini fore, quod nostri officiales qui, a nobis, largiflue et competenter penssionati existunt recipiant salarium seu penssionem, alicuius nobilis militis seu alterius persone, cuicumque cum propterea nostra iurisdiccio patitur lesionem et totaliter occupatur. Idcirco volentes indempnitati patrimonii nostri comode ut convenit providere tenore presentis ex certa sciencia, ordinamus quod deinceps iudex, advocatus, fiscalis, scriptor curie et alii officialis nostri dicte ville et terre Ceritanie qui, a nobis, salarium seu penssionem recipiunt vel recapient, minime audeant recipere ab aliquo nobili milite aut persona ecclesiastica populata intra comittatum et villam Podiiceritani, causa advocacionis seu alias aliquam penssionem propter quam contra nos seu fiscum nostrum, in iudicio seu extra, civiliter aut criminaliter, oporteat ipsum comparere seu partem illorum nobilis, militis aut personarum ecclesiastiarum deffendere ullo modo. Quicumque autem, aus ductus temerario, contra ordinacionem nostram huiusmodi venire presumpserint dum tamen aliquod ex dictis officiis nostris regiis in dicto comitatu ^[f. 6r] Ceritanie, regat itam et indignacionem nostram ac penam quingentorum morabetinorum auri, nostro erario applicandorum, absque remedio aliquo se noverit incurrisse per hanc eandem, iam dictis officialibus, qui nunc sunt vel pro tempore expresse iniungentes. Quod ordinacionem nostram huiusmodi firmam habeant et observent et faciant ab aliis inviolabiliter observari et non contraveniant, nec aliquem contravenire permittant, aliqua racione. In cuius rey testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Datis Barchinone, .XII. die septembris, anno a navitate Domini millesimo trescentesimo quinquagesimo primo. Examinavit Petrus.

13

1352, març, 10. Puigcerdà

Tomàs de Marçà, comissari reial, comunica a Guillem de Palau, veguer de Cerdanya i batlle de Puigcerdà, les ordinacions relatives a la prohibició d'introduir de forma fraudulenta a Puigcerdà filasses i draps crus per a treballar-los.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 168r-169r.

Executòria d'en Tomàs de Marçà, comissari per lo senyor rey elegit de fer prohibició e vedament de no entrar per obrar ne per aturar en la vila draps crus ne fitlatzes

Thomàs de Marçà, cavaller comissari per lo senyor rey, elegit ab sa letra de fer prohibició e vedament de no entrar, per obrar ne per aturar, en la villa de Puigcerdà draps cruus ne filatzes qui sien stats de les partides de Tolzà.

A l'honrat en Guillem de Palau, veguer de Cerdanya e batlle de Puigcerdà, salut e dilecció. Fem-vos saber que nos havem ratificades e confirmades totes e sengles¹ ordinacions e ^[f. 168r] declaracions que ja havíem feytes de no entrar les dites filatzes e draps en la dita villa de Puigcerdà. Ara, havem entès que alguns, en frau de les dites declaracions e vedaments per nos feyts, meten amagadament e cautelosa de les dites filatzes e draps en la villa de Puigcerdà, perquè asquivar frau qui sobre les dites ordinacions e vedaments se poguessen cometre, ho-s cometessen, per vigor de la dita comissió, sobre les dites coses per lo senyor rey a nos feyta, havem a ordonat e manat que tot hom qui metrà filatzes o draps cruus en la terra de Cerdanya, qui sien stats de les dites partides, que si es traginer o pagès quin port a loguer, que dins spay de .IIII. dies primers vinents, si donchs abans no podia, après quen haurà portat e més en la terra de Cerdanya o haya denunciat als veadors, elegit o elegidors per los còsols de Puigcerdà, sobre los draps e filatzes e dit lo nom d'aquell qui-ls hi haurà logat el loch ont ho hauran descarregat sots pena de .L. solidos ses tota merçè. E si la dita filatza o draps cruus són llurs propriis, çò és, d'aquell o d'aquells qui-ls hauran meses e portats en la terra de Cerdanya, si són de Puigcerdà que'l dia que, en la terra de Cerdanya ho hauran mes e aportat, ho hagen als dits veadors denunciat, sots pena de perda la dita filatza e drapa ses tota merçè. E, si per ventura, aquel de qui la dita filatza o draps serà hi en la terra de Cerdanya o metrà,

és hom qui [f. 169r] no sia de la dita villa, que dins spai de .III. dies primers vinents, si abans no podia, après que n'haurà més en la terra de Cerdanya ho haya denunciat als dits vaedors, sots pena de perdra la dita filatza e draps ses tota merçè. De les quales penes, lo denunciador haya la terça part per que per vigor de la dita comissió de part del senyor rey vos requerim, que la present ordinació e totes altres per nos ja feytes sobre les dites cosses, en tot e per tot, servets e façats tenir e servir e aquells publicar e cridar totes veguades, hi en aquells lochs hon serets requests per los dits veadors. Volents que aquesta present letra sobre la dita ordinació, per nos feyta e de nostre propri segell segellada, sia en la fi de les altres ordinacions sobre les dites coses feytes per en Johan Torreyls, notarii públich, continuada e publicada.

Quod fuit actum in Podioceritano, die decima mensis marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo secundo.

1. A *continuació Coses, ratllat.*

14

1353, març, 28. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de les universitats de Catalunya congregats a Vilafranca del Penedès, ordena sobre les marques —impost sobre persones i coses al pas per la frontera o al límit de la comarca— que han de posar-se en les viles i els llocs de Catalunya.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 6r.

Provesió sobre les marches e com los officials són tenguts de fer-has

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilectis et fidelibus vicariis, baiulis ceterisque nostris officialibus infra Cathaloniam constitutis et eorum locatenentibus, presentibus et qui pro tempore fuerint ad quos presentes pervenerint, salutem et dileccionem. Supplicantibus nobis sindicis universitatum Cathaloni in Villafrancha Penitenti noviter congregatis vobis et cuilibet vestrum, dicimus et expresse mandamus, quatenus quocienscumque aliquis ex vobis per aliquem vestrum extiterit requisitus super exequendis et complendis execucionibus marcharum, per vos seu aliquem ex

vobis contra aliquam civitatem, villam vel locum Cathaloni, concessarum prestetis unus vestrum alteri in bonis que infra districtum vobis commissum reperiri poterunt auxilium, consilium et iuvamen quando et quociens inde alter ab altero extiteritis requisiti nec vos intromittatis cognoscere utrum iuste vel iniuste concessa sit vel fuerit dicta marcha. Quoniam nos cognicionem huiusmodi vobis et utrique vestrum auferimus et tollimus cum presenti.

Datis Barchinoni, sub nostro sigillo secreto .XXVIII. die marcii, anno a nativitate Domini .M^o. CCC^o. quinquagesimo tercio. [Sigilletur].

15

1353, març, 28. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de les universitats de Catalunya congregats a Vilafranca del Penedès, ordena sobre el fet que un cop que els algtzirs hagin detingut persones, que les ingressin en les presons comunes.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 6v.

Provesió que aquels que seran preses en poder de algtzirs sien remeses a les carreles comunes

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nobili et dilecto consiliario nostro Petro de Montecatheno, procuratori Cathalonie appud Villamfrancham, et alii cuicumque qui pro tempore dicte procuracionis pre erit officio, salutem et dileccionem. Ad supplicacionem sindicorum universitatum Cathalonie appud Villamfrancham Penitenti noviter congregatorum, providemus ac etiam ordinamus quod, quicumque captus capiendus vel capiendi de cetero in posse vestro in aliqua civitate, villa vel loco nostris Cathalonie, post duos dies, ex quo captus vel capti fuerint et detenti per algtziritz procuracionis officii antedicti, ipsos captum vel captos ad carcellarios comunes dictarum civitatum, villarum seu locorum. Illico remittatis seu per dictum alguazirum remitti faciatis et hoc nullatenus immutetis exceptis dum taxat captis pro homicidiis prodicionibus vel aliis criminibus maioribus, qui in posse dicti algtziri valeant remanere quo casu. Idem algtzirius nequeat recipere vel habere nisi tamen carcellagium dupplicatum illius salarii quod in aliqui dictarum civitatum, villarum vel locorum, ubi vos constitutus fueritis

reccipiunt carcclarii et non ultra. Nec idem alguazirius morabatinum dicte capcionis pretextu habeat vel recapiat nec capti racionibus expressatis superius eidem alguazirio dare amplius teneantur. Quo circi volumus vobisque et dicto alguazirio vestro, presenti et qui pro tempore fuerit, dicimus et mandamus quatenus provisionem et ordinationem nostram huiusmodi firmiter observando contra eam venire aut ipsam infringere minime, presumatis quam provisionem durare, volumus per decem annos computandos continue a datis presentis et non ultra.

Datis Barchinone, sub nostro sigillo secreto vicesima octava die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trescentesimo quinquagesimo tercio. Iaspertus vidit.

16

1353, abril, 3. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, atorga la provisió segons la qual els cònsols, juntament amb el veguer, poden suspendre bregues i baralles.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 7r.

Provesió que los cònsols poden ab lo vaguer fer cessar bandos e bregues

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus suis vicario et baiulo ville Podiiceritan, presentibus et qui pro tempore fuerint vel eorum locatenentibus, salutem et dileccionem. Insinuantibus nobis sindicis universitatis ville predicte percepimus quod inimico carnis instigante plus solito de dicta villa comoventur sepius inter habitatores ipsius ville dissensionses, brice et bandos. Et que partes inter quas id evenit, sibi adiniucem parant, insidias et cum armis se inquirunt et ad invasiones imprudenter atque hostiliter se exponiunt et rey publice atque habitatoribus ipsius ville non modicum ex hoc scandalum afferunt et nocumentum, verum cum nostra interssit providere quod nostri subditi in tranquillo statu maneant et placati. Ideo ad humilem supplicacionem, per dictos syndicos, propterea nobis exhibitam vobis, dicimus et mandamus quatenus quociens sciveritis dissensionses, bricas sive bandos inter habitatores dicte ville suscitari ad requisicionem consulum et pro-

cerum ipsius ville et alia ex vestro officio provideatis, quod partes inter ommnes fuerint suscite veniant ad pacem et concordiam,¹ vel quod sibi ad inuicem prestant securitatem compellendo eos ad hoc per capciones perssonarum ac per banimenta et aliis iuris, remediis opportunis taliter quod habitatores dicte ville in pacifico statu maneant et decuro, et quod vos de bona diligencia et sollicitudine valeatis proinde merito comendari.

Datis Barchinone, sub nostro sigillo secreto tercia die aprilis, anno a nativitate Domini millesimo .CCC^o. quinquagesimo tercio. Iaspertus vidit.

1. Vide etiam ampliorem in folio CXI^o, *al marge dret*.

17

1354, febrer, 1. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, confirma la provisió segons la qual els cònsols poden escollir verguer del consolat.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 7r- 7v.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 897, Graciarum 23, f. 44r.

Provisió que los cònsols puguen eligir e crear verguer del consolat [f. 7v]

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ad humilem supplicacionem et instanciam nobis exhibitan per syndicos ville Podiiceritani, in nostra presencia constitutos, concedimus cum presenti consulibus dicte ville, presentibus et futuris, quod ipsi unum quem eis videbitur possint eligere et assumere hominem qui quociens fuerit opportunum vocet ad instanciam ipsorum, consulum iuratos et alios probos homines dicte ville et eorum singulos, et sub pena quinque solidorum iniungere quod se congregent pro tenendo consilium ubi mandatum eis fuerit per eundem qui homo possit defferre unam virgam in manibus,¹ in qua sit signum regium et dicte ville quique nichilominus possit a transgressoribus dicti mandati, penam eis per ipsum impositam petere et levare cuius, due partes nostro erario et tercia ipsi homini applicentur. Mandantes per hanc eandem vicario Ceritanie et Baritani ac baiulo Podiiceritani et aliis universis et singulis habitatoribus dicte ville, quod predicta firma

habeant et observent et contra non veniant quanis causa. In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Datis Barchinone, prima die febroari anno a Nativitate domini millesimo .CCC^o. quinquagesimo quarto. [Sigilletur].

1. In manibus *repetit*.

18

1354, febrer, 3. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics del braç secular de les universitats, ciutats, viles i llocs de Catalunya, congregats a Barcelona, confirma la provisió segons la qual els porters i els procuradors reials només poden percebre 6 sous al dia com a salari.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 7v-8r.

Provesió qu-els porters no hagen de salari si no sis sous per cascun dia

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, attendentes prout tenet assercio sindicorum brachii secularis universitatum, civitatum, villarum atque locorum nostrorum omnium Cathalonie, congregatorum, de nostro mandato, in nostri presencia Barchinone parlamentum eisdem celebrantis ibidem generale, quod nostri portarii et procuratoris Cathalonie eius in locis nostris intra Cathaloniam exequcionem aliquam faciunt contra universsitatem vel personam aliquam singularem petunt et habent pro qualibet die huiusmodi execucionis pretextu pro suo salario et labore, decem solidos Barchinone contra debitum rationis. Cum quantitatis ipsius salari execat frequenter ut dicitur summam ^[f. 8r] eorum pro quibus per eos fit execucio memorata. Ideo supplicantibus nobis sindicis antefactis ut salarium supradictum moderare racionabiliter dignaremur ipsum salarium ad sex solidos Barchinone, moderamus atque reducimus cum presenti. Mandantes cum hanc eadem dictis portariis universis et singulis quod hanc nostram moderacionem observent et contra non veniant ullo modo. Mandamus preterea universis et singulis officialibus et subditis nostris, presentibus et futuris, quod ipsos porteros a modo compellant si fuerit necessarium rigide ad predicta super quibus eisdem nostris officialibus plenam

tenore presentis, conferimus potestatem nec non comittimus vices nostras. In cuius rey testimonium presentem fieri iussimus sigillo nostro munitam.

Datis Barchinone, tercia die ffebroari, anno a nativitate Domini millesimo trescentesimo quinquagesimo quarto. [Sigilletur].

19

1354, maig, 7. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de Puigcerdà, atorga la provisió segons la qual les persones que treballen a casa dels senyors estan obligades a pagar les taxacions i les exaccions de la vila com qualsevol altre habitant de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 8r-8v.

Provesió que aquels que s fan de casa del senyor rey paguen en los càrrechs de la villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, fidei nostro vicario Ceritanie et baiulo ville Podiiceritani vel eius locumtenentis, presenti et qui pro tempore fuerit, salutem et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum dicte ville Podiiceritani fuit nobis humiliter demonstratum, quod plures habitatores dicte ville intendentes se eximi ab oneribus comunibus dicte ville a nobis obtinuerunt literas sive cartas, per quas ipsos nostros domesticos admisimus et familiares ob, quod cum accidit impositiones et taxaciones aut alia similia imponi in dicta villa, tam pro nostris quam dicte villa negociis a talibus et similibus etiam se dicunt fore exemptos, et in nostri ac dicte ville magnum preiudicium et evidens nocuimentum quam obrem nobis, humiliter extitit supplicatum, tam nostro quam dicte universsitatatis evidenti preiudicio subveniri. Nos itaque declarantes intencionem nostram ^[f. 8v] super hiis tenore huiusmodi decernimus predictos sic obtinentes a nobis talis literas, causa honoris et non alias, in nostros domesticos admisise [si que], nolumus nec intendimus ipsos debere, gaudere privilegiis seu libertatibus in preiudicium nostrum ac dicte universsitatatis, quovis modo quinyimo tales concessionones sub quavis forma verborum per nos factas. Etiam si in presenti non insserutur tenores dictarum concessionum quo ad predicta et similia huius serie revocandis,

ducimus et pro revocatis et nullis haberi volumus et iubemus. Mandantes vobis expresse quatenus predictas personas compellatis et distringatis ad solvendum et contribuendum in omnibus et singulis que propositionibus, taxationibus et aliis omnibus oneribus dicte universsitate sicut et prout alios habitatores dicte ville.

Datis Barchinone, septima die madii, anno a nativitate Domini millesimo trescentesimo quinquagesimo quarto. Visa Guillelmus.

20

1354, juliol, 1. Perpinyà

L'infant Pere, fill de Jaume, rei d'Aragó, comte de Ribagorça i muntanyes de Prades i nebot de Pere IV d'Aragó, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma la provisió que obliga que les mesures de longitud, les canes, siguin restituïdes als seus valors inicials.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 8v-9r.

Provesió com ban de penes de [cannis] e de mesures és tornat a .LX. sous

Nos infans Petrus, illustrissimi domini Jacobi bone memorie regis Aragonum, filius comes Rippacurcie et montenearum de Prades, ac pro serenissimo et magnifico principe et domino¹ Petro, Dei gracia rege Aragonum, nepote nostro, carissimo in cismarinis regnis et terris suis ac in regnis Maioricarum et insulis eidem ayacentibus generalis locumtenentis, pro parte universsitate Podiiceritani fuit coram nobis, humiliter supplicatum, quod officiales Podiiceritani, in debitis missionibus, gravant sepius aliquos singulares habitatores dicte ville eo quia in eorumdem posse [quandoque] inveniuntur menssure pondera vel canne non recti ponderis seu mensure et, ab eisdem, extorquent et extorquere et recipere non desistunt penas et banna plurima et diversa que, in oppressionem evidentem dictorum habitatorum, redundare videntur. Nosque volentes comodo dictorum habitatorum et utiliati comuni ut convenit providere tenore [principium] statuimus ac etiam ordinamus quod si de cetero quocumque contigerit aliquem vel aliquos vendentes aliquid ad pondus, videlicet et menssuram pondus iniustum [f. 9r] nec rectum, ut prefertur, quod tociens quociens hoc repertum fuerit incidant in penam sexaginta solidorum Barchinonensis prout assuetum est dividendorum nos enim per presentes. Mandamus vicario Ceritanie, qui nunc est pro tempore fuerit, quatenus a qui-

buscumque incidentibus in dictam penam racione predicta eandem, levet et levare faciat indilatis cum nos, de certa sciencia predicta, sic fieri ordinaremus et velimus.

Datis Perpinyani, prima die julii, anno a nativitate Domini millesimo trescentesimo quinquagesimo quarto. Examinavit Petrus.

1. Domino *repetit*.

21

1355, juliol, 17. Barcelona

L'infant Pere, fill de Jaume, rei d'Aragó, comte de Ribagorça i muntanyes de Prades i nebot de Pere IV d'Aragó, confirma la provisió segons la qual els cònsols poden interpretar i declarar tots els dubtes relatiu a imposicions i fer-ne les ordinacions que siguin necessàries.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 9r-9v.

Provesió quels cònsols poden declarar tots duptes decens dels ayudas

Infant en Pere del molt alt senyor en Jacme de bone memòria rey d'Aragó fill, compte de Ribagorça e de les muntanyes de Prades e per lo molt excellent e molt poderós príncep e senyor en Pere per la gràcia de Deu rei d'Aragó, senyor e nebot nostre, molt car en los regnes e terres sues deçà mar e en lo regne de Mallorques e illes, e aquell adiacents, general lochtinent als nobles e amats e feels nostres, lo procurador de Cathalunya e al governador e procuradors reals de Rosselló e de Cerdanya, vagues, batles e altres oficials dins Cathalunya constituïts e encara al vaguer e batle de Puigcerdà e altres lochtinents e encara als lochtinents dels procuradors reals dels dits comdats presens e qui per temps seran, salut e dilecció. Com en los capítols quis faheren per lo do dels cent mill lobras que.l general de les ciutats, viles e lochs reals de Cathalunya [entany] dóna al senyor rey en Barchinona en ajuda de l'armada sia .I. capítol de la tenor següent: Ítem, entenem senyor, los dits síndichs e expressament se retenen que si en la dita imposició, en general o en special, venia alcun dubte o havia mester interpretació o declaració que en aquest cas los consellers, pahers e cònsols e jurats de cascuna universitat puxen enterpretar e declarar aquels dubtes e encara fer ordinacions profitoses e necessàries als dits affers. Plau al senyor rey. [Sigilletur].

[f. 9v] E ara, per part dels síndichs de les ciutats, viles e lochs reyls de Cathalunya, ajustats al parlament qui ara s.és tengut als dits síndichs en Barchinona sia stat proposat, en lo dit parlament e donat per ells, capítols que vos o alguns de vos vos entrametets de interpretar e declarar los dits dubtes, e encara de embargar los dits consellers, pahers, jurats, cònsols e altres regidors de les ciutats, viles e lochs reyls de Cathalunya en les dites imposicions e ençò que els declaran o interpretaran en aquelles o per ocasió de aquelles. E ultra açò, les penyorats e desfavor los donats en les dites coses, per çò, merevellants nos de vós no sens rahò qui haytals embargaments e desfavors donats als regidors de les dites ciutats, viles e lochs reyls en les dites imposicions e en les declaracions e interpretacions que fan sobre aquelles, cor sabets bé que açò s.és fa a profit dels afers del senyor rey e de sa corona. A vos e a cascun de vos dehim e manam, expressament e de certa sciència, que contra tenor del dit capítol algunes interpretacions o declaracions no fassats, e si fetes nauets aquelles, revoquets e anullets. E res nomenys a maior cautela aquelles revocam e anullam. E si per ventura algunes penyores o altres enantaments en contrari per rahó de les dites interpretacions o declaracions haviets fetes aquelles penyores, restituats e los enantaments revoquets havents-vos en açò en tal manera que d'aquí avant no hagam clams contra vós.

Dada en Barchinona a .XVII. dies de julioll, en l'any de la nativitat de nostre Senyor mill .CCC. cinquenta cinch. Jaspertus vidit.

1356, febrer, 1. Perpinyà

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma que el blat no pugui sortir de la vegueria de la Cerdanya sense la llicència dels cònsols de la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 9v-10r.

Provesió que blat no isque de la vagueria sens licència dels cònsols

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli

suo vicario Ceritanie vel eius locumtenentis, salutem et gratiam. Pro parte consulum et universsitate ville Podiiceritani, fuit nobis humiliter supplicatum quod, cum pro utilitate tocius rey publice, dicte ville et inspecta temporis qualitate ^[f. 10r] ac evidenti neccessitate que, in partibus Ceritanie, iminet ad ingentem instanciam et requisicionem, dictorum consulum, quandam feceritis ordinacionem ne blada cuiuscumque generis sint a dictis partibus per aliquem extrahantiam, prout temporibus retroactis, in simili casu est fieri assuetum et nunc ipsa ordinacione non attenda non modice perssone pro eorum utilitate propria, a nobis seu nostra curis, diverssas graciaram literas obtinuerint et obtinere nitantur per quas super extrahendo, a dictis partibus Ceritanie, maximas bladi quantitates est eisdem atributa facultas et hoc quadammodo in evidenti destrunvi, dicte ville et terre Ceritanie, cernere¹ dinoscatur dignaremur, ordinacionem sive inhibicionem predictam facere observari; idcirco nos supplicacione admissa benigne ratificando et confirmando nunc de novo ordinacionem sive prohibicionem predictam, vobis dicimus et mandamus districcius inuigentes quatenus, ordinacionem sive prohibicionem eandem per vos super predictis factam inconcusse servetis et observari per quempiam faciatis. Dum tamen, dictis consulibus et eorum successoribus, placuerit quorum pro utilitate et bono statu dicte ville et in ea, degericium interest vigilare quibus vis graciaram literis, a nobis seu nostra curia, obtentis et de cetero obtinendis super quibus vis bladis a dictis partibus extrahendis, quas huius serie revocamus quasquom ulterius carere, volumus viribus et effectu obsistentibus nullo modo.

Datis Perpiniiani, prima die ffebroari, anno a nativitate Domini millesimo trescentesimo quinquagesimo sexta. Examinavit Petrus.

1. A *continuació* Disi, *ratllat*.

1356, juliol, 6. Perpinyà

Pere III el Cerimoniós, a petició dels còsols i prohoms de Puigcerdà, confirma el privilegi de la vila de Puigcerdà segons el qual està exempta del pagament de la lleuda i del passatge per tot el regne d'Aragó i Catalunya.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 10r-10v.

Provesió que los cònsols puxen imposar imposició per defendre la franqueha de la villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, attendentes pro parte consulum et proborum universsatis ville Podiiceritani, fuisse nobis humiliter supplicatum ut, cum ipsi pro deffendendo et manutendo franquitatem et immunitatem, quam universitas ville predicte habet de non solvendo lezdam seu pedaticum per totum regnum Aragonem. Ipsam universitatis habuerit et habeat plures et diversos sumptus subire et ipsa universitatis ^[f. 10v] sit multum aliis oneribus laccessita et gravata dignaremur concedere, dicte universitati et consulibus eiusdem, ut pro deffendendo et manutenendo franquitatem predictam valeant subsidium infrascriptum, per quinque annos proxime venientis, vendere vel colligere et levare aut colligi facere et levari a mercatoribus dicte ville de rebus subscriptis, videlicet quod quolibet mercator dicte ville Podiiceritani persolvat, pro qualibet carica pannorum quam extrahet aut extrahi faciet a dicta villa verssus partes Cathalonie seu Aragonum seu ad ipsas partes, duos solidos Barchinone et pro qualibet carrica alterius cuiuslibet mercature quam afferant ab ipsis partibus ad villam Poddiceritani, duodecim denarios Barchinone. Nos itaque eorum supplicacioni favorabiliter annuentes cum presenti litera nostra dicte universitati et consulibus eiusdem, concedimus et licenciam plenariam elargimur quod per quinque annos proxime venientes pro deffendendo et manutenendo nostram franquitatem ut premititur et non ad alios usus convertatur. Mandamus itaque per hanc eandem gubernatori Rossillionis et Ceritanie et vicario et baiulo Podiiceritani ac ceteris officialibus nostris ad quos presentes pervenerint quod concessionem nostram huiusmodi per dictos quinque annos firmam habant et observent et faciant ab omnibus inviolabiliter observari et non contraveniant nec aliquem contravenire permitant aliqua racione. In cuius rey testimonium presentem inde fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Datis Perpiniani, sexta die julii, anno a nativitate Domini millesimo .CCC. quinquagesimo sexto. Petrus, cancellarius.

1356, octubre, 18. Montalb

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma el privilegi que tenien des d'antic relatiu a l'exempció de pagar carcellatge.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 10v-11r.

Provisió e executòria del privilegi de no pagar escarcellatge

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, fideli nostro vicario Ceritanie et baiulo ville Podiiceritani, presenti et futuro vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Pro parte universsitate proborum hominum dicte ville, fuit nobis expositum reverenter, quod licet ex privilegio dicte ville concessio et a longo citra tempore observato, tantum sit quod aliquis captus in carcere dicte ville non solvat carcellagium nisi condepnatus fuerit per sententiam aut super crimine pro quo est captus duxerit componendum. Tamen quidam carcerarius dicte ville, qui nunc est, nititur aliquas novitates facere exhigendo et recipiendo a captis carcellagium contra tenorem privilegii supradicti unde a nobis super hoc iusticie remedio implo-rato vobis, dicimus et mandamus quatenus iam dictum privilegium servetis et servari faciatis dicte universsitate iuxta ipsius seriem et tenorem. ^[f. 11r] Non permitendo, per dictum carcerarium, quicumque sit aliquid a presoneris seu captis exhigi vel recipi contra seu ultra formam dicti privilegii sed si quid inde habitum est vel exactam, faciatis confestim illis a quibus habitum est restitui et tornari.

Datis in Monte Albo, sub nostro sigillo secreto .XVIII. die octobris, anno a nativitate Domini millesimo trescentesimo quinquagesimo sexto. Vidit Bernardus.

25

1357, març, 4. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de les universitats, ciutats, viles i llocs de Catalunya, congregats en el parlament de Lleida, atorga la provisió d'anar a mercat a Vilagrassa tant si és temps de fira com no.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 12r-12v.

Provesió que en temps de fira e passada fira en tots temps puscha hom mercadeyar en Villagrassa

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, [gevis] per inclitum infantem Petrum, carissimum patrum et tunc

locumtenentem nostrum generalem, fuerit ordinatum, adiecta pena centum morabatinorum auri a contrafacientibus exhigenda, quos aliquis mercator seu quevis alia persona non emat aut vendat aliquas merces in loco de Villagrassa, lapsis decem diebus quibus in dicto loco nundine celentantur. Tamen que per syndicos universsitarum, civitatum, villarum et locorum regalium Cathalonie, in parlamento Ilerde noviter celebrato, congregatos, fuit nobis humiliter supplicatum ut, cum predicta ordinacio seu pene, imposicio redundet in preiudicium rey publice principatus Cathalonie et specialiter mercatorium et mercimonia contrahencium, quibus licitum est mercari emendo et vendendo ^[f. 12v] ubilibet impune et absque omni obstaculo dignaremur super hoc debite providere. Nos vero ipsa supplicacione benigne suscepta sic ducimus huius serie statuendum ac etiam providendum quod sit licitum cuicumque absque alicuius pene incurssu esse et stare, emere et vendere, ire et transire in loco et per locum predictum de Villagrassa, cum suis rebus et mercaturis durantibus dictis nundinis et postea etiam prout per Constituciones Cathalonie a nobis firmatas et iuratas dinostitur esse cantum. Volumus tamen et intendimus quod dicte nundine non durent nisi tantum et eo modo que per dictum infantem declaratum et per nos confirmatum exititit. Quas declaracionem et confirmacionem quo ad alia remanere volumus in suis robore et valore. Mandantes per presentem universis et singulis officialibus nostris, presentibus et futuris, quatenus huiusmodi statutum nostrum firmum, habeant et observent et contra non veniant quavis causa. In cuius rey testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Datis Cesarauguste, quarta die marcii, anno a nativitate Domini millesimo .CCC°. quinquagesimo septimo. Visa [Roma].

26

1357, juny, 23. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, confirma que els segelladors puguin reconèixer les mesures amb els saigs o sense ells.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 12v-13r.

Provesió que·ls sagelladors pusquen reconèixer les mesures amb saygs e sens ells

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, attendentes pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani, nobis humiliter supplicatum fuisse, quod quovis in ipsa villa sit solitum sigillari unum quod inibi venditur per aliquos probos homines dicte ville ad id depputatos per ipsius consules qui sagaladors, vulgariter nuncupantur, quique venditoribus eiusdem vim, tradunt certas mensuras cum quibus dictum vinum menssuretur. Tamen aliqui ex dictis venditoribus favidem comittendo easdem mensuras minuunt seu mutant et inde gentes multimode defraudantur propter quod, supplicarunt nobis humiliter, dicti consules et probi homines dicte ville, ut ad tollendum dictas fraudes eis dignaremur super hiis de condecienti iusticie remedio providere. Nosque, cupientes talibus fraudibus obviare, vobis dictis sigillatoribus et cuilibi vestrum, cum presenti tribuimus facultatem inquirendi et perquirendi si per dictos venditores vini aliqua fraus comissa fuerit minuendo vel mutando dictas mensuras vel alias. Et si repperieritis dictas mensuras fore mutatas vel diminutas easdem, vestra propria auctoritate cum sagionibus vel sine ad manus vestras recipiatis ipsasque mensuras sic mutatas ^[f. 13r] vel diminutas,¹ baiulo nostro dite ville vel eius presentetis cui cum hanc eadem iniungimus, quod actentis ipsorum meritis de quibus inquirent summarie sola facti veritate attenta, eosdem puniat prout ordinatum est in dicta villa et alias mediante iusticia prout de iure et racione fuerit faciendum ac prout criminis qualitas id expostet. Nos enim vobis super hiis per presentes plenarie comittimus vices nostras.

Datis Cesarauguste, die vicesima tertia iunii, anno a nativitate Domini millesimo .CCC°. L. septimo. Guillemus de Ça.

1. Vel diminutas, *al marge inferior com a reclam.*

27

1358, abril, 18. Girona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma la provisió segons la qual en temps de veda de blat ningú pugui fer ni prendre albarà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 11r-11v.

Provesió que en temps que no sia veda de blat negú no prenga albarà¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, fidei nostro scriptori curie ville Podiiceritani presenti et qui pro tempore fuerit, salutem et gratiam. Cum nos prout stitis vobis mandatum fecerimus cum litera nostra continencie subsequenter Petrus, *etcetera*, fidei suo scriptori ville Podiiceritani, presenti et qui pro tempore fuerit, salutem et gratiam. In supplicacione, pro parte consulum et proborum hominum dicte ville nobis exhibita, vidimus contineri quod licet tempore quo inhibicio, in partibus Ceritanie minime est ne ab ipsis partibus, bladi extrahantur vos compelletis extrahentes de ipsis bladis non vetitis ad recipiendum albarannum de eisdem, et nitimini habere ab eisdem certum quid pro salario albarannorum eorundem in dictorum extrahencium blada non vetita et etiam habitatorum dicte ville et terre Ceritanie preiudicium et iacturam. Igitur supplicato nobis, super predictis, de iusticia provideri attento quod de illis que vetita non sunt albarannum minime debet fieri ut inde fuit nostrum consilium informatum pro vobis. Dicimus et mandamus firmiter inuigentes quatenus a tali cohercione et compulsione indebita recipiendi ipsa albaranna tempore ut predicatur, quo inhibicio facta non est prorsus a modo desistatis alias, vicario et baiulo dicte ville, iubemus per presentem expresse quod si contra tenorem huiusmodi mandati nostri feceritis vos inde preheimte correccionem [f. 11v] debita puniat vos et nichilominus ad servandum illud rigide forcient et compellant.

Datis Perpyniani, .VIII. die decembris, anno a nativitate Domini millesimo .CCC^o. quinquagesimo quinto. Examinavit Petrus.

Verum cum vos prout intelleximus, per syndicos universsatis dicte ville, dictum mandatum nostrum renueritis observare pretendenda, quod predicta albaranna et sallaria eorundem sunt de patrimonio nostro et quod non possumus, talem inhibicionem facere in preiudicium nostri patrimoni supra dicti. Igitur supplicato nobis per dictos syndicos super hiis de iusticia provideri ac examinato in nostro consilio, quod predicta per vos ut predicatur allegata carent efficacia et effectu de vobis qui talia atemptatis non modicum, admirantes vobis, dicimus et expresse precipiendo mandamus quatenus a dicta cohercione penitus desistatis ac literam nostram preinsertorum in omnibus observetis opposicione fatua per vos ut premittitur facta in aliquo non obstante. Mandantes, vicario et baiulo dicte ville, quod de transgressione et inobediencia dicti mandati nostri vos puniant rigide et corrigant, prout decet et ad servandum predicta nostra

mandata vos fortiter forciet et compellat.

Datis Gerunde, sub nostro sigillo secreto die .XVIII. aprilis, anno a nativitate Domini millesimo .CCC^o. quinquagesimo octavo. Visa Roma.

1. Que en temps que com és veda de blat no poden pendra albarà *escrit per una altra mà al marge dret*.

28

1358, abril, 18. Girona

Pere III el Cerimoniós confirma el privilegi segons el qual ni acaptadors ni baciners poden captar amb mesura sense llicència dels cònsols de la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 11v-12r.

Provesió que negú no gos acaptar sens llicència dels cònsols

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie. Quia prout intellerimus usus diucius observatus est, et fuit, in villa Podiiceritani, in tantum et per tanta tempora, quod hominem memoria in contrarium non existit, quod consules pro fraudibus evitandis et pro publica utilitate, consueverunt ponere acaptadors et baciners in villa pretacta, qui in ea acapitant portando bacins sive alias menssuras in quibus ponuntur denarii et elemosine, qui et que Dei intuitu ^[f. 12r] erogantur, et nullus alius audet vel presumit acapitare portando bacinos vel alias menssuras, in villa predicta, absque licencia consulum predictorum. Ideo ad supplicacionem sindicorum universsatis ville predictae dictam consuetudinem tenere presencium tamque racionabilem et rey publice comodam et ut fraus super hiis omnimoda evitetur approbantes ac etiam confirmantes. Damus et concedimus licenciam ac plenariam facultatem, iam dictos consulibus et cuilibet nostrorum, presentibus et futuris, quatenus a quibuscumque quos invenerint accapitantes cum bacinis vel aliis mensuris in villa iam dicta absque ipsorum licenciam et voluntate, iam dictos bacinos et menssuras propria, auctoritate et absque pena legis auferant et secum retineant ipsosque prohibeant ne de cetero acapitent cum bacinis vel aliis mensuris in villa predicta. Mandantes universis et singulis officialibus nostris, presentibus et futuris, ut concessionem nostram huiusmodi firmam habeant et observent

et faciant inviolabiliter observari dictisque consulibus prestant super predictis auxilium consilium et favorem quocienscumque inde fuerint requisiti.¹ Cuius rey testimonium presentem nostro sigillo munitam dictis sindicis duximus concedendam.

Datis Gerunde, sub nostro sigillo secreto die .XVIII. aprilis, anno a nativitate Domini millesimo .CCC°. quinquagesimo octavo. Visa Roma.

1. A continuació, raspat, l'espai d'una paraula.

29

1358, abril, 18. Girona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma que els botiguers i venedors d'oli donin a l'hospital major dels pobres de Puigcerdà les degotadures de l'oli.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 13r-13v.

Provisió de l'hospital que los revenedors li hagen a donar les ascurtedures de l'oli¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus nostris vicario Ceritanie et baiulo Podiiceritani nec non procuratoribus nostris comittatum Rossillionis et Ceritanie, presentibus et futuris, vel eorum locatenentibus, salutem et gratiam. Quia per syndicos universsatis ville Podiiceritani coram nobis, expositum exititit reverenter, quod, licet antiquitus, omnes tenderii et venditores oley a manut dicte ville in continenti cum vendidissent et tradissent emporibus oleum menssure, cum qua menssurabant dictum oleum a manut ponebantur et poni consueverant in aliqua alia menssura sive ayna ad talia deputata, quod decurrendo et degotando oleum quod decurrere poterat de super, et ex ipsis menssuris cum quibus dictum oleum menssuraverant et totum illud oleum, quod in dicta ayna decurrebat et dagotabat ex dicta manssura sive menssuris erat hospitalis maioris pauperum, dicte ville, ipsumque oleum sive *degotadures* eiusdem procurator dicti hospitalis re^[f. 13v]cipiebat et habebat ad opus pauperum predictorum qualibet ebdomadi, cuiuslibet anni, una die cuiuslibet ebdomade cuiuslibet anni tamen officiales nostri a modico tempore citra dictas estolaturas ut asseritur minus debite

occuparunt eas lezdis nostris dicte ville applicando. Qua propter ad humilem supplicacionem dictorum sindicorum vobis et unicuique vestrum, dicimus et expresse precipiendo mandamus quatenus si ita est iam dictas estoladuras oley pretacti per procuratorem dicti hospitalis ad opus pauperum eiusdem hospitalis de cetero, percipi levare etiam et haberi libere permittatis, prout antiquitus e libere fieri consuetum sibi super hiis nullum impedimentum prestetis. Ymo iam dictos tenderios venditoresque oley supradicti, compellatis ad tradendum dicto procuratori dictas estoraduras sive escoladuras oley supradicti excepcionibus et maliciis quibuscumque penitus retroiectis. Nos enim comittimus, vobis et cuilibet vestrum, in solidum super predictis, omnibus et singulis, et super dependentibus ex eisdem et connexis seu ea tangentibus quoquomodo tenore presentium plenarie vices nostras.

Datis Gerunde, sub nostro sigillo secreto die .XVIII. aprilis, anno a nativitate Domini millesimo .CCC°. LVIII. Visa Romana.

1. En carta proveió [...] administrador de l'hospital dels pobres, dia 13 desembre 1826 [José Stavar], *al marge esquerre*.

30

1359, maig, 22. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la universitat de Puigcerdà, confirma que els carnisers que venen al mercat de Puigcerdà ho facin respectant els preus marcats pels cònsols i pel mostassaf.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 13v-14v.

Provesió que si los maelers nos volen obliguar a tanir lo ffor que los cònsols e lo mostaçaff los daran que sien gitades del mael

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto nostro vicario Ceritanie qui nunc est et pro tempore fuerit vel eius locumtenenti, salutem et dilec^[f. 14r]cionem. Cum per syndicos ville universitatis ville Podiiceritani, nobis expositum fuerit reverenter, quod pluries contingit et contigit, quod carnifices dicte ville licet inveniant venales mutones et aliud bestiare tamen fortuite avaricie inducti cessant et cessaverunt talliare et facere carnes ad vendendum in macello nostro dicte ville ad forum ad hoc deputatum per consules

dicte ville. In dicte ville et habitatorum eiusdem et declinancium ad eandem diffamacionem et non modicum detrimentum quare per dictos syndicos nobis extitit supplicatum super hiis de congruo remedio provideri. Nos igitur dicte supplicacioni benigne annuentes, volentes in deputati rey publice super hiis prout convenit providere tenore presentis statuimus, volumus ac etiam ordinamus ac vobis, dicimus et mandamus expresse quatenus quocienscumque, casus contigerit supradictus, et inde per dictos consules fueritis requisitus inventis et habitis per consules dicte ville aliis carnificibus vel personis dicte ville vel aliunde qui securitatem prestent de faciendo et talliando carnes complete ad vendendum carnes in dicto macello nostro habitantibus in dicta villa et ad eam declinantibus ad certum tempus prout de hoc convenerint, cum consulibus dicte ville, inhibeatis sub certa pena vestro arbitrio imponenda ex parte nostra dictis carniceris, dictas carnes talliare cessantibus, ut est dictum ne durante tempore dicti assecuramenti carnes in dicto macello talliare vel facere ad vendendum audeant vel presumant. Et nichilominus eos incontinenti cum dictus casus evenerit compellatis ad tradendum, dictis aliis carnificibus seu personis qui seu que dictam securitatem prestirerint, tabulas eis necessarias in dicto macello iam dictis carnificibus seu personis qui seu que dictam prestiterint securitatem, nobis seu procuratoribus nostris, satisfaciendis de salario seu loguerio ipsarum ^[f. 14v] tabularium prorata temporis per quod, durante tempore securitatis dicte, eas tenuerint et hoc nullatenus immutetis seu etiam differatis.

Datis Barchinone, .XXII. die madii, anno a nativitate Domini millesimo .CCC°. L. nono. Visa Romana.

31

1359, octubre, 31. Cervera

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma que ningú no pugui ser castigat per ajudar i auxiliar algú que hagi estat bandejat.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 14v-15r.

Provesió que negú no caya en pena per negú bandeyat que beya si donchs no li donava conseyll, ajuda o favor

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilectis

et fidelibus vicario et baiulo ville Podiiceritani aliisque officialibus nostris vel eorum locatenentibus ad quos presentes pervenerint, salutem et dileccionem. Pro parte hominum universsatis ville ipsius, fuit reverenter expositum coram nobis, quod sepius contingit in dicta villa quod aliqui sunt de villa ipsa banniti intrant villam nostram de die et incedunt publice per eandem et quomque etiam vobiscum seu cum aliquibus ex vobis ac si banniti minime extitisent, quodque postea vos per laspssum temporis accusatis homines dicte ville ex eo que ad capcionem ipsorum bannitorum non processerunt non attento, quod vobiscum seu aliquibus ex vobis publice incederunt ut presertur quod siquidem si veritate fulcitur nil est aliud quam peccuniam ab ipsis hominibus extorquere. Cum dictis hominis videndo ipsos bannitos incedere palam et vobiscum qui ad capcione illorum, deberetis prius procedere possint non esse bannitos verissimiliter cogitare et si qua ex hoc culpa potest hominibus dicte universsatis imponi, vos ex culpa ipsa si ita sit proculdubio estis causa quare si predicta veritate nitantur taliter indempnitati universsatis ^[f. 15r] predictae et singularium eiusdem. Providemus et etiam ordinamus quos si quando accidat, vel in futurum, contingat aliquos bannitos incedere aut incessisse publice per dictam villam cum aliquibus ex officialibus dicte ville, quod ex eo quod homines dicte universsatis non processerint aut procedant ad capcionem illorum. Id racione quamvis preconitzacionum pretextu bannimenti factarum seu fieri, darum et penarum in eis adiectarum seu adiciendarum, non possit hominibus dicte universsatis aut singularibus eiusdem ad culpam nullatenus imputari, nisi dum taxat in casu quo homines ipsi eisdem bannitis prestarent favorem, auxilium vel succursum. Mandantes vobis quatenus provisionem et ordinacionem huiusmodi firmiter observando contra eam non veniatis seu venire aliquem permittatis.

Datis Cervarie, ultima die octobris, anno a nativitate Dominini millesimo .CCC°. L. nono. Petrus, cancellarius.

32

1359, novembre, 14. Cervera

Pere III el Cerimoniós confirma a la universitat de Puigcerdà la facultat de judicar les carns i els peixos que es venen a Puigcerdà segons el pes donat pel mostassaf.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 15r-15v.

Provesió que los peyrs de bestina sien venuts a pes

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, quia sicut, pro parte proborum hominum universsatis ville Podii-ceritani, percepimus licet almutaçafa dicte ville consueverit videre, recognoscere et iudicare de carnibus et piscibus que in dicta villa venduntur. Ac tamen sepe contingit quod aliqui defferunt, ad dictam villam, pisces bastinales quos vendunt ad oculum ad eorum beneplacitum absque penso propter, quod gentes que illud sic emunt sepius sunt decepte et ulterius ex eo sequitur, ^[f. 15v] quod propter immoderatum precium quod inde habent defferuntur ad dictam villam plures pisces bastinales in multo maiori quantitate quam de aliis exquo plures egritudines inibi generantur. Nos igitur volentes super predictis debite providere, volumus ac etiam ordinamus quod de cetero pisces bestinales qui vendi, habeant in dicta villa vendantur ad penssum et ad ordinacionem almustaçaffi qui nunc est, in dicta villa, et erit pro tempore et pro illo precio de quo sibi melius videatur iuxta bonam suam conscenciam, prout de aliis piscibus est fieri assuetum. In cuius rey testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Datis Cervarie, .XIII. die novembris, anno a nativitate Domini millesimo .CCC°. L°. nono. Petrus, cancellarius.

33

1359, novembre, 27. Cervera

Pere III el Cerimoniós confirma el privilegi segons el qual ni acaptadors ni baciners poden captar amb mesura sense llicència dels cònsols de la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 15v-16v.

Provesió que los degú no gos acaptar ab bacins ne ab mesures sens licència dels cònsols

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dillectis et fidelibus universis et singulis officialibus nostris vel eorum locatenentibus, presentibus et futuris, salutem et dileccionem.

Pridem, ad instanciam consulum et proborum hominum ville Podiiceritani, concessionem seu provisionem subscriptas fecimus cum nostra litera continencie subssequentis:

Nos Petrus, Dei gracia rex Aragonum, *etcetera*, quia prout intelleximus usus diucius observatus est et fuit in villa Podiiceritani in tantum et per tanta tempora quod hominum memoria in contrarium non existit, quod consules pro fraudibus evitandis et pro publica utilitate consueverunt ponere acaptadors et baciners in villa pretacta qui, in ea, accapitant portando bacins sive alias menssuras in quibus ponuntur denarii et elemosine, qui et que Dei intuitu erogantur et nullus alius audet vel presumit accapitare bacinos vel alias ^[f. 16r] menssuras, in villa predicta, absque licencia consulum predictorum. Ideo ad supplicacionem consulum predictorum universsatis ville predictae dictam consuetudinem tenore [prencium] tamquam rationabilem et rey publice comodam et ut fraus super hiis omnimoda evitetur. Approbantes ac etiam confirmantes, damus et concedimus licenciam ac plenariam facultatem iam dictis consulibus et cuilibet ipsorum, presentibus et futuris, quatenus a quibuscumque quos invenerint acapttantes cum bacinis vel aliis menssuris in villa iam dicta absque eorum licencia et utilitate. Iam dictos bacinos et menssuris propria auctoritate et absque pena, legis auferant et secum retineat ipsosque prohibeat ne de cetero acapiant cum bacinis nel aliis menssuris in villa predicta. Mandantes universsis et singulis officialibus nostris, presentibus et futuris, ut concessionem nostram huiusmodi firmam habeant et observent et faciant inviolabiliter observari¹ dictisque consulibus prestant super predictis auxilium, consilium et favorem, quosciescumque inde fuerint requisiti. In cuius rey testimonium presentem nostro sigillo munitam dictis sindicis duximus concedendam.

Datis Gerunde, sub nostro sigillo secreto die .XVIII. aprilis, anno a nativitate Domini millesimo .CCCo. quinquagesimo octavo. Visa Romana.

Sane cum sicut pro parte ipsorum consulum fuit reverenter expositum coram nobis hiis diebus in preiudicium litere seu provisionis preinserte et contra usum in ipsa villa ut premittitur observarum fuerit ad instanciam abbatis Rivipulli et prioris Montisserrati. Quedam a nostra curia litera emanata per quam eisdem consullibus et probis hominibus mandabatur ut de cetero permitterent deferri et teneri per ecclesias dicte ville bacinos vel mensuras pro petendo acapito et tenendo elemosinas que ob beate Marie Montisserrati reverenciam

erogatur prout in ipsa litera dicitur lacius contineri. Et fuerit pro parte ipsorum consulum nobis, humiliter supplicatum, ut super hiis dignemur de opportuno remedio ^[f. 16v] providere. Ideo ipsa supplicacione admissa benigne vobis, dicimus et mandamus quatenus super predictis observetis et observari faciatis literam preinsertam prout secundum usum predictum reperieritis usitatum alia litera pro parte dicti abbatis obtenta, ut predicatur in contrarium quo ad hec nullatenus obsistente.

Datis Cervarie, vicesima septima die novembris, anno a natiuitate Domini millesimo .CCC^o. L^o. nono. Petrus, cancellarius.

1. A continuació Dist, *ratllat*.

34

1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós, reunit en consell general a la Cort de Cervera, concedeix a totes les viles i tots els llocs del principat de Catalunya que els presos que es vulguin defensar ho facin i que els oficials de justícia no els obliguin a fer composició.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 16v-17r.

Provesió que ls oficials no hagen contra iustícia agreuyar los delats e preses que ternan en lur poder per que hagen forçadament a ffer composició

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilectis et fidelibus nostris universis et singulis officialibus sustentibus infra Cathaloniam principatum, salutem et dileccionem. Querelam petitionem nobis reverenter oblatum per generale dicti principatus, convocatum in curiis Cathalaniis in villa Cervarie per nos celebratis, suscepimus continentem quod vos seu aliqui vestrum summitis aliquas vias seu colores, quibus capti pro criminibus in curiis vestris non possint se defendere ullo modo et sic arcentur ad faciendum nobiscum compositiones, ob quod per dictum generale fuit nobis, humiliter supplicatum, ut super predictis dignemur de iusticie remedio providere. Nos itaque, dicte supplicacione annuentes et ut rationi consone condescendentes benigne, vobis et cuilibet vestrum dicimus et mandamus districtius iniungentes quatenus, casu quo aliquis delatus seu captus se defendere voluerit, nullam viam seu colorem assumatis ^[f. 17i] propter quam ipse delatus seu captus

ad faciendum inde compositionis aut se redimendum aliquoliter arceatur, certificantes vos quod de contrario vos fortiter puniremus.

Datis Cervarie, vicessima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo .CCC°. quinquagesimo nono. Vidit Petrus, cancellarius.

35

1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós, atenent les corts generals de Catalunya celebrades a Cervera, ordena que totes les lletres que surtin de la Cort reial han d'estar signades pel canceller, vicecanceller o el seu lloctinent.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 17r.

Provesió que totes lletres qui hisquen de la cort del senyor rey degan ésser signades per canceller o vicecanceller o lur lochtinent

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie. Ad removendum omnis suspicionis materiam que, in literis seu cartis que a nostra emanant curia, propter subsignacionem earum haberi forssam posset tenore presentis carte nostre perpetuo valiture ad supplicacionem tocius generalis curie quatenus cathalanis in villa Cervarie celebramus. Concedimus eidem generali ac etiam ordinamus quod omnes et singule et carte que a nostra de cetero curia emanabunt, subsignentur per nostrum cancellarium vel vicecancellarium et in eorum defectu per aliquem iurisperitum bonum locumtenentem cancellarii vel vicecancellarii nostri qui quidem iurisperitus eius nomem et cognomen in subsignacione, dictarum literarum seu cartarum, apponere teneatur et ubi carte vel litere a nostra emanarent curia aliter, subsignate eas carere volumus viribus et effectu. Mandantes per hanc eandem gubernatori nostro generali eiusque vices gerentibus, vicariis, baiulis ceterisque officialibus nostris, presentis et futuris, vel locatinentibus eorundem, quatenus huiusmodi concessionem et ordinationem nostram teneant perpetuo et inviolabiliter observent et contra non veniant seu aliquem contravenire permittant aliqua racione. In cuius rey testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Datis Cervarie, vicesima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo .CCC°. L°. nono. Vidit Petrus, cancellarius.

36

1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós, atenent la cort general de Catalunya reunida a Cervera, disposa que no es pugui fer cap guiatge que vagi en contra de la constitució de Catalunya aprovada a les corts de Perpinyà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 17v.

Provesió contra homicidas de la constitució de Perpinyà

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, vicariis, baiulis ceterisque officialibus nostris, presentis et futuris, vel locatenentibus eorumdem, salutem et dileccionem. Qua pro parte curie generalis, quam Cathalanis in villa Cervarie celebramus, fuit nobis expositum reverenter quod, cum diverssa enormia ac crudelia homicidia personarum religiosarum et ecclesiasticarum et etiam aliorum, comissa fuerint et frequenter comittantur in Cathalonia, de quibus nulla fuit iusticia quyn ymo contra constitutionem Cathalonie editam in curia Perpiniani et in fraudem eiusdem per nos et nostros officiales tales homicide guidentur ad centum vel quinquaginta annos vel aliud longum tempus et cum tali guidatico publice et patenter norentur in locis in quibus dicta homicidia comiserunt, nosque vehementer obtenus quod talia crimina acciter puniantur, sic quod^l ipsorum perpetuitores, per modum guidatici aut aliam, ultionem condigman et debitam non evadant, ideo, supplicato nobis super hiis de congruo et debito iusticie remedio provideri, vobis et vestrum cuilibet expresse ac sub ire et indignacionis nostre incurssu, dicimus et mandamus quatenus circa dictorum criminum acrem correccionem taliter attendatis quod nulli sit pro levi ipsa perpetrari crimina, quinyimo pena talium transseat aliis in exemplum, cavendo ne tales homicidis per viam guidagii aut aliis contra dictam constitutionem seu eius mentem nostris esse vel remanere in locis nostris ubi dictum homicidium perpetraverint, nec alicui de talibus homicidiis vel aliquam remissionem vel cum eis composicionem facere presumatis quousque omnibus illis, quibus pro dicto homicidio est satisfaccio facienda, sit integre satisfactum.

Datis Cervarie, vicesima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo .CCCº. Lº. nono. Vidit Petrus, cancellarius.

1. A continuació Pro, ratllat, i quod, afegit a la interlínia.

37

1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós, atenent la cort general de Catalunya celebrada a Cervera, mana que els oficials reials no utilitzin l'usatge Princeps namque, el qual atorgava al comte de Barcelona la potestat de convocar, per a la defensa del principat de Catalunya, tots els homes útils.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 19r-19v.

Provesió que ls oficials no usen ne degen usar mal de l'usatge Princeps namque

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nobilibus et dilectis nostris gerentibus, vices gubernatoris in Cathalonia et in comittatibus Rossillionis et Ceritanie, vicariis, baiulis ceterisque officialibus nostris, presentibus et futuris, vel locatenentibus eorumdem, salutem et dileccionem. Expositum fuit nobis humiliter pro parte tocius curie generalis, quam Cathalanis in villa Cervarie celebramus, quod vos seu vestrum aliqui ab aliquo citra tempore nintentes provisionem usatici *Princeps namque* in questum peccuniarum convertere et alia etiam provisione dicti usatici, que solum facta fuit pro deffensione terre personaliter facienda, abutendo, nocaveritis isto anno aliquos certos exercitus et certorum locorum occasione dicti usatici et alios dimiseritis, licet convocacione huiusmodi generalis esse debeat et ex ea non debeant aliqui vel loca aliqua plusquam alii vel alia agravari; necnon feceritis aliquos ex dictis exercitibus seu homines eorumdem redimere, ut non ad dictum irent exercitum et ut ad propria redire possent; et supplicaverit nobis humiliter dicta curia ut super predictis de congruo dignaremur iusticie remedio providere, ideo eadem supplicacionem tanquam rationi consona admissa benigne, vobis et vestris cuilibet dicimus ^[f. 19v] et expresse mandamus quatenus in comictationibus dictorum exercitum, vel penarum exaccionibus, aut personarum compulsionibus, aut alia quomodolibet, dicto usatico vel eius mente nullatenus abuti de ce-

tero presumatis, sed, prout negotii qualitas exegerit, cum minori incomodo, quo poteritis eo, utamini, precaventis quod occasione alicuius compendi peccuniarii predictum non exequimini usaticum, sed solum cum casus in eo contenti emersserit. Alia si vos vel vestrum aliquid quicquam in fraudem vel occasionem lucri dicto usatici et eius mente utamini contra quoscumque, totum id quod vos hac de causa extorsseritis et dampna per vos illata illis, a quibus dicta extorssio facta fuerit vel dicta dampna illata fuerint, in dupplum restitui, procul dubio faciemus nec minus vos iuxta demerita puniemus. Mandamus etiam vobis et vestrum cuilibet ac inhiemus sub pena predicta ne, pro danda licencia remanendi seu redendi alicui seu aliquibus ex convocatis, pro dicto usatico peccuniam recipere presumatis. Ceterum, ne quod huc usque male gestum est transeat sine pena, volumus et mandamus vobis dictis gerentibus vices gubernatoris quod de predictis per dictos alios officiales nostros commissis inquiratis diligentissimi veritatem, videlicet quilibet vestrum in sua iurisdiccione, et quos culpabiles reperitis taliter, mediante iusticia, puniatis quod eorum punicio ceteris transeat in exemplum, nec minus iniuste occupata et oblata ac recepta per dictos officiales eis, a quibus recepta sunt, restitui protinus faciatis.

Datis Cervarie, vicesima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo .CCC^o. L^o. nono. Vidit Petrus, cancellarius.

38

1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós, a petició de les corts de Catalunya celebrades a Cervera, mana que cap oficial reial absolgui criminals ni faci composició sense que les parts hagin satisfet les despeses judicials.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 19v-20r.

Provisió que·ls oficials no absolven los crimosos ne composen sens satisfacció de la part

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardiniæ et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nobilibus et dilectis nostris gerentibus, vices gubernatoris in Catalonia et in comitatibus Rossillionis et Ceritanie, vicariis, baiulis ceterisque officialibus nostris, presentibus et futuris, vel locatentibus eorumdem, salutem et dileccionem. Qui pro parte tocius curie

generalis, quam celebramus Cathalanis in villa Cervarie, fuit nobis expositum reverenter quod, quamvis per constitutiones Cathalonie, cautum sit quod de aliquo crimine curia aliqua cum criminoso non componat, donech parti lese fuerit satisfactum vel ascuratum de sattsiffaciendo eidem. Ac tamen plures ex vobis recipitis et facitis composiciones cum criminosis nulla parti lese satisfaccione facta sed solum admissa firma vel satisfaccione de satisfaciendo ad cognicionem iudicis ob quod sequitur multociens quod pars lesa propter paupertatem vel deffectum probacionis seu difficultatem litigii habent amictere ius suum propter quod fuit nobis humiliter supplicatum ut super predictis de congruo dignaremur iusticie remedio providere, sane cum vos super hiis iam per quamdam pracmaticam sancionnem duxerimus providendum. Ideo volumus vobisque dicimus et mandamus quatenus, eandem pracmaticam sancionnem faciatis inviolabiliter observari faciendo caveri ydonee dampna passis de satisfaciendo ad cognicionem iudicis eisdem iuxta dictarum constitutionis et pracmatice sancionnis seriem et tenorem. Super extimacione vero emende tam expeditam iusticiam breviter summarie et sine lite per vos fieri iubemus quod pars lesa propter litigii elongamentum satisfaccionem debitam non amittat.

Datis Cervarie, vicesima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo .CCC^o. quinquagesimo nono. Vidit Petrus, cancellarius.

39

1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós ordena que els oficials reials comuniquin a aquelles persones que tenen preses els motius de la seva detenció.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 20r-20v.

Provesió que negú no sia pres sens causa e hu bé que la dita causa hi sia specificada

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie^[f. 20v] et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nobilibus et dilectis nostris gerentibus, vices gubernatoris in Cathalonia et in comittatibus Rossillionis et Ceritanie, vicariis, baiulis ceterisque officialibus nostris, presentibus et futuris, vel locatenentibus eorundem, salutem et dileccionem. Expositum fuit nobis conquerendo pro partis generalis curie, quam Cathalanis in

villa Cervarie celebramus, quod, cum frequenter contingat quod vos seu vestrum aliqui nec non fiscales et comissarii nostri pro sola vexacione et extorsione peccunie renunciantis sub penis in aliquo loco vel in aliqua capcione aliquas personas, nostre iurisdiccioni subiectas, et alias etiam per certos dies, septimanas vel menses, nolendo eos ad cognicionem iudicis tenere nec interdum exprimere eam quare retencionem huiusmodi facitis, et talia in vexacionem et dampnum redundant maximum plurimorum, et propterea fuerit nobis humiliter supplicatum ut super hiis de salubri dignemur remedio providere, ideo admissa benigne supplicacione predicta, predictas vexaciones tanquam exemplo perniciosas quod dummodo detestantes, volumus vobisque districte precipiendo, mandamus quatenus neminem sine causa captum de cetero teneatis nec teneri per aliquem permittatis, quinyimo illis quos de cetero ceperitis vel nunc captos tenetis, causam capcionis exprimatis eisque detis deffenssiones legitimas, credentes et firmo quod, si secus de vobis occasione predicta aliquem audiverimus querelantem, nos de bonis vestris predictis captis in dampnis et interesse integre satisfieri faciemus, et nichilominus tam rigide de hiis vos puniemus quod vexaciones predictae in caput vestrum merito retorquebunt et alii vestrum exemplo similia facere porcessent.

Datis Cervarie, vicesima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo nono. Vidit Petrus, cancellarius.

40

1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós ordena que no es vengui el terç del fisc i en cas que es produeixi sigui nul.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 20v-21r.

Provesió que·l senyor rey no faça venda de terzes e si u faya que sia cassa e nulla

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie^[f. 21r] et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, qua propter vendicionis que sunt de iuribus terciorum nobis seu nostro fisco pertinencium plures oppressiones, extorssiones ac vexaciones nostri subditi paciuntur, tenore presentis providemus, quod tales de cetero non fiant vendicionis et si fierent eas carere,

volumus viribus et effectu. Mandantes per hanc eandem gubernatori nostro generali eiusquem vicesgerentibus, vicariis, baiulis ceterisque officialibus nostris, presentibus et futuris, vel eorum locatenentibus, quatenus provisionem nostram huiusmodi tenerant firmiter et observent tenerique et observari faciant inconcusse et non contraveniant seu aliquem contravenire permittant aliqua racione. In cuius rey testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Datis Cervarie, vicesima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trescentesimo quinquagesimo nono. Vidit Petrus, cancellarius.

41

1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós atorga la provisió segons la qual aquelles persones inculpades d'algun crim siguin jutjades dins un termini de temps no gaire llarg.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 21r-21v.

Provesió que els oficials ayen a procehir en absoldre o condemnar los preses en tal manera que per gran dillació no·ls calegua fer composició

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdelibus nostris iudicibus quibuscumque, presentibus et futuris, salutem et dileccionem. Cum in curiis generalibus Cathalanis in villa Cervaire celebratis per branchium dictarum civitatum, villarum et locorum nobis expositum fuerit cum querella quod, licet delati seu inculpati de criminibus, qui in ipsis curiis capti detinentur, petant et instanter requirant iuxta eorum merita vel demerita expedite absolvi aut comdepnari, tamen vos seu aliqui vestrum duatis ipsos captos per diffugia ad hoc ut ipsi propter ^[f. 21v] vexacionem et oppresionem dicte capcionis aliquam inde faciant compositionem, idcirco supplicante nobis dicto branchio super hiis de benignitate solita provideri, vobis et cuilibet vestrum et expresse mandamus quatenus ad absolvendum seu componendum ipsos delatos et eorum qualibet mediante iusticia procedatis, cessante morosa dillacionem quacumque, mandantes etiam cum presenti universis et singulis vicariis, baiulis et aliis officialibus nostris civitatum, villarum et locorum predictorum quod in modo predicto nullatenus extorquant

peccuniam ab ipsis captis seu aliquo eorumdem nec aliquem seu aliquos pretextu peccunie seu pro extorquando peccuniam presumant opprimere ullomodo, scituri quod, si contrarium fecerint, de bonis eorum integriter oppressis satisfieri faciemus, necnon contrafacientis rigide ac taliter puniemus quod eis cedat ad penam et ceteris similia temptare volentibus transiet in exemplum.

Datis Cervarie, vicesima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo nono. Petrus Vitalis.

42

1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós, atenant les corts de Catalunya celebrades a Cervera, mana que quan es faci l'execució de deutes, que primer es paguin els censos que es fan als senyors.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 18r-18v.

Provesió que si-s fa execució per deutes o per als en les masades quels censses dels senyors se paguen abans que altres deutes

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, qua pro parte generalis curie quam Cathalanis in villa Cervarie celebramus, fuit nobis expositum reverenter quod, cum frequenter ad instanciam creditoris fiat execucio super aliquibus manssis vel bonis aut expletis ipsorum, de quibus indubie est ante omnia satisfaciendum in censibus agrariis et aliis iuribus annuis dominorum pro quibus dicti manssi tenentur, aliqui iudices qui dictam faciunt execucionem non advertentes quod iura domini omnia sunt omnibus preferenda primo satisfaciunt sibi ipsis et sagiones curritoribus et aliis officialibus suis in pedagogiis, salariis et aliis, exquo sepe domini dictorum manssorum amittunt eorum omnia supradicta, ideo supplicante nobis dicta curia super hiis debite providere, tenore presentis, ordinamus quod, ubi tales fierent, de cetero execuciones ante quamcumque distributionem peccunie ex tali execucione provenientis solvantur primitus census agraria et alia iura dominorum, et si residuum non sufficiat ad salaria officialium et aliorum qui dictam facerent execucionem recurrunt idem officiales et alii predicti circa talem execucionem intendentes ad illos ad quorum instanciam

ipsam facient execucionem vel ad alios ad quorum instanciam ipsam facient execucionem vel ad alios ad quos fuerit reccurrendum. Verumptamen si in debito pro quo dicta fieret execucio dominus manssi consensserit eo casu formam ipsius consenssus servari volumus et iubemus, mandamus itaque gubernatori nostro generali eiusque vices gerentibus in Cathalonia vicariis, baiulis ceterisque officialibus et subditis nostris, presentibus et futuris, vel dictorum officialium locatenentibus quatenus provisionem et [f. 18v] ordinacionem nostram huiusmodi teneant firmiter et observent et contra non veniant seu aliquen contravenire permittant aliqua racione. In cuius rey testimonium presentem inde fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Datis Cervarie, vicesima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo nono. Vidit Petrus, cancellarius.

43

1359, desembre, 22. Cervera

Pere III el Cerimoniós, atenent una petició de la universitat de Puigcerdà, acorda unes disposicions sobre les amortitzacions de censos que reben els eclesiàstics: causes pies, capellanies, etc.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 18v-19r.

Provesió que çò que en Bertran de Pinós amortitza sia hant per amortitzat e als no sia pres per amortització¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus universis et singulis comissaris ad infrascripta delegatis vel delegandis et officialibus quibuscumque, presentibus et futuris, ad quos presentes pervenerint, salutem et gratiam. Exhibita nobis pro parte universsitatatis proborum hominum ville Podiiceritani [suplex] peticio continebat quod, licet fidelis scriptor noster Bertrandus de Pinos, vigore comissionis nostre inde sibi facte accessissem, dudum ad dictam villam ibique a diversis perssonis certam peccunie quantitatem pro censibus atque bonis immobilibus generalis mortalitatis tempore legatis ad pias causas, capellanas et anniversaria exhigissem et pro parte curie nostre eo que in manu mortua et ad personas ecclesiasticas pervenerant recepisset. Idem tamen comisarius illis a quibus huiusmodi peccuniam receperat nullam cartam

nullumque instrumentum recognitionis aut caucionem aliam prestitit sive fecit ex quibus constare posset perpetuo qualiter voluntati nostre et assensu adherebat quod legata ipsa in manu ecclesiastica remaneret. Cumque nos deceat personas ipsas a quibus dicta pecunie quantitas, ut prefertur, recepta extitit a predictis indempnes penitus preservare, ideo ad supplicacionem humilem universsitatatis predictae vobis dicimus et mandamus quatenus, pro illis bonis que ad manum mortuam, ut prefertur, provenerunt pro quibus ^[f. 19r] per dictum commissarium quicquam receptum extitit ad quantumcumque fuerit receptum amplius exigere vel recipere nullatenus attemptetis quinimo illud in solutum pro rata iuris nobis pertinentis super ipsis bonis eoque in manum mortuam pervenerunt protinus admittatis presens mandatum nostrum inviolabiliter observando.

Datis Cervarie, vicesima secunda die decembris, anno a natiuitate Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo nono. Vidit Petrus, cancellarius.

1. Mortitzacions, *al marge esquerre*.

44

1359, desembre, 22. Cervera

Pere III el Cerimoniós, a petició dels prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que, després dels problemes tinguts amb els oficials del bisbe d'Urgell, el veguer proveeixi de la jurisdicció reial totes les persones de la seva jurisdicció.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 21v-22r.

Provesió que'l veguer proveesque sens lesió de la jurisdicció reyal que per los censes que hom fa adergues degú no sia agreugat

Petrus Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto nostro gubernatori Rossillionis et Ceritanie vel eius locumtenenta, salutem et dilleccionem. Ex parte proborum hominum ville Podiiceritani et terre Ceritanie fuit nobis expositum reverenter quod, ex eo que sepe contingit quod officialis episcopi Urgellensi conatur citare et ad eius iudicium vocare et trahere atque compelere per interdicti seu excomunicacionis sentencias personas ^[f. 22r] dictarum ville et terre laycas pro censsualibus que, certis capellis et ecclesiis pro anniversariis, prestare tenentur et debent vicarius et baiulus

Podiiceritani iurisdictionem nostram, deffendere ut convenit satagentes inhihent ac inhihere nittuntur per publicas precobitzaciones, et alia quod quisquam laycus pro causis sive negociis laycalibus coram officiali predicto comperere aut eius addire iudicium non audeat vel presumat ob que quam plures ville et terre ipsarum singulares excecionis aut inhihicionis penam contumaciter ignoranter vel aliter forssitan incurrere metuentes in perplexitate non modica suam ingiter ducunt vitam. Quare nobis humiliter fuit supplicatum ut super hiis providere de opportuno remedio dignaremur, nos itaque supplicacioni huiusmodi faventes benigne, volumus vobisque dicimus et expresse mandamus quatenus, absque iurisdictionis nostre lesione provideatis taliter in predictis ne gentes nostre layce super hiis aliquatenus opprimi valeant vel gravari.

Datis Cervarie, vicesima secunda die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo nono. Franciscus, cancellarius.

45

1360, abril, 20. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de la vila de Puigcerdà, mana que tots aquells que han fet negoci en representació de la mencionada universitat han de retornar els diners.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 22r-22v.

Provesió que tots aquels que han feyta retenció de moneda de viatges que hagen feyts per la villa que la hagen a tornar

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli suo vicario Ceritanie et baiulo Podiiceritani, salutem et gratiam. Pro parte universsittatis ville Podiiceritani fuit nobis humiliter supplicatum quod, plures sunt qui per dictam universsittatem et eo negociis pertractandis et peragendis missi fuerunt, tam ad curiam nostram quam in aliis diversis partibus, et quam plures peccuniarum quantitates previa racione a consulibus dicte universsittatis receperunt et post eorum computorum ^[f. 22v] reddiconem quantitates peccunie quas habent refundere et tornare dicte universsittati de gestis et administratis per eodem consulibus universsittatis reddere et tornare contradicunt facientes retencionem de eisdem allegantesque eisdem deberi per dictam universsittatem certa peccunie quantitas occasione

cuiusdam generalis mutui quod, dudum ante ipsius mortalitatum dactum fuit per habitatores dicte ville pro quibusdam orduis negociis eiusdem, licet super persolucione per ipsam universitatis facienda de dicto mutuo nondum asseritum per eandem universitatem aliquid ordinatum. Quare ad humilem supplicacionem propterea factum vobis dicimus et mandamus firmiter et districte quatenus, non obstantibus superius allegatis, compellatis quoscumque quos fuisse missagerios dicte ville inveneritis nunc vel pro tempore ad reffindendum et tornandum consulibus eiusdem quicquid repertum fuerit eos teneri reffundere et tornare procedendo in et supper predictis summarie et de plano et sine omni litte et strepitis omnique frivola appellacione remota quoniam ita per vos servari, volumus et iubemus attendenda nocitate maxima universitatis predictae.

Datis Cesarauguste, vicesima die aprilis, anno a nativitate domini millesimo .CCC°. sexagesimo. Sub [...].

46

1360, setembre, 21. Barcelona

Pere III el Cerimoniós atorga provisió segons la qual els cònsols, juntaement amb el veguer, poden posar exaccions als mercaders i a les mercaderies que transitin pels seus termes, de camí cap al comtat de Foix i el regne de França.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 22v-24r.

Provisió com los cònsols amb lo vager poden posar la exacció

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris consulibus et probis hominibus ville Podiiceritani, presentibus et futuris, salutem et gratiam. Licet hiis diebus existit provisionem et ordinationem subscriptam fecerimus cum litera nostra continencie sub sequitis:

Nos Petrus, Dei gracia rex Aragonum *etcetera*, attendentes dudum ^[f. 23r] pro maiori tuicione et defenssione ville Podiiceritani que inconfinibus dominacionis nostre constructa existit, ordinasse et providisse, ut vos consules et probi homines dicte ville, taliter ut ipsa villa de cerero esset intus clausuram sive muros nuncque fuerit pro parte vestra nostro culmini humiliter supplicatum, ut cum vos dicti

consules seu dicta universitas pecuniam aliquem non habeatis in promptu cum qua ipsa mena vetera possitis refficere aut ea operari licenciam imponendi et ordinandi aliquod ius vectigalis in et super quibus vis carricis sive singulis animalibus oneratis quibuscumquem rebus aut mercibus transeuntibus seu eorum transitum facientibus per dictam villam vel eius terminos aut eius territoria et [euntibus] appud comittatum Fuxi et regnum Francie vel de ipsis comittatu et regno venientibus, vobis dictis consulibus concedere et nostri regali clemencia dignaremur. Nosque dicta supplicacione suscepta benigne licenciam et plenariam facultatem imponendi, ordinandi et exigendi pro quolibet animali quibuscumque mercibus sive rebus onerato transeunte per dictam villam, vel eius terminos sive territoria, quodcumque ius per vos dictos consules de voluntate et assensu vicarii et baiuli nostri dicte ville super dictis animalibus oneratis impositum et ordinatum vobis dictis consulibus tenore [principium] concedendam ducimus et etiam conferendam, ita quod vos dicti consules possitis de cetero exigere et habere pro quolibet animali onerato transeunte per dictam villam, vel eius terminos, et eunte appud comittatum Fuxi et regnum Francie, vel de ipsis, redeunte illud ius quod per vos dictos consules de et cum consilio, voluntate et permissu dictorum vicarii et baiuli ab eis exigi et haberri duxeritis ordinandum. Cum nos hoc disposicioni et cognicioni vestre et dicti vicarii ex certa sciencia duxerimus remittendum ^[f. 23v] pecunia vero que ex dicto iure ad manus vestras pervenerit in reffecione reparacione aut operatione murorum veterum dicte ville et non in aliis usibus quibuscumquem per vos seu successores vestros in dicto officio distribui volumus et coverti de qua quidem pecunia perfecto dicto opere murorum veterum nostro rationali magistro teneamini reddere racionem. Ne sub colore dicti operis maior pecunie summa a transeuntibus per dictam villam aut terminos sive territoria ipsius cum animalibus oneratis exigi valeat seu haberi. Mandantes per hanc eandem prefato vicario aliisque officialibus et subditis nostris vel dictorum officialium locatenentibus, presentibus et futuris, quatenus licenciam nostram huiusmodi firmam habeant et observent et faciant ab aliis observari et non contraveniant seu aliquem contravenire permittant aliqua racione, quynymo in exigendis predictis present vobis aut collectoribus per vos ad predicta exigenda deputandis auxilium, consilium et favoren tociens, quociens a vobis inde fuerint requisiti. In cuius rey testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo secreto munitam.

Datis Illerde, decima die augusti, anno infrascripto.

Quia tamen intencio nostra fuit et est quod in dicta nostra ordinacione et litera comprehendatur bestiare grossum et minutam ad dictam villam seu terram Ceritanie ex dictis partibus declinans seu veniens et ab ipsis villa et terra ad partes easdem iens; idcirco intencionem nostram super hiis declarantes volumus ac vobis, dictis consulibus et successoribus vestris, concedimus et licenciam plenariam elargimur quod una cum dicto vicario et baiulo et non sine eo possitis ponere et ordinare aliquod ius seu vectigale in et super dicto bestiari sive singulis animalibus ad ipsam villam et terram Ceritanie de dictis par^[f. 24r]tibus declinantibus et ab ipsa exeuntibus seu per villam eandem et eius terminos transitum facientibus, ita quod vos dicti consules possitis de cetero exhigere et habere pro quolibet animali vel pro decenario, centenario aut millanario dictorum animalum transeuncium per dictam villam et eius terminos et euncium appud comittatum Fuxi et regnum Francie vel de ipsis reddeuncium, illud ius quod per vos dictos consules de et cum consilio, voluntate et permissa dictorum vicarii et baiuli ab eis eshigi et haberi duxeritis, ordinandum iuxta formam in preinserta litera contentam. Mandantes ipsi vicario et aliis nostris officialibus vel eorum locatenentibus, presentibus et futuris, quod hanc nostram licenciam et ordinacionem firmam habeant et observent et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant quavis causa peccunia vero que ex dicto iure ad manus vestras pervenerit in reffecione et reparacione murorum veterum dicte ville et non in aliis usibus, distribui volumus et converti iuxta preinserte litere seriem et tenorem.

Datis Barchinone, vicesima prima die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo. Visa Roma.

47

1360, desembre, 5. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que els clergues contribueixin a les despeses de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 24r-24v.

Provesió que los clergues paguen en los càrrechs de la villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro officiali episcopi Urgellensis in Ceritania et Podiiceritani vel eius locumtenenti, presenti et futuro, salutem et gratiam. Humilis petitionis pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani nobis reverenter exhi^{ff. 24v]}bire series continebatur quod, aliqui clerici dicte ville habitatores quibus non nulla diverssa bona, tam mobilia quam sedencia, ex successione parentum et alia, provenerunt licet bona illa de personis laycis essent qui contribuebant et contribuere solebant ac debebant in omnibus et singulis oneribus et excaccionibus, regalibus et vicinalibus, in quibus universitas ipsa eius singulares tenentur, in ipsis oneribus et excaccionibus minus debite, ut dicitur et iniuste partem eos solvere contingentem in eisdem iuxta facultatem bonorum predictorum solvere contradicunt in ipsius universitatis et eius singularium preiudicium et non modicum nocumentum. Quare supplicato nobis humiliter per dictos consules et probos homines super hiis de remedio iusticie provideri cum rationi consonum videatur quod missiones et exacciones pro comuni utilitate facte et faciende comuniter exsolvantur, vobis dicimus vosque requirimus et monemus quatenus, eligatis duos clericos in ipsa villa et vicaria degentes talia bona possidentes ad solvendum cum dicta universitate et eius singularibus pro rata ipsorum bonorum in omnibus et singulis oneribus et excaccionibus vicinalibus et aliis in quibus racione dictorum bonorum de iure et racione repperiantur astricti seu etiam obligati qua tatxacione facta compellatis eosdem et quolibet ipsorum ad solvendum partem eos et eorum quemlibet solvere contingentem in eisdem, prout per dictos clericos per vos ad hec deputatos et consules supradictos tatxati fuerint, ut prefertur, alias si hoc facere distuleritis quod non credimus oportebit nos de alio congruenti remedio providere.

Datis Barchinone, quinta die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo. Visa Romana.

1361, desembre, 10. Barcelona

Pere III el Cerimoniós ordena que siguin enderrocades les llices dels murs de la vila de Puigcerdà en les quals s'hagin bastit edificis i cases.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 24v-25r.

Provesió que les lices dels murs dels ^[f. 25r] en les quals lo senyor rey pren censes sien enderrocades

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus suis vicario et baiulo ville Podiiceritani et Ceritanie vel eius locumtenentibus necnon procuratori reddituum et iurium nostrorum comittatus Rossillionis, salutem et dilleccionem. Cum expediat necessario pro maiori fortitudine et utilitate ipsius ville quod menia vetera dicte ville sint mundata et expedita, ab omnibus impedimentis operibus et aliis domorum edificiiis que inibi sint taliter, quos duo equites de pari in parem vel simul possint incedere sive equitate in circuitu ipsorum murorum et per liçam eorumdem bene et expedite absque omni obstaculo et impedimento quocumque; idcirco vobis et cuilibet vestrum sub pena nostre gracie et mercedis, dicimus et expresse mandamus quatenus amotis et dirruitis inde dictis operibus aut aliis edificiiis domorum seu aliorum quorumcumque contiguos dictis menis sive muris. Iam dictam liçam mundari aperiri et ab omnibus edificiiis expediri visis presentibus faciatis, non obstante, quod aliqua pars dicte liçe iuxta callum iudeorum fuerit clausa ut dicitur et concessa seu stabilita in emphiteosim quibusdam ex in colis dicte ville per nostros procuratores regio seu eorum locumtenentes comittatus Ceritanie et in quibus nos recipimus aut recipere consuevimus certum censsum.

Datis Barchinone, decima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo .CCC^o. sexagesimo primo. Petrus, cancellarius.

49

1362, juny, 29. Perpinyà

Pere III el Cerimoniós concedeix als cònsols de la vila de Puigcerdà, juntament amb el veguer, la facultat de fer talla i quèstia a tots els habitants de l'esmentada vila per contribuir a l'obra de la muralla atenent la necessitat de fortificar les ciutats i viles per raó de la guerra amb el rei de Castella.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 25r-26r.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 185, Graciarum, 33, f. 89v.

Provisió com los cònsols ab lo veguer poden tayllar e quedar tots los habitants en la villa de Puycerdà e aquels de la recuylleta per la obra dels murs

Nos en Pere, per la gràcia de Déu rey d'Aragó, de València, de Mallorques, de Cerdanya e de Còrsegua e comta de Barchinona, de Rosselló e de Cerdanya. La inopinada guerra a nos iniustament moguda per lo rey de Castella e altres reys axí christians com moros e barons molts e diversses, nos sollicita que en fortificar nostres ciutats, viles, castels e lochs façan tals provecions que ab la ajuda de Nostre Senyor nostres feels sotsmeses hi puxen ésser defesses e mantenguts e per açò haian ordonat e vuyllan que la villa de Puigcerdà sia bé e fortiment murada e valleuada e en aquella sien fets tots altres enfortiments qui mester sien a bona defenssió e tuició d'aquella. E com per fer les dites obres moltes e diverses e immoderades messions e despeses se hauran a ffer és són ja feytes en les quales és convinent cosa e rahonable que contribuesquen totes persones domiciliades o heretades en la dita villa e termens d'aquella o en altres lochs qui sien de recuylleta d'aquella o en termens d'aquells de qualque ley, stament o condecio sien. Em per amor d'açò ab tenor de la present dehim, comanam e manam als cònsols de la dita villa qui ara són o per temps seran que ensems ab lo vaguer nostre de Cerdanya tatxen e tatxar pusquen totes les dites persones a contribuir en les dites messions fetes e fahedores per rahó dels dits murs e valls e en totes altres enfortiments a defenssió de la dita villa necessaris, la qual tatxació feta volem e expressament manam al dit vaguer e a tots altres oficials e sotsmesos nostres e dels¹ dits oficials lochtinents que en continent totes e qualsevol persones en les dites messions e despeses tatxades a pagar ^[f. 26r] la part a ells tocant a pagar en aquells forçen e destrengan fortment e destreta totes malícies, scusacions, excepcions e compellacions foragitades a part posades penyorant en los llochs d'aquells e fahent execució e penyores e en altra manera segons que en aytals fets és acostumat de fer havent en açò tal diligència com se pertany e los affers requiren en altra manera, certifficam vos que si contra fahiets çò que no creem vos dits cònsols, veguer e altres oficials d'açò puniríem fortment e destreta.²

1. Nota al marge esquerre de difícil lectura.

2. Non possum compellare, al marge dret i un senyal en forma de mà al marge esquerre.

Datis en Perpinyà, a vuit e nou dies de juny, en l'any de la nativitat del Senyor mill e .CCC°. sexanta e dos. Visa Roma.

50

1362, octubre, 10. Perpinyà

Pere III el Cerimoniós, a petició dels còsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que el veguer no doni llicència de treta de blat un cop feta la veda.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 26v-27r.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 1.181, Sigilli Secreti, 57, f. 62v.

Provesió que'l vaguer no do licència de traure blat feta la veda

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nostro vicario Ceritanie et Beridani presenti et qui pro tempore fuerit vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani fuit coram nobis expositum reverenter quod, licet ipsi tam pretextu concessionum quas a nobis habere pretendunt quam ex usu antiquo usi fuerint facere prohibiciones speciales et generales ne bladi a terra Ceritanie extrahantur sub certis penis adiectis in ^[f. 27r] eisdem quas a renuentibus observare dictas inhibiciones levare et exigere consuevistis et ipsi etiam dictis durantibus inhiobicionibus consueverint ut dicunt dare seu concedere licencias extrahendi ab ipsa terra ex dictis bladis iuxta eorum libitum et prout eis melius expedire videtur. Verumtamen usus et concesiones predicti eis observati ab aliquibus citra temporibus minime extiterunt in ipsorum consulum ut aseritur preiudicium et dictarum etiam concessionum lesionem. Qua propter a nobis pro ipsorum parte super hoc iusticie remedio postulato vobis dicimus et mandamus firmiter et expresse quatenus, usum et constitutiones huiusmodi dictis consulibus et universitati prout ipsis melius usi sunt teneatis et observetis et faciatis per quoscumque inviolabiliter observari et hoc nullatenus immutetis.

Datis Perpiniani, sub nostro sigillo secreto decima die octobris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo secundo. Visa Roma.

51

1362, octubre, 11. Perpinyà

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que el jutge no prengui res de les sentències relatives a censals o violaris.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 26r-26v.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 1.181, Sigilli Secreti, 57, f. 60v.

Provesió quel jutge no prenga res de sentències de censals o de violaris

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdeli nostro iudici ville Podiiceritani vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. In humili supplicacione nobis exhibita pro parte consulum et proborum hominum ville vidimus contineri quod, vos habuistis et exegistis ab ipsis temporibus retrolapsis et nunc [nitimini] erxhigere et habere certa salaria pro auctoritatibus firmis et sentenciis que, per vos, prestatur in instrumentis censsualum et violariorum venditorum per eos pretextu donorum et profertarum per ipsos nobis factarum occasione guerrarum preteritarum et presentes que viget inter nos et regem Castelle quod asserunt in eorum preiudicium redundare eo que eadem vendiciones facte fuerunt pro habendis proptimus dictis donis occasione quorum predicti fuerunt fatigati et fatigantur in ^[f. 26v] debite et iniuste presertim quod predicta censsentur negocia nostra pro quibus nullum salarium pertinet vobis cum per eis et alias pro regimine officii vobis comissi vobis salarium debitum sit tatxatum. Quadere nobis fuit humiliter supplicatum, pro parte ipsorum ut super hiis dignaremur eis remedium debitum impertiri quorum supplicacione tamquam racionabili benigne admissa cum predicta habita et exacta fuerint contra equitatem et propterea te neamur talia evitare ne sic nostri subditi agraventur vobis dicimus et mandamus firmiter iniungentes quatenus, pro prestacione talium auctoritatum firmarum et sentenciarum nullum vis de cetero exhigatis cum pro eis nullum vobis competat racionibus preallegatis quod, si feceritis totum id quod per vos ab eis, exactum fuerit racione predicta faciemus eis de bonis vestris integre resarciri et quoscumque sumptus quos iuxte fecerint pro eisdem et ulterius puniemus vos de transgressione nostrorum huiusmodi mandatorum que per vos servari volumus inconcusse.

Datis Perpiniani, sub nostro sigillo secreto undecima die octobris, anno a nativitate Domini, millesimo trecentesimo sexagesimo secundo. Visa Roma.

52

1363, febrer, 20. Montsó

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana que els oficials, un cop feta la veda del blat, no puguin donar llicència de treta de blat, sota pena de 500 morabatins.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 27r-27v.

Provisió que ls oficials pus la veda del blat és feyta no pusquen dar llicència de traura sots pena de .D. morabatins

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro vicario Ceritanie et Baritani. Salutem et dillectionem. Pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani fuit nobis expositum reverenter quod, vos licencias ad vestri libitum extrahendi blada a terra Ceritanie conceditis diversis personis in evidentem lesionem concessionum et inhibitionem quas iidem probi homines cum certis penis adiectis in ipsis a nobis habere pretendunt et contra usum antiquum. Inde per ipsos observatum ob quod indigencia gravi terre Ceritanie creditur imminere et inde scandalum quod absit ^[f. 27v] rey publice dicte terre evenire nisi per nos super hiis de salubri remedio succurratur. Quam obrem supplicato nobis per dictos consules ut iam dictos usum et concessionem qui per vos ut fertur a midico citra tempore minime observati fuerunt de nostri solita clemencia prout in eis melius et plenius continetur observare et observari facere dignaremur. Igitur nos eidem supplicationi concedentes benigne volentes super hiis debite providere vobis dicimus et mandamus quatenus, de cetero licenciam extrahendi blada a dicta terra nemini prebeatis nec ipsa per aliquem extrahi permittatis cum nos, ex causa et ex certa sciencia, sic duxerimus providendum iniungentes nichilominus cum presenti vobis et aliis officialibus nostris, qui nunc sunt vel fuerint pro tempore, ut sub pena quingentorum auri morabetinorum nostro confiscandorum erario, quam de bonis vestris et eorum exigi, volumus et levare iam dictas inhibitiones et concessionem inde per nos factas et concessas dictis consulis firmas habeatis et teneatis et ordinationes quas pretere

ipsos facere oportuerit si et pro ut melius inde actenus usi fuerunt ut predicatur observetis et faciatis inviolabiliter observari.

Datis in villa Montissoni, vicesima die febroarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo tercio. Visa Roma.

53

1363, març, 1. Montsó

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana que els de Puigcerdà no paguin ni lleuda ni mesuratge a Aragó i així ho comunica a Llop Sarnes, merino de la ciutat de Saragossa.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 27v-28v.

Provesió que no paguen pes ne mesuratge ni leuda en Aragó

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli de consilio nostro dominico Lupi Sarnes, merino civitatis Cesarauguste,¹ necnon pedegiaris et exactoribus iurium subscriptorum ceterisque officialibus ac subditis nostris quem seu quos subscrupta tangere dinoscantur, salutem et ^[f. 28r] gratiam. Intimantibus nobis nunciis universitatis ville Podiiceritanie percepimis quod, licet ab ipsa universitate et eius singularibus ab antiquis temporibus signanter a tempore citra quo eis indultum et concessum fuit per predecessores nostros reges illustres, quod essent franchi, quiti et immunes ab omni lezda, portatico, passagio et aliis exaccionibus quibus vis intus diminum nostrum cum privilegiis eis indultis, per predecessores nostros antedictos et per nos etiam confirmatis, non fuerit aliquid actum seu receptum pro rebus seu eorum mercimoniis racione pedagii, penssi, mensuratia, lezde intus regnum Aragonie nec etiam alibi intus dominacionem nostram pretextu et vigore privilegiorum premissorum que dicte universitati et singularibus eius fuerunt predictis omnibus et singulis hactenus observata. Vos tamen, dictus merinus, seu aliquis ex vobis hiis non inspectis nedum contra tenores dictorum privilegiorum sed etiam contra usum racione dictorum privilegiorum eisdem retroactis temporibus inviolabiliter observatum mercatores et alios de Podioceritano appud regnum Aragonum cum eorum mercibus declinantes capiendo et pignorando bona eorumdem indebite agravastis quod in ipsorum

preiudicium et dictorum privilegiorum violacionem et eorum usus noscitur redundare quare a nobis super hoc iusticie remedio postulado vobis ert cuilibet vestrum dicimus et expresse mandamus, quatenus preffatos homines mercatores seu alios universitatis dicte ville Podiiceritani contra dicta eis indulta privilegis sive usum ipsorum super predictis nec aliquo ipsorum nullatenus agravetis. Quinymo privilegia ipsa eisdem observetis et observari faciatis inconcusse prout melius et plenius iidem homines et eorum predecesores ipsis privilegis usi fuerunt usquequam. Et si forte contra ipsorum privilegiorum tenores et usum inde subsecutum aliqua pignora eisdem hominibus feceritis aut fieri iniuxeritis ea restitui eisdem ilico faciatis et alia que in ipsorum preiudicium et contra dictorum privilegiorum tenores attemptata esse noveritis ad statum ^[f. 28v] pristinum et debitum reducatis, cum non fuerit neque existat intencionis nostre ipsos homines seu alios subditos nostros sicut nec debemus contra iusticias agravare seu molestari permittere per quemcumque.

Datis in villa Montissoni, prima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo tercio. Visa Roma.

1. A continuació Nen, ratllat.

54

1363, març, 7. Montsó

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la universitat de Puigcerdà, mana que les persones que hagin habitat en la vila durant un any i un dia i després marxïn hauran de contribuir segons els seus béns en les despeses de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 28v-29r.

Provesió que aquells qui han estat .I. any e .I. dia e puy muden lur domicili hagen a pagar segons los béns en los càrrechs de la vila

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro vicario Ceritanie et baiulo Podiiceritani qui nunc est et fuerit pro tempore, salutem et gratiam. Pro parte sindicorum universitatis ville Podiiceritani percepimus quod, aliqui singulares dicte ville qui laremsuum continue per annum et diem in villa eadem foverunt in subssidiis, questiis, exaccionibus et aliis contribucionibus quas dictam universitatem facere et solvere oportet pro utilitate et

deffensione rey publice dicte ville recusant iniuste exsolvere quod in non modicum dampnum et preiudicium ipsius universsitatatis nostitur redundare. Qua propter supplicato nobis per dictos syndicos eis super predictis de salubri remedio provideri vobis dicimus et mandamus expresse quatenus, constituto vobis iam dictos homines singulares larem fovisse in dicta villa per tempus superius expressum ipsos ad contribuendum et exolvendum in dictis subsidiis et aliis exaccionibus, que a die, qua ipsi inceperunt fovere suum domicilium facte fuerunt usque nunc partem eos solvere contingentem pro bonis que habent in dicta villa et eius terminis compellatis fortiter et districte maliciis et fivolis excepcionibus penitus [f. 29r] expulsissis.

Datis in villa Montessoni, septima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo tercio. Petrus, cancellarius.

55

1363, novembre, 1. Besalú

Pere III el Cerimoniós mana que la universitat i els homes de Puigcerdà contribueixin a la reparació i fortificació dels murs de la vila.

[O] Original perdut.

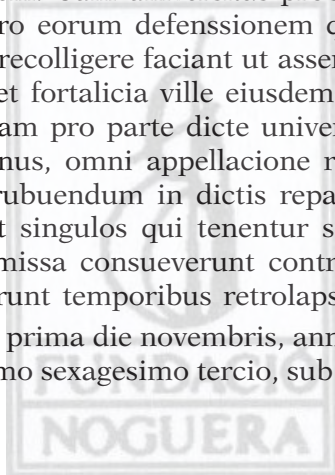
A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 29r.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 1.194, Sigilli Secreti, 65, f. 121r.

Provesió que·ls hòmens de la recuylleta paguen en las obras de la villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto nostro vicario Ceritanie et baiulo Podiiceritani vel eius locumtenenti, salutem et dileccionem. Cum universitas proborum hominum ville Podiiceritani, tam pro eorum defensionem quam aliorum, qui in dicta villa debent se recolligere faciant ut asseritur de novo reparari et fortificari muros et fortalicia ville eiusdem propterea ad supplicationem nobis factam pro parte dicte universitatis vobis dicimus et mandamus quatenus, omni appellacione remota compellatis et dstringatis ad contrubendum in dictis reparacionibus et fortificacionibus omnes et singulos qui tenentur se recolligere in dicta villa et quia ad premissa consueverunt contribuere iuxta formam per quam contribuerunt temporibus retrolapsis.

Datis Bisuldini, prima die novembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo tercio, sub nostro sigillo secreto. Examinavit Sancii.

56

1363, novembre, 21. Besalú

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana al veguer que respecti el privilegi de la veda del blat.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 29r-29v.

Provesió que'l vaguer haga a servir lo privilegi de la veda del blat

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto nostro vicario Ceritanie et baiulo Podiiceritani vel eius locumtenenti, salutem et dileccionem. Pro parte consulum et proborum hominum ville eiusde fuit nobis humiliter supplicatum ut cum per nostros predecessores fuerit dicte universitati indultum privilegium quod, nullus a terra Ceritanie ^[f. 29v] possit extrahere bladum absque speciali licencia proborum hominum dicte ville et homines terre predicte contra tenorem dicti privilegii aliud obtinuerunt privilegium quod a dicta terra bladum ad cognicionem baiulorum locorum terre eiusdem extrahi possint in dictorum supplicancium ut dicitur evidens preiudicium atque dampnum dignaremur eis super hiis de iusticie remedio providere. Quia supplicacione benigne suscepta vobis dicimus et mandamus quatenus, privilegium indultum supplicacionibus antedictis teneatis et observetis tenerique et observari faciatis prout hactenus usi sunt iuxta seriem. Non obstante privilegio quo ad hec postmodum dictis hominibus in contrarium facto sub quavis expressione verborum.

Datis Bisuldini, vicesima¹ prima die novembris, anno a nativitate domini millesimo trecentesimo sexagesimo tercio, sub nostro sigillo secreto. Examinavit Sancii.

1. Vicesima afegit a la interlínia.

57

1364, març, 15. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del síndic de la universitat de Puigcerdà, mana que els cònsols puguin exigir tots els deutes que es deguin a la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 29v-30r.

Provesió que qualque portes qui sia regist per los cònsols hage a destrènyer tots deutes qui sien deguts a la villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdelibus vicario et baiulo Podiiceritani et quibusuis portariis nostris ubilibet constitutis ad quem seu quos presentes pervernerint, salutem et gratiam. Sindici universitatis ville Podiiceritani in nostra curia presentes duxerunt coram nobis, humiliter exponendum, quod aliqui singulares dicte ville et terminorum eius tenentur, eidem universitati, in diversis peccunie quantitatibus tam ratione fogagii, questiarum et comunium et aliarum exactionum, quam pretextu bonorum amortizatorum de quibus seu de iure ad nos in ipsis bonis pertinente per nos, dicte universitati, vendicio facta duit quas si quidem quantitates iidem singu^[f. 30r]lares, tam per potenciam quam alias, solvere contradiciunt quam per collectores earum, inde sepius fuerunt requisiti in ipsius universitatis que pro solvendis ipsis fogagiis habuerint et habent ad [mogubellum] et ad alias baratas manulevare non modicis quantitates preiudicium evidens et iacturam. Quo circa supplicato nobis, per dictos syndicos nomine dicte universitatis, ut super hiis dignaremur remedium congruum adhibere vobis et vestrum cuilibet solis illi seu illis qui de hiis, per consules dicte ville, fuerunt requisiti quatenus quantitates peccunie per dictos singulares ipsi universitati debitas ex premissis prout requisiti fuerint per dictos consules exhigatis petatis et habeatis contra eos et eorum bona execucionem rigidam faciendo quod ut de iure et ratione et in similibus extitit hactenus fieri usitatum. Nos si quidem vobis et vestrum singulis super predictis omnibus et dependentibus ac emergentibus ex eisdem comittimus vobis vices nostras planarie per presentes per quas iniungimus vobis, dictos vicario et baiulo ac universis et singulis aliis officialibus nostris, quod super procesu execucione et enantamentopredictorum omnium et singulorum fiendis per vos dictos portarios prestant vobis et vestrum singulis consilium, auxilium et iuvamen quociens per vos et singulos vestrum inde fuerint requisiti.

Datis Barchinone, decima quinta die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo quarto. Visa Roma.

1364, juny, 14. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bernat Amill i Ramon Morera, síndics i procuradors de la vila de Puigcerdà, mana que es compleixi el pagament de la recollita per a sufragar les obres dels murs de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 30r-31r.

Provesió que aquells de la recuylleta de la villa hagen a pagar en les obres dels murs de la dita villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum,^[f. 30v] Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilectis et fidelibus nostris vicario et baiulo Podiiceritani et Baritani ceterisque officialibus in dicto Ceritanie comittatu, constitutis ad quos presentes pervenerunt vel eorum locatenentibus, salutem et dileccionem. Adeuntes nostram presenciam fideles nostri Bernardus Amyll et Raimundus Morera, sindici et procuratores universsatis ville Podiiceritani nobis humiliter demonstrarunt ut cum homines villarum et locorum Ceritanie qui se recolligere debent et consueverunt tempore guerre in dicta villa, tam de usu, consuetudine et observança quam etiam, ex provisione nostra super hiis facta consueverint atque debeant solvere et contribuere in operibus murorum dicte ville ad modum de vintens. Nuncque dicti homines ut dicitur indebite et maliciose ad solucionem et contribucionem premissorum contradicere nitantur in dicte nostre provisionis contemptum et non modicum preiudicium ac lesionem universitatis et singularium dicte ville et propterea fuerit supplicatum nobis humiliter per dictos sindicos ut super hiis que utilitatem concernunt dicte ville que capud est tocius Ceritanie comittatus ne in aliquo eidem valeat derogari dignaremur de competenti iusticie remedio providere. Igitur nos dicta supplicacione suscepta benigne vobis et cuilibet vestrum dicimus et mandamus quatenus, dictos homines ad contribuendum in predictis operibus compellatis iuxta formam et tenorem provisionis nostre regie supradicte. Taliter super hiis vos habendo quod culpa vel negligencia vestri vel alterius vestrum super veniente in predictis iam dicta universitas seu eius consules et probi homines dicte ville materiam non habeant desistendi vel substrahendi se a contribucione menium predictorum alia imputabitur culpe vestre et merito corrigemini pro eisdem.

Datis Barchinone, decima quarta die iunii, anno a nativitate Domini millesimo ^[f. 31r] trecentesimo sexagesimo quarto. Petrus, cancellarius.

59

1364, agost, 4. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels còsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que els còsols venguin totes les impositcions, que les augmentin i les ajustin a causa de la situació de la guerra amb Castella.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 31r-31v.

Provesió com poden los còsols vendre totes ajudes e impositcions e crèxer e ajustar aquellas¹

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, quia pro parte vestri fidelium nostrorum consulum et proborum hominum ville Podiiceritani fuit nobis humiliter supplicatum, ut cum censualia et violaria que ratione horum que in profertis nobis factis per generale Cathalonie et alia ratione guerre, quam cum ianuensibus habuimus et execucionis quam faciebamus contra iudicum arboree et alios nobis, in insula gardine rebelles et etiam, ratione prime guerre et postea presentis guerre quas cum rege Castelle habuimus et habemus universitatem ville Podiiceritani vendere oportuit et alia etiam debita que racionibus predictis facere habuit ad tantam annuatam solvendam quantitatem ascenderint quod universitas ipsa presertum excrementibus nobis oneribus ad dicta redimenda censualia et violaria ac solvenda dicta debita nequit sufficere dignemur vobis super hiis de congruo remedio providere. Nos itaque supplicacioni huiusmodi condescentes benigne vobis concedimus quod pro redimendis dictis censualibus et violariis et eis ac aliis debitis que debetis, solvendis possitis impositciones que nunc in dicta villa colliguntur² augere et nonas etiam ibi staruere in pane, vino, carnibus et aliis quibuscumquam de et super quibus vobis videbitur faciendum ac colligere et levare seu colligi et levari facere tantum et tandiu quosque dicta censualia et violaria redimeritis ac debita solveritis supradicta in quibusquidem impositcionibus ^[f. 31v] solvant et contribuant omnes et singule persone, cuiuscumque status vel condicionis existant ad dictam villam, declinantes et que in dictis

imposicionibus que nunc in dicta villa levantur consueverunt solvere et contribuere usque quam. In cuius rey testimonium presentem fieri et nostro sigillo iussimus comuniri.

Datis Barchinone, quarta die augusti, anno a nativitate Domini millesimo trescentesimo sexagesimo quarto. Visa Roma.

1. E de nou imposar *segueix escrit per una mà posterior*. 2. Nostra villam [ponet] imposicione novas imposiciones super quibus [...] rebus, *al marge dret*.

60

1364, setembre, 10. Saragossa

Pere III el Cerimoniós aprova l'acord establert entre Pere Guillem d'Estanybós, comissari reial, i els cònsols de Puigcerdà sobre les amortitzacions en concepte de censals i vendes.

[O] Original perdut

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 31v-32r.

Provesió de les amortitzacions de mossèn Pere Guillem d'Estanybós

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdelibus nostris vicario et baiulo ville Podiiceritani, salutem et gratiam. Consules et probihomines dicte ville nobis supplicacione humili demonstrarunt quod, olim hiis videlicet annis preteritis Petrus Guillermi d'Estanybos, repositarius et comissarius nostre ad subscripta per nos speciali deputatus, certam composicionem, avinenciam ac vendicionem et cessionem fecit consulibus et universitati dicte ville de pena quarta et iure amortitzacionis nobis debitis a tempore preterito usque in illum diem de et pro quibuscumque bonis sedentibus ac redditibus et iuribus clericis ac sanctis veditis, datis, legatis seu alia ad manum mortuam seu ecclesiasticam translatis in dicta villa et de omnibus aliis de quibus pena quarti seu amortitzacionis nobis pertinebat et etiam spectabat capellanis seu presbiteratibus perpetuis dum taxat exceptis. Sit quod dicta universitas aut deputati seu deputandi super hiis ab ea possent dictam penam quarti et amortitzacionis petere, exigere et habere et inde obligatos ad hec distringere et forciare prout in debitis regiis vel fisci est fieri assuetum [f. 32^r] quamquidem districtionem sive compulsionem dicta universitas seu¹ deputandi ab ea facere possent et haberent ad noticiam et cognicionem unius assessoris per ipsos consules seu deputatos

ab eis super hiis eligendi pro eorum beneplacito voluntatis. Et nos predicta laudamus, concessimus, confirmamus et ea servare promissimus et per nostros officiales mandavimus observari prout in carta nostra a nostra curia emanata liquidum est videre. Veritatem plures persone dicte ville ad predicta obligata magis ex malicia quam ex iusticia prout fertur ut pocius executio predictorum differri possit et etiam impediri differant et contradicant, interponendo maliciose ad nos appellaciones solvere dicta iura iniuste et indebite et in dicte universitatis dampnum maximum et gravamen; idcirco dicti consules et probi homines nobis, humiliter supplicarunt, super hiis de iusticia providere cui supplicacioni annuentes benigne vobis, dicimus et mandamus quatenus, quascumque personas quas dicti deputati cum eorum assessore super hiis assumpto vel assumendo ad dicta iura solvenda, repererint astrictas seu etiam obligatas ad ipsorum requisicionem remota appellacione districte forcietis et etiam compellatis maliciis et diffugiis cessantibus quibuscumque cum sic in debitis et iuribus fiscalibus procedi debeat et si fieri asuetum.

Datis Cesarauguste, sub nostro sigillo secreto decima die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo quarto. Raimundus Nepotis.

1. Seu *repetit*.

61

1364, setembre, 13. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bernat Amill, síndic i procurador de la universitat de Puigcerdà, mana que el veguer pugui ordenar les guaites a demanda dels cònsols de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 32r-32v.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 1.195, Sigilli Secreti, 66, ff. 30v-31r.

Provesió que lo vaguer haga a posar e levar les guaytes a requesta dels cònsols¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis ^[f. 32v] et Ceritanie, ffideli nostro vicario Ceritanie et baiulo ville Podiiceritani presenti et qui pro tempore fuerit, salutem et gratiam. Peticionem fidelis nostri Bernardi Amyll, sindici et procuratoris universitatis dicte ville nobis exhibitam, vidimus continentem quod sepe accidit in dicta villa quod, pro custodia et tuicione eiusdem, ponuntur et ordinantur

scubie et talaye extraordinarie in eadem de certo numero hominum casu quo timetur de inimicorum insultibus et alia tempore guerre vel ex quibusdam fortituitis casibus quibus expedit dictas excubias in dicta villa ponere et ordinare. Et quam quam dicte excubie et talaye extraordinarie in dicto casu ponantur et ordinentur, per vos et consules dicte ville, simul et concorditer seu per vos requirentibus ipsis a tamen vos ut fertur quorum ipsas excubias et talayas ad requisicionem consulum licet casu evaserit aut cessaverit supradictus et non sit neccessarium, dictas tenere excubias vel talayas remove non [voluitis] vel diminuere, quod in non modicum dicte universitatis et singularium eiusdem ut asseritur nocumentum vertitur et gravamen. Supplicato igitur nobis per dictum sindicum sibi super predictis provideri de opportuno remedio et eius supplicacione admissa benigne vobis, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse quatenus dictas excubias et talayas extraordinarias que dictis casibus vel eorum altero posite et ordinate sunt vel fuerint de cetero, ut prefertur, ad requisicionem dictorum consulum amovere ac relevare. Vel si ipsis visum fuerit diminuere non tardetis cum ipsos tangat et tangere videatur in parte comodum atque dampnum universitatis pretacte. Cavendo tamen attentius ne propter deffectum dictarum excubiarum dampnum aliquod dicte ville aut terre Ceritanie accidere possit vel etiam evenire.

Datis Cesarauguste sub nostro sigillo secreto decima tertia die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo quarto. Raimundus Nepotis.

1. Lo veguer no-s pot empatxar de la guarda de la muralla si no de exequitar a instància dels cònsols los [noggenst], *al marge dret*.

62

1365, abril, 30. Tortosa

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma els anteriors privilegis de franquesa de la lleuda concedits als habitants de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 33r.

Provesió executòria de la franquesa de la leuda

Petrus Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie,

ffidelibus nostris baiulo et aliis officialibus necnon collectoribus lezdarum et aliorum iurium regionum loci de Cambrils et aliorum locorum, regalium ad quos presentes pervenerint. Salutem et gratiam. Pro parte universitatis proborum hominum ville Podiiceritani nobis extitit expositum reverenter quod, licet ipsi per privilegia a nobis et nostris predecessoribus obtenta sint et esse debeant franchii, liberi et immunes a solucione lezde, pedatici et usatici et aliorum iurium in omnibus locis, terre et dominacionis nostre. Tamen vos seu aliqui vestrum ab ipsis hominibus per districtum vestrum transeuntibus et bestiares seu alias merces deportantibus dicta iura nitimini exigere et habere quod in ipsorum dampnum et preiudicium ac dictorum privilegiorum lesionem dicitur redundare quo circa a nobis super hoc iusticie remedio postulato vobis et cuilibet vestrum. Dicimus et mandamus sub pena in dicto privilegio contenta quatenus dicta privilegia eisdem hominibus iuxta ipsorum tenorem et seriem observando ipsa iuri lexde, pedatici vel usatici, aut alia, de quibus dicti homines sunt immunes, franchi et liberi ab eisdem minime exigatis.

Datis Dertuse tricesima die aprilis, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo quinto. Raimundus Nepotis.

63

1365, juny, 21. Plaça del mur vell

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que els cònsols puguin ordenar sobre el pa, el vi, la carn i altres vitualles.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 33r-33v.

Provesió com los cònsols poden ordenar sobre pa e vi e altres victuaylles

[f. 33v] Petrus Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario Ceritanie et baiulo et iudici ville Podiiceritani, qui nunc sunt et pro tempore fuerunt vel eorum locatenentibus, salutem et gratiam. Humilem petitionem nobis, pro parte consulum et proborum hominum ville pretacte, suscepimus continentem quod, ipsi consules, per privilegium a predecessoribus nostris, obtentum et usum antiquum continue observatum faciunt et facere consueverunt

ordinaciones, statuta et stabilimenta super pane, vino, carnibus et aliis victualibus que in ipsa villa venduntur et quod vos, pretextu appellacionum, interiectarum per illos qui penas in eisdem ordinacionibus, statutis et stabilimentis positas et contentas incurrunt ad iudicem appellacionis comittatum Rossillionis et Ceritanie cessatis penas ipsas execucioni debite demandare ob quod iusticia deperit et alii ad observandum dictas ordinacionis, statuta et stabilimenta penitus contradicunt. Quo circa supplicato nobis super hiis debite provideri vobis, dicimus et mandamus quatenus contra omnis illos qui, penas predictas, incurrerunt seu incurrerint de cetero predicta racione dum tamen pene ipse summam quinquaginta solidorum Barchinone non excedant et apposite fuerunt in ipsis ordinacionibus et statutis, de licencia et voluntate baiuli dicte ville, execuciones protinus faciatis appellacione quavis ad dictum iudicem interiecta quam huius serie nullam esse decermimus ac per vos admitti minime volumus et iubemus in aliquo non obstante.

Datis in obsidione Muri veteris sub nostro sigillo comuni vicesima, prima die iunii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo quinto. Michael Garçie.

64

1365, juny, 23. Plaça del mur vell

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols de la vila de Puigcerdà, ordena que els oficials garanteixin i respectin els privilegis i usos de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 33v-34v.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 1.207, Sigilli Secreti, 75, f. 22r.

Provesió que·ls oficials hagen ^[f. 34r] a tenir e servir los privilegis, els uses de la villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilectis ac fidelibus gerenti vices gubernatoris in comittatibus Rossillionis et Ceritanie, necnon, vicario Ceritanie, baiulo et iudici ville Podiiceritani ac aliis universis et singulis officialibus nostris, vel eorum locatenentibus ad quos presentes pervenerint, salutem et dileccionem. Serie petitionis pro parte consulum ac universitatis ville Podiiceritani predictae, nobis reverenter oblate percepimus quod, quidam ex

hominibus ville pretacte, tam in causis sive questionibus que inter ipsos et aliquos singularis eiusdem ville ducuntur quam aliis in iudicio, et extra, ob hoc ut ab adversis partibus eorum assequantur intencionem nisi fuerunt ac nituntur etiam de presenti prorumpere et infringere bonos usus, privilegia, franchitates, libertates et immunitates per nos et predecessores nostros eisdem consulibus et universitati indultas in ipsorum supplicancium preiudicium et iacturam etiam manifestam. Quadere nostre pro parte consulum et universitatis ipsorum fuit magestati, humiliter supplicatum ut, super hiis dignaremur de benignitate nostra regia condecens remedium impertiri. Nos itaque, dicte supplicacioni ut iuri consone annuentes benigne cum nolumus sicut nec debemus ut boni usus privilegia, libertates prelibate ville in aliquo violentur sed incommutabilia et illesa perpetuo perseverent vobis et cuilibet vestrum, dicimus et expresse mandamus quatenus bonos, usus, privilegia, libertates, franchitates et immunitates, ville predictae, ledi infringi seu violari per quem quam modo aliquo non permittatis quinyimo eas faciatis ab omnibus inviolabiliter observari iuxta earum series pleniores et prout [f. 34v] melius et utilius vicini et habitatores ville ipsius eis hactenus usi fuerunt.

Datis in obsidione Muri veteris sub nostro sigillo secreto, vicesima tertia die iunii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo quinto. Michael Garcie.

65

1365, juny, 23. Plaça del mur vell

Pere III el Cerimoniós, a petició dels representants de la vila de Puigcerdà, mana que els escrivans, advocats i altres oficials contribueixin a les despeses de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 34v-35r.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 1.207, Sigilli Secreti, 75, f. 22v.

Provesió del rey en Pere que scrivans, advocats e tots altres oficials paguen en los càrrechs de la villa¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilectis ac fidelibus gerenti vices gubernatoris in comittatibus Rossillionis et Ceritanie necnon vicario Ceritanie, baiulo et iudici ville Podii-

ceritani ac aliis universis et singulis officialibus nostris vel eorum locatenentibus ad quos presentes pervenerint, salutem et dilectionem. Exponentibus nobis nunciis universitatis dicte ville percepimus quod diversi homines, tam advocati et notarii quam alii, qui in villa eadem sua maiora domicilia fovent in inposicionibus aduitis et exaccionibus et aliis oberibus personalibus que in villa ipsa, tam occasione presentis guerre Castelle quam aliis, exiguntur et levantur contribuere ac persolvere differunt et penitus contradicunt minus debite, ut asseritur et iniuste quod in ipsius universitatis dampnum et nocumentum etiam manifestum cernitur redundare. Quocirca a nobis super hiis iusticie remedio postulato vobis dicimus et expresse mandamus quatenus omnes illos et singulos homines cuiusvis status aut condicionis existant qui constitutiva domicilia teneant, in villa prefata, ad persolvendum in inposicionibus exaccionibus, talliis et aliis oneribus personalibus, in villa predicta, impositis vel etiam imponendis compellatis debite ac districte innanibus et frivolis excepcionibus ac dillacionibus ullatenus non admissis.

Datis in obsidione muri veteris ^[f. 35r] sub nostro sigillo secreto, vicesima tercia die iunii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo quinto. Michael Garcie.

1. No contra los mors, *al marge esquerre*.

66

1365, juny, 23. Plaça del mur vell

Pere III el Cerimoniós mana que ningú faci obra a les llices dels murs sense la llicència del veguer i dels cònsols.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 35r-35v.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 1.207, Sigilli Secreti, 75, f. 23r-23v.

Provisió del rey en Pere que negú no gos obrar a les liçes dels murs sens licència del veguer e dels cònsols

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario Ceritanie, baiulo et cosulibus ville Podii-ceritani vel eorum locatenentibus, salutem et dilectionem. Cum intellexerimus quod, non nulli ex hominibus ville predictae quorum, hospicia pro maiori fortificatione ville ipsius dirupta fuerunt, reparant ac reparare nituntur viribus quibus possunt hospicia supradicta

et clausuras faciunt in patuis hospiciorum eorumdem nosque ad periculum quod, propterea, evenire posse ville pretacte respectum habentes providerimus et velimus ut hospicia ipsa minime reparentur aut in eorum patuis clausure aliquae apponantur; idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus a modo ulla hospicia que propter maiorem fortificationem ville predictae diructa fuerunt nisi de licencia et voluntate vestra omnium predictorum extiterint reparata seu in ipsorum patuis clausure aliquae apponi seu affigi permitatis. Quinymo hospicia ipsa minime reparentur que reparata existunt et clausuras in patuis temporum appositas, diriu et removeri, et ad pristinum redduci statum protinus, faciatis propriis sumptibus et expensis illorum qui eadem hospicia reparari aut in illorum patuis clausuras, apponi seu affigi, fecerunt et hoc tocians quociens vobis videbitur faciendum.

Datis in obsidione Muri veteris ^[f. 35v] sub nostro sigillo secreto, vicesima tertia die iunii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo quinto. Michael Garcie.

67

1366, gener, 20. Barcelona

Pere III el Cerimoniós confirma el privilegi atorgat pel rei Sanç de Mallorca segons el qual un cop els oficials hagin deixat d'exercir el càrrec tenen quinze dies per pagar tots els deutes que tinguin sota pena de 100 lliures.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 35v-36r.

Provisió e executòria del privilegi que ls oficials après que seran fora de l'offici dins quinze dias après següents hagen paguats tots deutes qui deuran sots pena de .C. libras

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario Ceritanie et baiulo ville Podiiceritani et Baridani ceterisque officialibus dicte vicarie, presentibus et futuris vel eorum locatenentibus, salutem et dileccionem. Cum illustris Sancius memorie recolende rex Maioricarum, consulibus ville Podiiceritani et universsitati eiusdem concessionem fecerit sequentem et infrascriptam cum carta sua tenoris sequentis:

Noverint universis quod nos Sancius Dei gracia rex Maioricarum, comes Rossillionis et Ceritanie et dominus Montispesulani, ad supplicacionem consulum universitatis ville Podiiceritanie et de speciali gracia quam eidem universitati ex causa intendimus facere in hac parte volumus et concedimus ac perpetuo statuimus quod, omnis nostri officiales, qui nunc sunt et pro tempore erunt in dicta villa sive fuerint vicarii, subvicarii, baiuli vel alio quovis nostro officio cum fuerint ab ipsis nostris officiis, absoluti satisdent confestim in posse nostre curie et firment per se et bonos ac ydoneos fideiussores de restituendis, solvendis ac satisfaciendis infra quindecim ^[f. 36r] dies extunc proximos, omnibus obligacionibus quibus fuerint obligati mutuo vel comanda, aut alia, quoquomodo taliter quod, inde satisfiat integre et absque dillacione quacumque, per predictos qui nostri fuerint officiales populatoribus et habitatoribus dicte ville Podiiceritani, absque malicia et quocumque diffugio, infra quindecim dies predictos alia enim quod predictos qui nostri fuerint officiales nisi statum cum absoluti fuerint ab eorum officiis antequam recedant a dicta villa Podiiceritani prestiterint cauciones predictas incurrere, volumus penam centum librarum quas fisco nostro volumus applicari, mandantes loca nostrum tenentibus, vicariis, baiulis, procuratoribus et aliis officialibus nostris, presentibus et futuris, quatenus omnia et singula supradicta firma habeant, observent et faciant ab omnibus firmiter observari. In cuius rey testimonium et fidem presentis carte nostre iussimus appendi sigillum.

Quod est actum Ffigueriis, .VIII. kalendas madii, anno Domini millesimo trecentesimo decimo nono.

Ego Laurencius Plasensa scriptor prefati domini nostri regis ipsius mandato hanc cartam scribi, feci et clausi nostro publicato signo.

Et propterea ad supplicacionem dictorum consulum inde nobis factam preinsertam concessionem et omnia in ea contenta omnino per vos servari¹ et teneri providimus et velimus. Ideo vobis et cuilibet vestrum sub dicta pena in preinserta comissione expresse, dicimus et mandamus, de certa sciencia et consulte, quatenus statum cum a regimine officiorum vobis comissorum vos oportebit desistere contenta in preinserta carta exequamini et compleatis iuxta eiusdem seriem et tenorem.

Datis Barchinone, vicessima die ianuarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo sexto. Bernardus de Palou.

1. La ta *de servata, ratllada*.

68

1366, maig, 18. *Calatanubii*

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bernat Amill i Berenguer de Moraria, jurisperit per part de la universitat de Puigcerdà, confirma el privilegi que els instruments públics i inventaris que prenen els escrivans de la Cort s'han de fer en el marc del privilegi corresponent.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 155r-155v.

Provesió del rey en Pere dels inventaris que·ls scrivans de la cort prenen contra la forma de privilegi¹

[f. 155v]² Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto nostro baiulo et vicario Podiiceritani et Ceritanie presenti et qui pro tempore fuerit vel eius locumtenenti, salutem et dileccionem. Per Bernardum Amill et Berengarium de Moraria, iurisperitum pro parte universitatis dicte ville, fuit nobis reverenter expositum quod, non obstante quod scribania ipsius ville sit eiusdem universitatis, ita quod nullus audet recipere instrumenta publica seu inventaria facere, in eadem villa, absque mandato consulum ut hec sunt clara per privilegium quod habet universitas dicte ville, tamen scriptores curie nostre nittuntur de facto venire contra ipsum privilegium in dicte universitatis dampnum et preiudicium manifestum. Quapropter supplicato nobis super hiis debite provideri vobis, dicimus et mandamus quatenus privilegium predictum prout eo dicta universitatis usa fuit faciatis eidem servari et si quid contrafactum est faciatis reduci ad statum debitum et [primeuum].

Datis Calatanubii decima octava die madii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo sexto. Visa Roma.

1. Notaris, *al marge dret*. 2. Anotació que no és llegeix per l'esvaniment de la tinta, *al marge esquerre*.

69

1366, juny, 1. Saragossa

Pere III el Cerimoniós ordena que els molins que estan subjectes als murs de la muralla siguin enderrocats per una qüestió de seguretat.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 36r-36v.

Provesió del rey en Pere que si alguns molins engatxan l'obra dels murs e valls que sien enderrocats¹

[f. 36v]² Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nobili et dilecto consiliario nostro Arnaldo Dorcau, militi vicesgenti gubernatoris in comittatibus Rossillionis et Ceritanie, salutem et dileccionem. Quia nos eo ut villa nostra Podiiceritani que, inter ceteras villas Cathalonie est notabilis et insignis et est in frontaria, seu in limittibus regni nostri verssus partes regni Francie, constituta ab inimicorum insultibus preservetur, ipsam villam in eius ambitu muris et vallis, ordinamus et iussimus [preminiri] et sicut est nobis datum intellegi circa duas canas iuxta eam partem ubi muri et valla predicta debent fieri sint quedam nostra molendina que sunt ob vallorum construccionem ut dicitur diruenda. Nosque predicta recognosci velimus propterea vobis dicimus, comittimus et mandamus quatenus re subiecta oculis recognoscatis, seu per aliquam sufficientem personam recognosci, faciatis [iam] dicta molendina dirui debeant necne et si neccessario dictorum vallorum opere requiremte diruendi fuerint ea funditus dirui faciatis taliter quod, propter ipsa molendina opera, predictorum murorum et vallorum nullo modo valeant impediri.

Datis Cesarauguste, prima die iunii, anno a Nativitate domini millesino trecentesimo sexagesimo sexto. Visa Roma.

1. Que fa molins empatxen en l'obra dels murs e que sien enderrocats, *al marge dret*. 2. Dado testimonio con sello primero en 7 de octubre de 1786 por mi Juan Ferran i [Sacasas], escribano, diy fe, *al marge esquerre*.

70

1366, setembre, 10. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols de la universitat de Puigcerdà, ordena que els cònsols de Perpinyà facin trasllat dels privilegis relatiu a apel·lacions fetes a la batllia i vicaria de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

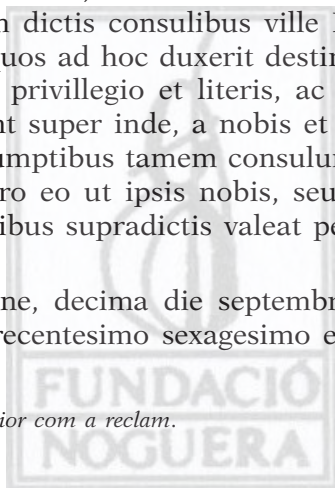
A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 36v-37v.

Provesió del rey en Pere que los cònsols de Perpinyà hagen a donar traslat dels privilegis qui toquen les appellacions

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nobili et dilecto consiliario nostro Arnaldo Dorcau, militi vicesgerenti gubernat^[f. 37r]toris¹ comittatibus Rossillionis et Ceritanie vel eius locumtenenti, salutem et dileccionem. In humili supplicacione pro parte consulum ac universitatis ville Podiiceritani nobis reverenter exhibita vidimus contineri quod, cum ex constitucione generali Ca-thalonie, omnis cause appellacionum in quolibet capite vicarie ac baiulie vel infra ipsas vicariam et baiuliam sint tractande et consules ville Perpinyani iactent se privilegium habere a nobis, seu nostris predecessoribus, obtentum quod cause appellacionum que fiet inffra dictas vicariam et baiuliam Podiiceritani, in villa Perpinyani debeant et habeant per tractari. Et de hoc pridem obtinuisse literas a nostra curia emanatas quod, non credunt dicti supplicantes cum esset contra formam dicte constitucionis, quam nos iuratam habemus et in magnum dampnum preiudicium et lesionem universitatis ville Podiiceritani vergere dinostatur. Igitur cum dicti supplicantes valint et cupiant gaudere constirucione predicta ne, ipsam universitatem ac singulares eiusdem, tanta pati oporteat gravamina et sumptos immoderatos que et quos ipsos facere oporteret propter distanciam patrie inducendo et tractando appellaciones predictas intus dictam villam Perpinyani, et propterea, supplicaverint nobis super hiis decens remedium adiberi; idcirco nos ipsorum supplicacione benigne admissa vobis sub pena quingentorum morabatinorum auri nobis si contra per vos factum fuerit applicandorum, dicimus et mandamus expresse et de certa sciencia quatenus visis presentibus, iam dictos consules ville Perpinyani predictae, ad dandum et tradendum seu dari et tradi faciendum iam dictis consulibus ville Podiiceritani, seu illi vel illis, quem seu quos ad hoc duxerit destinandos transumptum et copiam de dictis privilegio et literis, ac aliis concessionibus, quod et que asserunt super inde, a nobis et nostra curia, ut preciditur obtinuisse sumptibus tamem consulum dicte ville Podiiceritani compellatis pro eo ut ipsis nobis, seu in nostra audientia regis, hostentis partibus supradictis valeat per nos debita iusticia ministrari.^[f. 37v]

Datis Barchinone, decima die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo exto. Petrus, cancellarius.

1. Tori, *al marge inferior com a reclam.*

1368, setembre, 2. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la universitat de Puigcerdà, ordena que els homes de Puigcerdà, atès que és terra de frontera amb França, contribueixin a les missions i despeses que es facin en concepte de correus i espies.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 37v-38r.

Provesió del rey en Pere que·ls hòmens de la terra hagen e puxen ésser forçats de pagar e contribuir en messions que·s façen per la villa per correus e spias de companys¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto nostro baiulo et vicario Podiiceritani et Ceritanie, presenti et qui pro tempore fuerit, vel eius locumtenenti, salutem et dileccionem. Pro parte consulum et proborum hominum universsatis ville Podiiceritani fuit nobis, humiliter supplicatum ut, cum pro eo quia ipse locus Podiiceritani est ssitus in frontaria huius regni, oporteat eos ut sint vigiles et intenti in custodiendo ne familie seu gentes extranee que sepe congregantur et existunt in terra Francie convicina comittatu Ceritanie valeant, ipsum comittatum, ingredi et ipsi et gentibus in eo habitantibus dampna aliqua irrogare. Et pro huiusmodi dampnis et periculis evittandis contingat persepe ipsos supplicantes, curssores et exploratores, transmitters appud illas partes in quibus audiverunt seu stuerunt ipsas gentes esse seu stare, et propterea, habeant subire seu facere plures sumptus seu expenssas et homines forenses contradicant contribuere ^[f. 38r] et solvere in ipsis missionibus seu expenssis contradicant ulterius contribuere et solvere in sumptibus quos ipsi supplicantes suberint seu faciunt,² tam in mittendo sindicum seu syndicos ad curias generales que per nos Cathalanis celebrantur quod ad alias partes, licet negocia pro quibus ipsi syndici mittuntur sint comunia [incolis] dicte ville et degentibus in ipso comittatu et utilitatem comunem concernant et hoc cedat in ipsorum supplicancium, dampnum et gravamen dignaremur eis super predictis de opportuno remedio providere. Nos igitur eorum supplicacione benigne admissa vobis, dicimus et mandamus quatenus vocatis evocandis dictos homines forenses ad contribuendum in predictis missionibus prout rationabile et iustum fuerit iuxta vestrum arbitrium compellatis et distriugatis frivola appellacione remota.

Datis Barchinone, secunda die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo octavo. Visa Roma.

1. Síndichs de Cerdanya *en nota al marge esquerre*. 2. Videnda franquicia i a continuació una anotació que no és llegeix per l'esvaniment de la tinta, *al marge esquerre*. Los síndichs han de contribuir en los gastos fa la villa en enviar síndichs en cort y en enviar spies, *al marge dret*.

72

1368, setembre, 25. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la vila de Puigcerdà, ordena que els escrivans de la Cort respectin el privilegi de l'escrivania pública quan facin inventaris de béns.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 155v-156r.

Provesió del rey en Pere contra los scrivans de la Cort per los inventaris¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum [f. 156r] Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario et baiulo Podiiceritani et Ceritanie ac iudici ipsius ville, salutem et gratiam. Expositum fuit nobis, humiliter per syndicos eiusdem ville quod, scriptores curie vestre ab aliquo citra tempore recipiunt inventaria in villa predicta et terre Ceritanie quod, in preiudicium scribabie publice eiusdem ville et contra formam et tenorem privilegii concessi universitati ipsius ville, cuius est dicta scribana publica, dicitur redundare nec ab hiis dicti scriptores desistere voluerunt nec volunt quodvis inde pluries requisiti. Quia propter supplicato nobis super hiis de congruo iusticie remedio providere vobis, dicimus et mandamus quatenus dicte universitati faciatis predictum privilegium inviolabiliter observari prout de eo melius hactenus usi fuerunt et quitquid, super hiis, iniuste factum et receptum est per scriptores predictos faciatis ad statum debitum reduci taliter quod in eis, dicta universitas, indebite non gravetur.

Datis Barchinone, vicesima quinta die septembris, anno a nativitate Domine millesimo trecentesimo sexagesimo octavo. Visa Roma.

1. Anotació que no és llegeix per l'esvaniment de la tinta, *al marge esquerre*.

73

1368, octubre, 30. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la vila de Puigcerdà, mana que el veguer forci aquells que estan acostumats a aplegar-se a la mencionada vila que s'hi recullin i no en un altre lloc.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 38r-38v.

Provesió del rey en Pere que·l vaguer forç tots aquells que són acostumats de recuyllir a Puigcerdà de recuyllir en la dita villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostri vicario et baiulo Ceritanie et ville Podiiceritani vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Intelleximus pro parte sindicorum ipsius ville quod, quidam homines aliquorum terre Ceritanie, non deffensabilum qui sunt de recollecta ipsius ville et se et bona sua cum familiis suis omni necessitatis in ipsa villa sunt recol-^[f.38v]ligere assueti nolunt, tunc ymmo contradicunt in eadem villa se recolligere in ipsius ville dampnum et si eam per inimicos expugnari contuigeret periculum manifestum. Qua propter supplicato nobis super hiis de congruo iusticie remedio providere, vobis dicimus et mandamus quatenus dictos homines si consueverunt in dicta villa recolligere se et sua ad recolligendum se et luna sua in dicta villa, et non alibi, cum eorum familiis quociens casus necessitatis assuerit compellatis.

Datis Barchinone, tricesima die octobris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo octavo. Petrus, cancellarius.

74

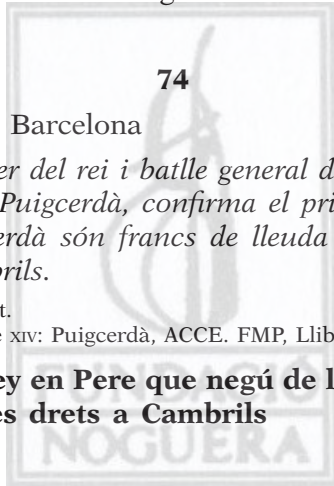
1368, novembre, 23. Barcelona

Pere Sacosta, conseller del rei i batlle general de Catalunya, a petició dels síndics de Puigcerdà, confirma el privilegi pel qual els habitats de Puigcerdà són francs de lleuda i altres drets reials a la vila de Cambrils.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 38v-39r.

Provesió del rey en Pere que negú de la villa de Puigcerdà pach leuda ni altres drets a Cambrils

Nos, Pere Çacosta, conseller del senyor rey e batle general de Catalunya per lo dit senyor, als amats lo batle e compradors de les rendes de la villa de Cambrils, presents e qui per temps seran, salut e dilecció. Davant mi és estat preposat per los síndichs de la villa de Puigcerdà que, per privilegi reyal atorgat a la dita villa, los habitants e habitants de la dita villa són franchs de passatge de leuda e d'altres drets reyal, en lo dit privilegi expressats e per vigor d'aquest privilegi, la dita villa fa cartas testimoniales a cascun singular o habitador d'aquella qui, per sos negocis o mercaderias, haia a anar e passar per les terres e lochs del senyor rey fahents menció del dit privilegi del qual és stat dat trasllat o presentat e regestrat en cascuna de les corts reyal, e axí matex en la nostra cort. E contra tenor del dit privilegi vos embargats los mercaders de la villa demunt dita e lurs mercaderies e no us tenits per contents de les dites cartes testimo^[f. 39r]nials que us mostran. Anants volets que, en aquells, sia inserit tot lo dit privilegi, la qual cosa seria de gran prolixitat e de gran messió als damunt dits singulars han supplicat a mi, per nom de la dita universitat e dells singulars d'aquella, que sobre açò les deya provehir de remey covinent de justícia. Emper amor d'açò vehent supplicació ésser justa, de part del senyor rey vos dihem e manam que pus lur privilegi de franqueha és regestrat en la nostra cort mostrant a vos carta testimonial com sien habitants de la dita villa de Puigcerdà que, als singulars damunt dits, no façats negun embargament per la dita rahó anans los servats lur franqueha segons tenor de lur privilegi e açò no mudets.

Scriptis en Barchinona, a vuit e tres de noembre, anno a nativiate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo octavo.

75

1368, novembre, 25. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la universitat de Puigcerdà, mana que les ordinacions que facin els cònsols sobre virtualles no puguin ser apel·lades.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 39r-39v.

Provesió del rey en Pere que ordinacions que facen los cònsols sobre virtualles no y sie presa appellació

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario et baiulo Podiiceritani et Ceritanie aliisque iudicibus, tam ordinariis quam appellacionum, vel eorum locatenentibus, presentibus et futuris ad quos presentes pervenerint, salutem et gratiam. Expositum fuit nobis, humiliter pro parte consulum et proborum hominum ville predictae, quod consules universsitatatis eiusdem ab olim retroactis temporibus consueverunt facere statuta et bonas ordinaciones, in dicta villa, super vendendis pane, vino et carnibus et aliis victualibus et afforamento eorum et illas cum penis, a nobis dicto vicario et baiulo et curia vestra, imponendis faciunt publicari, voce preconia, et observari pro bono regimine ^[f. 39v] ipsius ville et pro rey publice utilitate cum alia dicta villa, sicut nec alius bonus locus non possem bene regi nec aservari quodquam nunc quidam tabernarii et alii eiusdem ville victualia vendentes cum talia statuta et ordinaciones fiunt et, a vobis dicto vicario et baiulo seu vestro mandato, publicantur ab ipsis ordinacionibus, statuis et eorum publicacione et penarum impositione appellant ad hoc ut interun ipsis appellacionibus pendentibus possint, circa vinum et alia iuxta votum suum, vendenda gentes defraudare et eorum circa hoc malum propositum cum dampno populi et aliorum ad dictam villas concurrencium adimplere in ipsius ville et rey publice eiusdem dampnum et evidens nocumentum. Quapropter supplicato nobis super hiis de congruo iusticie remedio providere, vobis dicimus et mandamus quatenus de cetero tales appellaciones a talibus statutis seu ordinacionibus super vino et aliis rebus comestibilibus vendendis edictis seu factis et in futurum edendis seu fiendis per dictos consules, qui nunc sunt et pro tempore fuerint in dicta villa et per vos, dictum vicarium et baiulum seu de vestri mandato, publicatis vel publicandis et a penis in ipsis ordinacionibus appositis et contentis ac earum compulsione et exaccione nullatenus admittatis. Immo iam factas seu emissas repellatis et ipsis non obstantibus dicta statuta et ordinaciones et omnia in eis contenta exequamini et observetis et faciatis ab omnibus inviolabiliter observari omni appellacione abiecta, quibus vis literis et provisionibus a nostra curia emanatis in contrarium obsistentibus nullo modo.

Datis Barchinone, vicesima quinta die novembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo octavo. Petrus, cancellarius.

76

1368, novembre, 30. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la universitat de Perpinyà, mana que tots els oficials de la seca, jurisperits, escrivans, advocats, fiscal i procurador, fiscals i saigs de la cúria, tots de Perpinyà, contribueixin a totes les despeses i obres de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 40r.

Provesió que tots los oficials de la secha paguen en totes comunes obres e càrrechs de la villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario et baiulo ac iudici Podiiceritani vel ipsorum locatenentibus, presentibus et futuris, salutem et gratiam. Expositum est nobis per syndicos ville ipsius quod, non nulli habitatores dicte ville de officio secce Perpiniani et iurisperiti, scriptores emolumentorum curie eiusdem necnon advocatus, fiscalis et procurator etiam fiscalis ac sagiones curie antedicte et aliqui alii, recusant et contradicunt persolvere ac contribuere in adiutissis impositionibus, questiis, talliis, menium et vallorum, operibus et aliis exactionibus et oneribus ville prefate, pretendentes se officiorum pretextu sibi commissorum a sollucione et contributione iurium et exactionum predictarum fore immunes quod in evidens dampnum universitatis ville ipsius ac publice rey eiusdem [cernitur] redundare. Quia circa supplicato nobis super hiis de iusticia provideri cum nos habito super predictis maturo consilio decreverimus, omni superius nominatos, teneri omni cessante privilegio ad persolvendum in premissis, vobis et cuilibet vestrum, dicimus et expresse mandamus quatenus omnes et singulos antedictos per pignorum capcionem et ipsorum distraccionem et aliis etiam remediis, quibus deceat compellatis rigide ac districte ad persolvendum in taliis, questis, adiutis, sisis et aliis exactionibus et oneribus ville pretacte nulla pro inde excepcione ac maliciis vel diffugiis admissis.

Datis Barchinone, tricesima die novembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo octavo. Petrus, cancellarius.

1369, febrer, 6. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, ordena sobre la veda del blat i l'execució de penes dels contraventors.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 40v-41v.

Provesió del rey en Pere sobre la veda de blat e execució dels contrafahents

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario Ceritanie aliisque officialibus nostris terre Ceritanie vel eorum locatenentibus, salutem et gratiam. Pridem vobis scripsimus per nostram literam in hec verba:

Petrus, Dei gratia rex Aragonum et *etcetera*, ffidelibus nostris vicario Podiiceritani aliisque officialibus nostris terre Ceritanie, presentibus et qui pro tempore fuerint, vel locatenentibus eorumdem, salutem et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani fuit coram nobis expositum reverenter quod, ipsi ex privilegio et usu antiquitus observato licitum eis existit fecerunt hoc anno, sicut alia, facere consueverunt inhibitionem de non extrahendo bladum de terra Ceritanie quamquidem ordinationem procurator nostre regius, in comittatibus Rossillionis et Ceritanie, in eorum dampnum. Et dictorum privilegii et usus lesionem et tocium terre Ceritanie et degencium in eadem periculum et evidens nocumentum servare minime voluit favorem in hiis, renderiis seu emptoribus reddituum et iurium regionum, ut inde maius precium habere posent indebitum impendendo ac licenciam eisdem extrahendi blada a terra iam dicta contra ipsos usus et privilegia concedendo. Sane cum ex predictis licenciis de facili dampnum dicte ville et terre Ceritanie, que in frontaria constituta est, et que a productione ceterorum fructuum et explectorum propter ipsius algorem est penitus aliena sequi posset quod tenemur pro viribus evitare; idcirco indemnitati dictarum ville et terre obviare volentes presertim si tempore carestie blada inde extraherentur vobis, dicimus et expresse mandamus quatenus constituto nobis de privilegio et usu predictis inhibitionem predictam et alias cum per dictos consules facta fuerint [f. 41r] de non extrahendo blada a villa et terra superius nominatis observetis et observari inviolabiliter

faciatis et contra eas non veniatis vel aliquem contravenire permittatis aliqua ratione. Nos enim, per presentes, mandamus vobis ac etiam inhibemus quod contra inhibiciones vel ordinationes factas vel fiendas per consules supradictos de non extrahendo a terra Ceritanie blada predicta ea per dictos renderios vel alios extrahi minime permittatis, non obstante quod in vendicionibus reddituum predictorum concessum fuerit dictis renderiis per procuratorem iam dictum quod ea extrahere possint a terra iam dicta, nec obstantibus etiam aliquibus literis aut mandatis a nostra curia in contrarium emanatis cum magis circa utilitatem seu restauracionem terre iam dicte attendendum existat quam ad dictorum arrendariorum comodum et profectum. Iniungimus etiam vobis quod privilegia indulta dictis consulibus et usus super predictis hactenus observatos eisdem totaliter observetis. Et etiam mandamus eisdem consulibus quod casu quo vos vel alter vestrum inhibicionem per eos factam servare nolueritis vel contradixeritis licenciam ipsa blada extrahendi cum albaranis, vel alia, concedendo eandem minime teneant vel observent quin pocius illis viis et modis quibus eis melius videatur provideant ne aliqua blada a dicta terra extrahi valeant per quemcumque. Quoniam nos concedendi licenciam extrahendi bladi predicta a terra iamdicta vobis omnimodam tenore presencium adimimus potestatem.

Datis Barchinone, decima nona die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo octavo.

Et ut pro parte sindicorum ville predicte est nobis reverenter expositum vos partem adverssam in pluribus maliciis admittitis et quod peius est conceditis licencias extrahendi bladum in dampnum et preiudicium rey publice dicte ville et in iurum eiusdem hominum lesionem. Qua propter supplicato nobis super hiis de congruo iusticie remedio provideri vobis et cuilibet vestrum, dicimus et expresse mandamus sub pena quingentorum morabe^[ff. 41v]tinorum auri nostro, aplicandorum erario quatenus omnibus pretermisissis negociis et omni lite et strepitu iudici et figura exequamini et compleatis preinsertum nostrum mandatum et quod interim licenciam extrahendi dictum bladum nullatenus admittatis.

Datis Barchinone, sexta die febroarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo nono. Petrus, cancellarius.

78

1369, març, 15. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que els habitants de la vila no siguin compromesos per manca de servents del lloc de Tírvia.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 41v-42r.

Provesió del rey en Pere que·ls singulars de la villa de Puigcerdà no sien destrets per falta de sirvents

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris portariis et aliis comissariis ad subscripta deputatis vel deputandis, salutem et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani est nobis reverenter expositum quod, ratione falte clientum quos mandaveramus per ipsius ville universitatem, mitti appud locum Tírvie in quam faltam nos dicimus quod ipsa universitas incidit pignorastis aliquos singulares dicte ville et in eos excecucionem fecistis indebite ut dicitur et iniuste cum ubi ad predicta teneatur dicta universitas, non in bonis singularium sed in bonis tantum comunibus ipsius universitatis, proinde debeat fieri execucione et compulssa unde fuit nobis, humiliter supplicatum ut, ratione predicta in bonis aliquorum singularium dicte ville sed in bonis, comunitatis execucionem minime fieri sineremus. Nos vero supplicacione huiusmodi admissa benigne vobis, dicimus et mandamus quatenus in et super predictis faciatis et procedatis prout in similibus casibus in dicta villa solitum est fieri et non alio ullo modo.^[f. 42r]

Datis Barchinone, decima quinta die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo nono. Petrus, cancellarius.

79

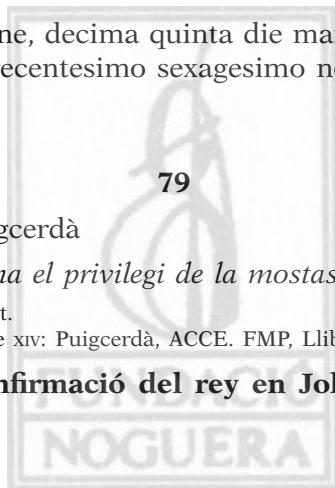
1369, agost, 30. Puigcerdà

L'infant Joan confirma el privilegi de la mostassaferia i el mostassaf.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 85r-85v.

Provesió e confirmació del rey en Johan sobre la almustaçafaria¹

Infans Iohannes, serenissimi domini regis primogenitus eiusque regnorum et terrarum, generalis gubernator, dilecto et fideli suis vicario et iudici Podiiceritani et Ceritanie vel eorum locatenentibus, salutem et dilleccionem. Quia percepimus relacione consulum dicte ville ipsos consuevisse tenere et, anno quolibet, elligere unum mostacassum qui de causis evis officio comissis cognoscere consuevit ab antiquo. Ideo nolentes sicut nec convenit universsitate dicte ^[f. 85v] seu eius consules super elleccione et constitutione dicti mostaçaff, prout hactenus consuevit, in aliquo agravare vobis et utrique vestrum, dicimus et mandamus quatenus seppedictos consules in elleccione et constitutione dicti mostacaffi ac dictum mostaçaffum super usu et exercicio ipsius et prout hactenus dicta mostaçaffia et eius exercicio uti consuevit impedire nullatenus presumatis ac obstaculum aliquod, eidem modo aliquo, apponatis quinimo permittatis dictum mostaçaffum uti dicto sibi comisso mostacaffie officio protinus licut ante.

Datis in Podiiceritano, tricesima die augusto, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo nono. Franciscus de Sancto Dionisio.

1. Mostasaph, *al marge esquerra*.

80

1369, agost, 31. Puigcerdà

L'infant Joan, atenant el temps de guerra, mana que el veguer pugui forçar a pagar la recollita els qui per costum es recullen a la vila.

[O]. Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 42r.

Provesió del senyor duch que aquells qui han acostumat de recuyllir se en la villa lo veguer los ne puscha forçar e no-ls sia presa appellació

Infans Iohannes, serenissimi domini regis primogenitus eiusque regnorum et terrarum, generalis gubernator, dilecto et fideli suis vicario et iudici ordinario ville Podiiceritani et Ceritanie vel eorum locatenentibus, presentibus et futuris, salutem et dilleccionem. Cum expediat et necessario precipue isto tempore quo guerrarum discrimina undique pullulant atque vigent circa deffensionem restaurationem et pervigilem custodiam ville predicte, que in frontariis dictionis regie atque nostre erga Ffranciam sita existit, intendere seu

vacare propterea vobis et utrique, dicimus et expresse mandamus, quatenus tociens quociens neccessitas se obtulerit et, per consules dicte ville, requisiti fueritis compellatis et distringatis per personam impositiones et alia rigide et districte omnes et quoscumque homines quos de recolleta dicte ville esse noveritis et qui consueverunt esse de ipsius ville recolleta ad recolligendum se et sua intus dictam villam et deffendendum eamdem ac obtemperandum. Mandatis iussionibus ordinationibus et aliis provisionibus per vos et dictos consules fiendis pro defensione, custodia et restauracione dicte ville in omnibus tanquam nostris omni appellacione remota.

Datis in villa Podiiceritani, tricesima prima die augusti, anno a nativitate Domini trecentesimo sexagesimo nono. Franciscus de Sancto Dionisio.

81

1370, abril, 1. Tarragona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la universitat de Puigcerdà, proveeix que els cònsols puguin ordenar sobre el pa, el vi i altres virtualles i que els oficials reials no poden prohibir-ho.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 42v-43r.

Provesió del rey en Pere com los cònsols poden ordenar sobre pa e vi e altres virtualles e que los oficials no pusquen donar licència de trenquar-les

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus nostris vicario, baiulo et iudi ac aliis officialibus nostris ville Podiiceritani et eorum locatenentibus, presentibus et futuris, salutem et gratiam. Pro parte sindicorum universitatis hominum dicte ville fuit nobis expositum reverenter quod, licet consules dicte ville, tam ex privilegio quam ex usu in ipsa villa, continue observato faciant et facere consueverint ordinationes super pano, vino et carnibus, vendibulibus et aliis victualibus et plures alias ordinationes ad bonum regimen et statum predictae ville quas, si quidem, ordinationes factas vicarius et baiulus prefacte ville cum penis in ipsis ordinationibus contentis facit, voce preconis, ad requisicionem consulum predictorum publicari ut per eos et subditos eorum officiis prorsus obsserventur. Verumtamen ab aliquo tempore citra multociens contingit quod vos, dicti officiales, dictas ordinationes suspenditis et

infringitis ac prebetis licenciam aliquibus eas infringendi seu non servandi ulterius facitis de dictis penis remissiones non nullis personis que, ipsas ordinationes, violaverint nec licenciam habuerint eas non servandi quod, in evidens dampnum predictae universitatis et in lesionem ordinationum predictarum, cernitur redundare. Quo circa supplicato nobis per eosdem syndicos eis et dicte universitati per nos super predictis de opportuno remedio provideri, vobis et cuilibet vestrum, dicimus et mandamus precipiendo quatenus ordinationes prefatas cum consilio ^[f. 43r] et consensu proborum hominum dicte ville et etiam faciendas legitime inviolabiliter, observetis nec detis alicua licenciam contrarium faciendi ne censeantur ludubrio esse facte. Et si quem inveneritis contra fecisse et in penas dictarum ordinationum incidisse, illas exigatis, et levetis et predicta faciatis sub pena centum morabetinorum auri, nostro erario, applicandorum qualibet vice qua contrafactum fuerit in premissis.

Datis Terrachone, vicesima prima die aprilis, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo. Petrus, cancellarius.

82

1370, abril, 21. Tarragona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la universitat de Puigcerdà, ordena que ningú no compri carn, vi ni altres mercaderies sense pagar la imposició de la saumata (càrrega d'un animal de bast) i la sarcina i poder sufragar les despeses de manteniment i les obres en els murs de la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 43r-43v.

Provesió del rey en Pere que negú no gos comprar carn ne vi ni altres coses per defraudar en la ajuda de fora villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto nostro vicario et baiulo ville Podiiceritani vel eius locumtendenti, salutem et dileccionem. Pro parte syndicorum universitatis hominum dicte ville fuit nobis, humiliter supplicatum ut cum, dicta universitas propter dona seu profertas, per generale Cathalonie, nobis collatas in auxilium guerrarum, quas a longo tempore citra habuimus plura et diversa sustinuerit, ac sustineat de presenti, pro quibus supportandis fuit impositum seu ordinatum quod, in dicta villa, exsolvantur pro qualem sarcina seu saumata vini octo solidi

et quatuor denarii pro qualibet carniū que inibi vendetur ultra impositionem que pro mercibus persolvitur, in ipsa villa et non nullas, que exiguntur et levantur inibi pro operibus murorum et vallorum eiusdem ville. Et a dicto tempore citra in aliquibus locis circumvicinis ipsi ville per mediam leucam parum plus vel minus teneantur taberne ^[f. 43v] et tabule carnicerie in quibus non solvuntur alię aduite seu impositiones. Et plures ex singularibus eiusdem ville ut habeant melius forum de vino et carnibus et, ut non solvant impositionem accedant ad emendum vinum et carnes ad loca prelibata et hoc cedat in evidens dampnum et diminucionem dictarum impositionum que convertuntur in sollucionem onerum predictorum dignaremur eis seu dicte universitati super predictis de oportuno remedio providere. Nos vero eorum supplicacione benigne admissa vobis, dicimus et mandamus quatenus faciatis preconitzari in dicta villa, ne habitantes in eadem, pro usu cotidiano audeant emere vinum nec carnes ad expendendum, in dicta villa, sub pena viginti solidorum pro qualibet vice qua contrafactum fuerit comitenda precipimus ulterius vobis, dicto vicario, quod predictas penas cum comisse fuerint exigatis et levetis seu componatis pro eisdem.

Datis Terrachone, vicesima prima die aprilis, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo. Petrus, cancellarius.

83

1370, maig, 24. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana a Arnau d'Orcau, governador del comtat de Rosselló i Cerdanya, i vicari de Puigcerdà, que respecti i faci respectar les absolucions, composicions i definicions de delictes.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 43v-44r.

Provesió que-l governador e altres comissaris haien a servir totes composicions, absolucions e diffinicions feytes de crims per lo senyor rey o sos oficials

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nobili et dilecto consiliario nostro Arnaldo Dorcaldo, militi vicegubernatori comittatum Rossillionis ^[f. 44r] et Ceritanie necnon vicario Podiiceritani ac aliis quibuscumque officialibus et comissariis ad quem seu, quos presentes pervenerint ipsorumque officialium

locatenentibus, salutem et dilleccionem. Sicut pro parte universitatis ville Podiiceritani fuit nobis expositum conquerendo vos veniitis, dicte universitati et aliquibus ex singularibus dicte ville, observare non nullas diffiniciones et remissiones que tam ex compositionibus factis nobiscum et cum officialibus nostris et nostri carissimi primogeniti quiam graciose, per nos et predecessores nostros et dictum nostrum primogenitum hactenus, concesse fuerunt eisdem quod in eorum detrimentum et non modicum dampnum ac gravem molestiam asserunt redundare. Quo circa supplicato nobis super hiis debite provideri vobis et vestrum cuilibet, dicimus et mandamus expresse quatenus quascumque remissiones, difficiones et absoluciones quas, per nos et dictos nostros predecessores et dictum nostrum primogenitum seu officiales nostros et suos, dicte universitati et singularibus Podiiceritani inveneritis fore factas eisdem observetis et observari inconcuse ab omnibus faciatis iuxta ipsarum series et tenores.

Datis Barchinone, vicesima quarta die madii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo. Visa Romana.

84

1370, maig, 24. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, ordena que els escrivans de la cort respectin el for de les sentències que van ser aprovades a les corts de Montsó.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 44r-44v.

Provesió del rey en Pere que ls scrivans de la cort serven lo for de les sentències qui servaven ans de la constitució de Montçó

Petrus Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario et iudi ordinario Podiiceritani vel ^[f. 44v] eorum locatenentibus, salutem et graciam. Supplicatum fuit nobis pro parte universitatis dicte ville quod, cum scriptores curiarum ipsius ville antequam constituciones ipsius ville in curia Montissoni, fecissemus ab antiquis citra temporibus non fuerunt usi pro condempnacionibus censualum et violarium qui fuint in ipsis curiis recipere, tantum quantum fuit eis tatxatum in dictis constitucionibus, ymo contra usum antiquum receperint illud salarium quod, in dictis constitui-

onibus, est tatum quod est multo plus quam id quod consuetum erat per eos recipi pro condemnationibus supradictis. Quod in dampnum ipsius universitatis et eius singularium dicitur e redundare dignemur eis super hoc de opportuno remedio providere quorum supplicatione benigne admissa vovis, dicimus et mandamus quatenus habita diligenti informacione de eo quod, ante dictas constituciones Montissoni per eosdem scriptores assuetum erat, recipi pro dictis condemnationibus si inveneritis ex usu antiquo ipsos non recepisse seu non debere recipere tantum quantum a dictis constitucionibus Montissoni citra ad servandum dictum usum antiquum eis viis et modis quibus decet fortiter compellatis. Necnon si contra dictum usum antiquum et ultra id quod recipiebant ante quam dicte constitutionis facte fuissent, ipsi scriptores vel aliquis ex eis, quicquam receperint compellatis eos et eorum singulis ad restituendum illud illis personis a quibus id ipsos inveneritis recepisse.

Datis Barchinone, vicesima quarta die madii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo. Visa Roma.

85

1372, febrer, 10. Barcelona

L'infant Joan, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que els jueus no tinguin ni comprin carn a la carnisseria comuna de la vila i que puguin disposar d'un local com a carnisseria a prop del call.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 85v-86r.

Provesió del rey en Johan que·ls juheus no facen carn en la carniceria comuna de la villa

Infans Iohannes, serenissimi domini regis primogenitus eiusque regnorum et terrarum, generalis gubernator, dilecto et fidelibus vicario et baiulo ville Podiiceritani et Ceritanie vel eorum locatentibus, salutem et dileccionem. Pro parte consulum et proborum hominum dicte ville fuit nobis, humiliter supplicatum, ut cum iudei ville ipsius nullam habeant certam carniceriam in qua possint habere carnes pro eorum necessitate et, ipsi iudei, dietas faciant carnes in carniceria comuni dicte ville cum christianis et ob hoc magnum sequatur et sequi speratur ^[f. 86r] scandalum inter christianos et iudeos. Cum ipsi christiani habeant odio dictos iudeos

sitque nichilominus contra constitutionem, per dictum dominum genitorem nostrum, editam in curiis generalibus Perpiniani celebratis, incipientem ordinamus etiam quod, nullus iudeus et contra dignemur super hiis, servando dictam constitutionem debitum adhibere remedium assignando eisdem iudeis certum et separatum locum in quo suas habeant ad eorum usum facere, stindere et tenere carnes et non cum christianis. Non obstantibus pactis seu convencionibus inter dictos consules nomine universitatis dicte ville, ex parte una, et dictos iudeos super dictis carnibus faciendis, ex altera, quibus nuncii dictorum consulum nomine et pro utilitate rey publice dicte ville expresse in posse nostro renunciaret. Nos igitur dicta supplicacione ut racioni consona benigne admissa volentesque, dictam constitutionem inconcuse, servare et indemnitati rey publice dicte ville prout convenit providere vobis, dicimus et expresse ac de certa sciencia mandamus quatenus super predictas dictam constitutionem omnino servari faciendo provideatis taliter in predictis quod, dicti iudei, carnes habere possint in loco debito et honesto prope callum et habitaciones eorum vocatis ad hec stium in quo loco erit eorum carniceria, senioribus seu maioribus iudeorum predictorum, taliter in hiis vos habentes quod de hiis a modo dictos consules non videamus querelantes alia imputaretur et merito culpe nostre.

Datis Barchinone, decima die ffebroarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo secundo. Iacobus, cancellarius.

86

1372, maig, 25. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que el veguer pugui destrènyer aquelles persones que venen vi, carn i altres coses per poder assumir els deutes de censals i violaris.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 44v-45v.

Provesió del rey en Pere que'l veguer haia a destrènyer encontinent com ^[f. 45r] serà request tom hom qui dege a les ajudes e imposicions

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostri vicario et baiulo ville Podiiceritani, qui nunc est vel pro tempore fuerit, vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani fuit nobis, humiliter supplicatum, ut cum ipsi vendiderint et vendant interdum adiutas seu impciones in dicta villa, tam super vino, carnibus quam aliis rebus, pro exolvendo censualia et violaria illis personis quibus ea vendiderunt et vendunt pro solvendis certis peccunie quantitatus quas eis solvere pertinuit in donis nobis, tempore preterito per generale Cathalonie collatis, quam pro aliis oneribus dicte ville supportandis et sepe contingat quod, aliqui habitatores ipsius ville, contradicunt in debite et iniuste solvere dictas aduitas seu impciones illis personis que, ipsas impciones, emerunt et emunt et vos, ipsos habitatores, ad hoc compellere non curetis ob favorem quem erga eos geritis prout fertur hocque cedat in magnum preiudicium atque dampnum rey publice dicte ville dignaremur eis super hiis de opportuno remedio providere. Nos igitur eorum supplicacione benigne admissa vobis, dicimus et mandamus quatenus favoribus ex parte vestri et maliciis quibuscumque cessantibus et difugiis ex parte quorumvis compellatis quoscumque quos in predictis inveneritis obligatos ad solvendum dictas impciones seu aduitas emptoribus ipsarum impcionum seu aduitarum proue in similibus est fieri assuetum si iram et indignacionem nostram capitis evitare quod, si contra predicta, facere renueritis in nostri mandati villipendum et contemptum. Mandamus locumtenenti gubernatoris in Rossillione et ^[f. 45v] Ceritania quod vos taliter puniat quod vestri punicio cedat ceteris in exemplum.

Datis Barchinone, vicesima quinta die madii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo secundo. Bertrandus de Valle.

87

1372, agost, 16. Barcelona

Pere III el Cerimoniós a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que el cònsols puguin vendre els censals que fan a la vila de Berga, 155 lliures, a Guillem Llobet, jurisperit de Berga, ja difunt, 95 lliures a Bartomeu Dollers i 75 lliures a Jaume Duran.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 45v-46r.

Provesió del rey en Pere com los cònsols poden vendre los censsals que fa la villa a Berga

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ad humilem supplicacionem nobis factam, pro parte vestri consulum et proborum hominum ville Podiiceritani, qui pro utilitate comodo universitatis dicte ville illas centum quinquaginta quinque libras Barchinone quas Guillermo Luppeti, quondam iurisperito ville Berge et nunc eius heredi, et nonaginta quinque libras dicte monete quas Bartholomeo Dollers, eiusdem ville, et septuaginta quinque libras eiusdem monete quas Jacobo Duran, ipsius ville Berge, de censuali mortuo faciatis annuatim redimere intenditis eo que, extra villam et vicariam Ceritanie et Podiiceritani, exsolvere habetis et eas revendere consingularibus vestris, vel aliis, degentibus extra infra vicariam et terram Ceritanie. Tenore presentes utilitati ipsius ville sicut tenemur in quantum possumus locum dare cupientes vobis, dictis consulibus et probis hominibus, gracie concedimus et plenariam licenciam impertumur quod, pro dictis censualibus mortuis, a personis predictis redimendis. Non obstantibus practica sancione hiis contraria possitis et libere ac impune valeatis per vos, vel vestrum sindicum et procuratorem, totidem censualia mortua et similia in annualibus et preciiis, vendere legitime prout convenit illi vel illis ex dictis tamen consingularibus ^[f. 46r] vestris seu habitatoribus infra terram Ceritanie quibus vobis videbitur et [bene] visum fuerit expedire precium, autem sive precia inde habendum vel habenda, in luicionem predictorum censualium et non in alios usus convertere, teneamini et etiam habeatis iniungentes per hanc eandem universis et singulis notariis et scriptoribus ut cum inde fuerunt requisiti instrumenta, confessiones et alias scripturas contractibus dictarum vendicionum per vos ut predicatur de dictis censualibus fiendarum necessarias seu opportunas recipiant, conficiant et faciant satisfacto eis in eorum iusto salario et labore; mandantes insuper gerenti vices gubernatoris generalis necnon omnibus et singulis aliis officialibus nostris vel eorum locatenentibus quatenus licenciam et concessionem nostram, huiusmodi teneant firmiter et observent tenerique et observari faciant ab omnibus inconcusse et non contraveniant seu aliquem contravenire permittant aliqua racione. In cuius rey testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo secreto munitam.

Datis Barchinone, sexta decima die augusti, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo secundo. Visa Roma.

88

1372, setembre, 28. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del síndic de la universitat de Puigcerdà, mana que el veguer, a petició dels cònsols, forci tothom a contribuir a les càrregues i als tributs de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 46r-46v.

Provesió del rey en Pere que·l veguer en continent com serà regist per los cònsols dege forçar tot hom qui dege a les ayudes e imposicions

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nobili et dilecto ac fidelibus nostris gerentibus gubernatoris Rossillionis et Ceritanie, vicario Podiiceritani et ^[f. 46v] Ceritanie, ceterisque officialibus nostris et eorum locatenentibus presentibus et futuris ad quos presentes pervenerunt, salutem et dileccionem. Per syndicum universitatis ville Podiiceritani fuit nobis, in curiis generalibus Cathalonie quas Barchinone celebramus, expositum reverenter quod, aliqui officiales et scriptores curie ville ipsius et diversi alii, debent plures quantitates peccunie pro auditis vini et pluribus aliis impositionibus que inter habitatores dicte ville fuint et levantur quodque, vos seu aliqui ex vobis, cum inde estis requisiti per consules dicte ville seu collectores dictarum, aduitarum et impositionum aliquam inde reddere iusticiam, non curatis in dicte universitatis que ex eo quod provenit ex ipsis adiutis et impositionibus habent solvere plura onera ad que tenentur et ob premissa ipse impositiones ad adiute venduntur multo minori precio quam venderentur si omnis communiter in eis contribuirerent, ut est iustum maximum preiudicium atque dampnum. Quare supplicato nobis, humiliter super hiis debite providee, vobis et unicuique vestrum, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse ac sub ire et indignacionis nostre incurssu quatenus cum, inde requisiti fueritis, compellatis iure remediis omnes et singulos qui debeant aliquid dictis aduitis et impositionibus ad solvendum illud confestim dicte ville, aut illis qui ad colligendum et levandum ipsas impositiones et adiutas fuerunt deputati et hoc omni mora et excepcione ultroiectis penitus et semotis.

Datis Barchinone, vicesima octava die septembris, anno a natiuitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo secundo. Visa Roma.

89

1373, març, 10. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del cònsols de la universitat de Puigcerdà, mana que el veguer i el jutge forcin els escrivans i altres oficials a contribuir als càrrecs i tributs de la vila, sota pena de cent morabatins d'or.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 46v-47v.

Provesió del rey en Pere que'l veguer e el jutge haien a destrènyer e forçar ^[f. 47r] scrivans e totes altres persones qui degen a imposicions e ayudes

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario et baiulo ac iudici ordinario ville Podiiceritani presentibus et futuris vel eorum locatenentibus, salutem et gratiam. In humili supplicacione, pro parte consulum et universitatis ville Podiiceritani, nobis reverenter oblata vidimus contineri quod, plures singulares dicte universitatis, tam scriptores curiarum dicte ville quam alii, debent et tenentur eidem universitati in nonnullis peccunie quantitativibus, tam racione impositionum vini quam aliarum, quas licet pluries pecierint, habere nequeunt ymmo illas solvere contradicunt indebite et quod est peius propter eorum potenciam sagiones nolunt eos pignorare nec invenitur qui execucionem faciat in bonis eorum racione predicta quod, in magnum dampnum, dicte universitatis cernitur redundare. Quocirca supplicato nobis super hiis debite provideri, vobis dicimus et mandamus expresse et de certa sciencia ac sub pena centum morabetinorum auri a bonis vestris si contrafeceritis habendorum et nostro erario applicandorum quatenus ad instanciam, dictorum consulum seu emptorum dictarum impositionum, qui nunc sunt vel erunt pro tempore, in bonis illorum qui aliquid eidem universitati seu dictis emptoribus impositionum racione ipsarum impositionum debent seu tenentur, ac in futurum tenebuntur seu constiterit, eos teneri execucionem rigidam prout in factis similium impositionum assuetum est et debet fieri faciatis. Et super hoc excepciones aut dillaciones seu stusaciones nullatenus

admittatis alias si culpa, vel desidia vestri seu alicuius vestrum, ipsa retardaretur executio ultra dictam penam quam a bonis vestris exigi faceremus vos de inobedien^[f. 47v]cia punitemus.

Datis Barchinone, decima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo tercio. Visa Roma.

90

1373, març, 14. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del cònsols de la universitat de Puigcerdà, mana que els cònsols i el mostassaf puguin actuar contra aquells que no van donar la cinquena part dels moltons tal com era costum i ús de pagar entre la Pasqua i la festa de Sant Joan.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 47v-48r.

Provesió del rey en Pere com lo veguer haia a requesta dels cònsols o del almusfeçast procehir contra aquells qui denegaren de donar los quintos dels moltons¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario et baiulo ac iudici ordinario ville Podiiceritani vel ipsorum locatenentibus presentibus et futuris, salutem et gratiam. Pro parte consulum et universitatis dicte ville fuit nobis expositum reverenter quod, quamquam ab antiquis citra temporibus usitatus fuerit, in ipsa villa, quod quando in ea est penuria carniū, consules et mostaçaffus eiusdem ville recipiunt quintam partem arietim sive mutonum quos, cabanerii, mercatores et nudrigerii, illius terre tenent et depasci faciunt in terminis dicte ville, et illos macello seu carneria faciunt inactari et illi quorum sint recepiunt precia inde habita et hoc fuerit usitatum maxime a tempore Pasche Resurreccionis Domini usque ad festum beati Johannis Babbiste, quo tempore solet esse in dicta villa carniū penuria. Attamen a paucis citra temporibus dicti cabanerii, mercatores et nodrigerii volentes evadere ne dictam quintam partem arietum habeant tradere, dictis consulibus et mostaçaffo, eo, videlicet tempore, quo ipsa debem esse in dicta villa ^[f. 48r] carniū penuria trahunt et extrahi faciunt eorum bestiarum a dictis terminis et ea depasci et duci faciunt aliunde et cessante, dicta carniū penuria, ipsa redduti faciunt ad terminos supradictos quod in magnum dampnum dicte universitatis asserunt

reddundare. Quo circa a nobis iusticie remedio implorato, vobis dicimus et mandamus expresse et de certa sciencia quatenus ad requisicionem consulum et mostaçafi eiusdem ville tempore quo penuria carnum fuerit in ipso loco quintam partem dictorum arietum sive mutonum illorum, videlicet quos, infra terminos dicte ville Podiiceritani invenire poteritis tradi, dictis consulibus et mostaçafu, modum quo antiquitus assuetum fuerat tempore penurie carnum faciatis sic tamen quod de preciis ipsorum arietum illis quorum fuerint prout vendentur in macello eiusdem ville integre satisfaciat.

Datis Barchinone, quarta decima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo tercio. Visa Roma.

1. *Dibuixada una mà al marge esquerre.*

91

1374, setembre, 28. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del cònsols i prohoms de la universitat de Puigcerdà, mana que el veguer no doni llicència de treta de blat sense l'acord dels cònsols.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 48r-48v.

Provesió del rey en Pere que'l veguer no pugua dar licència de traure blat sens los cònsols

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nobili et dilecto consilliaro nostro Petro Galcerandi de Pinosio, capitaneo Ceritanie necnon vicario Ceritanie et baiulo Podiiceritani vel eorum locatenentibus, salutem et dileccionem. Pro parte consulum et proborum hominum villa ^[f. 48v] Podiiceritani fuit nobis, humiliter supplicatum, ut cum dicta villa sit in frontaria constituta et ob hoc sit valde necessarium quod villa ipsa bladorum et victualium habundanti copia sit fornita inde blada extrahendi nulli licenciam concedamus. Nos igitur, humili supplicacione benigne admissa, vobis dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse quatenus vigire quarumvis licenciarum per nos concessarum vel concedendarum, cuius persone cuiuscumque, fuerit condiccionis a dicta villa nequaquam extrahi aliquas bladorum quantitates, faciatis nec etiam permittatis nisi de dictorum consulum voluntate hocque nullatenus immunetis.

Datis Barchinone, vicesima octava die septembris, anno a natiuitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quarto. Decanus Urgelli.

92

1374, octubre, 20. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del cònsols i prohoms de la universitat de Puigcerdà, mana que els cònsols, sota pena de 50 morabatins d'or, puguin retenir els blats que hagin estat comprats per forans i mercaders.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 48v-49r.

Provesió del rey en Pere que los cònsols se poden retenir los blats comprats per hòmens stranys e mercades¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, universis et singulis mercatoribus et aliis quibuslibet qui in partibus comittatus Ceritanie queuis blada emerint atque emant ad quos presentes pervenerint, salutem et gratiam. Sicut, pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani, fuit intellegi nobis datum qui causa emendi blada accessistis ad dictas partes emistis atque emitis, tot et tanta de bladis, que inibi potuistis ac potestis invenire illaque [nitimini] extrahere seu extrahi facere a partibus supradictis quod nisi per nos de subscripto provideretur remedio ipse partes et habitatores earum possent devenire ad talem inopiam grani seu ^[f. 49r] bladi quod inde sequerentur destructione et perdicione dicte terre, ville et aliorum locorum dicti comittatus et habitancium in eisdem, qui nullum ab aliis partibus expectant habere succursum grani isto presertim tempore quo guerra in illis partibus penuriaque in omnibus terris nostris grani existit. Quocirca ad humilem supplicacionem predictorum, vobis et cuilibet vestrum, dicimus et mandamus firmiter et expresse ac sub pena quingentorum morabetinorum auri, nostro erario applicandorum, quatenus illa blada que emeritis et emetis pro precio quod, vobis decostiterint ea quilibet vestrum, tradere ac deliberare habeatis consulibus et probis hominibus ante dictis et si forte quod, non credimus hoc facere distuleritis aut renueritis quoquomodo per hanc eandem, concedimus et planam conferimus potestatem, ipsis consulibus et probis hominibus, quod ipsus solventibus, vobis, dictum precium

possint dicta blada que² emeritis ad manus suas accipere et inde licite retinere ad opus provisionis, dicte ville et aliorum locorum dicti comittatus, prout decet et valde necessarium existit ipsi vero consules granum ipsum singularibus personis et indigentibus illomet precio quo ipsum a vobis habuerint revendere teneantur; mandantes nichilominus per eandem vicario et baiulo ville iam dicte et locatentibus eorundem quod si opus fuerit et inde super hiis fuerint requisiti vos et quemlibet vestrum ad complendum et faciendum predicta compellant fortiter et districte omnibus illis penis, viis et modis quibus eis fuerit bene usum.

Datis Barchinone, sub nostro sigillo secreto vicesima die octobris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quarto. Rex Petrus.

1. Que consules possint atrapere quecum que blada [empta] per quos vis eximeos per illo [...] illa emerint *escrit per una altra mà al marge esquerre*. Bladi, *al marge inferior com a reclam*. 2. Ab lo preu [...] del foraster, mercader o comprador, poden los cònsols retenir lo blat comprat, *al marge dret*.

93

1374, desembre, 11. Cervera¹

El rei Pere III el Cerimoniós concedeix als cònsols, prohoms i universitat de la vila de Puigcerdà, el privilegi de la veda de l'extracció de blats de la terra de Cerdanya.

[O] ACCE, perg. 235.

A Còpia de 1382: Barcelona, BC, mns. 779, Llibre de privilegis de Puigcerdà, ff. 102r-105r.

B Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 49v-50r.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 1.246, Sigilli Secreti, 114, f. 25r.

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, intuitu servitorum laude dignorum per vos fideles nostros consules et probus homines ville Podiiceritani velut honores nostri diadematis constantes et fervidos zelatores impensorum nobis nunc contra infantem Maioricarum et eius complices, qui manu armata terras nostras intrarunt et dampna immensa et plurima villis et locis terre nostre et signanter ville predictae Podiiceritani ac eius incolis plurimum intulerunt. Necnon in compensacionem innumerabilium expensarum et dampnorum per vos dictos consules propterea pro nostri servicio factarum et sustentarum. Tenore presentis concedi-

mus sive remittimus graciose et perpetuo vobis, dictis consulibus et probis hominibus ville predictae et toti universitati ville ipsius ac eius singularibus, presentibus et futuris, quod a modo nullus habitator terre Ceritanie tenatur solvere aliquid pro iure mensurati quorumvis bladorum cuiusvis generis vel speciei existant qui vendentur de cetero intus villam Podiiceritani supradictam; mandantes per eandem inclito et magnifico infanti Johanni, primogeniti et locumtenenti nostro, gubernatoris, vicariis, baiulis ceterisque officialibus nostris et eorum locatentibus, presentibus et futuris, quatenus gratiam et concessionem nostram huius modi quam deliberare facimus firmam habeant et teneant et observent tenerique faciant et inviolabiliter observari et non contraveniant seu aliquem contravenire permittant aliqua recione. Retinemus tamen nobis expresse quod, si iura dicti mensuratici, ascendunt ultra valorem quindecim librarum Barchinone annualium et totum id ad quod ascendent ultra ipsas quindecim libras nobis expresse retinemus. In cuius rey testimonium presentem fieri et sigillo nostro secreto iussimus comuniri.

Datis Cervarie, undecima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo ^[f. 50r] septuagesimo quarto. Decanus Urgelli. Rex Petrus.

1. *Sense rúbrica.*

94

1374, desembre, 11. Cervera

El rei Pere III el Cerimoniós mana que el veguer no pot fer albarans ni treure blat de la terra de Cerdanya sense llicència dels cònsols, prohoms i universitat de la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 50r-50v.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 1.246, Sigilli Secreti, 114, f. 25v.

Provisió del rey en Pere que lo veguer no puscha fer albarans de traure blat de la terra de Cerdanya ni dar llicència sens los cònsols

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, quia pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani fuit nobis, humiliter supplicatum, ut cum sepius contingat quod, vicarii et iudices Podiiceritani et Ceritanie, faciunt albarana et dant licenciam pluribus et diversis personis de trahendo blada a dicta

terra Ceritanie absque consensu et voluntate ipsorum consulum et contra inhibitionem factam, per eosdem consules, super non extrahendo dicta blada a terra ipsa in ipsorum consulum et etiam tocius terre Ceritanie dampnum non modicum et iacturam dignaremur eis super hiis tam graciose quam debite providere. Nos igitur, dicta supplicacione admissa benigne, volumus et statuimus ac etiam huius serie providemus quod de cetero nulli vicarii aut iudices terre Ceritanie vel eorum locatenentes, presentes ac futuri, faciant aut facere possint albarana aliqua vel dare licenciam alicui seu aliquibus personis de extrahendo blada aliqua extra dictam terram Ceritanie contra inhibitionem factam seu faciendam per consules dicte ville Podiiceritani, presentes vel futuros, absque consensu et voluntate ipsorum consulum qui tunc essent. Quinymo si tales licencie concederentur per ipsos vicarios et iudices aut aliquos ex eis, volumus illas nullas esse et haberi penitus [patrono] factis nisi de consensu et voluntate ipsorum con^[ff. 50v]sulum fierent, ut prefertur, set consules ville predicte qui tunc essent faciant et facere habeant dicta albarana et etiam licenciis ipsis omnino consentire, tollentes ad cautelam ipsis vicariis et iudicibus presentibus et futuris omnimodam potestatem contrarium faciendi; mandantes cum eadem inclito et magnifico infanti Johanni, primogenito et locumtenenti nostro, gubernatoris ceterisque officialibus nostris et eorum locatenentibus, presentibus et futuris, quatenus statutum et provisionem nostram. Huiusmodi rata et firma semper habeant, teneant et observent tenerique et observari faciant per quoscumque et non contraveniant seu aliquem contravenire permittant aliqua racione. In cuius rey testimonium presentem fieri et sigillo nostro iussimus comuniri.

Datis Cervarie, undecima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quarto. Decanus Urgelli. Rex Petrus.

1374, desembre, 11. Cervera

El rei Pere III el Cerimoniós mana que els cònsols i prohoms, juntament amb el veguer, poden fer inventari de tots els blats de la terra de la vegueria de Cerdanya i Baridà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 50v-51r.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 1.246, Sigilli Secreti, 114, ff. 24r-24v; 26r.

Provesió del rey en Pere per què los cònsols ab lo veguer poden fer inventari dels blats de la terra e vegueria de Cerdanya¹

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ad humilem supplicacionem, pro parte vestri consulum et proborum hominum ville Podiiceritani, inde nobis factam, concedimus et licenciam ac facultatem plenariam inpertimur vobis, dictis consulibus et probis hominibus ville iam dicte, presentibus et futuris, quod, vos una cum vicario nostro Ceritanie, qui nunc est aut fuerit pro tempore, cum scriptore curie vicarii ipsius, possitis facere inventarium de omnibus bladis que sint in vicaria Ceritanie et subvicaria Baridani et hoc pro faciendo provisionem necessariam ^[f. 51r] de ipsis bladis universis incolis terre Ceritanie usque ad tempus messium, primo veniencium, et quod, nos seu quivis alii, inde potestatem habentes non possimus neque possint facere albarana trete seu concedere licenciam alicui de extrahendo blada a dicta terra donec dictum inventarium fuerit factum et casu quo ipsa albarana fierent seu licencia predicta concederetur aliquibus personis durante tempore quo dictum conficietur inventarium vel antequam illud feceritis, volumus nulla esse ac vos illa teneamini minime observare; mandantes per eandem inclito et magnifico infanti Iohanni, primogenito et locumtenenti nostro, gubernatoris ceterisque officialibus nostris et eorum locatenentibus, presentibus et futuris, quatenus concessionem nostram huiusmodi ratam et firmam habeant, teneant et observent et non contraveniant seu aliquem contravenire permittant aliqua racione. In cuius rey testimonium presentem fieri et sigillo nostro secreto iussimus comuniri.

Datis Cervarie, undecima die decembris, a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quarto. Decanus Urgelli. Rex Petrus.

1. Provesió com los cònsols ab lo veguer poden pendre inventari dels blats de la vila e terra e fer inhibició per non [abstraure] bladam, *al marge esquerre*.

1374, desembre, 13. Cervera

Pere III el Cerimoniós autoritza prendre blat cada any del graner del rei als cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 51r-51v.

R ACA, Registre de Cancelleria, núm. 1.246, Sigilli Secreti, 114, f. 28r-28v.

Provesió del rey en Pere com la villa de Puigcerdà se pot pendre lo graner del rey

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, tenore presentis concedimus et licenciam plenariam impertimur vobis fidelibus nostris, consulibus et probis hominibus ville Podiiceritani, presentibus et futuris, quod possitis et nobis liceat apprehendere et accipere propria vestra auctoritate quandam domum nostram vocatam lo graner del rey que est intus ^[f. 51v] dictam villam in qua repponi et recondi ac congregari faciatis, quolibet anno, frumentum et alia quevis bladi ipsius ville prout vobis videbitur faciendum sic quod, vos et vestri successores, teneatis et teneant dictam domum in conducto eainque possideatis pro nobis et nomine precario nostro pro reconduendo et congregando in eadem predicta frumentum et alia blada ut superius continetur; mandantes per eandem inclito et magnifico infanti Johanni, primogenito et locumtenenti nostro, gubernatoribus, vicariis, baiulis, procuratoribus regiis ceterisque officialibus nostris et eorum locatentibus, presentibus et futuris, ad quos presentes pervenerint quatenus concessionem et licenciam nostras huiusmodi firmas habeant, teneant et observent tenerique faciant et ab omnibus inviolabiliter observari et non contraveniant seu aliquem contravenire permittant aliqua racione. In cuius rey testimonium presentem fieri et sigillo nostro secreto iussimus comuniri.

Datis Cervarie, tercia decima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quarto. Decanus Urgelli. Rex Petrus.

97

1375, febrer, 22. Lleida

Pere III el Cerimoniós mana que els escrivans de la vila de Puigcerdà puguin pendre dels albarans del blat dos diners per muig, segons un privilegi de l'11 de desembre de 1374.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 51v-52r.

Provesió del rey en Pere que ls scrivans pusquen pendre dels albarans del blat dos diners per muynq

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris consulibus et probis hominibus ville Podiiceritani, qui nunc sunt vel pro tempore fuerunt, salutem et gratiam. Quamquam in privilegio per nos noviter concessio, vobis et universitati dicte ville, super bladorum inhi^[f. 52r]bicionibus per nos de cetero fiendis in villa, vicaria et terra Ceritanie quod privilegium datum et actum fuit in villa Cervarie, undecima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quarto, inter cetera contineatur quod de licenciis de inde per vos concedendis cuicumque sive quibuscumque personis extrahendi frumentum, ordeum et alia blada et farinam a villa, vicaria et terra suppradictis, faciatis fieri per certas personas ad hec per vos deputandas albarana sigillo officii consulatus ipsius ville sigillata. Tamen quia exquo in dicto privilegio nullum eis limittatur salarium forte possent abuti commissione ipsis per vos de predictis fienda, videlicet, in petendo inde et extorquendo excessium salarium ab illis personis qui a vobis dictas licencias obtinerent. Sic ordinandum, ducimus et etiam providendum quod scriptores dictorum albaranorum pro ipsis albaranis scribendis et sigillandis si licencia eis concessa fuerit unius modii vel minoris quantitatis ultra duos denarios Barchinone pro albarano recipere non presumant et si maioris fuerint quantitatis duos denarios dicte monete, pro quolibet modio, per eos dumtatxat recipi. Volumus et iubemus nam antequam dictum privilegium vobis concessum illud idem salarium scriptoribus ut vere percepimus ad hec deputatis constitutum fuerat et tatxatum. Quapropter volumus vobisque dicimus et mandamus quatenus ordinationem et provisionem nostram huiusmodi teneatis firmiter et observetis et per dictos scriptores teneri et observari faciatis ad unguem et non contraveniatis aut aliquos contravenire permittatis aliqua racione.

Datis Illerde, vicesima seccunda die ffebroarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quinto. Decanus Urgelli. Rex Petrus.

1375, juny, 30. Lleida

Pere III el Cerimoniós mana als cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà que no paguin el salari al capità reial quan aquest romanguí a Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 52v.

Provesió del rey en Pere que la villa no sie tenguda pagar salari a capità que-l senyor rey trameta a la villa de Puigcerdà¹

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, quia vos fideles nostri consules et probi homines ville Podiiceritani dubitatis ne salarium capitanei per nos mittendi appud dictam villam propter societates gencium extraneorum que terras nostras cominantur invadere sicut, anno proxime preterito, contigit vos exsolvere habeatis quamvis idem capitaneus sit in solido seu stipendio nostri seu Cathalonie generalis quod esset prejudicium et maximum nocumentum, et propterea, nobis humiliter supplicastis ut super hoc dignaremur de congruo remedio providere, ideo vestra huiusmodi supplicacione, admissa benigne, placet nobis et volumus quod capitaneo quem mitemus appud dictam villam ad solidum seu stipendium nostri seu generalis Cathalonie nullum sallarium teneamini exsolvere sive dare nec ipse capitaneus vos ad id compellere valeat ullomodo.

Datis Illerde, sub nostro sigillo secreto, tricesima secunda die ffebroarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quinto. Bernardus de Valle.

1. Que a capità enviat a esta vila nos do salari. Nota a bene, *al marge esquerre*.

99

1375, setembre, 17. Barcelona

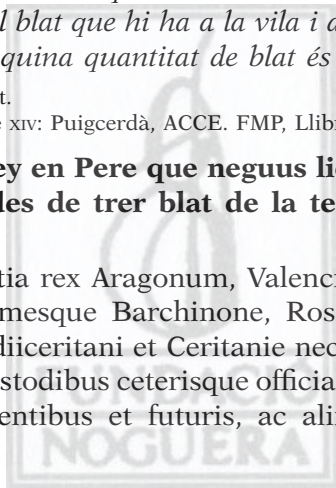
Pere III el Cerimoniós ordena que la universitat de la vila de Puigcerdà faci inventari del blat que hi ha a la vila i altres llocs de la Cerdanya per valorar quina quantitat de blat és susceptible d'extreure.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 52v-53v.

Provesió del rey en Pere que neguus licències que-l senyor rey haya dona^[f. 53r] des de trer blat de la terra de Cerdanya no haïen loch

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus vicario Podiiceritani et Ceritanie necnon baiulo Podiiceritani, capitaneis ac custodibus ceterisque officialibus nostris et eorum locatenentibus, presentibus et futuris, ac aliis ad quos presentes

pervenerint et pertineant infrascriptam, salutem et gratiam. Licet non nulli habitatores ville Podiiceritani et terre Ceritanie diverssas a nobis obtinuerint licencias extrahendi blada a dictis villa Podiiceritani et terra Ceritanie, ipsaque portandi quocumque voluerint non obstante inhihicione incontrarium per vos facta quia tamen non fuit nec est nostra intencio sicut esse non debuit neque debet ipsas licencias concessisse in dampnum et preiudicium dicte ville et eius habitatorum ac aliorum locorum terre Ceritanie. Cum si illi qui dictas licencias obtinuerint a dictis villa et terra extraherent dicta blada possent villa ipsa et alia loca Ceritanie defectu victualium et magnum detrimentum suscipere et periculum formidare, propterea premissis solícite attendentes ac dictis dampnis et periculis volentes pro viribus obviare et que publica utilitatis preferenda est private. Ad supplicacione humilem, pro parte consulum et proborum hominum dicte ville, inde nobis factam, volumus et huiusmodi serie provide-mus vobisque et vestrum singulis dicimus et mandamus quatenus donec dicti consules et probi homines seu alii eorum nomine fecerint inventarium seu manifestum de bladis [sistentibus] in dictis villa Podiiceritani et aliis [f. 53v] locis terre Ceritanie et eisdem constiterit que et quanta blada erunt necessaria pro fornimento et provisione dicte ville et aliorum locorum terre Ceritanie, aliqua blada vigore dictarum licenciarum nostrarum a dictis villa et terra extrahi per aliquos nullatenus permittatis ubi vero nobis et ipsis consulibus et probis hominibus constiterit blada illorum qui dictas licencias a nobis habent non fore necessaria dictis fornimento et provisioni, placet nobis et volumus quod hoc casu dictas licencias eisdem in-violabiliter observetis iuxta ipsarum series et tenores.

Datis Barchinone, decima septima die septembris, anno a nati-vitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quinto. Decanus Urgelli.

100

1375, setembre, 17. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de Pere Perpinyà, nunci dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que els cònsols puguin prendre tots els blats que siguin confiscats per la cort i pel preu que valien abans de ser confiscats.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 53v-54r.

Provesió del rey en Pere que-ls cònsols se pusquen pendre tots blats qui sien confiscats a la cort al apreu que valran

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ad humilem supplicacionem per fifelem nostrum Petrum Perpeniani, nuncium per nos fideles nostros consules et probos homines ville Podiiceritani, ad nos missum super infrascriptis nobis factam et ne ipsa villa et eius habitatores deffectu grani possint incurere periculum aliquale. Tenore presentis concedimus vobis, dictis consulibus et probis hominibus, qui nunc estis et qui pro tempore fuerint, quod quandocumque et quocienscumque contingat custodes sive ^[f. 54r] guardes qui per consules dicte ville constituuntur seu ordinantur super bladis a terra Ceritanie non extrahendis recipere et occupare ad manus suas aliqua blada, tanquam nobis et nostre curie confiscata eo, quod contra ordinacionem et inhibicionem per nos factam ipsa blada per aliquos extraherentur a dicta terre Ceritanie possitis et vobis liceat omnia dicta blada per custodes sive guardes capta et occupata nostre curie sic ut predicatur confiscata penes nos recipere et retinere ipsaque mittere et convertere in fornimento et provisione dicte ville Podiiceritani et habitancium in eadem, nobis tamen solventibus et tradentibus illis officialibus nostris quorum intersit precia dictorum bladorum prout ipsa blada in dicta villa comuniter valebunt tempore confiscacionis predictae; mandantes per eandem universis et singulis officialibus predictis nostris et eorum locatenentibus presentibus et futuris quatenus licenciam et concessionem nostram huiusmodi gratam et firmam habeant, teneant et observent tenerique faciant et observari et non contraveniant seu aliquem contravenire permittant quavis causa. In cuius rey testimonium hanc vobis fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Datis Barchinone, decima septima die septembris, anno a natiuitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quinto. Decanus Urgelli.

1375, setembre, 17. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de Pere Perpinyà, nunci dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que els homes de Puigcerdà que tinguin blat fora de la vila el puguin portar a Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 54r-54v.

Provesió del rey en Pere que·ls hòmens de la villa qui han blats de fora los hagen a metre dins la villa¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro vicario Podiiceritani et Ceritanie vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Constitutus in vestra presencia fidelis noster Petrus Perpiniani, nuncius per consules et probos homines ville Podiiceritani, ad nos nullus humiliter exposint coram nobis quod, [f. 54v] non nulli habitatores dicte ville habentes redditus et possessiones extra villam Podiiceritani blada que habent ex dictis redivibus et possessionibus, recusant mittere et portare ad dictam villam ad finem quod cicius et facilius a terra Ceritanie possint ipsa blada extrahere et alibi transportare indeque habeant precia excessiva quod redundat in magnum dampnum et periculum dicte ville et habitacium in eadem. Quare supplicato nobis humiliter super hiis de congruo remedio provideri vobis, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse quatenus compellatis et distringatis, per impositiones penarum et exacciones earum et alia, prout vobis videbitur faciendum omnes habitatores dicte ville Podiiceritani habentes blada extra dictam villam ad mittendum et recolligendi confestum ipsa blada in villam iam dictam hocque non mutetis seu differatis aliqua racione cum vos ob hoc ut dicta villa melius victualibus provideatur et ne ipsa blada que in locis indefenssabilibus pronunc existunt possint si casus accideret quod abessit per gentes extraneas occupari et devastari sic de certa sciencia duxerimus providendum.

Datis Barchinone, decima septima die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quinto. Decanus Urgelli.

1. Recullir de blat [que lo] perill hi ha en temps de necessitat de aportar-se'l de nits o de dies amb mà [forta], *al marge dret*.

1375, setembre, 17. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que els cònsols puguin prendre sagrament a les persones que trauran blat de la Cerdanya tot jurant que serà per a provisió de les seves famílies.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 54v-55r.

Provesió del rey en Pere que·ls cònsols pusquen pendre segrement de totes persones qui trauran blat de la terra agon volen o agon no

Nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ut fraudibus que¹ cotidie fiunt per non nullos super extrahendis bladis a terra Ceritanie melius obvietur necnon ad humilem [f. 55r] supplicacionem, pro parte vestri consulum et proborum hominum ville Podiiceritani, super hiis nobis factam sic huius serie dicimus providendum quod quando contingerit vos dictos consules et probos homines, presentes et qui pro tempore fuerint, dare seu concedere alicui seu aliquibus licenciam extrahendi bladum a terra Ceritanie illi quibus tales licencias concesseritis teneantur in posse vestro iurare quod blada que vigore dictarum licenciarum a dicta terra extrahent convertet, tantum modo in eorum et familie sue provisionem, et non in alios usus quoscumque ne sub colore dictarum licenciarum dicta blada non solum pro dicta eorum provisione verum etiam causa ipsum vendendi seu mercandi sicuti hactenus per aliquos actum extitit extuihere valeant ullo modo vosque dicti consules, presentes et futuri, dictum sacramentum a predictis licite et in pune recipere valeatis; mandantes per presentem universis et singulis officialibus nostris et eorum locatenentibus, presentibus et futuris, quatenus provisionem nostram huiusmodi gratam et firmam habeant, teneant et observent et non contraveniant quavis causa. In cuius rey testimonium hanc vobis fieri iussimus nostro sigillo munitum.

Datis Barchinone, decima septima die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quinto. Decanus Urgelli.

1. A *continuació* Cod, *anul·lat*.

1375, octubre, 10. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana al veguer que accepti les fermances a les persones que tingui preses si no mereixen la mort o la mutilació de membres.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 55r-55v.

Provesió del rey en Pere que-l veguer haia a donar a ferma les persones que té preses si donchs no merexen mort o mutilació de membre¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdelibus nostris vicario Ceritanie et baiulo ville Podiiceritani ac iudici ordinario Ceritanie vel eorum locatentibus, salutem ^[f. 55v] et dileccionem. Humilis supplicacione, pro parte universitatis ville Podiiceritani, nobis exhibita reverenter continebat quod, sepe contingit vos, in dicya villa crimosos capere et delinquentes qui licet ex dictis criminibus seu delictis mortem non mereantur seu membri mutillacionem. Tamen vobis propter delcetorum vexacionem vix ymmo cum magna difficultate [vultis] ipsos delatos ydonee tradere manuleute et eis manuleute traditis et causam cum procuratore fiscali ducentibus per vos sepe requiruntur et in carcerem reintroducuntur ut tedio et vexaccione affecti vobiscum componere habeant peccunia mediante in eorum maximum dampnum et non modicum nocumentum unde, supplicato nobis per sindicum dicte universitatis super hiis de iusticia provideri, vobis et unicuique vestrum, dicimus et expresse mandamus quatenus si delati de tali crimine pro quo non debeant infligi mors seu mutilacio membri, sint parati dare ydoneos fideussores vos eos teneamini ydonee tradere manulente prout criminis qualitas, exhigent et requirent et dictos delatos postquam tradideritis manulente ipsos non reintrudatis in carcerem nisi nova evenirent indicia vel probaciones prioribus graviora. Ymmo ipsi manulevati in manuleuta existentes suam ducant et finiant causam et contra iusticiam per vos non graventur.

Datis Barchinone, decima septima die septembris, anno a natiuitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quinto. Decanus Urgelli.

1. Sobre los que seran presos per lo veguer haie de trauerer a manlleuta y manleutats se puga deffensar és més important que lo de l'altre libre, *al marge dret*.

1376, febrer, 1. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels còsols i prohoms de Puigcerdà, ordena, com recull el costum de la vila, que aquells que són assenyalats com a creditors no se'ls apliqui una altra pena.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 55v-56r.

Provesió del rey en Pere que aquells qui són tapats o clavats posant penyora no sien cayguts en pena

[f. 56r] Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, fidelibus universis et singulis officialibus nostris Podiiceritani et eorum locatenentibus, presentibus et futuris, salutem et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum ville ipsius fuit nobis expositum reverenter quod, licet ex consuetudine in villa eadem inconcusse et ab antiquo servata habitantes in dicta villa et eorum quilibet, cum contingit ianuas ipsorum per curiam dicte ville ad instanciam creditorum levare possint sine incurso pene ianuas ipsas licite disclavare et clavaturam ab inde amovere positus primitus in posse alicuius ex vicinis pigneribus valentibus quantitates pro qua, dictum clavamentum factum fuerit vel ipsis facientibus, illa eam valere vos tamen interrumpentes consuetudinem predictam et homines dicte ville supplicantes usu et possessione in quibus fuerunt et sunt de predictis, a tanto tempore quod hominum memoria in contrarium non existur, quoscumque ianuas suas per modum predictum disclavantes punitis inde etiam quod forcus est vestro arbitro non obstante quod, pro distlavamento ubi fiat, non positus dictis pigneribus ut pretactum est sexaginta solidos tantum persolvi fuerit consuetum unde, supplicato nobis humiliter super hiis provideri de remedio congruenti, vobis et cuilibet vestrum, mandamus quatenus consuetudines super predictis servatas servetis tenaciter nisi aliud legitimum oppositum fuerit quod obsistat de quo si opponatur cognostatis, vocatis, evocandis et munistretis expeditum iusticie complementum.

Datis Barchinone, vicesima prima die febreuarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo sexto. Bernardus de Valle.

105

1376, novembre, 27. Barcelona

L'infant Joan, a petició dels còsols i prohoms de Puigcerdà, ordena, com ho varen fer els seus predecessors, que es respectin el pes i les mesures dels draps.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 86v-87r.

Provesió del rey en Joan que la sisa e el pes dels draps sie servada

Inffans Iohannes, servissimi domini regis, primogenitus ac in omnibus regnis et terris suis generalis locumtenens, ffidelibus nostris vivario et baiulo ville Podiiceritani et Ceritanie, iudici ordinario eiusdem ville ceterisque universis et singulis officialibus et dubditis domini regis et nostris quem seu quos presentes pervenerint et infrascripta modo aliquo pertinere noscantur et ipsorum officialium locatenentibus, presentibus et futuris, salutem et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum dicte ville fuit nobis, humiliter supplicatum, ut cum ipsi seu eorum predecessores in dicta villa vigore eiusdam privilegii universitatis ville ipsius antiquus, per predecessores nostros reges Aragonum illustres pro comuni utilitate ville iamdicte concessi diu, est ordinaverint quod, in villa eadem, non fiant seu parentur panni lane nisi in certa forma et de certo pensso ac mesura hocque factum et servatum fuerit in villa eadem a multo citra tempore, pro comuni utilitate ville iamdicte, et tocius rey publici et pro evitandis fraudibus que in opperacione dictorum pannorum fieri possent. Et nunc aliqui singulares eiusdem ville ad proprium annelantes comodum non inspecta comuni utilitate tocius rey publice iam dicte ville contra formam dicti privilegii ordinationes inde factas pro posse intendant ^[f. 87r] perturbare dignaremur eis super hiis de congruo iusticie remedio providere. Nos igitur eorum supplicacione ut rationi consona, benigne admissa, quia cupimus privilegia et libertates universitatibus villarum et locorum regalium concessas [precipimus] illa que comodum et utilitatem concernunt publicam omnivis teneri et facere observari vobis, dicimus et expresse ac de certa sciencia sub pena mille morebatinorum auri de nostro, si contrafeceritis absque spe venie applicandorum, erario. Mandamus quatenus privilegium, super hiis dicte universitati, concessum et ordinationes vigore eiusdem privilegii factas seu inde seccutas, teneatis firmiter et observetis tenerique et observari omnino faciatu iuxta earum et cuiuslibet ipsarum series et tenores quibusvis literis seu provisionibus in contrarium obtentis, quas presentibus revocamus obsistentibus nullo modo.

Datis Barchinone, die vicesima septima novembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo sexto. Iacobus, vicecancellarius.

106

1377, maig, 21. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de Ramon de Pellos, governador de Rosselló i de Cerdanya, i atenent la demanda dels cònsols i prohoms de Puigcerdà, mana que no es puguin preparar draps de fora dins la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 56v-58r.

Provesió del rey en Pere que draps stranys no se aparey-llen en la villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro vicario Podiiceritani vel eius locumtenentis, salutem et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum dicte ville fuit reverenter expositum coram nobis quod vigore cuiusdam litere a nobis obtente seriei sequentis.

Petrus, Dei gracia rex Aragonum, *etcetera*, dilecto et fidelibus nostris vicario et baiulo Podiiceritani, Ceritanie et Baridani, universisque et singulis offialibus ad quos presentes pervenerint vel eorum locatenentibus, salutem et dillectionem. Vidimus quandam consultacionis literam nobis missam per gubernatorem Rossillionis et Ceritanie cuius tenor talis est:

Molt alt e molt poderós príncep e senyor, l'altre jorn jo estant a Puigcerdà me fo donada, per part dels tinyedors e perayres de la villa e de molts altres, una supplicació ab la qual demanavem que com en Puygcerdà no s'apparellassen draps si no de cert pes és i tots draps si apparellassen fora gran profit de la villa yo·ls volgués atorgar que si apparellasen tots draps maiorment com la maior partida de la villa ho volia. E jo senyor, per cò com en los draps sta gran partida del bon stament de la villa, per çò que vees qui demanaven açò ni quants a requesta dels supplicants fiu ajustar consell generall on hac de .d. persones e yo fiu ençercar de .i. en un los vots de cascú ab scrivans e trobi que les .vi. parts volien [f. 57r] que tots draps se apparellassen en la villa. D'altres senyors poch ni ha que han botigues en Aragó e havien la roba en Castella que dien que no si adob si no roba de pes, per çò que si tota roba si adobava tantost la roba de Puigcerdà qui així és nomenada, perdria son aviament. D'altres moltes rahons si alleguen, d'una part e d'altre, les quals senyor yo tinch per scrit e les quals en cas que les vullats

senyor trametre a la vostra senyoria. Més avant senyor yo d'açom són volgut informar açí a Perpenyà ab sobreposats de perayres e he trobat que açí a Perpinyà és gran profit com sic adoba tota roba. E açò per lo aviament de la mar quant és a Puygcerdà dien que nulls ho saben ells maseys que no altres perquè senyor jasia yo trop que si tots draps se apparellaven a Puygcerdà fos gran profit del comú de la villa e de la gent menuda e seria dampnage de pochs, çò és, d'aquells qui són botiguers. Emperò nom són volgut pleuir de ordonar ne res sens que primerament non hagués consultada la vestra excellència, la qual ordon sobre.l dit fet çò que li plaura. Nostre senyor Déu senyor vos mantenga molts anys e bons ab victòria de vestres enamichs.

Script a Perpinyà, a .xi. dies d'octubre, senyor lo vostre humil servidor qui ab besament de mans e de peus se comanua en vestra gràcia e merçè. Ramon de Pellos, governador de Rosselló e de Cerdanya.

Sane que ad humilem supplicationem paratorum et textorum dicte ville propterea nobis factam omnibus diligenter inspectis nobis visum fuit utile quam plurimum fore nedum dictis textoribus et paratoribus pannorum dicte ville sed etiam rey publice universitatis ville ipsius quoscumque pannos lane, paratos et orditos extra villam eandem, parare et aptare intus ipsam villam et in nullo casu expellere ab eadem esto quod non sint illius ponderis pannorum lane qui hodie ordiuntur in villa eadem potissime cum magnum commodum et profectum eminere noscitur comunitati dicte ville et rey publice terre Ceritanie ^[f. 57v] fisco quod, aliqui singulares propter eorum singulare, commodum et profectum ad hoc repugnent et pretendant predicta redundare in eorum dampnum et detrimendum. Ideo, volentes providere circa utilitatem rey publice dicte ville que preferenda est utilitati predictorum singularium privatorum et que non licet predictis singularibus impugnare ea que a maiori parte dicte universitatis sunt approbata, vobis et cuilibet vestrum, dicimus et mandamus ex certa sciencia quatenus de cetero quoscumque pannos lane deportatos seu alia causa eos parandi et aptandi ad dictam villam dato quod, non sint ponderis ante dicti sinatis et permittatis, aptare et parare libere intus villam eandem absque metu alicuius pene. Et hoc non mutetis seu differatis aliqua racione quinyimo ne aliquis vestre iurisdictioni submissis ignoranciam pretendere valeat aliqualem predicta, voce preconis nunciare ceteris in locis dicte ville assuetis ad memoriam rey geste.

Datis Barchinone, vicesima octava die octobris, anno proxime preterito. Decanus Urgelli.

Feruntur ad dictam villam de diversis partibus et inibi parantur plures panni qui non sunt tante forme et ponderis quante esse solebant et debent panni qui parabantur in villa eadem et cum experientia rerum magra docuerit et doceat prout fertur istud vergeri in perniciem rey publicque dicte ville racionibus inter alias que secuntur. Tum quia ars seu exercicium omnium fere habitancium in dicta villa consistens in operibus lanarum et pannorum ex quibus dependet felix eius status cessat et perit propter multitudinem dictorum pannorum qui ad villam ipsam feruntur ac parantur inibi et venduntur. Tum etiam que sub colore et velamine dictorum pannorum extraneorum committuntur in pannis qui in dicta villa fuint fraudes diverse suntque proinde panni ville eiusdem suspecti et diffamati adeo quod in eorum valoribus et vendicionibus magnum susceperunt et suscipiunt detrimentum. Supplicato nobis, humiliter super hiis debite provideri vobis, di^[f. 58r]cimus et mandamus expresse quatenus si vocatis ad hec consulibus et capitibus ministrorum dicte ville et cum eis repperitis publice utilitati ville ipsius minime expedire quod panni extranei minoris forme et ponderis illis qui in ea fiunt defferantur ad ipsam et inibi parentur, prout providet litera preinserta eo casu, non permittatis ymmo prohibeatis dictos pannos extraneos in dicta villa parari seu aptari et alia faciatis teneri et servari incomutabiliter ordinationes et provisiones in dicta villa factas et per nos concessas et confirmatas super omnibus pannis in ea parandis et fiendis predicta litera quam in casu iam dicto, revocamus et pro revocata et nulla haberi volumus a nullatenus obsistente.

Datis Barchinone, vicesima prima die madii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo septimo. Luppus, cancellarius.

1377, juny, 22. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del síndic de la vila de Puigcerdà, mana que cap habitant de Puigcerdà hagi de pagar el vectigal del blat.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 58r-58v.

Provesió del rey en Pere que negú de la villa no sie tengut de pagar lo vectigal del blat

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus procuratori redditum et iurium nostrorum in comittatibus Rossillionis et Ceritanie vel eius locumtenentis et aliis collectoribus vectigalis subscripti, salutem et gratiam. In generalibus curiis quas celebramus incolis Cathalonie principatus fuit nobis per syndicum ville Podiiceritani expositum in gravamen quod, licet homines ville ipsius non consensserint capitulis et convencioni inicis et firmatis inter nos et homines forenses terre Ceritanie, quorum capitulorum et convencionis pretextu seu vigore exiguntur et levantur tres solidi pro qualibet saumata grani que a terra extrahitur suppradicta et per consequentis capitula ipsa ac dicti ^[f. 58v] vectigalis impositio non debeant eos astringere nec ligare. Vos tamen per indirectum modis exquisitis, seu alias, exhigitis et levatis dictum vectigal ab hominibus suppradictis contra eorum privilegia et usancias ac constitutionis Cathalonie generales unde, supplicato nobis humiliter super hiis debite provideri vobis, dicimus et mandamus quatenus exquo universitas dicte ville non consenssit impositioni vectigalis predicti nichil occasione predicta a dictis hominibus exhigatis nec alia indirecte modis exquisicis gravetis inde eos contra constitutiones Cathalonie generales.

Datis Barchinone, vicesima secunda die iunii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo septimo. Luppus, cancellarius.

108

1377, juliol, 16. Perpinyà

Pere de Perellons, governador del comtat de Rosselló i Cerdanya, a demanda dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que es tinguin advocats i procuradors a la cort per poder defensar tothom.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 170r-171v.

Letra del governador en Pere de Perelhons que als delats de crims sien donats advocats qui hagen venia e a aquels sien dades totes lurs deffensions

Raymundus de Perillionibus, miles gubernator comittatum Rossillionis et Ceritanie, veneralibi et discreto vicario et iudici ordinario Ceritanie vel locatenentibus eorundem, salutem prosperam et felicem. Sicuti, pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani, fuit nobis querula insinuacione monstratum vos cum contingerit aliquem seu aliquos cum fisco cuiliter vel criminaliter littigare in curia vestra renuitur. Ymmo verius denegatis licet requisiti sitis concedere veniam advocatis procuratoribus qui ipsos littigantes deffendant ut tales defectu, deffensionum et tedio affecti ipsorum, ius perdant et convicti cadant a questionibus suppradictis etiamque cum contingit aliquem seu aliquos protestari vobis aut requisiciones, appellaciones sive protestaciones facere vos, licet infra duos dies eisdem requisicionibus et protestacionibus teneamini iusta constituciones Cathalonie generalis respondere non curatis. Ymmo renuytis vestras facere resposssiones et quod peius est mandatis nostris quod instrumenta de ipsis protestacionibus, appellacionibus et requisicionibus non claudant neque confficiant quamvis lapssis ipsis duobus diebus idem facere teneantur quod nedum in ipsorum dampnum et calumpniam verum etiam in lesionem et evernacionem iurium et constitucionum generalium Cathalonie cernitur redundare. Non enim credimus vos ignorare quod iura, tam humana quam divina, expresse querunt ut cuiquam deffensiones nullatenus denegentur querunt etiam quod advocatum no habenti debem ^[f. 171r] fisci etiam ad ipsius expenssas ubi littigans cum fisco pau per sit advocatum dare. Si ergo quis querit et petit advocatum et vos illum dare denegatis expresse faciatis contra ipsa iura si prohibetis notarios instrumenta claudere de dictis requisicionibus et protestacionibus expresse constituciones generales Cathalonie enervatis quod, est absurdum dictu et orrendum auditu, officiales aliquos qui positi sunt pro iusticia ministranda expresse facere contra iura et constituciones in aliquo enervare. Qua propter redarguentes vos fortiter nec inmerito de premissis si veritati subsistant vobis et utrique vestrum, dicimus et mandamus expresse et de certa sciencia quatenus cum contingerit, aliqui seu aliquos, littigare in agendo vel deffendendo et civiliter vel criminaliter coram vobis seu in curia vestra cum fisco cum et quosciens requisiti fueritis advocatis, pro prestando patrocinio et procuratoribus, pro procurando et instando pro ipsorum iusticia veniam concedatis, nam ipsam veniam non concedere nil aliud est quam deffensiones denegare, et ubi tales littigantes adeo pauperes essent eis advocatum et advocatos et procuratores ad

sumptum fisci traddatis atque detis. Nequis absque deffensionibus valeant condempnari et cum contigerit aaliquem seu aliquos vobis vel alteri vestrum requisiciones, appellaciones aut protestaciones facere tunc infra biduum eisdem respondeatis et ubi non respon-^[f. 171v]deritis notarios instrumenta conficientes de ipsis protestacionibus et requisicionibus ad claudendum et tradendum instrumenta de eisdem illis qui illa requirent nullatenus prohibeatis. Nos enim notariis qui talia conficient instrumenta precipimus et mandamus, sub pena privacionis eorum officiorum, ut illis qui ipsa requirent instrumenta tradant eadem clausa et subsignata cum responsione vel sine transactis tamen duobus diebus prout constituciones Cathalonie innuunt quibus iris mandatis factis vel fiendis per vos seu vestrum alterum in contrarium eisdem que, nos nunch pro tunch, revocamus obsitentibus nullo modo satisffacto tamen prius ipsis notariis in eorum salario condecienti.

Datis Perpiniani, decima sexta die iulii, anno a nativitate Domini trecentesimo septuagesimo septimo. Vidit Petrus Commitis.

109¹

1377, agost, 20. Barcelona

L'infant Joan a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que Mateu de Caselles, escrivà de la tresoreria, no prengui part en les causes criminals.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 87r-88r.

Infans Iohannes, serenissimi domini regis primogenitus ac in omnibus regnis et terris suis generalis locumtenens, ffidelibus nostris vicario, baiulo ac iudici ordinario ville Podiceritani et Ceritanie eorumque locatenentibus, salutem et gratiam. In gravi querella nobis humiliter exposita, pro parte consulum et proborum hominum ville, vicarie et baiulie ^[f. 87v] predictarum, vidimus contineri quid quamquam capitula celebrum Cathalonie curiarum expresse caveatur quod non possit fieri comissarius nec dari adiunctus instigator scriptor thesaurarie, vel alia quevis persona, que possit cognoscere nec se intromittere de causis criminalibus dicto domino genitori nostro aut nobis vel vices gerenti pro nobis in Cathalonia absentibus a vicaria vel baiulia aliqua civitatum, villarum vel locorum Cathalonie cum tantum cognicio et decisio ipsarum causarum in dicti domini regis

seu nostri absentia et predictorum pertineat ad ordinarios dictorum locorum. Attamen contra mentem capitulorum ipsorum ad instanciam et instigacionem Mathei de Caselles, scriptoris nostri, asserentis se inde a nobis comissionem vel potestatem habere in virtutem ipsius comissionis processistis in non nullis negociis criminalibus tangentibus non nullos ex subditis iurisdiccionibus vobis commissis et permisistis ex permititis ut, dictus Matheus, vobis instanciam firmam et continuam instigacionem fecerent super eis quod in non modicam lesionem capitulorum dictarum curiarum et universitatium ville et vicarie Podiiceritani et Ceritanie predictarum et singularium ipsarum nostitur proculdubio redundare. Cum in hiis per dictam instanciam ac instigacionem singulares ipsi plus debito fatigentur necnon contra iusticiam manifeste vexentur quare supplicato nobis eis super hiis de decenti remedio provideri vobis et utrique vestrum, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse sub pena mille florenorum auri de Aragonia a bonis illius vestrum qui contrafecerit habendorum, nostroque ^[f. 88r] erario applicandorum, quatenus ipsa capitula teneatis et observetis iuxta eorum series et tenores et contra ipsam per aliquem uti in aliquo permittatis quoniam nos. [Si que] contra capitula prelibata factum seu attemptarum fuerit harum serie revocamus et potestatem volentibus [uti in contrarium similiter abdicamus. Taliter in hiis vos habendo [per] dictos supplicantes videamus pro hiis coram nobis ulterius conquerentes.

Datis Barchinone, sub nostro sigillo secreto vicesima die augusti, anno a nativitate Domini trecentesimo septuagesimo septimo. Vidit de Ponte.

1. *Provisió sense rúbrica.*

110¹

1377, agost, 25. Barcelona

L'infant Joan, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena sota pena de mil morabatins d'or, que els crims siguin perseguits i tractats per la cort del veguer i del batlle.

[O] Original perdut.

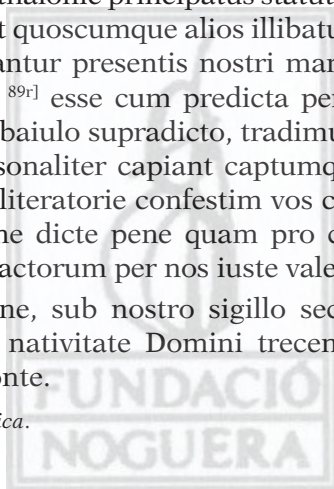
A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 88r-89r.

Infans Iohannes, serenissimi domini regis primogenitus ac in omnibus regnis et terris suis generalis locumtenens, ffideli de expensoria nostra Bernardo Amill, habitatore ville Podiiceritani, salutem

et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum ville, vicarie et baiule Podiiceritani et Ceritanie, fuit supplicacione humili exposi-
um coram nobis quod, licet vobis cum litera nostra, mandavimus
sub pena mille morabetinorum auri quod desisteritis a quacumque
instancia per vos facta vel fieri incepta de prosequendo negocia cri-
minalia dictarum vicarie et baiulie coram ^[f. 88v] officialibus eorumdem
cum esset contra capitula generalium Cathalonie curiarum litemque
ipsa vobis fuerit presentata. Attamen vos mandatum nostrum in
contemptum ducendo illud exegui minime curavistis quinymo quod
facere inceperatis diligencius continuastis et etiam continuatis in
ipsius mandati vilipendum penam non formidando incurrere suppra-
dictam allegando vos comissionem seu potestatem a nobis habere
plenissimam super eis de quo nec innerito admiramur quod tante
sitis aductus audacia quod presumatis mandata nostra interpreta-
ri. Et cum non sic nec fuerit intencionis nostre vobis comissiones
aliquas fecisse nec potestatem atribuisse que vergant in lesionem,
diminucionem vel preiudicium capitulorum curiarum predictarum,
propterea revocantes presentis serie comissiones quascumque contra
capitula curiarum predictarum per nos vobis factas vel attributas
quatenus contentis in dictis capitulis dictarum curiarum in aliquo
contrahire vel preiudicare quomodolibet videantur vobis, dicimus et
mandamus de certa sciencia et expresse sub nostre et indignacionis
nostre incurssu et penam mille florenorum auri Aragonum a bonis
vestris si contrafeceritis habendorum, et nostro erario applicandorum,
imponimus quatenus a predictis omnibus visis presentibus desistatis
et de eis a modo intromittere minime vos curetis iustum equidem
arbitrarum quod id quod per dictum dominum genitorem nostrum in
generalibus curiis Cathalonie principatus statutum est per officiales et
domesticos nostros et quoscumque alios illibatam servetur. Et si forte
quod minime oppinantur presentis nostri mandari repperiri poterit
vos contemptorem ^[f. 89r] esse cum predicta per vos fiat ut privatam
personam, vicario et baiulo supradicto, tradimus per hanc firmiter in
mandatis ut vos personaliter capiant captumque custodiant de qua
capcione certificare literatorie confestim vos curent ad hoc ut super
hiis, tam in exaccione dicte pene quam pro contemptu nostrorum
mandatorum, vobis factorum per nos iuste valeat ac debite provideri.

Datis Barchinone, sub nostro sigillo secreto vicesima quinta
die augusti, anno a nativitate Domini trecentesimo septuagesimo
septimo. Vidit de Ponte.

1. *Provisió sense rúbrica.*

111¹

1377, setembre, 10. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila, vicaria i batllia de Puigcerdà i Cerdanya, ordena que Mateu de Caselles, escrivà de la tresoreria, no prengui part en les causes criminals.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 58v-59v.

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario et baiulo et iudici ceterisque officialibus nostris Podiiceritani et Ceritanie et eorum locatenentibus, salutem et gratiam. Pro parte fidelium nostrorum consulum et proborum hominum ville, vicarie et baiulie Podiiceritani et Ceritanie est nobis, humiliter supplicatum ut cum fidelis scriptor nostri carissimi primogeniti Matheus de Casellis, non obstante litera infrascripta.

Infans Iohannes, serenissimi domini regis primogenitus ac in omnibus regnis et terris suis generalis locumtenens, ffidelibus nostris vicario, baiulo et iudici ordinario ville Podiiceritani et Ceritanie eorumque locatenentibus, salutem et gratiam. In gravi querella nobis humiliter exposita, pro parte consulum et proborum hominum ville, vicarie et baiulie predictarum. Vidimus contineri quod quamquam per capitula cele^[f. 59r]brum Cathalonie curiarum expresse caveatur quod non possit fieri comissarius nec dari adiunctus instigator scriptor thesaurarie, vel alia quevis persona, que possit cognoscere vel se intromitere de causis criminalibus, dicto domino genitori nostro aut nobis vel vices gerenti pro nobis in Cathalonia, absentibus a vicaria vel baiulia aliqua civitatum, villarum vel locorum Cathalonie cum tantum cognicio et decisio ipsarum causarum in dicti domini regis seu nostri absentia et predictorum pertineat ad ordinarios dictorum locorum. Attamen contra mentem capitulorum ipsorum ad instanciam et instigacionem Mathei de Casellis, scriptoris nostri, asserentis se inde nobis comissionem vel potestatem habere in virtute ipsius comissionis processistis in nonnullis negociis criminalibus tangentibus non nullos ex subditis iurisdiccione vobis comissis et permisistis et permittitis ut, dictus Matheus et alii, vobis instanciam firmam et continuam instigacionem fecerent super eis quod, in non modicum lesionem capitulorum dictarum curiarum et universitatum ville et vicarie Podiiceritani et Ceritanie predictarum et singularium

ipsarum, nostitur proculdubio redundare cum in hiis per dictam instanciam ac instigacionem singulares ipsi plus debito fatigentur necnon contra iusticiam manifeste vexentur. Quare supplicato nobis super hiis de concedenti remedio providere vobis et utrique vestrum, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse sub pena mille florenorum auri de Aragonia a bonis illis vestrum qui contrafecerit habendorum, nostroque erario applicandorum, quatenus ipsa capitula teneatis et observetis iuxta eorum series et tenores et contra ipsa per aliquem non permittatis quoniam nos si quid contra capitula prelibata factum seu attentatum fuerit harum serie revocamus et postestatem volentibus uti in contrarium similiter abdicamus taliter in hiis vos habendo ne dictos supplicantes videamus pro hiis coram nobis ulterius conquerentes.

Datis Barchinone, sub nostro sigillo secreto [f. 59v] vicesima die augusti, anno infrascripto. [Bernardus] de Ponte.

In virtute provisionum a curia nostri, primogeniti predicti, obtentorum vel obtinendarum coloribus exquisitis non attendita forma capitulorum curiarum predictarum illa interrumpendo satagat incolas ville et vicarie predicte indebite molestare et ex hoc expediat eisdem pro bono publico terre ipsius per nos de concedenti remedio provideri dignemur eis super hiis debitum remedium imperteriri. Quorum ergo supplicacione ut iuri et equitati consona suscepta benigne conformantes nos cum provisione dicti nostri carissimi primogeniti iuri et rationi consonante. Volumus vobisque sub pena mille morabetinorum auri, dicimus et mandamus quatenus provisionem superius insertam per dictum Matheum et quoscumque alios contra hec nunc in posterum facientos iuxta ipsius serie observari in omnibus et per omnia faciatis et contra capitulorum curiarum formam generalium que iuravimus observare, servando nostrum huiusmodi proprium iuramentum sicut nos ipsum omnino servare volumus et cupimus ipsos nullatenus permittatis contravenire seu ea interrumpere per viam directam vel indirectam aut modos alios exquisitos quinymo ad observacionem capitulorum antedictorum et preinserte litere ac nostre presentis ipsos, tam per capcionem personarum quam bonorum distraccionem, quam alia iuris remedia que vobis eminerint promptiora fortiter compellatis quibus provisionibus sive literis, a curia nostra seu nostri carissimi primogeniti predicti, hucusque in contrarium obtentis quas huius serie, revocamus et obtinendis in posterum quas huic nunc protunc decrevimus non obstante et volumus etiam si in eis fuerint talia verba apposita que absque ipsorum

expressa mencione hic nequirent comprehendi que hic pro appositis et recitatis haberi volumus obsistentibus nullo modo.

Datis Barchinone, decima die septembris, anno a nativitate Domini trecentesimo septuagesimo septimo. [Castilionis de Man].

1. *Provisió sense rúbrica.*

112

1377, octubre, 22. Barcelona

Pere III el Cerimoniós confirma la crida feta per Ramon de Perellós, governador de Rosselló i Cerdanya, a petició de Francesc Geli, lloctinent de G. Marquès, mestre de ports als comtats de Rosselló i Cerdanya, segons la qual ningú no pot treure dels regnes i terres del rei or, plata, coure o un altre metall per fer moneda jaquesa reial de València ni de Barcelona, exceptuant els florins d'Aragó. Tampoc no es podran treure cavalls, rossins, armes, cera, fusta, peix fresc o salat, cuirs, llana, ovelles, porcs, ni tampoc les classes de fusta següents: aladern, alzina i llentiscle.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 60r-60v.

Provesió del rey en Pere sobre lo ffet del maestra de ports

Nos Pere, per la gràcia de Déu rey d'Aragó, de València, de Mallorca, de Cerdanya e de Còrsega e comte de Barcelona, de Rosselló e de Cerdanya, al feel nostre lo veguer de Cerdanya o a son lochtinent. Salut e gràcia. Entès haviem per los deputats de Catalunya que vós, per manament del governador de Rosselló e de Cerdanya havets feta fer una crida de la tenor següent:

Ara hoiats tot hom que mana lo molt honorabla mossèn Ramon de Perellós, cavaller, conseller del senyor rey, governador en los comtats de Rosselló e de Cerdanya a instància e a requesta d'en Francesch Geli, lochtinent d'en G. Marquès, lo qual senyor rey ha fet lochtinent de mestre de ports en los comtats de Rosselló e de Cerdanya damunt dits que no sia negú ni neguna de qualqueley, stament o condició sia qui gos trer ne fer trer, ne consentir a traura per mar o per terra dels regnes e terres del senyor rey or, argent, coure o altre metayll obrat o per obrar-ne jaqueses reials de València, ne de Barchina, grossos e manuts, ne alcuna altra moneda d'or o d'argent qui sia o serà per avant en los dits regnes e terres exceptats florins Aragó, les quals plau al dit senyor rey, que

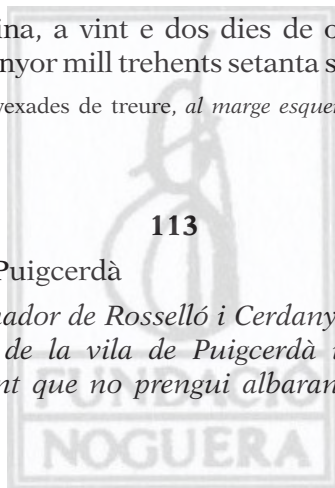
casquí puxa trer dels dits seus regnes e terres e aquels portar a les partides que.s volrà e açò sots pena de cors e davers que lavors hauran aquells qui los sobradites coses o alcuna d'aquelles trauran dels dits regnes e terres contra la ordinació per lo dit senyor rey sobre açò feta e encara de les monedes e mataylls que hic trauran de les quales monedes e mataylls haurà lo denunciador la terça part. Encara més mana lo dit governador a tots cominalment ^[f. 60v] que no sia negú ni neguna de qualque ley, stament o condició sia qui gos trer ni consentir a traure per mar o per terra dels dits comtats, cavalls, roçins, d'armes, pegua, alquitrà, çera, stopa, fusta, peix fresch o salat, cuyram, asahonat ne lana de la terra, draps cruus, [de va], bestiar de lana, porchs de la terra, ni negun iuheu ne iuheia ne les .iiii. lenyas de tallar,¹ çò és, lentiscla, aladern, autzina, costoyll, sots pena de perdres les coses que hic traurà o trer hic farà e les bèsties o fustes ab que hic ho traurien sens tota mercè e sots pena de .lx. sous de tayllar les dites .iiii. lenyes. E ultra açò sots pena de .xxv. libras a tots aquells e aquelles qui trauran o consintran de traure los dits jueus e juhias sens tota mercè, la qual crida és molt prejudicial e feta en gran dampnatge de les generalitats de Cathalunya. E com nos vullam que la dita crida entant com toca les coses dejús scriptes que són dampnoses al fet de les dites generalitats si no les podíem trer del regne és, a saber, cera, stopa, peix fresch e salat, cuyram asaunat, lana, draps cruus, [cleva], bestiar de lana e porchs. Per çò us dehim e us manam que la crida dessus inserta entant com thoca les coses damunt expressades ne tenguts ne tenir o observar façats en manera alguna, ans aquella quant a les dites coses, ab veu de crida, revoquets axí com nos aquella revocam e per revocada volem ésser hauda.

Datis en Barchina, a vint e dos dies de octubre, en l'any de la nativitat de Nostre Senyor mill trehents setanta set. Bernardus de Valle.

1. Les quatre lenyes vexades de treure, *al marge esquerre*.

1377, desembre, 5. Puigcerdà

Executòria del governador de Rosselló i Cerdanya adreçada a Francesc Geli, sotsbatlle de la vila de Puigcerdà i lloctinent de mestre de ports, manant que no prengui albarans de les coses que no siguin vedades.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 171v-172r.

Executòria del governador que mestra de ports no prengua res d'albarans que faça sinó axí com és a costum ni forç negú de pendre albarà de coses que no sien vedades [f. 172r]

Lo governador.

L'amat en Ffrancesc Geli, sotsbatle de la villa de Puigcerdà e lochtinent de mestre de ports de la terra de Cerdanya e a altre qualsevol qui per avant regirà lo dit ofici de maestrat de ports, salut e gràcia [alia] posteritat. Segons que per relació d'alguns havem entès vos forçats per vies colorades e en altra manera e aquelles qui trahen de la terra de Cerdanya coses qui no són vedades a pendre albarans d'aquells fatigan los ultra que no és acostumat. Axí mateix dels albarans que fets de les coses vedades demanats e banets salaris immoderats de la qual cosa si axí és nos maravellam per que us dehim e manam expressament et de certa sciència sots pena de cent morabatins d'or als coffres del senyor rey applicadors que d'equíavant no fassats o fer fassats albarans de coses que no sien vedades. Ne axí mateix per les coses vedades prenats ni demanets sinó los salaris acostumats ni dels albarans qui.s faran de les coses vedades no prenats sinó axí e per la manera que és acostumat.

Dada a Puygcerdà, a cinch dies de deembre, an l'any de la nativitat de Nostre Senyor de mill e trecents setenta e set. Vidit Petrus, cancellarius.

1378, abril, 5. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà i d'alguns barons i cavallers, mana que aquells que hagin estat barons i cavallers pel termini d'un any i un dia en la vila de Puigcerdà no siguin requerits.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 60v-61v.

Provesió del rey en Pere que negú qui sie estat de cavallers o de barons e haien stat .I. any e .I. dia dins la villa de Puigcerdà e dins los [f. 61r] **dits any e dia no seran estats requests per lurs senyores que puy nol-s puscham demanar**

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario et iudici Podiiceritani qui nunc sunt et erunt pro tempore vel eorum locatenentibus, salutem et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani fuit nobis, humiliter supplicatum, ut cum aliqui barones et milites vigore quarumdam provisionum quas a nostra curia seu primogeniti nostri obtinerunt satagant petere seu eis vendicare contra constituciones et consuetudines Cathalonie generales plures homines populos in dicta villa eo quia fuerunt fillii hominum priorum, baronum et militum eorundem licet ipsi populati seu homines habitantes in dicta villa stereruit [per], in eadem per annum et diem infra, quos per ipsos barones ac milites fuerunt minime requisiti et hoc redundet ut asseritur in magnum dampnum atque preiudicum dictorum supplicancium dignaremur eis super hoc de iusticie remedio providere qua supplicacione ut iusta benigne admissa vobis, dicimus et mandamus quatenus quoscumque habitatores dicte ville qui fuerint de redempcione quorumcumque dominorum et in dicta villa, per annum et diem, habitaverint sic quod non extiterint requisiti manuteneatis et deffendatis prout constituciones generales et consuetudines Cathalonie postulant et requirunt. Quibusuis literis seu provisionibus in contrarium a nostra curia obtentis vel obtinendis obsistentibus nullo modo.^[f. 61v]

Datis Barchinone, quinta die aprilis, anno a nativitate Domini trecentesimo septuagesimo octavo. [Roma, cancellarius].

115

1378, maig, 7. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que aquells que ajuden o auxilien els que es refugien en els convents de frares menors i de predicadors no siguin castigats.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 61v-62r.

Provesió del rey en Pere que negús quin parlen ab bendegats qui sien dins los convents de frares menors o de preycadors no cayguen en pena si donchs no-ls donen conseyll o ajuda

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie,

ffidelibus nostris vicario et iudici ville Podiiceritani vel eorum locatenentibus, salutem et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum eiusdem ville fuit nobis, humiliter supplicatum ut cum aliquociens contingat quod banniti ipsius ville et terre Ceritanie de nocte, vel alia, occulte se recolligunt in monasteriis predicatorum et fratrum minorum ipsius ville et ibi publici habitant, tam de die quam de nocte, vobis et aliis curialibus videntibus vel videre valentibus, cum ut predicatur publice ibi in habitent et vos a personis transeuntibus per claustra et ecclesias dictorum monasteriorum que aliquociens locuntur cum dictis bannitis nitamini, exligere et habere penas impositas contra illos qui dictis bannitis prestant consilium, auxilium et favorem hocque iniusticiem et contra omnimodam rationem [f. 62r] per nos fieri attemptetur cum propter locucionem non videantur prestare auxilium vel iuvamen dignemur eis super hiis de congruo remedio subvenire. Nos igitur, eorum supplicacione benigne admissa vobis, dicimus et mandamus quatenus bannitos, iuris, remediis a dictis locis evitetis. Et nichilominus receptatores ipsorum iusticia mediante punitatis et si contingat aliquos bannitos esse palam et publico in dictis locis non propter hoc aliquos loquentes cum ipsis puniatis nisi alia eisdem prestiterint auxilium vel iuvamen.

Datis Barchinone, septima die madii, anno a nativitate Domini trecentesimo septuagesimo octavo. [Roma, cancellarius].

116

1378, juliol, 9. Barcelona

Pere III el Cerimoniós confirma el privilegi d'elecció de còsols a la vila de Puigcerdà. El privilegi confirmat va ser concedit de manera especial pel rei Jaume de Mallorca a Perpinyà el 6 de setembre de 1342.

[O] ACCE, perg. 260.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 62r-63r.

Provesió e executòria del rey en Pere sobre lo privilegi de la creació dels còsols

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro vicario Podiiceritani vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Hiis diebus vobis scripssimus per aliam literam sub hac forma:

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, *etcetera*, ffideli nostro vicario Ceritanie vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Percepimus e certo quam, in festo Sancte Marie menssiis marcii proxime lapsso, per probos homines et consules qui officio consulatus preffuerunt anno proxime lapsso fuit facta eleccio consulum dicte ville, prout moris est fieri annis singulis, per eosdem vigore cuiusdam privilegii eis concessi per illustrem Iacobum memorie recollende regem Maioricarum, datum ^[f.62v] Perpiniiani, sexta die septembris, anno Domini millesimo trecentesimo quoadragesimo secundo, et abtequam ipsi consules per eos ellecti, ipso consulatu, uterentur nobis extitit [nivi-ciatum] quod dictum privilegium expiravit per mortem dicti regis propter quod facultas eligendi consules in modum eis concessim. In dicto privilegio penitus erat sublata nobisque pertinebat ipsa elleccione consulibus facienda maxime ellecti fuerant ipsi consules voluntarie et non iuste et in dampnum universitatis predicte et ob hoc elegimus in consules, anni huius, Iacobum Duat, Petrum Bosseri, Guidonem Bertrandi et Raymundum Blanco, ville Podiiceritani, quibus mandamus per universitatem et singulares eiusdem nec consulibus obediri et fuimus expost, humiliter requisiti per nuncios et aliquos probos homines dicte ville quod dignaremur elleccionem nostram ut pote preiudiciabilem dicte ville penitus revocare. Nos vero utilitati dicte ville cupicientes favere sic duximus providendum quod consulum generale dicte universitatis in loco solito universsalliter congregato et habitatoribus ipsius. Insimul congregatis fiat per eos elleccione consulum ad utilitatem et comodum dicte ville qui presideant consulatiu usque ad festum Sancte Marie mensis marcii, proxime venturum et non ultra, et ipsa eleccione fienda per ipsam universsitate[m], seu maiorem partem et sanio[m]rem, ipsius habeat roboris firmitatem cassatis et pro nullis habitis elleccione per nos facta necnon elleccione facta per consules anni preteriti et aliquos probos homines modo consueto ut est dictum et omnibus ex ipsis elleccionibus secutis, factis et processis que omnia cum presenti revocamus et carere, volumus viribus et effectu volumus enim quod elleccione fienda per universsitate[m] seu maiorem et sanio[m]rem partem ipsius in modum supra expressum preceteris obtineat roboris firmitatem. Adiicentes et volentes quod, quolibet anno, in dicto festo Sancte Marie, menssis ^[f.63r] marcii, fiat elleccione consulum in dicta villa per modum et formam in quoddam privilegio sub datis presentis dicte universsitate[m] concessio quod super ipsa elleccione et aliis in eo contentis, volumus et mandamus perpetuo observari. Mandantes

vobis, dicto vicario, quod ordinacionem nostram presentem per impositiones penarum et aliis compleatis et compleri per universitatem ipsam et singulares eiusdem incommutabiliter faciatis. Datis Barchinone, sub nostro sigillo secreto, tercia die iullii anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuageasimo octavo. Rex Petrus.

Et ex post ante quam preinserta litera vobis presentata esset ad quorundam importunitatem et insagacionem literam ipsam et in ea contenta duximus revocanda, iniungendo vobis ut ipsa non obstante exequerimini alias literas et mandata per nos vobis super predictis facta prout hec et alia in quadam litera datis Barchinone, prima die praesentis menssis iulii lacius continentur. Cum autem nunc diligenti previo examine comperimus clare modum elleccionis et creacionis consulum in preinserta litera contentum. Utilem fore et profficiam bono statui et regimini dicte ville, vobis dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse, sub ire et indignacionis nostre incurssu, quatenus non obstantibus quibuscumque literis, provisionibus et mandatis quantuncumque penalibus et forcioriibus incontrarium factis et fiendis per nos quas et que revocamus huius serie et tollimus hique pro insertis haberi volumus, literam preinsertam et omnia in ea contenta iuxta sui seriem pleniorum, exequamini cum effectu ipsam et enim, non obstante, revocacione predicta remanere et esse volumus in eius efficacia et valore.

Datis Barchinone, sub nostro sigillo secreto, nona dies die iulii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo octavo. Rex Petrus.

117

1378, agost, 3. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana que el veguer forci totes les persones que tinguin deutes amb la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 63r-64r.

Provesió del rey en Pere que lo veguer ^[fol. 63v] hage a forçar totes persones qui sien obliguades o tengudes a la villa en deutes per qualsevol rahó

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli

nostro vicario Podiiceritani, qui nunc est vel pro tempore ipsi preerit officio seu eius locumtenenti, salutem et gratiam. Supplicatum fuit nobis humiliter, pro parte universitatis ville Podiiceritani et cum non nulle persone ville ipsius, recusaverit et recusent licet pluries requisite solvere et restituere universitati ipsi quantitates pecunie in quibus eidem tenentur et obligate existunt quod redundat in magnum dampnum et detrimentum universitatis eiusdem que de quantitibus ipsis non potest se in eius oneribus et necessitatibus iuuare dignemur de congruo remedio providere. Nos igitur supplicatione huiusmodi, suscepta benigne, volumus vobisque dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse quatenus compellatis et distringatis, tam per impositiones penarum et earum exactionis quam aliis, rigide et districte sublato more dispendio omnes et singulas personas quas noxias seu obligatas inveneritis universitati iam dicte ad solvendum et restituendum quicquid sibi debeant rationibus quibuslibet sive causis et super hiis non admittatis excusaciones, opossiciones seu appellaciones quascumque. Ymmo constituo vobis de eiusdem faciatis inde execucionem rigidam, ut prefertur, taliter in hiis vos habendo ne universitatem ipsam oporteat ad nos pro premissis recurrere iterato.

Datis Barchinone, sub nostro sigillo secreto, .III^a. die augusti, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo octavo. Decanus Urgellensis.

118

1378, novembre, 29. Barcelona

Pere III el Cerimoniós ordena al batlle de la vila de Puigcerdà que les persones que marxïn de Puigcerdà paguin la part que els correspon de pensions de censals, violaris i altres càrrecs de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 66v-67r.

Provesió del rey en Pere que aquels quis hixen de la villa e muden lur domicili en altre loch paguen lur part en los censals e violaris e altres càrrecs de la villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro vicario et baiulo Podiiceritani et Ceritanie, qui nunc est vel pro tempore fuerit, salutem et gratiam. Sicut fidedigna relacione percepimus quam, plures et habitatoribus ipsius ville, volentes se

exhimi de solvendo partem eos solvere contingentem in penssionibus censualum et violariorum et in aliis oneribus ad que universitas, dicte ville, tenetur et obligata existit recesserunt de dicta villa et ab aliquo citra tempore eorum domicilia, alibi transtulerunt et cotidie abeunt, et transferunt incessanter et sine dubio recedent de cetero nisi super hiis per nos huic morbo medela adhibeatur. Ea propter volentes super predictis ^[fol. 67r] ut convenit debite providere ne villa ipsa que sita est in ffrontaria regni Ffrancie ad depopulacionem quod absit valeat providere, volumus vobisque dicimus et mandamus firmiter et expresse ac de certa sciencia et consulte quatenus, dictas personas que ad alia loca ut est dictum sua domicilia transportarunt, compellatis illis compulsionibus quibus decet si et quando per consules dicte ville requisitus fueritis ad solvendum eorum partem in dictis censualibus et violariis et aliis debitis et oneribus ville supradicte iuxta valorem bonorum que nunc possident in dicta villa et terminis suis. Et si de cetero aliqui ex degentibus in dicta villa voluerunt ad alias partes se transferre causa, ibidem sua domicilia mutandi et fovendi extimetis seu extimari faciatis ilico omnia eorum bona mobilia quecumque sint libram recti moderaminis in hiis servando. Et cum ipsa moderacio facta fuerit, habeatis certificacionem a consulibus dicte ville ad que et quanta et qualia debita et onera dicta villa seu universitas ipsius est oblidata et hiis peractis illos destringatis fortiter priusquam abire eos sinatis ad solvendum et tradendum, predictis consulibus seu clavario dicte ville, partem eos solvere contingentem in debitis et aliis oneribus supradictis, videlicet tuum in sorte quam in principali usque in illam diem prout nobis videbitur incionabiliter faciendum.

Datis Barchinone, videsima nona die novembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo octavo. Decanus Urgellensis.

119

1379, març, 16. Barcelona

L'infant Joan, a petició de la universitat de Puigcerdà, ordena que el veguer i batlle de la vila de Puigcerdà i Cerdanya no faci ordinacions ja que són competència dels cònsols.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 89r-89v.

Provesió del rey en Johan que·el veguer no faça ordinacions qui solen pertànyer als cònsols per lo bon stament del loch¹

Inffans Iohannes serenissimi domini regis primogenitus eiusquem regnorum et terrarum, generalis, gubernator, ffidelibus nostris vicario et baiulo ville Podiiceritani et Ceritanie vel eorum locatenentibus, salutem et gratiam. Nuncius universitatis dicte ville in nostri presencia constitutus nobis exposuit reverenter quod licet: consules ipsius ville, nomine universitatis eiusdem, usi fuerint facere ordinacionis utiles et necessarias universitati ipsius et eius singularibus et hoc, tam super regimine bestiarum, hominum dicte ville quam alias, prout ad utilita^{fol.}^{89v}tem habitancium in eadem. Videntibus esse utiles seu etiam necessarie et vos et alii officiales ville ipsius teneamini ipsas ordinaciones exequi et complere ad requisicionem ipsorum consulum et non alii. Vos tamen, dictus vicarius et baiulus, pridem absque requisicone dictarum consulum quandam fieri que fecitis preconizacionem in dicta villa per quam mandastis et ordinastis, sub certa pena quod quicumque, qui in eadem villa teneret per eos illos haberet, tenere enclosos sive tancats et quia predicta per vos facta redundant non solum in preiudicium dictorum consulum ad quos talia ordinare pertinent et spectant. Ymmo verius in dampnum et preiudicium omnium habitancium in dicta villa qui si dictos porcos haberent tenere encloses propter magna frigora qui in eadem villa fiunt maxime tempore yemali amitterent eosdem, propterea, supplicavit nobis ut eis super hiis de congruo iusticie remedio provideremus. Nos igitur supplicacione ipsa ut rationi consona benigne admissa, vobis dicimus et expresse mandamus quatenus ordinaciones super predictis per dictos consules factas teneatis et observetis et contra eas non veniatis seu faciatis modo aliquo sive causa. Quinymo si aliquid contra formam ordinacionum antiquitus per consules ville ipsius super predictis factarium per vos factum fuerit seu etiam attemptatum ad incontinenti ad debitum reeducatis statum et primenium omni mora sublata.

Datis Barchinone, sexta decima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Iacobus, vicecancellarius.

1. *Al marge esquerre hi ha dibuixada una mà.*

120

1379, març, 16. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de la vila de Puigcerdà, ordena que aquelles persones que tinguin deutes amb aquesta universitat i refusin d'assumir-los siguin obligades judicialment.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 64r-64v.

Provesió del rey en Pere que ls cònsols e procurador e advocats de la villa poden demanar e convenir en juhí aquels ab qui són en pau de çò que deuen a la villa

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris consulibus, procuratoribus et advocatis ville Podiiceritani, salutem et gratiam. Pro parte universitatis eiusdem vil-le fuit nobis, humiliter supplicatum, ut cum nonnullis singulares persone dicte vil-le que diversis rationibus sive causis tenentur et obligate existunt universitati ipsi in diversis peccunie quantitibus quantitates ipsas sibi solvere recusaverint et recusent. Nec vos eo quia estis cum dictis personis insecurity sacramento et homagio vallata ausi estis¹ personis ipsas pro predictis in iudicio convenire dignemur super hiis de congruo remedio providere. Nos igitur supplicacione huiusmodi suscepta benigne, volumus vobisque et unicuique vestrum dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse ac licenciam plenariam impertimur quod sacramento et homagio aut aliis quibusvis securitatibus per vos factis seu prestitis quas seu que quo ad hec locum non habere decerimus nequaquam obsistentibus petatis et petere possitis quascumque quantitates peccunie eidem universitati per quasuis personas debitas incionibus quibuslibet, sive causis dictasque personas, ad id noxias conveniatis et ad iudicium trahatis ac aliis requiratis [fol. 64v] ipsas compelli et distringi fortiter et districte ad solvendum vobis nomine dicte universitatis quantitates peccunie supradictas. Nos enim quantum ad hec tantum absolvimus et quitios facimus vos, et quemlibet vestrum, a sacramento et homagio antedictis nam alii universitas ipsa non haberet qui suas peteret acciones.

Datis Barchinone, sub nostro sigillo secreto, quarta die aprilis, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Bernardus de Valle.

1. *Segueix un espai en blanc d'1 cm.*

1379, abril, 25. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del cònsols de la universitat de Puigcerdà, mana sobre el compliment de les ordinacions relatives, entre altres, a la roba de noces de les dones i a les celebracions

de nocēs, i a l'entrada de fenc i palla pel perill que, aquests, representen per a la seguretat de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 64v-65r.

Provesió del rey en Pere dels liguars de les dones de noçes e sobre altres ordinacions fetes per los cònsols que los oficials hagen a executar aquells

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdeli nostro vicario Ceritanie et baiulo Podiiceritani, presenti et qui pro tempore fuerit vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Expositum fuit nobis humiliter, pro parte consulum et universitatis ville Podiiceritani, quod hiis diebus ipsi pro bono statu ipsius ville, inter alia, ordinarunt videlicet quod ab inde mulieres ipsius ville portare non auderent certos et sumptuosos ligars et aliqua alia arnesia ad hoc ne incole ville predictae, vanis et sumptuosibus missionibus inquietarentur, ordinarunt etiam ne aliquis ausus fuisset inmittere intus villam ipsam ultra duas saumatas feni vel palearum ad hoc ut villa ipsa que fustibus facere tota est constructa periculum incendii non timeret et plura omnia. Etiam ordinarunt super nupciis, communiis pane, vino, carnibus et aliis utilitatem et bonum statum dicte ville et rey publice, cuiusdem tangentibus quequidem ordinaciones ^[fol. 65r] vobis, dicto vicario fuerunt presentate eo quod illas publicare et servare faceretis et penas in eis appositas levaretis ut est assuetum sed vos illas admittere nolulistis seu publicare in magnum dampnum dicte universitatis et singularium eiusdem. Qua propter supplicato nobis, super hiis debite provideri, dicimus et mandamus vobis quatenus ordinaciones iam dictas et alias quascumque a modo faciendas per dictos consules pro bono statu dicte ville rationabiles et utiles dicte universitati quociens vobis fuerint presentate publicare non recusetis easque servare faciatis prout temporibus preteritis est fieri consuetum et penas in et super ac pro eisdem adiectas levetis et exigatis, nomine nostro et pro nobis, taliter vos in hiis habendo quod dicta villa bonis et utilibus ordinacionibus ipsam villam conservantibus non frustretur.

Datis Barchinone, vicesima quinta die aprilis, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Bernardus de Valle.

122

1379, abril, 29. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena al mestre de ports i al seu lloctinent que no sostreguin als pelegrins francs del comtat de Foix i d'altres llocs del regne de França, els diners que aquests portaven per adquirir vitualles i aliments.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 65r-65v.

Provesió del rey en Pere contra los cuyllitors dels drets del mestre dels ports qui prenia dels franchs que-ls romeus porten per lur messió

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris magistro portuum comittatum Rossillionis et eius locumtenenti, presenti et futuro, salutem et gratiam. Ex querela coram nobis exposita, pro parte consulum et proborum ville Podiiceritani, percepimus quod vos romipetis comittatus Fuxii et aliis de partibus regni Ffrancie non exubestitis duos vel quatuor aut sex vel decem franchos, tantum ^[fol. 65v] auferre illam monetam auream quam ipsise cum defferunt, pro victu et alimentis eis necessariis sub pretenssu quod vigore inhibiciones inde per nos edite, dicti franchi, sunt nostro eario confiscati ob quod quidam subditi naturales nostri qui non est diu exiverant ffines dicte Ffrancie regni dum remearunt ad propria periculum grave in eorum personis per eosdem romipetas passiffuerunt et concicati ad bricam. Et licet de hiis clamor validus, ex parte ipsorum subditorum nostrorum, vobis compositus fuerit requisitique fueritis ut a talibus vos abstinere vos tamen id facere nolulistis nedum in ipsorum maximum preiudicium sed etiam in nostre correccionis contemptum pariter et negletum. Unde, cum talia si veritate nitantur vergant in evidentem et enormem rey publice lesionem, ideo, volumus vobisque dicimus et mandamus expressius in iungentes quatenus de cetero a talibus romipetis et aliis personis que solum dictam monetam auri pro eorum provisione et alimentis necessariis extrahunt a terris et regnis nostris ipsam monetam nullatenus ab eis auferatis nec eos, propterea, gravare presumatis nisi appareat manifeste et verissimile sit ipsos illam extrahere volentes in fraudem inhibicionum nostrorum regiarum predictarum.

Datis Barchinone, vicesima nona die aprilis, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Bernardus de Valle.

123

1379, juliol, 12. Perpinyà

L'infant Joan, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, confirma l'exempció de pagar barra, pontatge i passatge a les viles de Puigcerdà i Vinçà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 90r-90v.

Provesió del rey en Johan quels hòmens de Puigcerdà no paguen barra ni pontatge ni passatge a Villafrancha ni a Vinçà

Inffans Iohannes serenissimi domini regis primogenitus eiusquem regnorum et terrarum, generalis, gubernator, ffidelibus nostris consulibus et probis hominibus Villefranche Confluentis et de Vinçano et cuilibet eorum er aliis ad quos spectet, salutem et gratiam. Humilem supplicacionem, pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani reverenter, nobis oblatam suscepimus continentem quod, licet tempori sunt ffranchi, de non solvendo barram, pontaticum nec passagium per totam terram dicti domini regis et nostram. Verumtamen vos a modico tempore citra pretendentes habere concessionem a dicto domino rege et a nobis conamini exhigere et levare ab ipsis barram in dictis villis Villefranche et Vinçano contra immunitatem et franquitatem eorumdem supplicancium. Quare a nobis super hiis iusticie remedio implorato vobis, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse quatenus privilegia et concessionem facte, dictis consulibus et probis hominibus ville Podiiceritani, serventis eisdem prout eis melius usi fuerunt usquequamque.

Datis Perpiniani, duodecima die ^[fol. 90v] iulli, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Iacobus, vicecancellarius.

124

1379, juliol, 14. Perpinyà

L'infant Joan, a petició dels cònsols de Puigcerdà i Cerdanya, mana a a Ramon de Perellós, vicegovernador als comtats de Roselló i Cerdanya, i Pere Cantó, jurisperit i assessor del batlle de

Puigcerdà i Cerdanya, que faci complir a Mateu de Caselles, notari, i als comissaris de la vila de Puigcerdà el capítol de les Constitucions de Catalunya relatiu al fet que els comissaris no poden conèixer les causes criminals en absència del batlle i el veguer, sota pena de 1.000 florins d'or d'Aragó.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 90v-92v.

Provesió del rey en Johan contra comissaris

Inffans Iohannes, serenissimi domini regis primogenitus eius-
quem regnorum et terrarum, generalis, gubernator, dilecto consiliario
dicti domini regis atque nostro Raymundo de Perillionibus, militi
gerenti vices gubernatoris pro nobis in comittatibus Rossillionis et
Ceritanie, necnon fideli auditori curie nostre, Petro Cantoni, iuris-
perito eius pronunc assessori ac baiulo Podiiceritani et Ceritanie vel
locatenentibus eorumdem, salutem et dilleccionem. Ruper a nostra
curia quedam emanavit litera huiusmodi seriei:

Inffans Iohannes, *etcetera*, ffidelibus vicario, baiulo et iudici ac
ceteris officialibus predicti domini regis et nostris Podiiceritani et
Ceritanie vel locatenentibus eorumdem, salutem et gratiam. Exposi-
tum fuit nobis humiliter, pro parte consulum et proborum hominum
Podiiceritani et Ceritanie, quod quamquam vobis presentata fuerit
quedam dicti domini regis littera, in qua quedam alia nostra est
insserta cuiusquidem litere tenor talis est:

Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sar-
dinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie,
ffidelibus nostris vicario, baiulo et iudici ceterisque officialibus Po-
diiceritani et Ceritanie pro parte fidelum nostrorum ^[fol. 91r] consu-
lum et proborum hominum ville, vicarie et baiulie Podiiceritani
et Ceritanie est nobis humiliter, supplicatum ut cum fidelis scrip-
tor nostri, carissimi primogeniti Matheus de Casellis, non obstan-
te litera infrascripta inffans Ioannes et contra ffidelibus vicario et
baiulo et iudici ordinario ville Podiiceritani et Ceritanie eorumque
locatenentibus, salutem et gratiam. In gravi querula nobis nobis,
humiliter exposita pro parte consulum et proborum hominum ville,
vicarie et baiulie predictarum, vidimus contineri quod, quamquam
per capitula celebrium Cathalonie curiarum, expresse caveatur quod
non possit fieri comissarius nec dari aduinctus instigator scriptor
thesaurarie vel aliqua quevis persona que possit cognoscere vel se
intromettere de causis criminalibus, dicto domino genitori nostro
aut nobis vel vicesgerente pro nobis in Cathalonia absentibus a vi-

caria vel baiulia aliqua civitatum, villarum vel locorum Cathalonie cum tamen cognicio et decisio ipsarum causarum in dicti domini regis seu nostri ausencia et predictorum pertineat ad ordinarios dictorum locorum. Attamen contramentem capitulorum ipsorum ad instanciam et instigacionem Mathei de Casselles, scriptoris nostri, asserentis se inde a nobis comissionem vel potestatem habere in virtute ipsius a nobis comissionem vel potestatem habere in virtute ipsius comissionis processistis in nonnullis negociis criminalibus tangentibus non nullos ex subditis iurisdiccionibus vobis commissis et promisistis et promittitis ut dictus Matheus et alii vobis instanciam firmam et contumanciam instigacionem facerent super eis quod, in non modicam lesionem capitulorum ^[fol. 91v] dictarum curiarum et universitatum ville et vicarie Podiiceritani et Ceritanie predictarum et singularium ipsorum, noscitur proculdubio redundare cum in hiis per dictum instanciam et instigacionem, singulares ipsi plus debito fatigentur necnon contra iusticiam manifesto vexentur quare supplicato nobis super hiis de condecanti remedio provideri vobis et vestrique vestrum, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse sub pena mille florenorum auri de Aragonia a bonis illius vestrum qui contrafecerit habendorum, nostroque erario applicandorum, quatenus ipsa capitula teneatis et observetis iuxta eorum series et tenores. Et contra ipsa per aliquem uti non permittatis quoman nos si quid contra fecerit capitula factum seu attemptarum fuerit harum serie, revocamus et potestatem volentibus uti in contrarium similiter abdicimus. Taliter in hiis vos habendo ne dictos supplicantes videamus pro hiis coram nobis ulterius conquerentes.

Datis Barchinone, sub sigillo nostro secreto, vicesima die augusti, anno infrascripto. [Bernardus] de Ponte.

In virtute provisionum a curia nostra primogeniti predicti obtentorum vel obtinendarum coloribus exquisitis non attenta forma capitulorum curiarum predictarum illa interrumpendo satagat in collas ville et vicarie predictae indebite molestare et ex hoc expediat eisdem pro bono publico terre ipsius per nos de condecanti remedio provideri dignaremur eis super hiis debitum remedium impertiri quorum ergo supplicacione ut iuri et equitati conssona, suscepta benigne, conformantes nos cum provisione dicti nostri carissimi primo ^[fol. 92r]geniti iuri et rationi conssonante, volumus vobisque sub pena mille morabetinorum auri, dicimus et mandamus quatenus provisionem superius insertam per dictum Matheum et quoscumque alios contra, hoc nunc vel imposterium, facientes iuxta

ipsius seriem observari in omnibus et per omnia faciatis et contra capitulorum curiarum formam generalum que iuravimus observare servando nostrum huiusmodi proprium iuramentum sicut nos tempore omnino servare volumus et cupimus ipsos ullatenus permitatis venire seu ea interrumpere per viam directam vel indirectam aut modos alios exquisitos. Quinymo ad observacionem capitulorum antedictorum et preinserte litere ac nostre presentis ipsos, tam per capcionem personarum quam bonorum distraccionem, quam alia iuris remedia que vobis eminuerint pronupciora fortiter compellatis quibusvis provisionibus sive literis a curia nostra seu nostri carissimi primogeniti predicti¹ hucusque in contrarium obtentis quas huius serie revocamus et obtinendis imposterium quas huicnunc pro tunc, volumus et decrevimus non obstare etiam si in hiis fuerint talia verba apposita que absque ipsorum expressa mencione hic nequirent comprehendi que hic pro appositis et recitatis haberi, volumus obsistentibus nullo modo.

Datis Barchinone, decima die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo septimo. [Castilionis de Man].

Attamen vos seu vestrum aliqui instanciam et requisicionem fidelis scriptoris nostri, Mathei de Casellis, contra formam dictarum literarum fatigatis in debite in colas ville et vicarie predicte capiendo ipsorum aliquos et alia ipsis gravamina inferendo in ipsorum dampnum ^[fol. 92v] et preiudicium manifestum. Quare supplicato nobis super hiis decens remedium impertiri, vobis et cuilibet vestrum, sub pena quingentorum morabetinorum auri, nostro fisco si contrafeceritis applicandorum, dicimus et expresse mandamus quatenus provisiones predicti dominum regis et vestras supra insertas observetis et observari per quosvis inviolabiliter faciatis iuxta earum seriem et tenorem. Quibusvis literis seu provisionibus incontrarium factis seu fiendis quas huius serie revocamus obsistentibus nullo modo cavendo vos attente ne ipsos supplicantes contra iusticiam et formam predictarum provisionum in aliquo agravetis. Alia si contrarium feceritis quod nullatenus oppinamur ultra dicte pene exaccionem vos de dicti mandati nostri transgressione mediante iusticia puniemus.

Datis Perpiniiani, decima sexta die iunii, anno subscripto. Iacobus, vicecancellarius. Et nunc pro parte dictorum consulum et proborum hominum dicte villæ Podiiceritani nobis fuit, humiliter supplicatum, quod preinsertam literam per vos servari omnino man-

daremus. Pro tanto dictis supplicacionibus inclinati benigne vobis et unicuique vestrum, dicimus et expresse mandamus quatenus preinsertam literam et contenta in ea observetis et observari faciatis iuxta eius continenciam et tenorem et contra non veniatis quavis causa cum nos de certa sciencia nolumus quod, dictus Matheus de Casellis vel aliquos alius, contra seriem et mentem constitutionem Cathalonie generalium aut capituli curie per vos aliquem vestrum in et super contentis in preinserta litera modo aliquo admittatur.

Datis Perpiniani, quarta decima die iullii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Iacobus, cancellarius.

1. *Segueix hiis, ratllat.*

125

1379, juliol, 29. Puigcerdà

Executòria del governador relativa al fet que els homes de Puigcerdà són francs del pagament de la barra i el pontatge a les viles de Vilafranca de Conflent i Vinçà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 172r-173r.

Executòria del governador que ls hòmens de Puigcerdà no paguen ^[fol. 172v] barra ni pontatge a Villafranca de Conflent ni a Vinçà

Gubernator.

Venerabile vicario Confluentis vel eius locumtenenti, salutem et prosperitatem. Pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani fuit nobis presentata quedam litera domini ducis patens sigillo comuni eiusdem in eius dorso sigillatam ut prima facie apparebat tenoris sequentis:

Inffans Iohannes, serenissimi domini regis primogenitus eiusquem regnorum et terrarum, generalis, gubernator, ffidelibus nostris consulibus et probis hominibus Villefranche Confluentis et de Vinçano et cuilibet eorum et aliis ad quos spectet, salutem et gratiam. Humilem supplicacionem, pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani reverenter nobis oblatam, suscepimus continentem quod licet tempore sunt ffranchi de non solvendo barram pontaticum nec passagium per totam terram dicti domini regis et nostram. Verumtamen vos a modico tempore citra pretendentes habere concessionem

a dicto domino rege et a nobis conamini exigere et levare ab ipsis barram in dictis villis Villefranche et Vinçam contra immunitatem et franquitatem eorumdem supplicancium. Quare a nobis ^[fol. 173r] super hiis iusticie remedio implorato vobis, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse quatenus privilegia et concessiones facte dictis consulibus et probis hominibus ville Podiiceritani, serventis eisdem prout eis melius usi fuerunt usquequamque.

Datis Perpiniiani, duodecima die iulli, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Iacobus, vicecancellarius.

Supplicando nobis, humiliter ut ipsam literam exequi facere deberemus qua supplicacione suscepta cum nobis fuerit facta prompta fides de privilegiis regiis quibus omnes et singuli habitatores ville Podiiceritani sunt franchi in tota terra et dominacione domini regis ab omni passagio, pontagio et alio vectigali quocumque de quibus privilegiis usi fuerunt ut assuerunt paciffice et quiete temporibus retroactis nisi a modico tempore citra quo vos ad ipsis barram exegistis vigore provisionum a domino rege et domino duce obtentorum, ideo, volentes ut tenemur mandata ipsius domini regis facere inviolabiliter observari vobis, dicimus et mandamus expresse quatenus literam preinseratam omnibus et singulis habitatoribus dicte ville Podiiceritani inviolabiliter observetis et observari faciatis iuxta ipsius seriem et tenorem.

Datis in villa Podiiceritani, vicesima nona die iulii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Petrus Cantoni.

126

1379, agost, 13. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la universitat de Puigcerdà, atorga el privilegi de poder apel·lar les sentències, les condemnes i els processos.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 156r-156v.

Provesió del rey en Pere com nos podem appellar del governador e de les sentències e declaracions ^[f. 146v] e de tots procehiments, processos e amantaments

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie,

dilecto nostro gubernatori Rossillionis et Ceritanie qui nunc est vel pro tempore ipsi preerit officio, salutem et dileccionem. Ad supplicationem pro parte consulum et proborum hominum ac universitatis ville Podiiceritani super hiis nobis factam, dicimus et mandamus nobis de certa sciencia et expresse quatenus appellaciones quascumque per universitatem dicte ville seu eius singulares ad nos emissas seu emittendas et fiendas ad quibuscunque sentenciis, condempnacionibus, compulsionibus, processibus, enantamentis aut aliis quibusuis actius contra ipsos seu eius luna per vos latis, factis seu incohatis, fiendis seu ferendis quibuscunque causis seu rationibus illas tamen que de iure admittende fuerint admittatis et in eisdem seu aliqua earundem non procedatis nec quicquam enanteris extunc, donec nos inde consultati fuerimus et de ipsarum appellacionum meritis cognito quid fiendum decreuerimus super hiis et in eisdem seu aliqua earundem. Nos enim mandamus serie huius de certa sciencia et expresse scriptori curie nostre quod si quando et quocien requisitus inde fuerit de dictis appellacionibus publicum seu publica conficiat instrumenta.

Datis Barchinone, tercia decima die augusti, anno a nativitate Domini .CCC°. septuagesimo nono. Bernardus de Valle.

127

1379, agost, 22. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels còsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena al governador i al seu assessor i als altres oficials reials que no facin ni breus, ni injustes dilacions a les denúncies i acusacions, i que abans d'admetre-les a tràmit publiquin l'enquesta.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 65v-66v.

Provesió del rey en Pere contra lo governador e son assessor qui donen massa breus e iniustes dillacions als delats e que abans quels ^[f. 66r] admeten a defenssions les hagen a publicar la enquesta

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus nostris gerenti vices gubernatoris in comitatibus Rossillionis et Ceritanie ceterisque officialibus nostris, presentibus et futuris, et

eorum locatenentibus, salutem et gratiam. In humili supplicatione pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani nobis reverenter oblata, vidimus contineri quod vos vices gerens cum assessore vestro procedetis contra non nullos de universitate dicte ville de diversis criminibus delatos inquirendo et de meritis causarum ipsarum inquisicionum recognoscendo et alia et licet vos, tam pro parte dictorum consulum ad quos pertinet bonum statum universitatis ville predicte et eius singularium procurare quod pro parte ipsorum delatorum, fueritis requisitus quod vos assignaretis eisdem tempus sufficiens ad proponendum eorum deffensiones et eas probandum presertim cum deffensiones cuilibet competant de iure naturali nec sint alicui denegande nec restringende. Verumptamen vos seu aliquis vestrum ipsis inquisicionibus nondum eisdem delatis publicatis asignastis eisdem terminum ad proponendum eorum deffensiones et subsequenter probandum eas infra brevem dillacionem et nimis artum temporis spacium adeo quod tales asignaciones ad imposibilitatem eis delatis sapiunt et inutiles quasi esse videntur quod in dampnum evidens et iacturam dictorum delatorum et universitatis predicte modo modicam cernitur redundare. Quo circa nobis, humiliter supplicato super hiis de iusticie remedio provideri per nos eorumque consulum supplicatione velut et rationi consona, admissa benigne, vobis et ^[fol. 66v] vestrum singulis, dicimus et mandamus expresse et de certa sciencia quatenus in dictis causis seu littibus rite procedatis et ad dandum deffensiones ipsis delatis non procedatis nisi inquisiciones predicte fuerint publicate et si quid, in contrarium feceritis, illud ad statum debitum reducatis taliter vos habentes in hiis quod ipsi delati et supplicantes superius nominati ad nos culpa vestri et ob defectum iusticie hac de causa recurrere non habeant iterato alia imputetur merito culpe vestre.

Datis Barchinone, vicesima secunda die augusti, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Bernardus de Valle.

1379, setembre, 13. Perpinyà

Carta de Ramon Cerdà, jutge d'apel·lacions de Perpinyà, adreçada al veguer de Cerdanya i als seus jutges i lloctinents, relativa al fet que els saigs de Perpinyà que exerceixen a la Cerdanya només poden tenir un salari quant a les apel·lacions.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 169r-170r.

Letra del jutge dels appels de Perpenyà que los saygs de Perpenyà no prengan si no .I. salari entre tots aquels per que hic venen per lo fet de les appellacions

[f. 169v] Raymundus Cerdani, iurisperiti Perpinianni, consiliarius serenissimi domini nostri regis et pro eo iudex primarum appellacionum que ipsi domino regi in terris Ceritanie et Conflunetis emittuntur, veneralibus vicario Ceritanie et eius iudicis ac utrique eorum et aliis officialibus quibuscumque infra terram Ceritanie iurisdictionem exercentibus vel locatenentibus eorundem, salutem et prosperitatis augmentum atque dileccionem. Venerabiles consules ville Podiiceritani nobis querulose referte procurarunt quod cum contigerit nos, tam pro salariis nobis pertinentibus pro sentenciis in causis appellacionum terre predictae Ceritanie latis seu proferendis quam etiam pro scripturis et dietis scriptor curie predictarum appellacionum, debitis ab illis qui eas debent exhigendis et pro etiam execucione contra eos facienda pro eisdem salariis, scripturis et dietis ad dictas villam Podiiceritani et terre Ceritanie mittere et destinare sagiones ipsi iidem sagiones licet ab omnibus illis, quos compellunt et execucioni ducunt unum debeant qualibet die tantummodo recipere et habere salarium conantur exhigere et exhigunt atque recipiunt salaria immoderata in dictorum solvendum et rey publice detrimentum et lesionem maximas. Unde, nobis supplicarunt quod super predictis de congruo remedio provideremus vobis et utrique vestrum tenore presencium, dicimus et mandamus quos si de ^[fol. 170r] cetero contingat nos pro predictis ad dictam villam Podiiceritani mittere seu destinare sagiones quod, ipsos sagiones a dictis debitoribus sive unus tantum sive plures, fuerint inter omnes pro singulis diebus quibus accedendo ad dictam villam Podiiceritani et terram et in ea stando ipsos sagiones vaccare circa talem execucionem seu intendere oportebit quam execucionem per sagiones memoratos infra tres dies postquam ingressi fuerint villam predictam Podiiceritani et terram predictam Ceritanie fieri et adimplere cum effectu, volumus vobis tamen auxilium consulibus favorem et iuvamen ipsis sagionibus prout fieri debetis et tenemini prestantibus ultra tres solidos Barchinone pro eorum salario exhigere, recipere et habere non permittatis.

Datis Perpinianni, die decima tertia mensis septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Raimundus Cerdani.

129

1379, desembre, 2. Perpinyà

L'infant Joan, a petició del cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, amb relació al privilegi segons el qual quatre prohoms segellen els bots de vi per evitar frauds comesos pels taverners i altres, ordena que un cop segellats ningú sense llicència no els pugui treure el segell.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 93r-94r.

Provisió del senyor duch que can los segelladors hauran segelats los bots que negú sens licència d'els no gos desegelar

Inffans Iohannes, serenissimi domini regis primogenitus eiusquem regnorum et terrarum, generalis, gubernator, ffidelibus nostris vicario, subvicario, baiulo et subbaiulo Podiiceritani et Ceritanie ceterisque universis et singulis officialibus et subditis domini regis atque nostris, presentis et futuris, ad quem seu quos presentes pervenerint et ea res spectet at dictorum officialum locatenentibus, salutem et gratiam. Supplicationem humilem nobis, pro parte consulum et proborum hominum universitatis vile Podiiceritani, pro utilitate rey publice ville ipsius et incollarum seu declinancium ad eandem reverenter exhibitam susceoimus ccontinentem, quod licet, tam ex privilegio universitati dicte ville concessio quam ex antiqua et approbata consuetudine, hactenus et usque nunc pro comuni utilitate in villa eadem observata consules ville, ipsius annis singulis, eligant et eligere possint atque debeant quatuor probos homines universitatis iamdicte qui ex eo quia in terra Ceritanie vinum non colligitur ymmo habent habere aliunde vinum ipsum cum ad villam eandem defertur tenentur ^[fol. 93v] et debent sigillo ad hec comode ordinato sigillare et hoc pro evitandis fraudis que, per tabernarios et alios, ipsum vinum ad dictam villam adducentes et ipsum vendentes fieri possent inmutendo aquam in eodem vino et alia traffegando et comiscendo ipsum vinum cum alio minus bono in dampnum et preiudicium cum emencium ipsum vinum. Etiam possint et debent ipsi quatuor homines qui vulgariter in eadem villa segelladors nuncupantur dictum vinum afforare et certum precium apponere in eodem ne tabernarii ipsi seu alii ipsum vinum vendentes in eodem fraudem aliquam comittere valeant ullo modo. Attamen vos officiales nostri seu aliqui ex vobis volentes dare locum quod fraus in dicto vino fiat per illum vendentes, exquo dictum vinum in vasis sive bots in quibus adductum est per dictos ad hec deputatos

sigillarum existit datis licenciam vendentibus ipsum vinum illum dessigillandi quesito colore videlicet que, pro usu vestri seu alia, habetis necessarium de vino ipso et ex post tabernarii seu vendentes ipsum vinum contra bonum statum ville iamdicte possunt in eodem comittere fraudem et officium ipsorum sigillatorum factum est inutile habitantibus et declinantibus ad villam eandem. Quare volentes indemnitati rey publice dicte ville prout convenit providere et ne fraus seu dolus in eodem fieri valeat ullo modi vobis et unicumque vestrum, dicimus et sub pena centum morabetinorum auri regio, atque nostro absque spe venie applicandorum erario precipiendo, mandamus quatenus servando privilegium et ordinacionem super hiis factam et de cetero per consules et probos homines dicte ville fiendam licenciam alicui ex tabernariis predictis dare seu concedere presumatis vendendi de ipso vino nisi eis ^[fol. 94r] modo et forma quibus per dictos sigillatores fuerit ordinacione nec possitis ipsum vinum dissigillare vel alia concedere licencia dissigillandi nisi sigillatoribus aut duobus ex eis vocatis et consseencientibus in eisdem dictis tabernariis et aliis quibuscunque dictu vinum vendentibus huius serie inhibentes sub incurssu pene predicte ne de ipso vino exquo sigillatum fuerit per dictos sigillatores vendere valeant seu presumant quamvis licenciam habuerint a vobis, dictis officalibus, absque consensu et permissione dictorum sigillatorum vel duorum ex ipsis cum nos, pro observacione dicti privilegi et pro utilitate comuni rey publice, sic fieri providerimus et velimus.

Datis Perpiniiani, sub nostro sigillo secreto, secunda die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Iacobus, vicecancellarius, primogeniti.

130

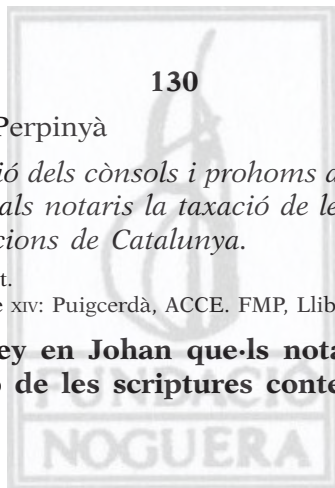
1379, desembre, 5. Perpinyà

L'infant Joan, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana observar als notaris la taxació de les escriptures recollida en les Constitucions de Catalunya.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 93v-95r.

Provisió del rey en Johan que·ls notaris sien tenguts de observar la taxació de les scriptions contengude en les Constitucions generals

Inffans Iohannes, serenissimi domini regis primogenitus eiusquem regnorum et terrarum, generalis, gubernator, dilecto consilio domini regis et nostro Raymundo de Perillionibus, militi gerenti vices gubernatoris in comittatibus Rossillionis et Ceritanie vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Pro partem consulum ^[fol. 94v] et proborum hominum ville Podiiceritani fuit nobis, humiliter supplicatum quod, licet per Constituciones Cathalonie generales omnes, scripture facte et fiende in curiis quorumcumque officialium principatum Cathalonie sint taxate, videlicet: pro qualibet carta minoris forme cuius ius forme sive processus, tres denarios et per qualibet carta maioris forma, quinque denarios ut in dictis constitutionibus liquidum est videre. Attamen Ffranciscus Vitalis, scriptor officii, vobis comissi dictas constitutiones infringere ac penas in eisdem constitutionibus contrafacientibus impositas incurere non verendo a liggantibus seu causas ducentibus coram nobis pro receptione cuiuslibet testis duodecim denarios, ex una parte, et sex denarios, pro qualibet carta depositions, illius testis et minoris forme nisus fuit et nititur recipere et habere compellendo ipsos sic litigantes seu ipsas causas ducentes ad solvendum sibi dictos duodecim denarios, pro quolibet teste, et sex denarios, pro qualibet carta minoris forme, cuiusuis processus in ipsorum supplicacionum et singularum personarum dicte ville preiudicium et non modicum nocumentum. Quare a novis super hoc iusticie remedio postulato pro observacione dictarum constitutionum ad quas servandis medio iuramento astringimur, vobis dicimus et districte precipiendo mandamus quatenus per exacciones penarum in constitutionibus super hiis editis contentarum et alia iuris remediis compellatis dictum vestrum scriptorem ad servandum taxacionem dictarum scripturarum per dictas constitutiones factam. Nec permittatis ipsum a dictis personis vel aliqua alia aliquid recipere seu habere pro scripturis predictis nisi et prout in dictis constitutionibus continetur¹ ^[f. 95r] ymmo si aliquid ab eisdem contra formam dictarum constitutionum habuit seu extorsit torum et quantumcumque fuerit illis a quibus habuit restitui faciatis omni mora sublata taliter in hiis vos habendo quod, aliquem pro predictis, a modo non videamus querelantem alia imputaretur et merito culpe vestre.

Datis Perpiniiani, quinta die decembris, anno a nativitate domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Iacobus, vicecancellarius.

1. Ymmo, *al marge inferior del manuscrit com a reclam.*

1380, gener, 26. Barcelona

*Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma el privilegi de concessió d'escrivania pública de Puigcerdà i de Cerdanya.*¹

[O] Original perdut.

[A] Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 157r-157v.

Provisió del rey en Pere que-l scrivà del governador no prenga cartes contra lo privilegi de la villa²

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto nostro gerenti vices gubernatoris in comitatibus Rossillionis et Ceritanie ceterisque officialibus nostris presenti et futuri vel eius locatenenti, salutem et dilleccionem. Pro parte universitatis ville Podiiceritani fuit nobis, humiliter supplicatum ut cum vos quando estis in villa ipsa non paciamini ymmo inhibeatís contra privilegium notarie dicte ville et in derogacionem ipsius instrumenta aliqua recipi per notarium dicte ville nisi per vestrum scriptorem de requisicionibus protestacionibus ac literarum seu instrumentorum presentacionibus que vobis fiunt, per dictam universitatem et singulares eiusdem, ad finem ut salarium inde pertinens non dicte ville notario cui pertinet sed vestri scriptore habeat suppradictus, dignaremur super hiis de congruo remedio providere. Nos igitur supplicacione huiusmodi, suscepta benigne, volumus vobisque dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse quatenus observetis et observari faciatis super hiis privilegium supradictum iuxta sui seriem pleniorum et contra illud non veniatis quavis avisa permitendo et non inhiibendo instrumenta ipsa de predictis requisic^[fol. 157v]cionibus protestacionibus et aliis premissis reci et fieri per notarium dicte ville et usum inde per vestros predecessores in dicto officio observatum et contra illum non veniatis nec contravenire permittatis aliqua racione cum nolimus usui eidem aliquatenus derogari.

Datis Barchinone, vicesima sexta die ianuari, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo. [Castilionis de Man].

1. *Amb relació a aquest privilegi tenim la crida pública feta per manament de Ramon de Perelló com a governador dels comtats de Rosselló i de Cerdanya, i a instància dels cònsols de Puigcerdà, d'una carta del rei Pere IV on confirma el privilegi de concessió d'escrivania pública de Puigcerdà i de la Cerdanya a favor dels cònsols i universitat de Puigcerdà, segons el privilegi que el rei Jaume I els va concedir a Barcelona el 19 de juliol de 1264, a l'ACCE, perg. núm. 267.* 2. ... ut facet die 7 junny 1737 cum papiro sigilli primi. Ferran, notari, *al marge esquerre.*

132

1380, gener, 26. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels prohoms i universitat de Puigcerdà, confirma el privilegi de concessió d'escrivania pública de Puigcerdà i de Cerdanya, segons el privilegi que el rei Jaume I els va concedir a Barcelona el 19 de juliol de 1264.

[O] ACCE, 267.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 157v-159v.

Provisió del rey en Pere ab confirmatòria del governador en Ramon de Perellons sobre les prohibicions e crida feytes contra los notaris qui per auctoritat reyall prenen cartes en la terra

Noverint universi quod, die iovis qui fuit undecima menssis iulii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo primo, in villa Podiiceritani in presencia Ffrancisci Vitalis, notarii et testium subscriptorum ad hec specialiter vocatorum existentes et personaliter constituti in dicta villa Podiiceritani veneralibus Bertrandi Montanerii,¹ [fol. 158r] Iacobus Durig, Geraldus Meuinges et Petrus Moreta, consules anni presentis ville predicte Podiiceritani, ante presenciam honorabilis et circumspecti viri domini Raymundi de Perillionibus, militis, gubernatoris comittatum Rossillionis et Ceritanie et veneralibus Guillermi Jordani, in legibus licenciati, assessoris sui, intus domum capituli monasterii ffratrum minorum ville predicte, personaliter adiuventorum presentarunt et per me, dictum notarium, legi pecierunt coram eisdem quandam literam patentem illustrissimi domini regis sigillo comuni ipsius dominus regis in dorssso dicte litere ut prima facie apparebat sigillatam huismodi serie:

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris quibuscumque scriptoribus et notariis dicionis nostre, presentibus et futuris, salutem et gratiam. Cum iuxta concessionis seu stabilimenti cartam factam per illustrem Iacobum, bone memorie regem Aragonum, Maioricarum et Valencie, probis hominibus ac universitati Podiiceritani de scribana villa Podiiceritani et tocius Ceritanie nullus scriptor seu notarius nisi creatus vel statutus fuerit per ipsos recipere ac conficere audeat seu possit instrumenta vel aliam quamcumque scripturas publicam in dicta villa Podiiceritani et terra Ceritanie suppradicta ut in dicta carta

que data fuit Barchinone, .XIIII°. kalendas augusti anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo ^[fol. 158v] quarto. Et que coram nobis exhibita et hostenssa exititi lacius continetur, volumus vobisque dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse sub pena quingentorum morabetinorum auri, nostro erario applicandorum, vobis districtus inhibentes ne vestrum aliquis seu aliqui nisi creati fueritis per consules aut probos homines dicte ville instrumenta seu scripturas aliquas publicas in dictis villa Podiiceritani et terra Ceritanie recipiatis vel recipi ullatenus faciatis. Quinymo servetis et teneatis ad unguem cartam concessionis seu stabilimenti iamdicti, mandamus etiam per presentem gubernatori Rossillionis et Ceritanie, vicario et baiulo Podiiceritani et Ceritanie, presentibus et futuris, vel eorum locatenentibus quatenus inhibitionem et pene impositionem huiusmodi intimari in locis assuetis publice, voce preconis, faciant quociens per consules dicte ville inde fuerint requisiti ad finem ne ullus valeat a pena predicta ignorancie nubilo excusari quarumque penam predictam quociens comissa fuerit exhigant irremissibiliter atque levent.

Datis Barchinone, vicesima sexta die ianuari, anno a natiuitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo. [Castilionis de Man].

Qua litera presentata et per me, dictum notarium, lecta et explicata dictos domino gubernatori et eius venerabili assessori et coram eisdem incontinenti dictus dominus gubernatori dixit quod recipiebant dictam literam cum humili et debita reverencia et erat paratus mandatum regium in omnibus ^[fol. 159r] adimplere de consilio dicti veneralibis Guillermi Jordani, assessoris sui, et nichilominus peciit translatum de litera supradicta sibi tradi et cum ipse velit faceres responcionem super predictis requisiunt quod instrumentum de predictis non claudatur absque eius responssione de quibus omnibus supradictis, dicti veneralibis consules, pecierunt et requisiverunt eis fieri et tradi unum et plura publicum et publica instrumenta tot quot pecierunt et habere voluerint per me notarium supra et infrascriptum. Testes ad hec fuerunt presentes, discreti Bernardus Manrresa et Iacobus Call, notarii Podiiceritani, et veneralibis Iohannes Guiteri, domicellus.

Postque die veneris, que fuit duodecima dicti mensis iulii, anno predicto, fuit presentata et tradita responsio infrascripta per dictum dominum gubernatorem michi Ffrancisco Vitalis, notario predicto et infrascripto, cuiusquidem responcionis tenor sequitur sub hiis verbis:

Et dictus gubernator, visa dicta supplicacione et litera regia preinserta atque privilegio predicto, mandavit vicario Ceritanie et baiulo Podiiceritani, ibidem presenti, quatenus pro observando dictum concessium, privilegium prefatam faciat atque fieri faciant preonitacionem per loca assueta sue vicarie et baiulie iuxta formam in dicta litera et in dicto privilegio appositam et contentam. Et hanc responsionem petit. Idem, gubernator in fine premissorum insseri et continuari per vos notarium supra et infrascriptorum. Testes ad hec ^[fol. 159] fuerunt presentes venerabiles Matheus d'Alp et Dalmacius Anglesii, iurisperiti Podiiceritani.

Signum mei Ffrancisci Vitalis, scriptoris officii gubernacionis comittatum Rossillionis et Ceritanie et auctoritate illustrissimi domini regis notarii publici per totam terram et dominacionem suam. Qui predictis intersui vocatus hecque requisitus in hanc publicum formam redigens scribi, feci et clausi.

1. Que de notaris per auctoritat real no puxen pendre contractes ne altres scriptures en Puigcerdà ni Cerdanya sinó sols los notaris [...] per los cònsols sobre assò ha privilegi registrat en lo libre dels privilegis a .III. cartes, *al marge esquerra*.

133

1380, març, 8. Barcelona

Pere III el Cerimoniós confirma el privilegi d'elecció de cònsols a la vila de Puigcerdà atorgat pel rei Jaume III de Mallorca.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 67r-67v.

Provisió e executòria del rey en Pere sobre lo privilegi de la creació del cònsols

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris consulibus, iuratis, capitibus, ministeri^[fol. 67v]riorum et probis hominibus ville Podiiceritani, salutem et gratiam. Cum nos privilegium Iacobum, bone memorie regem Maioricarum, super creacionem et ellectionem consulum dicte ville indultum necnon quandam ordinacionem per nobilem Arnaldum d'Orcau tunc gubernatorem Rossillionis et Ceritanie super eo factam confirmaverimus cum carta cum sigillo magestatis nostre in pendentem munita.

Datis Barchinone, tertia die iulii, anno regni que nostri quadragesimo tercio et clausa per fidelem scriptorem nostrum Berengarium Vallosera ut in carta ipsa lacius continetur.

Nosque velimus confirmacionem huiusmodi ac privilegium et ordinacionem iamdictam tamquam statum et bonum regimen rey publice ville ipsius concernencia teneri totaliter et servari, ideo, vobis et cuilibet vestrum, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse sub iure et indignacions nostre incurssu ac pena mille morabetinorum auri, nostro eario applicandorum, quatenus confirmacionem predictam et alia omnia in carta ipsa contenta observando teneatis et servetis ad unguem super creacione et elleccione consulum, anni proxime venientis et successive anni cuiuslibet, modum et formam inpredictis privilegio et ordinacione contenta nec quicquam in contrarium seu contra mentem dicti privilegii et ordinacionis ullatenus faciatis.

Datis Barchinone, octava die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo. Rex Petrus.

134

1380, març, 15. Barcelona

Pere III el Cerimoniós ordena que ningú no interpreti el privilegi d'elecció de cònsols a la vila de Puigcerdà atorgat pel rei Jaume III de Mallorca.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 67v-68v.

Provisió e executòria del rey en Pere que negú no guosa ni degà interpretar res al privilegi del consolat

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sar[fol. 68r]dinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, inclito et magnifico infanti Iohanni, primogenito nostro, carissimo ac in regnis et terris nostris, gubernatori generali, paterne benediccionis plenitudinem cum salute. Necnon eius vices gerenti in Rossillione et Ceritania, vicario, iudici Podiiceritani et Ceritanie aliusque universis et singulis officialibus nostris, presentis et futuris, ad quod pertinet, salutem et dilleccionem. Cum nos privilegium per illustrem Iacobum, bone memorie regem Maioricarum, super creacione et elleccione consulum ville Podiiceritani indultum, necnon quandam

ordinacionem per nobilem Arnaldum d'Orcau, tunc gubernatorem Rossillionis et Ceritanie, super eo factam confirmaverimus cum carta cum sigillo magestatis nostre in pendentem munita, datis Barchinone, tertia die iulii, anno regnique nostri quadragesimo tercio et clausa per fidelem scriptorem nostrum Berengarium Vallosera ut in carta ipsa lacius continetur.

Nosque velimus confirmacionem huiusmodi ac privilegium et ordinacionem iamdictam tamquam statum et bonum regimen rey publice ville ipsius concernentes teneri totaliter et servari, ideo, vobis dicto nostro primogenito, de certa sciencia et expresse necnon vobis dictos officialibus sub ire et indignacionibus nostre incurssu ac pena mille morabetinorum auri. Mandamus quatenus confirmacionem predictam et alia omnia in carta ipsa contenta teneatis firmiter et observetis tenerique et inviolabiliter observari faciatis per quoscumque iuxta predictae carte seriem pleniorum. Et nulli in eisdem immutetis seu interpretemini nec alia singulares dicte ville aut alios quoscumque cartam ipsam seu privilegium et ordinacionem predictam vel aliqua ex contentis in eisdem inpugnantem, interrumpentes seu interpretantes aut impugnare, interrumpere seu interpretari. Volentes seu patentes audiatis nec quicquam in premissorum contrarium recipiatis, admittatis seu aliquatenus faciatis cum nos sic fieri velimus de certa sciencia et consulte.

Datis Barchinone, decima ^[fol. 68v] quinta die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo. Rex Petrus.

135

1380, octubre, 10. Perpinyà

Lletra executòria del governador de Cerdanya on es recull la lletra patent de l'infant Joan relativa al fet que els taverners no poden vendre vi sense el vistiplau dels segelladors dels bots de vi.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 173v-175r.

Executòria del governador de lletres reials e penals que ls taverners no venen vi sino és jutjat per los segelladors

Gubernator. Veneralibus vicario Ceritanie et baiulo Podiiceritani aliisque universis et singulis officialibus nostre gubernacionis ad quos presentes perbenerint vel locatenentibus eorumdem, salutem

et prosperitatem. Noveritis nobis fuisse presentatam quandam literam domni ducis patentem sigillo secreto eiusdem in ipsius dorso ut prima facie apparebat sigillatam huiusmodi seriey:

Inffans Iohannes, serenissime domini regis primogenitus eiusque regnorum et terrarum generalis gubernator, ffidelibus nostris vicario, subvicario, baiulo et subbaiulo Podiiceritani et Ceritanie ceterisque universis et singulis officialibus et subditis dicti domini regis atque nostris, presentibus et futuris, ad quem seu quos presentes pervenerint et ea resspectet et dictorum officialium locatenentibus, salutem et gratiam. Supplicacionem humilem nobis, pro parte consulum et proborum hominum universitatis ville Podiiceritani, [fol. 174r] pro utilitate rey publice ipsius et incollarum seu declinancium ad eandem reverenter exhibitian suscepimus continentem quod licet, tam ex privilegio universitati dicte ville concessio quam ex antiqua et approbata consuetudine, hactenus et usque nunch pro comuni utilitate in villa eadem observata consules ville, ipsius annis singulis, eligant et eligere possint atque debeant quatuor probos homines universitatis iam dicte qui ex eo que in terra Ceritanie vinum non colligitur, ymmo habent habere aliunde vinum ipsum cum ad villam eandem defertur tenentur et debent sigillo ad hec comode ordinato sigillare et hoc pro evitandis fraudibus que, per tabernarios et alios, ipsum vinum ad dictam villam adducentes et ipsum vendentes fieri possent in mittendo aquam in eadem vino et alia traffegando et comistendo ipsum vinum cum alio minus bono in dampnum et preiudicium emencium ipsum vinum. Etiam possunt et debent ipsi quatuor homines qui vulgariter in eadem villa segelladors nuncupantur dictum vinum afforare et certum precium apponere in eodem, ne tabernarii ipsi seu alii ipsum vinum vendentes in eodem fraudem aliquam comittere valleant ullo modo. Attamen vos, officiales ipsi seu aliqui ex nobis, volentes dare locum quod fraus in dicto vino fiat per illum vendentes ex quo dictum vinum in vasis sive bots in quibus adductum est per dictos ad hec deputatos sigillatum existit datis licenciam vendentibus ipsum vinum illud dissigillandi quesito [fol. 174v] colore videlicet quod pro usu vestri seu alia habetis necessarium de vino ipso et ex post tabernarii seu vendentes ipsum vinum contra bonum statum ville iamdicte possunt in eodem comittere fraudem et officium ipsorum sigillatorum factum est inutile habitantibus et declinantibus ad villam eandem. Quare volentes indempnitate rey publice dicte ville prout covenit providere et ne fraus seu dolus in eodem fieri valeat ullomodo vobis

et unicumque vestrum dicimus et sub pena centum morabetinorum auri regio, atque nostro absque spe venie applicandorum erario preciendo, mandamus quatenus servando privilegium et ordinacionem super hiis factam et de cetero per consules et probos homines dicte ville fiendam licenciam, alicui ex tabernariis predictis, dare seu concedere presumatis vendendi de ipso vino nisi eis et forma quibus per dictos sigillatores fuerit ordinatum nec possitis ipsum dissigillare vel alia concedere licenciam dissigillandi nisi ipsis sigillatoribus aut duobus eorum vocatis et consencientibus in eisdem dictis tabernariis et aliisquibuscumque dictum vinum vendentibus huius serie inhihentis sub incurssu pene predictae ne de ipso vino exquo sigillatum fuerit per dictos sigillatores vendere valeant seu presumant, quamvis licenciam habuerint a vobis dictis officialibus absque consensu et permissione dictorum sigillatorum vel duobus ex ipsis. Cum nos pro observacione dicti privilegii et pro utilitate comuni rey publice sic fieri providerimus et velimus.

Datis Perpiniani, ^[fol. 175r] sub nostro sigillo secreto secunda die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo nono. Iacobus, vicecancellarius.

Quam obrem nos volentes prout tenemur mandata dicti domini ducis facere inviolabiliter observari, dicimus et mandamus vobis quatenus literam preinsertam et omnia in ea contenta exequamini et compleatis opperis per effectum iuxta sui seriem et tenorem. Nec minus vos dictus vicarius Ceritanie tenorem dicte litere predictae voce preconia per loca assueta ville Podiiceritani et ut est moris faciatis preconitzari et publice nunciari.

Datis Perpiniani, quarta die octobris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo. Vidit Petrus Commitis.

136

1381, maig, 15. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma el privilegi relatiu a l'exempció de pagar barra i lleuda dels habitants de Puigcerdà a les viles de Perpinyà, Vilafranca de Conflent i Vinçà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 68v-69r.

Provisió del rey en Pere de franqueha que no deuen pagar barra ni leuda a Perpinyà, a Vinçà ni a Villafrancha

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus gerenti vices gubernatoris in comittatibus Rossillione et Ceritania, ceterisque universis et singulis officialibus nostris quovis nomine censeantur quibus spectent subscripta et presentes presentate fuerint eorumque locatenentibus, salutem et dilleccionem. In supplicacionem humili nobis oblata reverenter, pro parte consulum ville Podiiceritani, vidimus contineri quod per nos vel predecesores nostros eis concesso sint franchi, quiti et immunes de non solvendo lezdam nec barram vel uis ipsarum in aliquibus locis regiis nostre dominacionis. Attamen exactores seu collectores iurium lezde et barre in villis Perpiniani et Villefranche Confluentis ac in loco de Vinçano nituntur exhigere et levare ab hominibus dicte ville Podiiceritani iura lezde et barre predictarum in dicti privilegi lesionem et dicte universitatis et singularium suorum preiudicium atque dampnum. Quare supplicato nobis pro parte dictorum consulum ipsis et dicte universitati super hiis de iusticie remedio concedenti provideri, vobis et cuilibet vestrum, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse sub pena quingentorum florenorum auri de Aragonia a bonis illius vestrum ^[fol. 69r] qui contrafecerit habendorum et, nostro eario applicandorum, quatenus facta vobis fide de privilegio predicto per dictos supplicantes alleganto illud inconsusse servetis et faciatis servare, dicte universitati et singularibus suis, iuxta eius seriei atque formam et contra ipsum eos gravari siunatis nullo modo nisi aliud legitimum oppositum fuerit quod obsistat de quo si apponatur cognostatis breviter simpliciter sumarie et de plano et omni litte cessante et super eo faciatis breve et expedicum iusticie complementum prout de iure et racione inveneritis faciendum.

Datis Cesarauguste, decima quinta die madii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo primo. Decanus Urgellensis.

137

1381, octubre, 5. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana que els clergues tonsurats siguin admesos com a oficials de la vila i que la pragmàtica que ho impedia quedi en suspens per un any.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 69r-70r.

Provisió del rey en Pere que ls clergues coniugats sien admesos en oficials i que la pragmàtica sie suspesa per un any y après se observe¹

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, vicario et aliis officialibus ville Podiiceritani vel eorum locatenentibus, salutem et dileccionem. Pridem a nostra emanavit curia huiusmodi seriei:

Petrus, Dei gratia rex et *etc.*, dillecto et fidelibus nostris gubernatori Rossillionis et Ceritanie, vicario et aliis officialibus ville Podiiceritani vel eorum locatenentibus, salutem et dillectionem. Licet nos pridem fecerimus provisionem sequentem: Petrus, Dei gratia rex Aragonum et *etc.*, dilecto et fidelibus nostris gubernatori Rossillionis et Ceritanie, vicario et alii officialibus ville Podiiceritani, presentibus ^[fol. 69v] et futuris, salutem et dillectionem. Percepimus exposicione humili, pro parte universitatis ville Podiiceritani, nobis facta quod, vos seu vestrum aliqui, recusatis et contradicitis admittere officii ville eiusdem clericos coniugatos dicte ville eo quia tonssurati existunt quod in dampnum rey publice dicte ville cernitur redundare. Quo circa supplicato nobis, humiliter super hiis debite providere attento quos dicti clerici coniugati sunt persone ad² regimen ville ipsius multum ydonee et sufficientes et que regimini ipso usi fuerunt pluries utiliter atque bene quodque maior pars hominum pocius sufficiencium dicte ville est ex dictis clericis tonssuratis. Volumus vobisque, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse sub pena mille morabetinorum, nostro eario applicandorum, quatenus admittatis et recipiatis deinde, in officiis ville, ipsius dictos clericos coniugatos sicuti alios tonssurari non habentes hocque non mutetis aliqua racione com nos ex causis pretenssis bonum statum et regimen dicte ville concernentibus sic fieri providerimus de certam sciencia et consulte.

Datis Barchinone, decima quinta die iunii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo. Decanus Urgellensis.

Qua tamen ipsam provisionem fecimus in memoris pragmatice sancctionis super hoc edite habentis ne clerici, tam simplices quam coniugati, ad officio publici nisi in certa forma admittatur. Et ob hoc preinsertam provisionem duximus revocandam nobis et unicuique vestrum, dicimus et mandamus quatenus dictam pragmaticam

sanccionem in omnibus observando et observari faciendo clericos supradictos contra eis formam et tenorem ad officia publica non admittatis nec ipsos dicta officia exercere sumatis.

Datis Cesarauguste, vicesima tertia die augusti, anno a nativitate Domini ^[fol. 70r] millesimo trecentesimo octuagesimo primo. Narcisus, promotor.

Nunc autem ex quibusdam causis ad hec nostrum [avuum] racionaliter inducentibus, volumus vobisque, dicimus et mandamus de certa sciencia expresse quatenus preinsertam primam literam cuius datis fuit Barchinone, .XV^a. die iunii, anno a nativitate Domini millesimo .CCC^o. LXXX°., primo et omnia contenta in ea serveris et teneatis iuxta sui seriem quamdui consulatus anni presentis duraverit et non ultra nisi nos interium aliter providendum duxerimus super eo preinserta ultima litera.

Datis Cesarauguste, .XXIII. die augusti proxime lapssi necnon predicta pramaticam sanccione et aliqua quacumque premissis contraria quas et omnia in eis contenta isto interum suspendimus et locum quo ad hoc habere decernimus obsistentibus nullo modo cum nos sic fieri providerimus de certa sciencia et consulte.

Datis Cesarauguste, quinta die octobris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo primo. Decanus Urgellensis.

1. Y que la pragmàtica sie suspesa per un any y après se observe *escrita per una mà posterior*. 2. *Ad repetit*.

138

1381, novembre, 25. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que els moliners, forners i renders reials siguin francs de fer guaites.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 70r-70v.

Provisió del rey en Pere que molners ni forners ni renders reyalys sien franchs de guaytes

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, vicario et baiulo ville Podiiceritani vel eius locatenenti, salutem et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum dicte ville fuit nobis, humiliter supplicatum et cum nulle persone visse eiusdem,

sicut sunt aliqui molendinarii et aliqui furnarii ac aliqui emptores aut collectores vectigalium seu iurium regionum, et quidam alii se excusent ac penitus^[fol. 70v] requisent et contradieant facere personaliter exrubias sive guaytam in dicta villa et meniis ac turribus eius, cum ad id faciendum tamquam necessarii sive utiles ac habiles eligantur hocque censeatur in magnum preiudicium atque dampnum aliorum vicinorum et habitatorum dicte ville ac eius periculum redundare dignarentur super hiis decens remedium adhibere. Quo circa dicta supplicacione benigne suscepta cum custodia dicte ville preservet ac deffendat omnes habitantes in ea vobis, dicimus et mandamus de certa sciencia et firmiter¹ expresse quatenus dictas tales personas vel quasvis alias cuiusvis gradus, status vel condicioinis existant vicinas dicte ville vel habitantes in ea non permittatis a faciendo personaliter excubias sive vigiliis quem ipsa villa vel meniis ac turribus eius pro illius custodia seu prou illius custodia seu deffensione vel de die vel de nocte quandocumque et qualitercumque necessarie vel opportune fuerint aliquatenus excusari. Quinymo personas ipsas et quamlibet ipsarum, tam per imposiciones et exacciones penarum quam alias, ad faciendum dictas excubias sive vigiliis fortiter ac penitus compellatis postpositis ac reiectis dillacionibus excusacionibus et excepcionibus quibuscumque.

Datis, Cesarauguste vicesima quinta die novembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo primo. Decanus Urgellensis.

1. Afegit a la interlínia.

139

1382, juny, 3. València

Pere III el Cerimoniós atorga provisió segons la qual els habitants de la vila de Puigcerdà poden pescar allà on vulguin de Cerdanya sense tenir llicència del procurador reial dels comtats de Rosselló i Cerdanya.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 71v-72v.

Provisió del rey en Pere com los habitants de la villa poden pasthar sens licència del procurador reyal a tota llur voluntat

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario Ceritanie, baiulo ville Podiiceritani, presentibus et qui pro tempore fuerint eorumque locatenentibus, salutem et gratiam. Pridem a nostra emanavit curia quedam litera huiusmodi seriey:

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, *etcetera.*, ffideli nostro Benregario de Maguerola, procuratori redditum et iurium nostrorum in comittatibus Rossillionis et Ceritanie, salutem et gratiam. Scitis et datum est ab experto quod stagni, aque currentes, et specialiter aque neuales, sunt regalie nostre et corone nostre affixe, ita quod ab ea non possunt seu debent separari aliquatenus et ut nostro relatui est deductam nonnulli terre Ceritanie ausu temerario, a nobis seu nostro procuratore, non petito licencia in stagnis et aquis nevalibus ultra quam debent cum tenedonibus sive canaro et rettibus et cum boligiis sive exaveguiis et aliis artificiis piscantur intrando cum barchis et carris ipsa stagna et faciendo per diverssa loca dictarum aquarum tenedones, specialiter canars, apportet incidere et deduci et de illis canars qui, sine edifficio et paratis, non possunt edificari, faciunt proprium ac illos defendere nittuntur facientes eos contra quoscumque que omnia cedunt in dampnum nostri patrimoni ac ^[fol. 72r] iurium et regaliarum nostrorum lesionem et preiudicium manifestus ob quod, volentes super hiis indempnitati nostre vobis cui incumbit ex vestro officio, dicimus, comittimus, mandamus quatenus de cetero talia sine licencia nostri aut vestra nomine nostro per impositio penarum et exacciones earum vectetis et prohibetis et iura et regalis nostras viriliter et potenter manuteneatis et defendatis taliter quod salve maneant et illese. Quoniam super predictis omnibus et singulis et dependentibus et emergentibus ex eisdem vobis comittatus plenarie vices [vestras] presenti.

Datis Valencie, decima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo secundo. Narcisus, promotor.

Sane nunc pro parte consulum et proborum hominum universitatis ville Podiiceritani et novis reverenter expositum quod, vigore dicte preinserte litere dictus procurator regius seu eius locumtenentis in Ceritania, nititur occupare et deffendere, non solum stagna et aquas que nostra existunt, sed etiam portus et montagna vocata de Vallmoncar de Lanos de Sob[iranno] et de Roda et quedam alia in quibus sunt stagna, ripparia et aque neuales que sunt propria dicte universitatis et per ipsam iusto titulo adquisita et in quibus

homines dicte ville piscantur et piscari semper consueverunt cum rettibus et aliis arnesiis et apparatus pro eorum libito voluntatis, necnon consueverunt prohibiciones et statuta facere seu fieri facere ac concedere alias licencias pastandi in eisdem n quorum omnium predictorum possessione dicti exponentes fuerunt et sunt a tanto tempore citra quod memoria hominum in contrarium non existit. Quam obrem a nobis super hiis iusticie remedio postulato vobis et utrique vestrum, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse sub pena quingentorum morabetinorum ^[fol. 72v] auri de bonis illius vestrum qui hunc mandato nostro cum effectu non paruerit irremissibiliter habendorum, et nostro applicandorum eario, quatenus dictos consules et probos homines dicte ville manuteneatis et defendatis in illa possessione predictorum omnium, in qua erant antequam dicta litera a predicta nostra curia emanarent.

Datis Valencie, tercia die iunii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo secundo. Decanus Urgellensis.

140

1382, juny, 9. València

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que els renders de Puigcerdà i Cerdanya contribueixin a les despeses dels murs i torres de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 72v-73r.

Petrus,¹ Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, vicario Ceritanie et baiulo Podiiceritani ceterisque officialibus nostris presentibus et futuris et eorum locatinentibus ad quem seu quos presentes perseverint et pertineant infrascripta, salutem et dilectionem. Pro parte consulum et proborum hominum universitatis ville Podiiceritani est nobis expositum reverenter quod, renderi sive emptores ad tempus reddituum et iurium nostrorum Podiiceritani et Ceritanie, nittuntur se excusare a contribuendo seu partem suam exsolvendo in redempcionie exercitus nuper per nos seu per nostrum carissimum primogenitura indicci contra comitten Impuriarum pro qua dicti consules, de consilio et consensu tocius dicte universitatis et consuli eiusdem, composuerunt ad certam in muris et turribus dicte ville pretendentes peccunie quantitatem excusant etaim se

iidem renderii sive emptores a guaytando sive excubias faciendo necessitatis tempore in muris et ^[fol. 73r] et turribus dicte ville pretendentes se inde a nobis habere franquitatem et immunitatem per nos cum litera nostra datis Barchinone, .XIIII^a. die ffebruarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo octavo, eis concessam per augmentacionem dictorum nostrorum redditum et iurium ut ipsi facilius inducant ad dandum mauis precium in eisdem quod in dampnum dictorum exponencium cernitur proculdubio rendundare. Quam ob rem supplicato nobis, humiliter super hiis debite provideri quia intencio nostra fuit et est concessisse solum dictis renderiis quod non compellatur seu teneatur ire personaliter in exercitus non autem eosdem exemisse quin teneantur contribuere in redempcionibus dictorum exercitum et facere excubias supradictas sicut et prout alii singulares dicte ville vobis et unicuique vestrum, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse quatenus dictos renderios seu emptores dictorum reddituum in iurium, presentes et qui pro tempore fuerint, compellatis sicut alios singulares ipsius ad contribuendum in dictis redempcionibus exercituum predictorum et faciendum excubias supradictas, non obstante predicta seu quacumque alia immunitate eis super hoc concessa quam preterquam predictam, videlicet, excubias supradictas quod non compellatur ire personaliter in eisdem exercitibus, nos de certa sciencia revocamus.

Datis Valencie, nona die junii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo secundo. Decanus Urgellensis.

1. *Provisió sense rúbrica.*

141

1382, juliol, 2. València

Pere III el Cerimoniós ordena a Berenguer de Maguerola, procurador reial als comtats de Rosselló i Cerdanya, que no autoritzi treure blat de la terra de Cerdanya als renders reials.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 70v-71r.

Provesió del rey en Pere que'l procurador reyall no pogua donar licència de traure blat de la terra de Cerdanya als renders reials

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Ma^[fol. 71r]ioricarum,¹ Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro Berengario de Maguerola, procuratori regio in comitta-

tibus Rossilionis et Ceritanie et alii cuicumque qui pro tempore dicto preerit officio, salutem et dileccionem. Quamquam per diverssas literas et provisiones nostras et signanter cum quadam litera datis Valencie, .XII^a. die menssis ffebroarii proxime preteriti, providerimus et ordinaverimus utilitate nostri inspecta in hiis quod vos possitis dare licenciam arrendatoribus et emptoribus reddituum et iurium nostrorum Ceritanie quod a terre Ceritanie extaheir valeant blada ipsorum reddituum et portare ad quascumque partes voluerint, ut in dictis literis et provisionibus nostris plenius continetur. Tamem quia ex quibusdam causis iustis et racionabilibus, pro parte consulum et proborum hominum universitatis ville Podiiceritani, allegatis et propositis noviter coram nobis quas stimus ecerto subsistere veritati clare comperimus quod dicte licencie que, per vos concesse fuerunt et conceduntur, redundant notorie in maximum dampnum rey publice dicte terre et habitancium in eadem. Volentes pocius dare locum utilitati dicte rey publice quam private cum publica utilitas private sit merito preferenda supplicantibus inde nobis humiliter, dictis consulibus et probis hominibus, potestatem omnimodam dandi seu concedendi dictis emptoribus seu arrendatoribus extrahendi dicta blada a terra predicta vobis tollemus cum presenti inhibentes et mandantes vobis expresse ne dictas licencias concedere a modo ullatenus presumatis. Placet tamen nobis et volumus quod potestas attributa vicario Ceritanie remaneat penes ipsum sicut et prout fuit hactenus observatum.

Datis Valencie, secunda die iulii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo secundo. Decanus Urgellensis.

1. Ioricarum, *al marge inferior del manuscrit com a reclam.*

142

1382, octubre, 21. Puigcerdà

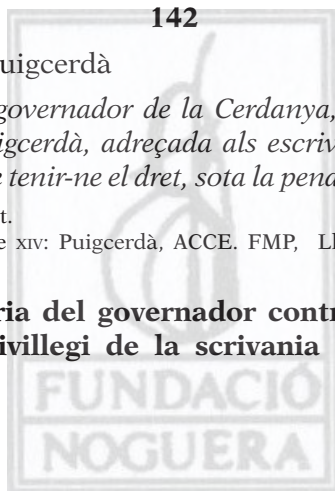
Lletra executòria del governador de la Cerdanya, a petició dels cònsols de la vila de Puigcerdà, adreçada als escrivans de la cort que fan escriptures sense tenir-ne el dret, sota la pena de 50 morabatins d'or.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 175r-176r.

Letra executòria del governador contra los scrivans de la cort qui contra privilegio de la scrivania prenen inventaris e altres cartes

Gubernator.

Veneralibus vicario et iudici ordinario Podiiceritanu et Ceritanie vel eorum locatenentibus presentibus et futuris ad quos presentes pervenerint, salutem et prosperitatem. Per venerabiles consules ville Podiiceritanu ffuit nobis expositum querellose quod, licet per privilegium ipsis et univer^[fol. 175v]sitati hominum dicte ville, indultum nullus notarius possit seu debeat recipere vel conficere inffra villam Podiiceritani et terram Ceritanie instrumenta, vel alias publicas scripturas, nisi notarii vel scriptores per ipsos consules inibi deputati vel electi. Tamen retroactis temporibus scriptores curie regie dicte ville Podiiceritanie receperunt plura instrumenta et inventaria in lesionem privilegii memorati et dictorum consulum et universitatis preiudicium manifestum. Qua propter supplicato nobis humiliter super hiis debite provideri, dicimus et mandamus vobis sub pena quingentorum morabetinorum auri, erario regio applicandorum, quatenus per impositiones penarum et earum exacciones compellatis seu compelli viriliter faciatis ipsos scriptores ad restituendum de¹ facto et remittendum, scribanie seu notarie dicte ville, omnia instrumenta et inventaria facta et recepta per ipsos in preiudicium et contra mentem privilegii supradicti quibusuis maliciis et exceptionibus preter missis. Ceterum, quia nobis per dictos venerabiles consules extitit instantissime requisitum ut compelli faceremus scriptores dicte curie, qui nunc sunt, ad firmandum et assecurandum deteneno tabulam prout fieri debet iuxta constitutiones Cathalonie generales. Mandamus vobis quatenus ipsos scriptores ad faciendum dictam firmam compellatis si et prout de iure aut constitutionibus generalibus Cathalonie, vel alias, inveneritis compellendos, procedendo breviter et ^[fol. 176r]sine litte sumarie et de plano quibuscuilibet dillacionibus et exceptionibus resecatis.

Datis in villa Podiiceritani, vicesima prima die octobris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo secundo. Visa Jordani.

1. De afegit a la interlínia.

143

1384, març, 11. Tamarit de Llitera

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bertran Muntaner, nunci de la vila de Puigcerdà, confirma l'exempció que els homes de Puigcerdà tenen del pagament de la barra de Vilafranca de Conflent i de Vinçà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 73r-74r.

Provesió del rey en Pere que·ls prohò^[fol. 93v]mens de Vilafrancha e de Vinça que no prenguen barra de hòmens de Puigcerdà

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris consulibus, iuratis et probishominibus villarum Villefranche Confluentis et de Vinciano ac collectoribus seu exactoribus subsidi-
orum sive barrarum, que in ipsis villis et utriusque earum levantur ac aliis ad quos hec spectent, salutem et gratiam. Bertrandus de Muntanerii, nuncius ville Podiiceritanii, missus ad curias generales quas pronunc nostris subditis in villa Tamariti de Littaria celebramus, querelando humiliter nostro culmini supplicavit ut cum incole ville ipsius Podiiceritanii a tantis temporibus citra et ultra quod, hominum memoria in contrarium non existit, fuerint et sint immunes a sollucione barre, pontagii, passagii et alterius subssidii nedum in ipsis villis sed etiam in tota dominacione nostra per privilegia regia et inde fuerint et sint in possessione per dicta tempora seu quali tamen vos extrahendo ipsos a possessione huiusmodi in virtute concessionum inde, per nos vobis factarum, ut asseritur ab incolis ville Podiiceritanii transsitum inde faciendum in grande eorum preiudicium dictam barram exhigitis et velint vel nolint illam solvere faciatis per eosdem, non obstante, quod allegent dicta privilegia, nec obstante, quod dicte barre sunt ut pretenditur prohibite per Constituciones Cathalonie generales, dignaremur in de dicto supplicanti et principalibus suis de condecanti ^[fol. 74r] remedio providere. Nos vero dictam supplicacionem suscipientes benigne, vobis et cuilibet vestrum sub pena centum florenorum auri de Aragonia, dicimus et mandamus quatenus a dictis incalis dicte ville Podiiceritanii inde transsitum vel redditum. Quinymo quicque ab eis preter vel contra formam dictorum eorum privilegiorum vel dictarum Constitucionum generalium series hactenus exhegistis consulibus dicte ville Podiiceritanii nomine, quorum interest vel cui ipsi voluerint, restituatis aut ducatis vos cum eisdem amicabiliter componendos vel decima die a presentacione presencium vobis, dictis consulibus, fienda continue sapitura non feriata compareatis per vos vel vestrum legitimum responsalem in cancelleria nostra causas iustas et legitimas ostensuri. Si quas habere creditis propter quas predicta fecisse et facere potueritis et possitis adducendo vobiscum concessionones documenta et titulos quos et que

inde intendatis habere aliquim si neutrum premissorum curaveritis adimplere per hanc eandem, dicimus, comittamus et mandamus vicario dicte Villefranche, presenti et futuro et eius locumtenenti, quod ad predicta servanda pariter et complenda vos forciet pariter et compellant iuris remediis quibus decet. Comittentes eisdem ad cautellam cum hac eadem super hiis omnibus et singulis cum inde dependentibus, emergentibus et connexis plenarie vices nostras.

Datis in villa Tamariti de Littera, undecima die marcii anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo quarto. Raimundus, cancellarius.

144

1384, març, 11. Tamarit de Llitera

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bertran Muntaner, nunci de la vila de Puigcerdà, ordena a Guillem Tellet, lloctinent del procurador reial dels comtats de Rosselló i Cerdanya, que respecti els privilegis, usos i llibertats de la vila de Puigcerdà i Cerdanya ja que eren infringits constantment.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 74v-75v.

Provesió del rey en Pere que el jutge ordinari puscha conàixer del feyt patrimonial tro a quantitat de sexanta sous

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdeli nostri iudici ordinario Podiiceritani et Ceritanie qui nunc est et pro tempore fuerit et eis locumtenenti, salutem et gratiam. Intimatum est nostre celssitudine himiliter per fidelem nostrum Bertrandum Muntanerii, nuncium ville Podiiceritani, ad nos missum quod Guillelmus Tellet, locumtenens in Ceritania procuratoris regii comittatum Rossillionis et Ceritanie, fecit et facit de facto et contra bonam racionem et privilegia, bonos usus et libertates dicte ville quod plures novitates preiudicia vexaciones, tam extraneis quam privatis, in dicta villa et terra Ceritanie incessanter et, tam in personis quam in bonis, colore siu officii et specialiter infrascriptas, videlicet quod exhigit a mercatoribus et personis merces vel res suas ementibus vel vendentibus lezdas et alias exacciones non obstante, quod ostendant sibi instrumenta et cartas testimoniales et usum quod inde fuerunt et sunt franchi. Imponit etiam idem locumtenens diverssa banna et penas immoderatas racione sui officii et cum vult

eas non tantum contentatur ^[fol. 75r] de prima pena et solucione ipsia quinyimo quociens inciderint tociens multiplicatas exhigit et levari facit sic ad longe plus ascendunt plerimque dicte pene, quam valeat proprietas propter quam pene impunintur, predicte facit etiam predictus locumtenens quam racione ipsarum penarum, vel aliarum modicarum rerum, cum impetiti seu conventi volunt de hiis se excusare remittit ipsos ad iudicem patrimonii in villam Perpiniani que distat a villa Podiiceritani per duas dictas unde, sequitur quod pocius eligunt conventi predicti solvere quod ab eis petitur quam si pro inde haberent accedere ad villam Perpiniani cum supertus per amplius ascenderent quos facerent quam solucio indecies petitorum ex quibus concluditur quod circa premissa pocius dictus Guillermus Tellet ministrat iniusticiam quam iusticiam prout fertur. Et ideo, supplicavit nostro culmini, dictus nuncius, reverenter quatenus dignaremur sibi super hiis de salubri remedio subvenire cuius supplicacione, suscepta benigne, volumus, statuimus, ordinamus, decernimus et providemus vobisque dicimus et mandamus quatenus de omnibus et singulis questionibus, petitionibus et demandis motis et movendis inter dictum locumtenentem presentem vel futurum seu alium eius nomine ex una parte agentem vel defendentem et quascumque personas extraneas vel privatas ex altera agentes vel deffendentes racione et occassione premissorum vel alicuius eorum dum tamen non ascendant ultra quantitatem sexaginta solidorum quelibet questio vel realitatem proprietatis non tangat nostri patrimonii. Vocatis vocandis cognostatis ^[fol. 75v] et super eis faciatis iusticie complementum sine litte et strepitu et figura iudicii ac mudo verbo appellacione diffungiis et maliciis cessantibus quibuscumque literis, ordinacionibus seu provisionibus aliis obtentis in contrarium quas hiis decerminus non obstante obsistentibus nullomodo.

Datis in villa Tamariti de Littera, undecima die marcii anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo quarto. Raimundus, cancellarius.

145

1384, març, 11. Tamarit de Llitera

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bertran Muntaner, nunci de la vila de Puigcerdà, ordena als escrivans de la cort que respectin la forma i el salari de les escriptures tot respectant les Constitucions de Catalunya, sota pena de 100 florins d'or d'Aragó.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 159v-160v.

Provesió del rey en Pere que·ls scrivans de la cort hagen a servir [l'estill] el for de les scriptures e hagen a tenir taula

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus nostris gerenti vices in comitatibus Rossillionis et Ceritanie generalis gubernatoris nostri vicario et baiulo ac iudici ordinario ville Podiiceritanie et Ceritanie, presentibus et futuris, et eorum locumtenentibus, salutem et dileccionem. Presenciam nostram adiens fidelis noster Bertrandi Montanerii, nuncius ville Podiiceritani, magestati nostre exposuit querelante quod scribe scribaniarum curiarum regiarum Podiiceritani et Ceritanie a modico citra tempore ^[fol. 160r] transtendunt formam usum et stillum in salariis scripturam antiquis temporibus, in eisdem observatum exhigendo salaria ultra quam solin debeant et in processibus et aliis scripturis reglonos nec dictiones, quas et quos, debent ponere non ponendo et alia in et circa hec rem publicam illarum partium officiant dispendiis non modicis et iacturis in dicte rey publice partium ipsarum et in eis degencium non parum preiudicium et evidens interesse nec inde volunt desistere licet pluries ut pretenditur requisiti quodquam. Idem, scriptores nolunt assecurare de tenendo tabulam pro eisdem scribaniis sicut in ceteris partibus Cathalonie scribe curiarum assecurant et assecurare tenentue per constituciones Cathalonie generales, quod redundat in dampnum et preiudicium plurimorum, et dictarum constitucionum violacionem et enervacionem etiam manifestam unde, supplicato nobis per dictum nuncium sibi quo supra nomine super hiis de opportuno remedio providere vobis et utrique vestrum, dicimus, comittamus et mandamus sub pena centum¹ florenorum auri de Aragonia, nostro eario irremissibiliter applicandorum, quatenus dictos scriptores curiarum et scribaniarum predictarum ad observandum formam, usum et stillum in salariis scripturarum predictarum et in ponendo reglonos et dictiones in processibus et scripturis quas facient observari antiquitus assuetos et ad tenendum tabulam iuxta constituciones Cathalonie ^[fol. 160v] generales per impositiones et exacciones penarum et alia iuris remedia fortiter compellatis et habitantes in villa Podiiceritani et terra Ceritanie ac illos ad ipsos recurrentes reddatis inde illos taliter in hiis vos habendo quod hanc occasione non audiamus aliquem de cetero querellantem, cum nos premissa sic fieri disposuerimus

et velimus de certa sciencia non obstantibus quibuscumque literis provisionibus obtentis et obtinendis incontrarium quas huius serie revocamus. Comitentes nobis et utrique vestrum super predictis omnibus et singulis cum inde dependentibus, emergentibus et connexis vices nostras plenarie cum presenti.

Datis in villa Tamariti de Littaria, undecima die marcii, anno a nativitate domini millesimo trecentesimo octuagesimo quarto. Raimundus, cancellarius.

1. Centum està subratllat; pena, al marge esquerre.

146

1384, març, 12. Tamarit de Llitera

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bertran Muntaner, nunci de la vila de Puigcerdà, ordena que els homes que són de Puigcerdà i que tenen terres a Llívia no han de contribuir a les obres del castell de Llívia.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 75v-76r.

Provesió del rey en Pere que-ls hòmens qui són de Puigcerdà e són terratinents a Llívia no paguen en les obres del castell de Llívia

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris consulibus et uratis ac probis hominibus loci de Livia, terre Ceritanie, presentibus et futuris, salutem et gratiam. Supplicatum fuit nobis nostre regie magestati humiliter per fidelem nostrum Bertramdum Muntanerii, nuncium ville Podiiceritani quod vos ac virtute cuiusdem litere per vos seu partem vestram a curia nostra obtente, datis Barchinone vicesima septima die iulii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quarto, intenditis seu [nitimini] ^[fol. 76r] talliare terras tenentes in dicto loco et in terminis ipsius habitatoris ville ipssius in operibus murorum ac vallorum castri de Livia et aliis et cum id si fieri pretendant fieri in preiudicium libertatum honorum usuum et franquitatum dicte ville quibus usi [fiunt] ab origine ville ipsius et inde aliis fuerint et sint in pacifice possessione vel quasi. Ideo, super hiis iusticie remedio implorato attento quod nemo sine cause cognicione possessione sua

privabduz existit. Volumus vobisque et vestrum singulis dicimus et mandamus quatenus iamdictos habitatotes iamdicte ville Podiiceritani possessione qua sint de non contribuendo in talliis predictis eisdem observando contra illam nullatenus veniatis nec super hiis eis aliquid, in preiudicium libertatum et bonorum usuum predictorum, innovetis quynymo si aliqua innovatis illa ad statum primeuum visis presentibus reducatis vel decima die a presentacione presentis vobis fienda continue secutura non feriata in cancelleria nostra per vestrum legitim responsalem compareatis causas per quas predicta possitis facere legitimas ostensuri. Aliquin mandamus et committimus vicario et baiulo ac iudici ordinario Podiiceritani et Ceritanie, presentibus et futuris et utrique eorum, et eorum locatenentibus, quod ad observacionem predictorum vos forcient et compellant iuris remediis quibus decet litera predicta minime obsistente.

Datis in villa Tamariti de Littaria, duodecima die marcii, anno a nativitate domini millesimo trecentesimo octuagesimo quarto. Raimundus, cancellarius.

147

1384, maig, 5. Almenar

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana que l'escrivà del governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, Francesc Vidal, respecti la forma de les escriptures tal com era costum d'antic.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 160v-161v.

Provesió del rey en Pere que·l scrivà del governador hage a servir [l'estill] de les scriptures axi com en temps passat és acostumat

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum,^[fol. 161r] Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli scriptori gubernacionis committatum nostrorum Rossillionis et Ceritanie, Ffrancisco Vitalis, salutem et gratiam. Peticio que-relosa pro parte universitatum ville Podiiceritani et vicarie ipsius coram nobis reverenter exhibita continebat quod vos, ipsius officii scribanie, ac usus etiam antiquitati limittibus non contentus sed illos aliis et debitum racioniis excedens exigitis et de facto recipitis

et habetis de et pro scripturis quas, ut scriptor predictus, faciatis infra villam et vicariam iamdictam salaria excessiva et talia que per predecessores vestros in dicto scribanie officio petita nunquam fuere et multominus per exponentes eosdem soluta. Et alia quod est peius asseritis vos nequaquam teneri formam usus cuiusquam subire, sed vestrum dum taxat sequi arbitrium et illi dare praticam novi stili quod in exponencium eorumdem reddundat non modicum detrimentum quare supplicato nobis humiliter super hiis de congruo remedio provideri. Quia nec vos nec alium quenquam decet aliquem nove iugo supondere servitutis, dicimus et mandamus vobis de certas sciencia et expresse sub pena mille morabetinorum auri, nostro applicandorum erario, et a bonis vestris irremissibiliter habendorum quatenus in et super predictos serbetis de cetero usum et sailium vestri officii supradicti pee vestros predecessores ^[fol. 161v] iam dictos duot retroactis temporibus observarum nec quitquam ultra stillum eundem exhigere presumatis nec ipsi vobis exsolvere teneantur. Mandantes serie cum presenti gerentivices, gubernatoris generalis in comittatibus suppradictis necnon vicario Podiiceritani vel locatenentibus eorumdem, presentibus et futuris, quid ubi vos mandati nostri huismodi transgressorem invenerint exigant a bonis vestris irremissibiliter dictam penam et alia vos distringant ad complendum tenaciter que mandamus taliter ne exponencium predictorum querelam pulssare inde oporteat iterm aures nostras.

Datis in loco d. Almanar, die sexta madii, anno a nativitate domini millesimo trecentesimo octuagesimo quarto. Raimundus, cancellarius.

148

1384, maig, 20. Almenar

Pere III el Cerimoniós, a petició de la vila de Puigcerdà, mana al governador reial dels comtats de Rosselló i Cerdanya, Ramon de Perellós, que s'ocupi de les causes i fets importants i no dels ordinaris tot respectant els privilegis i bons usos de la vila de Puigcerdà i terra de Cerdanya.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 161v-162r.

Provesió del rey en Pere que el governador no faça reservacions e que los fayts dels ordinaris los leix perseguir

Nos Pere per la gràcia de Deu, rei d'Aragó, de València, de Mallorca, de Serdenya e de Còrsega e comte de Barchina, de Rossilló e de Cerdanya. A l'amat conseller nostre mossèn Ramon de Perellós, portantveus de governador ^[fol. 162r] general en los comtats de Rosselló e de Cerdanya. Salut e dillecció. Per part de la villa de Puigcerdà és stat devat nos proposat humilment que jatsia ells hagen privilegi e us antich que governador de Roselló e de Cerdanya no.s poden ne han acostumat reservar-se sinó fets grosses e de gran pes e als quals no pot ésser be provebit per los ordinaris, empero despuys que vos sots stat governador tota vegada quey venits no solament aytals fets grosses e de gran pes ans encara tots altres fets per poch que sien vos reservats en qualsevulla punt que sien no jaquint aquells fer per los ordinaris d'on se segueix que les corts d'aquella terra romanen buýdes de tots affers de la qual cosa si axí és com molt manivellats car bastar vos deuria que usassets segons los altres governadors predecessors vostres. Perquè volem ens dehim e manam que aytals coses no façats ans servant los dits privilegis e bons usos d'aquella villa e terra de Cerdanya users tota vegada quey vingats axí segons aquells dits privilegis e que han que han acostumat usar governadors dels dits comtats e no en altra manera. E si negunes coses hi hauets innovades aquelles tornets al primer stament e guardats vos que per aquesta rahó no ua haiam altra veguada scriure.

Dada en lo loch d'Almanar sots nostre segell secret, a vint sies de mayg, en l'any de la nativitat de nostre Senyor mill e trecents huitanta quatre. Petrus Çacalm.

149

1385, març, 20. Girona

Pere III el Cerimoniós atorga als cònsols de la vila de Puigcerdà llicència d'entrar a la vila tant de blat com se'n tregui.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 76v-77r.

Provesió del rey en Pere que ls cònsols pusquen donar llicència a aquels que metran blat dins la villa de Puigcerdà de traura tant quant ne hauran necessari

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie,

ffidelibus nostris consulibus ville Podiiceritanii, salutem et gratiam. Sicut relacione quorundam fidedignorum percepimus pridem fuerunt plura blada per homines terre Ceritanie deportata ad predictam villam Podiiceritanii et inibi recollecta metu gencium armorum extrinee rationis que hiis diebus principatum Cathalonie hostiliter intrarunt et nunc homines ipsi de predictis suis bladis habere non possunt, nec pro seminando nec pro earum provisione et pastorum, ac familie sive magno ipsorum dampno et etiam tedio et labore. Nam pro obtinendo licenciam extrahendi de dicta villa partem aliquam de bladis ipsis recurrere habent nedum ad vos ymmo etiam ad vicarium Ceritanie et baiulum dicte ville, quod redundat maniefeste in grave dampnum dictorum hominum et etiam preiudicium manifestum unde, a nobis super hiis iusticie remedio postulato vobisque dicimus et man^[fol. 77r]damus firmiter et expresse quatenus vos dicti consules absque vicario et baiulo supradicto, vel aliis officialibus nostris, confferatis deinde licenciam quibuscumque habitatoribus ville Podiiceritani et aliorum locorum terre Ceritanie extrahendi de dicta villa tot de bladis propriis que ipsi deportaverunt seu fecerunt deportari ad villam eandem sive blado sive in farina quot noveritis eis fore necessaria, tam pro seminando quam pro eorum provisione et familie, necnon pastorum suorum predictorum dum tamen dicta blada extra comittatum Ceritanie minime extrahuntur quadam provisione per nos nuper super hiis facta in contrarium quam suspendimus et tollimus quo ad ista in aliquo non obstante aliis vero omnibus contentis et expressatis in provisione ipsa permanentibus in suis robore et valore.

Datis Gerunde, vicesima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octoagesimo quinto. Raimundus, cancellarius.

150

1385, abril, 28. Girona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que el blat que es vengui en la vila de Puigcerdà i tota la Cerdanya hagi estat porgat.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 77r-77v.

Provesió del rey en Pere que tot blat que-s venrà en la villa de Puigcerdà e per tota Cerdanya se haia a vendre porguat¹

Nos Pere per la gràcia de Deu, rei d'Aragó, de València, de Mallorca, de Serdenya e de Còrsega e comte de Barchina, de Rossilló e de Cerdanya. Al feel nostre veguer de la villa de Puigcerdà e a son loctinent. Salut e gràcia. Entes havem per part dels cònsols e prohòmens de la dita villa que iatssia ^[fol. 77v] per bon stament de la cosa publicada d'aquella hagen feta ordinació e vos la haiats feta publicar ab veu de crida que sots certas penas toy blat quis venrà en la dita villa o dins la terra de Cerdanya se haze vendre porgat e deneiat per manera que ls compradors d'aquell sens porguar-lo més hi puguen molre. Los venedors de blat desús dit no han curada ni curen observar la dita ordinació ne vos axí mateix los entrametets de levar e exigir dells les penes d'aquen per ells incorregudes de quins maravellam molt de vos. Com per deure del offici que tenits deiats reclam lo profit del poble sotmés a vestra iurisdicció rigorosament fer exigir les ordinacions a ell profitoses per que us manam expressament e de certa sciencia sots pena de cincents morabetins d'or si contrafaretis a nostres coffres applicadors que axí per exacció de les dites penes en la ordinació imposades com ab altres remeys que.s pertanga façats de fet per los venedors amunt dits e cascun dells observar d'ací aant la ordinació damunt dita. Qualsevol letres, ordinacions o provisions fetes en contrari o fahedores no contrastants en alcuna manera com nos per bon stament de la villa e la terra damunt ditas, vullam de certa sciencia que axís faça.

Dada a Gerona sots nostre segell comú a vint e huit dias d'abril, en l'any de la nativitat de nostre Senyor mil trecents huytanta e cinch. Rex Petrus.

1. Que lo blat se haze a vendre porgat en Puigcerdà e per tota Cerdanya, *al marge dret*.

151

1385, agost, 24. Figueres

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, concedeix als habitants de Puigcerdà l'exempció del pagament del vectigal dels cereals.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 77v-78v.

Provesió del rey en Pere que negú ^[fol. 78r] de la villa de Puigcerdà no sie tengut de pagar vectiguall

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris procuratori redditum et iurium nostrorum in comittatibus Rossillionis et Ceritanie vel eius locumtenenti et collectoribus vectigalis subscripti, salutem et gratiam. Pro parte ffidelium nostrorum consulum et proborum hominum ville Podiiceritanii ffuit eorum nobis propositum conquerendo quod licet ipsi a nobis obtinuerint literam seriei sequentis:

Petrus, Dei gracia rex Aragonum, *etcetera*, ffidelibus procuratori redditum et iurium nostrorum comittatibus Rossillionis et Ceritanie vel eius locumtenentis et aliis collectoribus vectigalis subscripti, salutem et gratiam. In generalibus curiis quas celebramus incolis Cathalonie principatus in gravamine quod, licet homines ville ipsius, non consenserint capitulis et convencionii initis et firmatis inter nos et homines forenses terre Ceritanie quorum capitulorum et convencionis pretexto seu vigore exiguntur et lebantur tres solidi pro qualibet saumata grani que a terra extrahitur supradicta et per consequens, capitula nostra, ac dicti vectigalis imposicio non debeant eos astringere nec ligare vos tamen per indirectum modis exquisitis seu aliis exigitis et le^[fol. 78v]vatis dictum vectigal ab hominibus supradictis contra eorum privilegia et usancias ac constituciones Cathalonie generalis, unde, supplicato nobis humiliter super hiis debire providere vobis, dicimus et mandamus quatenus exquo universsitate dicte ville non consensit imposicioni vectigalis predicti nichil occasione predicta a dictis hominibus exigatis nec alia indirecte modis exquisitis, gravetis inde eos contra constituciones Cathalonie generalis.

Datis Barchinone, vicesima secundi die iunii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo septimo. Luppus, cancellarius.

Tamen a nostra curia diversse emanarunt litere contra tenorem mentem preinserte nostre provisionis quibus providetur quod, ipsi teneantur contribuere in vectigali predicto, unde supplicarunt nobis eis super hiis debitum remedium exhiberi. Nos itaque, eorum supplicacioni [annuentes] benigne, prospecto quod provisiones principis debent esse manssure volumus vobisque et vestrum singulis, dicimus et mandamus precipiendo sub obtentu nostre gracis et mercedis quatenus, non obstantibus, quibusuis provisionibus in contrarium a nostra curia post provisionem preinsertam impertatis eandem teneatis et inviolabiliter observetis iuxta eius seriem pleniorum. Et

si in aliquo in contrarium procesistis illud ad statum pristimum reducatis sicut nos reducimus cum presenti.

Datis in villa de Figeriis, sub nostro sigillo secreto, vicesima quarta die augusti, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octagesimo quinto. Guillelmus de Vallesicca.

152

1386, abril, 5. Perpinyà

Lletra executòria de Gelabert de Cruelles, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, sobre la provisió que el blat per vendre a la vila de Puigcerdà sigui prèviament porgat.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 176r-177r.

Executòria del governador en Gellabert de Cruelles sobre la probesió del blat que sie porgat

Gelabertus de Crudilis, gubernator comittatum Rossillionis et Ceritanie, veneralibus vicario Ceritanie aliisque universis et singulis officialibus regiis nostre gubernacionis presentibus et futuris vel locatenentibus eorumdem ad quos presentis pervenerint et subscripta pertineant, salutem et prosperitatem. Nobis fuit presentata quedam littera domini regis patens eisque sigillo comuni in illius dorso ut prima facie apparebat sigillata tenoris sequentis:

En Pere per la gràcia de Déu rey d'Aragó, de València, de Mallorques, de Cerdenya e de Còrsega e comte de Barchina, de Rosselló e de Cerdanya, al feel nostre lo veguer de la villa de Puigcerdà o a son lochtinent. Salut e gràcia. Entès havem per part dels cònsols e prohòmens de la dita villa que jassia per bon stament de la cosa pública d'aquella ells hagen feta ordinació e vós la havets feta publicar ab ^[fol. 176v] veu de crida que sots certes penes tot blat quis venba en la dita villa o dins la terra de Cerdanya se haia a vendre porgat e deneiat per manera que ls compradors d'aquell sens porgar-lo més lo puguen molre. Los venedors de blat dessús dit no han curada ne curen observar la dita ordinació ne vós axí mateix nos entrametets de levar e exigir les penes d'aquen per ells incorregudes de quens maravellam molt de vós. Com per deure de l'offici que tenits deiats reclam lo profit del poble sotmès a vestra iurisdicció rígorosament fer exigir les ordinacions a ell profitoses

per què us manam expressament e de certa sciència sots pena de cinchents morabetins d'or si contrafarets a nostres coffres applicadors que axí per exacció de les dites penes en la ordinació imposades com ab altres remeys que.s pertanga, façats de fet per los venedors amunt dits e cascun dells observar d'ací aant la ordinació damunt dita. Qualsevol letras, ordinacions o provisions fetes en contrari o fahedores no contrastants en alcuna manera com nos per bon stament de la villa e la terra damunt ditas, vullam de certa sciència que axís faça.

Dada a Gerona sots nostre seglle comú a vint e huit dias d'abril, en l'any de la nativitat de Nostre Senyor mil trecents huytanta e cinch. Rex Petrus.

Quo circa volentes mandata dicti domini regis facere inviolabiliter observari et ad effectum deduci facere vobis et cuilibet, dicimus et pamdamus expresse sun pena in [fol. 177r] dicta litera contenta quatenus dictam literam et omnia et singula in ea contenta exequamini et compleatis operis per effectum iuxta sui seriem et tenorem.

Datis Perpiniani, quinta die aprilis, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octoagesimo sexto. [Gubernatoris].

153

1386, maig, 28. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, confirma el privilegi d'exempció del pagament de la barra de Vilafranca de Conflent i de Vinça.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 79r-79v.

Provesió del rey en Pere que·ls hòmens de Puigcerdà no sien tenguts pagar barra a Vinça

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, nobili et dilecto consiliario nostro Gilberto de Crudiliis militi gerenti vices, gubernatoris in comittatibus Rossillionis et Ceritanie vel eius locumtenenti, salutem et graciam. Pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritanii fuit nobis expositum reverenter quod, homines de Vinçano qui ex concessione nostra barram habent que

in loco eodem exhigitur et levatur fecerunt sponte quitios et immunes homines Perpiniani, Rossillionis et Villefranche Confluentis a solucione seu prestacione barre ipsius, sic quod ab hominibus Podiiceritani et Ceritanie tantum per inde facientibus transsitum barra ipsa exhigitur contra honestatis officium et debitum rationiis cum homines Podiiceritani et Ceritanie deterioris condicionis aliis, ut prefertur, exemptis nequaquam esse deberent sed quod omnes equaliter circa hec tractarentur quam obrem supplicato nobis humiliter in hiis decens remedium ahhiberi. Dicimus et mandavus vobis quatenus de exempcione et immunitate predictis recipiatis informacionem diligentem in scriptis et ea recepta faciatis super supplicatis vocatis ^[fol. 79v] qui fuerunt evocandi expeditum iusticie complementum procedenfo breviter simpliciter summarie et de plano sola fueri veritate attenta maliciis et diffugiis omnibus procul pulssis prout de iuxte et racione fuerit faciendum.

Datis Barchinone, vicesima octava die madii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octoagesimo sexto. Iacobus de Monello.

154

1386, setembre, 21. Barcelona

Pere III el Cerimoniós concedeix als habitants de la vila de Puigcerdà que els blats que recullin dins la vila, castlans, batlles i capitans de la vegueria de Cerdanya els els deixen treure.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 79v-80r.

Provesió del rey en Pere que·ls de Puigcerdà haian a recuyllir lurs blats dins la villa, els castellans, bayls e capitans de la vegueria de Cerdanya los degen lexar traure los dits blats

Nos, Pere, per la gràcia de Deu rei d'Aragó, de València, de Mallorques, de Serdenya e de Còrsega e comte de Barchina, de Rossilló e de Cerdanya.¹ Al feul nostre veguer de Cerdanya e batle la villa de Puigcerdà e a son loctinent. Salut e gràcia. Segons havem entès asscuns habitadors de la dita villa han moltes e diver^[fol. 80r]ses quantitats de forment en asscus castells e lochs fora aquells lo qual cullen, [així] per via de censals, violaris e d'altres rendes com per via de compres e lo qual forment recusen metre dins la dita villa e los castelans, capitans o regidors dels dits castells o lochs no·ls lexen traure d'aquells com sia expedient e necessari atès [lardit]

[...] stranyes que sesperen entrar en nostros regnes e terres que la dita villa sia furnida de victuales e en altra manem per çò que sinistre alcu no pugua Déu crydant encórrer e sia pus rahonable axí mateix que·ls habitants dessús dits regissen lo dit forment e altres victualles dins la dita villa que si romanien en los dits lochs e em transportat en altres, dehim vos e manam de certa sciència e expressament sots encorriment de nostra ira e indignació e pena de .D. morabetins d'or a nostre cofres aplicadors que vista la present façats fer crida en la dita villa que tot habitant d'aquella que haie forment o algun gra en los castells e lochs desús dits haie sots certa pena a vestre [l'un] àrbitre imposadora recullir aquel de continent dins la dita villa. Manant en la dita crida sots la dita pena als castellans, capitans o presidents en los castells e lochs desús dits que lexen d'aquells traure lo dit forment o altre gra als habitants dessús dits e aquell recuyllir e portar en la dita villa qualsevol lletres o provissions en contrari fetes los quals en quant a la present sien vistes derogar en alcuna manera de tot en tot, revocam no contrastants en alcuna manera.

Dada en Barchinona, a vint e un dias de setembre, en l'any de la nativitat de Nostre Senyor mill trescents vuytanta sis. Raimundus, cancellarius.

1. E batle segueix puntejat.

155

1387, març, 1. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, a petició dels nuncis i síndics de la universitat de Puigcerdà, mana als seus oficials de respectar les ordinacions de la vila, com les relatives a les vitalles, a la celebració de noces, als vestits i ornaments de les dones i a la treta de blat.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 95r-96r.

Provesió del rey en Johan que los oficials no trenquin les ordinacions de la villa, ne donen licències sens consentiment dels cònsols

Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdeli nostro vicario Ceritanie et baiula ville Podiiceritani qui nunc est et pro tempore fuerit vel eius locumtenenti, salutem et gratiam.

Adientes serenitatis nostre presenciam nuncii et sindici universitatis nomine supplicarunt quod cum consules predictae ville, tam ex privilegiis et concessionibus per illustres predecessores nostros et nos eidem universitati factis et concessis quam ex antiquato usu in eadem villa, diucimus observato faciant et facere consueverint atque possuit in villa ipsa quam plures et diversas ordinationes, tam super victualibus, nupciis, vestibus et ornamentis mulierum et prohibicionibus blada quam diversis ^[fol. 95v] aliis rebus, bonum statum ac utilitatem et comodum dicte ville non parum concernentibus et hoc sub certis pecuniariis bonis in eisdem ordinationibus appositis et adiectis que cum [...] existunt nostro veniunt erario applicande et [con...] persepe quod, cum dicte ordinationes, voce preconis, fuerint per dictam villam de mandato vestri dicti vicarii publicate vos qui illas servari facere debetis easdem infringendo et delusorias faciendo licencias concedimus auctoritate propria contra formam dictarum ordinationum singularibus dicte ville qui vestro expermissu dictas ordinationibus infringere non povescunt nec et hiis consenssum predictorum consulum aliquatenus spectatis in dictarum ordinationum lesionem et dictorum consulum seu universitatis ville ipsius interesse maximum et iacturam dignaremur interesse, tam maximo predictorum per nostre provisioniis remedium salubriter provideri. Nos propterea, supplicacioni premisse ut rationabili benigniter inclinati quia parum prodesset ordinationis fieri rey publice profiscentes nisi indempnes postea servarentur vobis de certa sciencia presentis serie, inhibemus vobisque dicimus et expresse mandamus sub pena mille florenorum auri, eario nostro, si contrafeceritis applicandorum quatenus a cetero cum ordinationes predictae per vos admisse inibi publicato extiterint infringendi easdem vel earum aliquam seu ab quod contra formam et seriem earumdem faciendi vel attentandi nisi cum voluntate et consenssu consulum dicte ville quorum interesse vergitur et non sine eis nemini licenciam concedatis, quinymo ipsas ordinationes ad unguem per quoscumque servari et inviolabiliter faciatis. ^[fol. 96r] Et si forssam per vos contrarium extiterit factum ultra rationem dicte pene quam a vobis et bonis vestris [exigat] remissibiliter faceremus iamdictas licencias [nisi] [consenssu] dictorum consulum per vos concesse extiterit pro nullis habemus tamquam per no habentem potestatem concessis vobisque ad cautelam potestatem omnimodam faciendi contrarium presentis serie abdicam.

Datis Barchinone, prima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo septimo. Ffranciscus ça Costa.

156

1387, març, 10. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, a petició dels nuncis i procuradors de la universitat de Puigcerdà, mana al batlle de Bellver de Cerdanya que no doni llicència de treure blat ni fer veda.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 96r-97v.

Provesió del rey en Johan que-l batle de Belver no gos donar llicència de traura blat de la valia ni fer veda¹

Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdeli nostro baiulo castri et loci de Belver terre Ceritanie qui nunc est et pro tempore fuerit vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. In nostra presencia constituti fidelis nostri nuncii et procuratores universitatis ville Podiiceritani eorum supplicacione humili nobis supplicater demonstrarunt, quod licet ex usu antiquo diucimus et hucumque servato et per concessionem regias approbato et universitati ^[fol. 76v] dicte ville ut dicitur confirmato, vicarius Ceritanie et baiulus ville Podiiceritani faciat et facere ac mandare seu publicari facere consueverit ad requisicionem et instanciam consulum et proborum hominum dicte ville inhibicionem sive veda, videlicet ne aliquod genus bladi a terra Ceritanie illus abstrahere audeat seu presumat nisi prius de dicto blado quod a dicta terra abstrahere voluerit albaranum et licenciam obtinuerit a vicario supradicto. Attamen Iohannes de Bayles, precesor vestre in dicte baiulie officio, vigore quarundam provisionum per gerentem vices gubernatoris in comittatibus Rossillionis et Ceritanie eidem favorabiliter et minus debite concessarum et ad suggestionem habitatorum sui, baiuliui iamdictum, antiquum usum infringere diversimode non expauit certam faciendo inhibicionem per totum baiulium de Belver, licet id sibi non pertineret de quocumque bladi genere intra dictum baiulium qualitercumque et cuiuscunque extitisset sistenus et ex post dictum bladum abstrahendi a dicto baiuliuo, quod est in terra Ceritanie per certum locum postulantibus licenciam conferebat. Neciminus blada reddituum hominum ville Podiiceritani et aliorum de terra Ceritanie que erant intus dictam baiuliam vel emabantur ad eorum usum in eadem dictus baiulus,² emparabat et sequestrabat et postea emi illud minus iusto precio faciebat callide et sub colore provisionis dicti castri per consules et alios singulares dicti castri qui ipsum postmodum ad alias partes defferebant et alia

quam plurima indebite et que erant pernicioſa ^[fol. 97r] exemplo face-
re attentabat in lesionem maximam dicti usus et contra utilitatem
publicam et conservacionem tocius Ceritanie terre et contra etiam
voluntatem maioris partis habitantium in dicta baiulia, quod et ipse
facere non poterat nec debeat cum vicario dum taxat Ceritanie qui
post ipsum gerentem vices immediate est ordinarius et officialis in
capite per totam terram Ceritaniam et non dicto vestro precessori seu
vobis iam dictas inhibiciones facere pertineat et spectet cum locus
maxime supradictus et eius baiulium sint intra dictam vicariam ut vos
iam scire credimus constituti. Pro tanto supplicarunt nobis super hiis
debitis provideri eapropter nos privilegiis et confirmacionibus regiis
supradictis per nostros illustres predecesores seu eorum,³ aliquem
super et de dicto antiquo usu factis ut predicatur et universitati dicte
ville concessis adherere volentes et quia stimus veridice dictam vedam
seu inhibicionem in dicta terra Ceritanie propter ipsius sterelitatem
de dicto blado usitatem esse utilem et necessariam ut est omnibus
manifestum. Volumus vobisque dicimus et expresse mandamus ac de
certa sciencia inhibemus sub pena mille florenorum auri, nostro eario
applicandorum, districcius iniungentes quatenus ab hac hora in antea
dictas vel eis similes aut aliquas alias concessionis facere ab licencias
aliquas concedere alicui abstrahendi dictum bladum a dicto baiulio
vel aliquas vedas seu inhibiciones aut emparas facere in dicto blado
ad quorumvis instanciam, vel alia, nullatenus audeatis, presumatis vel
aliquatenus attentetis si penam iamdictam capitis evitare, quinymo iam
dictum usum antiquum quem presentibus, confirmamus et approbamus⁴
^[fol. 97v] [...] vos et alium quomcumque ad unguem servari volumus et
mandamus serie cum eadem per quam mandamus expresse vicario
Ceritanie, qui nunc est et pro tempore fuerit, et eius locumtinen-
ti quatenus licencias, concessionis seu inhibiciones quascumque si
quas per vos fieri contingerit ut predicatur nullatenus teneatis seu
observet nec eas per vos fieri permittat ullo modo quinymo casu
quo contrafeceritis in dictam penam a vobis nostro nomine et pro
nobis irremissibiliter exigat atque levet omni contradiccione cessante
quibus provisionibus seu concessionibus per dictum gerentem vices
vel vos aut alios officiales nostros contra formam dicti usus antiqui
factis quas presentibus nullatenus annullamus et viribus vacuumus
obsistentibus nullo modo. Sic enim in favorem rey publice et pro
conservacione etiam dicte ville que insignis est et tocius Ceritanie
capud ac allesione iurisdiccione officis dicti vicarii fieri volumus et
iubemus.

Datis Barchinone, decima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octoagesimo septimo. Ffranciscus ça Costis.

1. Bellver, *al marge esquerre* i lo balle de Bellver no gos donar llisentsia de traure blat, *al marge dret*. 2. A dicto [...] dictus baiulus *està senyalat amb un parèntesi i una mà al marge dret*. 3. Non poterant [...] Seu eorum *està senyalat amb un parèntesi i amb una nota al marge esquerre* locus Ceritania. 4. Aprobatus ussus antiquis prohibicionis bladi, *al marge dret*.

157

1388, maig, 31. Saragossa

Joan I, rei d'Aragó, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena sobre les nocés.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 97v-98v.

Provesió del rey en Johan e ordinació sobre feyts de nocés

Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dillecto et ffdeli gubernatori comittatum Rossillionis et Ceritanie, vicario et baiulo ac iudici ordinario Podiiceritani et Ceritanie ac aliis ^[fol. 98r] et singulis officialibus et subditis nostris, qui nunc sunt et pro tempore fuerint, et quibus presens, fuerit presentata et subscripta pertineant dictorumque officialum locatenentibus, salutem et dileccionem. Humili supplicacione serenitati nostre pro parte consulum et proborum hominum ville Podiiceritani reverenter exhibita inteleximus quod licet ipsi pro bono statu et utilitate incollarum et habitancium in eadem villa qui in eorum nupciis varias, tam in victualibus et vestitu quam in coreis minimis et ioculatoribus sumptus, ac expensas in excessivo gradu pompose et minus provide ab aliquo citra tempore ministrabant certas noviter prout id facere consueverunt et possunt et eis est licitum et premissium in pleno consilio dicte ville fecerint ordinaciones utilitatem publican degencium in eadem, ut prefertur, non modicum concernentes et easdem ordinaciones iam vestri dicti vicarii de mandato in eadem villa ut dicitur, voce preconia, publicattus universi in eadem villa domicilium facientes teneantur et debeant iuxta earum seriem observare si penam in eisdem ordinacionibus cupierint appositam evitare. Verumptamen aliqui ad pompam pocius quam regularem comodum anelantes forssam propter eorum potenciam, vel aliis futuris temporibus, inprovide precaventis licencias et provissiones a nostri curia in derogacionem

et contra formam dictarum ordinationum cotidie optinere nituntur eas ordinationes infringere non verentes. Pro tanto supplicato nobis humiliter super presictis provideri de remedio con^[fol. 98v]cedenti cum publica utilitas sit preferenda private volentes nos iam dictas ordinationibus adherere vobis et vestrum singulis dicimus et sub pena mille florenorum auri nostro si contraferitis, erario applicandorum, quatenus iam dictas ordinationes per consules dicte ville super iam dictis nupciis quovis modo ut predicatur factas, editas seu ordinatas, et omnia ac singula in eis erarum qualibet contenta quas et que pro comuni utilitate universitatis et singularium dicte ville, huius serie de certa sciencia laudamus, approbamus, nottificamus et confirmamus ac si hic de verbo ad verbum inserte fuissent, teneatis et fimiter observetis tenerique et ad unguem servari faciatis per quoscumque nullasque licencias seu provisiones per quasvis personas a cetero contra formam dictarum ordinationum a nobis obtinendas quamcumque verba forciora seu derogatoria continentes quas, nunc pro tunc, de certa sciencia revocamus et pro revocatis haberi volumus modo aliquo admittatis seu earum vigore dictas ordinationes infringi sinatis, quinyimo in continenti penam in eidem appositam a quocumque ipsas ordinationes infringente seu contra easdem veniente irremissibiliter cum per dictos consules requisiti fueritis exigatis si penam iam dictam hii vestrum ad quos pertinuerit cupierint evitare.

Datis Cesarauguste, ultima die madii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octoagesimo octavo. Rex Ihoannes.

158

1388, desembre, 8. Montsó

Joan I, rei d'Aragó, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena sobre les noces que se celebrin a Puigcerdà.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 99r-100v.

Altra provesió del rey en Johan continent l'efecte de la damunt scripta

Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dillecto et ffidelibus gubernatori comittatum Rossillionis et Ceritanie, vicario et baiulo ac iudici ordinario Podiiceritani et Ce-

ritanie aliisque et singulis officialibus et subditis nostris, ad quem seu quos presentes pervenerint et infrascripta pertineant, quovis modo dictorumque officialium locatenentibus, presentibus et futuris, salutem et dileccionem. Meminimus nos cum alia nostra litera datis Cesarauguste, ultima die madii anni presentis, certas confirmando et approbando ordinaciones per consules et probos homines dicte ville Podiiceritani factas et ordinatas pro comuni utilitate habitantium in dicta villa qui in eorum nupciis varios, tam in victualibus et vestitu quam in coreis [minimis] et ioculatoribus, sumptus et expenssas excessive et minus provide ministrabant vobis sub certa pena duximus iniungendum ut ordinaciones easdem per consules et probos homines dicte ville super dictis nupciis et earum solempnitate quovis modo factas et ordinatas et omnia ac singula in eis contenta teneritis et firmiter observaretis ac ad [fol. 99v] unguem per quoscumque servari faceretis nullasque licenciis a nobis in contrarium dictarum ordinacionum a cetero obtinendasmitteretis. Immo penam in dictis ordinacionibus appositam ab infrigentibus dictas ordinaciones ilico levaretis ut hec omnia in predicta litera seriusius sunt contenta nunc autem sicut humili expositione nunciorum dicte ville noviter percepimus in iam dictis ordinacionibus que de mandato vestri, iam dicti vicario et baiuli, in villa Podiiceritani fuerunt diu est, voce preconis ut dicitur publicate, quasque servari facitis per habitantes in ipsa dubia quam plurima et obsturitates alicque, tam nimia restriccionem seu defectu ipsarum ordinacionum quam nimis grandi, appositione penarum earumdem et alias emererint et cotidie oriuntur que si mandentur aut etiam mandarentur sicut exnunc ambiguitatis et inconvenienciam pariunt ut preffertur et ex tunc comodum et utilitatem maximam tota universitas et singulares ville ipsius sine dubio reportaberunt. Quadere [fint] nobis pro parte dictorum consulum humiliter supplicatum ut infrascriptum licenciam eis concedere et eam servari facere dignaremur. Nos ideo, supplicacioni huiusmodi velut rationi consone favorabiliter annuentes cun iam ex privilegiis et usu antiquissimo consules dicte ville iam dictas et alias ordinaciones publicam utilitatem [fol. 100r] ville ipsius concernentes facere consueverunt atque possint ut etiam continet litera suppradicta vobis et vestrum singulis, dicimus et sub pena mille florenorum auri de certa sciencia mandamus quatenus, non obstante, quod iam dicte ordinaciones fuerint ut preditur publicate omnia et quecumque que per consules dicte ville, presentes et futuros, in predictis or-

dinacionibus dictarum nupciarum aut solempnitate earum vel in aliquibus ipsarum et in penis appositis et adiectis observetis et ea prius per ipsam villam, voce preconis publice nunciata, teneri et observari per degentes et habitantes in villa eadem etiam cum iuramento si opportuerit faciatis firmiter et ad unguem omnibus aliis in iam dicta litera contentis et specificatos in eorum remanentibus rolore et valore. Nos enim consulibus dicte ville, qui nunc sunt et pro tempore fuerint cum eadem, concedimus et plenam licenciam [impertimur] iam dictas ordinaciones dictarum nupciarum et penas in eis appositas per eos iam ut pretangitur ordinatas moderandi, mutandi, interpretandi et corrigendi ac emendandi et in eis minuendi et addendi omnia illa et sicut ac quamdinodum et, tociens quociens, eisdem videbitur expedire quequidem nos nunc pro tunc laudamus et approbamus ac si addita mutata et moderata iam esset et huiusmodi seriei confirmamus et in super declaracionem et interpretacionem predictarum ordinacionum si et quociens opportuerit iam dictis censulibus quibus ipsas ordinaciones facere et condere ut [predere] est permissum, volumus reservari.

Datis in Montessono, ^[fol. 100v] octava die decembris, anno a natiuitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo octavo. Rex Iohan.

159

1389, febrer, 19. Montsó

Joan I, rei d'Aragó, a petició de la universitat de Puigcerdà, ordena que els moliners contribueixin a arreglar els desperfectes del rec causats pel mal temps, el fred i el glaç.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 100v-101v.

Altra provesió del rey en Johan que ls mulners satisfacen los dampnatges que donen per l'aygua del rech

Nos, Johan, per la gràcia de Déu rei d'Aragó, de València, de Mallorques, de Serdenya e de Còrsega e comte de Barchina, de Rosselló e de Cerdanya. Als feels nostres los veguer e batle e jutge ordinari de Puygcerdà e de Cerdanya qui ara són e per temps seran e loctinents de aquells. Salut e gràcia. Constituïts en nostra presència los missatgers de la dita villa han denant-

nos per part de la universitat de aquella humilment exposat que com los mulners de la dita villa qui per les grans neus, glaçes e altre fort temps qui en aquexa villa e circumstàncies d'aquella són caygudes e stades en aquest any e són encare no podien haver aygua segons dehie que fahia a ells mester per fer molrre lurs molins per çò en special com lo rech nostre per on la dita aygua ve e és acostumada a venir als dits molins era de glaça e neus segons se diu quasi del tot rasat hagen no ha gaure en fort excessiva e gran quantitat ^[fol. 101r] aygua amesa de dia e de nit en lo dit rech axí rasat no havents cura de sturar abans o fet sturar aquell axí com fer degueren e eren e són tenguts entant que la dita aygua axí excessivament amesa la qual per lo rasament del dit rech no sés poguda fàcillment per aquell axí com fem si fos sturat aviar ha dat sobiran dampnatge entre moltes e diverses possessiones, terres, closures e a explets, per culpa dels mulners dessús dits qui aquella havien axí com dit és amesa ans que haguessen lo dit rech sturat de què se porien seguir morts, nafres e diverses altres mals entre los dits mulners e aquells qui per la dita rahó són stats dampneiats deguessen sobre açò de conivent remey de justícia breument provehir. Per què nos a la dita lur supplicació benignament enclinats volents tots perills e scandals de nostres sotmesos tant com en nos sem squivar e a aquells per sdevenidor provehir a vos altres dehim e expresament de certa sciència manam sots pena de .9 cents. florins d'or que appellat en açò nostre procurador reall de Rosselló e de Cerdanya ho son lochtinent si e aytant com toch interès nostre o de nostre patrimoni e no en altre manera tantost de totes les coses dessús dites vertaderament vos informes e si aquelles arrobats axí ésser los damunt dits dampnages per colpa dels dits mulners segons dit és donats façats ara de present e tota vegada que semblat cars d'aquí avant se estendrà de continent extimar per aquells persones que a vosaltres serà ben vist faedor e feta la dita ^[fol. 101v] estima forçets per los remeys de dret que-s coue los dits mulners a pagar aquella quis pertanyerà tota exepció e oposició frustatòries remogudes demanem que en esdevenidor a semblants dampanges [de] nostre interès si algun ha si axí com se pertany provehit.

Dada en Muntsó, a .XIX. de febrer de l'any de la nativitat del Senyor .mill. trecens huytanta nou. Ffranciscus ça Costa.

160

1389, març, 22. Montsó

Joan I, rei d'Aragó, a petició dels nuncis de la universitat de Puigcerdà, ordena que el veguer forci els hereus d'aquells que hagin deixat béns per a maridar donzelles pobres els donin als cònsols per a poder distribuir-los.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 101v-102v.

Ihoannes,¹ Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro baiulo ville Podiiceritani et Ceritanie qui nunc est et pro tempore fuerit vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Per nuncios universitatis dicte ville fuit noviter serenitati nostre humillime supplicatum ut cum persepe contingat degentes in villa eadem amore Dei et in suorum remissionem peccaminum certas peccunie quantitates redditus et alia bona dare, relinquere seu legare, bacino puellarum pauperum maritandarum in villa eadem instituto quorumquidem sollucio et distribucio quandoque non consulibus dicte ville sed heredibus ^[fol. 102r] legata aut donacionis predictas faciencium vel aliis certis personis, per dictis legatorios, ad illam distribuendo et persolvenda deputatis et multociens predictis dumtaxat consulibus aut dictum bacinum tenentibus et non aliis iuxta voluntatem relinquencium noscitur per[tirene]dum predictorum distribucione aliis quam dictis consulibus in premittitur est relicta, quam pluries acadit et e certo quam heredes ipsi seu alii propter incautam forte administracionem aut tenacitatem avaricie, que famam hominum nititur denigrare predicta legata et donaciones iuxta voluntatis relinquarium non persolvunt ymmo ea penes se detinent propriis eorum usibus applicantes. Tunc neinpe puelle pauperes supradicte pro remanent destitute suffragio sine culpa et testatorum anime iniuriam, propterea paciuntur dum autem ipsa distribucionem non habeant legata et donaciones predictas persolui facere [nequevent] nisi vos ad ut eorum ordinarium fieri facere manadaretis dignaremur super predictis salubre remedium imperteri quam obrem nos eorum supplicacioni velut racionabili atque iuste favorabiliter annuentes indempnitatumque et preiudico, dictarum puellarum pauperum, providere quantum in nobis fuerit cupientes etiam ut exhint testatorum voluntatibus satisfiat. Volumus et vobis dicimus et de certa sciencia expresse mandamus sub pena quingentorum florenorum auri quatenus et quando ^[fol. 102v] per consules dicte ville, seu alium

eorum nomine requisitus, fueritis compellatus heredes iam dictos et alias quascumque personas quibus predictorum legatorum seu donacionem distribucio et solucio pertineat quovis modo ad dandum et reddendum comptum et racionem eisdem consulibus vel illi persone seu personis quas ad hec ipsi consules ordinaverunt de legatis et donacionibus supradictis ut per inde apparere valeat si ea vel eas persolverunt et distribuerunt eo modo que per dictos testatores extiterit ordinatum. Et nichilominus si dicta legata et donaciones solvere et distribuere prout ordinatum fuerit recusaverint. Tunc sive dictorum legatorum distribucio eisdem aut predictis dum taxat consulibus pertineat ut est dictum compellatis esodem quantum in vobis fuerit viribus preture si, per dictos consules, requisitus fueritis ad solvendum et solui faciendum ac distribuendum legata et donaciones predictas prout per iam dictos testatores et donatarios ordinatum fuerit, ut prefertur.

Datis in Montessono, vicesima secunda die marcii, anno a nativitate Domini millesmo trecentesimo octuagesimo nono. Rex Iohannes.

1. *Sense rúbrica.*

161

1390, gener, 3. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, mana al veguer que un cop sigui feta la inhibició del blat no es pugui trencar.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 102v-103v.

Provesió del rey en Johan que puisque la inhibició del blat ^[fol. 103r] és feta, lo veguer ab ses bèsties ne ab altres no consinta trencar-la

Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro vicario Ceritanie et baiulo ville Podiiceritani qui nunc est et pro tempore fuerit ac eius locumtenenti, salutem et gratiam. Querula exposicione nuncii dicte ville Podiiceritani nunc in curia nostra presentis accepimus, quod vos in extrahendis bladis contra generalem inhibicionem factam per statuta seu ordinaciones consulum et proborum hominum dicte ville, abutimini blada ipsa

emendo a submissis vestro officio et empta cum animalibus propriis seu conductis, aut aliis, a dicta villa Podiiceritani et terra Ceritanie extrahendo vel etiam blada dictorum vestro officio submissorum per salvateriam tanque vestra a dictis villa et terra extrahi faciendo et alias in dampnum maximum et preiudicium ville ipsius et eius privilegiorum ac etiam libertatum. Quo circa supplicato nobis humiliter super hiis de opportuno remedio provideri vobis dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse quatenus facta inhibitione generali de non extrahendis bladis a dictis villa et terra seccundum quod iura vel privilegia predictae ville aut usus vel consuetudo inhibi observati hactenus ipsam inhibitionem permittunt fieri contra ipsam generalem inhibitionem seu eius formam aliqua blada emi et a dictis villa et terra extrahi nullatenus faciatis nec super eis extrahendis ^[fol. 103v] salvateria, aut alia, illiata permittatis cum vos qui de aliis contra inhibitionem predictam facientibus iusticiam facere tenemini non debeatis fraudulose vel illicite contra eam facere nec officialibus etiam liceat cum eorum submissis contrahere tali modo et si forssam contrarium, [casu] temerario, facere temptaveritis penas omnes in dicta inhibitione impositas quas incurreret quicumque alius contra ipsam inhibitionem facietis vos incurrere. Volumus ipso facto quarum penarum executionem cum locus affuerit per procuratorem regnum Ceritanie, presentem et qui pro tempore fuerit, vel eius locumtenentem, fieri inhibemus prout per vos fieret seu fieri deberet si per [queminus] alium pene ipse comitterentur dicto procuratori regio super hiis ad cautelam vices nostras plenarie comittentes.

Datis Barchinone, tertia die ianuarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo. Petrus Çacalm.

162

1390, setembre, 30. Barcelona

Joan I rei d'Aragó, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, concedeix el privilegi del mesuratge del blat.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 103v-104v.

Provesió del rey en Johan e executòria del mesuratge

Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie,

ffidelibus nostris procuratoru regio ac iudici patrimonii nostri in comittatibus Rossillionis et Ceritanie necnon lezdario ville Podii-ceritani ac aliis officialibus nostris, presentis et futuris, et eorum locumtenentibus, salutem et graciam. In humili petitione pro parte consulum et proborum hominum universitatis ^[fol. 104r] dicte ville nobis reverenter oblata vidimus contineri, [quod licet] illustris dominus Petrus, rex Aragonum, genitor noster memorie gloriose, consulibus et probis hominibus ac universitati dicte ville, presentibus et futuris, concesserit et graciose remisserit quod nullus terre Ceritanie habitator teneatur solve atque dare aliquid pro iure mensuratici quorumvis blado cum cuiuscumque fuerint speciei que venderentur intus villam predictam dum tamen ad quindecim libras barchinonenses in redditibus annuatim. Iam dicta concessio non excederet nosque easdem concessionem et remissionem confirmando illas amplia-verimus et graciose dictis consulibus et probis hominibus et universitati concesserimus in emphiteosim, videlicet quod quicumque in colla seu habitator dicte terre Ceritanie, vel alius, quicumque et undecumque non teneatur nobis aliquid aut cuius alii solve sive dare pro iure mensuratici dictorum bladorum que vendentur intus dictam villam. Ymmo sit a dicti iuris prestacione franchus, liber et immunis ut predicta omnia in privilegio ex inde facio et ipsis concesso ac nostre magestatis segillo comunito dato et acto Barchinone, .VIII^a. die octobris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo septimo, plenius enarrantur. Acta tamen vos esto quod dicti consules et probis homines de predictos fuerint in pacifica possessione compellere minimi eosdem seu illos qui dicta blada defferentur causa vendendi ad dictam villam ad dictum ius mensuratici exsolvendum quod si est ita redundat in dictorum supplicancium, dampnum et preiudicum ac ipsius privilegii lesionem. Quare supplicato nobis super hiis debite provideri vobis ^[fol. 104v] et cuilibet vestrum, dicimus et mandamus quatenus facta vobis fide de predictis dictum privilegium et in eo contenta quatenus hactenus melius usi fuerunt in possessione utendi teneatis et inviolabiliter observetis et non contraveniatis. Si tamen pro parte vestra pretenditis rationes habere quod premissa fieri non debeant, mandamus de certa sciencia et expresse gubernatori dictorum comittatum quod super privilegium vos teneri ad sevandum efficaciter illud vos forciat et destringat.

Datis Barchinone, tricesima die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo. Petrus Çacalm.

163

1392, maig, 27. Caldes

Joan I, rei d'Aragó, ordena que el veguer forci els creditors que no voldran assumir els censals que tenen amb la vila a pagar 12 diners per lliura.

A. Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de Provisions, f. 104v-106r.

Ihoannes,¹ Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus gubernatori comittatibus Rossillionis et Ceritanie, vicario et baiulo ac iudici ordinario ville Podiiceritani et Ceritanie aliisque officialibus nostris ad quem seu quos presentes pervenerunt et pertineant infrascripta et locumtenentibus eorumdem ac ipsorum singulis, salutem et dileccionem. Pridem nos plurimorum relacione ve^[fol. 105r]ridici informati quod eo quia universitas ville nostre Podiiceritani magnis censualium mortuorum anniis penssionibus et interesse et diversis aliis importabilibus et excessius oneribus ac sumptibus quos frequenter et necessario universitatem ville ipsius, qui in frontaria terre nostre existit, ministrare conevit est depressa, consules et quidam probi homines dicte ville utilitatem et conservacionem dicte universitatis et tocius rei publice eisdem ac honorem nostrum zelare laudabiliter cupientes videntesque impositiones et adiutas, ville ipsius, non posse sufficere ad predicta onera supportanda tractatu eorum salutifero et nostro preeunte permissu induxerant quam plurimos creditores habitantes in dictam villa, qui censualia mortua et penssiones annuas dictorum censualium habent et recipiunt super ea seu maiorem partem, tam in quantitate quam numero dictorum creditorum, ad redducendum et tornandum sicut et de facto reduxerunt et tornarunt penssiones annuas dictorum pro libra diminucione aliqua in sorte seu precio dictorum censualium minime subsequita. In tantum quod facta reduccionem predicta per dictos creditores restarunt valde pauci numero ex creditoribus habitantibus in dicta villa qui ad iuducionem et tractatum predictorum redducionem consimilem facere noluerunt nec aliorum vestigiis inherere scripssimus quibusdam ex creditoribus predictis, qui dictam reduccionem facere recusaberant ut eam facerent pro conservacione tocius publice dicte ville et nostri contemplaciones honoris quod et ipsi temere facere ^[fol. 105v] tenuerunt et multominus annuere votis nostris de quo tamquam nobis inobedientes veneiunt merito arguendi et puniendi etiam tamquam illi qui rem nostram publicam exponiunt periculo irreparabili atque dampno et sunt occasio atque causa quod villa predicta qui in-

signis, nunc est et un frontaria, ut permittitur constituta existit veniat ad depopulationem, quod absit qua propter nos habita super hiis in nostro consilio deliberacione matura, pro interesse nostro proprio ac pro comuni utilitate et conservacione dicte universitatis ac tocius rey publice, eiusdem que prima te preferenda est in hoc casu et ne dicta villa ad depopulationem veniat quod facile foret nisi per huius nostre provisiones remedium salubriter succurratur. Volentes opus predictum sic² rey publice dicte ville unde, atque bonum quodquam speramus esse universitatis ipsius salvamentum non remanere propter paucorum inherciam et duriciem imperfectum sed potius effectum qualem capimus habere breviter prout decet vobis et vestrum singulis deliberate et de certa sciencia, dicimus et expresse mandamus sub pena mille florenorum auri, eario nostro si contrafeceritis applicanderum, quatenus si vobis constiterit maiorem partem dictorum creditorum predictam reduccionem, ut prefertur, fecisse incontinenti cum per procuratorem fiscalem cui parte pro nobis in hiis facere precipimus cum presenti requisiti fueritis compellatis fortiter et districte per exaccionem pene subscribe et aliis prout vobis melius videbitur iam dictos superstantes et restantes creditores in dicta villa habitantes qui ^[fol. 106r] reduccionem iam dictam honore nostri seu ad induccionem et [tunc], tantum consulum et proborum hominum predictorum, [sperevereunt] facere et maiores et seniores partis eorumdem vel [...] inherere add faciendum de penssionibus annuis dictorum censalium suorum reduccionem [consimilen] suppradicate et pro ut dicta maior pars creditorum eam fecit. Nos enim mandamus de certa sciencia eisdem restantibus creditoribus ac ipsorum singulis per presentem, sub pena ducentorum florenorum auri a bonis ipsorum, ilico si contrafecerint habendorum et nostro earario applivandorum ac per vos exhigendorum quatenus incontinenti cum per illum ex vobis ad queni pertinuerit eis invictum fuerit reduccionem ipsam facere non postponant si penam predictam quam ilico per vos si id facere renuerint exigi et levare volumus capiunt evitare excepcionibus vel excusacionibus quibusuis aliquatenus non admissis maxime atque dicti superstantes et restantes creditores, sunt et esse, debeant participes in omnibus comunibus, et quibuscumque oneribus dicte ville et utilitatis ac comodi que predictae reduccionis virtute universitati eidem subsequenter.

Datis Calidis, vicesima die madii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo secundo. Vidit A. de Calderis. Rex Iohannes.

1. Sense rúbrica.
2. Segueix un espai en blanc d'1 cm.

164

1392, desembre, 20. València

Joan I, rei d'Aragó, confirma el privilegi donat per Pere III el Cerimoniós l'1 de març de 1374 relatiu a la venda de censals.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 106r-107v.

Provesió del rey en Johan com poden vendre censals a rahó de dotze diners per libra o de més ^[fol. 106v] per rembre los censals deeset diners per libra o de menor preu o de major annuall

Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, cum et pro parte vestri fidelium nostrorum consulum et proborum hominum ville Podiiceritani fuit nobis reverenter exositum illustrissimus dominus Petrus, bone memorie rex Aragonum, genitor noster, dudum cum litera sua datis Barchinone, prima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quarto, vobis et dicte ville concesserit quod, pro redimendis quibusdam censualibus mortuis per universitatem dicte ville, retroactis temporibus venditis diversis pensionis ad rationem duodecim mille solidorum pro millenario possetis, nom obstantibus quibusuis pragmaticis sancctionibus, ordinacionibus vel prohibicionibus vendere instrumento graciae perpetue mediante alia censsualia mortua ad rationem quatordecim mille solidorum pro millenario ut in dicta litera continetur. Et in dicta litera per inadvertenciam, vel alia, qua de causa nescitis non fuerit positum nec expressum quod possetis vendere censsualia nisi solummodo ad rationem quatordecim mille solidorum pro millenario et pro redimendis censsualibus mortuis iam venditis ad rationem duodecim mille solidorum pro millenario. Et [multui] predicte ville expediat vendere censsualia mortua ad illud¹ ^[fol. 107r] mauiis precium quod invenire poteritis pro redimendis aliis censsualibus ad minus precium venditis ut sic dicta villa aliquantulum relevetur. Ideo, ad supplicacionem humilem pro vestri parte super hoc nobis factam concessionem huiusmodi ampliantes tenero presentis vobis dictis consulibus et probis hominibus ac universitati dicte ville, concedimus et licenciam liberam impertimur quod non obstantibus quibusuis pragmaticis sancctionibus, ordinacionibus aut prohibicionibus possitis per vos aut vestros syndicos aut procuratores vendere instrumento graciae perpetue mediante quecumque censsualia mortua quibuscumque personis volueritis et pro illis maioribus pre-

ciis quibus cum emptoribus convenire poteritis dum tamen precia ipsa in redempcionem aliorum venditorum convertantur et non in usus alios ut sic dicta univertitas a maiori penssionum onere aliquantiter relevetur. Nos, enim vendiciones quascumque per vos seu vestros syndicos aut procuratores huius vigore fiendas nunc pro tunc laudamus, approbamus, ratificamus et nostre confirmacionis presidio roboramus ac ubique teneri volumus et servari; mandantes per eandem expresse et de certa sciencia universis et singulis officialibus nostris presentibus et futuris et eorum locatenentibus quatenus concessionem nostram huiusmodi firmiter teneant et observent ac teneri et observari faciant et non contraveniant quavis causa iniungimus, *etcetera*, cuicumque seu quibuscumque notariis et scriptoribus curiarum, ut non obstantibus, dictis pragmaticis sancionibus, ordinacio^[fol. 107v]nibus aut prohibicionibus nec penis in eis adiectis de vendicione seu vendicionibus huiusmodi instrumenta et alias publicas scripturas conficiant et quibus tradenda fuerint tradant cum fuerint requisiti. In cuius rei testimonium hanc fieri et sigillo nostro iussimus comuniri.

Datis Valencie, vicesima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo secundo. Vidit Esperandeu.

1. Mauis, *al marge inferior del manuscrit com a reclam.*

165

1393, abril, 22. València

Joan I, rei d'Aragó, concedeix a la vila de Puigcerdà la provisió segons la qual els sobreposats de paraires i teixidors puguin investigar els fraus comesos pels teixidors.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 84r-85r.

Provesió del rey en Johan que los sobreposats de perayres e texidors pusquen fer cerca e scrutini^[fol. 84v] sobre los fraus de texidors

Nos Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, considerantes quod res publice ville Podiiceritani ex opperacione et apparatu continuo pannorum lane qui a pluribus illic fiunt magis prospere et iugiter quam alio quovis officio sustentantur. Tenore presentis pro evitandis fraudibus, machinacionibus atque dolis qui a

quibusdam clandestine in textura pannorum huiusmodi comittuntur prout ista et alia, non absque lesione et contagio dicte rey publice ignominia, quoque et infamia valde magna textorum et paratorum ipsius ville quos veracis et recte consciencie pondus stimulat ac dappnum nimi evideris mercancium ipsos pannos deducit sepius facti experientia ad remotos providemus, sancionamus, concedimus, ordinamus et volumus quod supprapositi, tam presentes quam posterius, officiorum paratorum et textorum dicte ville simul vincti domestice per domos et operatoria dictorum textorum et alibi quociens eis placuerit personaliter gradientur et per viam scrutini dictas fraudes, insolencias atque dolos investigent diligenter paratores eorumdem iuxta privilegia iam super talibus vel similibus concessa eisdem rigide puniendo. Et si forte supprapositi dictorum textorum requisiti aut moniti per supprapositos eorumdem paratorum recusaverint incedere cum eisdem, vel alias, neclexerintis complere et exequi suppradicta providemus, concedimus et volumus quod eo tunc memorati supprapositi paratorum per se ipsos nulla secum societate alia adhibita seu adiuncta per domos et operatoria suppradicta et alibi vadant libere ^[fol. 85r] et secure dictas fraudes dolos e insolencias inspecturi ac puniuri. Insuper quoscumque ipsas invenerint quomodolibet comisisse ut superius est relatam et hanc quoque cautam et salubrem ymmo provisionem et ordinacionem iustissimam que tanquam duicimus in villa Perpinyani a tintureriis, paratoribus et textoribus pannorum eorumdem observatis memoratas fraudes et dolos procuspellere consuevit. Iubemus de certa sciencia et consulte sub incurssu nostre indignacionis et tre ac pena mille florenorum auri per universsos et singulos suppradictos et alios nostros officiales et habitatores quoslibet dicte ville, tam presentes quam posteros, ad quos scepctet in omnibus et per omnia iuxta seu continenciam exequi et servari. In cuius rey testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Datis Valencie, vicesima secunda die aprilis, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo tercio. Vidit Salvatoris.

1393, abril, 22. València

Joan I, rei d'Aragó, concedeix a la vila de Puigcerdà la provisió segons la qual els sobreposats de paraires i teixidors puguin investigar els fraus comesos pels teixidors.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 107v-108v.

Provesió del rey en Johan de fer cerca e scrutini sobre les fraus de texidors

Nos Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, considerantes quod res publica ville Podiiceritani ex operacione et apparatu continuo pannorum lane qui a pluribus illic fiunt magis prosperie et iugiter quam alio quovis officio sustentantur. Tenore presentis pro evitandis fraudibus, machinacionibus atque dolis qui a quibusdam clamdestine in textura pannorum huiusmodi committuntur prout ista et alia non absque lesione et contagio dicte ree publice ignominia quoque et infamia valde magna textorum et paratorum ipsius ville quos veracis et recte consciencie pondus stimulat ac dapnum nimi evideris mercancium ipsos pannos deducit sepius facti experientia ad remotos providemus, ^[fol. 108r] sancionamus, concedimus, ordinamus et volumus quod suprapositi, tam presentes quam posterii, officiorum paratorum et textorum dicte ville simul vincti domestice per domos et operatoria dictorum textorum et alibi quociens eis placuerit personaliter gradientur et per viam scrutini dictas fraudes, insolencias atque dolos investigent diligenter paratores eorumdem iuxta privilegia iam super talibus vel similibus concessa eisdem rigide puniendo. Et si forte suprapositi dictorum textorum requisiti aut moniti per suprapositos eorumdem paratorum recusaverint incedere cum eisdem, vel alias, neclexerint complere et exequi suppradicta providemus, concedimus et volumus quod eo tunc memorati suprapositi paratorum per se ipsos nulla secum societate alia adhibita seu adiuncta per domos et operatoria suppradicta et alibi vadant libere ^[fol. 85r] et secure dictas fraudes dolos e insolencias inspecturi ac punituri. Insuper quoscumque ipsas invenerint quomodolibet comisisse ut superius est relatam et hanc quoque cautam et salubrem ymmo provisionem et ordinationem iustissimam que tanquam duicimus in villa Perpinyani a tintureriis, paratoribus et textoribus pannorum eorumdem observatis memoratas fraudes et dolos procuspellere consuevit. Iubemus de certa sciencia et consulte sub incurssu nostre indignacionis et tre ac pena mille florenorum auri per universos et singulos suppradictos et alios nostros officiales et habitatores quoslibet dicte ville, tam presentes quam posteros, ad quos spectet in omnibus et per omnia iuxta seu continenciam exequi et servari. In cuius ree testimonium presentem fieri iussimus ^[fol. 108v] nostro sigillo munitam.

Datis Valencie, vicesima secunda die aprilis, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo tercio. Vidit Salvatoris.

167

1394, juny, 25. Puigcerdà

Gelabert de Cruelles, *governador i capità general dels comtats de Rosselló i Cerdanya, ordena al veguer, batlle, jutge ordinari i altres oficials de la vila de Puigcerdà, de respectar les ordinacions relatives a la taxació del salari de les escriptures de la cúria, vegueria i batllia, tal com van ser aprovades a les Constitucions generals de Catalunya, a Montsó, pel rei Alfons [I].*

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 177r-178r.

Gilabertus¹ de Crudilliis, gubernator et capitaneus generali comittatum Rossillionis et Ceritanie veneralibus vicario Ceritanie et baiulo Podiiceritani eiusque iudici ordinario et aliis officialibus dictarum ville et vicarie et eorum locatenentibus presentibus et futuris ad quos presentes pervenerint, salutem et prosperitatem. Vidimus quasdam ordinaciones factas pridem per Matheum Montaner, Iacobum Villalobent, iurisperitos, Iohannem Blanch, mercatorem et Iacobum Squert, consules tunc ville Podiiceritani iamdicte de et cum voluntate et assensu Ffrancisci Capdevilla, locumtenentis venerabilis Iaspertis de Tregurano, domicelli vicarii et baiuli vicarie [fol. 177v] et baiulie predictarum super taxatione salariorum scripturarum curie, vicarie et baiulie predictarum quod erat et est licitum ipsis consulibus per constitutionem generalem Cathalonie editam in Montessonno per dominum Alfonsum, memorie recolende, quequidem ordinaciones iam fuerunt approbate, laudate et auctoritate per venerabilem Vitalem Grimandi, burguenssem Perpinyani, locumtenentem nostrum, cum litera manu venerabilis Guillermi Villanova, licenciati in legibus, locumtenentis assessoris nostri, datis in villa Podiiceritani, vicesima quarta die marcii, anno subscripto, et ipsis ordinacionibus visis et diligenter ruminatis, comperimus illas rationabiles atque iustas et rey publice dictarum vicarie et baiulie utiles et decentes quare supplicato nobis de hiis humiliter parte venerabilium consulum nunc dicte ville ipsas ordinaciones que in quodam quinterno sunt descripte manu venerabilis Guillermi Vilanova, predicti subsignate, laudamus, approbamus, ratificamus

et huius nostre confirmacionis presidio roboramus. Mandantes et iniungentes vobis sub pena quingentorum florenorum auri eario regio applicandorum quatenus ipsas ordinaciones et taxaciones de cetero faciatis ad unguem inviolabiliter observari iuxta earum mentem seriem et tenorem nil in contrarium atemptando seu atempatri per aliquos permittendo et atemptata quociens, contra illos aliquid factum fuerit ad statum debitum reducendo.

Datis in dicta villa Podiiceritani, vicesima quinta die iunii, [fol. 178r] anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quarto. Visa Iordani.

1. *Document sense rúbrica.*

168

1395, març, 16. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, confirma a la vila de Puigcerdà el privilegi de convocatòria de consell i elecció de cònsols.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 83v-84r.

Provesió del rey en Johan la qual conté en effecte çò ma-teix que la davant escripta

Iohannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdeli camerario nostro Iasperto de Tegurano, domicello vicario Ceritanie et baiulo ville Podiiceritani vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Per nuncios dicte ville pro hiis missos nobis sint expositum reverenter quod, quamquam per privilegia per nostros predecessores universsitati dicte ville indulta et per nos confirmata ordinacio convo^[fol. 84r]ccacio et congregacio consilio et elleccio consulum dicte ville in certis modo et celebrande existant ut in dictis privilegiis continetur. Verumtamen quidam modum et formam predictos rumpere asseritur intendentes et dicta privilegia violare suos facit apparatus quod interveniant consiliis celebrandis pro dicta elleccione de dictis consulibus de proximo fienda quare fuit nobis, humiliter supplicatum, quod cum ex predictis scandalum evidens et dampnatum irreparabile dicte universitati et ipsius singularibus sequi posset dignaremur in et super prenarratis misericorditer providere. Cui supplicacioni annuentes benigne vobis dicimus et mandamus quatenus requisitus per dictos consules seu dictum consilium non permittatis aliquem intrare dictum consilium ex cuius presencia

dictis privilegiis derogaretur, quynimo a predicto consilio talem vel tales expellatis. Si aliquae vero provisiones a curia nostra fuerint per quemquam indebite impetratae quibus dicta eleccio effectum debitum et secundum dicta privilegia solitum nequiret sortiri provisiones tales cum presenti ducimus revocandas.

Datis Barchinone, decima sexta die marci, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quinto. Guillelmus de Vallesicca.

169

1395, març, 16. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, que no puguin participar en l'elecció de cònsols aquelles persones que no hi tenen dret.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 108v-109r.

Provesió del rey en Johan contra aquells qui volien ésser al consell de la elecció dels cònsols puy que són inhibits

Iohannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdeli camerario nostro Iasperto de Tregurano, domicello vicario Ceritanie et baiulo ville Podiceritani vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Per nuncios dicte ville pro hiis missos nobis fuit expositum reverenter quod, quamquam per privilegia per nostros predecessores universitati dicte ville indulta et per nos confirmata ordinacio, convocacio et congregacio consilio et eleccio consulum dicte ville sub certis modo et forma hucusque per nos confirmata celebrande existant ut in dictis privilegiis continetur. Verumtamen quidam modum et formam predictos rumpere asseritur intendentes et dicta privilegia violare suos facit apparatus quod interveniant consiliis celebrandis pro dicta eleccione de dictis ^[fol. 109r] consulibus de proximo fienda quare fuit nobis, humiliter supplicatum quod, cum ex predictis scandalum evidens et dampnatum irreparabile dicte universitati et ipsius singularibus sequi posset dignaremur in et super prenarratis misericorditer providere. Cui supplicacioni annuentes benigne vobis dicimus et mandamus quatenus requisitus per dictos consules seu dictum consilium non permittatis aliquem intrare dictum consilium ex cuius presencia dictis privilegiis derogaretur,

quynimo a predicto consilio talem vel tales expellatis. Si alique vero provisiones a curia nostra fuerint per quemquam indebite impetratae quibus dicta elleccio effectum debitum et secundum dicta privilegia, solitum nequiret sortiri provisiones tales cum presenti ducimus revocandas.

Datis Barchinone, decima sexta die marci, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quinto. Guillelmus de Vallesicca.

170

1395, març, 18. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, que no puguin participar en l'elecció de cònsols aquelles persones que no hi tenen dret i així ho comunica a Jaspert de Tregurà, veguer de Cerdanya i batlle de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 109r-110r.

Altra provesió del rey en Johan semblant a la damunt scripta e continent l'effecte d'aquella

Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdeli camerario nostro Iasperto de Tegurano, domicello vicario Ceritanie et baiulo ^[fol. 109v] ville Podiiceritani vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Ad nostre maiestatis presenciam nuncii universitatis ville predicte recurrentes nobis reverenter intimarunt quod, licet quibusdam singularibus ville eiusdem numero tantum modo duobus vel tribus certis et iustis de causis ac pro conservacione et statu pacifico dicte universitatis fuerit inhibitum et ordinatum per gubernatorem comittatum Rossillionis et Ceritanie, vel eius locumtenenti, ad requisicionem generalis consilii dicte universsittatis ut in negociis comunibus seu consiliis dicte universsittatis se nullatenus immiscerent, quynimo ab eis totaliter desistant ut in dicta inhibicione et ordinacione ex inde facta et publicata omnibus innotestit cum igitur predicti quibus dicta inhibicio facta fuit iacent se ut asseritur quod, dictis inhibicione et ordinacione minime, ob-sistentibus se immiscebunt consiliis et communibus negociis dicte universsittatis et, specialiter, die qua fieri debeat elleccio consulum dicte ville quod in periculum et scandalum evidens rey publice dicte ville possent sine dubio redundare supplicato nobis super predictis

debite provideri vobis, dicimus et mandamus quatenus si est ita et per consules dicte ville aut consilium dicte universitatis, seu illius maiorem partem, fueritis requisitus cohibeatis dictas vel tres personas quibus ut predicatur fuit inhibitum, ut non interveniant in dicto consilio et alias provideatis quod per eorum presenciam seu importunitatem dicta elleccio non ^[fol. 110r] dillatetur habendo vos taliter in predictis que concernunt utilitatem et conservacionem rey publice dicte universitati quod de diligencia valeatis apud nos et merito comendari per huiusmodi vero provisionem non intendimus neque volumus derogari in aliquo privilegiis indultis dicte universitati super dictorum consulum remanere hac provisione in aliquo non obstante.

Datis Barchinone, decima octava die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quinto. Vidit Esperandeu.

171

1395, març, 18. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, que no puguin participar en l'elecció de cònsols aquelles persones que no hi tenen dret i així ho comunica a Jaspert de Tegurà, veguer de Cerdanya i batlle de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 82v-83v.

Provesió del rey en Johan contra aquels qui volien interveir al ^[fol. 83r] consell de la ellecció dels cònsols no obstant que sien inhibits

Ihoannes Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdeli camerario nostro Iasperto de Tegurano, domicello vicario Ceritanie et baiulo ville Podiiceritani, vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Ad nostre maiestatis presenciam nuncii universitatis ville predicte recurrentes nobis reverenter intimarunt quod, licet quibusdam singularibus ville eiusdem numero tantum modo duobus vel tribus certis et iustis de causis ac pro conservacione et statu pacifico dicte universitatis fuerit inhibitum et ordinatum per gubernatorem comittatum Rossillionis et Ceritanie, vel eius locumtenenti, ad requisicionem generalis concilii dicte universsitatís ut in negociis comunibus seu consiliis dicte

universitatis se nullatenus immiscerent, quynymo ab eis totaliter desistant ut in dicta inhibicione et ordinacione ex inde facta et publicata omnibus innotesteat cum igitur predicti quibus dicta inhibicio facta fuit iactent se ut asseritur quod, dictis inhibicione et ordinacione exinde, facta et publicata minime obsistentibus se immiscebunt consiliis et communibus negociis dicte universitatis et specialiter die qua fieri debeat elleccio consulum dicte ville quod in periculum et scandalum evidens rey publice dicte ville possent sine dubio redundare supplicato nobis super predictis debite provideri vobis, dicimus et mandamus quatenus si est ita et per consules dicte ^[fol. 83v] ville aut consilium dicte universitatis seu illius maiorem partem fueritis requisitus cohibeatis dictas vel tres personas quibus ut predicitur fuit inhibitum, ut non interveniant in dicto consilio et alias provideatis quod per eorum presenciam seu importunitatem dicta elleccio non dillatetur habendo vos taliter in predictis que concernunt utilitatem et conservacionem rey publice dicte universitati quod, de diligencia valeatis, apud nos et merito comendari per huiusmodi vero provisionem non intendimus neque volumus derogari in aliquo privilegiis indultis dicte universitati super dictorum consulum remanere hac provisione in aliquo non obstante.

Datis Barchinone, decima octava die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quinto. Vidit Esperandeu.

1. Conseyll, *al marge inferior com a reclam.*

172

1396, gener, 18. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, que les persones que han estat escollides per a exercir càrrecs públics, com hospitalers, baciners, segelladors, mostassafs i altres, que hi siguin obligades.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 82r-82v.

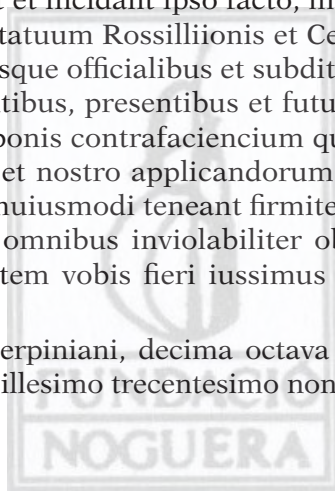
Provesió del rey en Johan que aquels qui seran ellegits a tenir los officis de la villa sien forçats de tenir-los

Nos Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis

et Ceritanie, quoniam sicut pro parte vestri ffidelim nostrorum consulum et proborum hominum universsatis et singularium ville Podiiceritanii fuit humiliter expositum coram nobis evenit persepe quod, hii qui per universsitem dicte ville et singulares eius ad regendum publica dicte ville, officia ut puta iuratorum, hospitale-riorum, bacineriorum, sigillatorum, mostaçaff et alia etiam officio ab eorum regimine, se excusant nec se volunt subicere oneri eorumdem quo fit et sequitur quod rey publice cura minus idoneis comissa perssonis torpentibus fatuatur ociis ipsa res publica graviter leditur et dicte ville in collis multa incomoda subssecuntur. Volentes igitur incomodo et lesiones huiusmodi presentis nostri rescripti remedio sublevari tenore presentis ad vestri dictorum consulum universsatis et singularium humilem supplicacionem pro subscriptis humiliter nobis factam, ordinamus et vobis dictis consulibus ^[fol. 82v] et universsitati et singularibus, ducimus concedendum quod per decem annos a die presenti in antea continue seccuros et ex post quamdiu nobis placuerit et donec, per nos, presens concessio fuerit revocata quicumque per vos seu vestros successores ad regendum dicta officia, vel alia, publica dicte ville fuerint deputati teneantur subite onus tenendi et regendi ea per tempus ad quod vos ad illa duxeritis deputandis quodque eis super hoc nulla excusacio nullane appellacio admitatur. Et ulterius quod quicumque ellecti seu elligendi per vos seu successores vestros ad regendum seu exercendum officio supradicta renuerint seu noluerint ea acceptare ac se eorum regimini inmistere penam centum florenorum pro medietate nobis et nostre curie et pro altera medietata vobis dictis consulibus universitati et singularibus adquirenda incurunt et incidant ipso facto; mandantes per eandem gubernatori committatum Rossilliionis et Ceritanie, vicario et baiulo dicte ville ceterisque officialibus et subditis nostris et dictorum officialum locatenentibus, presentibus et futuris, sub pena centum florenorum auri de bonis contrafaciencium quociens contrafactum fuerit, habendorum et nostro applicandorum eario, quatenus concessionem nostram huiusmodi teneant firmiter et observent et dicti officialis faciant ab omnibus inviolabiliter observari. In cuius rei testimonium presentem vobis fieri iussimus nostro sigillo minori munitam.

Datis in ville Perpiniani, decima octava die ianuari, anno a mativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo sexto. Petrus Oltzius.

173

1396, gener, 18. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, que les persones que han estat escollides per a exercir càrrecs públics, com hospitalers, baciners, segelladors, mostassafs i altres, que hi siguin obligades.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 110r-111r.

Provesió del rey en Johan que aquells qui seran ellegits a tenir los officis de la villa sien forçats de tenir-los

Nos Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, quoaniam sicut pro parte vestri ffidelim nostrorum consulum et proborum hominum universsatis et singularium ville Podiiceritanii fuit humiliter expositum coram nobis evenit perssepe quod, hii qui per universsitate[m] dicte ville et singulares eius ad regendum publica dicte ville, officia ut puta iuratorum hospitaleriorum, bacineriorum, sigillatorum, mostaçaff et alia etiam ^[fol. 110v] officia ab eorum regimine se excusant nec se volunt subicere oneri eorumdem quo fit et sequitur quod rey publice cura minus idoneis comissa perssonis torpentibus fatuatur ociis ipsa res publica graviter leditur et dicte ville in collis multa incomoda subssecuntur. Volentes igitur incomodo et lesiones huiusmodi presentis nostri rescripti remedio sublevari tenore presentis ad vestri dictorum consulum universsatis et singularium humilem supplicacionem pro subscriptis humiliter nobis factam, ordinamus et vobis dictis consulibus et universsitati et singularibus ducimus concedendum quod per decem annos, a die presenti in antea continue, sequturos et ex post quamdiu nobis placuerit et donec per nos presens concessio fuerit revocata quicumque per vos, seu vestros successores, ad regendum dicta officia, vel alia, publica dicte ville fuerint deputati teneantur subite onus tenendi et regendi ea per tempus ad quod vos ad illa duxeritis deputandis quodque eis super hoc nulla excusacio nullane appellacio admitatur. Et ulterius quod quicumque ellecti seu elligendi per vos seu successores vestros ad regendum seu exercendum officio supradicta renuerint seu noluerint ea acceptare ac se eorum regimini innistere penam centum florenorum, pro medietate nobis et nostre curie et pro altera medietate vobis, dictis consulibus universsitati et singularibus, adquirenda incurunt et incidant ipso facto; mandantes per eandem

gubernatori ^[fol. 111r] Rossillionis et Ceritanie, vicario et baiulo dicte ville ceterisque officialibus et subditis nostris et dictorum officialium locatenentibus presentibus et futuris sub pena centum florenorum auri de bonis contrafaciencium quociens contrafactum fuerit, habendorum et nostro applicandorum eario, quatenus concessionem nostram huiusmodi teneant firmiter et observent et dicti officialis faciant ab omnibus inviolabiliter observari. In cuius rei testimonium presentem vobis fieri iussimus nostro sigillo minori munitam.

Datis in ville Perpiniani, decima octava die ianuarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo sexto. Petrus Oltzius.

174

1396, gener, 24. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició de Bertran Muntaner, cònsol de la vila de Puigcerdà, al veguer que actuí contra els que es fan passar per moneders de la seca de la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 162v-163r.

Provesió del rey en Johan com lo veguer pot enantar e procehir contra aquels que-s dieu ésser de la monederia

Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffdeli nostro magistro monetarie ville Perpiniani, salutem et graciam. In humili supplicacione pro parte Bertrandi Muntanerii, consulis ville Podiiceritanie, nobis reverenter exhibita vidimus contineri quod, aliqui populati et domiciliati in dicta villa Podiiceritanie se asserentes fore monetarios secce ville Perpiniani, literas a magistro seu alcaydis monetarie ipsius per quas notificandi officialibus ordinariis privilegia monetarie iamdicte obtinuerit ipsos requirentes ne de eis se intromittant quoquomodo cum ad ipsos ut assuerunt et non ad dictos ordinarios, tam in civili quam criminali, cognicio pertineat eorumdem. Unde, ut fertur contingit sepissime quod illi tales propter impunitatem delictorum et contemptum officialium audaciam assumint delinquendi et quod deterius est, pretendentes se fore liberos et immunes a talliis, impositionibus et aduitis que, pro comunibus oneribus ville Podiiceritani, hactenus imposite fuerunt in eisdem nunc solvere contradicunt et cum pro aliquibus

contractibus vel debitis conveniuntur in villa Podiiceritani predicta declinantes forum ordinariorum se ad villam ^[fol. 163r] Perpiniani remitti requirunt in magnum dampnum et preiudicium universitatis ville Podiiceritani predictae quocirca a nobis super hiis iusticie remedio postulato vobis, dicimus et mandamus quatenus infra decem dies a presentacione huiusmodi nobis fienda in antea computandos in dicta villa Podiiceritani, alcaydos seu Iudices competentes coram quibus veri monetari valeant conveniri assignetis seu assignari infra dictum terminum faciatis. Alias mandamus per hanc eandem universis et singulis officialibus dicte ville Podiiceritani vel eorum locatenentibus quod si infra dictos decem dies non adimpleretis que mandamus super factis civilibus vel criminalibus querelantibus super predictis vel aliis de dictis monetariis ministrent iusticie complemtum.

Datis in ville Perpiniani, vicesima quarta die ianuarii, anno a mativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo sexto. Petrus Oltzius.

175

1396, gener, 27. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, atorga als cònsols i universitat de la vila de Puigcerdà la prerrogativa de compel·lir els que es barallin i s'enfrontin a fermar concòrdia, pau i treva.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 81r-82v.

Provesió del rey en Johan que lo veguer puga forçar los bandolers e contraris a fermar treuga o fer pau

Nos Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, unigenitus Dei, filius noster Dominus Ihesus, dum in mundo cum hominibus converssaret ascensusurus ad patrem, nil securius, nil candidius, nil quocius, ac nil melius sciens esse, pro hereditate suis pacem reliquit apostolis. Nos quoque qui in parte cure terrestres ellecti a Deo populis presidemus ad instar eius pacem ipsam tenentur seminare in subditis ut seges pacis in plenos adaucta manipulos quietis crudis et potum et pabula subministret pactu eos ut nectar inbuens et pabulis refficiens sicut manna. Quam obrem attendendes in villa Podiiceritani que inter alias villas et loca regni nostri notabilis est procurante inimico humani generis inimicicias,

bricas, rancores et odia orta esse et ingiter invalere intantum, quod nisi nostra serenitas, que subditorum quieti vigilat dampna pellit et eorum ubique comodis intenta est de subscripto eis remedio provideret dicta villa ad de populacionis articulum et possent eius incolle ad finale quod, abssit exadium devenire ac volentes ipsam villam que in frontaria est et ex eo pacis benefficium plus exposat et eius in collas ab huiusmodi periculis preservari. Tenore presentis concedimus vobis consulibus universsi^[fol. 81v]tati et singularibus, qui estis et eritis, pro tempore dicte ville, quod si contigerit nunc vel de cetero inter dicte ville incolas aut alios declarantes ad nostrum aut trahentes moram quomdolibet in eadem iniuriosa verba, bricos, bandositates, rencores vel odia sustitari vicarius et baiulus, qui sunt et erit, de cetero ville predictae, possit compellere illos inter quos verba, brice, bandositates, rencores et odia huismodi suscitabuntur orientur et erunt, ad faciendum pacem seu treguam vel securitatem ac habendum concordiam inter eos et parti dampnificate seu iniurate de bonis partis iniurantis etiam, si ipsa pars iniurans per bannimentum, vel alias, absens fuerit emendam vel satisfaccionem facere modo et forma quibus, ipsis vicario et baiulo, visum fuerit vel pars inde potuerunt convenire capiendo illos inter quos dicte bandositates iniuriosa verba rancores et odia huiusmodi fuerint et captos detinendo donech inter se pacem, treguas vel securitatem ac concordiam fecerint supradictas. Et si forssam absentes capi non poterunt citando et banniendo eos ac dicte ville et eius vicarie ingressum interdicens eisdem et alia circa hec faciendo que noverint pro utilitate rey publice expedire etiam si alias orde iuris talia enantamenta fuerit prohiberit. Quoniam nos ut in colle dicte possint quiete vivere et habitatorum numerus qui in villa ipsa nunc usque decreuit bricarium rabie in valente pacis gustata dulcedine excrescat de cetero hec fieri, volumus ut superius continentur et super eis dictis vicario et baiulo plenam ac liberam conferimus potestatem; mandantes per eandem gubernatori Rossillionis et Ceritanie vicario et baiulo dicte ville, aliisque universis et singulis officialibus et subditis nostris, presentibus et futuris, quatenus concessionem nostram huiusmodi teneant et observent et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant aliqua racione. ^[fol. 82r] In cuius rey testimonium presentem fieri et sigillo nostro minori iussimus comuniri.

Datis Perpiniani vicesima septima die ianuarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo sexto. Petrus Oltzius.

176

1396, gener, 27. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, atorga als cònsols i universitat de la vila de Puigcerdà la prerrogativa de compel·lir els que es barallin i s'enfrontin a fermar concòrdia, pau i treva.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 111r-112r.

Provesió del rey en Johan sobre paus i bandositats

Nos Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, unigenitus Dei, filius noster Dominus Ihesus, dum in mundo cum hominibus converssaret ascensurus ad patrem, nil securius, nil candidius, nil quiecuis, ac nil melius sciens esse pro hereditate suis pacem reliquit apostolis. Nos quoque qui in parte cure terrestris electi a Deo populis presidemus ad instar eius pacem ipsam tenentur seminare in subditis ut seges pacis in plenos adaucta manipulos quietis crudis et potum et pabula subministret pactu eos ut nectar inbuens et pabulis refficiens sicut manna. Quam obrem attendentes in villa Podiiceritani que inter alias villas et loca regni nostri [fol. 111v] notabilis est procurante inimico humani generis inimicicias, bricas, rancores et odia orta esse et ingiter invalere intantum quod nisi nostra serenitas que subditorum quieti vigilat dampna pellit et eorum ubique comodis intenta est de subscripto eis remedio provideret dicta villa ad de populacionis articulum et possent eius incolle ad finale quod absit exadium devenire ac volentes ipsam villam, que in frontaria est, et ex eo pacis beneficium plus exposat et eius in collas ab huiusmodi periculis preservari. Tenore presentis concedimus vobis consulibus universsitati et singularibus, qui estis et eritis pro tempore, dicte ville quod si contigerit nunc vel de cetero inter dicte ville incollas aut alios declarantes ad nostrum aut trahentes moram quomdolibet in eadem iniuriosa verba, bricos, bandositates, rencores vel odia sustitari vicarius et baiulus, qui sunt et erit, de cetero ville predictae possit compellere illos inter quos verba, brice, bandositates, rencores et odia huismodi suscitabuntur orientur et erunt ad faciendum pacem seu treguam vel securitatem ac habendum concordiam inter eos et parti dampnificate seu iniurate de bonis partis iniurantis etiam si ipsa pars iniurans per bannimentum, vel alias, absens fuerit emendam vel satisfaccionem facere modo et forma quibus ipsis vicario et baiulo visum fuerit

vel pars inde potuerunt convenire capiendo illos inter quos dicte bandositates iniuriosa verba rancores et odia huiusmodi fuerint et captos detinendo donech inter se pacem, treguas vel securitatem ac concordiam fecerint supradictas.^[fol. 112r] Et si forssam absentes capi non poterunt citando et banniendo eos ac dicte ville et eius vicarie ingressum interdicendo eisdem et alia circa hec faciendo que noverint pro utilitate rey publice expedire etiam si alias orde iuris talia enantamenta fuerit prohiberit. Quoniam nos ut in colle dicte possint quiete vivere et habitatorum numerus qui in villa ipsa nunc usque decreuit bricarium rabie in valente pacis gustata dulcedine excrescat de cetero hec fieri, volumus ut superius continentur et super eis dictis vicario et baiulo plenam ac liberam conferimus potestatem; mandantes per eandem gubernatori Rossillionis et Ceritanie vicario et baiulo dicte ville, aliisque universis et singulis officialibus et subditis nostris, presentibus et futuris, quatenus concessionem nostram huiusmodi teneant et observent et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant aliqua racione. In cuius rey testimonium presentem fieri et sigillo nostro minori iussimus comuniri.

Datis Perpiniანი, vicesima septima die ianuarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo sexto. Petrus Oltzius.

177

1396, gener, 28. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, mana, a petició dels cònsols de la universitat de Puigcerdà, que els terços de la cort reial no es venguin, sota pena de 100 florins d'or.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 80v-81r.

Provesió del rey en Johan que los terços de la cort reial no sien venuts

Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro vicario ville Podiiceritanii, salutem et dileccionem. Pro parte consulum et universitatis et singularium dicte ville fuit nobis humiliter supplicatum quod, cum vos sepius eo ut creditur quod plures possint racione officii scriptoris terciorum vostre curie reportari peccunie officium vendideritis et vendatis in ipsorum supplicancium qui per emptores officii predicti innumeris extorssi-

onibus peccunie opprimitur preiudicium evidens dignarentur super hoc debite providere. Nos vero, supplicacione huiusmodi suscepta benigne, ut cessent extorssiones predicte vobis, dicimus et sub pena centum florenorum auri de bonis nostris casu quo contrafeceritis irremissibiliter, habendorum et nostro applicandorum erario, expresse mandamus quatenus dictum de cetero nullatis vendatis officium sed illum per scriptorem officii eiusdem personaliter vel eius substitutum ydoneum regi ut convenit faciatis literis provisionibus seu mandatis factis in contrarium vel fiendis, non obstantibus quovis modo sciturus quod si contrafeceritis quod non credimus cum secundum Constituciones Cathalonie officia vendi non debeant penam predictam de bonis vestris exigi usque de presentis mandati nostri transgressione puniri fortiter faciemus.

Datis Perpiniati, sub nostro minori sigillo vicesima octava die ianuarii, ^[fol. 81r] anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo sexto. Petrus Oltzius.

178

1396, gener, 28. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, mana, a petició dels cònsols de la universitat de Puigcerdà, que els terços de la cort reial no es venguin, sota pena de 100 florins d'or.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 112r-112v.

Provesió del rey en Johan que los terços de la cort reial no sien venuts

Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, ^[fol. 112v] Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro vicario ville Podiiceritanii, salutem et dileccionem. Pro parte consulum et universitatis et singularium dicte ville fuit nobis humiliter supplicatum quod, cum vos sepius eo ut creditur quod, plures possint racione officii scriptoris terciorum vostre curie reportari peccunie officium vendideritis et vendatis in ipsorum supplicancium qui per emptores officii predicti innumeris extorssionibus peccunie opprimitur preiudicium evidens dignarentur super hoc debite providere. Nos vero, supplicacione huiusmodi suscepta benigne, ut cessent extorssiones predicte vobis, dicimus et sub pena centum florenorum auri de bonis nostris casu quo contra-

feceritis irremissibiliter, habendorum et nostro applicandorum erario, expresse mandamus quatenus dictum de cetero nullatis vendatis officium sed illum per scriptorem officii eiusdem personaliter vel eius substitutum ydoneum regi ut convenit faciatis literis provisionibus seu mandatis factis in contrarium vel fiendis, non obstantibus quovis modo sciturus quod si contrafeceritis quod non credimus cum seccundum Constituciones Cathalonie officia vendi non debeant penam predictam de bonis vestris exigi usque de presentis mandati nostri transgressione puniri fortiter faciemus.

Datis Perpiniiani, sub nostro minori sigillo vicesima octava die ianuarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo sexto. Petrus Oltzius.

179

1396, març, 28. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, que des de la cort del governador no s'exigeixi el pagament d'averies.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 163r-164r.

Provesió del rey en Johan que en la cort del governador no-s prengan averies

Nos Ihoannes, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ad nostram regiam magestatem veniens nuncius ville Podiiceritanii nobis revereter exposuit quod, gubernator ^[fol. 163v] comittatum Rossillionis et Ceritanie eiusque assessor et alii officiales dicte gubernacionis ipsorumque locatenentes, licet recipiant ex dictis officiis a nobis salaria seu dicta officia regant et teneant ac regere teneantur cum suo onere ipsi ex compositionibus et avinenciis quas cum delatis et criminosis ac quibusvis aliis personis dicte ville faciunt, petunt, exigunt et recipiunt avarias contra constitucionum Cathalonie generalium formam et tenorem quod in lesionem et dampnum evidens universitatis dicte ville et eius singularium cernitur redundare quare dictus syndicus nobis, humiliter supplicavit ut, super predictis dicte universitati providere salubriter dignaremur cui supplicacioni annuentes benigne. Tenore presentes ordinamus, volumus et providemus ac etiam mandamus de certa sciencia et expresse gubernatori et

assessori predictis et aliis officialibus dicte gubernacionis, presentibus et futuris et eorum locatenentibus, quatenus, contra dictarum constitucionum, tenorem et mentem ab universitate et singularibus dicte ville dictas avarias non petant, recipiant seu exigant, nec eos in predictis inquietent seu molestant aut pro eisdem. Mandantes gubernatori et aliis predictis et eorum cuilibet sub eorum officiorum privacione quatenus ordinacionem et provisionem nostras huiusmodi teneant et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant aliqua racione quodque dicta universitate et ipsius ^[fol. 164r] singulares in predictis aliquid non inquietent seu molestant aut pro eisdem conveniant si nostram et indignacionem nostras ac penam mille aureorum capiunt evitare. In cuius rey testimonium hanc fieri et sigillo nostro iussimus comuniri.

Datis Perpiniari, vicesima octava die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo sexto. Petrus Oltzius.

180

1396, setembre, 10. Barcelona

Maria de Luna, reina d'Aragó i esposa del rei Martí, confirma, a petició dels prohoms de la vila de Puigcerdà, la prerrogativa d'establir contractes: censals morts, vendes a carta de gràcia, etc., malgrat que no estiguin reunits els seixanta pròcers.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 113r-114r.

Provesió de la reyna na Maria, muller del rey en Martí, que ab la major partida del conseyll se puschan fer tots contractes axí com si tota la villa hi ere

Nos Maria, Dei gratia regina Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, locumtenen generalis serenissimi domini Martini eadem gracia regis regnorum et comitis comittatum predictorum viri et domini nostri carissimi absentis ac moram trahintis in regno Sicilie. Ut vos fideles nostri probi homines et universitatis ville Podiiceritanii possitis cicius et absque minori tumultu gencium habere peccuniam iam vos solvere contingentem et quam continget etiam in futurum, tam pro felici reddito dicti domini regis quam etiam in stipendio, gentis armigere que in principatu Cathalonie cotidie conducitur adverssus comitem Ffluxi, eiusque comolices et sequaces qui presumptis superbie ymmo

vesanie cornibus proponit hostiliter ingredi dicta regna eaque in quantum possint licet parum persequi duri marte. Tenore presentis conce^[fol. 113v]dimus ac facultatem plenariam elargimur consulibus dicte ville, qui nunc sunt et pro tempore fuerunt, quod ipsi aut tres sive duo ex ipsis reliquis in eadem villa absentibus seu aliis quomodolibet impeditis possint cum sexaginta proceribus, iuratis dicte ville vel cum maiori et saniori parte eorumdem ubi tamen omni dicti¹ sexaginta proceres seu iurati convocati antea ut moris est ad esse noluerint aut non potuerint consuliis sive parlamentis propterea indicendis facere et representare universitatem et generale consulum dicte ville syndicosque, procuratores et actores unum vel plures et hoc tocies quociens fieri contigerit constituere deputate ac eligere in eodem, necnon memoratis sindico aut sindicis, et unicuique eorum insolidum specialiter et generaliter et aliis plenum et plenarium dare posse ac etiam administracionem liberam atque francham vendendi pro illis pecunie quantitibus quas in predictis aut in et circa ea iam vos contigit vel continget solvere in futurum censuale vel censualia mortua instrumento tamen perpetue gracie mediante pro illis precio sive preciiis quibus et prout eiusdem sive alicui eorumdem fuerit bene visum et poterint sive poterit cum emptorem sive emptoribus convenire ipsaque precio recipere et habere et convertere in premissa et alia emergencia sive deppendencia ex eisdem et de vendicione seu vendicionibus dictorum censualium et de ceteris aliis necessariis et opportunis et necessaria instrumenta et alias [quasuis] scripturas, tam iudiciales quam extra, facere firmare ^[fol. 114r] et etiam conficere ac dictam universitatem et singulares et ipsorum et cuilibet eorumdem personas et bona generaliter et spcialiter si eis videbitur obligare cum et sub illis pactis securitatibus clausulis, penis, obligacionibus, hostagiis, renunciacionibus et cautelis sacramento et homagio vel aliis roboratis quibus et prout dicto sindico vel sindicis fuerit bene visum. Nos enim ex plenitudine regie potestatis decernentes premissa, omnia et singula, firma et incomutabili stabilitate mansura ac super totam dictam universitatem scienter et concoditer essent acta ac supplentes omnium defectum et abolentes quodlibet vicium que possent in huiusmodi concessione notari. Iubemus per presentem universis et singulis officialibus et subditis regiis et aliis, presentibus et futuris, ad quos spectet sub incurssu nostre regie quatenus huiusmodi concessionem et alia omnia in vim ipsius secutura teneant iuxta sui seriem et observent, absque tamen

ulla interpretacione, dubio seu excepcione que in aut de vel super predictis fieri nolumus [quin pocius] ea omnimode prohibemus et [adiminius] eisdem in genere et specie faciendi contrarium omne posse. Per hanc tamen nolumus nec intendimus preiudicare in aliquo privilegii libertatibus vel aliis concessionibus et consuetudinibus dicte ville ymmo remaneant quo ad cetera in suo robore prout ante. In cuius rey testimonium presentem fieri iussimus sigillo locumtenencie nostre munitam.

Datum Barchinone, decima die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo sexto. Bernardus Michaelis.

1. Dicti *afegit a la interltnia*.

181

1396, novembre, 9. Barcelona

Maria de Luna, reina d'Aragó i esposa del rei Martí, ordena, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, a Bernat Fabra, notari reial regent de l'escrivania de la cúria del governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, que no admeti a tràmit escriptures i processos quan estiguin a la cort del veguer.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 114v-115v.

Provesió de la reyna na Maria, muller del rey en Martí, que tots los scrivans de la governació haien a lezar e remetre tots processos e enquestes quant seran defenits al governador [se'n anirà] als scrivans de la cort del veguer

Maria, Dei gratia regina Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, locumtenen generalis serenissimi domini Martini, eadem gracia regis regnorum et comitis comittatum predictorum viri et domini nostri carissimi absentis ac moram trahintis in regno Sicilie. Ffidei nostro Bernardo Fabra, regia auctoritate notario regento scribaniam curie gubernatoris comittatum Rossillionis et Ceritanie et alii cuicunque, qui nunc aut de cetero dictam excebit scribaniam, salutem et gratiam. Pro parte consulum et proborum hominum universitatis ville Podiiceritanii fuit nobis expositum reverenter quod, licet ex decreto constituciones Cathalonie generalis universi et singula processus et alie ^[fol. 115r] scripture qui et que per gubernatorem dictorum

comittatum seu per scriptorem curiarum eiusdem fuint de quibus actibus tangentibus personas res aut bona habitatorum vicariarum et baiularum dicte gubernaciones debeant quociens dictus gubernator recedit a dictis vicariis seu baiuliis in posse officialium ordinariorum eorundem omnimode remanere. Verumptamen vos dictus Bernardus non admetem et seriem constituciones huiusmodi sed solum ad vestri comoda attendendo diversos processus et alias scripturas quas vos ut scriptor dicti gubernatoris Rossillionis et Ceritanie recepistis tradere et deliberare premissis ordinariis minus debite recasatis in eorum ac constitucionis recitate superius et huiusmodi supplicancium qui iam de restitutione dictarum scripturarum et procesuum ac de observacione sepe dicte constitucionis vos ut asserunt iteratis vicibus monuerunt notorium detrimentum. Qua propter supplicato nobis humiliter eis super hiis de iusticie remedio provideri vobis et aliis ad quos spectet de cetero, dicimus et mandamus expresse sub incurssu regie indignacionis et ire ac pena quingentorum florenorum auri quatenus omnes et singulas scripturas seu processus iam intus vicariam et baiuliam Podiiceritanii et Ceritanie ut scriptorem curie dicte gubernacionis receptos aut recipiendos, per vos seu eos, a modo quancumque de quibus factis rebus, personis sive bonis vicarie et baiulie premissorum licet in ^[fol. 115v] recessum dicti gubernatoris diffunti fuerint sive non dictis vicario et baiulo vel ille eorundem cui premissa pertinuerunt ilico omni repulsa contradiccione reddatis. Alioquam mandamus vicario et baiulo, sepe dictis et eorum locatenentibus, quod ad hec preture viribus vos compellant et aliis in bonis vetsris per exaccionem dicte pene faciant expeditam.

Datum Barchinone, nona die novembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo sexto. Bernardus Michaelis.

182

1397, juny, 5. Barcelona

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, obliga, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, els que diuen que pertanyen a la seca de Perpinyà a contribuir als càrrecs, despeses i serveis de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 165r-166r.

Provesió del rey en Martí contra aquells que-s dien ésser de la monedera s'escusen de guayta e dels altres càrrechs de la villa

Martinus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario et baiulo ac iudici ordinario ville Podiiceritani, salutem et gratiam. Cum prout ex humili exposicione nobis super infrascriptis facta per nuncios ville Podiiceritani in nostra presentes curia nobis innotuit aliqui ^[fol. 165v] singulares dicte ville pretendentes eos fflore excetu monetariorum secce ville Perpinianni se excusare conentur ab oneribus que subire debent in dicta villa, tam videlicet, ad deffenssionem eiusdem adverssus insultus quibus comes Ffluxii nostre magestati rebellis et eius gentes armigere villam eandem infestant continue quam alias ab eis, ad quetenentur ut alii singulares dicte ville dicentes se racione dicte monetarie officii inde fore immunes ex privilegiis monetariis dicte secce indultis et licet predicti monatarii quod tamen per dictos negatur nuncios habeant privilegia que allegant tamen nullum dicte secce fecerunt servicium ac etiam prestiterunt et non sit racioni consonum quod ubi nullum precesserit aut preedit servicium beneficium quod, pro eo, conceditur aliquid adquitur cum beneficium tribuatur propter servicium ad humilem suppliccionem pro parte nunciorum eorumdem nobis factam nomine ville ipsius vobis et vestrum cui-libet; dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse quatenus predictos dicentes se monetarios compellatis ad subeundum omnia onera et servicia que subire tenentur et debent sicut alii singulares ville predictae nisi privilegia eis concessa et aliis legitimis ex causis coram vobis ostenderit se ad ea non teneri et inde fore immunes. Et causa quo a predictis se excusare conentur, et propterea, coram vobis allegata per eos privilegia et alia documenta ostendant. Volumus quod predicta vocata parte villa predictae et alias raciones que dicte partes coram vobis dicere et allegare voluerint colligatis cumque ea colegeritis eaden in scriptis nobis clausa et sigillata taliter quod fides possit ^[fol. 166r] [adhiberi] plenaria transmuttatis ut nos eis visis et recognitis super predictis valeamus iusticie debitum ministrare.

Datis Barchinone, quinta die iuniis, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo septimo. Bernardus Michaelis.

1397, juny, 6. Barcelona

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, mana, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, que els escrivans de la cort respectin la taxació del salari de les escriptures.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 166r-166v.

Provesió del rey en Martí quels scrivans de la cort hagen a servir la taxació de les escriptures de la cort

Martinus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario et baiulo ac iudici ordinario ville Podii-ceritanii et cuilibet ipsorum et eorum locatenentibus, salutem et gratiam. Serie humilis supplicacionis nobis per nuncios dicte ville nomine universitatis eiusdem reverenter oblate percepimus quod, ab aliquo citra tempore efrenis audicia scribanum curiarum vestrarum et scriptorum pro eis [deserviencium] est sic laxata solutis abenis quod, spretis taxacionibus salariorum scripturam scribaniarum ipsarum curiarum servari consuetis excessiva, debita ac insolita salaria pro scripturis actis et processibus que per eos fuint in dicta curie a gentibus dicte ville et aliorum locorum vicarie et baiulie dicte ville passum extorquere et exhigere non formidant in non modicum dicte ville et aliorum locorum predictarum vicaie et baiulie dampnum ^[fol. 166v] et preiudicium manifestum quam obrem a nobis super hoc iusticie remedio postulato eorum, supplicacione benigne suscepta, cum non deceat circa talia audis dictorum scriptorum manibus tolleranciam impartiri, vobis et cuilibet vestrum, dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse ac sub pena nostre gracie et mercedis quatenus dictos scribas et alios scriptores dictis deserventes curiis iuris, remediis, consuetis et debitis compellatis ad servandum taxaciones factas et editas super dictis scripturis dictarum curiarum inhibeatisque eisdem mandatis penalibus quod ultra illas nichil recipere ab hominibus dicte ville, vel aliis negociantibus, in dictis curiis presumant aliquatenus vel attendent nisi aliud legitimum oppositum fuerit quod obsistat de quo si opponatur in dictis curiis per vos cognosci volumus, et super predictis, breve et expeditum complementum iusticie ministrari procedendo breviter simpliciter summarie et de plano solaque facti veritate atenta maliciis et diffugiis omnibus proculpulssis prout de iure et

ratione inveneritis faciendum habendoque vos taliter in predictis quod gentes dicte ville vicarieque et baiulie eiusdem indebite non graventur et vestri ob culpam nostre iusticie subsidium non habeant ulterius implorare.

Datis Barchinone, sexta die iuniis, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo septimo. Bernardus Michaelis.

184

1398, gener, 10. Puigcerdà

Ramon Sagarriga, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya i capità general del vescomtat de Castellbò, ordena que els cònsols i oïdors de comptes, durant els primers tres mesos de la seva elecció, coneguin els comptes del clavari de l'any anterior a la seva elecció.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 179r-179v.

Letra executòria del governador en Ramon Çagarriga que-ls cònsols e hoïdors de comtes dins tres meses après que seran elegits e creats haien hoïts los comptes del clavari de l'any passat

Nos Ramon Çagarriga, cavaller, governador dels comtats de Rosselló e de Cerdanya e capità general de la exequció del vezcomtat de Castellbò. Com sia pervengut a nostra hoïda per clamor de molts de la villa de Puygcerdà que los cònsols los quals cascun any novellament són elegits en lo regiment del consolat de la dita villa, postposen domenar a fenir los comptes del clavari de l'any passat de la dita villa més procurants a la lur utilitat privada e singular que no a la comuna per retardació, de la qual cosa la universitat és molt preiudicada car segueix-se molts anys que envers lo dit clavari resten quantitats de moneda de les quals la dita universitat nos pot socòrrer en sos càrrechs e messions. Emperamor d'acò supplicats per los cònsols, sobreposats e caps de mesters qui ara són dela dita villa sobre ^[fol. 179v] açò ésser per nos provehit e nos volents a tal e tanta incomoditat provehir de certa sciència nostra, ordenam, provehim e manam que los cònsols los quals d'aquiavant seran elegits e creats dins tres mesos contínuament seguidors après que en lo regiment del dit consolat seran admeses hagen request lo dit compte a ells ésser liurat per lo dit clavari de l'any passat e

aquell dins los dits tres mesos sia finit e declarat per ells e per los altres qui als dits comptes hauran entrevenir-si en poder lur seran donats e liurats los dits comptes. E si açò recularan los dits cònsols fer e complir o negligents seran en açò encorreguen pena de cent liuras barchinoneses, la qual a cascun dells imposam ab la present. Manants ab aquesta matexa al veguer de Puygcerdà e de Cerdanya e a són jutge ordinari qui ara són e per temps seran, e a cascun d'ells e als lochtinents lurs que la dita pena dels e de cascun dels leven e exigescuen totes vegades que requests na seran. En testimoni de la qual cosa la presen manam ésser feta ab lo sagell de nostre anell com lo sagell de nostre offici al present no haiam segellada.

Datis a Puygcerdà a deu de janer, l'any de la nativitat de Nostre Senyor mill trehents noranta huýt. Vidit Iacobus Vilalobent.

185

1398, gener, 22. Saragossa

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, atorga, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, la prerrogativa de poder emetre instrument de gràcia de censal mort fins a la quantitat de 25 lliures de Barcelona de pensió anual.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 115v-116v.

Nos¹ Martinus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, supplicanto nobis, humiliter pro parte vestri fiddelium nostrorum consulum et proborum hominum universitatis et singularium ville Podiiceritanii, ut cum vos in dictam universitatem et eius singulares solvere de necessitate diversas quantitates peccunie nunc contingat pretextu redempcionis exercitus dicte ville que nuper una cum aliis ceteris exercitibus universitatum regalium principatus Cathalonie indiximus adversa vicecomitatum Castriboni, seu aliqua loca eiusdem, qui adhuc incepta rebellione comitis Ffluxi dampnabiliter perseverant et ad dictarum ^[fol. 116r] quantitatum solucionem plenariam faciendam sufficere nullatenus valeatis comodus quam per viam vendiciones censualis vel censuali infrascriptorum. Tenore presentis concedimus vobis consulibus, probis hominibus et aliis predictis, ac facultatem plenariam impertimur quam possitis per vos vel vestrum,

sindicum aut syndicos et procuratores, quos ad subscripta eligere valeatis vendere quibus personis volueritis et ipse a vobis licite emere instrumento in gracia perpetue mediante censuale mortuum sive censualia mortua usque ad quantitatem viginti quinque librarum Barchinone annualium et rendalium in [nuda] tamen percepcione eorum pro illo precio seu preciis quo seu quibus cum emptore vel emptoribus poteritis convenire. Et pro inde imposiciones, sisas et alia queque bona nostra et dicte universitatis et eius singularium presencia et futura utique obligate cum et sub illis renunciacionibus stipulacionibus, pactis, paccionibus, penis, salariis, hostagiis, iuramentis, homagiis necnon aliis clausulas et cautelis et aliis ad naturam contractuum huiusmodi necessariis vel quomodolibet opportunis ad dampnum et missionis vestrum et dicte universitatis, eorumque et vestrorum successorum, indemnitatemque et securitatem perpetuam dictorum emptorum et suorum in hiis successorum. Nos enim quibuscumque vendicionibus et contractibus et aliis scripturis quos super predictis egeritis nostrum quidem huiusmodi serie prestamus assensum regiamque actoritatem interponimus et decretum; mandantes per eandem firmitter et expresse universis et singulis officialibus nostris et aliis, presentibus et futuris, ad quos ^[fol. 116v] spectet sub obtenta nostre gracia et mercedis quatenus omnia et singula supradicta observent et faciant inviolabiliter observari iuxta eius seriem. Preterea, iubemus quibuscumque notariis seu scriptoribus cum presenti quod, ad vestri seu dicti syndici aut sindicorum, requisitionem instrumenta necessaria super hiis et alias scripturas autenticas recipiant et conficiant atque partibus tradant quibusvis inhibicionibus et aliis contrariis quas et que quo ad hec revocamus obsistentibus nullo modo. In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo secreto munitam.

Datis Cesarauguste, vicesima secunda die ianuarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo octavo. Rex Martinus.

1. *Provisió sense rúbrica.*

1398, gener, 25. Puigcerdà

Ramon Sagarriga, governador dels comtat de Rosselló i Cerdanya i capità general del vescomtat de Castellbò, mana sobre la facultat que els cònsols de la vila de Puigcerdà tenen d'ordenar guaites a la vila.

[O] Original perdut.

Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 178r-178v.

Letra e ordinació del governador en Ramon Çagarriga que los cònsols ordenen sobre lo guayt de la vila¹

Nos Ramon Çagarriga, cavaller, governador dels comtats de Rosselló e de Cerdanya e capità general en lo fet de la guerra e en l'exequció fahedora del vezcomtat de Castellbò. Com per exposició querehosa dels honrrats cònsols de la villa de Puigcerdà haian emès que com ells haian ordonats certs caps de guayts en la dita vila los quals cascun vespra regonexen lo mur e aquells qui són manats al dit guayt emperò segueix-se que molts d'aquels qui són manats al dit guayt se retraen del dit guayt e açò per blandiment dels oficials de la cort car aquells qui fallen al dit guayt componen amb la cort a .XII. e .VIII. diners e a més e menys e fan los franchs e quitis del dit guayt els murs romanen solitaris e deseparats, don la vila e apres tota la terra roman e stà en gran perill. Per que nos volents a aytall e tan gran perill provehit volents requirents e instantos los dits cònsols volem, ordonam e manam que d'aquí avant tots aquells qui seran manats al dit guayt haian a ésser al dit guayt segons que per los dits cònsols és ordonat o d'aquí avant ordonat ^[fol. 178v] durant la dita guerra e si alguns dels manats deffelliran que'l cap de guayt qui en aquel dia o nuyt serà puscha a messió dels deffallents loguar persona sufficient a la dita guayta lo qual cap de guayt en continent o tota hora que a ell serà vist feador puscha per aquell sayg que requerrà destrènyer e forçar los dits deffellents axí en persona com en béns sens tota excepció, appellació e excusació a donar al dit cap de guayt tot çò e quant deuran axí per lo ban qui és ordonat del qual la meytat a la obra dels murs de la dita vila e al cap de guayt se pertangua e l'altra meytat a la cort del senyor rey com per lo loguer de la persona qui al dit guayt serà defellida. Mamants amb tenor de la present al veguer, sotsbatlle e altres oficials de la dita villa, presents e sdevenidors, durant la dita guerra e a lochstinents llurs, a saygs de la dita cort e a altres qualsevulla persones sots pena de cent florins d'Aragó de lurs béns havedors sens tota remissió que contra les coses per nos de sus ordonades no façen contravinguen ne dels dits guayts ne persones manades nos entrameten, més que totes vegades que requests seran per los dits cap de guayts o lurs lochstinents facem l'execució segons dessus és per nos ordonat. Com sie cosa que [segurada] conservació e utilitat de la vila e de la terra e de tota cosa pública.

Dada en la villa de Puygcerdà, sots lo segell de nostre anell com no haian lo sagell de nostre offici a vint cinch dias del mes de janer, de l'any de la nativitat de Nostre Senyor mill trehents noranta huyt. Vidit Iacobus Vilalobent.

1. Dita ordinació fonch confirmada per lo rey don Martí apar en lo llibre de privilegis en carta 116 és registrat, *al marge dret*.

187

1398, març, 6. Saragossa

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, confirma, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, la potestat que aquests tenen de posar guaites.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 116v-117v.

Provesió del rey en Martí que lo veguer nos puscha entrametre del guayt que la villa ordona

Martinus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, fiddelibus nostris vicario et baiulo ceterisque aliis officialibus ville Podiiceritani, qui nunc sunt vel pro tempore fuerint, et eorum locatenentibus, salutem et gratiam. Pro parte fidelium nostrorum consulum et universitatis dicte ville fuit nobis expositum reverenter quod, sepe dum ipsi ^[fol. 117r] statuunt ordinant atque ponunt custodes et excubias circa [nieunia] dicte ville et alia per denia et strata ne possit ab hostibus intercipi seu vastari, ymmo astucia vigili et cautela [per] utili iam dictorum furtivus hostium reveletur adventus et alia ipsorum machinosa proposita [denudentur] vos ab onere vigiliarum huiusmodi sepe iustiis, sepe ignorantibus exponentibus huiusmodi relevatis necnon eisdem si; idcirco, in penas cadunt aliquas pro peccunia aut amicorum precibus, vel aliis, eisdem remittitis et ipsos ab illis immunes facitis incessanter ob quod villa ipsa et eiusdem singulares exponuntur distrimini manifesto et ut in manus inimicorum veniant dantur opportunitates libere et favores. Supplicato itaque nobis super hiis, tam periculosis et nocibilibus, de beneficio remedii securi et utilis provideri, dicimus et mandamus, vobis et cuilibet vestrum, de certa sciencia et expresse sub privacione officiorum vobis comissorum ac pena mille florenorum

auri quatenus, a modo aliquem nel aliquos de dictis excubiis seu custodibus, postquam per dictos consules ordinati seu deputati ad premissa extiterint nullatenus remoneatis nec a locis vel partibus ad que custodiendi electi seu destinati fuerint tribuatis licenciam recedendi ipsis aut bonis eorumdem banna vel penas si in aliquas propterea inciderint nullatenus remittendo nisi in remissionibus et aliis predictis fuerint consules dicte ville vobistum non desides sed concordēs. Quoniam nos vobis et singulis vestrum faciendi contrarium prestatem auctoritatem ^[fol. 118r] et iurisdiccione[m] omnimodam auferimus cum presenti.

Datis sub nostro sigillo secreto Cesarauguste, sexta die marci, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo octavo. Rex Martinus.

188

1398, setembre, 11. Saragossa

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, ordena provisió que revoca les causes, civils i criminals, pendents sobre l'heretat de Pere Aldrà, veí de la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 117v-118r.

Provesió revocatòria de compromissaris feta per lo senyor rey en Martí amb la qual mana que-l governador conegua de tots fets criminals

Martinus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto consiliario nostro Raymundo Çagarriga, militi gubernatori comittatum Rossillionis et Ceritanie vel eius locumtenenti, salutem et dilleccionem. Imperium nobis comissum [diumtus] quantum possumus comode sub cultu iusticie moderantes circa causas nostrum fiscum tangentes nostrum precipue dirigimus animum ut in eis submeti et provido procedatur iudicio et finem debitum assequantur. Sane nuper diversis in dicto comittatu fiscalibus emergentibus eas diversis personis comisimus per quas licet in eisdem speretur iusticia ministrari. Tamen recordati nunc quod, per vos qui pro nobis, dicto comittatui, presidetis, ibidem, existens estis suffultus amplo consilio et maiori quod alii auctoritate vigeatis ac [etcetera], potestate dicta negocia et cause eorumdem maturius et brevius

[fol. 178r] quod per alios poterunt verissimiliter expediri, ydeo revocatis penitus comissionibus per nos factis, quibuscumquem personis de universis et singulis causis, negociorum fischalium, civilibus et criminalibus ville et comittatus predictorum pendentibus coram predictis et signanter de et pro hereditate Petri Aldrani, vicini ville Podiiceritani et [longitur] vacancium et non nullorum rebellellium nostrorum et salvatariarum factarum dictis rebellibus seu bonis eorum et aliis de quibus, tam per partem fisci nostri quam per privatas personas, ad vos recurssus habebitur per vos cognosci providemus et volumus easque mediante iusticia decidi et sine debito terminari. Mandantes vobis quatenus resumptis processibus predictarum causarum quos vobis tradi volumus et iubemus in eo puneto quo sunt de eisdem causis et, tam de inceptis quod de incipiendis vocatis partibus fisci nostri ac illis quos tangunt dicta negocia et aliis evocandis et eorum rationibus auditis cognoscatis easque decidatis et sine debito terminetis prout de iure et racione reperitis faciendum procedendo in eisdem in hiss de quibus vobis videbitur simpliciter sumarie et de plano absque strepitu et iudici figura solaque facti veritate attenda maliciis et diffugiis omnibus proculpulsis.

Datis Cesarauguste, undecima die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo octavo. Matias, vicecancellarius.

189

1399, febrer, 27. Saragossa

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, confirma la provisió que va atorgar el seu pare, el rei Pere III el Cerimoniós, relativa al fet que els escrivans de la cort han de respectar la forma i el salari de les escriptures tot observant les Constitucions de Catalunya.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 118r-120r.

Provesió del rey en Martí que·ls scri^[fol. 118v]vans e tercer de la cort hagen a fermar cascun trieni de tenir taula sino que sien sospesos de l'offici

Martinus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris scriptoribus aut tenentibus seu regentibus scribanias curie regie ville Podiiceritani necnon tercerio seu collectori terciorum bannorum aut aliorum iurium curie supradicte, qui nunc sunt et

pro tempore fuerint, salutem et gratiam. Serenissimi dominus rex Aragonum recolende memorie pater noster in et pro subscriptis provisionem fecit sequentem:

Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus nostris gerenti vices in comittatibus Rossillionis et Ceritanie generalis gubernatoris nostri vicario et baiulo ac iudici ordinario ville Podiiceritani et Ceritanie, presentibus et futuris, et eorum locatenentibus, salutem et dileccionem. Presenciam nostram adiens fidelis noster Bertrandus Montanerii, nuncius ville Podiiceritani, maiestati nostre exposuit querelante quod scribe scribaniarum curiarum regiarum Podiiceritani et Ceritanie a modico citra tempore transcendunt formam, usum et stillum in salaris scripturarum antiquis temporibus in eisdem observatum exigendo salaria ultra quam solvi debeant et in processibus et aliis scripturis reglonos nec diccionis ^[fol. 119r] quas et quos debent ponere non ponendo et aliis in et circa hec rem publicam illarum parcium afficiunt dispendiis non modicis et iacturis in dicte rey publice parcium ipsarum et in eis degencium non parum preiudicium et evidens interesse nec inde volunt desistere licet pluries ur pretenditur requisiti quodque iidem scriptores nolunt assecurare de tenendo tabulam pro eisdem scribaniis sicut ceteris partibus Cathalonie scribe curiarum assecurant et assecurare tenetur per Constituciones Cathalonie generales quos redundat in dampnum et preiudicium plurimorum et dictarum Constitucionum violacionem et enervacionem etiam manifestam unde, supplicato nobis per dictum nuncium, sibi quo supra nomine super hiis de oportuno remedio providere vobis et utrique vestrum, dicimus, comittimus et mandamus sub pena centum florenorum auri de Aragonia, nostro eario irremissibiliter applicandorum, quatenus dictos scriptores curiarum et scribaniarum predictarum et observandum formam, usum et stillum in salariis scripturarum predictarum et inponendo reglones et dicciones in processibus et scripturis quas facient observari antiquitus assuetos et ad tenendum tabulam iuxta Constituciones Cathalonie generales per impositiones et exacciones penarum et alia iure remedia fortiter compellatis et habitantes in villa Podiiceritani et terre Ceritanie ac illos ad ipsos recurrentes reddatis inde illesos taliter in ^[fol. 119v] hiis vos habendo quod ex hac occasione audiamus aliquem de cetero querellantem cum nos premissa sic fieri disposuerimus et velimus de certa sciencia, non obstantibus quibusuis literis seu provisionibus

obtentis seu obtinendis in contrarium quas huius serie revocamus comittentes vobis et utrique vestrum super predictis omnibus et singulis cum inde dependentibus, emergentibus et connexis vices nostras plenarie cum presenti.

Datis in villa Tamariti, de Litaria, undecima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo quarto. [Raimundus], cancellarius.

Et quia provisionem huiusmodi volumus observari, dicimus et mandamus vobis de certa sciencia et exprese sub missione officiorum vestrorum ac pena mille florenorum auri quatenus, tam per consules dicte ville, requisus fueritis pro presenti triennio et deinde et deinde in principio cuiuscumque trienni teneamini, et habeatis assecurare ydonee racione officiorum vestrorum detenendo tabulam et alia faciendo ad que teneamini iuxta Constitucione Cathalonie generales necnon servetis et servare etiam habeatis stilos et taxaciones factas super vestris officiis per consules supradictos cum voluntate et auctoritate locumtenentis dicti gubernatoris. Et si fortassis ista renueritis facere quod nullatenus oppinamur cum hanc eadem iniungimus gubernatori comittatum predictorum necnon vicario et baiulo ac ordinario iudici dicte ville presentibus et qui pro tempore fuerint sub pena mille florenorum auri, nostro applicandorum erario ^[fol. 120r], quod confestum vos ab officiis vestris amoneveant et suspendant cum per consules dicte ville fuerint requisiti sicuti et nos eo casu vos huius serie suspendimus et etiam amouenius nec super predictis aliquo predictorum gubernator, vel alii officiales predicti, admittant excepciones vel dillaciones frivolas quaslibet.

Datis Cesarauguste, sub nostro sigillo secreto vicesima septima die ffebroarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono. Matias, vicecancellarius.

1. Quas et quos, *al marge inferior com a reclam.*

1399, abril, 18. Saragossa

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, confirma la provisió que va atorgar el seu pare, Pere III el Cerimoniós, sobre el fet que els que són de la seca de Perpinyà han de contribuir als càrrecs i despeses de la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xiv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 164r-165r.

Provesió del rey en Martí que tots aquells qui són de la secha paguen en les ajudes e càrrechs de la villa

Martinus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris gubernatori comittatum Rossillionis et Ceritanie, vicario et baiulo et iudici ordinario Podiiceritani et Ceritanie et locatenentibus eorumdem, presentibus et futuris, salutem et dillectionem. Quoniam provissionem quandam per serenissimum dominum Petrum, Aragonum regem excelsse memorie patrem nostrum, maturo consilio previo factam sub forma sequenti:

Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris vicario et baiulo ac iudici Podiiceritani vel ipsorum locatenentibus, presentibus et futuris, salutem et graciam. Expositum est nobis ^[fol. 164v] per syndicos ville ipsius quod nonnulli habitatores docte ville de officio secce Perpinniani et iurisperiti, scriptores emolumentorum curie eiusdem necnon advocatis, fiscalis et procurator etiam fiscalis ac sagiones curie antedecte et aliqui alii recusant et contradicunt persolvere ac contribuere in adiutis sisis, impositionibus, questiis, talliis, menium et vallorum operibus et aliis exaccionibus et oneribus ville prefate pretendentes se officiorum pretextu sibi comissorum a solucione et contribucione iurium et exaccionum predictarum fore immunes quod, in evidens dampnum universitatis ville ipsius ac publice rey eiusdem cernitur redundare quo circa supplicato nobis super hiis de iusticia provideri cum nos habito super predictis maturo consilio decreverimus, omnes superius nominatos, tenere omni cessante privilegio ad persolvendum in premissis, vobis et cuilibet vestrum, dicimus et expresse mandamus quatenus omnes et singulos antedictos per pignerum capcionem et ipsorum distraccionem et aliis etiam remediis quibus decet compellatis rigide et districte ad persolvendum in talliis adiutis sisis et aliis exaccionibus et oneribus ville predictae nulla proinde excepcione ac maliciis vel diffugiis admissis.

Datis Barchinone, ultima die novembris, anno a nativitate Domini millesimo .CCC^o. sexagesimo octavo. Petrus, cancellarius.

Consonam novimus equitati vobis et unicuique vestrum ad humilem supplicacionem per nuncios dicte ville Podiiceritani in nostri curia, nunc presentes, propterea nobis factam, dicimus et manda-

mus de certa sciencia et expresse sub incurssu nostre indignacionis [fol. 165r] et ire quatenus literam preinsertam et omnia contenta in ea tenendo et inviolabiliter observando iuxta eius seriem et tenorem quascumque compulsiones, execuciones et pignera faciatis in et de bonis illorum mencionatorum in litera preinserta qui contribuere recusant et solvere in et pro expressis in litera seu provisione eadem iuxta modum et formam vobis, per dictum dominum regem, traditam cum eadem et caveatis attente ne in istis aliquid imutetis aliis impitabitur et merito culpe vestre.

Datis Cesarauguste, .XVIII. die aprilis, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono. Matias, vicecancellarius.

191

1399, setembre, 25. Saragossa

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, ordena, a petició d'Antoni de Torrelles, veguer de la Cerdanya i batlle de Puigcerdà, que s'apliquin els salaris dels oficials en els afers civils i criminals vigents a Perpinyà a la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

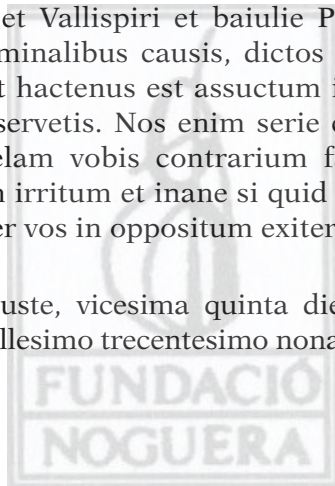
A Còpia del segle XIV: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 166v-168r.

Provisió del senyor rey en Martí en què mana al governador que·ls [fol. 167r] stils que serva en Perpinyà axí en fets civils com criminals hage a servir en Puigcerdà

Martinus Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto nostro gubernatori comittatum Rossillionis et Ceritanie, qui nunc est vel pro tempore fuerit, vel eius locumtenenti, salutem et dileccionem. Humilis supplicatio per dilectum nostrum Anthonium de Turrillis, militem, vicarium Ceritanie et baiulum ville Podiiceritani coram nobis oblata continebat quod, licet vobis ex usu et antiqua consuetudine in vestris et aliorum curie vestre, officialium salariis de emolumentis et peccuniis provenientes et proventuris ad manus et posse fidelis procuratoris nostri in dicti comittatibus satisfaceri debeat et peccunie ac emolumenta proventura ex compositionibus quorumvis delatorum et criminorum in dictis vicaria et baiulia recipi sint solite per solum vicarium et baiulum sicuti etiam consuetum est et per vos servatur in vica-

ria Rossillionis et Vallispiri et baiulia Perpiniani. Taliter ut idem vicarius sibi ipsi et aliis sue curie officialibus de ipsis peccuniis et emolumentis in salariis ordinariis et aliis oneribus dicte curie extraordinariis que ad magnam summam ascendant sufficere et satisfacere valeat prout decet. Vos tamen contra dictos usum et consuetudinem ^[fol. 167v] potencia et superioritate vetsri officii indifferenter ad compositionem admisistis et admittitis delatos et criminosos ipsarum vicarie et baiulie et peccunias et emolumenta ex dictis compositionibus recipitis seu recipi sinitis et mandatis per dictum regium procuratorem vel eis locumtenentem eas vobis et aliis dicte vestre curie officialibus in solutum salariorum tradi faciendo quod in magnum dampnum et preiudicium dicti vicarii et aliorum sue curie officialium et contra dictos usum et consuetudinem asseritur redundare. Propterea nobis, humiliter supplicato, super istis de congruenti iusticie remedio provideri dicte supplicationi velut iuste inclinati cum quilibet suis terminis debeat contentari cupientes ut idem vicarius et alii sue curie officiales eorum ordinariis salariis et aliis extraordinariis oneribus inter alia de predictis satisfaceri valeat vos de supradictis si vera existunt nec immerito redargentes, vobis dicimus et mandamus expresse de certa sciencia sub ire et indignacionis nostre incursu ac pena mille florenorum auri de Aragonia a bonis vestris, exigendorum et nostro erario applicandorum, quatenus de hiis si veritati subiaceat abstinere totaliter nunch et de cetero vos curetis preterea, vobis dicimus et mandamus instante vicario antedicto quod si stili, usus et consuetudines vicarie Ceritanie et baiulie ville Podiiceritani sint similes stiliis, usibus et consuetudinibus vicarie Rossillionis et Vallispiri et baiulie Perpiniani, tam in civilibus quam in criminalibus causis, dictos stilos, usus ^[fol. 168r] et consuetudines prout hactenus est assuctum in villa Perpiniani ad unguem penitus observetis. Nos enim serie cum eadem ad super habundantem cautelam vobis contrarium faciendi omnimodam tollimus potestatem irritum et inane si quid contra predicta quod minime credimus per vos in oppositum exiterit attentatum penitus decernentes.

Datis Cesarauguste, vicesima quinta die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono. Matias, vicecancellarius.

192

1400, juliol, 15. Barcelona

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, ordena, a petició dels escrivans de la cort, el veguer i el batlle de Puigcerdà, sobre els salaris dels escrivans de la cort per evitar els abusos i danys comesos.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 120r-120v.

Provesió del rey en Martí sobre los salaris dels scrivans de la cort reyall

Martinus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto nostro gubernatori comittatum Rossillionis et Ceritanie vel eius locumtenenti, salutem et dilleccionem. Audimus displicenter quod scriptores curie, vicarii et baiuli ville Podiiceritani correccionem nostram nullatenus metuentes inter eos coadonacionem facta si accidat consules aut aliquem seu aliquos singulares dicte ville cum ipsis causam seu questionem habere insurgunt unanimiter contra illum qui questionem habuerit cum eisdem ipsam verbis ampullosis, vituperosis et scandalosis multipliciter agra^[fol. 120v]vando quid amplius non contenti salariis seu stipendiis sari solitis usque nunc aliis scriptoribus dicte curie petunt, exhigunt et extorquent excessiva salaria seu mercedes contra usum et stilum curie supradicte et signanter contra quandam ordinacionem dudum factam seu editam per locumtenentem gubernatoris Rossillionis et consules dicte ville super solucione et satisfaccione salariorum dictorum scriptorum et quod peius est ipsam ordinacionem que scripta et posita fuerat publice in curia supradicta abstulerunt a loco suo ipsamque temere abstonderunt in dampnum et evidens preiudicium rey publice dicte ville nostraque dominacionis villipendium et neglectum nec nimius cum hiis diebus Bartholomeus Roca, unus ex antiquoribus consulum dicte ville, defenderet et manuteneret iura universitatis ipsius ville in plena curia fuit ab aliquibus ipsorum scriptorum iniuriatus et publice difamatus. Volentes itaque super predictis ut convenit providere vobis dicimus et precipiendo mandamus quatenus de predictis vos veridice informetis et si inveneritis merita predicta aut aliqui ex predictas veritate subsistere omnes illos qui culpabiles fuerint sic iuxta eorum demerita punitatis quod eis cedat ad penam et ceteris in exemplum.

Datis Barchinone, decima quinta die iulii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo. Matias, vicecancellarius.

193

1401, agost, 29. Alcura

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, confirma, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, la provisió que va atorgar el seu pare, el rei Pere III el Cerimoniós, segons la qual la universitat de Puigcerdà pot crear i vendre a carta de gràcia censals morts per valor de 14.000 sous.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 121r-122r.

Provesió del rey en Martí confermant la letra com podem vendra censal de mayor preu per reembra aquells de menor preu

Martinus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, cum ut, pro parte vestri fidelium nostrorum consulum et proborum hominum ville Podiiceritani, fuit nobis reverenter expositum illustrissimus dominus Petrus, bone memorie rex Aragonum, genitor noster dudum cum litera sua datis Barchinone, prima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quarto, vobis et dicte ville concesserit quo pro redimendis quibusdam censualinus mortuis per universitatem dicte ville retroactis temporibus venditis diversis personis ad rationem duodecim mille solidorum, pro millenario, possetis non obstantibus quibusvis practamicis sancionibus, ordinacionibus vel prohibicionibus vendere instrumento graciae perpetue mediante alia censualia mortua ad rationem quatuordecim mille solidorum, pro millenario ut in dicta litera continetur et in dicta litera per inadvertenciam, vel alia, qua de causa nescitur non fuerit positum nec expressum quod possetis vendere censualia [fol. 121v] nisi solummodo ad rationem quatuordecim mille solidorum, pro millenario et non pro redimendis censualibus mortuis iam venditis ad rationem duodecim mille solidorum pro millenario. Et multum predictae ville expediat vendere censualia mortua ad illud maius precium quod invenire potueritis pro redimendis aliis censualibus ad minus precium venditis ut sic dicta villa aliquam[ulum] relevetur. Ideo, ad supplicacionem humilem pro vestri parte super hoc nobis factam concessionem huiusmodi ampliantes. Tenore presentis vobis, dictis consulibus et probis hominibus ac universitati dicte ville, concedimus et licenciam liberam impertimur quod, non obstantibus, quibusvis practamicis sancionibus, ordinacionibus aut

prohibicionibus possitis per vos seu vestros syndicos et procuratores vendere instrumento gracie perpetue mediante quecumque censu-
alia mortua quibuscumque personis volueritis et pro illis maiori-
bus preciis quibus cum emptoribus convenire poteritis dum tamen
precia ipsa in redempcionem aliorum censualium iam ab nostra
universitate ad minus precium venditorum convertatur et non in
usus alios ut sic dicta universitas a maiori pensionum onere ali-
qualiter relevetur. Nos enim vendicionis quascumque, per vos seu
vestros syndicos aut procuratores huius, vigore fiendas nunc pro
tunc, laudamus, approbamus, ratificamus et nostre confirmacionis
presidio [voluimus] ac ubique teneri volumus et servari. Manda-
mus per eandem expresse et de certa sciencia universis et singulis
officialibus nostris, presentibus et futuris, ac eorum locatenentibus,
[fol. 122r] quatenus concessionem nostram huiusmodi firmiter teneant et
observent ac teneri et observati faciant et non contraveniant quavis
causa iniungimus etiam, cuicumque seu quibus cumque notariis et
scriptoribus curiarum, ut non obstantibus dictis praeumaticis sanc-
cionibus, ordinacionibus aut prohibicionibus nec penis in eis adiectis
de vendicione seu vendicionibus huiusmodi instrumenta et alias
publicas scripturas conficiant, et quibus tradenda fuerint tradant
cum fuerint requisiti. In cuius rei testimonium hanc fieri iussimus
nostro sigillo munitam.

Datis in loco d'Alcúra, vicesima nona die augusti, anno a na-
tívitáte Domini millesimo quadríngentesimo primo. Matias, vice-
cancellaris.

194

1409, agost, 3. Perpinyà

*Bernat de Vilacorba, lloctinent de Ramon Sagarriga, governador dels
comtats de Rosselló i Cerdanya, vicari de Cerdanya i batlle de
Puigcerdà, en presència d'Antoni Gallard, jurisperit de Puigcerdà,
presenta una lletra executòria del rei Martí I l'Humà relativa a
l'obligació que els escrivans de la cort i els tercers tenen d'ob-
servar l'estil i el salari de les escriptures.*

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 179v-182v.

**Letra executòria del governador que els escrivans e tercer
de la cort hagen a fermar**

[fol. 180r] Bernardus de Vilacorba, domicellus locumtenentes multum honorabilis et providei viri domini Raymundi Çagarriga, militis gubernatoris comittatum Rossillionis et Ceritanie, venerabile vicario Ceritanie et baiulo ville Podiiceritani suque curie iudici ordinario et utrique ipsorum vel locatenentibus eorundem, salutem et prosperitatem. In nostri presencia constitutus venerabiles Anthonius Gallardi, iurisperitus dicte ville, nuncius per consules et universitatem ville ipsius, ad nos pro subscriptis destinatus presentata nobis per eum quadam patenti litera illustrissimi domini nostri regis eius sigillo in illius dorso ut primis aspectibus videbatur sigillata tenoris sequentis:

Martinus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris scriptoris aut tenentibus seu regentibus scribanias curie regie ville Podiiceritani necnon tercerio seu collectori terciorum bannorum et aliorum iurum curie supradicte, qui nunc sunt et pro tempore fuerit, salutem et graciam. Serenissimi dominus Petrus, rex Aragonum, recolende memorie pater noster in et pro subscriptis provisionem fecit sequentem:

Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus nostris gerenti vices in comittatibus Rossillionis et Ceritanie generalis, gubernatoris nostri vicario et baiulo ac iudici ordinario vile Podiiceritani et Ceritanie, presentibus et futuris, et eorum [fol. 180v] locatenentibus, salutem et dilleccionem. Presenciam nostram adiens fidelis noster Bertrandus Montanerii, nuncius ville Podiiceritani, maiestati nostre exposuit querelanter quod scribe scribaniarum curiarum regiarum Podiiceritani et Ceritanie a modico citra tempore transcendunt formam, usum et stillum in salaris scripturarum antiquis temporibus in eisdem observatum exigendo salaria ultra quam solvi debeant, et in processibus et aliis scripturis reglonos nec diccionis quas et quos debent ponere non ponendo, et aliis in et circa hec rem publicam illarum parcium afficiunt dispendiis non modicis et iacturis in dicte rey publice parcium ipsarum et in eis degencium non parum preiudicium et evidens interesse nec inde volunt desistere licet pluries ur pretenditur requisiti quodque iidem scriptores nolunt assecurare de tenendo tabulam, pro eisdem scribaniis sicut ceteris partibus Cathalonie scribe curiarum, assecurant et assecurare tenetur per Constituciones Cathalonie generales quos redundat in dampnum et preiudicium plurimorum. Et dictarum Constitucionum violacionem et enervacionem etiam manifestam

unde, supplicato nobis per dictum nuncium sibi quo supra nomine super hiis de oportuno remedio providere vobis et utrique vestrum, dicimus, comittimus et mandamus sub pena centum florenorum auri de Aragonia, nostro eario irremissibiliter applicandorum, quatenus dictos scriptores curiarum et scribaniarum predictarum et observandum formam, usum et stillum in salariis scripturarum predictarum et inponendo reglones et dicciones ^[fol. 181r] in processibus et scripturis quas facient observari antiquitus assuetos et ad tenendum tabulam iuxta Constitutiones Cathalonie generales per impositiones et exactiones penarum et alia iure remedia, fortiter compellatis et habitantes in villa Podiiceritani et terre Ceritanie ac illos ad ipsos recurrentes reddatis inde illesos taliter in hiis vos habendo quod ex hac occasione audiamus aliquem de cetero querellantem cum nos premissa sic fieri, disposerimus et velimus de certa sciencia non obstantibus quibusuis literis seu provisionibus obtentis seu obtinendis in contrarium quas huius serie revocamus comittentes, vobis et utrique vestrum, super predictis omnibus et singulis cum inde dependentibus, emergentibus et connexis vices nostras plenarie cum presenti.

Datis in villa Tamariti de Littaria, undecima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo quarto. Raimundus, cancellarius.

Et quia provisionem huiusmodi volumus observari, dicimus et mandamus vobis de certa sciencia et exprese sub missione officiorum vestrorum ac pena mille florenorum auri quatenus, tam per consules dicte ville requisitus fueritis pro presenti triennio, et deinde, et deinde in principio cuiuscumque trienni teneamini et habeatis assecurare ydonee racione officiorum vestrorum detenendo tabulam et alia faciendo ad que teneamini iuxta Constitutione Cathalonie generales necnon servetis et servare etiam habeatis stilos et taxationes factas super vestris officiis per consules supradictos cum voluntate et auctoritate ^[fol. 181v] locumtenentis dicti gubernatoris. Et si fortassis ista renueritis facere quod, nullatenus oppinamur, cum hanc eadem iniungimus gubernatori comittatum predictorum, necnon vicario et baiulo ac ordinario iudici dicte ville, presentibus et qui pro tempore fuerint, sub pena mille florenorum auri, nostro applicandorum erario, quod confestum vos ab officiis vestris amoneveant et suspendant cum per consules dicte ville fuerint requisiti sicuti et nos eo casu vos huius serie suspendimus et etiam amouenius nec super predictis aliquo predictorum gubernator vel alii officiales predicti admittant excepciones vel dillaciones frivolas quaslibet.

Datis Cesarauguste, sub nostro sigillo secreto vicesima septima die ffebroarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono. Matias, vicecancellarius.

Nobis, humiliter supplicavit ut, cum dudum regens scribaniam tabulelli terciorum, querimoniarum, bannorum et aliorum iurium curie dictarum vicarie et baiulie pro discreto Guillermo Gebellini, scriptore principali dicti tabulelli curiam dicti domini regis, sequenti licet litera presentata fuerit eidem presentata et instanter requisitus ut assecurara haberet ydonee racione dicti officii de tenendo tabulam et alia faciendo adque teneretur iuxta seriem atque mentem Constitutionum Cathalonie generalum et alia prout habet series litere preinserte recusaverit et contradixerit etiam et contradicat dictam securitatem prestare asserens et allegans, predicta provisione, non usum fuisse a tempore eius ^[fol. 182r] impetraciones citra et constitutionem predictam ipsam non comprehendere sed, dictum Guillemmum Gebellini ut scriptorem principalem dicti tabulelli et ideo eum, debere vocari et per consequens ipsam ad prestacionem dicte securitatis nullatenus cogi posse seu debere ob quod dicti consules, pro interesse rey publice, quia constitucio edita super tabulas tenenda habet ab expresso quod scriptores teneantur firmare de tenendo tabulam et citra aduos dictum vicarium et baiulum ac iudicem reccurssum habuerunt requirentes vos instanter vigore litere regie preinserte, quatenus servando formam ipsius dictum regentem tabulellum pro scriptore ad prestandum firmam seu securitatem distringeritis alia ipsam a regimine officii scriptoris dicti tabulelli suspenderetis. Vos vero, dictus vicarius, sano ductus consilio obtulistis vos paratum mandata, dicti domini nostri regis, adimplere de et cum consilio dicti vestri iudicis sed vos dictus iudex favendo dicto nunc regenti scribaniam dicti tabulelli ea exequi et ducere ad effectum minime voluistis in magnum dampnum dictarum ville et terre ac lesionem Constituciones predictae penam in dicta preinsserta litera expressatam incurrere, non verendo dignaremur ex nostro officio decens super premissis remedium impertiri. Nos, vero suscepta dicta litera regia cum quibus decet reverencia et honore, dictaque supplicacione admissa benigne, velut iuste et consone racioni. Volentes Constituciones Cathalonie observare et iussa dicti domini regis possetenus adimplere ac ea facere inviolabiliter¹ observari vobis, dicimus et mandamus expresse sub pena quingentorum florenorum ^[fol. 182v] auri a bonis vestrum contrafacientis irremissibiliter habendorum, regioque erario applicandorum, quatenus ilico cum pro parte dictorum

consulum fueritis requisiti vel alter vestrum fuerit requisitus rigidis cohercionibus cogatis dictum nunc regentem scribaniam dicti tabulelli seu alium, quo pro tempore fuerit, ad prestandum securitatem predictam de tenendo tabulam et de inceptis de triennio in triennium et quociens casus assuerit quibuscumque querellantibus de eodem prout volunt et exposeunt Constituciones Cathalonie supradicte eundem si premissa facere recusaverit aut potius noluerit a regimine et exercicio scribanie dicti tabulelli amonendo et suspendendo aliumque ydoneum vobis per illum ad quem pertinuerit presentatum seu presentandum cum securitate predicta admittendo. Caventes vos attente ne in premissis exquendis sitia desides aut morosi alia ad exactionem dicte pene contra vos et bona vestra procederetur taliter quod agnostetis durum esse iussa expresse sui superiores.

Datis Perpinyani, tercia die augusti, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo nono. Guillermus de Vilana.

1. *Adi a continuació, ratllat.*

195

1410, agost, 2. Perpinyà

Bernat de Vilacorba, lloctinent de Ramon Sagarriga, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, vicari de Cerdanya i batlle de Puigcerdà, ordena sobre bregues i bandositats que tenen lloc a la terra de Cerdanya.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 182v-183v.

Executòria del governador en Bernat de Villacorba sobre bregues e bandositats

[fol. 183r] Bernat de Vilacorba, donzell lochtinent del molt honorable mossèn Ramon Çagarriga, cavaller, governador dels comptats de Rosselló i Cerdanya, e batlle de la villa de Puigcerdà e a son lochtinent. Salut e prosperitat. Per exposició querelosa e greu complanta a nos feyta per part dels honrats cònsols de la villa de Puigcerdà havem entès que en la dita villa e terra de Cerdanya se mouen alsunes bregues e bandositats entre alsunes persones de la villa e terra a les quales bregues e bandositats segons se diu és fort lentament per vos provehüt al present. Per què nos volents provehir a la indemnitat de la cosa pública de les dites villa e

terra e preservar la dita villa e terra de totes bandositats e sinistres maiorment lo temps present a vós dehim e manam expressament et de çerta sciència que encontinent vista la present ab sobirana diligència vullats entendre en cerquar tots aquells qui bregues ni bandositats faran axí dins la villa com fora aquella e tots aquells prengats e preses detinguts fins que hagen feyta pau o seguretat en tal manera que dací avant nos puixa entre ells seguir sinistre ni dan alcú. E si per ventura als cuns dels dits breguoses o bandolers se absentaran e pau fermar no volrran e en altra manera aquells haver no porets que contra aquells procehistats axí per via de çitaments, bandeyaments, inventariaments ^[fol. 183v] de lurs béns com en altra manera al pus rigorosament que porets, havents nos en aquestes coses en tal manera que per culpa o negligència [vostra] dans ni sinistres als cuns nos puxan seguir en aquexes vila e terra per les dites coses. Manants per aquesta matexa als cònsols, jurats e prohòmens de la dita villa e terra expressament e de certa sciència que a vós en sobre les dites coses donen consell, favor e ajuda, totes vegades que per vos requests ne seran. E com nos stant lo senyor rey en Martí de gloriosa memòria en aquesta vila a requesta dels cònsols de la villa de Perpenyà en gran consell haguessen ordonades alcunes ordinacions sobre lo feyt dels alcavots per lo dit senyor rey confirmades e aquelles façam cascum any dins la dita villa amb veu de crida pública per çò vos dehim e manam que tota veguade que per los dits cònsols d'aquera villa serets raquest les dites ordinacions translat de les quals vos trametem si a vós dit veguer e batle e als dits cònsols seran sufficients sinó aquelles que vós e per ells seran habilitades e ordenades la substància d'aquelles no mudada façats publicar e aquelles fer servir a la unglà sens contradicció alguna.

Dada a Perpenyà, a dos dies d'agost, l'any de la nativitat del Nostre Senyor, mill quatrecent deus. [Pere] Jou.

196¹

1413, juliol, 7. Perpinyà

Ferran, rei d'Aragó, ordena diverses ordinacions fetes a la seva primera cort celebrada a Barcelona: el bon ús que s'ha de fer de la tresoreria, de la prohibició de jugar a daus i la de jugar a jocs de taula entre la vigília de Nadal i la festa de [l'Aparició].

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de Provisions, f. 122r-123v.

Ferdinandus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac eciam comes Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus gubernatori comittatum Rossillionis et Ceritanie necnon vicario et baiulo ac judici ordinario et subbaiulo ville Podiiceritani et Ceritatie ceterisque univ^[fol. 122v]ersis et singulis officialibus nostris ad quos presentes pervenerit et subscripta pertinere dinoscantur quomodolibet, salutem et dileccionem. Cum nos in generali curia quam noviter in hac civitate Barchinone ex divina dispositione, celebramus Cathalanis seu universis braxiis, statibus seu condicionibus tocius Cathalonie principatus de et cum consensu ac ad supplicacionem humilem tocius dicte generalis curie ordinationes fecerimus et statuerimus ac eciam firmaverimus sub forma sequenti:

La constitució del rey en Pere en la primera cort de Barchinona feta per la qual tasureria en lo principat de Cathalunya és tolt e destruhida amb la present ordinació confirmam e la dita tasureria a sobre abundant cautela perpetualment tolem e destruhim avistants que si algun arrendador o cuyllidor de la dita tasureria usarà en qualsevol manera d'aquella aquell aytal estigua per tot un dia al costell e no res menys sia exellat per hun any complit de la ciutat, vila, castell o loch hon de la dita tasureria seria usat per aquell contra la present constitució e del territori d'aquella sens alguna gràcia o remissió e si per algun prelat, baró, cavaller, hom de paratge, ciutedà o altre havent iurisdicció o los officials lo dit ban de estar al costell no serà executat que en aquest cas si lo dit² usant serà trobat³ en lo reyalench, lo dit ban haia ésser executat per nostres officials. Volem emperò e ordonam la present novella constitució ésser duradora tro a les primeras corts gene^[fol. 123r]erals de Cathalunya e no plus avant la dita constitució del rey en Pere romanent en sa força e valor.

Necnon etiam modo et forms predictis quandam ordinationem aliam provisionem sive statutum in dicta generali curia noviter fecerimus huiusmodi seriey:

Per tal que mal e ocasió de mal sien tolts provehım e statuhım e ordenam que algú dintre cases o habitacions, Orts, vergers o altres llochs separats no gos o presumescha jugar a joch de daus en alguna marea. E qui lo contrari farà pena de .d. sous per cascuna vegada que fet ho haurà encorreguda de la qual pena la terça part

al senyor de la ciutat, villa, castell o lloch en que açò serà fet o comès e l'altra a l'accusador e l'altra terça part a l'obra dels murs e valls de les dites ciutats, villa, castell o loch on la dita pena serà comesa sia applicada. La qual pena si lo delinqüent pagar no porà stiga pres per trenta dies continuus en lo carcer comú de la ciutat, villa, castell o lloch dessus dits sobre les quals penes per algú no puxa ésser dispensat. En la present emperò ordinació, joch de taules no volen ne entenem ésser comprès en alguna manera la dita pena emperò volem ésser sospesa cascun any de la vigília de Nadall tro a la festa de Apparici inclusive.

Et prodesset parum ordinaciones, consimiles et statuta precipue cum tanta solempnitate facre seu ordinare nisi per nos execucioni debite mandaretur. Ea propter ad supplicacionem humilem consulum et proborum hominum ac universitatis iamdicte ^[fol. 123v] ville Podiiceritani vobis et vestrum singulis expresse de certa sciencia, mandamus sub pena mille florenorum auri Aragonie, erario fisco nostro, si contrafeceritis ultra penas iam superius impositas, applicandorum ac nostre regie, indignacionis incurssu quatenus ordinaciones nostras iam dictas et superius insertas fimiter observando easdem ilico cum pro⁴ parte dictorum consulum et proborum hominum dicte ville Podiiceritani requisiti fueritis, voce preconia, prout in talibus et similibus solempniter fieri solet publicari in villa eadem et in locis assuetis ville ipsius ac ipsas observari per quoscumque ad unguem inviolabiliter faciatis iuxta earum seriem et tenorem.

Datis Barchinone septima die julii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo tercio decimo. De Gualbis, vicecancellarius.

1. Provisió sense rúbrica. 2. Dit afegit a la interlínia. 3. Serà a continuació, ratllat. 4. Pro afegit a la interlínia.

197¹

1414, setembre, 25. Montalbà

Ferran, rei d'Aragó, confirma la provisió atorgada pels seus antecessors, Pere I el Cerimoniós, el 1384, i Martí I l'Humà, a la vila de Puigcerdà, sobre la forma, l'estil i el salari de les escriptures.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 123v-126r.

Ferdinandus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac eciam comes Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris scriptoris aut tenentibus seu re^[fol. 124r]gentibus scribanias curie regie vill Podiiceritani necnon tercerio et collectori terciorum bannorum aut aliorum iurium curie supradicte, qui nunc sunt et pro tempore fuerint, salutem et gratiam. Nostre exhibita maiestati litera huiusmodi seriei:

Martinus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris scriptoribus aut tenentibus seu regentibus scribanias curie regie ville Podiiceritani necnon tercerio seu collectori terciorum bannorum et aliorum iurum curie supradicte, qui nunc sunt et pro tempore fuerit, salutem et gratiam. Serenissimus dominus Petrus, rex Aragonum, recolende memorie, pater noster, in et pro subscriptis provisionem fecit sequentem:

Petrus, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus nostris gerenti vices in comittatibus Rossillionis et Ceritanie generalis, gubernatoris nostri vicario et baiulo ac iudici ordinario vile Podiiceritani et Ceritanie, presentibus et futuris, et eorum locatenentibus, salutem et dilleccionem. Presenciam nostram adiens fidelis noster Bertrandus Montanerii, nuncius ville Podiiceritani, maiestati nostre exposuit querelanter quod scribe scribaniarum curiarum regiarum Podiiceritani et Ceritanie a modico citra tempore transcendunt formam, usum et stillum in salaris scripturarum antiquis temporibus in eisdem observatum exigendo salaria ultra quam solvi debeant, et in processibus et aliis scripturis reglonos nec dictionis quas et quos debent ponere non ponendo et aliis in et circa hec ^[fol. 124v] rem publicam illarum parcium afficiunt dispendiis non modicis et iacturis in dicte rey publice parcium ipsarum, et in eis degencium non parum preiudicium et evidens interesse nec inde volunt desistere licet pluries ur pretenditur requisiti quodque iidem scriptores nolunt assecurare de tenendo tabulam pro eisdem scribaniis sicut ceteris partibus Cathalonie scribe curiarum assecurant et assecurare tenetur per Constituciones Cathalonie generales quos redundat in dampnum et preiudicium plurimorum et dictarum Constitucionum violacionem et enervacionem etiam manifestam unde, supplicato nobis per dictum nuncium sibi quo supra nomine super hiis de oportuno remedio providere vobis et utrique

vestrum, dicimus, comittimus et mandamus sub pena centum florenorum auri de Aragonia, nostro eario irremissibiliter applicandorum, quatenus dictos scriptores curiarum et scribaniarum predictarum et observandum formam, usum et stillum in salariis scripturarum predictarum et imponendo reglones et dicciones in processibus et scripturis quas facient observari antiquitus assuetos et ad tenendum tabulam iuxta Constituciones Cathalonie generales per impositiones et exactiones penarum et alia iure remedia fortiter compellatis et habitantes in villa Podiiceritani et terre Ceritanie ac illos ad ipsos recurrentes reddatis inde illesos taliter in hiis vos habendo quod ex hac occasione audiamus aliquem de cetero querellantem cum nos premissa sic fieri, disposuerimus et velimus de certa sciencia non obstantibus quibusuis ^[fol. 125r] literis seu provisionibus obtentis seu obtinendis in contrarium quas huius serie revocamus comittentes vobis et utrique vestrum super predictis omnibus et singulis cum inde dependentibus, emergentibus et connexis vices nostras plenarie cum presenti.

Datis in villa Tamariti de Littaria, undecima die marcii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octuagesimo quarto. Raimundus, cancellarius.

Et quia provisionem huiusmodi volumus observari, dicimus et mandamus vobis de certa sciencia et exprese sub missione officiorum vestrorum ac pena mille florenorum auri quatenus, tam per consules dicte ville requisus fueritis, pro presenti triennio et deinde, et deinde in principio cuiuscumque trienni teneamini et habeatis assecurare ydonee racione officiorum vestrorum detenendo tabulam et alia faciendo ad que teneamini iuxta Constitucione Cathalonie generales, necnon servetis et servare, etiam habeatis stilos et taxaciones factas super vestris officiis per consules suppradictos cum voluntate et auctoritate locumtenentis dicti gubernatoris. Et si fortassis ista renueritis facere quod nullatenus oppinamur cum hanc eadem iniungimus gubernatori comittatum predictorum, necnon vicario et baiulo ac ordinario iudici dicte ville presentibus et qui, pro tempore, fuerint sub pena mille florenorum auri, nostro applicandorum erario, quod confestum vos ab officiis vestris amoneveant et suspendant cum per consules dicte ville fuerint requisiti sicuti et nos eo casu vos huius serie suspendimus et etiam amouenius nec super predictis aliquo predictorum gubernator vel alii officiales ^[fol. 125v] predicti admittant excepciones vel dillaciones frivolas quaslibet.

Datis Cesarauguste, sub nostro sigillo secreto vicesima septima die ffebroarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono. Matias, vicecancellarius.

Per syndicum dicte ville expositum extitit reverenter quod, licet litera preinserta vobis presentata extiterit vosque requisiti fueritis ut eam servaretis iuxta sue seriem et tenorem. Vos tamen, tanquam mandatorum predictorum spretores et penitus neclectores, prefate litere memoratum tenorem minime servare voluistis de quo si exposita veritate nitantur non arguendi estis sed debito supplico corrigendi quare supplicante, humiliter nostre preambule maiestati sindico predicto vobis, dicimos et expresse mandamus sub penas consimilibus antedictis, quatenus literam predictam iuxta sui prefatum seriem et tenorem omnino omnibus obmissis frivolis oppositionibus atque inuistis rationibus ad unguem teneatis et servetis caventes attente ne a modo mandatorum regionum vos neclectores audiamus. Quoniam et merito ultra penarum predictarum exaccionem vos taliter puniremus quod inferendi vobis punicio ceteris veniet ad terrorem. Mandantes per presentem gerenti vices gubernatoris comittatum Rossillionis et Ceritanie predictorum aut aliis nostris officialibus quibus hec pertinere dinoscantur et presentes fuerint quomodolibet presentate quod si, ausu moti temerario, huiusmodi nostris mandatis vos nolueritis obedire vos a predictis vestris officiis amoveant vel ad observandum predicta compellant sicuti supra continetur quibusuis allegandis iniustis rationibus preinserte litere quovismodo ^[fol. 126r] derogantibus penitus ultroiectis quoniam nos in et super predictis eis consimiliem preinserte comissioni facimus comissionem serie cum presenti.

Datis in Monteallbo, vicesima quinta die septembris, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo. De Ortiguis, registrati.

1. *Provisió sense rúbrica.*

198

1414, novembre, 12. Montalbà

Ferran, rei d'Aragó, ordena, a petició de Guillem Muntellà, síndic de la vila de Puigcerdà, que els civils i eclesiàstics que ostenten un càrrec reial no puguin exercir altres oficis.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 126r-126v.

Provesió del rey en Ferrando que nengú qui tingua offici reyal no procure ni exercescha altres officis

Ferdinandus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus¹ nostris vicario et baiulo ac subvicario et subbaiulo, iudicibus, procuratori fischali et tercerio seu collectori terciorum cuariarum ville Podiiceritani, presentibus et futuris, salutem et gratiam. Guillermus Muntella, syndicus dicte ville in curia nostra nunc presens, nobis exposuit cum querella quod vos seu aliqui ex vobis quamquam per Constitutionem Cathalonie generalem sit statutum quod aliquis homo non possit tenere in una eadem civitate seu villa nisi unum officium iurisdictionis et quod persona tenens officium nostrum non possit tenere officum prelati nec religiosi nec civili hominis nec alterius persone cuiuscumque condicionis existat vos tamen seu aliqui ex vobis non hesiatis negocia singularium procurare et agere usque ad finem littis ^[fol. 126v] in iudicio comparere et alia facere contra mentem, seriem et tenorem Constitutionis Cathalonie predictae unde, si est ita estis et merito arguendi. Quare dictus syndicus nobis, humiliter supplicavit ut super hiis dignaremur debite providere, nos igitur supplicatione predicta benigne suscepta vobis et vestrum singulis, dicimus et mandamus de certa sciencia ex expresse sub pena privacionis officiorum vobis comissorum ireque et indignacionis incursum ac pena etiam quingentorum florenorum auri a bonis, contrafacientis habendorum et exhigendorum, nostroque applicandorum erario, quatenus Constitutiones predictas teneatis firmiter et etiam observetis iuxta sui seriem pleniorum caventes attente ne contra huiusmodi nostram provisionem quitquam facere atemptetis si penas predictas capitis evitare.

Datis in villa Montisalbi, duodecima die novembris, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo quarto decimo. Iohannes, registrati.

1. *Nota al marge dret de difícil lectura.*

1414, novembre, 19. Montalbà

Ferran, rei d'Aragó, confirma, a petició de Guillem Muntellà, síndic de la vila de Puigcerdà, la provisió atorgada pel seu antecessor, el

rei Joan I, segons la qual els cònsols, juntament amb el veguer, poden forçar els bandolers a fermar pau i treva.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 126v-128v.

Provesió confirmatòria del rey en Ferrando que lo veguer amb los cònsols puschan forçar los bandolers a fer pau o treguas

Ferdinandus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, [fol. 127r] Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus gerenti voces gubernatoris in comittatibus Rossillionis et Ceritanie, necnon vicario et baiulo ac iudici ordinario et subbaiulo ville Podiiceritani et Ceritanie, ceterisque universis et singulis officialibus nostris ad quem seu quos presentes pervenerint et ipsorum locatenentibus, presentibus et futuris ac ipsorum singulis, salutem et dilleccionem. Exhibita fuit noviter coram nostre serenitatis presencia per fidelem nostrum Guillelmum Muntella, syndicum universitatis ville Podiiceritani iam dicte in nostri curia, nunc presentem quedam patens litera illustrissimi domini regis Iohannis avunculi nostri recordacionis eximie seriei sequentis:

Nos Ihoannes, Dei gracia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, unigenitus Dei filius dominus noster Ihesus, dum in mando cum hominibus conservaretur ascensus ad patrem, nil securius, nil candiduis, nil quiescius ac nil melius sciens esse, pro hereditate suis, pacem reliquit [applicatis]. Nos quoque in parte cure terrestres ellecti a Deo populis presidemus ad instar eius pacem ipsam tenemur seminare in subditis ut leges pacis in plenos adaucta manipulos quietis audis et potum et pabula subministret potu eos ut nectar imbuens et pabulis refficiens sicut manna. Quamobrem attendentes in villa Podiiceritani que inter alias villas et loca regni nostri notabilis est procurante inimico humani generis inimicias [fol. 127v] [bricas] maiores et odia orta esse et iugiter invalere intantum quod nisi nostra serenitas que subditorum quiti vigilat dampna pellat et eorum ubique comodis intenta est de subscripto eis remedio provideret dicta villa ad depopulacionis articulum et possent eius incole ad finale quod absit excidum devenire ac volentes ipsam villam, que in frontaria est, et ex eoa pacis beneficium plus exposat et eius incolas ab huiusmodi periculis preservari. Tenore presentis concedimus vobis, consulibus universitati et singularibus, qui es-

tis et eritis pro tempore, dicte ville que si contigerit nunc vel de cetero inter dicte ville incolas aut alios declinantes ad ipsam aut trahentes moram quomodolibet in eadem iniurosa verba, bricas, bandositates, vincores vel odia suscitari, vicarius et baiulus que est et erit de cetero ville predicte possit compellere illos pariter quos verba, brica, bandositates, vincores et odia huiusmodi suscitabuntur orientur et erunt ad faciendum pacem seu treguam vel securitatem ac habendum concordiam inter eos et parti dampnificate seu iniuriate de bonis partis iniurantis, etiam si ipsa pars iniurians per bannamentam, vel alia, absens fuerint emendati vel satisfaccionem facere modo et formam quibus ipsis vicario et baiulo visum fuerit vel partes inde poterunt convenire capiendo illos inter quos dicte bandositates, iniurosa verba, rancores et odia huiusmodi fuerint et captos detinendo donec inter se pacem, treguas vel securitatem ac concordiam fecerint supradictas. Et si forsam absentes capi non poterunt atando et bannendo eos ac dicte ville et eius vicarie ingressum inter ^[fol. 128r] dicendo eisdem et alia circa hec faciendo que noverint, pro utilitate rey publice, expedire etiam sed alia ordo iuris [talía] enantamenta fieri prohiberet. Quoniam nos ut in cole dicte vise possint quiete vivere et habitatorum numen qui in villa ipsa nunc usque decrevit bricarum rabie invalente pacis gustata dulcedine excrescat de cetero hec fieri, volumus ut superius continentur et super eis dictis vicario et baiulo plenam et liberam conferimus potestatem. Mandantes per eundem gubernatori Rosillionis et Ceritanie vicario et baiulo dicte ville aliisque universis et singulis officialibus et subditis nostris, presentis et futuris, quatenus concessionem nostram huiusmodi teneant et observent et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant aliqua racione. In cuius rey testimonium presentem fieri et sigillo nostro minori iussimus comuniri.

Datis Perpinianni vicesima septima die januarii, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo nonagesimo sexto. Petrus Oltzinus.

Et quia nos affectione ingenti bonum publicum et tranquillum iam dicte universitatis cupientesque ferventi animo ex premissis et aliis voluntati iamdicti domini regis circa hec nec in merito adherere et incolas ac habitatores eiusdem universitatis et cunctos nostros subditos sub tranquillo et recte pacis quietudine salubriter et continuo confoveri, ea propter, ad humilem supplicacionis instanciam per iam dictum syndicum, pro parte iamdicte universitatis et sin-

gularium de eadem, inde nobis factum vobis et vestrum singulis, [fol. 128v] dicimus et expresse de certa sciencia mandamus sub pena mille florenorum auri de Aragonia, erario nostro si contrafeceritis applicandorum, et a bonis cuiuslibet vestrum contrafacientis exhibendorum quatenus literam regiam preinsertam et omnia et singula in ea contenta ilico ac quociens, pro parte iam dicte universitatis, requisiti fueritis exequanimi et inviolabiliter observetis per effectum operis iuxta sui seriem et tenorem.

Datis in villa Montisalbi decima nona die novembris, anno a nativitate Domini, millesimo quadringentesimo quartodecimo. [Ihoannes], registrati.

200

1416, gener, 31. Perpinyà

Ferran, rei d'Aragó, ordena, a petició d'Antoni Gallart, jurisperit i nunci de la vila de Puigcerdà, que els apotecaris i especiers de la vila no administrin medicines sense l'aprovació d'un físic, sota pena de 500 florins d'or.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 128v-129r.

Provesió que·ls speciers de la villa no gosen usar de medicines sens ordinació de físich aprovat

Ferdinandus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, [fol. 127r] Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus gerenti voces gubernatoris in comittatibus Rossillionis et Ceritanie necnon vicario Ceritanie ac baiulo ville Podiiceritani et utriusque ipsorum, salutem et dilleccionem. Per fidelem nostrum Anthonium Gallart, iurisperitum, nuncium seu ambasiatorem dicte ville in nostra, nunch residentem curia fuit nobis expositum querelose quod, licet universitas ville predicte continue teneat phisicum in arte medicine expertum cui singulis annis certum tribuit stipendium. Attamen nonnulli apothecarii et alii [fol. 129r] non experti nec sufficientes ad dictam artem exercendam absque ordinacione dicti phisici ville predicte egris seu morboeotentis tribuunt medicinas et ob ad ipsis egris seu morbo decentis plura imcoveniencia quamdoque secuntur. Quo circa supplicato nobis, humiliter super hiis debite provideri qua premissa si vera existant in lesionem et enervacionem Constitucionum generalium

Cathalonie que talia prohibent quas iuravimus observare nostuntur proculdubio redundare vobis et utrique vestrum, dicimus et mandamus expresse sub pena quingentorum florenorum auri de bonis illius qui contrafecerit irremissibiliter habendorum, nostroque applicandorum erario, quatenus ut subscripta a tramite dictarum generalium Constitucionum minime devancia que a nostra magestate procedunt singulis elucescant nullaque ignorancia pretendatur faciatis ea in locis iurisdictionum vestrarum preconis publice proclamari quod, sub certa pena vestro arbitrio imponendi, vice nostra regia mandetis dictis apothecariis et aliis qui abutuntur dicta arte sicuti nos serie cum eadem eisdem mandamus quod dictis egris seu morbo detentis absque ordinacione phisici approbati nulla tribuant seu ministrent medicinam nec alia faciant que dictis phisicis pertinent et spectant hocque nullatenus immittetis seu differatis cum sic fieri providerimus et velimus.

Datis in villa Perpiniiani, ultima die ianuarii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo sexto decimo.

201

1417, setembre, 27. Puigcerdà

Ramon de Sagarriga, àlies Palau, governador dels comtats de Rosselló i de Cerdanya, comunica als cònsols de la vila de Puigcerdà que no estan obligats a pagar salaris de jutges, comissaris o relators.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 183v-184v.

Letra del governador en Ramon de ^[fol. 184r] Çagarriga, àlies de Palau, que no som tenguts a pagar salaris de reladors ne d'altres causes qui a justícia de fisch o lo fisch sie part

Nos en Ramon de Palau, àlies de Çagarriga, cavaller, governador dels comtats de Rosselló e de Cerdanya, als amats los cònsols e singulars de la vila de Puygcerdà. Saluts e dilleccions. Com segons disposició de dret alqun privat convengut per lo fisch no sia temgut pagar salari de jutge, comissari o relador e maiorment en la vila de Puygcerdà e segons és affermat per tant a sobres abundant cautella a humil supplicació per part de vos dits cònsols a nos sobre assò feta ordenant, consenten que d'açí avant la dita universitat o singulars de aquella per rahó qualsevol convenguts per lo fisch del senyor rey no sien tenguts pagar salaris de jutge, comissari o rela-

dor en mane[ra] alcuna. Manants ab tenor de la present al veguer de Cerdanya e batle de Puygcerdà e a tots altres oficials reials dins nostra governació constituïts, que les coses damont dites vos [fol. 184v] tinguen e observen e tenir e observar façen sens lesió alcuna. En testimoni de les quals coses volem a vos ésser feta la present e de nostron sagell auctèntich sagellada.

Datis en la villa de Puygcerdà, a vint-i-set dies de setembre de l'any de la nativitat de Nostre Senyor mill quatre-cents deeset. Lo governador.

202

1418, abril, 4. Perpinyà

Joan Jou, doctor en decrets i lloctinent de Ramon de Palau, àlies Sa-garriga, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, atorga, a petició d'Antoni Gallart, jurisperit i nunci de la vila de Puigcerdà, la provisió segons la qual els clergues tonsurats puguin ser consellers de la vila pel present any de 1418.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 184v-185v.

Provesió de Ramon de Palacio, governador, que los clergues tonsurats puguin ésser consellers de la vila per aqueix any¹

Ihoannes Jou, decretorum doctor, locumtenens et assessor multum honorabilis et providi viri dominum Raymundi de Palacio, alies de Çagarriga, militis gubernatoris comittatum Rossillionis et Ceritanie, veneralibus consulibus, pro anno presenti et universitati ville Podiiceritani, salutem ad votum. In supplicacione per venerabilem Anthonium Gallart, iurisperitum vestri nuncium coram nobis oblata, vidimus contienri quod licet ex usu diucius observato in villa predicta vos consules predicti eligere possitis vestros [fol. 185r] immediatos antecessores in dicto consulatu in consiliarios seu juratos vel in alios oficiales predictae universitatis pro anno vestri consulatus. Attamen de quibusdam ex dictis vestris antecessoribus et aliquibus aliis singularibus dicte universitatis ipsi necessariis et proficuis dictam eleccionem facere hesitatis propter publicacionem de mandato dicti domini gubernatoris nuper in villa predicta factam cuiusdam pramatice regie prohibentis clericos tonssuratos in officiis publicis regiis eligi et admitti quid cederet in damnum maximum et preiudicium boni publici dicte ville. Unde, supplicavit nobis dictus nuncius super hiis decens remedium per nos impertiri nos vero eius

supplicationem tamquam rationi consonam benigne admittentes tenere presencium vobis, dictos consulibus ac universitati predictae, concedimus et licenciam impertimur quod absque alucuius pene in dicta practica contente et alterius cuiusvis incurssu possitis vestros precessores in officio antedicto et alios singulares dicte universitatis, *etcetera*, clericos tonsuratos in consiliarios ac iuratos seu in alios officios universitatis predictae, pro anno presenti, si vobis expediens visum fuerit eligere et nominare dicta practica eiusque publicatione quam, pro dicto anno presenti, suspendimus obsistentibus nullo modo. Mandantes serie cum presenti venerabili vicario Ceritanie sueque curie, iudici vel eorum ^[fol. 185v] locatenentibus quatenus si et cum dictos vestros precessores et alios singulares in dictis officiis eligeritis illos tam per penarum impositionis quam alia remedia ad illa acceptanda et excedenda compellatis fortiter et districte. In quorum fidem et testimonium presentem fieri iussimus sigillo dicte gubernacionis autentico comunitam.

Datis in villa Perpiniანი, die quarta aprilis, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo octavo. Vidit Jou.

1. *Escrit posteriorment i per una mà diferent.*

203¹

1418, maig, 25. València

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, a petició de la universitat de Puigcerdà, convoca els cònsols de mar de Perpinyà per tractar del privilegi que els de Puigcerdà tenien de transportar mercaderies des del comtat de Cerdanya fins al regne de França.

[O] Original perdut.

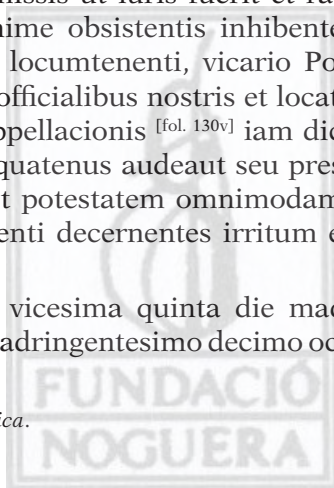
A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 129v-130v.

Alfonsus Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie, ffidelibus nostris consulibus maris ville Perpiniანი et seu universitati dicte ville ac sindico eiusdem, salutem et graciam. Causam appellacionis ad celsitudinem nostram emisse, pro parte ville Podiiceritani et seu sindici eiusdem, a quadam impositione novi vectigalis per vos dictos consules ut asseritur facta in mercibus vehendis ex dicto comittatu Podiiceritani ad regnum Ffrancie vel e contra in vim cuiusdam privilegii per illustrissimum dominum regem Iohannem, proavun-

culum nostrum memorie celebris, vobis, consulibus antedictis, ut aseritur concessi in cuius execucione fuit per illustrissimum dominum regem Martinum, avunculum nostrum, felicitis recordacionis, super sederi mandatum ex eo quia tunc tempores fuit assertum, pro parte dicte ville Podiiceritani, prout aseritur etiam de presenti quod sine certa racione et absque debita deliberacione privilegium predictum fuit concessum et contra Constituciones Cathalonie generales et in lesionem et preiudicium dicte ville Podiiceritani. [fol. 130r] Et sic semper dictum super sedimentum ab illo tempore citra fuit uigiter observatum quosque per nos dictum privilegium extuit confirmatum non vocato nec audito, sindico dicte ville Podiiceritani, nullaque mencione facta de super sedimento pretacto in informacione eadem et a non nullis mandatis provisionibus et enantamentis per gerentem vices gubernatoris in comittatibus antedictis vel eius locumtenente super premissis factis et aliis causis et racionibus in quadam super hiis nobis oblata supplicacione contentis ad nos et nostrum consistorium cum agatur a notorio de viribus dicti privilegii cuius cognicio interpretacio seu declaracio ad nos precise pertinet et spectat et etiam alias tenero presentis evocantes harum serie vos citamus vobisque, dicimus et mandamus, de certa sciencia et expresse, quatenus infra quindecim dies posi presentacionem presentis vobis fiendam immediate sequentes compareatis coram nobis seu in cancellaria nostra per vos seu vestrum legitimum responsalem plena potestate suffultum responsum dicte supplicacioni et alia causam dicte appellacionis et omnes et singulos actus eiusdem debite prosequituri usque ad diffinativam sentenciam inclusive alioquin lapso termino supradicto quem vobis precise et peremptorie assignamus procederetur in premissis ut iuris fuerit et racionis vestri ausencia seu contumacia minime obsistentis inhibentes dicto vices gerenti gubernatoris et eius locumtenenti, vicario Podiiceritani ceterisque universis et singulis officialibus nostris et locatenentibus eorumdem ne in preiudicium appellacionis [fol. 130v] iam dicte in predictis procedere vel evantare aliquatenus audeant seu presumant quoniam nos, eis et eorum, cuilibet potestatem omnimodam faciendi contrarium auferimus cum presenti decernentes irritum et inane si secus contigerit attemptari.

Datis Valencie, vicesima quinta die madii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo octavo. Bernardus Roig, registrat.

1. *Provisió sense rúbrica.*

1418, setembre, 17. Osca

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, atorga, a petició del síndic de la universitat de Puigcerdà, provisió per resoldre la qüestió que enfrontava els homes de Puigcerdà i els d'Angostrina per les pastures de Vallmarans, de Lanós, Maurà, Sobirans, Roda, Carlit i Colomer, amb els llocs i termes que afronten amb l'aigua de la Tet i amb els ports i pastures anomenades les Calius d'Odelló i d'Èguet i altres llocs contigus a Sant Martí del Canigó i les deveses d'Angostrina i Dorres, que els habitants de Puigcerdà tenien en franc alou i domini.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 130v-132v.

Provesió del rei n'Alfonso sobre la qüestió que la villa ha amb hòmens d'Angostrina per rahó dels ports¹

Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus gubernatori comittatum Rossillionis et Ceritanie, procuratori nostri regio in iudicibus appellacionum comittatum precontentorum et locatenentibus ipsorum et cuilibet eorum, salutem et dileccionem. Per sindicum universitatis ville Podiiceritani, humiliter coram nostra celsitudine regia extitit demonstratum quod verum et notorium est quod portus de Vallmarans, portus de Lanos et portus de Maura qui certis affrontacionibus terminantur prout in sentenciis et cartis a nostris predecessoribus regiis obtentis continentur portus de Sobirans, de Roda, de Cardit et de Colomera, cum locis et terminis que infra sunt eorum limites prout affrontat cum aqua de la Tet et cum portibus ^[fol. 131r] et cum sive pasturis² vocatis les Calius de Odello e de Eguer, aliorumque locorum contiguarum abbatis Sancti Martini Canigonensis et cum devesis de Angostrina et de Dorres cum eorum pascuis, nemoribus, stagnis, aquis, in puro et ffrancho alodio et dominio perfecto ex vendicionibus, donacionibus, concessionibus factis universitati precontente Podiiceritani et singularibus eiusdem per anteriores nostros reges Aragonum et comites Ceritannie. Et confirmationes dictarum alienacionum postea subsecutas pertinent et spectant ville Podiiceritani preamble adeo quod, dictis portibus et pasturis, pascuis et nemoribus, licitum est dicte ville et singularibus eius uti pro libito voluntatis et erbatica et pasturas aquasque illorum vendere

ac arrendare et nullus alius qui dicte universitati non sit habitator potest, in dictis portibus et eorum terminis, bestiaria immittere aut pascuis sive pasturis ut sine permissu et licencia consulum dicte ville petita et obtenta. Et quam etiam verum est quod universitas dicte ville pro custodia, dictarum pasturarum sive erbaticorum infui dictos portus et eorum terminos, solita est singulis annis ponere et dedicare quatuor forasters sive gardias, aliter appellatas, quibus data est potestas ex consuetudine et privilegiis dicte ville concessis quod, si infra dictos terminos et portus, reperierint aliqua bestiaria dicta erbatica dampnificancia quod illa pignorent et ad dictam villam Podiiceritano adducant ut banna iam alias super hiis ordinata ab eorum dominis exhigantur et dampna ^[fol. 131v] etiam illata. Et quod tunc consuetudo est in villa preffixa quod si domii dictorum pignorum veniant et cum ipsa universitate et consulibus dicte ville super calouuis et penis voluit convenire admittuntur sine autem dicant se iniuste pignoratos dantur sicut dicitur fideiissores de stando iuri coram curia Podiiceritani et restiuuntur eis pignora et quod hac consuetudine et iure suunt, usi a tanto tempore quod hominum memoria in contrarium non existit, et quod nunc pauci sunt dies transsacti per guardianos dicte ville Podiiceritani fuerunt inventa aliqua bestiaria pascencia infra limites dictorum portorum, quorumdam hominum de Angostrina que iuxta consuetudinem antiquam illa fuerunt pignorata et ducta ad villam Podiiceritani precontentam et quod domini dictorum pignorum cupientes privilegia dicte universitatis ledere et infringere quantum in eis est habuerunt aditum ad vos, dictum nostrum procuratorem regium in comittatibus pretactos, et exposito vobis querelose quod dicta bestiaria fuerunt iniuste pignorata parte dicte universitatis Podiiceritani non audita nec vocata mandastis literatorie consulibus dicte universitatis quod dicta pignora restituerent cum vos de dictis querelantibus pacatus essetis dictis consulibus facere iusticiam expeditam colorando dictum mandatum quod de nostri patrimonio in ea causa agebatur et quia dicta universitas ville Podiiceritani seu ipsius sindicus senciebat se plurimum lesam in suis privilegiis et libertatibus signanter in privilegio per recolendum me ^[fol. 132r] mori regem Iohannem, proavunculum nostrum, dicte ville concesso, in qua donaciones, vendiciones et concessionones dictorum portuum confirmavit et approbavit ac de novo eidem universitati concessit sine alicuius officialis interpretacione. Et quia alia interpretaciones privilegiorum a nostra maiestate seu predecessorum nostrorum concessorum ad nos spectat et non ad vos ad nostram regiam serenitatem appellavit cui fuit delatum si et in

quantum de iure fuerit defferendum et quia dicti querellantes pariter recursum habuerunt ad vos dictum gubernatorem simile literatorum mandatum obtinerunt et a vobis per dictam universitatem fuit etiam appellatum cui delatum non fuit ut predicta et alia in dictis appellacionuni instrumentis nostre regie celssitudini presentatis ac exhibitis et hostensis seriusius vidimus contineri cum igitur ubi de viribus privilegiorum agitur et illorum interpretaciones ad nostram dignitatem regiam cognicio interpretacio spectet et ad nomen alium. Propterea fuit nobis per dictum syndicum, humiliter supplicatum ut dictas nullitatum et appellacionum causas ad nostram audienciam evocare deberemus et alia in et super premissis congruum iusticie remedium impertiri dignaremur. Nos itaque, supplicacione ipsa ut pote iure et rationi consona benigne suscepta vobis dicimus de certa sciencia et expresse, mandamus ne a modo de dictis appellacionum causis vos aliquatenus intrincomittatis in preiudicium litoris pendencie in dicta nostra sacra audiencia introducte ymmo si in aliquo dictis appellacionum causis in nostro consistorio pendentis procedi ^[fol. 132v] quoquomodo attemptatis aut procedi iussistis seu fecistis id protinus revocetis et ad pristinum et debitum statum reducatis et reduci in dilate faciatis. Sicuti nos serie cum presenti reducimus et tornamus decernentes si quid et quidquid per vos incontrarium fuerit attemptatum irritum fore ac etiam et inane per qua mandamus, consulibus et hominibus loci iamdicti de Angostrina, quod decima die post presencium presentacionem eis et cuilibet eorum inde findam coram nobis seu coram fidei nostro Bartholomeo Sernent cui dictas appellacionum causas comisimus colligendas et in nostro consistorio refferendas compareant per eos aut eorum syndicum vel procuratorem ad id sufficienter instructum plenaque potestate suffultum dictas appellacionum causas prosecuturi et omnes et singulos actus earumdem usque ad diffinitivam sentenciam inclusive alias lapso termino iam dicto quem eis precise et peremptorie, assignamus ut parcium pareatur laboribus et expensis nisi comparuerint, ut prefferatur procedatur ex tunc, in dictis appellacionum causis et ad finalem decisionem ipsarum ut iuris et rationis fuerit eorum non obstante absentia sed contumacia exigente.

Datis Osce, decima septima [alia] sexta di septembris, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo octavo. [...] De Funes, vicecancellarius.

1. Pastures amb Angostrina y rodalia de les montanyes, *al marge esquerre i amb una mà dibuixada.*
2. Sive pasturis, *al marge inferior com a reclam.*

205

1419, maig, 18. Monestir de Sant Cugat de València

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, mana, a petició de Jaume Estorc, síndic de la universitat de Puigcerdà, que quan el jutge s'absenti de la vila de Puigcerdà hi deixi un lloctinent.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 132v-133v.

Provesió del rei n'Alfonso que ^[fol. 133r] totes vegades que-l jutge se absentarà de la villa de Puygcerdà hage a lexar lochtenent¹

Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus gubernatori comittatum Rossillionis et Ceritanie, ffideli nostro iudici curie vicarii Ceritanie et baiuli ville Podiiceritani, salutem et gratiam. Cum sicut percepimus contingat vos accendo per baiulias Pulcri visus et de Querol ac vicariam vallis Rippis et subvicariam Baridani et alibi etiam a predicta villa multociens absentare nullo per vos in eadem locumtenente dimisso et ex hoc lites et causa mote et que de novo emergunt dilaciones suscipiant valde magnas cum vobis absente procedi nequant in eisdem in vexacionem littigancium atque dampnum et inter dum in nostrorum iurium lesionem. Volentes super hiis debite providere supplicante inde nobis, humiliter fideli nostro Iacobo Estorch, sindico dicte ville Podiiceritani, volumus vobisque dicimus et mandamus, de certa sciencia et expresse sub nostre gracia et mercedis, obtentu penaque mille florenorum auri, quatenus quociens a dicta villa ex quavis causa vos contigerit absentare locumtenentis vestrum sufficientem et ydoneum habeatis et teneamini dimittere in eadem qui durante absentia vestra ^[fol. 133v] officium iudicature vobis comissum exerceat et alia faciat que ad dictum officium pertineant et incumbant. Mandantes vicario et baiulo supradicto quod si premissa facere neclexeritis quod nullatenus oppinamur penam predictam a vobis et bonis vestris penam predictam a vobis et bonis vestris exhigat atque levet. Nos enim vobis prefatum locumtenentem faciendi ad dimittendi licenciam et facultatem plenariam conferimus per presentes locumtenentem autem quem diviseritis omnia illa assecurare et facere teneatur que Constituciones Cathalonie super hiis edite postulant et requirunt.

Datis in monasterio Sancti Cucufatis Valencie, sub nostro sigillo minori decima octava die madii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo decimo nono. [...] De Fuces, vicecancellarius.

1. Lo jutge quant se absentà de [Puigcerdà i va a Querol] han de deixar lloctinent, *al marge dret*.

206

1419, maig, 18. Barcelona

Maria de Castella, reina d'Aragó, confirma, a petició de Jaume Estorc, nunci de la vila de Puigcerdà, el privilegi de la treta del blat de la terra de Cerdanya atorgat per Pere III el Cerimoniós el 1374.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 140v-141v.

Provesió de la reyna na Maria, muller de rey n'Alfonso, la qual provesió és executòria del privilegi del blat¹

Maria, Dei gracia regina Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comittisa Barchinone, ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam comittissa Rossillionis et ^[fol. 141r] Ceritanie, primogenita regni Castelle, locumtenens generalis illustrissimi domini regis viri et domini nostri carissimi, dilecto vicesgerenti gubernatoris in comittatibus Rossillionis et Ceritanie, vicario Ceritanie et baiulo ville Podiiceritani ac aliis officialibus regii atque nostris et locatenentibus eorumdem ubilibet constitutis et aliis subditis nostris ad quem seu quos presentes pervenerint et subscripta pertinere dinoscantur quomodolibet, salutem et dileccionem. Nostre adiens presenciam maiestatis ffidelis noster Iacobus Estorch, nuncius ville Podiiceritani, insinuacione per humili demonstravit quod, licet universitati et consulibus dicte ville Podiiceritani, concessum existat privilegio perpetuo utique et indultum per serenissimum dominum Petrum, gloriose memorie proavum nostrum, datum et actum in villa Cervarie, undecima die decembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quarto, quod possent et valeant prohibiciones et alias salubres provisiones facere nec blada a dicta terra seu vicaria Ceritanie abstrahantur absque dictorum consulum licencia et permissu ut in dicto privilegio lacius est videre. Attamen a quodam tempore citra aliqui singulares ipsius terre et alii contra formam dicti privilegii nituntur blada extrahere a terra Ceritanie predicta et alias machinantur dictum privilegium enervare in dicte

universitatis ville Podiiceritani que in frontaria tanquam turris defensionis existit dispendium et jacturam. Quo circa supplicatio nobis, humiliter eis super hiis auxilia^[fol. 141v]ris nostre provisionis remedium impertiri dicimus et mandamus vobis et cuilibet vestrum de certa sciencia et expresse sub pena mille florenorum auri de bonis contrafacientis irremissibiliter habendorum, nostroque applicandorum erario, quatenus facta vobis fide de privilegio prenarrato incontinenti cum pro parte dictorum consulum fueritis requisiti seu vestrum aliquis fuerit requisitus prefatum privilegium et usum eiusdem in quo sunt iuxta dicti privilegii seriem et tenorem servetis et servari tenaciter faciatis inviolabiliter per quoscumque penis et compulsionibus si expedierit rigorosis et non contrafaciatis vel aliquos quovis motro contrafacere permittatis aliqua racione seu causa.

Datis Barchinone, tercia die marcii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo secundo. [...] De Funes, vicecancellarius.

1. Al llibre de privilegis folio 93 és lo privilegi més important per veda de blat, *al marge esquerre*.

207

1424, gener, 15. Barcelona

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, confirma, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, el privilegi d'afranquiment del pagament de la barra a Vinça.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 133v-134v.

Provesió del rei n'Alfonso que·ls hòmens de Puygcerdà no paguem barra a Vinça

Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie, dilecto aut fidelibus nostris locumtenenti vicesgerenti gubernatoris in comitatibus Rossillionis et Ceritanie, vicario et baiulo Confluentis ac baiulo ville de Vinça ceterisque officialibus nostris et locatenentibus eorundem et cuilibet ipsorum ad quos presentes pervenerint^[fol. 134r] et pertineant infrascriptam, Salutem et dileccionem. Querule supplicacionis nobis oblate, pro parte consulum et proborum hominum ac universsitatatis et singularium ville Podiiceritani, series continebat quod dudum

universitas ville predicte de Vinça quandam ab illustre Maria, regina consorte ut generali locumtenente nostra carissima, cum eius carta obtinuit concessionem et licenciam imponendi barram in ipsa villa ac eius terminis et territoriis de qua nondum possessionem habuit obstante super hiis oppositione sibi facta per universitatem Villefranche Confluentis super quibus lis pendet inter universitatis predictas. Verum cum predicta concessia preiudicialis non modicum et dampnosa habitantibus in villa Podiiceritani antedicta qui plurimum et quasi continuum transitum cum eorum bestiariis faciunt per villam de Vinça pretactam et aliis rationibus atque causis quas offerunt se mostrare coram nostra regia maiestate fuit, pro parte consulum et aliorum predictorum nobis, humiliter supplicatam ut, cum gracia in preiudicium et dampnum multorum obtenta non debeat tollerari ymmo potius revocari super hiis decens provisionis remedium impertiri benignius dignemur. Nos ergo de premissis veridici informati attento quod predicta universitas de Vinça possessionem non fuit adepta prefatam quodque dicta lis pendet et aliis super hiis debita meditatione pensatis. Volentes quantum possumus nostrorum vicare incomodo subditorum supplicatione huiusmodi benigne suscepta requirendum et vobis requirimus et monemus absque et cuilibet eorum, dicimus et mandamus de certa sciencia et ^[fol. 134v] expresse sub incurssu nostre indignacionis et ire quatenus dictam barram seu uis in villa de Vinça sepius nominata dicte concessionis vigore colligi seu levari per quempiam nullatenus permittatis nisi si et prout cum alia nostra litera vocatis et auditis per nos super ea quorum interest et conito per iusticiam quid agendum a nobis habueritis in mandatis etiam quod vobis tunc locumtenentem nostram iniunctum fuerit dictam concessionem servare et contra ipsam ullatenus non venire.

Datis Barchinone, quinta decima die januarii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quarto. De Ortiguis, registrati.

1424, març, 16. València

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, ordena, a petició dels cònsols de la universitat de Puigcerdà, que ningú de la terra de Cerdanya no doni a filar estams fora de Cerdanya, sota pena de 10 sous.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 134v-135v.

Provesió del rei en Alfonso que negú de la terra de Cerdanya no guos donar a filar stams fora la dita terra de Cerdanya

Nos, Alfons, per la gracia de Déu rey d'Aragó, de Sicilia, de València, de Mallorques, de Cerdenya e de Còrçega, comte de Barchinona, duch d'Athenas e de Neopàtria i encara comte de Rosselló e de Cerdanya, havents afecció e voler al profit e utilitat de la villa de Puigcerdà e de tots los singulars poblats en terra de Cerdanya, moguts en açò ^[fol. 135r] tant per supplicació a nostra excellència feta per part dels cònsols e universitat de la dita villa quant encara per altres sguarts los quals no curam ab la present explicar, statuhim e ordonam a nostre beneplàcit que persona alguna de qualsevol ley, stat o condecíó sia poblada e domiciliada dins la terra de Cerdanya o límits de aquella no gos ne presumescha, sots ban e pena de deu solidos per cascuna vegada que serà fet o attentat. Lo contrari a nostres coffres applicadora tenir ni reebre stamn alguns per filar ni fer filar dins les dites villa e terra de Cerdanya dementre, emperò, dels poblats dins les dites villa e terra de Cerdanya se'n tropia compliment per aquelles persones qui dels dits stams voldran filar e de mentre axí mateix los sia donat e pagat tal o semblant preu que per los poblats fora la dita vila e terra de Cerdanya los seria per senblants stams a filar donat o pagat e no en altra manera. Manam, donchs, ab tenor de la present a nostre governador general e al portantveus de aquell en los comtats de Rosselló e de Cerdanya al veguer de Cerdanya e batle de la dita villa e a altres qualsevol oficials nostres e als loctinents de aquells presents e esdevenidors, expressament e de certa sciència, que los presents statuts e ordinació nostres tinguem fermament e observen de mentre a nos plaurà e tenir e observar façen e no ho contravinguen per alguna causa o rahó. E contra ^[fol. 135v] aquells qui trobam fer lo contrari proceescan per exacció e execució de la dita pena sens alguna gràcia o comport. E per tal que algú de les dites coses no puscha ignorància allegar. Manam la present, ab veu de crida ésser publicada en la dita villa de Puigcerdà, e per los altres lochs, que necessari serà de la dita terra de Cerdanya, en testimoni de la qual cosa manam la present ésser feta ab nostre segell comú segellada.

Dada en València a setze de març, en l'any de la nativitat del Nostre Senyor mill quatrecent vint-i-quatre. [...] De Funes, vicecancellarius.

1424, octubre, 4. Barcelona

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, ordena, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, que els cònsols declarin sobre la reparació d'albergs i cases, tot obligant els titulars d'aquests a fer-ho, així com també la dels carrers.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 135v-136v.

Provesió del rei n'Alfonso sobre les declaracions que ls cònsols fan sobre les obres dels alberchs e de les carreras

Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie, dilecto aut fidelibus nostris locumtenenti vicesgerenti gubernatoris in comitatibus Rossillionis et Ceritanie, vicario, baiulo et iudici ordinario ville Podiiceritani vel eorum locatenentibus, salutem et gratiam. Exigit audacia perversorum ut que temera^[fol. 136r]raria presumptione pretermittitur decenter per alios quorum interest, ut scandala amputentur debite suppleatur cum itaque ut percepimus exposicione, pro parte consulum et proborum hominum dicte ville, maiestati nostre facta in dicta villa pro evitandis ruyniis domorum eiusdem certus modus per consules eiusdem intervenentibus aliis quorum interest super reparatione et reformatione domorum et carrerarium fuit debite status. Et licet dicti consules requisiti per quem [piam] cuius vertitur interesse pronunciaverint non nullos ad eorum operandum domos et frontieras teneri iuxta modum ut dictum est statutum ne forsitan earum ruyna alios dampnificet. Attamen non nulli ex ipsis mori potius malicia quam iusticie, zelo infra tempus eis prefixum operari differunt et sic dicta villa que ex notabilioribus confinum principatus Cathalonie existit eorum culpa seu malicia reformatione devota privatur quod tollerare non possumus sicuti nec debemus. Volentes, ideo super hiis celeriter providere, mandamus quod quociens casus assuerit operandi si heredes seu possessores infra tempus eis datum ad operandum operari noluerint, mostaçafus dicte ville dictas domos et frontarias si in ipsis interesse alicuius versetur ne forte ob culpam talis pertinacis dampnum paciatur ex quo possent lites et scandala pervenire possit debite operari. Mandantes vobis sub pena mille florenorum auri de Aragonia quatenus omne id et quidquid dictus mostaçafus expendi^[fol. 136v]derit in predictis faciatis eidem de bonis talis pertinacis ilico resarciri.

Datis Barchinone, quarta die octobris, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quarto. De Funes, vicecancellarius.

210

1426, gener, 30. València

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, confirma, a petició de la universitat de Puigcerdà, la provisió segons la qual cap habitant de la vila no ha de pagar salari de jutge, comissari o relator.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 136v-137v.

Provesió del rei n'Alfonso que negun habitant de la vila qui sie convement per lo fisch no sie tengut pagar salari¹

Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie, dilecto et fidelibus nostris gubernatori comittatum Rossillionis et Ceritanie ac eius assessori ceterisque universis et singulis officialibus, ad quem seu quos presentes pervenerint seu fuerint presentate, et cuilibet ipsorum et locatenentibus eorumdem ac quibusuis aliis personis quibus infrascripta dinoscantur quomodolibet pertinere, salutem et dileccionem. Humili cum supplicacione, pro parte universitas ville Podiiceritani, coram nobis oblata fuit expositum querelose quod licet per Raymundum de Palacio alias de Çagarriga, militem, olim gubernatorem predictorum [fol. 137r] comittatum, pro conservacione iusticie et indemnitatem ville iamdicte diu est extiterit emanata et concessa predicte universitati et singularibus eiusdem quedam litera seu provisio tenoris sequentis:

Nos, en Ramon de Palau àlias de Çagarriga, cavaller, governador dels comtats de Rosselló e de Cerdanya, als amats los cònsols e singulars de la villa de Puygcerdà. Saluts e dillecció. Com segons disposició de dret algun privat convement per lo fisch no sia tengut pagar salari de jutge, comissari o relador e maiorment en la vila de Puygcerdà e segons és afermat. Per tant a sobre habundant cautela a humil supplicació per part de vos dits cònsols a nos sobre açò feta ordenant consenten que d'açí avant la dita universitat o singulars de aquella per rahó qualsevol convements per lo fisch del senyor rey no sien tenguts pagar salaris de jutge, comissari o relador en manera alcuna. Manants ab tenor de la present al veguer de Cerdanya e batle de Puygcerdà e a tots altres oficials reials dins nostra

governació constituïts, que les coses damont dites vos tinguen e observen e tenir e observar façen sens lesió alcuna. En testomini de les quals coses volem a vos ésser feta la present e de nostron sagell auctèntich sagellada.

Datis en la villa de Puigcerdà, a vint-i-set dies de setembre de l'any de la nativitat de Nostre Senyor mill quatre-cents deeset. Lo governador.

Et predictam literam seu provisionem et contenta in ea predictus olim guber^[fol. 137v]nator ac eius assessor et quibus alii officiales iurisperiti ac persone officium in dicta villa exercentes a dictus tempore citra efficaciter tenuerint et servaverint. Attamen nunc aliqui affectantes recipere et habere indifferenter salaria excessiva et indebita non obstante litera seu provisione preinserta nituntur illam infringere et plurimos dicte ville habitatores ad fisci instanciam conventos, licet tamquam [insontes] et impetus absolutos, ad solvendum salaria iniuste compellere illos indebite vexando et inquietando in grande dampnum et preiudicium iamdicte universitatis et singularium eiusdem ob quod fuit maiestati nostre per syndicum dicte ville, humiliter supplicatum ut super prenarratis dignemur de concedenti iusticie remedio provideri. Nos vero dicte supplicacioni velut iuste annuentes benigne vos et cuilibet vestrum, dicimus de certa sciencia et expresse mandamus quatenus preinsertam literam seu provisionem dicti, olim gubernatorism teneatis et observetis si et prout hactenus illa usitatum fuit et observatum hocque non mutetis seu aliquatenus differatis cum nos sic expostente iusticia providerimus fori fiendum.

Datis Valencie, tricesima die januarii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto. De Funes, vicencancelarius.

1. De les avaries del jutge, *al marge esquerre*.

1426, abril, 24. València

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, ordena, a petició dels síndics de Puigcerdà, que aquelles persones que tenen sentència d'excomunió per la constitució de Tarragona siguin expulsades de la vila quan se celebri l'ofici diví, i en cas que s'hi resisteixin siguin posades a la presó.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 137v-139r.

[fol. 138r] **Provesió del rei n'Alfonso contra aquels qui han la constitució de Tarragona que·l veguer los hage fer exir fora la vila o metre en la presó**

Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie, fiddeli nostro vicario Ceritanie et baiulo ville Podiiceritani qui nunc est et pro tempore fuerit vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Augit nos iusticie debitum quo singulos nostre diccioni subiectos fovere tenemur ut qui perplexitatibus equidem et oppressionibus crebis indebite affliguntur nostre regalis munificencie remediis liberentur, cum itaque humili supplicacione querelis non vacua per syndicum universsittatis dicte ville Podiiceritani celssitudini nostre oblata reverenter fuerit demonstratum relatusque fere publicus aures nostras [multipharie] excitaverit quod dicta villa Podiiceritani sine ulla causa seu culpa eiusdem ville vel alicuius ipsis singularis sed tamen ob moram, quam aliqui extranei sentenciam excomunicacionis constitucionis Terrac-hone habentes, trahunt villa in eadem septem menses et ultra sunt elapssi divinis officiis generaliter [fol. 138v] extiterit interdicta taliter quod habitatores ville iamdicte missas nec alia divina officia uti essent infideles intus dictam villam audire non corpora defunctorum in ciminteriis vel locis sacratis eiusdem ville seppelire minime valuerunt et quamvis ipsi habentes predictam sentenciam excomunicacionis facultatem habeant accedere extra dictam villam. Attamen requisiti per consules eiusdem ville seu eorum syndicum ut horis consuetis dum villa in eadem divinum celebrari solet officium exire velint extra menia ipsius ville renuunt sepissime et contradicunt quin peius consules dicte ville vel eius singulares tributare et rescatare faciunt que omnia in maximam perplexitatem et evidentem pernicionem ipsius ville ac populatorum eiusdem cernuntur redundare ob que villa eadem ac ipsius singulares ultra perniciem et perplexitatem, iamdictas quam plurimas sustinuerunt expenssas atque dampna, et propterea, fuerit per syndicum ville iamdicte, humiliter supplicatum ut super premissis pro conservacione ville dignaremur salubriter providere sane quia regiam decet solerciam curam gerere ut regni utilitas in plena solidancia perseveret et subditorum status ab iniustus oppressionibus iugiter servetur illesus. Ea propter vobis, dicimus de certa sciencia et expresse mandamus, sub pena quingentorum

florenorum auri et nostro applicandorum erario, quatenus cum per consules antedecte ville seu eorum syndicum requi^[fol. 139r]situs fueritis serio quoscumque tam extraneos quam dicte ville habitatoris contra quos est vel fuerit lata sententia excommunicationis virtute dicte constitutionis Terrachone expellatis a dicta villa ita quid ibi moram non trahant dum divinum celebrabitur officium. Et si forsam inobedientes vestris iussionibus parere et extra dictam villam exire et morari ut predicatur noluerint seu contradixerint illos in carceres regio dicte ville mittatis ut sic incarcerati in eisdem dum divinum celebrabitur officium tamen detineantur absque fraude. Taliter ut in vila ipsa divinum celebretur officium populatoresque eiusdem ville qui a tanto tempore citra iniuste occasione premisorum fuerint oppressi ex inde hiis nostris remediis iuistis ab ipsis oppressionibus tueantur et caveatis attente ne hec que in consilio nostre sacre audiencie deliberata fuere vestri negligencia seu desidia aut favoribus indebitis dilacionis vicium senciant seu aliquatenus evasnescant alioquin quodcumque dispendium quod inde sequeretur et vobis et bonis vestris faceremus imputari.

Datis Valencie, vicesima quarta die aprilis, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto. De Funes, vicecancellarius.

212¹

1430, abril, 24. Tortosa

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, confirma, a petició dels síndics de Puigcerdà, el privilegi atorgat pels seus antecessors sobre la prohibició de treure llana de la Cerdanya sense l'autorització dels cònsols de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 139v-140v.

Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossillionis et Ceritanie, fiddelibus nostris Bernardo Rovira, asserto syndico et procuratori necnon consulibus et universitati loci de Livia terre Ceritanie et nonnullorum aliorum locorum Ceritanie, salutem et gratiam. In humili expositione querelis non vacua facta nobis per nuncium et syndicum ville Podiceritani presentem in nostra curia vidimus contineri quod, per statuta constitutiones et privilegia et antiquas ordinationes per illustres

reges Aragonum antecessores nostros universitati dicte ville incolis et habitatoribus eiusdem, pro comuni et bono statu eorumdem, caute et salubriter est provisum quod lane a terris Ceritanie non extrahuntur iniugendo vicario Ceritanie quod lanas extrahi a terris iamdictis non permetteret ullo modo queque statuta constituciones et privilegia antedicta in registris seu libris curie dicte vicarii, necnon in libris privilegiorum et ordinacionum, suprapositorum paratorum et textorum dicte ville sunt lacius exaratis cumque vicario Ceritanie ad instanciam consulum dicte ville ac suprapositorum iam dictorum inhibicionem fecerit ne lane extraherentur a terris iamdictis sub pena viginti quinque librarum et amissione ipsarum lanarum que inhibicione fiat in dicta villa ad mandatum dicti vicarii, voce preconia publicata, et ipsam inhibicionem dictus vicarius valere voluit et mandavit per duos menses et ex post donech per nos aliter esset provisum. Ab ipsa inhibicione per vos ^[fol. 140r] eundem Bernardum, iam dictis nominibus, ad nos extitit ut dicitur appellatum quequidem appellacio fuit intimata iudici appellacionum Rossillionis et Ceritanie qui ad vestri instanciam ut dicitur dictos consules et suprapositos paratorum et textorum Podiiceritani ad prosequendum causam dicte inhibicionis in villa Perpinianni coram eo citavit et quia inhibicio antedicta in vim constitucionum statutorum et privilegiorum ac ordinacionum regiarum quarum cognicio intellectus et interpretacio ad nos tamen spectat et pertinet. Fuit facta supplicante nobis, humiliter dicto sindico vos citamus vobisque dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse quatenus infra decem dies computandos a die presentacionis huiusmodi nostre litere fiende vobis in antea compareatis, personaliter seu per vestrum syndicum seu syndicos et procutatores legitimus, in nostri audiencia seu coram nostro Iohanne de Masgillem, utriusque iuris doctore, cui huiusmodi causam ad colligendum et in nostro consilio refferendum comisimus responsurus cuidam supplicacioni per dictum nuncium super hiis coram nobis oblate et alias prosequuturos causam huiusmodi ac seriem et mentem dictorum privilegiorum statutorum et ordinacionum in vim quarum facta fuit inhibicio antedicta visuros declarari et interpretari et ad omnes et singulos actus cause ipsius, usque ad diffinitivam sentenciam, inclusive alias lapso termino precontento quem vobis precise et peremptorie ac pro omnibus dillacionibus assignamus nisi comparueritis ut est dictum procedente in causa ipsa et omnibus et singulis actibus ipsius et contra vos ut ius et ratio ^[fol. 140v] sua debunt vestri, non obstante absencia sed contu-

macia, exigente inhibentes dicto iudici et aliis etiam quibusuis et officialibus nostris vel eorum locatenentibus ne durante in nostro consilio cognicione huiusmodi innovent seu attentent de ipsa causa se ullatenus intromittant nilique in preiudicium dicte appellacionis et cognicioniis huiusmodi innovent seu attentent. Nos enim facien- di oppositum omnem eis et eorum cuilibet ad cautellam tollimus potestatem illudque irritum et inane decernimus cum presenti per quam mandamus cuicumque notario et scriptori in cuius posse extent processus instrumenta privilegia et alie scripture pro dicta causa facientes et faciencia, quatenus ipsos et ipsa seu eorum copias fidem ferentes ad nos transmittat satisfacto ei in suo salario et laboribus concedenter.

Datis Dertuse, decima nona die januarii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo. De Ortiguis, registrati.

1. *Provisió sense rúbrica.*

213

1436, juny, 25. Barcelona

Maria de Casetlla, reina d'Aragó, atorga, a petició dels cònsols de la vila de Puigcerdà, la facultat de capbrevar les rendes de l'hospital de Bernat d'Enveig.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 141v-142v.

Provesió de la reyna na Maria, muller de rey n'Alfonso, donant licència als senyors de cònsols de cabbreuar les rendes de l'hospital maior de la present vila d'en Bernat d'Enveig¹

Maria, Dei gracia regina Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comittisa Barchinone, ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam comittissa Rossillionis et Ceritanie, locumtenens generalis illustrissimi domini regis viri et domini nostri carissimi, dilectis et fidelibus nostris vicario ^[fol. 142r] Ceritanie et baiulo ville Podiiceritani ceterisque universis et singulis officialibus dicti domini regis et nostris ad quos presentis pervenerint et locatenentibus eorumdem, presentibus et futuris, salutem et dileccionem. Supplicatum fuit nobis, humiliter, pro parte consulum dicte ville administratorum hospitalis d'en Bernat d'Enveig quod, cum dictum hospitale, habeat diversos censsus, redditus et alia iura, terras, possessiones et servitutes et quosdam eciam homines velintque illos et illa capibreviare ne deperire valeant, aut alia, occultari dignemur

eis super hoc de opportuno remedio providere. Nos vero supplicacioni huiusmodi anuventes benigne dicimus et mandamus vobis et vestrum cuilibet de certa sciencia et expresse quatenus quando et quociens pro parte dictorum consulum fueritis requisitu faciatis ex parte nostra per loca solita iurisdictionum vobis comissarum publice preconizari quod quicumque emphiteota qui teneant aut possideant aliquas terras, hospicia, domos, predia, honores, possessiones, census, homines et servitutes et alia iura quecumque pro dicto hospitali aut sint vel pertineant hospitali eidem quocumque iure, titulo sive causa habeant et teneantur intra illud tempus et sub pena de quibus vobis videbitur denunciare et ostendere medio iuramento et exhibere instrumenta et titulos que habeant de premisis in posse illius notarii quem, dicti consules, duxerint eligendum, ut sic fieri valeat de predictis capibrevium auctenticum et iuratum ad habendum memoriam in futurum contradictores si qui forssam fuerint ^[fol. 142v] per exaccionem dicte pene et alia remedia debita ad complendum iam dicta rigide compellendo.

Datis Barchinone, vicesima quinta die juni, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto. De Ortiguís, registrati.

1. *Escrit per una mà posterior.*

214¹

1436, juliol, 10. Barcelona

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, atorga, a petició dels cònsols de la vila de Puigcerdà, la facultat d'administrar els censos i les rendes de l'hospital d'Enveig.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 142v-143r.

Maria, Dei gracia regina Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comittisa Barchinone, ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam comittissa Rossillionis et Ceritanie, locumtenens generalis illustrissimi domini regis viri et domini nostri carissimi, dilectis et fidelibus nostris vicario Podiiceritani ceterisque universis et singulis officialibus dicti domini regis et nostris ad quos presentis pervenerint et locatenentibus eorumdem, presentibus et futuris, salutem et dileccionem. Supplicatum fuit nobis, humiliter, pro parte consulum dicte ville administratorum hospitalis maioris et bacionorum pauperorum verecundancium et pauperum indu-

endorum dicte ville quod, cum dictum hospitae et dicta bacina,² habeant diversos census, redditus et alia iura, terras, possessiones et servitutes et quosdam eciam homines velintque illos et illa capi-breviare ne deperire valeant, aut alia, occultari dignaremur³ [fol. 143r] eis super hoc de opportuno remedio providere. Nos vero supplicacioni huiusmodi anuventes benigne dicimus et mandamus vobis et vestrum cuilibet de certa sciencia et expresse quatenus quando et quociens pro parte dictorum consulum fueritis requisiti faciatis ex parte nostra per loca solita iurisdictionum vobis comissarum publice preconitzari quod, quicumque emphiteote qui teneant aut possideant aliquas terras, hospicia, domos, predia, honores, possessiones, census, homines et servitutes et alia iura quecumque, pro dicto hospitali et bacinis, coniunctan aut divisum aut sint vel pertineant hospitali et bacinis eisdem quocumque iure, titulo sive causa habeant et teneantur intra illud tempus et sub pena de quibus vobis videbitur denunciare et ostendere medio iuramento et exhibere instrumenta et titulos que habeant de premissis in posse illius notarii quem dicti consules duxerint eligendum ut sic fieri valeat de predictis capibrevium auctenticum et iuratum ad habendum memoriam in futurum contradictores si qui forssam fuerint per exaccionem dicte pene et alia remedia debita ad complendum iam dicta rigide compellendo.

Datis Barchinone, decima die iulii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto. De Ortiguís, registrati.

1. *Provisió sense rúbrica.* Licencia ad capbrevandum [...] o concessió de aquell de poder capbrevar lo patrimoni de la universitat de Puigcerdà. Es tracta còpia en allò de pobres a instància de los senyors administradors de l'hospital de pobres en [...] de Puigcerdà a 13 de desembre de 1826. Litevan, *al marge esquerre*.
2. *Gibrell, safata, plata de metall per deixar almoïna; institució destinada a recollir diners per a algú.*
3. *Eis super, com a reclam.*

1436, setembre, 5. Barcelona

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, confirma la concessió que féu a Pere Roure, notari de Perpinyà, i Bertran Muntaner, lloctinent de Bernat Albert, procurador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, Pere Quinta i Bernat Borell, procuradors de la vila de Puigcerdà, relativa a la facultat d'obrir carnisseries on es vulgui de la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 143r-145r.

Provesió de la reyna na Maria, ^[fol. 143v] **muller de rey n'Alfonso, de la concessió e acapte que ella féu a la villa que puguen fer les carneries en que-l loch se vullen de la villa¹**

Maria, Dei gracia regina Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comittisa Barchinone, ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam comittissa Rossillionis et Ceritanie, locumtenens generalis illustrissimi domini regis viri et domini nostri carissimi, ffidelibus nostris consulibus et probis hominibus universsitate ville Podiiceritani, salutem et gratiam. Precipium est principi et ad modum acceptabile in parcuum concordia maxime cum instatur providere ut inde omnis contencio inter eas deleatur hinc est quod licet quasdam concessionones cum instrumento publico per fideles nostros Petrum Roure, notarium Perpiniani et Bertrandum Muntaner dicte ville ut locumtenentes dilecti nostri Bernardi Alberti, militis regii procuratoris in comittatibus Rossillionis et Ceritanie, Pedro Quinta et Bernardo Borrell, predictae ville factas et in^[fol. 144r] dultas faciendi, videlicet et tenendi tabilas carnicerie intus dictam villam extra tamen carniceriam publicam ville eiusdem et in eisdem carnes cuiusuis generis vendendi et alia faciendi que in dicto instrumento sunt diffuse continuata. Dudum idem Petrus Roure, locumtenens, qui supra absque voluntate dictorum Petri et Bernardi revocaverit, cassaverit et annullaverit certis ex causis in quoddam instrumento super dicta revocatione confecto expressis et de hiis per dictum syndicum dicte ville et procuratorem dictorum Petri Quinta et Bernardi Borrell ad nos fuerit appellatum dictaque appellacio nobis pro eorum parte presentata verumptamen nunc inter dictos locumtenentis procuratoris et syndicum predictae ville fuit in nostra curia concorditer conventum quod, dicte revocationes et annullaciones per dictum locumtenentem cancellentur et annullentur, iuribus dicti domini regis remanentibus semper salvis et quod, pro indemnitare iuris regii, dicta villa promittat facere valere annis singulis ius taulagii quod dominos rex recipere consuevit quadraginta libras barchinonenses de terno. Quocirca iam dictus syndicus presente, volente et consenciente dicto locumtenente procuratoris regii nobis, humiliter supplicavit ut dictas concordiam et convencionem laudare et approbare et iamdictas revocationes aliaque in easdem per dictum locumtenentem processa et enantata revocare et annullare dictasque concessionones in pristinam roboracionem ^[fol. 144v] deducere necnon licenciam inffrascriptam vobis

concedere dignemur. Nos itaque, supplicacione huiusmodi admissa benigne, deducentes procedimenta iamdicta ad nichilum illaque penitus abolentes concordiam, convenciones et concessionem predictas et omnia in illis contenta de nostra certa sciencia confirmamus illasque firmitate pristina roboramus supplentes ex plenitudine potestatis omnem defectum, vicium aut nullitatem si que si forsam in eisdem concessionibus pretextu dictarum revocationum et annullacionum facte fuerint aut adversus eas possent² pretendi vel allegari aliquatenus seu inpingi serie cum presenti per quam vobis et successoribus vestris licenciam et facultatem plenariam concedimus quod possitis tabulas alias et in aliis locis dicte ville ubi volueritis erigere et construhi facere et etiam construhi facere et etiam mutare iuxta vestri libitum voluntatis soluentibus tamen domino regi seu dicto procuratori regio vel eius locumtenenti illa iura tam pro intrata quam pro censu pro qualibet nova constructione de cetero fienda que pro similibus tabulis est solvi consuetum, necnon facientibus valere ius taulagii annis singulis dictas quadraginta libras et quod pro variatione dictarum tabularum nullum dampnum iuribus regiis afferatur quamquidem concessionem usque ad beneplacitum regie dignitatis et omnia vestrum dictorum consulum et successorum vestrorum in officio consulatus durare, volumus et non ultra et ad voluntatem predicti domini regis suorumque successorum ^[fol. 145r] et vestrum et dictorum successorum vestrorum in dicto consulatus officio extingatur. Mandantes per presentem gubernatori dictorum comittatum dicto regio procuratori ac vicario et baiulo dicte ville qui nunc dunt et pro tempore fuerint. Ceterisque officialibus dicti domini regis et nostris et locatenentibus eorundem sub pena duorum milium florenorum auri de Aragonia de bonis contrafacientis exigendorum, erarioque regio applicandorum, quatenus presentem nostram provisionem et concessionem et omnia in illa contenta teneant, compleant et observent tenerique et observari faciant ab omnibus inconcusse iuxta sui seriem pleniorum siquis vero huiusmodi nostre concessionem et provisionem, ausu temerario, contraierit penam predictam cum rigurosa non deerit executio iramque et indignacionem dicti domini regis et nostram se noverit indubie incursum.

Datis Barchinone, die quinta septembris, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto. De Ortiguis, registratis.

1. Establiment de les carnisseries, *al marge esquerre*.

2. Nota de les carniceries,

al marge esquerre.

216

1437, juliol, 18. Barcelona

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, confirma, a petició de Joan Pere, síndic de la universitat de la vila de Puigcerdà, els privilegis atorgats pels seus antecessors relatiu a l'afranquiment de lleuda, peatges, passatges, herbatges, gabella, etc., als homes de la vila de Puigcerdà pels llocs del regne d'Aragó i València.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 145v-146v.

Provesió sobre pes, lleuda y altres mals de què són franchs los hòmens de Puigcerdà¹

Maria, Dei gracia regina Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comittisa Barchinone, ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam comittissa Rossillionis et Ceritanie, locumtenens generalis illustrissimi domini regis viri et domini nostri carissimi, dilectis et fidelibus gerenti vices gubernatoris comittatum Rossillionis et Ceritanie vel eius locumtenenti, vicariis Podiiceritani ac Berge et Berginati ceterisque universis et singulis officialibus regiis atque nostris, et quibusvis aliis personis cuiusvis status, condicionis seu prehemencie fuerint et dictorum officialium locatenentibus infra principatum Cathalonie ad quem seu quos presentes pervenerint et subscripta pertinere quomodolibet dinoscantur, salutem et dilectionem. In nostre celsitudinis presencia constitutus fidelis nostre Ihoannes Petri, sindicus, nuncius universsatis ville Podiiceritani nostre celssituduni exposuit reverenter quod, licet illustrissimus dominus Petrus, Dei gracia rex Aragonum, proavus nostre memorie celebris, probis hominibus universitati et singulares dicte ville diversas libertates et immunitates ac privilegia per serenissimum dominum Ildefonsum recordacionis inclite regis Aragonum, comitis Barchinone et marchionis provincie concessas et concessa in quibus signanter est adiectum quod dicta universitas ville Podiiceritani et singulares eiusdem cum tota ipsorum posteritate fuit exempti, liberi et immunes cum bestiariis et aliis omnibus bonis suis mercibus et rebus eorum per omnia et singula loca regnorum Aragonum et Valencie et comitatus ^[fol. 146r] Barchinone, tam per terram quam per mare seu quamlibet aquam dulcem, ab omni lezda, pedagio, portatico, mensuratico, pensso, usatico, erbagio, carnagio, moxerifato, duana, ancoragio, cranatagio, passagio, ribatico et gabella et alio iure quolibet seu servitute reali aut personali vel mixta laudabiliter et ad cautelam per privilegium

indulserit cum insercione dictarum libertatum et immunitatum ac privilegiorum et cum magnis penis in dicto privilegio dicti domini regis Petri ad unguem mandaverit observari. Attamen in aliquibus partibus dictionis regie sive nostre videlicet in vicaria Berge et Bergitani per nonnullos officiales nostros et alios non forundantes iacturam tantarum penarum incurrere dictis probis hominibus universitati et singularibus dicte ville dictas libertates et immunitates ac privilegia servare et tenere non sine enervacione eorumdem recusant cum gravi dictorum exponencium incomodo sive dampno. Quo circa supplicato nobis, humiliter eidem sindico seu universitati et probis hominibus et singularibus dicte ville super hiis salubriter provideri quia libertates, immunitates ac privilegia iurata potissime et approbata per serenissimum dominum virum et dominum nostrum ac nos robor obtineri volumus indubie firmitatis harum serie, dicimus et mandamus vobis et cuilibet vestrum de certa sciencia et expresse sub pena duorum mille florenorum auri de bonis contrafacientis irremissibiliter habendorum regioque, applicandorum erario, quatenus ^[fol. 146v] facta nobis fide legitima de libertatibus immunitatibus et privilegiis memoratis easdem et illa iamadictis universitati probis hominibus et singularibus dicte ville, presentibus et futuris, in dictis terris et dictionibus regiis atque nostris potissime vos dictus vicarius Berge et Bergitani in non solvendo seu exigendo prenarrata iura teneatis et observetis ac teneri et observari ad unguem per quospiam faciatis contrafacientes penis regidis compescendo.

Datis Barchinone, decima octava die iulii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo septimo. De Ortiguis, registrati.

1. *Escrit per una mà posterior.*

217¹

1438, desembre, 15. Barcelona

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, atorga, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, i atenent els mals i perjudicis que causen gent armada del regne de França i terra de Rosselló a la terra de Cerdanya, llicència perquè puguin fer i vendre censals fins al preu de 16.000 sous.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 146v-148r.

Nos Maria, Dei gracia regina Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comittisa Barchinone, ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam comittissa Rossillionis et Ceritanie, locumtenens generalis illustrissimi domini regis viri et domini nostri carissimi, quia noviter gentes armorum de partibus regni Ffrancie terram Rossillionis hostiliter ingresse sunt dampna que possunt subditis dicti domini regis et ^[fol. 147r] nostris multipliciter inferentes et dubitetur ne in maiori numero ingrediantur per inde, et propterea, vos consules et probi homines ac universitas ville Podiiceritani que iam alia dampna diverssa et incomoda similium guerrarum est, cupiatis dictam villam victualibus et armis et aliis ad deffensionem illius et ad offenssionem inimicorum opportunis casibus premunire pro quobus habendis et procurandis villa ipsa ad presens necessario indiget quantitate subscripta quam sicut, pro parte vestri, nobis reverenter expositum est facilius et cum minori dampno dicte ville habere non possetis quam per viam vendicionum censualium mortuorum; idcirco, ad humilem supplicacionem pro parte vestri propterea nobis factam. Tenore presentis concedimus vobis et plenam licenciam impertimur quod in hibicibus pragmaticis sancconibus, ordinacionibus, provisionibus vel edictis aut aliis quibuscumque contrariis nequaquam obstantibus possitis et valeatis per vos seu vestros procuratores et syndicos quos ad hec semel et pluries et quandocumque constituere, creare et ordinare possitis pro libito voluntatis super vos et bona universsitatibus iamdicte et singularium illius vendere coniunctum seu divisim personis quibuslibet mediante perpetuo graciae instrumento in una vendicione vel pluribus censuale mortuum seu censualia mortua usque ad precium seu quantitatem sexdecim mille solidorum Barchinonense et non ultra. Quasquidem vendicionem seu ven^[fol. 147v]diciones facere possitis mille solidos in [empeccionem] armorum reparacionemque turrium murorum et vallorum et in aliis ad dictam defensionem et offenssionem necessariis et non in usus alios necessario convertere habeatis quasquidem vendicionem seu vendiciones facere possitis cum scriptura tercii excomunicacionis seu interdicti sententia salariis, penis et cum illis clausulis, promissionibus, pactis, stipulacionibus, renunciacionibus, fori submissionionibus personarum et bonorum obligacionibus, hostagiis, iuramentis et aliis de quibus vobis aut dictis vestris syndicis fuerit benevisum et cum emptore seu emptoribus poteritis convenire. Nos enim, suppletentes omnes deffectus si qui in contractibus dictarum vendicionis seu vendicionum possent dici omissos fuisse

quomodo libet in futurum vendicionis easdem, nunc pro tunc et viceversa, laudamus, approbamus, ratificamus et confirmamus eis que regiam auctoritatem impendimus et decretum. Mandantes de certa sciencia et expresse universis et singulis officialibus dicti domini regis et nostris et notariis quibuscumque, presentibus et futuris, quatenus licenciam et concessionem nostras huiusmodi ratas habentes instrumenta fienda de vendicionibus supradictis seu earum pretextu illi ex dictis notariis qui inde fuerint requisiti recipiant et conficiant partibusque tradant satisfacto eis de salario pertinenti dictique officiales vendiciones ipsas servant et servari faciant inconcusse. Necnon syndicus et procuracionis consti^[fol. 148r]tucioni ipsisque vendicionibus si requisiti fuerint auctoritate sui officii interponant pariter et decretum inhibicionibus e aliis sipradictis obsistentibus nullo modo. In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus regio minori sigillo munitam.

Datis Barchinone, quinta decima die decembris, anno a natiuitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo octavo. Dalmacius, cancellarius.

1. *Provisió sense rúbrica.*

218¹

1441, abril, 29. Alcanyís

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, atorga la forma d'elecció de cinquanta jurats de la vila, és a dir vint-i-cinc de blancs i vint-i-cinc de negres. Cada any divuit persones: vuit cònsols, quatre de l'any passat i quatre de l'any en curs, i deu sobreposats, han d'escollir els jurats de forma equitativa per garantir el bon govern i regiment de la vila.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 148r-151r.

Maria, per la gràcia de Déu reyna d'Aragó, de Sicília, Decà e della Far, de València, de Ungaria, de Iherusalem, de Mallorques, de Serdenya e de Còrsegua, comtessa de Barchina, duchessa d'Athenas e de Neopàtria, e encara comtessa de Rosselló e de Cerdanya, locthenent general del molt alt senyor rey, marit e senyor nostre molt car, als feels nostres los cònsols e conseyll de la villa de Puycerdà. Salut e gràcia. Bé sabets com per privilegis atorgats a aqueixa villa e antigues ^[fol. 148v]consuetuts, l'elecció dels cinquanta jurats de aqueixa villa, çò és, vinticinç de blanchs e vinticinç de

negres se deu fer, es fa, cascun any per deehuit persones, çò és, vuyt cònsols, los quatre de l'any qui la donchs corre e los quatre de l'any lavors prop passat e per deu sobreposats e caps de mesters. Los quals cinquanta jurats ab los dits deu sobreposats e caps de mesters qui amb los dits quatre cònsols blanchs e quatre negres han a fer la dita ellecció, car són stats set sobreposats e caps de mesters blanchs e solament tres de negres de que-s són cuydats seguir en la dita villa per la fahedora ellecció de jurats scàndols grans e irreparables dampnages car com los blanchs volguessen entrar en fer la dita ellecció e d'acò requerissem los negres, ells dits negres sentint-se superats en lo dit nombre e dampnants, per çò, en la fahedora ellecció e per consegüent en lo regiment de la villa ésser supplantats han differida fer la dita ellecció gran temps més de l'acostumat e cascun jorn són venguts sobre açò en grans alteracions e dissenssions de paraules amb gran dany e perills de la cosa pública de la dita villa qui en dues parts, çò és, blanchs e negres, és per privilegis totalment divisida. Axí que si breument no y era provehït no.s porien servir grans mals, inconvenients e sinistres segons que per letres de consultes e avissos e encara actes públichs axí del loctinent de governador de Rosselló e de Cerdanya e del veguer de Cerdanya e bayle d'aqueixa villa e per explicació [fol. 149r] de les persones per abdues les parts a nos trameses, çò és, d'en Ramon Ambroni, ara cònsol de la part dels negres, e d'en Joan Solanell, per la part dels blanchs, de la dita vila havem extensament vist les quals per mils provehir havem fetes en nostre gran conseyll maturament veure e rumiar e pensat de remey saludable ab lo dit nostre conseyll havem per salut de la cosa pública de la dita villa e per squivar los perills d'aquella deliberat, conclòs, provehït e ordonat axí com ab la present provehïm e ordonam tot lo davall scrit en e per la forma qui-s segueix, çò és que:

Primerament, la inequalitat dels dehuyt electors dessus dita sia reduyda a equalitat en aquesta manera que axí com los elegidors dels blanchs són ara onze, çò és, quatre cònsols, dos de l'any present e dos del passat e set sobreposats o caps de mesters sien affigides a la part dels negres quatre persones elegidors per los quatre cònsols negres, dos de l'any passat e dos de l'any corrent, les quales quatre persones axí per los dits quatre cònsols negres electes prestat per ells emperò lo jurament que los altres electors prestar són tenguts ab los dit quatre cònsols e tres sobreposats e caps de mesters negres qui seran entre tots onze ab los altres onze

blanchs qui seran ensemps vint e dos electors façen per aquesta vegada tant solament la ellecció dels jurats de l'any corrent dins la casa comuna e en lo loch acostumat de la dita villa. E per açò com lo creximent de nombre fet de les dites vint-e-dues persones dels electors qui-s causa ^[fol. 149v] en la inequalitat dels sobreposats e caps de mesters no seie sufficient a fer equalitat en les vint-i-cinch persones dels jurats elegidores per cascuna part si en la elecció de les dites vint-i-cinch persones de jurats de cascuna part no era degudament provehït per tant, havem ordonat e provehït axí com per la present, provehïm e ordonam que com los blanchs ara sobrepujen en nombre de quatre als negres considerada la inequalitat dels dits deu sobreposats e caps de mesters, los dits blanchs no elesquen per aquesta vegada sinó vint-i-tres jurats, e la part de les negres ne elegesca vint-i-set a compliment dels dits cinquanta. Provehïm, no res menys, e ordonam per reduhir e tornar a deguda equalitat aquests nombres dels vint-i-set jurats dels negres e vint-i-tres dels blanchs qui per la elecció equal fahedora d'ací avant dels sobreposats e caps de mesters en la forma deius contenguda porien entre les parts redundar a inequalitat que com en sos diversos temps de present any se faran les elleccions dels sobreposats e caps de mesters los officis de taverners e traginers e l'offici de çabaters qui han causada la dessús dita inequalitat e per consegüent aquesta altercació e debat hagen per aquesta vegada tant solament elegir e pendre los dos negres sobreposats e caps de mesters del nombre de vint-i-set jurats negres a fi que sien reduhïts los dits jurats negres al vertader e degut nombre de vint-i-cinch e axí mateix los primers dos ^[fol. 150r] dels sobreposats e caps de mesters blanchs dels dits officis, de taverners, traginers e sabaters, qui per novella ellecció de a ells consenblants en son cas e temps a ells fahedora haurà a cessar del dit ofici de sobreposats e caps de mesters blanchs sien e romanguen per aquest any jurats blanchs axí que lo disminuït nombre dels vint-i-tres jurats blanchs acresque e sie equal al vertader e degut nombre de vint-i-cinch e en aquesta manera disminuït los vint-i-set negres e crexent los vint-i-tres blanchs fins en nombre de vint-i-cinch, cascuns sien e romanguen los blanchs e negres en equalitat de jurats. E açò sie fet per servar equalitat e concòrdia entre les dites parts sens preiudici, inovació e derogació dels privilegis dels dits officis e encara de la dita villa. E jatsia nos ab tenor de la present encarreguem e manem a cascuna de les parts que elegesquen bones persones e disposats e de gran gravitat en

jurats carregant de açò les consciències dels elegits. Emperò per squivar altercacions e debats entre les parts, volem e expressament ordonam no solament per aquesta vegada mas encara per tots los temps sdevenidors que los nominats en jurats per qualsevol de les dues parts no pusquen ésser per l'altera part impugnats o recusats en alguna manera ans expressament ho prohibim. Mes anant per squivar que en sdevenidor semblant o altra ^[fol. 150v] inequalitat seguir no-s puixa, provehïm, ordonam e manam que d'aquí avant en per tots temps los dits sobreposats e caps de mesters qui la ellecció dels sdevenidors sobreposats e caps de mesters faran, façen aquella egualment, çò és, que elegesquen un sobreposat o cap de mester negre e un altre blanch e que de tal ellecció los elegidors cascuna vegada hagen a comunicar ab los cònsols, çò és, los negres ab los negres e los blanchs ab los blanchs, si los cònsols blanchs han per vertader blanch, lo sobreposat o cap de mester blanch que volen elegir. E per semblant si los cònsols negres hauran per vertader negre lo sobreposat o cap de mester negre que volrran elegir e si los blanchs no havien per negre, blanch, lo blanch que-ls seria nomenat e o los negres no havien per negre lo negre, que-ls seria nomenat ne hagen los electors altra o altres nomenar e elegir en la dita forma e en altra manera la dita ellecció no puixa ésser feta perquè inequalitat e conturbació sia juxta possibilitat squivada e repòs e tranquil·litat conservada part açò si convendrà algu dels sobreposats e caps de mesters morir en aquest any o en algú dels sdevenidors, provehïm, ordonam e manam que per los cònsols d'aquella part que serà tal defunt dins deu dies sien elegides dues o tres persones de aquella mateixa part de las quals lo sobreposat o cap de mester sobreïment hage e pusca per facultat que ab la present li donam pendre elegir una la qual axí ^[fol. 151r] elegida per la resta de aquell any succeca al deffunt en l'offici. Manam vos per çò, molt estretament, consultament e de certa sciència sots incurrimment de la ira e indignació del senyor rey e nostres e sots pena de cinchmília florins d'or d'Aragó dels béns dels contrafaents de vosaltres, sens alcuna sperança de venia exigidors e als cofres del senyor rey aplicadors que les coses damunt dites, totes e sengles per nos ab tanta maturitat e deliberació provehides e ordonades compliats, tinguats e fermament observets a la unglà e contra aquells o alguna d'elles no façats o vinguats per alguna rahó, causa o manera. Com nos deliberadament e consulta provehiscam, ordonem e vullam que axís faça. Manam no res menys per tenor de la present sots les penes

dessús dites al governador dels comtats de Rosselló e de Cerdanya al vaguer de Cerdanya e batle de la dita villa e als loctinents d'aquells que a complir, tenir e observar les dites coses e sengles vos compellesquen e us forcen axí per execució de les dessús dites penes com per altres vies e remeys pretoris e forçes jurídiques que. ls seran vistes oportunes e necessàries.

Datis en la villa d'Alcanyís, a vint e nou dies d'abril, en l'any de la nativitat de Nostre Senyor, mill e quatrecentys quaranta hu. La reyna.

1. *Provisió sense rúbrica.*

219¹

1441, abril, 2. Alcanyís

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, mana als administradors de les causes per a maridar donzelles pobres que distribueixin les quantitats atenent les voluntats dels que fan testament i no de cap altra forma i que d'aquesta distribució donin comptes, sota pena de 500 florins d'or d'Aragó.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 151v-152r.

Maria, Dei gracia regina Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comittisa Barchinone, ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam comittissa Rossillionis et Ceritanie, locumtenens generalis illustrissimi domini regis viri et domini nostri carissimi, ffidelibus nostris universis et singulis elemosinariis vile Podiiceritani et aliis quibuscumque personis que ad distribucionem quarumus peccunie quantitatum et aliorum bonorum inter puellas pauperes maritandas quomodolibet teneantur et eorum cuique, Salutem et gratiam. Moleste gerimus audientes quod vos seu aliqua vestrum in distribucionibus peccunie quantitatum quas ex ordinacione testamentaria vel elemosinarum ipsarum fundacione distribuere tenemini, inter puellas pauperes maritandas vos nunus, bene remisse et negligenter habetis peccunias ipsis penes vos et in vestris usibus retinentes in animarum defunctorum per quos hec ordinata et statuta sunt grande periculum et ipsius ville rey publice preiudicium et gravamen que alia in populis cresteret [asfluenter]. Supplicato itaque nobis, humiliter, pro parte Iohannis Solanell, nunci partis allorum dicte ville super hiis auxiliaris provisionis remedium impartiri, dicimus et man^[fol. 152r]damus vobis et

vestrum singulis consulte et de certa sciencia sub ingratitude nostre jactura penaque quingentorum florenorum auri de Aragonia de bonos nostris si contra egeritis absque [specie] venie exigendi, regioque applicanda erario, quatenus peccunie quantitates ipsas et alia bona ad quarum et quorum distributionem teneamini diligenter distribuatis et erogetis iuxta deffunctorum voluntatem et fundatorum elemosinarum ordinacionem et si que distributiones seu elemosine sint in quibus per deffunctos seu fundatores terminus datus non sit vel tempus certum assignatum de peccuniis et aliis elemosinis que penes vos de talibus iam sunt infra sex menses primo venturos de futuris vero annuales distributiones inffra annum primo venturum facere teneamini hocque non mutetis seu differatis aliqua ratione seu causa cum sic deliberate et consulte fieri ordinaverimus et velimus. Nos enim tradimus firmiter in mandatus gerenti vices gubernatoris in comittatibus Rossillionis et Ceritanie, vicario Ceritanie et baiulo dicte ville et eorum locatenentibus sub penis iam dictis quatenus ad predicta omnia que iniungimus complenda et exequenda et ad reddendum comptum et rationem de omnibus administratis et administrandos per vos quibus decet preture viribus vos compellat.

Datis in villa Alcanicii, secunda die madii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo primo. Castello, registrati.

1. *Provisió sense rúbrica.*

220¹

1441, abril, 2. Alcanyís de Castella

Maria, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, ordena, a petició de Joan Solanell, nunci dels jurats blancs, que el clavari, quan acabi el seu mandat, informi davant els oïdors sobre els comptes assignats pels cònsols de la vila de Puigcerdà, sota pena de 1.000 florins d'or d'Aragó.

[O] Original perdut.

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 152v-153v.

Maria Dei gracia regina Aragonum, Sicilie, Valencia, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comittisa Barchinone, ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam comittissa Rossillionis et Ceritanie, locumtenens generalis illustrissimi domini regis viri et domini nostri carissimi, ffidelibus nostris consulibus ville Podiiceritani necnon

auditoribus compotorum ac clavariis dicte ville et eorum cuique presentibus et futuris. Salutem et gratiam. Disciplenter audivimus quod nonnulli dicte ville habitatores qui olim clavarias seu officium clavarii in eadem villa rexerunt cessant de eorum administratione compotum seu compota reddere et reliquia restituere vosque dicti compotorum auditores in officiis vestris vos segnius et negligenter habentes compota eadem que iam dicta data sunt audire et examinare negligitis ac vos dicti consules ad ista instanciam facere non curatis sique vestratum omnium remissione negligencia et torpore pecunie quantitates ex reliquis administracionum dictorum clavariorum penes ipsos clavarios remanent et ab ipsis detinentur in magnum dampnum jacturam et preiudicium universitatis ville² iam dicte que gran^[fol. 153r]diori debitorum mole satis oppressa est supplicato itaque nobis, humiliter pro parte Johannis Solanell, nuncii partis alborum dicte ville, supet hiis debite provideri ut convenit, dicimus et mandamus vobis et vestrum cuique sub incurssu regie indignacionis et ire penaque mille florenorum auri de Aragonia de bonis seccus agentes vestrum irremissibiliter exigendorum regiaque applicandorum erario quatenus ut ad unumquamque vestrum spectet vos dicti olim clavarii compota ipsa si data non sunt detis et offeratis et reliquia eorum cum examinata et diffinita fuerint restituatis vosque dictorum compotorum auditores compota ipsa cedule et cum magna diligencia examinatis et diffiniatis ac vos dicti consules ad ipsa compota danda et offerenda, examinanda et diffinienda debitam instanciam faciatis. Caventes atente vos et vestrum singuli ne in hiis que iniungimus sitis negligentes modo aliquo seu remissi nam alia vos cerciores reddimus quod ultra exaccionem dicte pene cui rigorosa non deerit execucio dampnum et interesse quodcumque sustinendum per universitatem dicte ville faciemus de bonis culpantis vestrum eidem universitati debite resarciri. Preterea statuimus et ordinamus, volumus et iubemus sub pena et cominacionibus predictis quod omnes pecunie quantitates procedende et habende pro examinacione, liquidacione et diffi^[fol. 153v]nicione fiendi de administracionibus usque nunch factis convertantur in luicionibus seu redempcionibus censualum mortuorum adque universitas ipsa tenetur.

Datis in villa Alcanicii, secunda die madii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo primo. Castello, registratis.

1. *Provisió sense rúbrica.*
2. *Ville afegit a la interlínia.*

221¹

1441, juny, 27. Alcanyís

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, ordena sobre la forma d'elecció dels cinquanta jurats de la vila atenent els problemes sorgits entre els cònsols i els jurats blancs i negres per a garantir el bon govern i regiment de la vila.

[O] Original perdut

A Còpia del segle xv: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 153v-155r.

Maria, per la gràcia de Déu reyna d'Aragó, de Sicília, decà e della Far, de València, de Hungaria, de Iherusalem, de Mallorques, de Serdenya e de Còrseguia, comtessa de Barchina, duquessa d'Athenas e de Neopàtria, e encara comtessa de Rosselló e de Cerdanya, loctinent general del molt alt senyor rey, marit e senyor nostre molt car, als feels nostres los cònsols e consell de la villa de Puigcerdà. Salut e gràcia. Entes havem e no sens enuyg que jatsia nos poch dies ha passays ab gran maturitat de consell per conservar en aqueixa vila e los singulars de aquella tranquillitat e repòs e [fol. 154r] squivar conturbació e debat sobre lo regiment de aquella hagessen ordonada e feta certa provisió la qual a totes e sengles coses en aquella contengudes havíem manat sots pena de cinch mília florins d'or ésser servada e tenguda fermament a la unglia e entre les altres coses sien en la dita provisió les clàusules següents. Mes, avant per signar que en sdevenidor semblant o altra inequalitat seguís no-s puixa, provehím, ordonam e manam que d'aquí avant en per tostemp los dits sobreposats o caps de mester qui l'elecció dels sdevenidors sobreposats e caps de mesters, faran, façen aquella egualment, çò és, que elegesquen un sobreposat o cap de mester negre e un altre blanc e que de tal elecció los elegidors cascuna vegada hagen a comunicar ab los cònsols, çò és, los negres ab los negres e los blancs ab los blancs. Si los cònsols blancs han per vertader blanc lo sobreposat o cap de mester blanc que volen elegir, e per semblant si los cònsols negres hauran per vertader negre lo sobreposat o cap de mester negre que volen elegir. E si los blancs no havien per blanc lo blanc que·ls serà nomenat e los negres no havien per negre lo negre qui·ls serà nominat ne hagen los electors altre o altres nominar e elegir en la dita forma e en altra manera la dita elecció no puixa ésser feta per que inequalitat e perturbació sia juxta possibilitat squivada e repòs e tranquillitat conservada segons aquestes [fol. 154v] coses e altres en la dita nostra provisió.

Datis en la present villa d'Alcanyís a vint e nou dies d'abril prop passat són pus extensament contengudes.

Emperò com en Joan Forner, sobreposat de texidors per la part dels blanchs en la dita vila en l'el·lecció, ara derrerament feta del consell de la dita villa, hagués nominat en lo sobreposat per part dels blanchs en Ramon Forner, son germà, del qual comunicat per ell ab los cònsols blanchs si havien lo dit Ramon Forner per blanch e los dits cònsols no haguessen ne hagen hagut aquell dit Ramon Forner per blanch lo dit Johan Forner per l'un principi mogut de temerari guosar menyspreant les dites nostres provesió, ordinació e manament, no duptant encórrer en la pena dessus dita no ha volgut elegir o nominar altre segons que per virtut de la dita provisió era tengut fer ans nullament e contra aquella provisió e ordinació nostra ha volgut star e perserverar en la dita nominació del dit son frare e aquell de fet en sobreposat elegit. E com tal el·lecció sia nulla axí com contra la forma e manera de la dita nostra provisió feta, dehim e manam vos consultament e de certa sciència sots incurrimment de la nostra posada e contenguda que vosaltres dits cònsols blanchs elegistats e nominets dues o tres persones de les de la vostra part blanchs de les quals lo dit Johan Forner hage a pendre o elegir una e aquella tal sia sobreposat de texidors per l'any qui ha començat ^[fol. 155r] a córrer.² E si per ventura lo dit Johan Forner en la pertinacia endureyt la dita elecció fer no voldrà o dilatarà, em tal cas manam al veguer e batle de la dita villa que en contumàcia dels dit Johan Forner una de les dites persones per los dits blanchs axí nominades per sdevenidor sobreposat elegesca lo qual axí per lo dit vaguer elegit volem ésser sobreposat de texidors per lo dit concorrent any revocat e remogut lo dit Ramon Forner nullament com dit és. E contra la forma de nostra provisió en sobreposat elegit e aquesta forma e pratica volem ésser servada no solament per aquesta vegada més encara per totes altres consemblants que en sdevenidor se seguescan per algun altre temerari sobreposat o cap de mester si vol si a blanch si-s vol negre sots les penes en la dita provisió posades e contengudes las quals volem ésser per los dits vaguer e batle dels béns no solament del dit Johan Forner qui per aquesta vegada ha contrafet més encara de totes altres que en sdevenidor se trobaran contrafer o venir executades e sens alguna gràcia exhigides iustícia mijançant.

Dada en la villa de Alcanyís a vint e set dies de juny, any de la nativitat de Nostre Senyor mill quatrecentos quarenta e hun. Castelló, registratis.

1. *Provisió sense rúbrica.* 2. *A córrer, al marge inferior del manuscrit com a reclam.*

222

1547, octubre, 8

Felip, príncep d'Astúries i de Girona, atorga, atenent una súplica dels representants de la vila de Puigcerdà, el privilegi que les mercaderies que entrin a Puigcerdà estiguin vint-i-quatre hores en la casa dels quinze pilars.

[O] Original perdut.

A Còpia: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 200r.

Privilegi que a todas las mercaderias vindran a Puigcerdà stigan 24 horas a la casa dels 15 pilas

Nos Don Phelip, per la gràcia de Déu príncep de las Astúries y de Gerona, primogènit dels regnes de Castella, d'Aragó, de las dos Sicílias, *etcètera*, governador general dels regnes de la corona d'Aragó, duch de Montblanc y senyor de la ciutat de Balaguer, loctinent general de sa magestat en lo Principat de Catalunya y comptats de Rosselló y Cerdaña, perquè entre altres capítols a nos presentats per part de la vila de Puigcerdà concernents lo bé públic d'aquella[...].¹

1. *El privilegi no continua.*

223

1584, gener, 10. Barcelona

El comte Miranda, virrei de Catalunya, confirma, a petició dels síndics de la vila de Puigcerdà, l'obligació que tenen els pagesos de recollita de contribuir a les despeses i guàrdies de la vila de Puigcerdà.

[O] Original perdut.

A Còpia: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 185v-186r.

Letra del compte Miranda, virey, passada per cancellaria sobre que los pagesos de la reculleta contribuesquen en les guaytes y altres cosas

Als amats y feels [de sa magestat] los cònsols de Puigcerdà. Lo compte Miranda, loctinent y capità general. Amats y feels de la real magestat amb breus letres de sinc y quinze del passat rebudes ha feu y vynt y un de dit havem entès lo que passava així en lo que dieu després y avisos com en les pretensions que teniu amb los pagesos sobre les guardes y contribució de despeses ha-

vem manat scriure als síndichs que fassen que la gent de recollita contribuesquen en los gastos que la vila farà necessaris, a vosaltres manam expresament que tingau molt compte y mirament en no fer despeses superflues ny gastos excessius que tal és la voluntat de sa magestat y nostra. Lo [alcayt] Sorribes tindrà ^[fol. 186r] compte en que los soldas pendrà sien forasters que així lo y és eximir y lo de les monedes se [servaran] exigir.

Datis en Barcelona a X de jener MDLXXVIII.

En lo que toca als avisos y espies pro[curareu] sempre ser molt solícits y estar sobre avís paraquè no.s pugan donar prontament en tenir alguna intelligència.

El conde de Miranda, Bernardus Macip, [Bordelles], registratis. In curie some [...] XIII sous CLXXXIII.

224

1584, gener, 29. Barcelona

El comte Miranda, virrei de Catalunya, confirma, a petició dels síndichs de la vila de Puigcerdà, l'obligació que tenen els pagesos de recollita de contribuir a les despeses i guàrdies de la vila de Puigcerdà atenent el perill que representa l'acció dels homes del senyor de Gudanes.

[O] Original perdut.

A Còpia: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 186r-186v.

Altra letra sobre lo mateix

Als amats y feels de real magestat los cònsols de Puigcerdà. Lo compte Miranda, lochtinent y capità general. Amats y feels de la real magestat amb vestra letra de XIII del corrent que als XXIII reberem restam avisar e de la bona guarda se'n anava eixa vila per los perills concorren estan sempre molt advertits en continuar-la perquè encara que.s diguem se és definida alguna gent que tenen feta mossiur de Gudanes [fan tillo] tota via veheu so de Miralpeix segons vos avisen tela empresa de aqueixa vila per orde del de Bearn no deuem estar gens descuydats perquè may se ^[fol. 186v] adesiari del [inimich] y la gent de l'Avellanet no està sens algun designe. Haveu fet bé de paradar los portals y lo veguer també fa lo que dieu en ajudar-vos a l'aguarda en venir dines procurarem que de prompte sien soccorreguts ell y sa gent, [berehem] que lo capità Sorribes si aurà posat lo degut orde ab los castells a [anireu] a ell en lo que

sens offerirà y tenint alguna nova certa de algun gran número de gent acudireu al mestre de camp, [Antoni Moreno], lo qual provehirà de gent la que serà menester y vosaltres fareu recullir les vitualles y cridar tota la gent de recullita de Puigcerdà ab orde qua altres voltes seie acostumat, que ja amb altra vos me havem scrit y als síndichs de la terra de Cerdanya també que us acuden com és rahó. Lo dels paquetaires que dieu van junts tenim intelligència sobre d'ells y si contra ells fets alguna sospita fen que se'n reba informació y lo veguer preesca contra ella ab l'orde degut y de tot lo que se offeria nos donareu sempre avisos ab promtitut perquè us pugan més comodament provehir del menester.

Datis en Barcelona, sia XXVIII° de jener MDLXXXIII. El conde Miranda. [...] Cordelles, registratis. Bernardus Macip. In curie locumtenentos XII solidos CVIII^o [...]

Nota:

A VIII° de abril any MDXVIII al libre dels consells de la present [case] trobareu com mossèn Francesch [Pera], cavaler, demanava licència als honorables cònsols que hi consentissen de fer un pati al prat de Paralols junt a la casa de la Padragosa.

A XV de mars MDVIII^o al libre de lo consells trobareu com los arbres del vall nou qui va a Lívia afrontant ab camp d'en Bernat Puig y camp de Bernat Lera, són comuns [...] més difusament venran.

A XXIII d'agost 1508 trobareu com las pedras de la rendal portal de Lívia són de la vila encara que Francesc Puig digue sien suas en lo conseull del dia e any sobreescrit trobareu la [clarícia].

225

1584, febrer, 5. Barcelona

El comte Miranda, virrei de Catalunya, adreça una lletra als cònsols de Puigcerdà on exposa que comptin amb Antonio Moreno, mestre de camp, i el capità Sorribes per a qualsevol assumpte que els calgui.

[O] Original perdut.

Còpia: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, f. 187r-187v.

Altra letra sobre lo mateix

Als amats y feels de real magestat los cònsols de Puigcerdà. Lo compte Miranda, lochtinent y capità general. Amats y feels de la

real magestat amb vostra letra de XXVIII° del passat haven entès la resposta vos han fet los síndichs de la terra de Cerdanya y han tinguda poca consideració al que nos los tenem escrit [lo] [comun] los ho ha [scure] molt encarregadament ya [és] comunicació que si [revisen] fer lo que són oblidats conforme als privilegis que teniu. Nos hi manarem provehir segons quede iustícia trobarem ser faedor y ha micer Ramon [Masada] [scrivà que deixe de aconsellar als [lientulos] cosa sa fora de raó. Donarem ha cada qual sa letra y si tota via persistien en revisar fer lo que són obligats conforme als privilegis requerir lo seu ab tacte y trameter-lo assí a vostre síndich que ell farà son dever. Y en [rentenirà] despatxar se han altres letres per cancellaria perquè dins lo terme en elles [refigit] havem de comparar devant-vos e o davant lo magnífic zelador a qui lo negoci serà comès per ha deduir y mostrar perquè fer nou degan y d'esta manera se a [lalloran] les diferències y dissencions les quals com en negun temps sien bones [mançò] ho són en esta conijuntura. En lo que scriviui de avisos no-s dóna gran contento lo bon cuidado e intelligència que teniu en saber los pro en rau sempre fer així y donar los nos contínuament los que tindreu y may refieu, que la gent que fa el contrari sia tant solament per als designes que ell publica ans be havem de estar sempre molt advertits y pensar-ne lo pijor aparcevent vos sempre de manera que may vos tropien al descuyt y lo mateix avís donareu sempre al mestre de camp Antonio Moreno y al capità Sorribes de tot lo que occorrerà y se us offerirà per què així sereu vosaltres ben provehïts del que haureu menester y nos algun tant més descansats. Deuen procurar molt particularment de entendre quina gent és la que dieu que ^[fol. 187v] a penes se enten són lenguatge y quins són llurs designes y avisau-nos de tot ab diligència. Lo veguer bé és estat assí però ja deu ésser tornat a qui perquè ha dies que no'l veiem, no estigau ab cuydado qui serà lo nou provehït que no-s lo tenim molt particular en dar-vos persona qual [comre] dels dos hòmens que Sorribes té presos per judiciis dels tractes tindrem ab [Millet] [pronrau] se'n fassa bons informació y també dels altres que dieu tracten en Fransa para que nos vista aquella pujan millor deliberar y manar lo que més convinga y en tot fareu lo que de vostra innata fidelitat confiam.

Datis en Barcelona a sinc de febrer de MDLXXXIII. El conde de Miranda. [...]Cordelles, registratis. Bernardus Macip. In curie locumtenentos XIII° solidos CXXXXV [...]

226

1584, abril, 26. Barcelona

El comte Miranda, virrei de Catalunya, responent al memorial de greuges presentat per Rafel Montellà, síndic, aprova un seguit de capítols sobre accions concretes per a garantir la defensa de la terra de Cerdanya: disponibilitat de soldats, les contribucions que han de fer els pagesos, la recollida de vitualles i la contribució a les obres de fortificació de Llivia.

[O]. Original perdut.

A Còpia: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 187v-188v.

Altra letra sobre lo mateix, la recuyleta de Llivia y altres coses

Als amats y ffaels de la Real Magestat los cònsols y consell de la vila de Puigcerdà. Lo comte de Miranda, lloctinent y capità general. Amats y ffaels de la Real Magestat, arribat assí [vostre] síndic Raffel Montellà amb vostres lletres y amb un memorial de certs caps y advertiments que-ns ha presentat y amb lo que de paraula sia volgut dir, restituir informat de vostres presentions per ara amb esta sens respon lo que a par convé y en lo primer capítol de dit memorial en [que-ns] representa la necessitat de soldats de peu y de a cavall ^[fol. 188r] que diu ya per deffensa y custòdia d'aquesta terra veia aquexa villa y terra de Cerdanya quants soldats voldran fer y pagar de llurs diners propis que no.s manaven dar y pagar per compte de sa magestat altrás fonts com la terra ne ffarà y pagarà com també se fféu així en temps del compte de [...] occorent semblant necessitat en temps de sa presidència. Al segon capítol de dit memorial que és sobre que és [despot] e la causa tenen los pagesos amb la vila sobre la contribució y guardes nos manaven al [magister] micer Juan Pons Sescases, relador de aquella que breument y sumaria la despessa y ministre de justícia a les parts amb igualtat y perquè tenim entès que los pagesos ofereixen només deu hòmens, tindrem a bé que s'allargàs la terra a donar-ne ffins a vint, no manco, y amb açò nos contentarem per ara y que sia sens preiudici de les parts y ffins que se haia declarat en la causa y allargant-se la terra a dar vint hòmens se deu contentar amb axò la vila per ara y és rahonable socorro. En lo tercer capítol que és sobre la recollita de les vitualles dins la vila nos [scrivim] al veguer que tenint alguna nova de entrada de enemics fassa recollir les vitualles en aquexa vila y que en tal cas no sia exigit ningun diet

dels amos de dites vitalles ni per entrada ni per eixida sinó tant solament de aquelles coses que vendran dins de la mateixa vila y de les tals que'n paguen tan solament y ne aien de pagar lo que paguen los qui voluntàriament les aportan en aquella per vendre. Al quart capítol de dit memorial que és sobre la recollita que ara tenen los de Llúvia fferen dit lloc per la fortificació que y han ffeta, és nostra voluntat que los de Llúvia se recullan dins la vila de Puigcerdà en cas que enemics francesos entrassen en Cerdanya amb gran número de gent fer que no entenen que la fortificació que los de Llúvia han ffeta en la iglésia haia ni puga servir sinó tan solament per deffensar-se de quadrilles de lladres e de algunes correrries de enemics en poc número que si se entrava lo enemic amb gran colp de gent no és part aquella fortificació per resistir ni defensar-se ans [..ena] causa de la perdició dels qui en ella se recolliran. Al quint capítol de dits advertiments sobre lo acudir los pagesos amb orde en temps de necessitat als llocs hon aquella serà, nos [manarem] scriure a algunes persones de aquexa terra que com a [centeners] [ocsignan] teners prenguen càrrec de replegar la gent de algunes viles de Cerdanya per a què en temps de necessitat replegats los poblats de aquelles pugan acudir a la vila de Puigcerdà ^[fol. 188v] o en altres parts allà hont serà la necessitat més urgent. Quant al sisè capítol sobre la despició y ex [entorials] que demanaran contra Roselló per la moneda de billóque diuen tenir. Nos manarem despedir la causa amb brevetat possible y proveÿr lo que serà de justícia. Y en lo que en lo setè capítol demanar sia proveÿt veguer nos havem manat proveÿr la persona de Bernat Juan de [Tor] per al càrrec de aquexa vegueria la qual per bona relació que d'ell y de ses parts tenim, confiam que [avidant] vosaltres en lo que de vestra part entendreu convenir al servey de Déu y del rey pagarà sa indústria e intelligència en tot de tal manera que confiam tindrà aquexa terra en pau y quietut. E perquè vosaltres la tingau sempre com en gràcia manera que tingau molt gran compte en valer-li y acuidar-li en tota ocasió que se offerirà que pui és persona principal y de bones prendes vindrà particular cuydades de fer lo que nos hi serà manat y mirarà molt de veres en donar bon compte del càrrec hi havem encomanat y confiam molt en tot lo que tocarà al servey de Déu e de sa magestat y bé comú e quietut de tota aquexa terra y si implearà amb lo cuidado y diligència que lo càrrec requer. A vosaltres diem, encarreguem y manam que en continent rebuda aquesta y havent vos presentat lo real privilegi aquell rebau amb la honor y reverència que's pertany y seguint l'orde acostumat amb los altres

veguers li donarem la possessió de dit càrrec acatant y honrant-lo en aquell com se pertany y tenint-li la obediència y respecte deguts evitem tota manera de disintions que puguessen causar escàndols ni avalots e fent-ho axí a Déu y sa magestat servireu y a nos donareu particular contento y tindrem molt en lo que a la utilitat y bé vestra entendrem convenir.

Dat en Barcelona a veynte y seys d'abril, MDLXXXIII. El conde Miranda. [...] de Cordelles, registratis. Bernardo Macip. In curie locumtenenti XII [...] CXXXVII [...].

227

1591, febrer, 17. Barcelona

Sentència de Pere Lluís Galceran de Borio, lloctinent i capità general del principat de Catalunya, relativa a l'obligatorietat que els pobles de la terra de Cerdanya, tenen, excepte els homes de Llúvia, de contribuir a les reparacions de la muralla de la vila de Puigcerdà i dels castells de la vall de Querol i de Bellver de Cerdanya, tal com es recollia en un privilegi atorgat pel rei Joan I, de 5 de març de 1387, ja que aquestes fortificacions garanteixen la defensa de tota la terra de Cerdanya de les incursions d'hugonots i luterans.

[O] Original perdut.

A Còpia: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 189r-194r.

Sentència donada per lo excel·lentíssim lloctinent general entre la vila de Puigcerdà y terra de Cerdanya sobre la reculleta y guarda

In Christi nomine. Amen. Die decimo septimo februarii, anni millesimi quingentesimi octuagesimi noni, per Iohannem Cases, syndicum universitatis ville Podiiceritani, die vigesima tertia martii millesimi quingentesimi octuagesimi quarti in et cum qua in effectu deducit quod syndici et singulares terre Ceritanie qui habitant in terris Ceritanie et omnes pagenses dicti de la (vila) de Bagà e de la Solana preter homines vallis de Querolo tenentur et sunt obligati contribuere in refectionem reparationemque murorum ville Podiiceritanie que caput est. Comitatus et proppugnare usum defensionis totius illius [provincia] et multo magis tenentur quoties id expositi necessitas convenire ad dictam villam et adimare illam in excubiis et alongamentis gentim guerre et custodia facta contri-

bucione focorum ac hominum sicuti per privilegia concessa dicte ville est dispositum. Cum autem hodie inveniatur ingens periculum incursis vis huganatorum et lutheranorum inimicorum magistratus divina et humane, et consules ville Podiiceritani semper requisiverunt dictos syndicos et pagenses quatenus contribuerent in predictis id tamen facere recusarunt et quia mora potest adferre periculum dannis irreparabilis, proinde supplicat causam predictam quam ducere intendit adversus syndicum terre Ceritanie attentum est summaria et de plano tractanda maiorem centum librarum eo preteritum quia in universitate dicte ville sunt pupilli et [vidue] ad regiam audienciam evocari illam, audienciam, colligendam et referendam committi alieni ex magistris doctoribus regiis audientie qui de litteris citatoris et inhibitoriis seu cautellis super intermediis aliis quam opportunis et necessariis et ^[189v] cum iusticie complemento debite provideat pro ut hec aliam in dicta supplicatione satius sunt contenta ad quam habetur relatio. Visa evocatione causae et comissione facta Iohanni Poncio les Cases que regie audientis doctori; visa informacione de valoris causa recepta et requisicione per dictum relatores facta verbo in regia audientia facta quam compararent partes intra dies decem proximos post presentationem litterarum citatoriarum coram dicto relatores et quod illis syndicus¹ providebitur prout iuris fuerit et pro his fiant littere opportune. Visis litteris citacionis et inhibitoriis. Visa comparitione partii facta die undecima aprilis millesimo quingentesimo octuagesimo quarti visique deduccionibus per partes respective coram dicto relatores factis illisque diligenter et scedulo attentis et considerantis. Visis articulis per dictum Iohannem Cases nomine qui, in processu die decimo quarto mensis aprilis anni millesimi quingentesimi octuagesimi quarti, oblatis et presentatis; visis aliis secundis articulis per dictum Iohannem Cases nomine, quo in processu die decimo octavo eiusdem mensis aprilis anni millesimi octuagesimi quarti presentatis. Visis litteris compulsoriis in debita forma [hec] peditis directis scribae causae. Viso privilegio serenissimi regis Iohannis, memorie recolende, concessio universitati et singularibus hominibus ville Podiiceritanie cuius data fuit in civitate Barchinone, die quinta mensis martii, anno millesimi tricentesimi octuagesimi septimi. Viso alio privilegio cesariae [magnificis] Caroli quinti, imperatoris indelibilis memorie, prefate universitatis est hominibus ville Podiiceritani concessio, dato in villa Montissoni, die vigesima tertia mensis decembris, millesimi quingentesimi trigessimi tertii. Viso alio privilegio regis

Petri concesso praedictae universitati ville Podiiceritani, dato in villa Perpiniani, die vigesimo nono mensis junii, millesimi tricentesimi sexagesimi secundi. Viso alio privilegio et concessiomes eiusdem regis Petri, dato Barchinone, die secunda mensis martii, anno millesimi tricentesimi sexagesimi ^[fol. 190r] octavi. Viso alio privilegio preffati regis Petri, dato Barchinone, die trigesima mensis octobris millesimi tricentesimi sexagesimi octavi. Visa alia concessione serenissimi regis Iohannis cuius data fuit in villa Podiiceritani, die vigesima prima augusti anni millesimi tricentesimi sexagesimi noni. Viso instrumento preconitionis per loca solita ville predictae Podiiceritani publicato die decima octava mensis martii millesimi quingentesimi septuagesimi. Viso alio publico² preconitionis instrumento. Viso instrumento requisitionis presentate in dicta villa Podiiceritani, die undecima maii, millesimi quingentesimi octuagesimi quarti. Visis compotis exhibitis pro parte dicti syndici ville Podiiceritani. Visa potestate Iohannis Cases, syndici predictae universitatis ville Podiiceritani. Visis articulis oblatis per Petrum Sancta Pau, syndicum terre Ceritanie, die vigesima sexta aprilis, anni milliesimi quingentesimi octuagesimi quarti. Visis litteris compulsoriis expeditis ad instanciam dicti syndici terre Ceritanie. Visis litteris compulsoris pro extrahendo quodam privilegio directis consuilibus ville Podiiceritani expeditis ad instanciam dicti syndici terre Ceritanie. Viso instrumento presentationis predictarum litteram, die quarta julii millesimi quingentesimi octuagesimi quarti. Viso instrumento syndicaty per homines locorum et universitatum terre Ceritanie Petro Jordana, Iohanni Calvet, Iohanni Soler et Luodevico Chor, habitatem locorum terre Ceritanie. Viso instrumento sub syndicatus facti et firmati per Petrum Jordana, syndici terre Ceritanie, Petro Sancta Pau et Anthonio Sancta Pau, consindicis et cum cuilibet. Visa copia auctentica privilegii concessii ville Podiiceritani profabricada certa pecunia ad opus dicte ville et singularibus eiusdem. Visa deliberacione consulii ville Podiiceritani, primo aprilis millesimi quingentesimi septuagesimi septimi. Visa compota et capitulacione super fabrica monete. Viso instrumento requisitionis facte ad instanciam syndiciis terre Ceritanie, consulibus ville Podiiceritani necnon responsiones eadem. Visa supplicatione oblata per Franciscum Meranges ^[fol. 190v] syndicum villae de Livia, vigesimo³ sexto octobris millesimi quingentesimi octuagesimi quarti. Visis articulis oblatis⁴ per dictum syndici de Livia. Visis litteris compulsoriis expeditis ad instanciam dicti syndici de Livia. Visis articulis

predicti Maranges syndici terre Ceritanie oblatis. Visis littere compulsoriis ad instanciam dicti Maranges expeditis. Visis articulis oblatis per dictum Ihonnum Cases, syndicum ville Podyceritani, die decima tertia novembri, anno millesimi quingentesimi octuagesimi quarti. Visis litteris compulsoriis expeditis ad instanciam dicti Cases. Viso instrumento syndicatus firmate per syndicus generales Cathalonie, terre Ceritanie, Francisco Maranges [paraten]. Viso instrumento syndicatus firmato per universitatem et singulares de la villa de Livia, dicto Maranges. Viso instrumento cuidam privilegii exhibitio per dictum Maranges, dicto nomine concessi per Petrum, Dei gracie regem Aragonum, hominibus castri et fortie de Livia, datus Illerdae, quinta maii millesimi trigentesimi septuagesimi quinti. Viso instrumento presentationis [factae] cuiusdam privilegii in dicto instrumento inserti per dictum Maranges producti. Visa copia autecctica privilegii concessi per serenissimim regem Martinum, regem Aragonum, universitati et ville de Livia, terre Ceritanie. Visa privilegio per serenissimum regem Ferdinandum, regem Aragonum, universitati et ville de Livia concessio data in castello ville Perpini-ani, die vigesima septima septembris millesimi quadragintesimi nonagesimi tertii. Visi instrumento cuiusdam quidatici concessii per srenissimum regem Ferdinandum ville Livie et eius habitantibus et locis castellanie dictae ville de Livia. Visa copia auctentica privilegii concessi per Sancta catholicam et realem magestatem Caroli quinti, universitati et singularibus ville de Livia. Visa provisione publicatione testium vigesimo sexto ianuari millesimo quingentesimo octuagesimi quinti facta. Visis litteris devisa et firma testium. Visis testibus ^[fol. 191r] per itramque partem ministratis. Viso instrumento cuiusdam privilegii seu transumpto abstracto a libro privilegiis ville Podiiceritani per syndicum dicte ville producti. Visis seedulis per parte respective oblatis. Visa supplicatione evocationis causae et commissionem⁵ locum dicti Iohannis Poncii ses Cases factae Iohanni Çabater [...] de regio consilio. Visis deductionibus per utramque partem oblatis in regesto et signanten provisione assignacionis facte ad visuram die octavo octobris millesimo quingentesimo octuagesimo sexto. Visis testibus in dicta visura ministratibus. Visis procedimentis in dicta visura factis. Visis omnibus in dicta visura per partes respective deductis allegatis et exhibitis. Viso denique toto processu. Visis aliis. Videndis, attentisque attendendis meritisque soluti procesos attentis et aliis factaque relatione in regia audiencia per dictum Çabater et conclusione inde sequita

sacro sanctis Dei quattor evangeliis coram e causa positis illisque reverenter inspectis dictam in sequendo conclusionem sententiae pronunciat atque declarat in modum sequentem:

Attento ex meritis processus et dignanter ex serie et thenore concessionis et privilegii serenissimi regis Iohannis, dati in civitate Barcinone, die quinta mensi martii anni millesimi tricentesima octuagesima septima, et alias constat quod cum supplicatum fuisset prefato regi Iohani per nuncios et procuratores universitatis ville Podiiceritani ut enim plura et diversa loca infra terram seu planam Ceritanie existencia que castris vel aliquibus aliis fortalitiis nullatenus sunt circumdara seu habitantes in eisdem locis tempore belli et necessitatis quia nulla sunt in eis fortalitia commode et in illis recolligere non posunt nec sine magno periculo in eis habitare pro inde homines dictorum locorum sunt et esse consueverint a tempore citra quod hominum memorie in contrarium non existit et ex longissimo usu. Hactenus in dicta villa servato de recollecta et contribucione operis menium et vallorum eiusdem ville et in eadem villa in predictis locis habitantes se et sua recolligunt et recolligere hunc usque consueverunt et in dictis operibus contribuunt supplicantes provisione que usum predictum de sua regia benignitate confirmare dignaretur et constat predictum regem Iohannem annuendo dicte supplicacioni volendi villam predictam quae cita est ^[fol 191v] in confinibus regni et quae insignis est et caput totius Ceritanie cum utilius sit illam in sua fortitudine servare quam predictorum locorum voluntati tenere, complacere laudasse, aprobasse et confirmasse, consulibus, probishominibus et universtitati villae predictae, presentibus et futuris, dictum usum diucius] in eadem villa super dicta et recollecta et contribucione operum observatum eisdem epresse concedendo que iam dicto usu a cetero uti possent sine alicuius pene in cursu et sicuti eis modo et forma et pro et ipso et predecessores sui hactenus usi fuerunt. Constat etiam eodem et privilegio ut certius appareret in posterum qui essent illis qui locum non habent determinatum eorum recollectae vel propter in fortificacionem et debilitatem fortelecorum et locorum predictorum. Et qui tempore belli et necessitatis se et sua in villa predictaa, recolligere et salvare usque nunch usi fuerunt et consueverunt ut omni sapiatur questionis materia disposuisse, voluisse et expresse comiscise et mandasse vicario Ceritanie, qui nunch erat et pro tempore esset, quatenus requisitus per consules dicte villa vendicam informatio et recipient de eisdem et etiam de quibus⁶ personis in terra

Ceritanie populatis qui tutium vel securum ante certum non habent seu determinatum fortalitium in quo se et sua bona habere, recolligere tempore guerri et necesseitatis et quod eos omnes et locorum predictorum, habitatores quos predictam informationem reperieret in predicta villa tempore supradicto se et sua colligere hactenus usos fuisse et consuevisse seu locum aut fortaliticium non habere certum detterminatur et securum in quo tempore predicto possint se et sua recolligere ordine et ordinare valeant et possit ese de recollecta dicte ville sicuti prefatus serenissimus rex in et cum dicta sua regia concessione vult ordinat et mandat esse de recollecta predictae ville iniugendo dicto vicario a ordinationis in super his faciendam servari et custodiri inconcusse faciat sub certa pena committendo eisdem per predictis omnibus et singulis ex eis dependentibus et emergentibus et connexis plenarie vices et voces suas prout hec et alia in dicto regio privilegio ad quod habentur et relacio latius sunt contenta. Et constat ^[fol. 192r] orta controversia inter homines dicta ville Podiiceritani et locorum terre Ceritanie super dicta recollecta et constitutione, instanto sindico predictae ville Podiiceritanie motam fuisse litem in regia audientia contra dictum syndicum terre Ceritanie et postulatum quod homines predictorum locorum terre Ceritanie condempnetur et compellantur in vim predicti privilegii regis Iohannis et alias ad recolligendum se et sua in villa praedicta. Et constat actitato processu inter dictas partes et illo instrumento testibus insteris et alias tandem faciam fuisse visuram ad quam fuit per relatores instante syndico terre Ceritanie assignatum. Et constat reoculis subiecta, visis et recognitis locis terre Ceritani fortalitiis et turribus per syndicos et homines dicte terre Ceritanie designatis habitaque expertorum per partes respective nominatorum in arte bellica peritorum relatione⁷ constitisse et constare in locis terre Ceritanie non extare castrum aut fortaliticium aliquod tutum securum et determinatum in quo homines dictorum locorum possint se et sua recolligere nisi castrum ville Podiiceritani et castra vallis de Querol et Bellver. Prout constat ex deposicionibus testium per syndicum dicte ville Podiiceritani ministratorum et alis homines dictorum locorum terre Ceritanie exceptis hominibus locorum de Querol et de Bellver fuisse et esse de recollecta et contribucione castri ville Podiiceritani et consuevisse a tanto tempore quod hominum memoria in contrarium non existit tempore belli et necessitatis in vim dicti privilegii regis Iohannis et aliis ex usu et consuetudine temporis inmemorialis recolligere se et sua in

villa predicta Podiiceritani et dictam villam custodine et ad id penis condignis compulsos fuisse precedentibus monicionibus et mandatis penalibus, voce preconis, eisdem factis et constat ex partium consentionibus in actis visure factis et aliis loca terre Ceritanie dictare et firmare per duas seucas a villa Podiiceritani et constractam de collocatam esse villam predictam in medio terre Ceritanie et consequenter constat dictam villam sitam esse in loco apto et continenti itaque tempore belli et necessitatis homines predictorum locorum commode depossunt se et sua dicta villa recolligere. Et qua vis pretendatur per syndicum dicte ville de Livia que distat per media leugam a villa Podiiceritanii, antiquitus in predicta villa de Livia ^[fol. 192v] in quod homines prefate ville et locorum, de recollectare se et sua recolligere.⁸ Et constat pluribus regiis privilegiis dictum castrum de Livia fuisse de recollecta fuisse quoddam castrum et fortatium de recolectato et constat diruto et demolito dicto castro fuisse factum fortalium et turres fortes iuxta ecclesia dicta villa quas constat munitas esse armis et aliis necessitatis ad tuicionem et serviciomem prefatae ville ex consequenter ex predictis predenditur per syndicum dicta ville de Livia dictam villam et homines illius non fuisse necesse de recollecta ville Podiiceritanie nech compelli posse ad recolligendum se et sua in dicta villa. Verumtamen meritis processus resignanter actis visure et processum relationis, attentis et alias. Constat castrum et fortalium predictam villa de Livia que iuxta regia privilegia erat de recollecta fuisse et esse dirutum demolitam et solo equatum constat etiam turres iuxta prefatam ecclesiam constructat est edificatas non esse adeo fortes que cum illis homines dictam villam possint se deffendere et tueri amb impetu et incurso inimicorum deferentur tormenta bellica vulgo dicta peces d'artilleria sed tantum ab incurso latrorum. Et constat predictas turres non esse aptas et capaces ad recolligendum omnes homines dicte ville de Livia, [iumenta] et eorum res et bona. Et constat preterea duabus regiis litteris catholica regis Ferdinandi dattis earum: primis in civitate Dertuse, die vigesimo secundo ianuari, millesimi quadragintesimali nonagesimi sexti; secundis vero Gerundae, quarto septembris millesimo quadragintesimali nonagesimi sexti, directis consulibus ville de Livia mandatum et iniunctum fuisse dictis consulibus et hominibus ville de Livia quod essent de recollecta castri ville Podiiceritani et ibi tempore belli et necessitatis recolligerent se et sua cum opidum Podiiceritani sit positum in loco idoneo et competenti nedum ad recipium et colligendum ho-

mines de Livia sed etiam omnes qui erant de recollecta dicte ville. Mandat etiam eisdem que contribucione in oneribus et imposicionibus et omnibus necessariis ad⁹ deffensionem et custodiam dicte ville Podiiceritani et hoc donec et quo usus dictum castrum antiquum de recollecta predicta villae de Livia reedificatum esset ex quibus et alias constat predictam villam de Livia et homines illius non habere nunc castrum aut fortalitium certum, securum et determinatum in quo tempore belli et necessitatis possint et sua recolligere et proinde esse de recollecta ville Podiiceritani et hac enim pretendatur per syndicum terre Ceritanie in locis de Bolquera, Eina, [fol. 193r] Eguet, Enveig et in aliis per eum in actis visime designatis esse turres, castra et fortalitia in quibus homines predictorum locorum se deffendere possint ab incurren et impetu hostium. Verum ex actis visure procevimus in arte bellica periter conformi relatione et aliis constat predictas turres et fortalitia non esse tuta et segura atque determinada ad tuendum se ad inimicis ne habitantes in predictis locis posse et se una in dictis turribus et fortaliciis recolligere. Nam constat aliqua ex predictis fortalitiis dirruta et demolita esse et alia esse¹⁰ privatorum personarum et non habere comunem recollectam cum iuvistis eorum dominis nullus possit in illis recolligere constat ulterius in dictis turribus et fortaliciis recolligere. Nam constat aliqua ex predictis fortalitiis dirruta et demolita esse et alia esse¹¹ privatarum perconarum et non habere comunem recollectam cum inuitis et dominis nullus possit se in illis recolligere. Constat ulterius in dictis turribus et fortalitiis non esse certamuniones et alia ad deffensionem necessaria ex quibus et alias constat villam de Livia quam loca de Bolquera, Eyna, Eget, Das, Enveig et alia terre Ceritanie et homines predictorum locorum certum determinatum et securum non habeant fortalitium in quo se de sua recolligere posuerunt instrumento prefatum privilegium regis Iohannis et aliis fuisse et esse ac debere esse de necessaria recollecta et contribucione ville Podiiceritani predictis itaque et aliis meritis processus attentis et aliis sequendo conclusionem in regia audientia factam providet atque declarat villam de Livia et loca atque parrochias de Bolquera, Eyna, Eguet, Llo, Lo Vilar, Enveig, la torre de Das, Sant Pere dels Forcats, Audello, Via, Palmenill, los masos de Vilalta, Stavar y Bayanda, Callastras et Ernells, Vedrinyans, Roset, Sallagosa, Err, Santa Locaya, Gorguia y Seneja, Fogaida, Angostrina, Les Caldes, Dorres, Vilanova, Flori, Ur, Honzes, Caldegues, Aja, Consellabre, Hix, Osseja, Vallsebollera, Pasau, Vilallobent, la Perera, Quexans, Scadans, Alp, la Vall, Urg y riu de Pedra, Stall,

Mosoll, Senavastre, Isovol, All, Alp, Olopte y Cortàs, Eller, Maranges, Gerul, Grexer, Ger, Montmolus, Saga, Bolvir, Guils, Santa Eulalia et Ro et omnia alia loca terre Ceritanie exceptis inferius et homines dictorum locorum fore et esse de necessaria recollecta et contribucione ville Podiiceritani ad custodiendam predictam villam et ad contribuendum in operibus et reparacionibus minorum et vallorum prefate villam et in omnibus aliis ad quis homines de recollecta tam ius et privilegia ^[fol. 193v] regia dicta ville Podiiceritani concessa usu et consuetudini immemorabilem in predictis observatam et custoditam et alias tenentur et obligati existunt et que predicta firme modo et forma hactenus observatis reservato tamen iure si in posterum videbitur aliam formam et contribucione locis et castris valis de Querol et Bellver et homines de recollecta predictorum locorum et castrorum cum castra predicta sint de recollecta intellecto tamen et declarate quod villa de Livia et loca quae antiquitus erant de recollecta castrum de Livia sint et esse debeant de recollecta ville Podiiceritani donec castrum de Livia predictum dirutum fuisse redificatum et constructum eodem modo quo antiquitus erat creditum fuit in casum de recollecta. Cetterum quod admet ad pretensionem ville predictae Podiiceritani quantus pretendit homines prefate ville de Livia et locorum terre Ceteritanie qui ut superius dictum sunt de recollecta et contribucione ville de Podiiceritani teneri atque obligatos essent ac condempnari debere ad contribuendam in sumptibus et expensis faciendis circa reparacionem et reedificacionem murorum prefate ville. In quorum refeccionem constat actu visura procerumque relatione expendendas fore et expe debere sexcentas libras monete Barchinonensis. Attento constat ex adverso pro parte sindici terre Ceritanie deduti et allegari per dictam¹² villam Podiiceritani redditus habere certos et destinatos pro refficiendis meniis dicte ville et assignanter constat dominum nostrum regem Philippum, nunch feliciter regnantem, suo regio privilegio dato¹³ in Sancto Laurencio al Real die quarta ianuari, anni millesimo quingentesimi septuagesimi sexti, concessisse consulibus et hominibus ville predictae Podiiceritani licenciam et facultatem edendi monetam usque ad summam que in dicta concessione designatam et ad concedendum constat precipere motum et inductum fuisse ex dicto lucro et de questa fabrica et dicte monete fieret reffectio et reparatis murorum dicte ville. Et tamen non constat saltem prout constare debet redditus et emolumenta predicta ad refectionem dictorum murorum destinata fuisse expensas et conversa in usum predictum refectionis dictorum murorum. Unde

constat pro promisis et rebus stantibus non teneri homines dicta ville de Livia et locorum predictorum Ceritanie ad contribuendum [fol. 194r] in refectione murorum dicte ville Podiiceritani predictis itaque et aliis meritis procesos attentis et aliis eandem in sequendo conclusionem providet et declarat quod pro nunch et donech aliter fuerit provisum homines ville de Livia et locorum predictorum terre Ceritanie non contribuant nec contribuere teneantur in reparatione et refectione murorum predictae ville Podiiceritani et cum hiis providere quod ad inservendum processum super dicta pretensa contributione concedantur partibus sicuti cum presentibus quadraginta dies quibus elapsis providebitur super dicta pretensione quod iuris fuerit et quilibet pars suas solvat expensas sed¹⁴ pro bistratis fiat solita. Execucionem et intimatur. Sabater.

1. Sindicus *afegit a la interlínia.* 2. Publico *afegit a la interlínia.* 3. Vigesimo *afegit a la interlínia.* 4. Oblatis *afegit a la interlínia.* 5. *Segueix et comissionem, ratllat.* 6. *Segueix un espai en blanc de 2 cm.* 7. *Relatione afegit a la interlínia.* 8. *Et sua recolligere afegit a la interlínia.* 9. *Segueix un espai en blanc de 4 cm.* 10. *Esse afegit a la interlínia.* 11. *Esse afegit a la interlínia.* 12. *Segueix un espai en blanc de 4 cm.* 13. *Dato afegit a la interlínia.* 14. *Sed afegit a la interlínia.*

228

1591, juliol, 16. Barcelona

Felip, rei de Castella i Aragó, confirma la sentència atorgada per Pere Lluís Galceran de Borio, lloctinent i capità general del principat de Catalunya, relativa a l'obligatorietat que els pobles de la terra de Cerdanya, excepte els homes de Llívia, tenen de contribuir a les reparacions de la muralla de la vila de Puigcerdà i dels castells de la vall de Querol i de Bellver de Cerdanya, ja que aquestes fortificacions garanteixen la defensa de tota la terra de Cerdanya.

[O] Original perdut.

A Còpia: Puigcerdà, ACCE. FMP, Llibre de provisions, ff. 194r-199v.

Sequitur litere executoria [...] preinserte sententia a regia [antedictia] emanats sobre haver de fer guardes y obres de muralles los pagesos

Philippus, Dei gratia rex Castelle, Aragonum, *etcetera*, comes Barchinone, *etcetera*, Petrus Ludiuvicus Galcerandus de Borio, marchio de Navarres, magister ordinis et milicie Beate Marie Montese et divini Gregori [situs est et regius] magestatits conciliarum, locumtenens et capitaneus generalis in principatu Cathalonie et co-

mitatibus Rosilionis et Ceritanie, spectabili nobili magnifico conciliario. Dilectis et fidelibus regiis gerenti vices generalis gubernatoris in dictis principatu et comitatibus Rosilionis et Ceritanie, vicariis, baiuliis, subbaiuliis, alguatsiriis, virgaciis insuper et portariis regiis ceterisque universis et singularis officialibus tam regiis quam aliis ad quos spectet, presentes que pervenerint et fuerint, presentates et de in futuris existerint requisitis ipsorum que officialum locatenentis, presentis et futuris, ad ipsorum cuilibet. Salutem et dilectionem in causa seu questione que in regia dicitur audiencia micer sindicun universitatus ville Podiiceritanie agentem, ex una, et syndicos universitatem ville de Livia et terre Ceritanie ex altera partibus, causis et rationibus in processu inde inter dictas partes actuario contentis, die decima septima mensis februarii, anni millesimi quingentesimi octuagesimi noni, legitimo precurie processu facta que relacione in dicta regia audiencia per magnificum dilectum conciliarum regium Ioanem Sabater, prefate cause relatores et conclusionem inde secuta per tunch excelentissimi locumtenentem generalem in dictis Principatu et comitatibus fuit provisum. Atento quod ex meritis processus et dignanter ex serie et tenore concessionis et privilegii serenissimi Ionnis, dati in civitate Barcinone, die quinta marcii, anni millesimi trecentissimi octuagesimi septimi et alias constat quod cum suplicatum et expositum fuisset prefato regi Ioanni per nuncios et procuratores universitatis ville Podiiceritanie ut enim plura et diversa loca intra terram seu planam Ceritanie existentia que castris vel aliquibus aliis fortaliciis nullatenus sunt sircundara seu habitantes in eisdem locis tempore belli et necessitatis quia nulla in eis sunt fortalicia commode et in illis recolligere non possunt nech sine magno periculo in eis habitare et pro inde homines dictorum locorum sint et esse consueverint a tempore citra quod hominum memoria in contrarium non existit et ex longuissimo usu hactenus in dicta villa servato de recollecta et contributione operis menium et vallorum eiusdem ville et in eadem villa in partis locis habitantes se et sua recolligunt et recolligere huiusque et consueverunt et in dictis operibus contribuunt super partes pro inde quod usum predictum de sua regia benignitate confirmare ^[fol. 195] dignaretur et constat predictum regem Ioanem anuendo dicti [super parti] volendo villam predictam que cita est in confinibus regni et que in signis est et caput tocius Ceritanie speciali prossequi favore cum utilius sit illam in sua fortitudine confovere quam predictorum locorum voluntati tenere, complacere,

laudasse, aprobase et confirmasse, consulibus, probis hominibus et universitati ville presente, presentibus et futuris, dictum usum diucius in eadem villa super dicta recollecta et contribucione operum observatum eisdem expresse, concedendo quodiam dicto usu a cetero uti possent sine alicuius pene in cursu et sicuti et eis modo et forma et pro ut ipsi et predecessores sui actenus usi fuerunt. Constat etiam eodem et privilegio ut certius appareret in posterum qui essent illi qui locum non habent determinatum eorum recollecte vel propter in fortificacionem et debilitatem fortaliciozum locorum predictorum. Et qui tempore belli necessitatis se et sua, in villa predicta, recolligere et salvare usque nunch usi fuerunt et consueverunt ut omnis sapiatur questionis materia disposuisse, voluisse et expresse comiscisse et mandasse vicario Ceritanie qui tunc erat et pro tempore esset, quatenus requisitus per consules dicte ville veridicam informacionem reciperet de eisdem ac etiam de quibus vis perçonis in terra Ceritanie populatis qui tutium vel securium haut certum non habent seu determinatum fortalicium in quo se et sua habeat recolligere tempore guerre et necessitatis et quod eos omnes locorum predictorum habitatores quos per dictam informacionem reperieret in predicta villa tempore supradicto se et sua recolligere hac^[fol.195v]tenus usus fuisse et consuevisse seu locum aut fortalicium non habere certum, determinatum et securum in quo tempore predicto possint se et sua recolligere ordine et ordinare valeant et possit esse de recollecta dicte ville sicuti prefatus serenissimus rex in et cum dicta sua regia concessione vult ordinat et mandat esse de recollecta predicta ville iniugendo dicto vicario quod ordinacione super hiis faciendam servari et custodiri inconcusse faciat sub certa pena commitendo eidem super predictis omnibus et singulis ex eis dependentibus, emergentibus et connexis plenarie vices et voces suas prout hec et alia indico regio privilegio ad quod habeatur relacio laciuz sunt contenta. Et constat orta controversia inter homines dicte ville Podiiceritanie et locorum terre Ceritanie super dicta recollecta et contribucione instanto sindico predictae ville Podiiceritanie motam fuisse litem in regia audiencia contra dictum sindicum terre Ceritanie et postulatum quod homines predictorum locorum terre Ceritanie condemnetur et compellantur in vim predicti privilegii regis Ioannis et alias ad recolligendum se et sua in villa predicta. Et constat actitato processu inter dictas partes et illo instrumento testibus [insteris] et alias. Tandem faciam fuisse visuram ad quam fuit per relatozem instanto sindico terre

Ceritanie assignatum. Et constat reoculis subiecta visis et recognitis locis terre Ceritanie fortaliciis et turribus per sin^[fol. 196r]dicos et homines dicte terre Ceritanie designatis habitaque expertorum per partes respective nominatorum in arte bellica peritorum relacione conscitisse et constare in locis terri Ceritanie non extare castrum aut fortalicium aliquod tutum securum et determinatum in quo homines dictorum locorum possint se et sua recolligere nisi castrum ville Podiiceritanie et castra vallis de Querol et de Bellver. Et consta ex depositionibus testium per sindicum dicte ville Podiiceritanie ministratorum et alias homines dictorum locorum terre Ceritanie exeptis hominibus locorum de Querol et Bellver fuisse et esse recollecta et contribucione castri ville Podiiceritanie et consuavisse a tanto tempore quod hominum memoria incontrarium non existit tempore belli et necessitatis in vim dicti privilegii regis Ioannis et aliis ex usu et consuetudine temporis immemorialis recolligere se et sua in villa predicta Podiiceritanie et dictam villam cuostodire et ad id penis condignis compulsos fuisse precedentibus monicionibus et mandatis penalibus voce preconia eidem factis et constat ex partuum confessionibus in actis visure factis et alias loca, terre Ceritanie distare ad summum perduas leugas a villa Podiiceritani et constructa ad collocatam esse villam predictam in medio terre Ceritanie et consequenter constat dictam villam citam esse in loco apto et convenienti, ita quod tempore belli et necessitatis homines predictorum locorum depossunt se et sua in dicta villa recolligere. Et qua vis pretendatur per sindicum ville de Livia que distat per mediam leugam a villa Podiiceritani, antiquitus ^[fol. 196v] in predicta villa de Livia fuisse quoddam castrum et fortalicium de recollecta in quo homines predictae ville et locorum de recollecta predicti castri se et sua recolligebant. Et constat pluribus regiis privilegiis dictum castrum de Livia fuisse de recollecta et constat diruto et demolito dicto castro fuisse factum fortalicium et turres fortes iuxta ecclesiam predictae ville quas constat munitas esse armis et aliis necessariis ad tuicionem et defensionem prefate ville et consequenter ex predictis pretenditur per sindicum dicte ville de Livia dictam villam et homines illius non fuisse nech esse de recollecta ville Podiiceritanie nech compelli posse ad recolligendum se et sua in dicta villa. Verumtamen meritis processus et signanter actis visure et processum relacione atentis et alias. Constat castrum et fortalicium predictum ville de Livia quod iuxta regia privilegia erat de recollecta fuisse et esse dirutum, demolitium et solo equatum

constat etiam turres iuxta predictam ecclesiam constructas et edificatas non esse adeo fortes quod cum illis homines dicte ville possint se defendere et tueri ab impetu et incurso inimicorum defensionum tormenta bellica vulgo dicta pessas de artilleria sed tantum ab incurso latroorum. Et constat predictas turres non esse aptas et capaces ad recolligendum omnes homines dicte ville de Livia, [iumenta] et eorum res et bona. Constat preterea duabus regiis litteris catholica regis Ferdinandi dattis earum: prim^[fol. 197r]is in civitate Dertuse, die vigesima secundo ianuari, millesimi quadragintiesimi nonagesimi sexto; secundis vero Gerunde, quarto septembris millesimo quadragintiesimi nonagesimi sexti, directis consulibus universitatis ville de Livia mandatum et iniunctum fuisse dictis consulibus et hominibus ville de Livia que essent de recollecta castris ville Podiiceritanie et ibi tempore belli et necessitatis recolligerent se et sua cum opidum Podiiceritanie sit positum in loco idoneo et competenti nedum ad recipium et recolligendum homines de Livia sed etiam omnes qui erant de recollecta dicte ville. Mandat etiam eisdem quod contribuant in oneribus et impositionibus et in omnibus necessariis ad tuicionem et custodiam dicte ville Podiiceritanie et hoc donec et quo ususque dictum castrum antiquum de recollecta predicta villae de Livia reedificatum esset ex quibus et alias constat predictam villam de Livia et homines illius non habere nunc castrum aut fortalitium certum, securum et determinatum in quo tempore belli et necessitatis possint se et sua recolligere et proinde esse de recollecta ville Podiiceritanie et licet etiam pretendat per sindicum terre Ceritanie in locis de Bolquera, Eina, Eguet, Enveix et in aliis per eum in actis visure designatis esse turres, castra et fortalitia in quibus homines predictorum locorum se defendere possint ab incurssu et impetu hostium. Verum ex actis visure procerum que in arte bellica periterorum conformi relatione et aliis constat presentes turres et fortalicia non esse tuta et segura atque determinada ad tuendum se ad inimicis neque habitantes ^[fol. 197v] in predictis locis posse et se sua in dictis turribus et fortaliciis recolligere. Nam constat aliqua ex presentis fortaliciis diruta et demolita esse et alia esse privatarum perconarum et non habere comunem recollectam cum inuitis eorum dominis nullus possit in illis recolligere constat ulterius in dictis turribus et fortaliciis non esse arma municiones et alia ad defensionem necessaria ex quibus et alias constat villam de Livia quam loca de Bolquera, Eyna, Eget, Das, Enveix et alia terre Ceritanie et homines predictorum locorum cer-

tum, determinatum et securum non habeant fortalitium in quo se de sua recolligere possint iuxta prefatum privilegium regis Iohannis et aliis fuisse et esse hac debere esse de necessaria recollecta et contribucione ville Podiiceritanie predictis itaque et aliis meritis, processus attentis et alias sequendo conclusionem in regia audientia factam providet atque declarat villam de Llivia et loca atque parrochias de Bolquera, Eyna, Egat, Llo, Lo Vilar, Enveix, la torre de Das, Sant Pere dels Forcats, Audello, Via, Palmanill, los masos de Vilalta, Stabar y Bayanda, Callastras et Cruells, Vedrinyans, Roset, Sallagosa, Err, Santa Locaya, Gorguia y Seneja, Fogaida, Angostrina, Les Caldas, Dorres, Vilanova, Flori, Ur, Honzes, Caldegues, Aija, Consellabre, Ix, Osseja, Vallsebollera, Palau, Vilallobent, la Perera, Caxans, Scadars, Alp, la Vall, Urg, riu de Pedra, Stoll, Mossoll, Senavastre, Isovol, All, Alp, Olopte y Cortàs, Eller, ^[fol. 198r] Maranges, Gerull, Grexer, Ger y Montmalus, Saga, Bolvir, Guils, Sant Martí, Ventajola, Taltorta, Borrigerera, Bena, Fenes, Virangolí, Regolisa, Santa Eulalia et Ro et omnia alia loca terre Ceritanie exceptis inferius et homines dictorum locorum fore et esse de necessaria recollecta et contribucione ville Podiiceritanie et teneri adque obligatos esse et compelli posse ad recolligendu, se et sua tempore belli et necessitatis et non alias in dicta villa Podiiceritanie ad custodiendam predictam villam et ad contribuendum in operibus et reparacionibus miurorum et vallorum predictae villam et in omnibus aliis ad que homines de recollecta tam iuxta privilegia regia dicta ville Podiiceritanie concessa quam etiam secundum usum et consuetudinem immemoriam in predictis observatam et custoditam et alias tenentur et obligati existunt et que predicta fiant modo et forma actenus observatis. Reservato tamen iure si in posterum videbitur aliam formam seu modum esse cervandum exceptis tamen expresse a dictis recollecta et contributione locis et castris vallis de Querol et Bellver et hominibus de recollecta predictorum locorum et castrorum cum castra predicta sint de recollecta intellecto tamen et declarato quod villa de Livia et loca que antiquitus erant de recollecta castri de Llivia sint et esse debeant de recollecta ville Podiiceritanie donec castrum predictum de Livia dirutum fuerit redificatum et constructum eodem modo quo antiquitus erat creditum fuit in casum de recollecta. Ceterum fuit in castrum de recollecta ceterumque et atinet ad pretentionem sindici ville Podiiceritanie quatenus pretendit homines predictae ville de Livia ^[fol. 209r] ac locorum terre Ceteritanie qui ut superius dictum sunt de recol-

lecta et contribucione ville de Podiiceritanie teneri atque obligatos esse accondemnari debere ad contribuendam in sumptibus et expensis faciendis circa reparacionem et refeccionem murorum prefate ville. In quorum refeccionem constat actu visure procerumque relatione expendendas fore et expe debere sexcentas libras monete Barchinonensis. Atento constat ex adverso pro parte sindici terre Ceritanie deduti et allegari predictam villam Podiiceritanie redditus habere certos et destinatos pro reficiendiis meniis dicte ville assignanter constat dominum nostrum regem Philippum, nunch feliciter regnantem, suo regio privilegio dato in Sancto Laurencio al Real, die quarta iannuari, anni millesimo quingentesimi septuagesimi sexti, concessisse consulibus et hominibus ville predictae Podiiceritanie licenciam et facultatem edendi monetam usque ad summam que in dicta concesione designatam et ad id concedendum constat precipue motum et inductum fuisse ut ex dicto lucro et questu fabrice dicte monete fieret reffeccio et reparario murorum dicte ville. Atamen non constat saltem prout constare debet redditus et emolumenta predicta ad refeccionem dictorum murorum destinata fuisse expensas et conversa in usum predictum refeccionis dictorum murorum. Unde constat pro nunch et rebus stantibus non teneri homines dicte ville de Livia et locorum predictorum Ceritanie ad contribuendum in refeccione murorum dicte ville Podiiceritanie predictis itaque et aliis meritis processus atentis et alias ^[fol. 209r] eandem in sequendo conclusionem providet et declarat quod pro nunch et donech aliter fuerit provisum homines ville de Livia et locorum predictorum terre Ceritanie non contribuant nech contribuere teneantur in reparacione et refeccione murorum predictae ville Podiiceritanie et cum hiis providet quod ad inservendum¹ processum super dicta pretensa contribucione concedantur partibus sicuti cum presenti illis conceditur quadraginta dies quibus elapsis providebitur super dicta pretencione quod iuris fuerit et quilibet pars suas solvat expensas sed pro bistratis fiat solita execucio a qua licet pro parte dictorum sindici ville de Livia et terre ceterique suplicat si exuterit pro parte Ioannis Cases, sindici universitatis ville Podiiceritanie, volentis dictam regiam provisionem exequcioni deduci racione dicte ex adverso interposite supplicacionis et aliorum forsam interponendarum prestitia fuerit idonea cancio cumque postea ad supplicacionem dicti Juannis Cases, dicto nomine, instata fuerit execucio dicte regie provisionis iamdicte die presenti et infra per dictum magnificum relatores provisum. Viso processu et pro-

visione ach declaracione regis sindici ville Podiiceritanie et contra sindicum terre Ceritanie, decima septima februaryi millesimi quingentesimi octuagesimi noni, facta cuius instatur et petitur executio et caucione pro illa exequenda prestita ex comissione alteri ex virgariis regie audiencie facta quod illam exquatur de concilio relatoris. Visis aliis videndis et aliis providimus et declaravimus quod fiat executio dicte regie declaracionis iuxta illius seriem continenciam et tenorem soluto tamen prius iure sigilli et probiis fient litere et alie provisiones oportune iuxta stilium cumque parum prodecit provisiones fieri nisi illarum debitas equeretur executio ^[fol. 199v] ha propter dicto Ioannem Cases dicto nomine nobis, humiliter suplicante, thenore [presentium] requirendos et vobis requirimus aliis vero dicimus et mandamus scienter et expresse ad penam florennorum auri Aragonum quingentorum regiis inferendorum erariis quatenus instati et requisiti pro parte dicti sindici ville Podiiceritanie provisiones iam supra ibcertas et omnia et singula in eisdem contentis iuxta illarum seriem et tenorem ut pre habetur teneatis firmiter et observetis exequanimina et compleatis sive teneri, observari exequire et compleri ab aliis ad quos pertineat et expectet faciatis et mandetis operis perfectum iuris tamen ordine in exequendo ut predictur servato eoque non mutetis seu aliquatenus differitis racione sive causa. Si preter ire et indignacionis regie incursum penam preapositam cupietis evitare.

Datis Barchinone, die decima sexta mensis iulii, anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo nonagesimo primo. Cordelles [registratis]. [V.] Sabater. In sentenciam locumtenentis VII° [fol. XXXVIII°]. XIII [registratis].

1. Inservendum *afegit a la interlínia*.

Índex de provisions i documents

1. 1285, abril, 14. Perpinyà

Jaume II, rei de Mallorca, adreça a Ramon de Banyoles, batlle de Puigcerdà i vicari de la Cerdanya, la provisió que els homes de la vila de Puigcerdà no hagin de custodiar els malefactors i criminals que es refugiïn a l'església de la vila.

2. 1319, setembre, 5. Perpinyà

Sanç I de Mallorca atorga als habitants de Puigcerdà la provisió de poder-ne ampliar els carrers.

3. 1329, juliol, 12. Ciutat de Mallorca

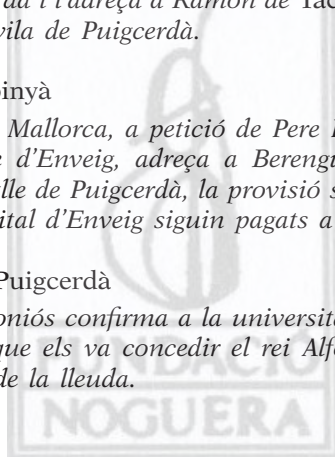
Jaume III, rei de Mallorca, a petició dels cònsols de Puigcerdà, atorga la provisió segons la qual els saigs de Perpinyà no puguin demanar peatges als habitants de Puigcerdà i l'adreça a Ramon de Tacione, vicari de Cerdanya i Baridà i batlle de la vila de Puigcerdà.

4. 1335, març, 9. Perpinyà

Jaume III, rei de Mallorca, a petició de Pere Fabra, procurador i [administrador] del delme d'Enveig, adreça a Berenguer de Vernet, vicari de Cerdanya i Baridà i batlle de Puigcerdà, la provisió segons la qual els censos que es paguen a l'hospital d'Enveig siguin pagats a Barcelona.

5. 1344, setembre, 3. Puigcerdà

Pere III el Cerimoniós confirma a la universitat de Puigcerdà les franquesses i els privilegis que els va concedir el rei Alfons I l'any 1171 i especialment la franquessa de la lleuda.

6. 1344, setembre, 3. Puigcerdà

El rei Pere III el Cerimoniós, rei d'Aragó, confirma a la universitat de Puigcerdà les franqueses i els privilegis que els va concedir el rei Alfons I l'any 1171, especialment la franquesa de la lleuda.

7. 1345, setembre, 1. Puigcerdà

Pere III el Cerimoniós atorga la provisió del ban que s'aplica al blat que s'extreu de Cerdanya i l'adreça a Arnau de Saga, vicari de Cerdanya i Baridà i batlle de Puigcerdà.

8. 1346, febrer, 26. València

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols de la vila de Puigcerdà, atorga la provisió segons la qual als habitants de Puigcerdà no els poden vulnerar certs privilegis ni franqueses.

9. 1346, octubre, 1. Lleida

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols de Puigcerdà, atorga la provisió de la lleuda en els comtats de Rosselló i Cerdanya, de la qual ja estaven exempts els habitants de Puigcerdà.

10. 1346, novembre, 8. Lleida

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma al governador de Lleida i als veguers de Cervera i de Tàrraga el privilegi de passatge del bestiar i dels pastors de Puigcerdà dins els seus dominis, assenyalant que en cas d'oposició, és a dir, si algú, en concepte de dret de passatge, imposa als pastors de Puigcerdà la prestació de penyora o altres bans indeguts, els contrafaents seran obligats a restituir-los immediatament el que els hagin cobrat.

11. 1350, agost, 11. Barcelona

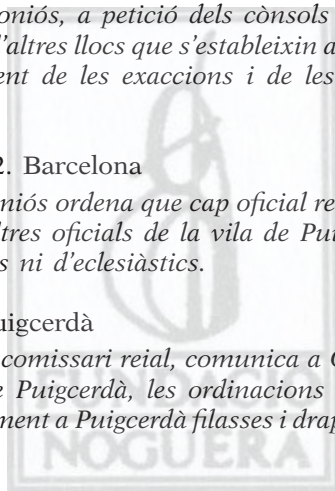
Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols de la vila de Puigcerdà, confirma que els veïns d'altres llocs que s'estableixin a Puigcerdà estan obligats a contribuir al pagament de les exaccions i de les imposicions establertes per a tothom.

12. 1351, setembre, 12. Barcelona

Pere III el Cerimoniós ordena que cap oficial reial, jutge, advocat, fiscal, escrivà de la Cúria i altres oficials de la vila de Puigcerdà, no percebin cap sou ni pensió de nobles ni d'eclesiàstics.

13. 1352, març, 10. Puigcerdà

Tomàs de Marçà, comissari reial, comunica a Guillem de Palau, veguer de Cerdanya i batlle de Puigcerdà, les ordinacions relatives a la prohibició d'introduir fraudulentament a Puigcerdà filasses i draps crus per a treballar-los.

14. 1353, març, 28. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de les universitats de Catalunya congregats a Vilafranca del Penedès, ordena sobre les marques —impost sobre persones i coses al pas per la frontera o al límit de la comarca— que han de posar-se en les viles i els llocs de Catalunya.

15. 1353, març, 28. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de les universitats de Catalunya congregats a Vilafranca del Penedès, ordena sobre el fet que un cop que els alguatzirs hagin detingut persones, que les ingressin en les presons comunes.

16. 1353, abril, 3. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, atorga la provisió segons la qual els cònsols, juntament amb el veguer, poden suspendre bregues i baralles.

17. 1354, febrer, 1. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, confirma la provisió segons la qual els cònsols poden escollir veguer del consolat.

18. 1354, febrer, 3. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics del braç secular de les universitats, ciutats, viles i llocs de Catalunya, congregats a Barcelona, confirma la provisió segons la qual els porters i els procuradors reials només poden percebre 6 sous al dia com a salari.

19. 1354, maig, 7. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de Puigcerdà, atorga la provisió segons la qual les persones que treballen a casa dels senyors estan obligades a pagar les taxacions i les exaccions de la vila com qualsevol altre habitant de Puigcerdà.

20. 1354, juliol, 1. Perpinyà

L'infant Pere, fill de Jaume, rei d'Aragó, comte de Ribagorça i muntanyes de Prades i nebot de Pere IV d'Aragó, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma la provisió que obliga que les mesures de longitud, les canes, siguin restituïdes als seus valors inicials.

21. 1355, juliol, 17. Barcelona

L'infant Pere, fill de Jaume, rei d'Aragó, comte de Ribagorça i muntanyes de Prades i nebot de Pere IV d'Aragó, confirma la provisió segons la qual els

cònsols poden interpretar i declarar tots els dubtes relatius a imposicions i fer-ne les ordinacions que siguin necessàries.

22. 1356, febrer, 1. Perpinyà

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma que el blat no pugui sortir de la vegueria de la Cerdanya sense la llicència dels cònsols de la vila de Puigcerdà.

23. 1356, juliol, 6. Perpinyà

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de Puigcerdà, confirma el privilegi de la vila de Puigcerdà segons el qual està exempta del pagament de la lleuda i del passatge per tot el regne d'Aragó i Catalunya.

24. 1356, octubre, 18. Montalb

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma el privilegi que tenien des d'antic relatiu a l'exempció de pagar carcellatge.

25. 1357, març, 4. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de les universitats, ciutats, viles i llocs de Catalunya, congregats en el parlament de Lleida, atorga la provisió d'anar a mercat a Vilagrassa tant si és temps de fira com no.

26. 1357, juny, 23. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, confirma que els segelladors puguin reconèixer les mesures amb els saigs o sense ells.

27. 1358, abril, 18. Girona

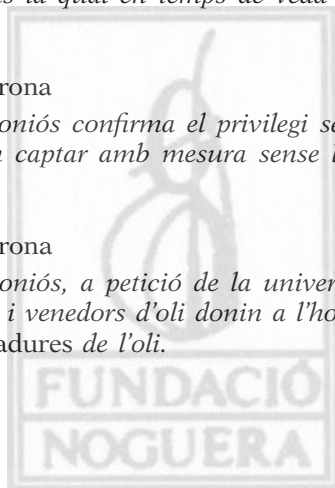
Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma la provisió segons la qual en temps de veda de blat ningú pugui fer ni prendre albarà.

28. 1358, abril, 18. Girona

Pere III el Cerimoniós confirma el privilegi segons el qual ni acaptadors ni baciners poden captar amb mesura sense llicència dels cònsols de la vila de Puigcerdà.

29. 1358, abril, 18. Girona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma que els botiguers i venedors d'oli donin a l'hospital major dels pobres de Puigcerdà les degotadures de l'oli.

30. 1359, maig, 22. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la universitat de Puigcerdà, confirma que els carnisers que venen al mercat de Puigcerdà ho facin respectant els preus marcats pels cònsols i pel mostassaf.

31. 1359, octubre, 31. Cervera

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma que ningú no pugui ser castigat per ajudar i auxiliar algú que hagi estat bandejat.

32. 1359, novembre, 14. Cervera

Pere III el Cerimoniós confirma a la universitat de Puigcerdà la facultat de judicar les carns i els peixos que es venen a Puigcerdà segons el pes donat pel mostassaf.

33. 1359, novembre, 27. Cervera

Pere III el Cerimoniós confirma el privilegi segons el qual ni acaptadors ni baciners poden captar amb mesura sense llicència dels cònsols de la vila de Puigcerdà.

34. 1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós, reunit en consell general a la cort de Cervera, concedeix a totes les viles i tots els llocs del principat de Catalunya que els presos que es vulguin defensar ho facin i que els oficials de justícia no els obliguin a fer composició.

35. 1359, desembre, 20. Cervera

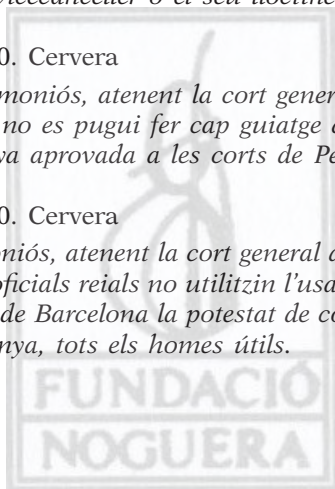
Pere III el Cerimoniós, atenent les corts generals de Catalunya celebrades a Cervera, ordena que totes les lletres que surtin de la Cort reial han d'estar signades pel canceller, vicecanceller o el seu lloctinent.

36. 1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós, atenent la cort general de Catalunya reunida a Cervera, disposa que no es pugui fer cap guiatge que vagi en contra de la constitució de Catalunya aprovada a les corts de Perpinyà.

37. 1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós, atenent la cort general de Catalunya celebrada a Cervera, mana que els oficials reials no utilitzin l'usatge Princeps namque, el qual atorgava al comte de Barcelona la potestat de convocar, per a la defensa del principat de Catalunya, tots els homes útils.

38. 1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós, a petició de les corts de Catalunya celebrades a Cervera, mana que cap oficial reial absolgui criminals ni faci composició sense que les parts hagin satisfet les despeses judicials.

39. 1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós ordena que els oficials reials comuniquin a aquelles persones que tenen preses els motius de la seva detenció.

40. 1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós ordena que no es vengui el terç del fisc i en cas que es produeixi sigui nul.

41. 1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós atorga la provisió segons la qual aquelles persones inculpades d'algun crim siguin jutjades dins un termini de temps no gaire llarg.

42. 1359, desembre, 20. Cervera

Pere III el Cerimoniós, atenent les corts de Catalunya celebrades a Cervera, mana que quan es faci l'execució de deutes, que primer es paguin els censos que es fan als senyors.

43. 1359, desembre, 22. Cervera

Pere III el Cerimoniós, atenent una petició de la universitat de Puigcerdà, acorda unes disposicions sobre les amortitzacions de censos que reben els eclesiàstics: causes pies, capellanies, etc.

44. 1359, desembre, 22. Cervera

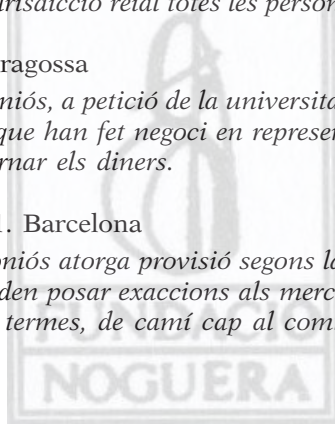
Pere III el Cerimoniós, a petició dels prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que, després dels problemes tinguts amb els oficials del bisbe d'Urgell, el veguer proveeixi de la jurisdicció reial totes les persones de la seva jurisdicció.

45. 1360, abril, 20. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de la vila de Puigcerdà, mana que tots aquells que han fet negoci en representació de la mencionada universitat han de retornar els diners.

46. 1360, setembre, 21. Barcelona

Pere III el Cerimoniós atorga provisió segons la qual els cònsols, juntament amb el veguer, poden posar exaccions als mercaders i a les mercaderies que transitin pels seus termes, de camí cap al comtat de Foix i el regne de França.

47. 1360, desembre, 5. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que els clergues contribueixin a les despeses de la vila.

48. 1361, desembre, 10. Barcelona

Pere III el Cerimoniós ordena que siguin enderrocades les llices dels murs de la vila de Puigcerdà en les quals s'hagin bastit edificis i cases.

49. 1362, juny, 29. Perpinyà

Pere III el Cerimoniós concedeix als cònsols de la vila de Puigcerdà, juntament amb el veguer, la facultat de fer talla i quèstia a tots els habitants de l'esmentada vila per contribuir a l'obra de la muralla atenent la necessitat de fortificar les ciutats i viles per raó de la guerra amb el rei de Castella.

50. 1362, octubre, 10. Perpinyà

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que el veguer no doni llicència de tret a blat un cop feta la veda.

51. 1362, octubre, 11. Perpinyà

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que el jutge no prengui res de les sentències relatives a censals o violaris.

52. 1363, febrer, 20. Montsó

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana que els oficials, un cop feta la veda del blat, no puguin donar llicència de tret a blat, sota pena de 500 morabatins.

53. 1363, març, 1. Montsó

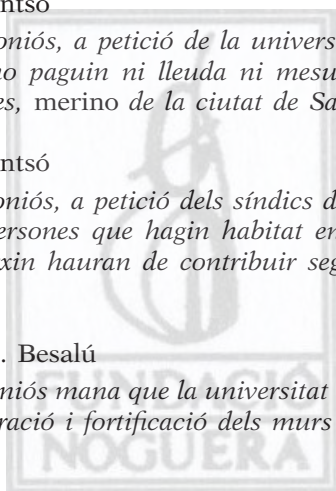
Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana que els de Puigcerdà no paguin ni lleuda ni mesuratge a Aragó i així ho comunica a Llop Sarnes, merino de la ciutat de Saragossa.

54. 1363, març, 7. Montsó

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la universitat de Puigcerdà, mana que les persones que hagin habitat en la vila durant un any i un dia i després marxin hauran de contribuir segons els seus béns a les despeses de la vila.

55. 1363, novembre, 1. Besalú

Pere III el Cerimoniós mana que la universitat i els homes de Puigcerdà contribueixin a la reparació i fortificació dels murs de la vila.

56. 1363, novembre, 21. Besalú

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana al veguer que respecti el privilegi de la veda del blat.

57. 1364, març, 15. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del síndic de la universitat de Puigcerdà, mana que els cònsols puguin exigir tots els deutes que es deguin a la vila.

58. 1364, juny, 14. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bernat Amill i Ramon Morera, síndics i procuradors de la vila de Puigcerdà, mana que es compleixi el pagament de la recollita per a sufragar les obres dels murs de la vila.

59. 1364, agost, 4. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que els cònsols venguin totes les imposicions, que les augmentin i les ajustin a causa de la situació de la guerra amb Castella.

60. 1364, setembre, 10. Saragossa

Pere III el Cerimoniós aprova l'acord establert entre Pere Guillem d'Estanybós, comissari reial, i els cònsols de Puigcerdà sobre les amortitzacions en concepte de censals i vendes.

61. 1364, setembre, 13. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bernat Amill, síndic i procurador de la universitat de Puigcerdà, mana que el veguer pugui ordenar les guaites a demanda dels cònsols de la vila.

62. 1365, abril, 30. Tortosa

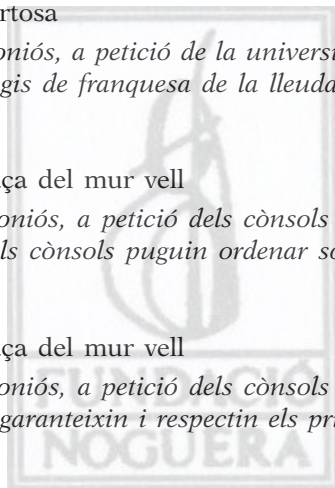
Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma els anteriors privilegis de franquesa de la lleuda concedits als habitants de Puigcerdà.

63. 1365, juny, 21. Plaça del mur vell

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que els cònsols puguin ordenar sobre el pa, el vi, la carn i altres vitualles.

64. 1365, juny, 23. Plaça del mur vell

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols de la vila de Puigcerdà, ordena que els oficials garanteixin i respectin els privilegis i usos de la vila.

65. 1365, juny, 23. Plaça del mur vell

Pere III el Cerimoniós, a petició dels representants de la vila de Puigcerdà, mana que els escrivans, advocats i altres oficials contribueixin a les despeses de la vila.

66. 1365, juny, 23. Plaça del mur vell

Pere III el Cerimoniós mana que ningú faci obra a les llices dels murs sense la llicència del veguer i dels cònsols.

67. 1366, gener, 20. Barcelona

Pere III el Cerimoniós confirma el privilegi atorgat pel rei Sanç de Mallorca segons el qual un cop els oficials hagin deixat d'exercir el càrrec tenen quinze dies per pagar tots els deutes que tinguin sota pena de 100 lliures.

68. 1366, maig, 18. Calatanubii

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bernat Amill i Berenguer de Moraria, jurisperit per part de la universitat de Puigcerdà, confirma el privilegi que els instruments públics i inventaris que prenen els escrivans de la Cort s'han de fer en el marc del privilegi corresponent.

69. 1366, juny, 1. Saragossa

Pere III el Cerimoniós ordena que els molins que estan subjectes als murs de la muralla siguin enderrocats per una qüestió de seguretat.

70. 1366, setembre, 10. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols de la universitat de Puigcerdà, ordena que els cònsols de Perpinyà facin trasllat dels privilegis relatius a apel·lacions fetes a la batllia i vicaria de Puigcerdà.

71. 1368, setembre, 2. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la universitat de Puigcerdà, ordena que els homes de Puigcerdà, atès que és terra de frontera amb França, contribueixin a les missions i despeses que es facin en concepte de correus i espies.

72. 1368, setembre, 25. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la vila de Puigcerdà, ordena que els escrivans de la Cort respectin el privilegi de l'escrivania pública quan facin inventaris de béns.

73. 1368, octubre, 30. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la vila de Puigcerdà, mana que el veguer forci aquells que estan acostumats a aplegar-se a la mencionada vila que s'hi recullin i no en un altre lloc.

74. 1368, novembre, 23. Barcelona

Pere Sacosta, conseller del rei i batlle general de Catalunya, a petició dels síndics de Puigcerdà, confirma el privilegi pel qual els habitats de Puigcerdà són francs de lleuda i altres drets reials a la vila de Cambrils.

75. 1368, novembre, 25. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la universitat de Puigcerdà, mana que les ordinacions que facin els cònsols sobre vitalles no puguin ser apel·lades.

76. 1368, novembre, 30. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la universitat de Perpinyà, mana que tots els oficials de la seca, jurisperits, escrivans, advocats, fiscal i procurador, fiscals i saigs de la cúria, tots de Perpinyà, contribueixin a totes les despeses i obres de la vila.

77. 1369, febrer, 6. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, ordena sobre la veda del blat i l'execució de penes dels contraventors.

78. 1369, març, 15. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que els habitants de la vila no siguin compromesos per manca de servents del lloc de Tírvia.

79. 1369, agost, 30. Puigcerdà

L'infant Joan confirma el privilegi de la mostassaferia i el mostassaf.

80. 1369, agost, 31. Puigcerdà

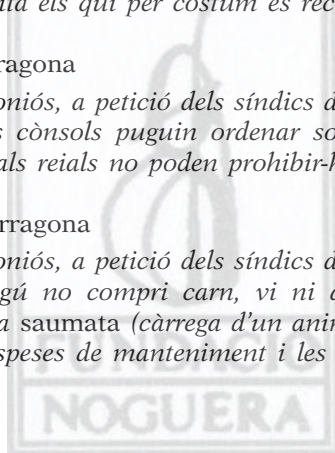
L'infant Joan, atenent el temps de guerra, mana que el veguer pugui forçar a pagar la recollita els qui per costum es recullen a la vila.

81. 1370, abril, 1. Tarragona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la universitat de Puigcerdà, proveeix que els cònsols puguin ordenar sobre el pa, el vi i altres vitalles i que els oficials reials no poden prohibir-ho.

82. 1370, abril, 21. Tarragona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels síndics de la universitat de Puigcerdà, ordena que ningú no compri carn, vi ni altres mercaderies sense pagar la imposició de la saumata (càrrega d'un animal de bast) i la sarcina i poder sufragar les despeses de manteniment i les obres en els murs de la vila de Puigcerdà.

83. 1370, maig, 24. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana a Arnau d'Orcau, governador del comtat de Rosselló i Cerdanya, i vicari de Puigcerdà, que respecti i faci respectar les absolucions, composicions i definicions de delictes.

84. 1370, maig, 24. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, ordena que els escrivans de la cort respectin el for de les sentències que van ser aprovades a les corts de Montsó.

85. 1372, febrer, 10. Barcelona

L'infant Joan, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que els jueus no tinguin ni comprin carn a la carnisseria comuna de la vila i que puguin disposar d'un local com a carnisseria a prop del call.

86. 1372, maig, 25. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que el veguer pugui destrènyer aquelles persones que venen vi, carn i altres coses per poder assumir els deutes de censals i violaris.

87. 1372, agost, 16. Barcelona

Pere III el Cerimoniós a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que el cònsols puguin vendre els censals que fan a la vila de Berga, 155 lliures, a Guillem Llobet, jurisperit de Berga, ja difunt, 95 lliures a Bartomeu Dollers i 75 lliures a Jaume Duran.

88. 1372, setembre, 28. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del síndic de la universitat de Puigcerdà, mana que el veguer, a petició dels cònsols, forci tothom a contribuir a les càrregues i als tributs de la vila.

89. 1373, març, 10. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del cònsols de la universitat de Puigcerdà, mana que el veguer i el jutge forcin els escrivans i altres oficials a contribuir als càrrecs i tributs de la vila, sota pena de cent morabatins d'or.

90. 1373, març, 14. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del cònsols de la universitat de Puigcerdà, mana que els cònsols i el mostassaf puguin actuar contra aquells que no van donar la cinquena part dels moltons tal com era costum i ús de pagar entre la Pasqua i la festa de Sant Joan.

91. 1374, setembre, 28. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del cònsols i prohoms de la universitat de Puigcerdà, mana que el veguer no doni llicència de tretà de blat sense l'acord dels cònsols.

92. 1374, octubre, 20. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del cònsols i prohoms de la universitat de Puigcerdà, mana que els cònsols, sota pena de 50 morabatins d'or, puguin retenir els blats que hagin estat comprats per forans i mercaders.

93. 1374, desembre, 11. Cervera

El rei Pere III el Cerimoniós concedeix als cònsols, prohoms i universitat de la vila de Puigcerdà, el privilegi de la veda de l'extracció de blats de la terra de Cerdanya.

94. 1374, desembre, 11. Cervera

El rei Pere III el Cerimoniós mana que el veguer no pot fer albarans ni treure blat de la terra de Cerdanya sense llicència dels cònsols, prohoms i universitat de la vila de Puigcerdà.

95. 1374, desembre, 11. Cervera

El rei Pere III el Cerimoniós mana que els cònsols i prohoms, juntament amb el veguer, poden fer inventari de tots els blats de la terra de la vegueria de Cerdanya i Baridà.

96. 1374, desembre, 13. Cervera

Pere III el Cerimoniós autoritza prendre blat cada any del graner del rei als cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà.

97. 1375, febrer, 22. Lleida

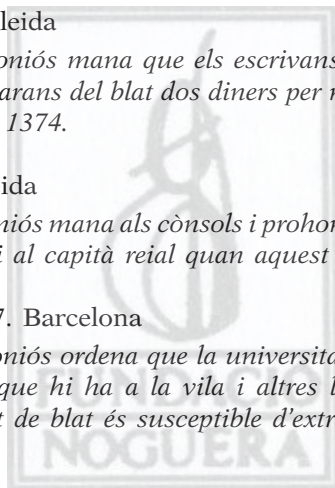
Pere III el Cerimoniós mana que els escrivans de la vila de Puigcerdà puguin prendre dels albarans del blat dos diners per muig, segons un privilegi de l'11 de desembre de 1374.

98. 1375, juny, 30. Lleida

Pere III el Cerimoniós mana als cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà que no paguin el salari al capità reial quan aquest romanguí a Puigcerdà.

99. 1375, setembre, 17. Barcelona

Pere III el Cerimoniós ordena que la universitat de la vila de Puigcerdà faci inventari del blat que hi ha a la vila i altres llocs de la Cerdanya per valorar quina quantitat de blat és susceptible d'extreure.

100. 1375, setembre, 17. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de Pere Perpinyà, nunci dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que els cònsols puguin prendre tots els blats que siguin confiscats per la cort i pel preu que valien abans de ser confiscats.

101. 1375, setembre, 17. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de Pere Perpinyà, nunci dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que els homes de Puigcerdà que tinguin blat fora de la vila el puguin portar a Puigcerdà.

102. 1375, setembre, 17. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que els cònsols puguin prendre sagrament a les persones que tauran blat de la Cerdanya tot jurant que serà per a provisió de les seves famílies.

103. 1375, octubre, 10. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana al veguer que accepti les fermances a les persones que tingui preses si no mereixen la mort o la mutilació de membres.

104. 1376, febrer, 1. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de Puigcerdà, ordena, com recull el costum de la vila, que aquells que són assenyalats com a creditors no se'ls apliqui una altra pena.

105. 1376, novembre, 27. Barcelona

L'infant Joan, a petició dels cònsols i prohoms de Puigcerdà, ordena, com ho varen fer els seus predecessors, que es respectin el pes i les mesures dels draps.

106. 1377, maig, 21. Barcelona

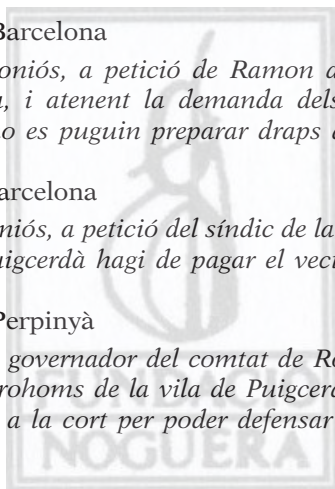
Pere III el Cerimoniós, a petició de Ramon de Pellos, governador de Rosselló i de Cerdanya, i atenent la demanda dels cònsols i prohoms de Puigcerdà, mana que no es puguin preparar draps de fora dins la vila.

107. 1377, juny, 22. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició del síndic de la vila de Puigcerdà, mana que cap habitant de Puigcerdà hagi de pagar el vectigal del blat.

108. 1377, juliol, 16. Perpinyà

Pere de Perellons, governador del comtat de Rosselló i Cerdanya, a demanda dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que es tinguin advocats i procuradors a la cort per poder defensar tothom.

109. 1377, agost, 20. Barcelona

L'infant Joan, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que Mateu de Caselles, escrivà de la tresoreria, no prengui part en les causes criminals.

110. 1377, agost, 25. Barcelona

L'infant Joan, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena, sota pena de mil morabatins d'or, que els crims siguin perseguits i tractats per la cort del veguer i del batlle.

111. 1377, setembre, 10. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila, vicaria i batllia de Puigcerdà i Cerdanya, ordena que Mateu de Caselles, escrivà de la tresoreria, no prengui part en les causes criminals.

112. 1377, octubre, 22. Barcelona

Pere III el Cerimoniós confirma la crida feta per Ramon de Perellós, governador de Rosselló i Cerdanya, a petició de Francesc Geli, lloctinent de G. Marquès, mestre de ports als comtats de Rosselló i Cerdanya, segons la qual ningú no pot treure dels regnes i terres del rei or, plata, coure o un altre metall per fer moneda jaquesa reial de València ni de Barcelona, exceptuant els florins d'Aragó. Tampoc no es podran treure cavalls, rossins, armes, cera, fusta, peix fresc o salat, cuirs, llana, porcs, ni tampoc les classes de fusta següents: aladern, alzina i llentiscle.

113. 1377, desembre, 5. Puigcerdà

Executòria del governador de Rosselló i Cerdanya adreçada a Francesc Geli, sotsbatlle de la vila de Puigcerdà i lloctinent de mestre de ports, manant que no prengui albarans de les coses que no siguin vedades.

114. 1378, abril, 5. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà i d'alguns barons i cavallers, mana que aquells que hagin estat barons i cavallers pel termini d'un any i un dia en la vila de Puigcerdà no siguin requerits.

115. 1378, maig, 7. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana que aquells que ajuden o auxiliem els que es refugien en els convents de frares menors i de predicadors no siguin castigats.

116. 1378, juliol, 9. Barcelona

Pere III el Cerimoniós confirma el privilegi d'elecció de cònsols a la vila de Puigcerdà. El privilegi confirmat va ser concedit de manera especial pel rei Jaume de Mallorca a Perpinyà el 6 de setembre de 1342.

117. 1378, agost, 3. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana que el veguer forci totes les persones que tinguin deutes amb la vila.

118. 1378, novembre, 29. Barcelona

Pere III el Cerimoniós ordena al batlle de la vila de Puigcerdà que les persones que marxïn de Puigcerdà paguin la part que els correspon de pensions de censals, violaris i altres càrrecs de la vila.

119. 1379, març, 16. Barcelona

L'infant Joan, a petició de la universitat de Puigcerdà, ordena que el veguer i batlle de la vila de Puigcerdà i Cerdanya no faci ordinacions ja que són competència dels cònsols.

120. 1379, març, 16. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de la vila de Puigcerdà, ordena que aquelles persones que tinguin deutes amb aquesta universitat i refusin d'assumir-los siguin obligades judicialment.

121. 1379, abril, 25. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols de la universitat de Puigcerdà, mana sobre el compliment de les ordinacions relatives, entre altres, a la roba de noces de les dones i a les celebracions de noces, i a l'entrada de fenc i palla pel perill que, aquests, representen per a la seguretat de la vila.

122. 1379, abril, 29. Barcelona

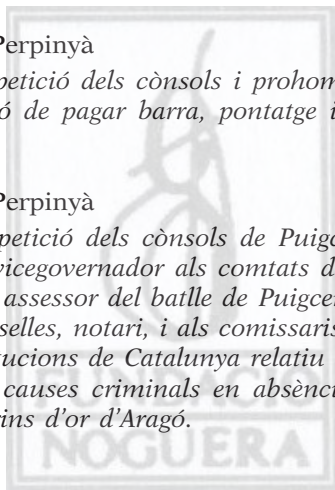
Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena al mestre de ports i al seu lloctinent que no sostreguin als pelegrins francs del comtat de Foix i d'altres llocs del regne de França els diners que aquests portaven per adquirir vitualles i aliments.

123. 1379, juliol, 12. Perpinyà

L'infant Joan, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, confirma l'exempció de pagar barra, pontatge i passatge a les viles de Puigcerdà i Vinçà.

124. 1379, juliol, 14. Perpinyà

L'infant Joan, a petició dels cònsols de Puigcerdà i Cerdanya, mana a Ramon de Perellós, vicegovernador als comtats de Rosselló i Cerdanya, i Pere Cantó, jurisperit i assessor del batlle de Puigcerdà i Cerdanya, que faci complir a Mateu de Caselles, notari, i als comissaris de la vila de Puigcerdà el capítol de les Constitucions de Catalunya relatiu al fet que els comissaris no poden conèixer les causes criminals en absència del batlle i el veguer, sota pena de 1.000 florins d'or d'Aragó.

125. 1379, juliol, 29. Puigcerdà

Executòria del governador relativa al fet que els homes de Puigcerdà són francs del pagament de la barra i el pontatge a les viles de Vilafranca de Conflent i Vinçà.

126. 1379, agost, 13. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la universitat de Puigcerdà, atorga el privilegi de poder apel·lar les sentències, les condemnes i els processos.

127. 1379, agost, 22. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena al governador i al seu assessor i als altres oficials reials que no facin ni breus, ni injustes dilacions a les denúncies i acusacions, i que abans d'admetre-les a tràmit publiquin l'enquesta.

128. 1379, setembre, 13. Perpinyà

Carta de Ramon Cerdà, jutge d'apel·lacions de Perpinyà, adreçada al veguer de Cerdanya i als seus jutges i lloctinents, relativa al fet que els saigs de Perpinyà que exerceixen a la Cerdanya només poden tenir un salari quant a les apel·lacions.

129. 1379, desembre, 2. Perpinyà

L'infant Joan, a petició del cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, amb relació al privilegi segons el qual quatre prohoms segellen els bots de vi per evitar fraus comesos pels taverners i altres, ordena que un cop segellats ningú sense llicència no els pugui treure el segell.

130. 1379, desembre, 5. Perpinyà

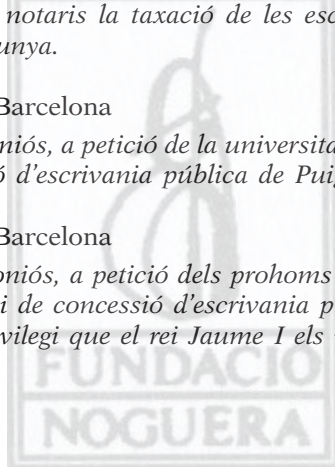
L'infant Joan, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, mana observar als notaris la taxació de les escriptures recollida en les Constitucions de Catalunya.

131. 1380, gener, 26. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma el privilegi de concessió d'escripcions pública de Puigcerdà i de Cerdanya.¹

132. 1380, gener, 26. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels prohoms i universitat de Puigcerdà, confirma el privilegi de concessió d'escripcions pública de Puigcerdà i de Cerdanya, segons el privilegi que el rei Jaume I els va concedir a Barcelona el 19 de juliol de 1264.

133. 1380, març, 8. Barcelona

Pere III el Cerimoniós confirma el privilegi d'elecció de cònsols a la vila de Puigcerdà atorgat pel rei Jaume III de Mallorca.

134. 1380, març, 15. Barcelona

Pere III el Cerimoniós ordena que ningú no interpreti el privilegi d'elecció de cònsols a la vila de Puigcerdà atorgat pel rei Jaume III de Mallorca.

135. 1380, octubre, 10. Perpinyà

Lletra executòria del governador de Cerdanya on es recull la lletra patent de l'infant Joan relativa al fet que els taverners no poden vendre vi sense el vistiplau dels segelladors dels bots de vi.

136. 1381, maig, 15. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, confirma el privilegi relatiu a l'exempció de pagar barra i lleuda dels habitants de Puigcerdà a les viles de Perpinyà, Vilafranca de Conflent i Vinçà.

137. 1381, octubre, 5. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana que els clergues tonsurats siguin admesos com a oficials de la vila i que la pragmàtica que ho impedia quedi en suspens per un any.

138. 1381, novembre, 25. Saragossa

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que els moliners, forners i renders reials siguin francs de fer guaites.

139. 1382, juny, 3. València

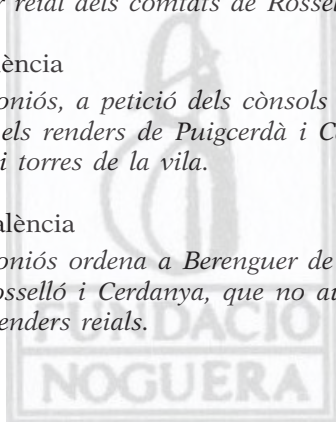
Pere III el Cerimoniós atorga provisió segons la qual els habitants de la vila de Puigcerdà poden pescar allà on vulguin de Cerdanya sense tenir llicència del procurador reial dels comtats de Rosselló i Cerdanya.

140. 1382, juny, 9. València

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que els renders de Puigcerdà i Cerdanya contribueixin a les despeses dels murs i torres de la vila.

141. 1382, juliol, 2. València

Pere III el Cerimoniós ordena a Berenguer de Maguerola, procurador reial als comtats de Rosselló i Cerdanya, que no autoritzi treure blat de la terra de Cerdanya als renders reials.

142. 1382, octubre, 21. Puigcerdà

Lletra executòria del governador de Cerdanya, a petició dels cònsols de la vila de Puigcerdà, adreçada als escrivans de la cort que fan escriptures sense tenir-ne el dret, sota la pena de 50 morabatins d'or.

143. 1384, març, 11. Tamarit de Llitera

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bertran Muntaner, nunci de la vila de Puigcerdà, confirma l'exempció que els homes de Puigcerdà tenen del pagament de la barra de Vilafranca de Conflent i de Vinçà.

144. 1384, març, 11. Tamarit de Llitera

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bertran Muntaner, nunci de la vila de Puigcerdà, ordena a Guillem Tellet, lloctinent del procurador reial dels comtats de Rosselló i Cerdanya, que respecti els privilegis, usos i llibertats de la vila de Puigcerdà i Cerdanya ja que eren infringits constantment.

145. 1384, març, 11. Tamarit de Llitera

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bertran Muntaner, nunci de la vila de Puigcerdà, ordena als escrivans de la cort que respectin la forma i el salari de les escriptures tot respectant les Constitucions de Catalunya, sota pena de 100 florins d'or d'Aragó.

146. 1384, març, 12. Tamarit de Llitera

Pere III el Cerimoniós, a petició de Bertran Muntaner, nunci de la vila de Puigcerdà, ordena que els homes que són de Puigcerdà i que tenen terres a Llívia no han de contribuir a les obres del castell de Llívia.

147. 1384, maig, 5. Almenar

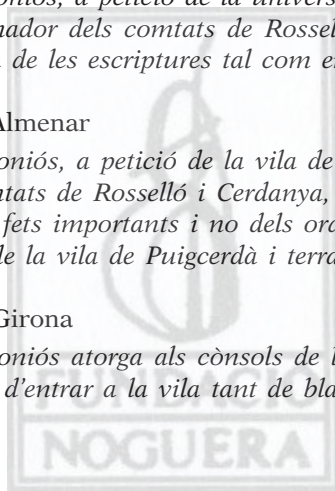
Pere III el Cerimoniós, a petició de la universitat de Puigcerdà, mana que l'escrivà del governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, Francesc Vidal, respecti la forma de les escriptures tal com era costum d'antic.

148. 1384, maig, 20. Almenar

Pere III el Cerimoniós, a petició de la vila de Puigcerdà, mana al governador reial dels comtats de Rosselló i Cerdanya, Ramon de Perellós, que s'ocupi de les causes i fets importants i no dels ordinaris tot respectant els privilegis i bons usos de la vila de Puigcerdà i terra de Cerdanya.

149. 1385, març, 20. Girona

Pere III el Cerimoniós atorga als cònsols de la vila de Puigcerdà que puguin donar llicència d'entrar a la vila tant de blat com se'n tregui.

150. 1385, abril, 28. Girona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena que el blat que es vengui en la vila de Puigcerdà i tota la Cerdanya hagi estat porgat.

151. 1385, agost, 24. Figueres

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, concedeix als habitants de Puigcerdà l'exempció del pagament del vectigal dels cereals.

152. 1386, abril, 5. Perpinyà

Lletra executòria de Gelabert de Cruelles, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, sobre la provisió que el blat per vendre a la vila de Puigcerdà sigui prèviament porgat.

153. 1386, maig, 28. Barcelona

Pere III el Cerimoniós, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, confirma el privilegi d'exempció del pagament de la barra de Vilafranca de Conflent i de Vinçà.

154. 1386, setembre, 21. Barcelona

Pere III el Cerimoniós concedeix als habitants de la vila de Puigcerdà que els blats que recullin dins la vila, castlans, batlles i capitans de la veueria de Cerdanya els deixin treure.

155. 1387, març, 1. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, a petició dels nuncis i síndics de la universitat de Puigcerdà, mana als seus oficials de respectar les ordinacions de la vila, com les relatives a les vitualles, a la celebració de noces, als vestits i ornaments de les dones i a la treta de blat.

156. 1387, març, 10. Barcelona

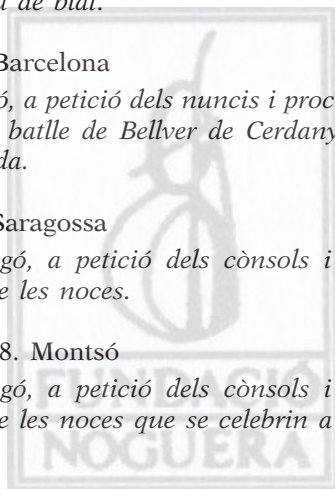
Joan I, rei d'Aragó, a petició dels nuncis i procuradors de la universitat de Puigcerdà, mana al batlle de Bellver de Cerdanya que no doni llicència de treure blat ni fer veda.

157. 1388, maig, 31. Saragossa

Joan I, rei d'Aragó, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena sobre les noces.

158. 1388, desembre, 8. Montsó

Joan I, rei d'Aragó, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, ordena sobre les noces que se celebrin a Puigcerdà.

159. 1389, febrer, 19. Montsó

Joan I, rei d'Aragó, a petició de la universitat de Puigcerdà, ordena que els moliners contribueixin a arreglar els desperfectes del rec causats pel mal temps, el fred i el glaç.

160. 1389, març, 22. Montsó

Joan I, rei d'Aragó, a petició dels nuncis de la universitat de Puigcerdà, ordena que el veguer forci els hereus d'aquells que hagin deixat béns per a maridar donzelles pobres els donin als còsols per a poder distribuir-los.

161. 1390, gener, 3. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, mana al veguer que un cop sigui feta la inhibició del blat no es pugui trencar.

162. 1390, setembre, 30. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, a petició dels còsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, concedeix el privilegi del mesuratge del blat.

163. 1392, maig, 27. Caldes

Joan I, rei d'Aragó, ordena que el veguer forci els creditors que no voldran assumir els censals que tenen amb la vila a pagar 12 diners per lliura.

164. 1392, desembre, 20. València

Joan I, rei d'Aragó, confirma el privilegi donat per Pere III el Cerimoniós l'1 de març de 1374 relatiu a la venda de censals.

165. 1393, abril, 22. València

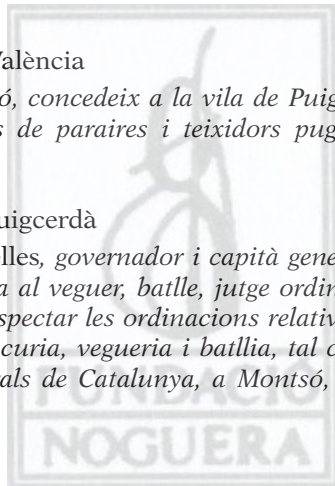
Joan I, rei d'Aragó, concedeix a la vila de Puigcerdà la provisió segons la qual els sobreposats de paraires i teixidors puguin investigar els fraus comesos pels teixidors.

166. 1393, abril, 22. València

Joan I, rei d'Aragó, concedeix a la vila de Puigcerdà la provisió segons la qual els sobreposats de paraires i teixidors puguin investigar els fraus comesos pels teixidors.

167. 1394, juny, 25. Puigcerdà

Gelabert de Cruelles, governador i capità general dels comtats de Rosselló i Cerdanya, ordena al veguer, batlle, jutge ordinari i altres oficials de la vila de Puigcerdà, de respectar les ordinacions relatives a la taxació del salari de les escriptures de la curia, vegueria i batllia, tal com van ser aprovades a les Constitucions generals de Catalunya, a Montsó, pel rei Alfons [I].

168. 1395, març, 16. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, confirma a la vila de Puigcerdà el privilegi de convocatòria de consell i elecció de cònsols.

169. 1395, març, 16. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, que no puguin participar en l'elecció de cònsols aquelles persones que no hi tenen dret.

170. 1395, març, 18. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, que no puguin participar en l'elecció de cònsols aquelles persones que no hi tenen dret i així ho comunica a Jaspert de Tregurà, veguer de Cerdanya i batlle de Puigcerdà.

171. 1395, març, 18. Barcelona

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, que no puguin participar en l'elecció de cònsols aquelles persones que no hi tenen dret i així ho comunica a Jaspert de Tregurà, veguer de Cerdanya i batlle de Puigcerdà.

172. 1396, gener, 18. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, que les persones que han estat escollides per a exercir càrrecs públics, com hospitalers, baciners, segelladors, mostassafs i altres, que hi siguin obligades

173. 1396, gener, 18. Perpinyà

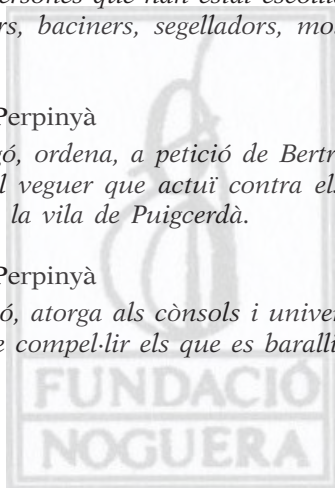
Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, que les persones que han estat escollides per a exercir càrrecs públics, com hospitalers, baciners, segelladors, mostassafs i altres, que hi siguin obligades.

174. 1396, gener, 24. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició de Bertran Muntaner, cònsol de la vila de Puigcerdà, al veguer que actui contra els que es fan passar per moneders de la seca de la vila de Puigcerdà.

175. 1396, gener, 27. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, atorga als cònsols i universitat de la vila de Puigcerdà la prerrogativa de compel·lir els que es barallin i s'enfrontin a fermar concòrdia, pau i treva.

176. 1396, gener, 27. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, atorga als cònsols i universitat de la vila de Puigcerdà la prerrogativa de compel·lir els que es barallin i s'enfrontin a fermar concòrdia, pau i treva.

177. 1396, gener, 28. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, mana, a petició dels cònsols de la universitat de Puigcerdà, que els terços de la cort reial no es venguin, sota pena de 100 florins d'or.

178. 1396, gener, 28. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, mana, a petició dels cònsols de la universitat de Puigcerdà, que els terços de la cort reial no es venguin, sota pena de 100 florins d'or.

179. 1396, març, 28. Perpinyà

Joan I, rei d'Aragó, ordena, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, que des de la cort del governador no s'exigeixi el pagament d'averies.

180. 1396, setembre, 10. Barcelona

Maria de Luna, reina d'Aragó i esposa del rei Martí, confirma, a petició dels prohoms de la vila de Puigcerdà, la prerrogativa d'establir contractes: censals morts, vendes a carta de gràcia, etc., malgrat que no estiguin reunits els seixanta pròcers.

181. 1396, novembre, 9. Barcelona

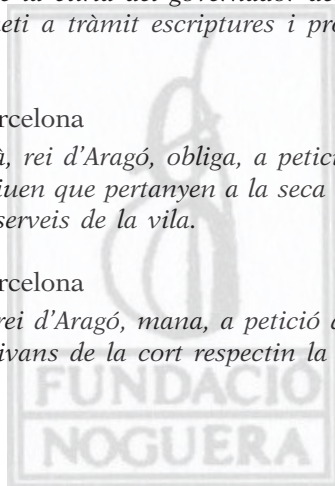
Maria de Luna, reina d'Aragó i esposa del rei Martí, ordena, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, a Bernat Fabra, notari reial regent de l'escrivania de la cúria del governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, que no admeti a tràmit escriptures i processos quan estiguin a la cort del veguer.

182. 1397, juny, 5. Barcelona

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, obliga, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, els que diuen que pertanyen a la seca de Perpinyà a contribuir als càrrecs, despeses i serveis de la vila.

183. 1397, juny, 6. Barcelona

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, mana, a petició dels nuncis de la vila de Puigcerdà, que els escrivans de la cort respectin la taxació del salari de les escriptures.

184. 1398, gener, 10. Puigcerdà

Ramon Sagarriga, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya i capità general del vescomtat de Castellbò, ordena que els cònsols i oïdors de comptes, durant els primers tres mesos de la seva elecció, coneguin els comptes del clavari de l'any anterior a la seva elecció.

185. 1398, gener, 22. Saragossa

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, atorga, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, la prerrogativa de poder emetre instrument de gràcia de censal mort fins a la quantitat de 25 lliures de Barcelona de pensió anual.

186. 1398, gener, 25. Puigcerdà

Ramon Sagarriga, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya i capità general del vescomtat de Castellbò, mana sobre la facultat que els cònsols de la vila de Puigcerdà tenen d'ordenar guaites a la vila.

187. 1398, març, 6. Saragossa

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, confirma, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, la potestat que aquests tenen de posar guaites.

188. 1398, setembre, 11. Saragossa

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, ordena provisió que revoca les causes, civils i criminals, pendents sobre l'heretat de Pere Aldrà, veí de la vila de Puigcerdà.

189. 1399, febrer, 27. Saragossa

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, confirma la provisió que va atorgar el seu pare, el rei Pere III el Cerimoniós, relativa al fet que els escrivans de la cort han de respectar la forma i el salari de les escriptures tot observant les Constitucions de Catalunya.

190. 1399, abril, 18. Saragossa

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, confirma la provisió que va atorgar el seu pare, Pere III el Cerimoniós, sobre el fet que els que són de la seca de Perpinyà han de contribuir als càrrecs i despeses de la vila de Puigcerdà.

191. 1399, setembre, 25. Saragossa

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, ordena, a petició d'Antoni de Torrelles, veguer de la Cerdanya i batlle de Puigcerdà, que s'apliquin els salaris dels oficials en els afers civils i criminals vigents a Perpinyà a la vila de Puigcerdà.

192. 1400, juliol, 15. Barcelona

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, ordena, a petició dels escrivans de la cort, el veguer i el batlle de Puigcerdà, sobre els salaris dels escrivans de la cort per evitar els abusos i danys comesos.

193. 1401, agost, 29. Alcura

Martí I l'Humà, rei d'Aragó, confirma, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, la provisió que va atorgar el seu pare, el rei Pere III el Cerimoniós, segons la qual la universitat de Puigcerdà pot crear i vendre a carta de gràcia censals morts per valor de 14.000 sous.

194. 1409, agost, 3. Perpinyà

Bernat de Vilacorba, lloctinent de Ramon Sagarriga, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, vicari de Cerdanya i batlle de Puigcerdà, en presència d'Antoni Gallart, jurisperit de Puigcerdà, presenta una lletra executòria del rei Martí I l'Humà relativa a l'obligació que els escrivans de la cort i els tercers tenen d'observar l'estil i el salari de les escriptures.

195. 1410, agost, 2. Perpinyà

Bernat de Vilacorba, lloctinent de Ramon Sagarriga, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, vicari de Cerdanya i batlle de Puigcerdà, ordena sobre bregues i bandositats que tenen lloc a la terra de Cerdanya.

196. 1413, juliol, 7. Perpinyà

Ferran, rei d'Aragó, ordena diverses ordinacions fetes a la seva primera cort celebrada a Barcelona: el bon ús que s'ha de fer de la tresoreria, de la prohibició de jugar a daus i la de jugar a jocs de taula entre la vigília de Nadal i la festa de [l'Aparició].

197. 1414, setembre, 25. Montalbà

Ferran, rei d'Aragó, confirma la provisió atorgada pels seus antecessors, Pere I el Cerimoniós, el 1384, i Martí I l'Humà, a la vila de Puigcerdà, sobre la forma, l'estil i el salari de les escriptures.

198. 1414, novembre, 12. Montalbà

Ferran, rei d'Aragó, ordena, a petició de Guillem Muntellà, síndic de la vila de Puigcerdà, que els civils i eclesiàstics que ostenten un càrrec reial no puguin exercir altres oficis.

199. 1414, novembre, 19. Montalbà

Ferran, rei d'Aragó, confirma, a petició de Guillem Muntellà, síndic de la vila de Puigcerdà, la provisió atorgada pel seu antecessor, el rei Joan I, segons la qual els cònsols, juntament amb el veguer, poden forçar els bandolers a fermar pau i treva.

200. 1416, gener, 31. Perpinyà

Ferran, rei d'Aragó, ordena, a petició d'Antoni Gallart, jurisperit i nunci de la vila de Puigcerdà, que els apotecaris i especiers de la vila no administrin medicines sense l'aprovació d'un físic, sota pena de 500 florins d'or.

201. 1417, setembre, 27. Puigcerdà

Ramon de Sagarriga, àlies Palau, governador dels comtats de Rosselló i de Cerdanya, comunica als cònsols de la vila de Puigcerdà que no estan obligats a pagar salaris de jutges, comissaris o relators.

202. 1418, abril, 4. Perpinyà

Joan Jou, doctor en decrets i lloctinent de Ramon de Palau, àlies Sagarriga, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, atorga, a petició d'Antoni Gallart, jurisperit i nunci de la vila de Puigcerdà, la provisió segons la qual els clergues tonsurats puguin ser consellers de la vila pel present any de 1418.

203. 1418, maig, 25. València

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, a petició de la universitat de Puigcerdà, convoca els cònsols de mar de Perpinyà per tractar del privilegi que els de Puigcerdà tenien de transportar mercaderies des del comtat de Cerdanya fins al regne de França.

204. 1418, setembre, 17. Osca

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, atorga, a petició del síndic de la universitat de Puigcerdà, provisió per resoldre la qüestió que enfrontava els homes de Puigcerdà i els d'Angostrina per les pastures de Vallmarans, de Lanós, Maurà, Sobirans, Roda, Carlit i Colomer, amb els llocs i termes que afronten amb l'aigua de la Tet i amb els ports i pastures anomenades les Calius d'Odelló i d'Èguet i altres llocs contigus a Sant Martí del Canigó i les deveses d'Angostrina i Dorres, que els habitants de Puigcerdà tenien en franc alou i domini.

205. 1419, maig, 18. Monestir de Sant Cugat de València

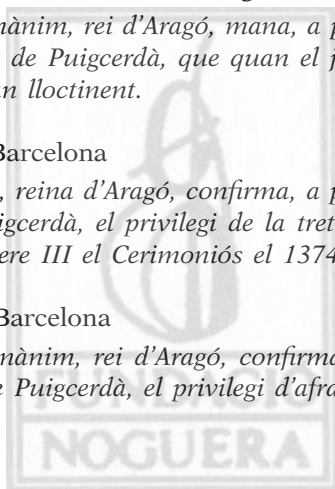
Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, mana, a petició de Jaume Estorc, síndic de la universitat de Puigcerdà, que quan el jutge s'absenti de la vila de Puigcerdà hi deixi un lloctinent.

206. 1419, maig, 18. Barcelona

Maria de Castella, reina d'Aragó, confirma, a petició de Jaume Estorc, nunci de la vila de Puigcerdà, el privilegi de la treta del blat de la terra de Cerdanya atorgat per Pere III el Cerimoniós el 1374.

207. 1424, gener, 15. Barcelona

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, confirma, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, el privilegi d'afranquiment del pagament de la barra a Vinçà.

208. 1424, març, 16. València

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, ordena, a petició dels cònsols de la universitat de Puigcerdà, que ningú de la terra de Cerdanya no doni a filar estams fora de Cerdanya, sota pena de 10 sous.

209. 1424, octubre, 4. Barcelona

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, ordena, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, que els cònsols declarin sobre la reparació d'albergs i cases, tot obligant els titulars d'aquests a fer-ho, així com també la dels carrers.

210. 1426, gener, 30. València

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, confirma, a petició de la universitat de Puigcerdà, la provisió segons la qual cap habitant de la vila no ha de pagar salari de jutge, comissari o relator.

211. 1426, abril, 24. València

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, ordena, a petició dels síndics de Puigcerdà, que aquelles persones que tenen sentència d'excomunió per la constitució de Tarragona siguin expulsades de la vila quan se celebri l'ofici diví, i en cas que s'hi resisteixin siguin posades a la presó.

212. 1430, abril, 24. Tortosa

Alfons IV el Magnànim, rei d'Aragó, confirma, a petició dels síndics de Puigcerdà, el privilegi atorgat pels seus antecessors sobre la prohibició de treure llana de la Cerdanya sense l'autorització dels cònsols de Puigcerdà.

213. 1436, juny, 25. Barcelona

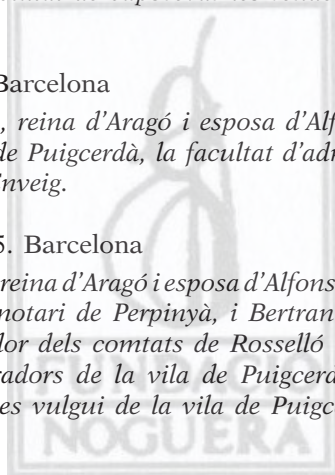
Maria de Castella, reina d'Aragó, atorga, a petició dels cònsols de la vila de Puigcerdà, la facultat de capbrevar les rendes de l'hospital de Bernat d'Enveig.

214. 1436, juliol, 10. Barcelona

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, atorga, a petició dels cònsols de la vila de Puigcerdà, la facultat d'administrar els censos i les rendes de l'hospital d'Enveig.

215. 1436, setembre, 5. Barcelona

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, confirma la concessió que féu a Pere Roure, notari de Perpinyà, i Bertran Muntaner, lloctinent de Bernat Albert, procurador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, Pere Quinta i Bernat Borell, procuradors de la vila de Puigcerdà, relativa a la facultat d'obrir carnisseries on es vulgui de la vila de Puigcerdà.

216. 1437, juliol, 18. Barcelona

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, confirma, a petició de Joan Pere, síndic de la universitat de la vila de Puigcerdà, el privilegi atorgats pels seus antecessors relatius a l'afranquiment de lleuda, peatges, passatges, herbatges, gabella, etc., als homes de la vila de Puigcerdà pels llocs del regne d'Aragó i València.

217. 1438, desembre, 15. Barcelona

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, atorga, a petició dels cònsols i prohoms de la vila de Puigcerdà, i atenent els mals i perjudicis que causen gent armada del regne de França i terra de Rosselló a la terra de Cerdanya, llicència perquè puguin fer i vendre censals fins al preu de 16.000 sous.

218. 1441, abril, 29. Alcanyís

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, atorga la forma d'elecció de cinquanta jurats de la vila, és a dir vint-i-cinc de blancs i vint-i-cinc de negres. Cada any divuit persones: vuit cònsols, quatre de l'any passat i quatre de l'any en curs, i deu sobreposats, han d'escollir els jurats de forma equitativa per garantir el bon govern i regiment de la vila.

219. 1441, abril, 2. Alcanyís

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, mana als administradors de les causes per a maridar donzelles pobres que distribueixin les quantitats atenent les voluntats dels que fan testament i no de cap altra forma i que d'aquesta distribució donin comptes, sota pena de 500 florins d'or d'Aragó.

220. 1441, abril, 2. Alcanyís

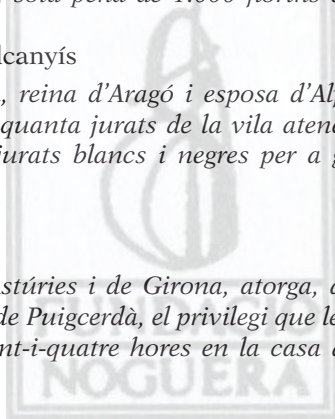
Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, ordena, a petició de Joan Solanell, nunci dels jurats blancs, que el clavari, quan acabi el seu mandat, informi davant els oïdors sobre els comptes assignats pels cònsols de la vila de Puigcerdà, sota pena de 1.000 florins d'or d'Aragó.

221. 1441, juny, 27. Alcanyís

Maria de Castella, reina d'Aragó i esposa d'Alfons IV, ordena sobre la forma d'elecció dels cinquanta jurats de la vila atenent els problemes sorgits entre els cònsols i els jurats blancs i negres per a garantir el bon govern i regiment de la vila.

222. 1547, octubre, 8

Felip, príncep d'Astúries i de Girona, atorga, atenent una súplica dels representants de la vila de Puigcerdà, el privilegi que les mercaderies que entrin a Puigcerdà estiguin vint-i-quatre hores en la casa dels quinze pilars.

223. 1584, gener, 10. Barcelona

El comte Miranda, virrei de Catalunya, confirma, a petició dels síndics de la vila de Puigcerdà, l'obligació que tenen els pagesos de recollita de contribuir a les despeses i guàrdies de la vila de Puigcerdà.

224. 1584, gener, 29. Barcelona

El comte Miranda, virrei de Catalunya, confirma, a petició dels síndics de la vila de Puigcerdà, l'obligació que tenen els pagesos de recollita de contribuir a les despeses i guàrdies de la vila de Puigcerdà atenent el perill que representa l'acció dels homes del senyor de Gudanes.

225. 1584, febrer, 5. Barcelona

El comte Miranda, virrei de Catalunya, adreça una lletra als cònsols de Puigcerdà on exposa que comptin amb Antonio Moreno, mestre de camp, i el capità Sorribes per a qualsevol assumpte que els calgui.

226. 1584, abril, 26. Barcelona

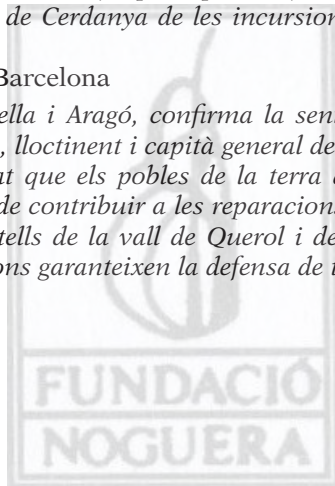
El comte Miranda, virrei de Catalunya, responent al memorial de greuges presentat per Rafel Montellà, síndic, aprova un seguit de capítols sobre accions concretes per a garantir la defensa de la terra de Cerdanya: disponibilitat de soldats, les contribucions que han de fer els pagesos, la recollida de vitalles, la contribució a les obres de fortificació de Llívia.

227. 1591, febrer, 17. Barcelona

Sentència de Pere Lluís Galceran de Borio, lloctinent i capità general del principat de Catalunya, relativa a l'obligatorietat que els pobles de la terra de Cerdanya tenen, excepte els homes de Llívia, de contribuir a les reparacions de la muralla de la vila de Puigcerdà i dels castells de la vall de Querol i de Bellver de Cerdanya, tal com es recollia en un privilegi atorgat pel rei Joan I, de 5 de març de 1387, ja que aquestes fortificacions garanteixen la defensa de tota la terra de Cerdanya de les incursions d'hugonots i luterans.

228. 1591, juliol, 16. Barcelona

Felip, rei de Castella i Aragó, confirma la sentència atorgada per Pere Lluís Galceran de Borio, lloctinent i capità general del principat de Catalunya, relativa a l'obligatorietat que els pobles de la terra de Cerdanya, excepte els homes de Llívia, tenen de contribuir a les reparacions de la muralla de la vila de Puigcerdà i dels castells de la vall de Querol i de Bellver de Cerdanya, ja que aquestes fortificacions garanteixen la defensa de tota la terra de Cerdanya.

Índex toponomàstic

A

- Aja, lloc d', 227-228
ALBERT, Bernat, militar i procurador reial dels comtats de Rosselló i Cerdanya, 215
Alcanyís, vila d', 218-221
Alcula, lloc d', 193
ALDRAN, Pere, veí de Puigcerdà, 188
ALFONS I el Cast, rei d'Aragó, 5, 167
ALFONS IV el Magnànim, rei d'Aragó, 203-205, 207-216
All, lloc d', 227-228
Almenar, lloc d' (Segrià), 147, 148
ALP, Mateu d', testimoni, 132
Alp, poble d', 227-228
AMÁRIZ DE CLASQUERÍ, Pedro, canceller reial, 34-40
AMBRONI, Ramon, cònsol de Puigcerdà representant dels consellers negres, 218
AMILL, Bernat, procurador de la universitat de Puigcerdà, 58, 61; jurisperit de la vila de Puigcerdà, 68; representant de la vila de Puigcerdà, 110
ANGLÈS, Dalmau, jurisperit de Puigcerdà i testimoni, 132

Angostrina, devesa d', 204; lloc d', 227-228

B

- Bagà, vila de, 227
BANYOLES, Ramon DE, batlle de Puigcerdà i vicari de Cerdanya, 1
Barcelona, 11, 12, 46- 48, 57- 60, 67, 70-78, 83, 85- 92, 99- 107, 109- 112, 114-122, 124, 131-134, 137, 140, 151, 153-156, 161-162, 168-172, 180-183, 185, 190, 192, 196, 206-207, 209, 213-217, 223-228
Baridà, sotsvegueria, 95, 205
Bayanda, lloc de, 227-228
BAYLES, Joan, batlle de Bellver de Cerdanya i vicegovernador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, 156
Bearn, senyor de, 224
Bellver, batllia de, castell i lloc de, 156; valls de, 227-228
Bellver, vegueria de, 205
Bena, lloc de, 228
Berga, vila de, 87; vegueria, 216
Berguedà, vegueria, 216

- BERNAT, canceller, 24
 BERTRAN, Guido, cònsol de la vila de Puigcerdà, 116
 Besalú, 55, 56
 BLANC, Joan, mercader i cònsol de Puigcerdà, 167
 BLANC, Ramon, cònsol de la vila de Puigcerdà, 116
 Bolquera, lloc i parròquies de, 227-228
 Bolvir, lloc de, 227-228
 BORRELL, Bernat, síndic i procurador de Puigcerdà, 215
 Borriguera, lloc de, 228
 BOSSERI, Pere, cònsol de la vila de Puigcerdà, 116
- C**
- ÇA, Guillem DE [*Deça*, Guillem], escrivà de la cancelleria reial, 26
 Caldegés, lloc de, 227-228
 CALDERS, A. DE, escrivà de la cancelleria reial, 163
 Caldes, les, lloc de, 227-228
 Caldes, lloc de, 163
Calius d'Èguet, pastures de, 204
Calius d'Odelló, pastures de, 204
 CALL, Jaume, notari de Puigcerdà, 132
Callastras, lloc de, 227-228
 CALVET, Joan, habitant de Cerdanya, 227
 Cambrils, vila de, 74
 CANTÓ, Pere, jurisperit i batlle de Puigcerdà i Cerdanya, 124
 CANTONI, Pere, escrivà de la Cancelleria Reial, 125
 CAPDEVILA, Francesc, lloctinent de Jaspert de Tregurà/*Tergura*, vicari i batlle de Cerdanya, 167
 Carlit, port de, 204
- CARDONA, Esperandeu, *Sperende*, vicecanceller reial, 164, 170-171
 CASELLES, Mateu DE, escrivà de la Cancelleria Reial, 109, 111, 124
 CASES, Joan, síndic de la vila de Puigcerdà, 227-228
 Castella, guerra de, 65; lloc de, 106
 CASTELLÓ, escrivà de la Cancelleria Reial, 111, 131-132; 219- 221
 CASTELLÒ, Maties DE, vicecanceller, 188-194, 197, 220-221
CASTILIONIS DE MAN, escrivà de la Cancelleria Reial, 111, 131-132
Catalanubii, lloc de, 68
 Catalunya, 5, 14-15, 18, 23, 25, 34, 36-37, 42, 59, 69, 124; constitucions de, 70, 74, 108, 114, 124, 130, 142-143, 145, 151, 167, 177- 179, 181, 189, 194, 196-198, 200, 203, 205; cúria general, 88, 98, 107; principat de, 110, 180, 185, 196, 209, 216
 CERDÀ, Ramon, jurisperit de Perpinyà i jutge d'apel·lacions a Cerdanya i Conflent, 128
 Cerdanya, vicaria de, 95
 Cervera, vila de, 31, 33-44, 93- 96, 206
 CERVERA, Ramon DE, degà d'Urgell, canceller reial, 91, 93-97, 99, 100-103, 106, 117-118, 136-140
CHOR, Lluís, habitant de Cerdanya, 227
 Colomer, port de, 204
COMMITIS, Pere, vicecanceller, 108, 135
Consellabre, lloc d', 227-228
CORDELLES, escrivà de la Cancelleria Reial, 223-225, 227-228
 Cortàs, lloc de, 227-228

CRUELLES, *Gelabert*, governador del comtat de Rosselló i Cerdanya, 152-153, 167
Cruells, lloc de, 228

D

DALMAU DE MUR, canceller reial, 217
Das, la torre de, 227, lloc de, 227-228
DESVALL, Bertran, escrivà de la Cancelleria Reial, 86, 98, 104, 112, 120-122, 126-127
DOLLERS, Bartomeu, de Berga, 87
Dorres, devesa de, 204, lloc de, 227-228
DUAT, Jaume, cònsol de la vila de Puigcerdà, 116
DURAN, Jaume, de Berga, 87
DURIG, Jaume, cònsol de la vila de Puigcerdà, 132

E

Èguet, lloc d', 227-228
Eina, lloc d', 227-228
Éller, lloc d', 227-228
Empúries, comte d', 140
ENVEIG, Bernat d', administrador de l'hospital d'Enveig, 213
Enveig, lloc d', 227-228
Er, lloc d', 227-228
ESCALES, Ramon d', canceller, 143-147, 149, 154, 189, 194, 197
Escardacs, lloc de, 227-228
ESQUERT, Jaume, cònsol de Puigcerdà, 167
ESTANYBÓS, Pere Guillem d', comisari reial, 60
Estavar, lloc d', 227-228
Estoll, lloc de, 227-228
ESTORCH, Jaume, síndic de Puigcerdà, 205, 206
Exi, 45

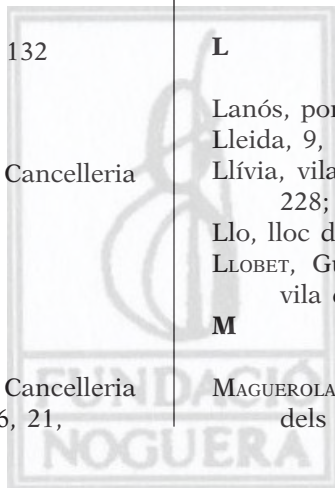
F

F. [canceller], 44
FABRA, Bernat, notari regent de l'escrivania de la cúria dels comtats de Rosselló i Cerdanya, 181
FABRA, Pere, procurador i administrador del cens de l'hospital d'Enveig, 4
Felip, príncep d'Astúries i de Girona, 222
Felip, rei de Castella, Aragó i comte de Barcelona, 228
Feners, lloc de (Enveig), 228
FERNÁNDEZ DE LUNA, Lope, *Luppus*, canceller reial, 106-107, 151
FERRAN I, rei d'Aragó, 196-200, 203
Figueres, vila de, 67, 151
Florí, lloc de, 227-29
Fogaida, lloc de, 227-228
Foix, comtat de, 46, 122, 180; comte de, 181
Fornells, lloc de, 227-228
FORNER, Joan, sobreposat de teixidors de la vila de Puigcerdà, 221
FORNER, Ramon, germà de Joan Forner i aspirant a sobreposat de teixidors de la vila de Puigcerdà, 221
França, regne de, 46, 69, 122, 217; terra de 71, 80, 122
FRANCESC, canceller reial, 44
FUNES, Joan DE, vicecanceller reial, 204-206, 208-211

G

GALCERAN DE BORIO, Pere Lluís, marquès de Navarres, mestre de l'orde i milícia de Santa Maria de *Montesie* i capità general del principat de Ca-

- talunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, 228
- GALCERAN DE PINÓS, Pere, capità i veguer de Cerdanya i batlle de Puigcerdà, 91
- GALLART, Antoni, jurisperit i nunci dels còsols i universitat de Puigcerdà, 194, 200
- GARÇIE, Miquel, escrivà de la Cancelleria Reial, 63-66
- GEBELLINI, Guillem, escrivà principal de la Taula de Puigcerdà, 194
- GELI, Francesc, lloctinent de G. Marques, mestre de ports, 112, 113; sotsbatlle de Puigcerdà, 113
- Ger, lloc de, 227-228
- Geret, lloc de, 227
- Girona, ciutat de, 27-28, 33, 149-150, 152, 228
- Girul, lloc de, 227-228
- GISPERT [Gilabert], escrivà de la Cancelleria Reial, 19
- Gorguja, lloc de, 227-228
- Grèxer, lloc de, 227-228
- GRIMANDI, Vidal, burgès de Perpinyà i lloctinent de *Gelabert de Crudelles* 167
- GUALBES, Bernat DE, vicecanciller reial, 196
- Gudanes, senyor de, 224
- Guils, lloc de, 227-228
- GUITERI, Joan, donzell, 132
- I**
- IORDANI*, escrivà de la Cancelleria Reial, 142, 167
- Isòvol, lloc d', 227-228
- Ix, lloc d', 227-228
- J**
- JASPERS*, escrivà de la Cancelleria Reial, 8-10, 15-16, 21,
- JAUME I el Conqueridor, rei d'Aragó, 132, 155
- JAUME, 85, canceller, 124-125
- JAUME II, rei de Mallorca, 1
- JAUME III, rei de Mallorca, 3-4; 133
- JAUME, vicecanceller, 105, 119, 123-124, 130, 135; vicecanceller primogènit, [Francesc Sacosta, vicecanceller de Joan I (1387-1389)], 129
- JOAN I, rei de d'Aragó, 156-166, 168-179, 199, 203-204, 227
- JOAN, escrivà de la Cancelleria Reial, 198-199
- JOAN, infant, 79, 80, 85, lloctinent de Pere III el Cerimoniós; 93-96, 105, 109, 110-111, 119, 123-125, 129-130, 135
- JORDÀ, Guillem, llicenciat en lleis i assessor, 132
- JORDANA, Pere, síndic de la terra de Cerdanya, 227
- JOU, Joan, doctor en decrets, lloctinent i assessor de Ramon de Palau, àlies Sagarriga, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, 202
- JOU, Pere, escrivà de la Cancelleria Reial, 195
- JUAN, Bernat DE [Tor], 226
- L**
- Lanós, port de, 204
- Lleida, 9, 10, 25, 46, 97, 98
- Llívia, vila i castell de, 146, 226-228; universitat de, 212
- Llo, lloc de, 227-228
- LLOBET, Guillem, jurisperit de la vila de Berga, 87
- M**
- MAGUEROLA, Berenguer, procurador dels rèdits i drets reials dels

- comtats de Rosselló i Cerdanya, 139, 141
- MALLORCA, Castelló DE, escrivà de la Cancelleria Reial, 124
- MANRESA, Bernat, notari de Puigcerdà, 132
- MARIA DE LUNA, reina d'Aragó i lloctinent de Martí I l'Humà, 180-181
- MARIA DE CASTELLA, reina d'Aragó i lloctinent d'Alfons IV el Magnànim, 206-207, 213-220
- MARQUÈS, G., mestre de ports, 112
- MARSÀ, Tomàs DE, 13
- MARTÍ I L'HUMÀ, rei d'Aragó, 180-183, 185, 187-195, 197, 203
- MASADA, Ramon, 225
- MASGILLEM, Joan, doctor en drets, 212
- MASSIP, Bernat, [testimoni], 223-226
- Maura, port de, 204
- MERANGES, Francesc, 227
- Meranges, lloc de, 227-228
- MEUINGES, Gerard, cònsol de la vila de Puigcerdà, 132
- MIQUEL, Bernat, escrivà de la Cancelleria Reial, 180-183
- Miralpeix, lloc de, 224
- MIRANDA, comte i capità general, 223-226
- MONELLO, Jaume, escrivà de la Cancelleria Reial, 153
- monestir dels frares menors de Puigcerdà, 132
- MONTALBÀ, lloc de, 24, 197, 198, 199
- MONTECATENO, Pere DE, procurador de Catalunya, 15
- MONTELLÀ, Rafael, síndic de la vila de Puigcerdà, 226
- Montmalús, lloc de, 228-228
- Montpeller, vila de, 1, 3-4
- Montserrat, Santa Maria de, 33
- Montsó, vila de, 52-54, 158-160, 167; constitucions de, 84
- MORARIA, Berenguer DE, jurisperit de la vila de Puigcerdà, 68
- MORENO, Antoni, mestre de camp, 224-225
- MORERA, Ramon, síndic i procurador de la universitat de Puigcerdà, 58
- MORETA, Pere, cònsol de la vila de Puigcerdà, 132
- Mosoll, lloc de, 227-228
- MUNTALLÀ, Guillem, síndic de Puigcerdà, 198-199
- MUNTANER, Bertran, cònsol de la vila de Puigcerdà, 132, 174; nunci de la vila de Puigcerdà, 143-146, 189, 194, 197
- MUNTANER, Bertran, lloctinent de Bernat Albert, militar i procurador reial dels comtats de Rosselló i Cerdanya, 215
- MUNTANER, Mateu, jurisperit, 167
- N**
- NARCÍS, *promotor*, escrivà de la Cancelleria Reial, 137, 139
- NEBOT, Ramon, escrivà de la Cancelleria Reial, 60-62
- O**
- Odelló, lloc d', 227-228
- Olopte, lloc d', 227-228
- OLTZIUS, Pere, escrivà de la Cancelleria Reial, 172-179, 199
- Onzès, lloc d', 227-228
- ORCAU, Arnau d', militar i vicegovernador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, 69, 70, 83; governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, 133-134
- ORTIGUES, Galceran d', escrivà de la Cancelleria Reial, 197, 207, 212-216
- Osca, vila d', 204
- Osseja, lloc d', 227

P

- PALAU, Ramon DE, àlies de Sagarriga, cavaller, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, 201-202, 210
- PALAU, Guillem DE, veguer de Cerdanya i batlle de Puigcerdà, 13
- Palau, lloc de, 227-228
- Palma de Mallorca [ciutat de Mallorca], 3
- Palmenill*, lloc de, 227-228
- PALOU, Bernat DE, escrivà de la Cancelleria Reial, 67
- Pasau*, lloc de, 227
- Pedra, riu de, 227-228
- PERE III el Cerimoniós, rei d'Aragó, 5-12, 14-24, 26-73, 75-78, 81-84, 86-104, 106-107, 111-112, 114-118, 120-122, 124-125, 131-133, 135-142, 144-154, 162, 164, 189-190, 193-194, 196-197, 206, 216, 226
- PERE, infant d'Aragó, 20-21, 25
- PERE, canceller reial, 11-12, 20, 22-23, 27
- PERE, canceller, 31-40, 42-43, 48, 54, 58, 70, 73, 75-78, 81-82, 113
- PERE, canceller, 190
- PERE, Joan, síndic de la universitat de Puigcerdà, 216
- PERELLÓS, *Perillionibus*, Ramon DE, governador de Rosselló i de Cerdanya, 106, 108, 112, 124, 126-127, 130, 132, 148
- Perera/es, les, lloc de, 227-228
- PERPINYÀ, Pere, nunci dels cònsols de Puigcerdà, 100, 101
- Perpinyà, vila de, 1-4, 27, 49-51, 70-71, 106, 108, 123-125, 128-130, 135-136, 143-144, 152-153, 165-166, 172-179, 182, 191, 194-195, 199-200, 202, batllia de, 191, 212, 226

- PINÓS, Bertran, escrivà reial, 43
- PLASENSA, Llorenç, escrivà de la Cancelleria Reial, 67
- PONÇ SESCASES, Joan, 226
- PONT, Bernat DE, escrivà de la Cancelleria Reial, 124
- PONT, Pere DE [*Despont*, Pere], escrivà de la Cancelleria Reial, 109-111, 124
- Prades*, muntanyes de, 20
- Puigcerdà, vila i universitat de, 1-13; 16-17; 19-20; 22-33; 43-45; 47; 49-111; 114-222; 223-228

Q

- Querol, batllia de, 205
- Querol, valls d', 227-228
- Quexans, lloc de, 227-228
- QUINTA, Pere, síndic i procurador de Puigcerdà, 215

R

- Ribagorça, comtat de, 20
- Ribes, vegueria de, 205
- Rigolissa, lloc de, 228
- Ripoll, monestir de, 33
- Ro, lloc de, 227-228
- ROCA, Bartomeu, antic cònsol de Puigcerdà, 192
- Roda, port de, 204
- ROIG, Bernat, escrivà de la Cancelleria Reial, 203
- ROMA, escrivà de la Cancelleria Reial, 25, 27-28, 46, 49, 50-53, 57, 59, 68-69, 71-72, 84, 87, 88-90, [114-115]
- ROMANA, escrivà de la Cancelleria Reial, 29-30, 47, 83
- Roset, lloc de, 227-228
- ROURE, Pere, notari de Perpinyà, 215
- ROVIRA, Bernat, síndic de la universitat de Llívia, 212

S

SABATER, [escrivà], 228
 SABATER, Joan, 227-228
 SACALM, Pere, escrivà de la Cancelleria Reial, 148, 161-162
 SACOSTA, Francesc, escrivà de la Cancelleria Reial, 155, 156, 159
 SACOSTA, Pere, conseller reial i batlle general de Catalunya, 74
 SAGA, ARNAU DE, vicari de Cerdanya i Baridà i batlle de Puigcerdà, 7
 Saga, lloc de, 227-228
 SAGARRIGA, Ramon, cavaller, governador dels comtats de Rosselló i de Cerdanya i capità general del vescomtat de Castellbò, 184, 186, 188, 194, 195
 Sallagosa, lloc de, 227-228
 SALVADOR, Andreu, escrivà de la Cancelleria Reial, 165-166
 Sanavastre, lloc de, 227-228
 SANÇ [canceller], 55-56
 SANÇ, rei de Mallorca, comte de Rosselló i Cerdanya, senyor de Montpeller, 2, 67
 Saneja, lloc de, 227-228
 Sant Cugat, monestir de (València), 205
 SANT DIONÍS, Francesc DE, escrivà de la Cancelleria Reial, 79-80
 Sant Martí del Canigó, 204
 Sant Martí, lloc de, 228
 Sant Pere dels Forcats, lloc de, 227-228
 Santa Eulàlia, lloc de, 227-228
 Santa Locaia, lloc de, 227-228
 SANTA PAU, Antoni, cosíndic de la terra de Cerdanya, 227
 SANTA PAU, Pere, síndic de la terra de Cerdanya, 227
 Saragossa, ciutat de, 25-26, 60-61, 69, 136-138, 157, 185, 187-191, 194, 197

SARNES, Llop, *merino* de Saragossa, 53
 SERNENT, Bartomeu, 204
 Sicília, regne de, 180-181
Sigilletur, 14, 17-18
 Sobirans, port de, 204
 Solana, vila de la, 227
 SOLANELL, Joan, representant dels blancs de la vila de Puigcerdà, 218, 220; representant de la fundació de donzelles per a maridar de Puigcerdà, 219
 SOLER, Joan, habitant de Cerdanya, 227
 SORRIBES, capità, 224-225

T

TACIONE, Ramon DE, vicari de Cerdanya i Baridà i batlle de Puigcerdà, 3
 Talltorta, lloc de, 228
 Tamarit de Llitera, vila, 143, 144, 145, 189, 194, 197
 Tarragona, ciutat de, 81-82; constitucions de, 211
 TELLET, Guillem, lloctinent a la Cerdanya del procurador reial dels comtats de Cerdanya i Rosselló, 144
 Tet, riu, 204
 Tírvia, lloc de, 78
 Tolsa, partida de, 13
 TORRELLES, Antoni, vicari de Cerdanya i batlle de Puigcerdà, 191
 TORREYLS, Joan, notari públic, 13
 Tortosa, vila de, 62, 212, 228
 TREGURÀ, Jaspert DE, vicari et batlle de Cerdanya, 167-171

U

Ur, lloc d', 227-228

V

València, ciutat de, 8-9, 139-141, 164-165, 203, 205, 208, 210-211
 Vall, lloc de la, 227-228
 Vallcebollera, lloc de, 227-228
 Vallespir, vegueria de, 191
Vallmarans, port de, 204
Vallmoncar de Lanós de Sob[erano] i de Roda, muntanya i port, 139
 VALLOSERÀ, Berenguer, escrivà de la Cancelleria Reial, 133
 VALLSECA, Guillem, vicecanceller reial, 151, 168-169
 Vedrinyans, lloc de, 227-228
 Ventajola, lloc de, 228
 VERNET, Berenguer DE, vicari de Cerdanya i Baridà i batlle de Puigcerdà, 4
 Via, lloc de, 227-228
 VIDAL, Francesc, escrivà de la governació i comtat del Rosselló i Cerdanya i notari públic per autoritat reial, 130, 132, 147

VIDAL, Pere, escrivà de la Cancelleria Reial, 41
 VILACORBA, Bernat, lloctinent de Ramon Sagarriga, governador dels comtats de Rosselló i Cerdanya, 194-195
 Vilafranca de Conflent, vila, 123, 125, 136, 143, 153, 207
 Vilafranca del Penedès, 14-15
 Vilagrassa, vila de, 25
 Vilallobent, lloc de, 227-228
 VILALLOVENT, Jaume, jurisperit, 167; escrivà, 184, 186
 Vilalta, els masos de, 227-228
 VILANA, Guillem, escrivà de la Cancelleria Reial, 194
 VILANOVA, Guillem, llicenciat en lleis i assessor de Vidal *Grimandi*, 167
 Vilanova, lloc de, 227-228
 Vilar, lloc del, 227-228
 Vinçà, vila de, 123, 125, 136, 143, 153, 207
 Virangolí, lloc de, 228

Índex general

Nota a l'edició	7
Les cartes de franquesa i els llibres de privilegis	9
Els llibres de privilegis de la vila de Puigcerdà	11
Les transcripcions dels llibres municipals de Puigcerdà	15
Anàlisi paleogràfica i diplomàtica	19
El contingut	20
Normes de transcripció	21
Agraïments	22
Taula de provisions	23
Documents	55
Índex de provisions i documents	363
Índex toponomàstic	391

